ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ
MUNICIPALITY OF THASSOS

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΘΑΣΟΥ 2024–2028

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ

https://thassos.gr/

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2026

1 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ... 2

2 ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ – ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ... 11

3 ΟΡΙΣΜΟΙ ... 12

4 ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 14

4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ... 14

4.1.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ... 16

4.1.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ ... 18

4.1.3 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ... 20

4.1.4 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ... 23

4.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ... 25

4.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ... 27

4.4 ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ... 29

4.4.1 ΦΑΣΕΙΣ ... 29

4.4.2 ΒΗΜΑΤΑ ... 30

4.4.3 ΔΟΜΗ ... 32

5 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ... 33

5.1 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ... 33

5.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 33

5.1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ... 34

5.1.3 Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΜΘ ... 35

5.1.3.1 ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΜΘ ... 35

5.1.3.2 Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ ... 36

5.1.3.3 ΦΥΣΙΚΗ ΘΕΣΗ – ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ... 37

5.1.3.4 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ... 37

5.1.3.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ... 38

5.1.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ... 39

5.1.4.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ... 39

5.1.4.2 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ... 41

5.1.4.3 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ 43
5.1.4.4 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 46
5.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 48
5.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ 50
5.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 50
5.2.2 ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ 51
5.2.2.1 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 51
5.2.2.1.1 ΚΛΙΜΑ 51
5.2.2.1.2 ΑΝΑΓΛΥΦΟ 53
5.2.2.1.3 ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗ 55
5.2.2.1.4 ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ 57
5.2.2.1.5 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 59
5.2.2.1.6 ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ CO_2 62
5.2.2.2 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 63
5.2.2.2.1 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΒΑΛΑΣ – ΘΑΣΟΥ (GR1150014) 63
5.2.2.2.2 ΘΑΣΟΣ (ΟΡΟΣ ΥΨΑΡΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ) ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΙΝΥΡΑ, ΞΗΡΟΝΗΣΙ (GR1150012) 64
5.2.2.2.3 ΟΡΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ – ΑΚΡ. ΠΥΡΓΟΣ ΕΩΣ Ν. ΓΡΑΜΒΟΥΣΣΑ (GR1150008) 65
5.2.2.3 ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ 66
5.2.3 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ 67
5.2.3.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 67
5.2.3.2 ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΣΤΗ ΘΑΣΟ 69
5.2.3.3 ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ 69
5.2.3.4 ΣΥΝΔΕΣΗ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΜΕ ΑΝΑΓΛΥΦΟ–ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ–ΚΛΙΜΑ 74
5.2.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΔΙΚΤΥΑ 76
5.2.4.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ 76
5.2.4.1.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ 76
5.2.4.1.2 ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ 79
5.2.4.1.3 ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ 82

5.2.4.1.4 ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ 84
5.2.4.2 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ 86
5.2.4.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 87
5.2.4.4 ΥΔΡΕΥΣΗ – ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ 89
5.2.4.4.1 ΥΔΡΕΥΣΗ 89
5.2.4.4.2 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ 90
5.2.4.4.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ 91
5.2.4.5 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ (ΕΕΛ) 91
5.2.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ 93
5.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ 95
5.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 95
5.3.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ 96
5.3.2.1 ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ 96
5.3.2.2 ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ 97
5.3.2.3 ΔΟΜΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ 98
5.3.2.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» 98
5.3.2.3.2 ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ 99
5.3.3 ΥΓΕΙΑ 101
5.3.3.1 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗ 101
5.3.3.2 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗ – ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΙΝΟΥ 102
5.3.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 103
5.3.4.1 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 103
5.3.4.2 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 105
5.3.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 106
5.3.5.1 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ 106
5.3.5.2 ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ 108
5.3.5.3 ΝΑΟΙ – ΜΟΝΕΣ 111
5.3.5.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 112
5.3.5.4.1 ΚΥΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ–ΚΟΜΒΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ 112
5.3.5.4.2 ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ 113

5.3.5.5 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ....113
5.3.5.5.1 ΚΥΡΙΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ / ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΛΟΙ....114
5.3.5.5.2 ΚΥΡΙΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ....115
5.3.6 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ....116
5.3.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ....117
5.4 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ....119
5.4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ....119
5.4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ....120
5.4.2.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ....120
5.4.2.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ....120
5.4.2.1.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ....120
5.4.2.1.3 ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΕΙΣ....124
5.4.2.1.4 ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ....128
5.4.2.1.5 ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ....130
5.4.2.1.6 ΔΑΣΟΠΟΝΙΑ....132
5.4.2.1.7 ΣΥΝΟΨΗ....134
5.4.2.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ....136
5.4.2.2.1 ΠΛΑΙΣΙΟ....136
5.4.2.2.2 ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ....136
5.4.2.2.3 ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ....137
5.4.2.2.4 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ....138
5.4.2.2.5 ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ....139
5.4.2.2.6 ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ....144
5.4.2.2.7 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ....145
5.4.2.2.8 ΣΥΝΟΨΗ....147
5.4.2.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ....148
5.4.2.3.1 ΠΛΑΙΣΙΟ....148
5.4.2.3.2 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ....148
5.4.2.3.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ....150

5.4.2.3.4 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 151
5.4.2.3.5 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΛΑΔΩΝ 153
5.4.2.3.6 ΕΜΠΟΡΙΟ (ΛΙΑΝΙΚΟ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΟ) 153
5.4.2.3.7 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 156
5.4.2.3.8 ΣΥΝΟΨΗ 162
5.4.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 163
5.4.3.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ 163
5.4.3.1.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ 164
5.4.3.1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ 167
5.4.3.1.4 ΣΥΝΟΨΗ 169
5.4.4 ΑΝΕΡΓΙΑ 171
5.4.4.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ 171
5.4.4.1.2 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 171
5.4.4.1.3 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ 174
5.4.4.1.4 ΣΥΝΟΨΗ 176
5.4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 178
5.5 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ 181
5.5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 181
5.5.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 181
5.5.2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ 181
5.5.2.1.1 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 182
5.5.2.1.2 ΔΗΜΑΡΧΟΣ 183
5.5.2.1.3 ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΙ 184
5.5.2.1.4 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 184
5.5.2.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ 187
5.5.2.2.1 ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ 187
5.5.2.2.2 ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗΣ 189
5.5.2.2.3 ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ 189

5.5.2.2.4 ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ .. 190
5.5.2.2.5 ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ190
5.5.2.2.6 ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ... 191
5.5.2.2.7 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΘΑΣΟΥ (Δ.Ε.Υ.Α.Θ.) ... 191
5.5.3 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ... 192
5.5.3.1 ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΟΕΥ ... 192
5.5.3.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ... 197
5.5.4 ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ... 199
5.5.4.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ... 199
5.5.4.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ ... 200
5.5.4.3 ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ... 200
5.5.4.4 ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ... 202
5.5.5 ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ... 202
5.5.5.1 ΣΤΌΛΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ... 203
5.5.5.2 ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΌΡΑ ΚΑΙ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ... 203
5.5.5.3 ΣΥΝΑΦΗΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ... 204
5.5.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ... 205
5.5.6.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ... 205
5.5.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΟΔΩΝ ... 206
5.5.6.3 ΣΧΟΛΙΟ ... 207
5.5.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ... 209
5.6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ... 212
5.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 212
5.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ... 212
5.6.2.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ... 214
5.6.2.1.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS) ... 214
5.6.2.1.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES) ... 214
5.6.2.1.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES) ... 215
5.6.2.1.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS) ... 216

5.6.2.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ 217
5.6.2.2.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS) 217
5.6.2.2.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES) 217
5.6.2.2.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES) 218
5.6.2.2.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS) 219
5.6.2.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 219
5.6.2.3.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS) 219
5.6.2.3.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES) 220
5.6.2.3.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES) 220
5.6.2.3.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS) 221
5.6.2.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ 222
5.6.2.4.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS) 222
5.6.2.4.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES) 222
5.6.2.4.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES) 223
5.6.2.4.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS) 223
5.6.3 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT 224
5.6.3.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ (SWOT) 224
5.6.3.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ (SWOT) 227
5.6.3.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (SWOT) 229
5.6.3.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ (SWOT) 231
5.6.4 ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 233
5.6.4.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ 234
5.6.4.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ 235
5.6.4.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 237
5.6.4.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ 238
5.6.5 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ 239

5.6.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ... 241
6 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ... 243
6.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ... 243
6.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 243
6.1.2 ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ... 243
6.1.2.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ... 243
6.1.2.2 ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ... 244
6.1.2.3 ΕΡΕΥΝΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ... 245
6.1.2.4 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ... 246
6.1.2.5 ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ... 247
6.1.2.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ... 248
6.1.3 ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ... 249
6.1.3.1 ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2021–2025 ... 249
6.1.3.2 ΕΣΠΑ 2021–2027 ... 250
6.1.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ... 251
6.1.4.1 ΕΠ ΑΜΘ 2021–2027 ... 251
6.1.4.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (RIS3) ... 253
6.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ... 254
6.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ... 255
6.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 255
6.2.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ... 256
6.2.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1 ... 257
6.2.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2 ... 257
6.2.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3 ... 258
6.2.6 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4 ... 259
6.2.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ... 260
6.3 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ... 260
6.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 260
6.3.2 ΑΞΟΝΑΣ 1ΟΣ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ» ... 261

6.3.3 ΑΞΟΝΑΣ 2ΟΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ» 263

6.3.4 ΑΞΟΝΑΣ 3ΟΣ «ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ» 264

6.3.5 ΑΞΟΝΑΣ 4ΟΣ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ» 265

6.3.6 ΔΟΜΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 267

7 ΠΗΓΕΣ 293

8 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 310

2 ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ – ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Χάρτης 1: Δήμος Θάσου 34

Χάρτης 2: Περιοχή GR1150014 64

Χάρτης 3: Περιοχή GR1150012 65

Χάρτης 4: Περιοχή GR1150008 66

Χάρτης 5: Κατηγορίες Χρήσεων Γης 68

Γράφημα 1: Κατανομή Πληθυσμού Δήμου Θάσου Κατά Κοινότητα (2021) 40

Γράφημα 2: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Θάσου (2001–2021) 42

Γράφημα 3: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Θάσου (2021) 44

Γράφημα 4: Αφίξεις Τουριστών στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022) 158

Γράφημα 5: Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών και Αλλοδαπών στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022) 161

Γράφημα 6: Απασχόληση Κατά Τομέα και Δήμο (2021) 166

Γράφημα 7: Απασχόληση Κατά Τομέα και Κοινότητα (2021) 166

Γράφημα 8: Οικονομικά Ενεργοί και Μη Ενεργοί Κατά Ιθαγένεια (2021) 169

Γράφημα 9: Ανεργία Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021) 173

Γράφημα 10: Ανεργία Κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (2021) 176

3 ΟΡΙΣΜΟΙ

- **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ)**: Αναφέρεται στο έγγραφο που εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και περιλαμβάνει: α) το Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου, β) τα σχέδια δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής κατά την παρούσα θητεία (2024–2028), γ) την εξειδίκευση των δράσεων, οι οποίες επρόκειτο να υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες του Δήμου Θάσου, δ) τον οικονομικό προγραμματισμό των εσόδων – δαπανών των δράσεων, ε) τους δείκτες και τα μέσα παρακολούθησης, καθώς και αξιολόγησης του Προγράμματος.
- **Όραμα**: Το όραμα αποτελεί τη γενική κατεύθυνση και τις φιλοδοξίες του δήμου για το μέλλον. Είναι μια σύντομη δήλωση που αποτυπώνει την επιθυμητή κατάσταση στην οποία επιδιώκει να φτάσει ο Δήμος Θάσου με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και την εφαρμογή στρατηγικής.
- **Αποστολή**: Η αποστολή περιγράφει τον σκοπό και το ρόλο του δήμου και τους βασικούς στόχους που υπηρετεί, εστιάζοντας στις ανάγκες των πολιτών και τις αρμοδιότητες του δήμου.
- **Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης**: Αποτελεί το πρώτο και απαραίτητο στάδιο κατά τη διαδικασία εκπόνησης του ΕΠ, πραγματοποιώντας τη διάγνωση των συνθηκών που επηρεάζουν κάθε σχέδιο και προσπάθεια ανάπτυξης για την περιοχή. Παράλληλα, εντοπίζει τα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά της, καθώς και αυτά που αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου. Απλούστερα, σχετίζεται με θετικά στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος του οργανισμού, καθώς και τα θετικά στοιχεία που εντοπίζονται στο εξωτερικό περιβάλλον και μπορούν να αξιοποιηθούν. Επιπλέον, εντοπίζει τα αρνητικά στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος του οργανισμού, καθώς και τους εξωτερικούς κινδύνους που επρόκειτο να επηρεάσουν τη λειτουργία του. Για την ανάδειξη των παραπάνω εφαρμόζεται το εργαλείο της Ανάλυσης SWOT.
- **Άξονας**: Αποτελεί γενική προτεραιότητα του επιχειρησιακού προγράμματος. Το όραμα του Δήμου αναλύεται σε Άξονες και κάθε Άξονας αναλύεται σε ένα σύνολο συναφών Μέτρων.
- **Μέτρο:** Προτεραιότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Αποτελεί την αμέσως επόμενη υποδιαίρεση ενός Άξονα, στο δέντρο των προτεραιοτήτων. Περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους συναφείς στόχους.
- **Στρατηγικοί Στόχοι**: Οι ευρύτερες προτεραιότητες που καθορίζουν την κατεύθυνση των δράσεων του δήμου σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Οι επιδιωκόμενες αλλαγές της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, που έχουν ως στόχο την εκπλήρωση της αποστολής και της επίτευξης του οράματος του Δήμου. Αντιστοιχούν στα κρίσιμα ζητήματα, που αποφασίζουν τα όργανα διοίκησης πως

επρόκειτο να αντιμετωπιστούν μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Σημαντικό κομμάτι της συνολικής διαδικασίας είναι η αρμόδια υπηρεσία που ορίζεται, η οποία καταρτίζει το σχέδιο δράσης. Οι στόχοι διακρίνονται σε στόχους τοπικής ή εσωτερικής ανάπτυξης. Ανάλογα με το πόσες κάθετες υπηρεσίες εμπλέκονται στην επίτευξή τους, οι στόχοι τοπικής ανάπτυξης διακρίνονται σε υπηρεσιακούς και δια – υπηρεσιακούς. Οι συναφείς γενικοί στόχοι ομαδοποιούνται σε προτεραιότητες – Μέτρα και τα συναφή Μέτρα ομαδοποιούνται σε γενικότερες προτεραιότητες – Άξονες. Οι γενικοί στόχοι, τα Μέτρα και οι Άξονες συγκροτούν ιεραρχικό διάγραμμα, στο οποίο γίνεται σταδιακή εξειδίκευση της αποστολής και του οράματος του Δήμου.

- **Άξονες Προτεραιότητας**: Θεματικές ενότητες που οργανώνουν τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη, η κοινωνική πολιτική ή η τοπική οικονομία.
- **Δείκτες Απόδοσης:** Μετρήσεις που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της προόδου και της επιτυχίας των στόχων και των δράσεων.
- **Σχέδιο δράσης:** Το σύνολο των στόχων και των δράσεων, που αποσκοπούν στην επίτευξη ενός στόχου. Ένα σχέδιο δράσης περιλαμβάνει: α) στόχους, οι οποίοι αφορούν στην ικανοποίηση αναγκών των αποδεκτών και στην εσωτερική ανάπτυξη της αρμόδιας, για το στόχο, υπηρεσίας.

4 ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Θάσου για την περίοδο 2024–2028 συνιστά ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό εργαλείο για την τοπική και εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου. Αποτελεί προϊόν συστηματικής ανάλυσης των κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και διοικητικών παραμέτρων που καθορίζουν τη δυναμική της περιοχής, σε ευθυγράμμιση με τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές στρατηγικές. Η παρούσα ενότητα εισάγει τον αναγνώστη στη φιλοσοφία, τον σκοπό και τις βασικές αρχές επί των οποίων θεμελιώνεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Το Πρόγραμμα επιδιώκει τη χάραξη μιας ρεαλιστικής στρατηγικής κατεύθυνσης, η οποία να αξιοποιεί τα τοπικά πλεονεκτήματα, να αντιμετωπίζει τις κρίσιμες προκλήσεις και να ενισχύει τη βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη. Η προσέγγιση του Δήμου βασίζεται στη συμμετοχικότητα, στη διαφάνεια, στην λογοδοσία και στην προσήλωση σε αρχές χρηστής διακυβέρνησης, με σκοπό τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, της περιβαλλοντικής προστασίας και της οικονομικής του ανθεκτικότητας.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελείται από δυο ενότητες. Η Α΄, δηλαδή η παρούσα, η οποία περιλαμβάνει την καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, την Ανάλυση SWOT, καθώς και τον καθορισμό του οράματος, των στρατηγικών στόχων και των αξόνων προτεραιότητας. Η Β΄ φάση εξειδικεύει τη στρατηγική σε συγκεκριμένες δράσεις, προϋπολογισμό, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η εκπόνηση του Προγράμματος βασίζεται σε επιστημονικά τεκμηριωμένη μεθοδολογία, με αξιοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, καθώς και σε ενεργή συμμετοχή των υπηρεσιών του Δήμου και των τοπικών φορέων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα φιλοδοξεί να αποτελέσει το βασικό αναπτυξιακό οδικό χάρτη για τον Δήμο Θάσου κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Θάσου για τη δημοτική περίοδο 2024–2028 εκπονήθηκε από τις Υπηρεσίες του Δήμου Θάσου με τη συμβολή της Αναπτυξιακής Καβάλας – Αναπτυξιακής Ανώνυμης Εταιρείας Ο.Τ.Α. η οποία υποστήριξε το Δήμο σε όλα τα στάδια εκπόνησής του, δυνάμει της υπ’ αριθμ. 27352 / 12.12.2024 σύμβασης.

4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποσκοπεί στη συστηματική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και στον προγραμματισμό της υλοποίησης δράσεων του Δήμου, στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του. Η στρατηγική του διάρθρωση οργανώνεται σε τέσσερις

βασικούς άξονες πολιτικής, οι οποίοι εξειδικεύουν τις προτεραιότητες παρέμβασης και συγκροτούν το συνολικό πλαίσιο σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης.

Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Ο άξονας εστιάζει στην προστασία, διατήρηση και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, με στόχο τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής για κατοίκους και επισκέπτες. Περιλαμβάνει δράσεις βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων (νερό, ενέργεια, παράκτια ζώνη, δασικά οικοσυστήματα), πρόληψης και αντιμετώπισης περιβαλλοντικών πιέσεων, καθώς και παρεμβάσεις αναβάθμισης του δημόσιου χώρου, της αισθητικής και λειτουργικής ποιότητας των οικισμών και της ορθολογικής διαχείρισης χρήσεων γης. Παράλληλα, περιλαμβάνει την ανάπτυξη, αναβάθμιση και συστηματική συντήρηση τεχνικών υποδομών και δικτύων εξυπηρέτησης (ύδρευση, αποχέτευση, όμβρια, διαχείριση αποβλήτων, οδικές και λοιπές υποστηρικτικές υποδομές), καθώς και δράσεις ενίσχυσης της ανθεκτικότητας σε κινδύνους και στην κλιματική αλλαγή.

Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία

Ο άξονας στοχεύει στη συνοχή και στην κοινωνική ευημερία, με έμφαση στη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες και αγαθά, ιδιαίτερα για ευάλωτες ομάδες. Περιλαμβάνει παρεμβάσεις κοινωνικής προστασίας και ένταξης, δράσεις υποστήριξης οικογένειας, παιδιού, ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία, καθώς και πρωτοβουλίες πρόληψης και προαγωγής της υγείας σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς. Επιπλέον, περιλαμβάνει παρεμβάσεις για τη βελτίωση των υποδομών και υπηρεσιών της παιδείας και της δια βίου μάθησης, καθώς και την ενίσχυση πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων ως παραγόντων κοινωνικής συμμετοχής, ταυτότητας και ποιότητας ζωής. Οριζόντια προτεραιότητα του άξονα αποτελεί η προώθηση της ισότητας των φύλων, των ίσων ευκαιριών και η αντιμετώπιση κοινωνικών ανισοτήτων.

Τοπική οικονομία και απασχόληση

Ο άξονας αποσκοπεί στην ενίσχυση της παραγωγικής βάσης και της απασχόλησης, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της Θάσου. Περιλαμβάνει δράσεις υποστήριξης της επιχειρηματικότητας και των τοπικών κλάδων (τουρισμός, πρωτογενής τομέας, μεταποίηση / τοπικά προϊόντα, υπηρεσίες), καθώς και παρεμβάσεις βελτίωσης της ελκυστικότητας του προορισμού και αναβάθμισης της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος. Παράλληλα, ενσωματώνει πρωτοβουλίες για ενίσχυση δεξιοτήτων, προώθηση της απασχόλησης και διασύνδεση ανθρώπινου δυναμικού με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, με έμφαση στην εποχικότητα, στη διαφοροποίηση δραστηριοτήτων και στη στήριξη της τοπικής αλυσίδας αξίας.

Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου

Ο άξονας αφορά την ενίσχυση της διοικητικής επάρκειας, της αποτελεσματικότητας και της χρηστής διακυβέρνησης, ώστε να διασφαλίζεται η υλοποίηση των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος με μετρήσιμα αποτελέσματα. Περιλαμβάνει δράσεις αναδιοργάνωσης διαδικασιών, ψηφιακού μετασχηματισμού, βελτίωσης της εσωτερικής λειτουργίας και της διαλειτουργικότητας υπηρεσιών, καθώς και ενίσχυσης της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της συμμετοχικής διακυβέρνησης. Παράλληλα, δίνει έμφαση στη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης και στη διασφάλιση πόρων μέσω ωρίμανσης έργων, αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων (εθνικών και ευρωπαϊκών), ενίσχυσης της εισπραξιμότητας και ορθολογικής κατανομής δαπανών. Η οικονομικότητα, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα αποτελούν κεντρικές αρχές, με στόχο έναν Δήμο ικανό να σχεδιάζει, να χρηματοδοτεί, να υλοποιεί και να παρακολουθεί πολιτικές και έργα προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

4.1.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Ο Άξονας «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής» συγκροτεί το βασικό πεδίο παρεμβάσεων που αποσκοπεί στη διατήρηση και αναβάθμιση των περιβαλλοντικών και χωρικών χαρακτηριστικών του Δήμου, καθώς και στη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου καθημερινής διαβίωσης για τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Στη Θάσο, ο άξονας αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα, της έντονης εποχικότητας και της συνακόλουθης μεταβολής των φορτίων στα δίκτυα και στις υπηρεσίες, αλλά και λόγω της αυξημένης ευαισθησίας του φυσικού κεφαλαίου (παράκτιες ζώνες, δασικά οικοσυστήματα, υδατικοί πόροι) και των πιέσεων που δύνανται να ασκηθούν στο τοπίο και στο δομημένο περιβάλλον.

Η ανάλυση του άξονα μπορεί να οργανωθεί ενδεικτικά σε αλληλένδετες θεματικές ενότητες, οι οποίες λειτουργούν συμπληρωματικά και επιτρέπουν ολοκληρωμένη προσέγγιση των κρίσιμων ζητημάτων του νησιωτικού χώρου. Ενδεικτικά, οι θεματικές αυτές περιλαμβάνουν:

Φυσικό περιβάλλον – προστασία και βιώσιμη διαχείριση πόρων

Η θεματική αυτή αφορά δράσεις και μέτρα που δύνανται να ενισχύσουν τη διατήρηση οικοσυστημάτων και τη βιώσιμη χρήση φυσικών πόρων, με έμφαση στην προστασία του παράκτιου και θαλάσσιου περιβάλλοντος, στη διαφύλαξη δασικών / ορεινών εκτάσεων και στη διαχείριση του τοπίου ως στοιχείου τοπικής ταυτότητας. Επιπλέον, δύναται να περιλαμβάνει παρεμβάσεις πρόληψης υποβάθμισης (διάβρωση, ρύπανση, ανεξέλεγκτες χρήσεις), καθώς και δράσεις για την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων (επαρκές ισοζύγιο, περιορισμός απωλειών, ποιοτικός έλεγχος), ιδίως σε περιόδους αιχμής.

Δομημένο περιβάλλον – δημόσιος χώρος και λειτουργικότητα οικισμών

Η θεματική εστιάζει σε παρεμβάσεις που μπορούν να βελτιώσουν τη λειτουργικότητα και την ποιότητα των οικισμών, την εικόνα και χρήση του δημόσιου χώρου και τη συνολική εμπειρία κατοίκων και επισκεπτών. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει αναπλάσεις / ήπιες παρεμβάσεις σε κοινόχρηστους χώρους, έργα βελτίωσης προσβασιμότητας και καθολικού σχεδιασμού, καθώς και ρυθμίσεις που αφορούν την οργάνωση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης σε περιοχές αυξημένης συγκέντρωσης δραστηριοτήτων. Συμπληρωματικά, δύναται να ενσωματώνει κατευθύνσεις περιορισμού ασύμβατων χρήσεων και πιέσεων που υποβαθμίζουν το τοπίο και την οικιστική φυσιογνωμία.

Τεχνικές υποδομές και δίκτυα κοινής ωφέλειας

Η θεματική αφορά την ανάπτυξη, αναβάθμιση και συντήρηση βασικών τεχνικών υποδομών, με στόχο την ασφαλή, απρόσκοπτη και ποιοτική παροχή υπηρεσιών σε συνθήκες μεταβαλλόμενης ζήτησης. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει έργα και δράσεις σε δίκτυα ύδρευσης (αντικαταστάσεις, μείωση διαρροών, επιχειρησιακή διαχείριση αιχμών), αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων, διαχείρισης αποβλήτων (καθαριότητα, ανακύκλωση / διαλογή στην πηγή, ειδικά ρεύματα), καθώς και έργα στο οδικό δίκτυο που σχετίζονται με συντήρηση, ασφάλεια και προσβασιμότητα. Επιπλέον, δύναται να περιλαμβάνει παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης δημοτικών υποδομών και βελτίωσης του δημοτικού φωτισμού, με στόχο τη μείωση λειτουργικού κόστους και περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Ανθεκτικότητα – προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πολιτική προστασία

Η θεματική αυτή αφορά την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του Δήμου απέναντι σε φυσικούς κινδύνους και ακραία φαινόμενα, τα οποία δύνανται να ενταθούν λόγω κλιματικής αλλαγής. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει σχέδια πρόληψης και ετοιμότητας (πυρκαγιές, πλημμύρες, κατολισθήσεις), μέτρα μείωσης κινδύνου (καθαρισμοί, συντήρηση ρεμάτων και οχετών, αντιδιαβρωτικές / αντιπλημμυρικές παρεμβάσεις), καθώς και επιχειρησιακή ενίσχυση κρίσιμων υπηρεσιών σε περιόδους αυξημένης ζήτησης. Η προσέγγιση μπορεί να συμπληρώνεται από δράσεις ενημέρωσης και εκπαίδευσης πληθυσμού / φορέων για την πρόληψη και τη διαχείριση κρίσεων.

Περιβαλλοντική διακυβέρνηση – κανονιστικό πλαίσιο, έλεγχος και συμμετοχή

Η θεματική εστιάζει σε εργαλεία και μηχανισμούς που δύνανται να βελτιώσουν τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα του Δήμου στον τομέα του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει την επικαιροποίηση / ενίσχυση κανονιστικών ρυθμίσεων (καθαριότητα, κοινόχρηστοι χώροι, δραστηριότητες που δημιουργούν οχλήσεις), τη λειτουργία

μηχανισμών παρακολούθησης της απόδοσης υπηρεσιών (μέσω δεικτών και αναφορών), καθώς και την προώθηση συμμετοχικών διαδικασιών και δράσεων ευαισθητοποίησης, ώστε να ενισχύεται η συμμόρφωση, η κοινωνική συνυπευθυνότητα και η αποτελεσματικότητα των μέτρων.

Συνοπτική αποτίμηση του άξονα

Συνολικά, ο Άξονας «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής» μπορεί να ιδωθεί ως οριζόντιο πεδίο πολιτικής που υποστηρίζει ταυτόχρονα: (α) την προστασία του φυσικού κεφαλαίου, (β) τη λειτουργικότητα και την αισθητική του δομημένου χώρου, (γ) την επάρκεια και αξιοπιστία βασικών υποδομών, και (δ) την ανθεκτικότητα απέναντι σε κινδύνους και κλιματικές πιέσεις. Η εφαρμογή του, ενδεικτικά, προϋποθέτει συνδυασμό έργων υποδομής, ρυθμιστικών παρεμβάσεων και δράσεων πρόληψης / διαχείρισης, ώστε να επιτυγχάνεται μετρήσιμη βελτίωση της καθημερινότητας και ταυτόχρονα προστασία των κρίσιμων πόρων που στηρίζουν τη μακροχρόνια ανάπτυξη της Θάσου.

4.1.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ

Ο Άξονας «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία» συγκροτεί το πεδίο παρεμβάσεων που αποσκοπεί στη διασφάλιση κοινωνικής συνοχής, ίσης πρόσβασης σε υπηρεσίες και ενίσχυσης της ευημερίας του πληθυσμού. Για έναν νησιωτικό Δήμο όπως η Θάσος, ο άξονας αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα λόγω της γεωγραφικής απομόνωσης, της εποχικής αύξησης πληθυσμού (τουριστική αιχμή) και των διαφοροποιημένων αναγκών που προκύπτουν τόσο για τους μόνιμους κατοίκους όσο και για ευάλωτες ομάδες. Η στοχευμένη κοινωνική πολιτική, η επάρκεια βασικών δομών υγείας και η ενίσχυση της εκπαιδευτικής και πολιτιστικής υποδομής λειτουργούν ως κρίσιμες προϋποθέσεις για την ποιότητα ζωής, την παραμονή / προσέλκυση πληθυσμού και τη συνολική ανθεκτικότητα της τοπικής κοινωνίας.

Η ανάλυση του άξονα μπορεί να οργανωθεί ενδεικτικά σε αλληλένδετες θεματικές ενότητες, οι οποίες επιτρέπουν την ολοκληρωμένη προσέγγιση των κοινωνικών αναγκών και τη σύνδεσή τους με υπηρεσίες, υποδομές και μηχανισμούς υποστήριξης. Ενδεικτικά, οι θεματικές αυτές περιλαμβάνουν:

Κοινωνική προστασία – κοινωνική ένταξη και στήριξη ευάλωτων ομάδων

Η θεματική αφορά δράσεις που δύνανται να ενισχύσουν την κοινωνική προστασία, να μειώσουν ανισότητες και να διασφαλίσουν ότι οι ωφελούμενοι έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει υποστήριξη ηλικιωμένων, ατόμων με αναπηρία, οικογενειών με παιδιά, ανέργων και πολιτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές ή κοινωνικές δυσκολίες, καθώς και παρεμβάσεις αντιμετώπισης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τη βελτίωση της δικτύωσης με φορείς κοινωνικής φροντίδας και την ενίσχυση υπηρεσιών ενημέρωσης / διαμεσολάβησης για την πρόσβαση σε παροχές και δικαιώματα.

Υγεία – πρόληψη, πρωτοβάθμια φροντίδα και ετοιμότητα σε συνθήκες αιχμής

Η θεματική εστιάζει σε παρεμβάσεις που δύνανται να βελτιώσουν την πρόσβαση και την ποιότητα βασικών υπηρεσιών υγείας, με έμφαση στην πρόληψη και στην υποστήριξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας. Σε νησιωτικό περιβάλλον, ιδιαίτερη σημασία αποκτά η επιχειρησιακή ετοιμότητα σε περιόδους αυξημένης ζήτησης (θερινή περίοδος), η οργάνωση διαδρομών παραπομπής και συνεργασίας με αρμόδιους φορείς και η προαγωγή προγραμμάτων πρόληψης και ενημέρωσης (π.χ. εμβολιασμοί, προληπτικός έλεγχος, δημόσια υγεία). Ενδεικτικά, μπορούν να προβλεφθούν δράσεις υποστήριξης υποδομών / εξοπλισμού όπου αυτό εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Δήμου ή σε συνεργατικά σχήματα, καθώς και πρωτοβουλίες για την υγειονομική ασφάλεια σε χώρους συνάθροισης και τουριστικής έντασης.

Παιδεία – υποδομές, ποιότητα εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και δια βίου μάθηση

Η θεματική αφορά παρεμβάσεις που δύνανται να ενισχύσουν τις εκπαιδευτικές υποδομές και το συνολικό περιβάλλον μάθησης, από την προσχολική έως τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Δήμου (συντήρηση κτηρίων, ασφάλεια, λειτουργικότητα, ενεργειακή αναβάθμιση, προσβασιμότητα). Συμπληρωματικά, μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις δια βίου μάθησης, ενίσχυσης δεξιοτήτων και εκπαιδευτικών συνεργασιών (με φορείς, ιδρύματα, προγράμματα), καθώς και πρωτοβουλίες που περιορίζουν εκπαιδευτικές ανισότητες (π.χ. υποστήριξη μαθητών, πρόσβαση σε ψηφιακά μέσα όπου απαιτείται).

Πολιτισμός και αθλητισμός – συμμετοχή, ταυτότητα και κοινωνικό κεφάλαιο

Η θεματική εστιάζει σε δράσεις που δύνανται να ενισχύσουν την πολιτιστική και αθλητική δραστηριότητα ως πεδία κοινωνικής συμμετοχής, ενδυνάμωσης της τοπικής ταυτότητας και βελτίωσης της ποιότητας ζωής. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει την υποστήριξη πολιτιστικών υποδομών και διοργανώσεων, την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπικής δημιουργίας, καθώς και τη βελτίωση και λειτουργική ενίσχυση αθλητικών εγκαταστάσεων και προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού. Στο νησιωτικό πλαίσιο, οι δράσεις αυτές μπορούν να λειτουργήσουν και ως αντιστάθμισμα στην εποχικότητα, ενισχύοντας την κοινωνική ζωή καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους.

Ισότητα, ίσες ευκαιρίες και καθολική προσβασιμότητα

Η θεματική αφορά οριζόντιες πολιτικές που δύνανται να διασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες και οι υποδομές απευθύνονται ισότιμα στο σύνολο του πληθυσμού. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει την

προώθηση της ισότητας των φύλων, την καταπολέμηση διακρίσεων, την υποστήριξη ευάλωτων πληθυσμών και την εφαρμογή αρχών καθολικού σχεδιασμού σε δημοτικές υποδομές και υπηρεσίες (προσβασιμότητα ΑμεΑ, ασφαλείς διαδρομές, φιλικές υπηρεσίες). Παράλληλα, μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις ενδυνάμωσης συμμετοχής των πολιτών και βελτίωσης της ενημέρωσης / επικοινωνίας για διαθέσιμες παροχές και δομές.

Συνοπτική αποτίμηση του άξονα

Συνολικά, ο Άξονας «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία» μπορεί να ιδωθεί ως το βασικό πλαίσιο κοινωνικής ανθεκτικότητας του Δήμου. Ενδεικτικά, επιδιώκει: (α) την προστασία και ένταξη των ευάλωτων ομάδων, (β) την ενίσχυση της πρόληψης και της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, (γ) την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και της δια βίου μάθησης, (δ) την προώθηση του πολιτισμού και του αθλητισμού ως μηχανισμών συνοχής και συμμετοχής, και (ε) τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών και καθολικής προσβασιμότητας. Η εφαρμογή του άξονα δύναται να βασιστεί σε συνδυασμό στοχευμένων κοινωνικών δράσεων, ενίσχυσης υποδομών και συνεργασιών με αρμόδιους φορείς, ώστε να παράγεται μετρήσιμο κοινωνικό αποτέλεσμα και να ενισχύεται η ποιότητα ζωής των κατοίκων σε μόνιμη βάση, πέραν της εποχικής συγκυρίας.

4.1.3 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ο Άξονας «Τοπική οικονομία και απασχόληση» συγκροτεί το πεδίο παρεμβάσεων που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παραγωγικής βάσης, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στη δημιουργία / διατήρηση θέσεων εργασίας, με αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νησιού. Για τη Θάσο, ο άξονας αποκτά ιδιαίτερη σημασία λόγω της ισχυρής εξάρτησης από τον τουρισμό, της έντονης εποχικότητας της απασχόλησης, της ανάγκης διαφοροποίησης του παραγωγικού προτύπου και της ύπαρξης παράλληλων παραγωγικών δραστηριοτήτων (πρωτογενής τομέας, εξορύξεις / λατομική δραστηριότητα, τοπικές υπηρεσίες), οι οποίες απαιτούν συνέργειες αλλά και διαχείριση χωρικών / περιβαλλοντικών συμβατοτήτων. Ο ρόλος του Δήμου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, εστιάζει στη δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων (υποδομές, οργάνωση χώρου, προβολή, υποστήριξη συνεργασιών, βελτίωση επιχειρησιακού περιβάλλοντος) που ενισχύουν την τοπική οικονομία.

Η ανάλυση του άξονα μπορεί να οργανωθεί ενδεικτικά σε αλληλένδετες θεματικές ενότητες, οι οποίες επιτρέπουν τη συστηματική προσέγγιση των αναπτυξιακών αναγκών, τη σύνδεση με την αγορά εργασίας και την προώθηση ενός πιο ανθεκτικού και πολυκλαδικού προτύπου. Ενδεικτικά, οι θεματικές αυτές περιλαμβάνουν:

Τουρισμός – αναβάθμιση προϊόντος, επιμήκυνση περιόδου και διαχείριση εποχικότητας

Η θεματική αφορά παρεμβάσεις που δύνανται να ενισχύσουν την ποιότητα και την προστιθέμενη αξία του τουριστικού προϊόντος, περιορίζοντας ταυτόχρονα τα μειονεκτήματα της μονοκαλλιέργειας και της εποχικής αιχμής. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει δράσεις ποιοτικής αναβάθμισης του προορισμού (δημόσιος χώρος, καθαριότητα, αισθητική, παραλίες, διαδρομές), ανάπτυξη ήπιων / θεματικών μορφών τουρισμού (φύση, πολιτισμός, γαστρονομία, πεζοπορία, ποδηλασία), ενίσχυση της προβολής και της ψηφιακής παρουσίας, καθώς και πρωτοβουλίες διαχείρισης ροών σε περιόδους αιχμής. Η στόχευση μπορεί να περιλαμβάνει την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου μέσω εκδηλώσεων, δικτύων διαδρομών και συνεργασιών με φορείς της αγοράς.

Πρωτογενής τομέας και τοπικά προϊόντα – αξιακή αλυσίδα, τυποποίηση και σύνδεση με τον τουρισμό

Η θεματική αφορά δράσεις που δύνανται να ενισχύσουν την παραγωγή και την προστιθέμενη αξία τοπικών προϊόντων, με έμφαση στη σύνδεση παραγωγής–μεταποίησης–διάθεσης. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει υποστήριξη πρωτοβουλιών τυποποίησης / πιστοποίησης, προώθηση τοπικών σημάτων ποιότητας, ενίσχυση συνεργατικών σχημάτων (ομάδες παραγωγών, δίκτυα), καθώς και δράσεις διασύνδεσης του πρωτογενούς τομέα με τον τουρισμό (γαστρονομία, αγροτουρισμός, τοπικές αγορές). Συμπληρωματικά, μπορεί να περιλαμβάνει παρεμβάσεις βελτίωσης αγροτικής οδοποιίας και υποδομών που διευκολύνουν την παραγωγή, όπου αυτό εντάσσεται στις προτεραιότητες του Δήμου.

Επιχειρηματικότητα και υπηρεσίες – βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος και υποστήριξη ΜμΕ

Η θεματική εστιάζει σε παρεμβάσεις που μπορούν να βελτιώσουν τις συνθήκες λειτουργίας των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρών και πολύ μικρών, που συγκροτούν τη ραχοκοκαλιά της τοπικής οικονομίας. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει απλοποίηση / βελτίωση διαδικασιών εξυπηρέτησης από τον Δήμο (εντός αρμοδιοτήτων), ενημέρωση για χρηματοδοτικά εργαλεία, υποστήριξη δικτύωσης επιχειρήσεων, ενίσχυση εμπορικής λειτουργικότητας οικισμών, καθώς και παρεμβάσεις που αυξάνουν την ελκυστικότητα επενδύσεων (καθαρότητα, προσβασιμότητα, στάθμευση, σήμανση, δημόσιες υποδομές). Δύναται επίσης να ενσωματώνει δράσεις προώθησης της καινοτομίας και της ψηφιακής προσαρμογής των επιχειρήσεων σε συνεργασία με φορείς.

Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό – δεξιότητες, κατάρτιση και διασύνδεση με την αγορά εργασίας

Η θεματική αφορά πολιτικές που δύνανται να ενισχύσουν την απασχόληση και να βελτιώσουν την αντιστοίχιση δεξιοτήτων με τις ανάγκες της τοπικής οικονομίας. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει συνεργασίες με αρμόδιους φορείς για προγράμματα κατάρτισης / επανειδίκευσης, δράσεις ενημέρωσης για ευκαιρίες εργασίας, υποστήριξη νεανικής απασχόλησης και επιχειρηματικότητας, καθώς και πρωτοβουλίες αντιμετώπισης των επιπτώσεων της εποχικότητας (επιμήκυνση περιόδου, διαφοροποίηση δραστηριοτήτων, πολυδεξιότητα). Ιδιαίτερη σημασία μπορεί να έχει η ενίσχυση της ποιότητας της απασχόλησης (ασφάλεια, κατάρτιση, υπηρεσίες υποστήριξης) ως παράγοντας συγκράτησης εργατικού δυναμικού.

Χωρική συμβατότητα παραγωγικών δραστηριοτήτων – οργάνωση χρήσεων και μείωση συγκρούσεων

Η θεματική αφορά τη δημιουργία συνθηκών συνύπαρξης παραγωγικών δραστηριοτήτων, ιδίως όταν αυτές εμφανίζουν διαφορετικές χωρικές απαιτήσεις και περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Ενδεικτικά, μπορεί να περιλαμβάνει κατευθύνσεις για ορθολογική χωρική οργάνωση δραστηριοτήτων, πρόληψη συγκρούσεων μεταξύ τουρισμού και άλλων χρήσεων (π.χ. οχλούσες δραστηριότητες), καθώς και μέτρα που ενισχύουν την προστασία του τοπίου, το οποίο αποτελεί κρίσιμο συντελεστή ανταγωνιστικότητας του προορισμού. Η θεματική αυτή δεν υποκαθιστά τον χωρικό / ρυθμιστικό σχεδιασμό, αλλά μπορεί να τον υποστηρίζει μέσω τεκμηρίωσης αναγκών και προτεραιοτήτων.

Συνοπτική αποτίμηση του άξονα

Συνολικά, ο Άξονας «Τοπική οικονομία και απασχόληση» μπορεί να ιδωθεί ως το βασικό πλαίσιο ενίσχυσης της τοπικής αναπτυξιακής δυναμικής. Ενδεικτικά, επιδιώκει: (α) αναβάθμιση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, (β) ενίσχυση τοπικών προϊόντων και αλυσίδων αξίας, (γ) βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος για τις ΜμΕ, (δ) ενίσχυση δεξιοτήτων και απασχόλησης με στόχο μεγαλύτερη ανθεκτικότητα απέναντι στην εποχικότητα, και (ε) προώθηση χωρικής συμβατότητας δραστηριοτήτων ώστε να μειώνονται συγκρούσεις και να προστατεύεται το τοπίο ως αναπτυξιακό κεφάλαιο. Η εφαρμογή του άξονα δύναται να βασιστεί σε συνδυασμό έργων υποστήριξης, συνεργασιών, δράσεων προβολής και στοχευμένων παρεμβάσεων, με στόχο μετρήσιμα αποτελέσματα σε εισόδημα, θέσεις εργασίας και διατηρήσιμη ανάπτυξη.

4.1.4 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Άξονας «Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου» συγκροτεί το πεδίο παρεμβάσεων που αποσκοπεί στην ενίσχυση της οργανωτικής επάρκειας, της αποτελεσματικότητας και της χρηστής διακυβέρνησης, ώστε ο Δήμος να μπορεί να σχεδιάζει, να ωριμάζει, να χρηματοδοτεί, να υλοποιεί και να παρακολουθεί πολιτικές και έργα με συνέπεια, διαφάνεια και μετρήσιμα αποτελέσματα. Για τη Θάσο, ο άξονας αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα λόγω της νησιωτικότητας και των αυξημένων λειτουργικών απαιτήσεων σε περιόδους αιχμής, της ανάγκης συντονισμού πολλαπλών πεδίων πολιτικής (υποδομές, καθαριότητα, κοινωνικές υπηρεσίες, τουριστική λειτουργία), καθώς και της απαίτησης για αποτελεσματική αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και ορθολογική διαχείριση πόρων.

Η ανάλυση του άξονα μπορεί να οργανωθεί ενδεικτικά σε αλληλένδετες θεματικές ενότητες, οι οποίες λειτουργούν συμπληρωματικά και ενισχύουν τη συνολική διοικητική και οικονομική ικανότητα του Δήμου. Ενδεικτικά, οι θεματικές αυτές περιλαμβάνουν:

<u>Οργανωτική αναβάθμιση και εσωτερικές διαδικασίες – αποτελεσματική λειτουργία υπηρεσιών</u>

Η θεματική αφορά παρεμβάσεις που δύνανται να βελτιώσουν τη δομή, τον συντονισμό και τη λειτουργικότητα των υπηρεσιών του Δήμου. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει ανασχεδιασμό και τυποποίηση διαδικασιών, σαφή κατανομή ρόλων / αρμοδιοτήτων, βελτίωση εσωτερικής επικοινωνίας και ροών εργασίας, καθώς και ενίσχυση μηχανισμών προγραμματισμού και παρακολούθησης. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ανάπτυξη εργαλείων διοίκησης έργων (project management) και ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας μεταξύ υπηρεσιών, ώστε να μειώνονται καθυστερήσεις και να αυξάνεται η διοικητική συνέπεια.

<u>Ψηφιακός μετασχηματισμός και εξυπηρέτηση πολίτη – διαλειτουργικότητα και ποιότητα υπηρεσιών</u>

Η θεματική εστιάζει σε δράσεις που μπορούν να ενισχύσουν την ψηφιοποίηση, τη διαφάνεια και την ταχύτητα εξυπηρέτησης. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς πολίτες και επιχειρήσεις, ψηφιοποίηση αρχείων, βελτίωση ροών αιτημάτων και παρακολούθησης, διαλειτουργικότητα πληροφοριακών συστημάτων και αξιοποίηση δεδομένων για τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων. Στο νησιωτικό πλαίσιο, η ψηφιακή εξυπηρέτηση δύναται να μειώσει διοικητικά κόστη και μετακινήσεις, βελτιώνοντας την πρόσβαση των πολιτών, ιδιαίτερα σε απομακρυσμένους οικισμούς.

Ανθρώπινο δυναμικό – δεξιότητες, επιμόρφωση και εργασιακή οργάνωση

Η θεματική αφορά δράσεις που δύνανται να ενισχύσουν τις δεξιότητες και την επιχειρησιακή ικανότητα του προσωπικού, με έμφαση στη συνεχή επιμόρφωση, στη διάχυση γνώσης και στην αποτελεσματική αξιοποίηση διαθέσιμων πόρων. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει προγράμματα κατάρτισης σε τεχνικά / διοικητικά αντικείμενα, ενίσχυση δεξιοτήτων ψηφιακής λειτουργίας, ανάπτυξη κουλτούρας ποιότητας και λογοδοσίας, καθώς και μέτρα καλύτερης κατανομής / οργάνωσης εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εποχικές ανάγκες. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ενίσχυση ικανοτήτων σε ωρίμανση έργων, προμήθειες, διαχείριση συμβάσεων και διοικητική συμμόρφωση.

Οικονομική διαχείριση και δημοσιονομική σταθερότητα – εξορθολογισμός, εισπραξιμότητα και έλεγχος κόστους

Η θεματική εστιάζει στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου μέσω ορθολογικής διαχείρισης εσόδων και δαπανών. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει ενίσχυση μηχανισμών προϋπολογισμού και παρακολούθησης εκτέλεσης, έλεγχο και περιορισμό λειτουργικών δαπανών, βελτίωση εισπραξιμότητας και συστηματικότερη διαχείριση οφειλών, καθώς και αξιοποίηση εργαλείων κοστολόγησης υπηρεσιών όπου είναι εφικτό. Συμπληρωματικά, μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις μείωσης κόστους λειτουργίας μέσω ενεργειακής εξοικονόμησης και βελτίωσης της αποδοτικότητας των δημοτικών λειτουργιών.

Ωρίμανση έργων και αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων – προγραμματισμός, τεχνική επάρκεια και απορρόφηση

Η θεματική αφορά την ικανότητα του Δήμου να μετατρέπει ανάγκες σε ώριμα έργα και δράσεις με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει συστηματική ωρίμανση μελετών, προετοιμασία φακέλων ένταξης, τήρηση χρονοδιαγραμμάτων και ποιοτικό έλεγχο υλοποίησης, καθώς και ενίσχυση συνεργασιών / τεχνικής υποστήριξης όπου απαιτείται. Ιδιαίτερη σημασία μπορεί να έχει η έγκαιρη προετοιμασία «δεξαμενής έργων», ώστε ο Δήμος να ανταποκρίνεται γρήγορα σε προσκλήσεις εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Διαφάνεια, λογοδοσία και συμμετοχική διακυβέρνηση – θεσμική αξιοπιστία και κοινωνική νομιμοποίηση

Η θεματική εστιάζει σε μηχανισμούς που δύνανται να ενισχύσουν τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη των πολιτών. Ενδεικτικά, περιλαμβάνει ενίσχυση πρακτικών λογοδοσίας (δημοσιοποίηση στοιχείων και προόδου έργων), λειτουργία διαδικασιών διαβούλευσης όπου προβλέπεται, αξιοποίηση καναλιών επικοινωνίας με την κοινωνία και τις επιχειρήσεις, καθώς και βελτίωση κανονιστικών και ελεγκτικών μηχανισμών. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζει τη

νομιμότητα, μειώνει κοινωνικές τριβές και ενισχύει τη συμμόρφωση σε ρυθμίσεις που αφορούν την καθημερινότητα.

Συνοπτική αποτίμηση του άξονα

Συνολικά, ο Άξονας «Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου» μπορεί να ιδωθεί ως οριζόντια προϋπόθεση υλοποίησης όλων των λοιπών αξόνων. Ενδεικτικά, επιδιώκει: (α) αποτελεσματικότερη εσωτερική λειτουργία και συντονισμό, (β) ψηφιακή αναβάθμιση και ποιοτική εξυπηρέτηση πολίτη, (γ) ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού και δεξιοτήτων, (δ) δημοσιονομική σταθερότητα μέσω ορθολογικής οικονομικής διαχείρισης, (ε) υψηλότερη ικανότητα ωρίμανσης και απορρόφησης χρηματοδοτήσεων και (στ) διαφάνεια και λογοδοσία ως βάση χρηστής διακυβέρνησης. Η εφαρμογή του άξονα δύναται να αποδώσει πολλαπλασιαστικά οφέλη, καθώς βελτιώνει την ικανότητα του Δήμου να υλοποιεί έγκαιρα και αποτελεσματικά έργα και πολιτικές με μετρήσιμο αναπτυξιακό και κοινωνικό αποτέλεσμα.

4.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ

Με την Υπουργική απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13 / 4 / 2007 καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Ο.Τ.Α., η οποία τροποποιήθηκε με την 5694 / 03.02.2011 απόφαση του ΥΠΕΣΑΗΔ. Με τα άρθρα 203–207 (ΦΕΚ 114 Α / 8.6.2006) του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463 / 2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α..

Με το άρθρο 266 ν. 3852 / 2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών προγραμμάτων από του Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού και καθορίζεται η διαδικασία κατάρτιση καθώς και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης που τα εξειδικεύουν όπως αναδιατυπώθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 18 του Ν. 3870 / 2010 (ΦΕΚ Α 138 / 9.8.2010) και τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 79 του Ν. 4172 / 2013 (ΦΕΚ Α 167 / 23.7.2013).

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α) με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε, έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού για την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων:

1. Την Υπουργική Απόφαση 41179 / 23.10.2014 (ΦΕΚ Β΄ 2970 / 4.11.2014) (, παρεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ Α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014–2019,
2. την υπ’ αριθ. 45 / 58939 / 25.10.2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους ΕΠ,

3. το Προεδρικό Διάταγμα 185 / 2007 «*Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α βαθμού*» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των ΕΠ,
4. το Προεδρικό Διάταγμα 89 / 2011 με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ 185 / 2007 «*Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α βαθμού*»,
5. το υπ' αριθ. 8586 / 31.3.2015 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών περί της παράτασης του χρόνου ολοκλήρωσης των διαδικασιών εκπόνησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων,
6. τα εδάφια δ και θ του άρθρου 58 του Ν. 3852 / 2010 (ΦΕΚ Α / 87 / 7.7.2010) «*Νέα αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*», σύμφωνα με τα οποία ο δήμαρχος είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και συνιστά ομάδες διοίκησης έργου και
7. το άρθρα 175 του Ν. 4555 / 19.7.2018 «*Κλεισθένης 1*»

Με το Άρθρο 175 του Ν. 4555 / 2018, προβλέφθηκαν τα ακόλουθα:

«*1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα. Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.*»

Το ίδιο άρθρο προβλέπει πως:

«*Τα τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν:*

α) στρατηγικές επιλογές,

β) επιχειρησιακό σχέδιο και

γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.» Ακόμα, σύμφωνα με το Άρθρο 176Α του Ν.4555 / 2018, «…οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού μπορούν να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους κατά τις κείμενες διατάξεις, τη συμβουλευτική – επιστημονική υποστήριξη τους για την εκπόνηση επιχειρησιακού προγράμματος, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές κρίνονται απαραίτητες για την άρτια κατάρτισή του».

Επισημαίνεται πως με το Ν. 4804 / 2021 (ΦΕΚ Α΄ 90), η νέα (τρέχουσα) Δημοτική Περίοδος έχει **πενταετή διάρκεια**, οπότε τα Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν αντίστοιχη διάρκεια.

4.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η μεθοδολογία διαμόρφωσης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) περιλαμβάνει ένα σύνολο διακριτών βημάτων που στοχεύουν στη στρατηγική οργάνωση, διαχείριση και βελτιστοποίηση των δραστηριοτήτων του Δήμου. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (ΕΕΤΑΑ) εκπόνησε τον «*Οδηγό Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Δήμων*», ο οποίος θεσπίζει ένα ενιαίο πρότυπο σύνταξης, διασφαλίζοντας την ομοιομορφία και τη συγκρισιμότητα των προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο. Η τυποποιημένη αυτή προσέγγιση συμβάλλει στην απλοποίηση της διαδικασίας μηχανοργάνωσης, ενώ παράλληλα διευκολύνει τη συγκριτική αξιολόγηση και ανάλυση των επιδόσεων των δήμων.

Ο προαναφερθείς Οδηγός αποτέλεσε τη βασική μεθοδολογική αναφορά και για το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Κατά τη σύνταξή του, αξιοποιήθηκαν οι αρχές της Στρατηγικής Διοίκησης και της Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση αποδοτικών και αποτελεσματικών διοικητικών πρακτικών. Επιπλέον, ενσωματώθηκε ένας σημαντικός όγκος δεδομένων και επιστημονικής τεκμηρίωσης από συναφή μελέτες και δοκίμια αναπτυξιακού σχεδιασμού. Ο συνδυασμός αυτών των στοιχείων επιδιώκει τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και μεσοπρόθεσμου στρατηγικού πλαισίου

ανάπτυξης, το οποίο θα ενισχύσει τη διοικητική ικανότητα του Δήμου και θα συμβάλει στη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη.

Σε ότι αφορά τη λογική αλληλουχία της εκπόνησης, αυτή μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

1. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης

- Καταγραφή και αξιολόγηση των διαθέσιμων πόρων: Οικονομικοί, ανθρώπινοι, τεχνολογικοί πόροι κ.λπ.
- Αξιολόγηση εσωτερικού περιβάλλοντος: Υπηρεσίες του Δήμου, υλικοτεχνική υποδομή, διαδικασίες και οργανωτική δομή.
- Αξιολόγηση εξωτερικού περιβάλλοντος: Ανάγκες των πολιτών, τοπικές, κοινωνικές και οικονομικές ευκαιρίες και απειλές

2. Διαβούλευση και Συμμετοχή Φορέων

- Εμπλοκή των τοπικών φορέων, των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων.
- Συλλογή προτάσεων και απόψεων μέσω διαβουλεύσεων, ερωτηματολογίων ή δημόσιων συναντήσεων.

3. Καθορισμός Στρατηγικών Στόχων

- Όραμα του Δήμου: Μακροπρόθεσμο πλαίσιο που περιγράφει την κατεύθυνση και τις φιλοδοξίες της δημοτικής αρχής.
- Στρατηγικοί άξονες: Βασικές προτεραιότητες, όπως βιώσιμη ανάπτυξη, κοινωνική πρόνοια, βελτίωση υποδομών, προστασία περιβάλλοντος.

4. Σχεδιασμός Δράσεων και Έργων

- Κατάρτιση σχεδίου δράσης: Ανάπτυξη συγκεκριμένων έργων, δράσεων και μέτρων.
- Καθορισμός χρονοδιαγραμμάτων: Ρεαλιστικά χρονικά πλαίσια για την υλοποίηση.
- Προϋπολογισμός: Εκτίμηση του κόστους για κάθε δράση και έργο.

5. Αξιολόγηση και Ιεράρχηση

- Κριτήρια προτεραιότητας: Επείγοντα ζητήματα, αντίκτυπος στην τοπική κοινωνία, ευθυγράμμιση με στρατηγικούς στόχους.
- Αναθεώρηση σχεδίου: Ενημέρωση και αναπροσαρμογή σύμφωνα με τις ανάγκες και τους διαθέσιμους πόρους.

6. Υλοποίηση του Προγράμματος

- Συντονισμός των υπηρεσιών του Δήμου και συνεργασία με εξωτερικούς φορείς.

- Εξασφάλιση χρηματοδότησης από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους.

7. Παρακολούθηση και Αξιολόγηση

- Μηχανισμοί παρακολούθησης: Ανάπτυξη δεικτών και εργαλείων για την παρακολούθηση της προόδου.
- Αξιολόγηση αποτελεσμάτων: Σύγκριση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων με τους αρχικούς στόχους.
- Επικαιροποίηση: Εισαγωγή βελτιώσεων και προσαρμογών ανάλογα με τα ευρήματα της αξιολόγησης.

Κύρια Χαρακτηριστικά:

- Συμμετοχικότητα: Εμπλοκή πολιτών και φορέων για την κατανόηση τοπικών αναγκών.
- Διαφάνεια: Λογοδοσία για τη χρήση πόρων και την επίτευξη στόχων.
- Ευελιξία: Δυνατότητα προσαρμογής σε μεταβαλλόμενες συνθήκες.

4.4 ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

4.4.1 ΦΑΣΕΙΣ

Η Α΄ Ενότητα του ΕΠ (ήτοι η παρούσα) αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής σε επίπεδο βασικών χαρακτηριστικών, περιβάλλοντος, κοινωνικής πολιτικής, οικονομίας και διοικητικής ικανότητας. Ακολουθεί η αξιολόγηση της κατάστασης μέσω Ανάλυσης SWOT και η ανάδειξη κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης. Το τρίτο μέρος διαμορφώνει το αναπτυξιακό όραμα και τη στρατηγική του Δήμου, λαμβάνοντας υπόψη το διεθνές, εθνικό και περιφερειακό πλαίσιο πολιτικών, και συνεπάγεται στον προσδιορισμό στρατηγικών στόχων και αξόνων προτεραιότητας στους τομείς περιβάλλοντος, κοινωνικής πολιτικής, οικονομίας και διοικητικής αναβάθμισης, ενισχύοντας παράλληλα τη συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές.

Το τελικό κείμενο εισάγεται προς έγκριση στη Δημοτική Επιτροπή και στο Δημοτικό Συμβούλιο και στη συνέχεια τίθεται σε δημόσια διαβούλευση. Κατόπιν, συλλέγονται τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, τα οποία βοηθούν στην αναθεώρηση των σημείων του Στρατηγικού Σχεδίου και έτσι ολοκληρώνεται η Α΄ Φάση του ΕΠ.

Η Β΄ Ενότητα του ΕΠ, εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία Διαβούλευσης και η κατάθεση των απόψεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων και της κοινωνίας των πολιτών, οι υπηρεσίες του Δήμου, αφού εξετάσουν το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το κείμενο με τα συμπεράσματα από τη Διαβούλευση, τις προτάσεις των υπηρεσιών και τις εισηγήσεις των

συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων, προτείνουν με γραπτή εισήγησή τους τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων. Ακολούθως, η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών αναλαμβάνει το χρονοπρογραμματισμό και τον οικονομικό προγραμματισμό των δράσεων του ΕΠ και τον προσδιορισμό συγκεκριμένων δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης. Το τελικό κείμενο εισάγεται προς έγκριση στη Δημοτική Επιτροπή και στο ΔΣ. Το εγκεκριμένο ΕΠ, αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

4.4.2 ΒΗΜΑΤΑ

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση του ΕΠ, ακολουθεί πιστά τις απαιτήσεις και τις υποδείξεις των νομοθετημάτων που αφορούν το περιεχόμενο, στη δομή και στον τρόπο υποβολής των ΕΠ των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού. Μέρος των στοιχείων που προέκυψαν, αντλήθηκαν από ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες του Δήμου. Επιπλέον, αντλήθηκαν στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική στατιστική Υπηρεσία), καθώς και κάθε άλλη διαθέσιμη πηγή.

Το αρχικό κείμενο, το οποίο περιλαμβάνει την περιγραφή και την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης (Ανάλυση SWOT) συζητήθηκε με τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες του Δήμου, με σκοπό τη διατύπωση παρατηρήσεων, από δική τους πλευρά. Ειδικότερα, η προτεινόμενη διαδικασία για την ολοκλήρωση του στρατηγικού σχεδιασμού, αναφέρεται στα ακόλουθα πέντε (5) βήματα:

Βήμα 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Το πρώτο βήμα αφορά την προετοιμασία και την οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, κατόπιν μερικών ενεργειών, όπως η διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής, η οργάνωση και ο προγραμματισμός του έργου, καθώς και η ενημέρωση των προϊσταμένων των Υπηρεσιών του Δήμου Θάσου.

Βήμα 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Στο εν λόγω σημείο περιγράφεται συνοπτικά η γενική εικόνα του Δήμου και αναφέρονται χαρακτηριστικά όπως: γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της. Εν συνεχεία, αξιολογείται η κατάσταση που βρίσκεται η περιοχή και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα. Αξίζει να σημειωθεί πως χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από άλλες μελέτες που αφορούν την περιοχή του Δήμου, καθώς και άλλες πηγές, όπως η βιβλιογραφία, η αρθρογραφία και το διαδίκτυο.

Βήμα 3: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών σε συνεργασία με τους προϊσταμένους των υπηρεσιών του Δήμου, περιέγραψαν και αξιολόγησαν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της κάθε υπηρεσίας.

Βήμα 4: Καθορισμός της στρατηγικής του Δήμου

Οι σκοποί του βήματος 4 μπορούν να χωριστούν σε τρία σημεία: α) διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας, β) επιλογή της στρατηγικής που επρόκειτο να υιοθετήσει ο Δήμος, μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, γ) η ομαδοποίηση των γενικών στόχων και Άξονες και Μέτρα.

Βήμα 5: Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασία διαβούλευσης

Το τελευταίο βήμα για την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Υποβολή του σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α΄ Ενότητα Επιχειρησιακού Σχεδίου) στην Δημοτική Επιτροπή, η οποία εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.
- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου (το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Δημοσιοποίηση του σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο δυνατό μέσο. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά.
- Σύνοψη συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης, στην οποία περιλαμβάνονται οι προτάσεις ομαδοποιημένες κατά Άξονα, Μέτρο και Στόχο και ενημέρωση της Δημοτικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών.
- Εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την Δημοτική Επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, αναθεωρούνται σημεία του Στρατηγικού Σχεδίου και ολοκληρώνεται η Α΄ Φάση / Ενότητα.

Η κατάρτιση της Β΄ Ενότητας του Προγράμματος που αναφέρεται στον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό, θα ολοκληρωθεί με τα ακόλουθα βήματα:

- Βήμα 1: Πενταετής προγραμματισμός των δράσεων.
- Βήμα 2: Οικονομικός προγραμματισμός.
- Βήμα 3: Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης ΕΠ.

4.4.3 ΔΟΜΗ

Το παρόν έχει σχεδιαστεί με βάση μια ενιαία και ιεραρχημένη δομή, η οποία εξυπηρετεί τόσο τη στρατηγική στοχοθεσία όσο και την πρακτική εφαρμογή των δράσεων σε τοπικό επίπεδο. Το περιεχόμενο του Προγράμματος οργανώνεται σε τέσσερα κύρια κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται το αντικείμενο, ο σκοπός και ο ρόλος του Επιχειρησιακού Προγράμματος, συνοδευόμενα από τις προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου, την περιγραφή της οργανωτικής διάρθρωσης και την ανάλυση της διαδικασίας κατάρτισης του σχεδίου, καθώς και τη μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε. Η ενότητα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των φάσεων, των βημάτων και της γενικής δομής του ΕΠ.

Στο δεύτερο κεφάλαιο καταγράφεται και αναλύεται η φυσιογνωμία του Δήμου Θάσου, με έμφαση στη διοικητική του συγκρότηση, τα γεωμορφολογικά και χωροταξικά του χαρακτηριστικά, τα πληθυσμιακά και κοινωνικά δεδομένα, καθώς και την οικονομική του ταυτότητα. Παράλληλα, αποτυπώνονται κρίσιμες πτυχές των τεχνικών υποδομών, του περιβάλλοντος, του πολιτισμού και του τουριστικού προϊόντος του Δήμου.

Ακολουθεί το τρίτο κεφάλαιο, στο οποίο αναπτύσσεται η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης μέσω της Ανάλυσης SWOT. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει τον εντοπισμό κρίσιμων ζητημάτων που επηρεάζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, αλλά και των δυνατοτήτων και περιορισμών που πρέπει να ληφθούν υπόψη στη χάραξη στρατηγικής.

Το τέταρτο κεφάλαιο αφορά τον στρατηγικό σχεδιασμό και περιλαμβάνει τη διατύπωση του οράματος και της αποστολής του Δήμου, τον προσδιορισμό στρατηγικών στόχων και αξόνων προτεραιότητας, καθώς και τη συνοπτική αποτύπωση των κεντρικών πολιτικών επιλογών. Η ενότητα αυτή αποτελεί το θεμέλιο για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων στη Β΄ Ενότητα του ΕΠ.

5 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

5.1 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

5.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενότητα 1.5 «Βασικά Χαρακτηριστικά» αποσκοπεί στη συγκροτημένη τεχνικο–επιστημονική αποτύπωση του πλαισίου αναφοράς του Δήμου Θάσου, δηλαδή των θεμελιωδών χωρικών, διοικητικών, δημογραφικών, κοινωνικών και παραγωγικών παραμέτρων που προσδιορίζουν τη λειτουργία του νησιωτικού συστήματος και επηρεάζουν άμεσα τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου. Η συστηματική τεκμηρίωση των χαρακτηριστικών αυτών αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ορθολογική ιεράρχηση προτεραιοτήτων, την αποτελεσματική κατανομή πόρων, την ωρίμανση παρεμβάσεων και την αξιολόγηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων και περιορισμών της περιοχής.

Στο πλαίσιο αυτό, η ενότητα περιλαμβάνει την περιγραφή των διοικητικών ορίων και της θεσμικής συγκρότησης του Δήμου, τη χωρική θέση και τον ρόλο του στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, καθώς και τη διασύνδεσή του με το ηπειρωτικό σύστημα μεταφορών. Παράλληλα, αναλύονται οι κατευθύνσεις του ισχύοντος Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου και οι επιμέρους ρυθμίσεις που αφορούν τον νησιωτικό χώρο, με έμφαση στη χωρική οργάνωση του τουρισμού, στην προστασία του τοπίου και των φυσικών / πολιτιστικών πόρων, καθώς και στη συμβατότητα των παραγωγικών χρήσεων.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, δεδομένου ότι η ηλικιακή δομή, οι πληθυσμιακές μεταβολές, το επίπεδο εκπαίδευσης και η χωρική κατανομή του πληθυσμού συνιστούν κρίσιμους προσδιοριστές της ζήτησης υπηρεσιών, της λειτουργικότητας των δικτύων και της βιωσιμότητας των τοπικών κοινοτήτων. Η ανάλυση λαμβάνει υπόψη τη διαρθρωτική σημασία της νησιωτικότητας και της έντονης εποχικότητας που σχετίζεται με τον τουρισμό, καθώς οι παράμετροι αυτές επηρεάζουν την πραγματική επιβάρυνση υποδομών και υπηρεσιών και συνεπώς την ανάγκη για ευέλικτα επιχειρησιακά σχήματα και κλιμακούμενες λύσεις.

Συνολικά, τα «Βασικά Χαρακτηριστικά» συγκροτούν το τεκμηριωτικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο εδράζεται η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και η διαμόρφωση στοχευμένων επιλογών πολιτικής. Η ενότητα λειτουργεί ως βάση για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις αναπτυξιακές προκλήσεις και ευκαιρίες του Δήμου Θάσου και για τη σύνδεσή τους με τις προτεινόμενες κατευθύνσεις του Επιχειρησιακού και Τεχνικού Προγράμματος.

5.1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ

Ο Δήμος Θάσου αποτελεί διοικητική ενότητα Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού που υπάγεται στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και συγκροτεί τον μοναδικό δήμο της Περιφερειακής Ενότητας Θάσου. Στο πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης «Καλλικράτης» (Ν. 3852 / 2010), ο Δήμος Θάσου διατηρήθηκε χωρίς μεταβολή, καθώς στο νομοθετικό κείμενο αναφέρεται ρητά ότι δεν επήλθε καμία αλλαγή στη διοικητική του συγκρότηση.

Χωρικά, τα διοικητικά όρια του Δήμου ορίζονται ως ενιαίο νησιωτικό περίγραμμα, το οποίο αντιστοιχεί κατά κύριο λόγο στη γραμμή ακτογραμμής της νήσου Θάσου, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παρακείμενων νησίδων που υπάγονται διοικητικά στη Θάσο. Κατά συνέπεια, ο Δήμος δεν διαθέτει χερσαία σύνορα με όμορους δήμους, ενώ η εδαφική του αρμοδιότητα προσδιορίζεται από το εξωτερικό νησιωτικό όριο.

Η διοικητική έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 379,0 km² και αποτελείται από τους κάτωθι οικισμούς (Πίνακας 1, Παράρτημα):

Θάσος,η	Παραλία Αστρίδος,η	Ποταμιά,η
Γλυφάδα,η	Ποτός,ο	Λεύκη,η
Μακρυάμμος,η	Ρωσογκρεμός,ο	Μεγάλος Πρίνος,ο
Νιστέρι,το	Σκίδια,τα	Άγιος Ανδρέας Πρίνου,ο
Θεολόγος,ο	Ψιλή Άμμος,η	Μικρός Πρίνος,ο
Αλυκή,η	Καλλιράχη,η	Όρμος Πρίνου,ο
Αστρίς,η	Σκάλα Καλλιράχης,η	Πρίνος,ο
Θυμωνιά,η	Κάστρον,το	Ραχώνιον,το
Κοίνυρα,η (νησίς)	Λιμενάρια,τα	Σκάλα Ραχωνίου,η
Κοίνυρα,τα	Μαριαί,αι	Σκάλα Σωτήρος,η
Λιβάδι,το	Σκάλα Μαριών,η	Σωτήρ,ο
Μονή Αρχαγγέλου,η	Παναγία,η	
Παράδεισος,ο	Χρυσή Αμμουδιά,η	

Χάρτης 1: Δήμος Θάσου

Πηγή: Ontheworldmap.com

5.1.3 Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΜΘ

5.1.3.1 ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΜΘ

Η κύρια πηγή για την ανάλυση είναι το αναθεωρημένο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπως δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ ΑΑΠ 248 / 25.10.2018 με τίτλο: *«Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού»*.

Οι επιμέρους αναφορές στο Δήμο Θάσου εντοπίστηκαν και εξειδικεύτηκαν μέσω συστηματικής αναζήτησης εντός του εν λόγω πλαισίου και περιλαμβάνει τις πλήρεις ρυθμίσεις και κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης, χρήσεων γης και τομεακών πολιτικών της Περιφέρειας.

Η θεώρηση του χωρικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης βασίζεται στις κατευθύνσεις του Άρθρου 6 του ν. 4447 / 2016, όπου προβλέπεται η θεσμοθέτηση των ευρύτερων χωρικών ενοτήτων με γεωμορφολογικά, οικολογικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σχετικό άρθρο του σχεδίου, η Περιφέρεια συγκροτείται από επιμέρους ανθρωπογεωγραφικές ενότητες, οι οποίες δομούνται στη βάση πολυπαραγοντικής ταυτότητας, που αντλεί τα χαρακτηριστικά της από το φυσικό ανάγλυφο, τις χρήσεις γης, τις παραγωγικές δυνατότητες και τη σχέση τους με τα κέντρα διοικητικής και κοινωνικής αναφοράς.

5.1.3.2 Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ

Η Θάσος αποτελεί τη βορειότερη νησιωτική ενότητα του Αιγαίου και συγκροτεί έναν αυτόνομο νησιωτικό χώρο σε άμεση λειτουργική σχέση με το αστικό και μεταφορικό σύστημα της Καβάλας και τον διαπεριφερειακό άξονα Ανατολής–Δύσης (Εγνατία Οδός). Η θέση αυτή διαμορφώνει υψηλή προσπελασιμότητα και ισχυρές ροές επιβατών / αγαθών, με κρίσιμο ρόλο των λιμενικών πυλών και των θαλάσσιων συνδέσεων που ενοποιούν τον νησιωτικό με τον ηπειρωτικό χώρο, ιδίως για τις ανάγκες του τουρισμού και της εποχικής κινητικότητας.

Στο περιφερειακό πρότυπο χωρικής ανάπτυξης, η Θάσος αναγνωρίζεται ως χωρική ενότητα με αυτοδύναμο νησιωτικό χαρακτήρα, η οποία συνδυάζει (α) ισχυρή λειτουργία τουρισμού–παραθερισμού, (β) παρουσία εξορυκτικής δραστηριότητας και (γ) ζώνες συνδυασμένης οικοανάπτυξης, στοιχείο που προσδίδει σύνθετο αναπτυξιακό προφίλ και απαιτεί ολοκληρωμένη χωρική και περιβαλλοντική διαχείριση. Ο ρόλος της Θάσου, συνεπώς, δεν περιορίζεται σε έναν μονοδιάστατο «τουριστικό προορισμό», αλλά εκτείνεται στη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας του νησιού ως κρίσιμου πόρου (φυσιογνωμία, τοπίο, φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι), καθώς και στη διασφάλιση ισορροπίας μεταξύ παραγωγικών χρήσεων και προστασίας του περιβάλλοντος.

Σε επίπεδο αναπτυξιακής λειτουργίας, η Θάσος λειτουργεί ως βασικός πόλος ενίσχυσης της τουριστικής ταυτότητας της Περιφέρειας, με ανάγκη αναβάθμισης της ποιότητας του προσφερόμενου προϊόντος και ταυτόχρονα ελέγχου των πιέσεων που συνδέονται με τη διάχυση της δόμησης και την ένταση χρήσεων στη παράκτια ζώνη. Η στρατηγική θέση της επιτρέπει να συμβάλει στη διεύρυνση της περιφερειακής ελκυστικότητας (διασύνδεση με παράκτιους και ηπειρωτικούς προορισμούς, ανάπτυξη θεματικών διαδρομών / δικτύων φυσικών και πολιτιστικών πόρων), ενώ η παράλληλη ύπαρξη εξορυκτικών και αγροτικών

δραστηριοτήτων καθιστά αναγκαία την υιοθέτηση κανόνων χωρικής οργάνωσης που προστατεύουν κρίσιμα τοπία και οικοσυστήματα και ενισχύουν τη βιώσιμη τοπική οικονομία.

5.1.3.3 ΦΥΣΙΚΗ ΘΕΣΗ – ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

Η Θάσος συγκροτεί ενιαίο νησιωτικό χώρο στο βόρειο Αιγαίο, σε άμεση γεωγραφική εγγύτητα με το ηπειρωτικό μέτωπο της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Η φυσική της θέση προσδίδει διττό χαρακτήρα: αφενός νησιωτικότητα (εξάρτηση από θαλάσσιες μετακινήσεις και λιμενικές υποδομές), αφετέρου ισχυρή λειτουργική σύνδεση με τα ηπειρωτικά δίκτυα μεταφορών της Περιφέρειας, μέσω των κύριων πυλών διασύνδεσης και των κάθετων / διαμήκων αξόνων.

Η διασύνδεση της Θάσου με την ενδοχώρα εξυπηρετείται πρωτίστως από το σύστημα λιμενικών πυλών της ευρύτερης περιοχής (ιδίως από την Καβάλα ως διεθνή / περιφερειακή πύλη και από τα ηπειρωτικά σημεία επιβίβασης προς το νησί), από όπου πραγματοποιείται η κύρια σύνδεση με τα νησιά της Θάσου. Παράλληλα, το ηπειρωτικό οδικό δίκτυο που συνδέει την Καβάλα και τους βασικούς μεταφορικούς κόμβους με την παράκτια ζώνη πρόσβασης (ενδεικτικά ο άξονας προς Κεραμωτή και η σύνδεση με τον αερολιμένα) ενισχύει την προσπελασιμότητα και μειώνει τους χρόνους μετακίνησης, ιδιαίτερα κατά τις περιόδους αυξημένης ζήτησης.

Στο εσωτερικό του νησιού, η λειτουργική οργάνωση της μετακίνησης και της χωρικής συνοχής στηρίζεται στην ιεράρχηση των κέντρων και των υποδομών εξυπηρέτησης, με τον οικισμό του Λιμένα να καταγράφεται ως έδρα και ενισχυμένος δευτερεύων πόλος, γεγονός που συνδέεται άμεσα με τη συγκέντρωση διοικητικών, εμπορικών και τουριστικών λειτουργιών και με την ανάγκη ορθολογικής διαχείρισης των ροών (καθημερινών και εποχικών).

5.1.3.4 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Η παραγωγική ταυτότητα της Θάσου διαμορφώνεται από τον συνδυασμό νησιωτικού τουριστικού προσανατολισμού και εξειδικευμένων παραγωγικών δραστηριοτήτων, με έντονη χωρική αποτύπωση και ανάγκη λειτουργικής συμβατότητας μεταξύ χρήσεων. Στο περιφερειακό πρότυπο οργάνωσης του νησιωτικού χώρου, κεντρικός άξονας αποτελεί η ενίσχυση του τουρισμού, με παράλληλη διαφύλαξη της φυσιογνωμίας του νησιού ως τοπικής ταυτότητας και τουριστικού πόρου, ώστε το αναπτυξιακό μοντέλο να στηρίζεται σε ποιοτικά χαρακτηριστικά (τοπίο, περιβάλλον, οικιστικό απόθεμα) και όχι σε διάχυτη επέκταση.

Παράλληλα, η Θάσος εντάσσεται στις χωρικές ενότητες όπου η εξορυκτική δραστηριότητα αποτελεί σημαντική αναπτυξιακή παράμετρο, με αναφορά στα λατομεία μαρμάρου. Η κατεύθυνση που τίθεται είναι η οργανωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη της δραστηριότητας, η δημιουργία / καθορισμός οργανωμένων λατομικών ζωνών και η ενίσχυση της περαιτέρω

κατεργασίας του μαρμάρου ώστε να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία ενός κλάδου με εξαγωγικό προσανατολισμό, περιορίζοντας ταυτόχρονα τις συγκρούσεις χρήσεων και τις επιπτώσεις στο τοπίο.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη Θάσο στην αντιμετώπιση της σύγκρουσης μεταξύ εξορυκτικών χρήσεων και τουριστικών λειτουργιών, καθώς και στη διαχείριση της σημαντικής επιβάρυνσης του τοπίου. Προκρίνεται ο καθορισμός ζωνών εξόρυξης, εντός των οποίων θα περιορίζονται νέες χωροθετήσεις, και η υιοθέτηση μηχανισμών ολοκληρωμένης διαχείρισης με τοπικά σχέδια που θα ρυθμίζουν συνολικά τη λειτουργία των ενεργών λατομείων και την αποκατάσταση των ανενεργών.

Συμπληρωματικά του τουρισμού και της εξόρυξης, ο σχεδιασμός υπογραμμίζει την ανάγκη προστασίας της αγροτικής ενδοχώρας και ελέγχου της δόμησης, ώστε να διατηρείται ο παραγωγικός και περιβαλλοντικός ρόλος των εκτός σχεδίου / οικισμών εκτάσεων και να αποφεύγονται μη αναστρέψιμες πιέσεις στη γη και στους φυσικούς πόρους. Στο ίδιο πλαίσιο, προβλέπεται ο καθορισμός συγκεκριμένων ζωνών τουριστικής ανάπτυξης στην παράκτια ζώνη, με κριτήρια όπως η υφιστάμενη ανάπτυξη, η γεωργική γη, η επάρκεια υποδομών και τα χαρακτηριστικά του φυσικού αναγλύφου, ώστε να επιτυγχάνεται σαφής χωρική οργάνωση του παραγωγικού προτύπου.

Συνεπώς, η Θάσος συγκροτεί μια μικτή παραγωγική φυσιογνωμία: (α) τουρισμός ως κυρίαρχη δραστηριότητα και βασικός φορέας εισοδήματος / απασχόλησης, (β) εξορυκτικός κλάδος με ανάγκη οργάνωσης, προστιθέμενης αξίας και αυστηρής χωρικής–περιβαλλοντικής διαχείρισης, και (γ) αγροτική ενδοχώρα που λειτουργεί ως κρίσιμο απόθεμα πόρων και τοπίου και πρέπει να προστατεύεται από την άναρχη διάχυση χρήσεων.

5.1.3.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ο τουρισμός αντιμετωπίζεται ως κρίσιμος αναπτυξιακός τομέας που πρέπει να οργανώνεται χωρικά με όρους φέρουσας ικανότητας, προστασίας πόρων και αποτροπής διάχυτης, μη οργανωμένης ανάπτυξης. Η συνολική κατεύθυνση του Πλαισίου δίνει έμφαση στη βελτίωση των συνδέσεων μεταξύ επιμέρους τουριστικών περιοχών και προορισμών, χωρίς τη δημιουργία νέων συνεχών διαμπερών αξόνων, διατηρώντας το πρότυπο προσβάσεων προς περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος μέσω κάθετων συνδέσεων προς την Εγνατία Οδό, τόσο για την παράκτια ζώνη όσο και για τις ορεινές περιοχές, μέσω των αντίστοιχων αστικών κέντρων. Παράλληλα, προωθείται ο περιορισμός της διάσπαρτης δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων μέσω θεσμοθέτησης ζωνών τουρισμού–αναψυχής και χωροθέτησης

οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων, με κριτήρια που σχετίζονται με τον χαρακτήρα και τη χωρητικότητα κάθε περιοχής.

Ειδικά για τον νησιωτικό χώρο και τη Θάσο, το Πλαίσιο προσδιορίζει σαφή προσανατολισμό: ενίσχυση του τουρισμού με διαφύλαξη της φυσιογνωμίας του νησιού ως τοπικής ταυτότητας και τουριστικού πόρου. Στο ίδιο πλαίσιο, τίθενται κατευθύνσεις για αναβάθμιση του παράκτιου οικιστικού τοπίου σε υποβαθμισμένα σημεία και για καθορισμό, από τον υποκείμενο σχεδιασμό, συγκεκριμένων ζωνών τουριστικής ανάπτυξης στην παράκτια ζώνη, ώστε να ελέγχεται η διάχυση της δόμησης. Οι ζώνες αυτές συνδέονται με κριτήρια όπως η υφιστάμενη ανάπτυξη οικιστικών συγκεντρώσεων, η γεωργική γη, η ύπαρξη και επάρκεια υποδομών, τα χαρακτηριστικά του φυσικού ανάγλυφου, καθώς και με πρόβλεψη ζωνών προστασίας φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπίου όπου περιορίζεται η δόμηση. Παράλληλα, προκρίνεται η διαφύλαξη της αγροτικής ενδοχώρας με περιορισμούς και έλεγχο της δόμησης, ως βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση του τοπίου και των παραγωγικών πόρων που υποστηρίζουν το τουριστικό προϊόν.

Η λειτουργική στήριξη του τουρισμού στο περιφερειακό πλαίσιο συνδέεται άμεσα και με τις μεταφορικές υποδομές, ιδίως τις λιμενικές πύλες. Στο Πλαίσιο προωθούνται παρεμβάσεις στις λιμενικές εγκαταστάσεις των λιμένων Θάσου και των συνδεδεμένων με αυτούς λιμένων, όπως της Κεραμωτής, καθώς και αναβαθμίσεις σε λοιπούς λιμένες τοπικής σημασίας (ενδεικτικά Πρίνος), ώστε να ενισχύεται η προσπελασιμότητα και η ποιότητα εξυπηρέτησης των ροών που σχετίζονται με τον τουρισμό.

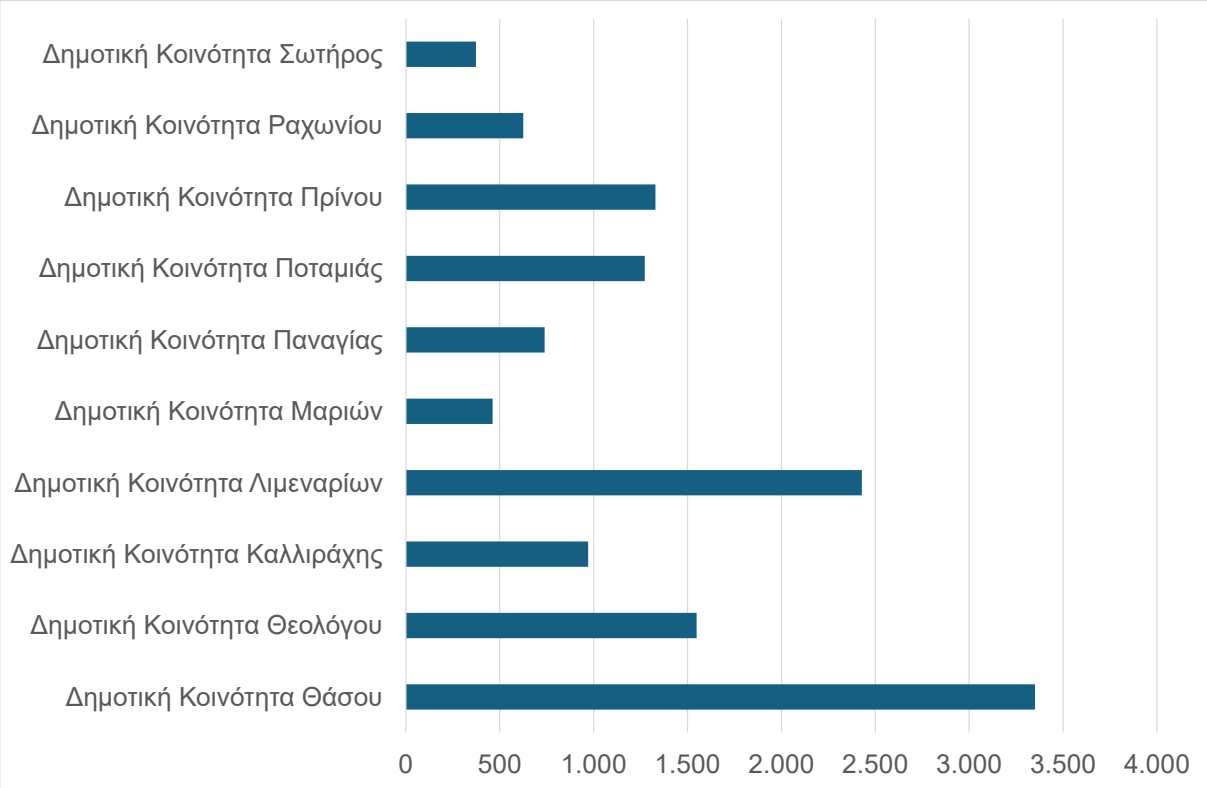
5.1.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

5.1.4.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ο πληθυσμός του Δήμου Θάσου κατά Κοινότητα και Οικισμό παρουσιάζεται στον Πίνακα 2 (Παράρτημα) και Γράφημα 1.

Η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Θάσου κατά Κοινότητα και Οικισμό (2021) (βλ. Πίνακα 3, Παράρτημα) παρουσιάζει σαφή χωρική ανομοιογένεια, με ισχυρή συγκέντρωση σε περιορισμένο αριθμό οικισμών και παράλληλη ύπαρξη πλήθους μικρών / πολύ μικρών οικισμών, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων μηδενικού πληθυσμού. Η κατανομή αυτή συγκροτεί ένα λειτουργικά ιεραρχημένο οικιστικό σύστημα, στο οποίο οι κύριοι πληθυσμιακοί πόλοι (ενδεικτικά: Λιμένας / Θάσος, Λιμενάρια, Πρίνος, Ποταμιά, Ποτός) αναλαμβάνουν ρόλο κέντρων παροχής υπηρεσιών, διοικητικής εξυπηρέτησης και συγκέντρωσης δραστηριοτήτων, ενώ οι μικρότεροι οικισμοί εμφανίζουν περιορισμένη δυναμική μόνιμης κατοίκησης και αυξημένη εξάρτηση από τους κεντρικούς πόλους.

Γράφημα 1: Κατανομή Πληθυσμού Δήμου Θάσου Κατά Κοινότητα (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Η ανισοκατανομή του πληθυσμού έχει άμεσες επιπτώσεις στη χωρική οργάνωση και στην αποδοτικότητα των δημοτικών λειτουργιών. Η διασπορά πολύ μικρών οικισμών συνεπάγεται αυξημένες ανάγκες μετακίνησης προσωπικού και μέσων, μεγαλύτερους χρόνους ανταπόκρισης και δυσμενέστερη αναλογία κόστους / ωφελούμενων για υποστηρικτικές υπηρεσίες (καθαριότητα, ύδρευση, μικροεπισκευές, τεχνικές παρεμβάσεις, κοινωνική μέριμνα). Σε αυτό το πλαίσιο, η επιχειρησιακή επάρκεια δεν τεκμηριώνεται μέσω ομοιόμορφης χωρικής κατανομής υποδομών και δομών, αλλά μέσω πολυκεντρικής—πλην ιεραρχημένης—διάρθρωσης του δικτύου εξυπηρέτησης, με ενίσχυση των κύριων οικιστικών κόμβων και εφαρμογή ευέλικτων μηχανισμών εξυπηρέτησης προς τους μικρότερους οικισμούς (π.χ. προγραμματισμένες επισκέψεις, κινητές μονάδες όπου εφαρμόζεται, αξιοποίηση ψηφιακών καναλιών).

Παράλληλα, στην περίπτωση της Θάσου, η ερμηνεία του μόνιμου πληθυσμού ως μοναδικού δείκτη σχεδιασμού είναι μεθοδολογικά ανεπαρκής, λόγω της έντονης εποχικότητας που προκύπτει από την τουριστική λειτουργία του νησιού. Ορισμένοι παράκτιοι και τουριστικά προσανατολισμένοι οικισμοί (ενδεικτικά: Ποτός, Χρυσή Αμμουδιά και οικισμοί τύπου «Σκάλα») εμφανίζουν στην πράξη σημαντική αύξηση πραγματικού πληθυσμού κατά τη θερινή περίοδο,

γεγονός που μεταβάλλει ποιοτικά και ποσοτικά τα φορτία στα δίκτυα και στις υπηρεσίες. Συνεπώς, απαιτείται επιχειρησιακός σχεδιασμός δύο επιπέδων (baseline / χειμερινής λειτουργίας και peak / θερινής λειτουργίας), με σαφή πρόβλεψη για κλιμάκωση πόρων (ανθρώπινο δυναμικό, εξοπλισμός, δρομολόγια, συμβάσεις), καθώς και για προληπτικές παρεμβάσεις συντήρησης πριν από την περίοδο αιχμής.

Ως προς τον τεχνικό προγραμματισμό, η πληθυσμιακή συγκέντρωση στους κύριους πόλους επιβάλλει προτεραιοποίηση έργων υποδομής που επηρεάζουν τον μεγαλύτερο αριθμό ωφελούμενων και βελτιώνουν κρίσιμες λειτουργίες δικτύων, ιδίως σε ύδρευση, αποχέτευση / όμβρια, οδοποιία, φωτισμό, δημόσιους χώρους και διαχείριση απορριμμάτων. Αντιστοίχως, στους οικισμούς μικρής κλίμακας, ο τεχνικός σχεδιασμός πρέπει να εστιάζει σε παρεμβάσεις βασικής λειτουργικότητας και ασφάλειας, με κριτήρια ανθεκτικότητας και μείωσης κινδύνων (προσβασιμότητα, αντιπλημμυρικές και αντιπυρικές υποδομές, ασφάλεια δικτύων ύδρευσης, αποκατάσταση φθορών στο τοπικό οδικό δίκτυο). Επιπλέον, οι ορεινοί / ενδοχώριοι οικισμοί με χαμηλότερους πληθυσμούς συσχετίζονται συχνά με δημογραφική γήρανση, γεγονός που ενισχύει την ανάγκη ολοκληρωμένης προσέγγισης με κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες υποστήριξης, καθώς και με ήπιες αναπτυξιακές παρεμβάσεις που συμβάλλουν στη συγκράτηση πληθυσμού.

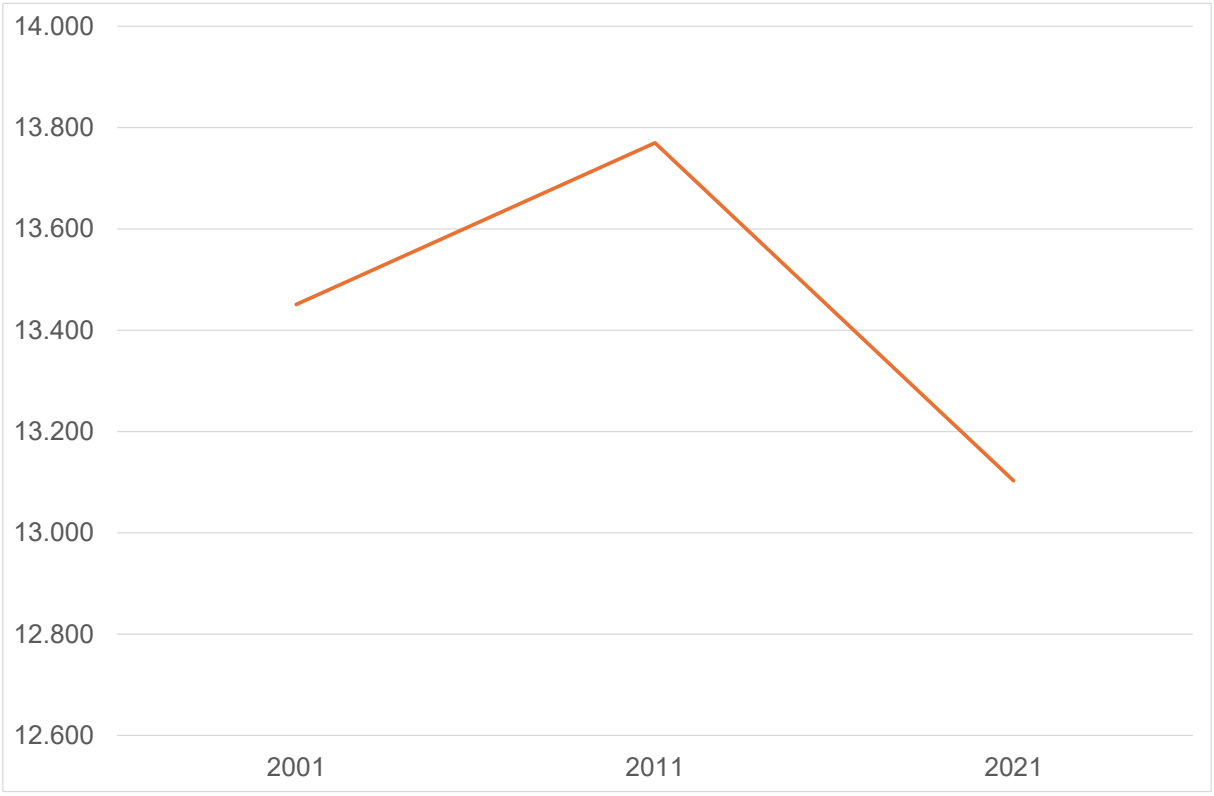
Συνολικά, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Θάσου τεκμηριώνουν την ανάγκη υιοθέτησης χωρικά στοχευμένου μοντέλου διοίκησης και παροχής υπηρεσιών, που θα συνδυάζει: (α) ισχυρούς κόμβους εξυπηρέτησης στους κύριους οικισμούς, (β) ευέλικτους μηχανισμούς κάλυψης των μικρών και απομακρυσμένων οικισμών, και (γ) δυναμική προσαρμογή στη θερινή αιχμή λόγω τουρισμού. Η ενσωμάτωση των παραπάνω στον επιχειρησιακό και τεχνικό προγραμματισμό αναμένεται να βελτιώσει την αποδοτικότητα κατανομής πόρων, να ενισχύσει τη λειτουργική ανθεκτικότητα των δικτύων και να αναβαθμίσει με μετρήσιμο τρόπο την ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών προς μόνιμους κατοίκους και εποχικούς χρήστες.

5.1.4.2 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

Η μελέτη της πληθυσμιακής δυναμικής αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για τον χωρικό, κοινωνικό και οικονομικό σχεδιασμό ενός Δήμου. Στην περίπτωση του Δήμου Θάσου, η ανάλυση της εξέλιξης του μόνιμου πληθυσμού στις τελευταίες τρεις απογραφικές περιόδους (2001, 2011, 2021) αποκαλύπτει κρίσιμες δημογραφικές μεταβολές, οι οποίες εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο φθίνουσας πληθυσμιακής πορείας που χαρακτηρίζει την ελληνική περιφέρεια (βλ. Πίνακα 3, Παράρτημα και Γράφημα 2). Οι διακυμάνσεις αυτές δεν αποτελούν μόνο στατιστική αποτύπωση· ενέχουν κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις, επηρεάζοντας

τη βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων, την αποδοτικότητα των υποδομών και τον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών.

Γράφημα 2: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Θάσου (2001–2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Η εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού του Δήμος Θάσου κατά τις τρεις τελευταίες απογραφικές περιόδους (2001–2011–2021) αποτυπώνει μια ήπια αλλά σαφώς μεταβαλλόμενη δημογραφική δυναμική, η οποία είναι κρίσιμη για τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου.

Συγκεκριμένα, την περίοδο 2001–2011 παρατηρείται οριακή αύξηση του μόνιμου πληθυσμού, από 13.451 σε 13.770 κατοίκους (+319 άτομα, περίπου +2,4%). Η μεταβολή αυτή υποδηλώνει σχετική δημογραφική σταθερότητα και πιθανή θετική επίδραση της τουριστικής ανάπτυξης, της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα και της συγκράτησης πληθυσμού σε βασικούς οικισμούς. Η αύξηση, ωστόσο, είναι περιορισμένη και δεν συνιστά ένδειξη έντονης δημογραφικής μεγέθυνσης, αλλά μάλλον στασιμότητας με ελαφρώς θετικό πρόσημο.

Αντίθετα, την περίοδο 2011–2021 καταγράφεται μείωση του μόνιμου πληθυσμού, από 13.770 σε 13.103 κατοίκους (−667 άτομα, περίπου −4,8%). Η μεταβολή αυτή είναι ποσοτικά

σημαντικότερη και ευθυγραμμίζεται με τις γενικότερες δημογραφικές τάσεις της χώρας, που συνδέονται με τη δεκαετή οικονομική κρίση, τη μείωση γεννήσεων, τη γήρανση του πληθυσμού και τη μετακίνηση νεότερων ηλικιακών ομάδων προς μεγάλα αστικά κέντρα ή το εξωτερικό. Στο πλαίσιο της Θάσου, η μείωση αυτή φαίνεται να πλήττει κυρίως μικρούς και ενδοχώριους οικισμούς, ενισχύοντας περαιτέρω την πληθυσμιακή συγκέντρωση στους ήδη ισχυρούς πόλους.

Η συνολική εικόνα της εικοσαετίας 2001–2021 καταδεικνύει ότι ο Δήμος Θάσου δεν παρουσιάζει μακροχρόνια πληθυσμιακή ανάπτυξη, αλλά μάλλον δημογραφική σταθερότητα με πρόσφατη τάση συρρίκνωσης. Το γεγονός αυτό έχει ουσιώδεις επιπτώσεις στον επιχειρησιακό και τεχνικό σχεδιασμό. Αφενός, δεν τεκμηριώνεται ανάγκη για εκτεταμένο σχεδιασμό νέων υποδομών με βάση αύξηση μόνιμου πληθυσμού. Αφετέρου, καθίσταται αναγκαία η αναπροσαρμογή του σχεδιασμού προς τη διατήρηση, αναβάθμιση και αποδοτικότερη λειτουργία των υφιστάμενων υποδομών, με έμφαση στη βιωσιμότητα και στη μείωση λειτουργικού κόστους.

Παράλληλα, η παρατηρούμενη μείωση του μόνιμου πληθυσμού δεν αναιρεί, αλλά αντίθετα εντείνει, τη σημασία της εποχικότητας. Ο πραγματικός πληθυσμός που εξυπηρετεί ο Δήμος κατά τη θερινή περίοδο παραμένει πολλαπλάσιος του μόνιμου, γεγονός που δημιουργεί ένα δομικό παράδοξο σχεδιασμού: υποδομές και υπηρεσίες καλούνται να λειτουργήσουν για πληθυσμούς αιχμής, ενώ η χρηματοδοτική και θεσμική τους βάση υπολογίζεται σε μικρότερο, και μάλιστα μειούμενο, μόνιμο πληθυσμό. Αυτό καθιστά αναγκαία την ενσωμάτωση ευέλικτων και κλιμακούμενων λύσεων, καθώς και τη διεκδίκηση πόρων με τεκμηρίωση που λαμβάνει υπόψη τον εποχικό φόρτο.

Συμπερασματικά, τα απογραφικά δεδομένα 2001–2011–2021 υποδεικνύουν ότι ο Δήμος Θάσου εισέρχεται σε φάση ήπιας δημογραφικής συρρίκνωσης, η οποία δεν επιτρέπει παθητική αντιμετώπιση. Αντιθέτως, απαιτείται ενεργός στρατηγική που θα συνδυάζει: (α) συγκράτηση και ενίσχυση μόνιμου πληθυσμού, ιδίως σε παραγωγικές ηλικίες, (β) προσαρμογή του επιχειρησιακού σχεδιασμού σε συνθήκες δημογραφικής στασιμότητας, και (γ) τεχνικό προγραμματισμό που θα εξισορροπεί τις ανάγκες ενός μειούμενου μόνιμου πληθυσμού με τις ιδιαίτερα αυξημένες απαιτήσεις της εποχικής αιχμής.

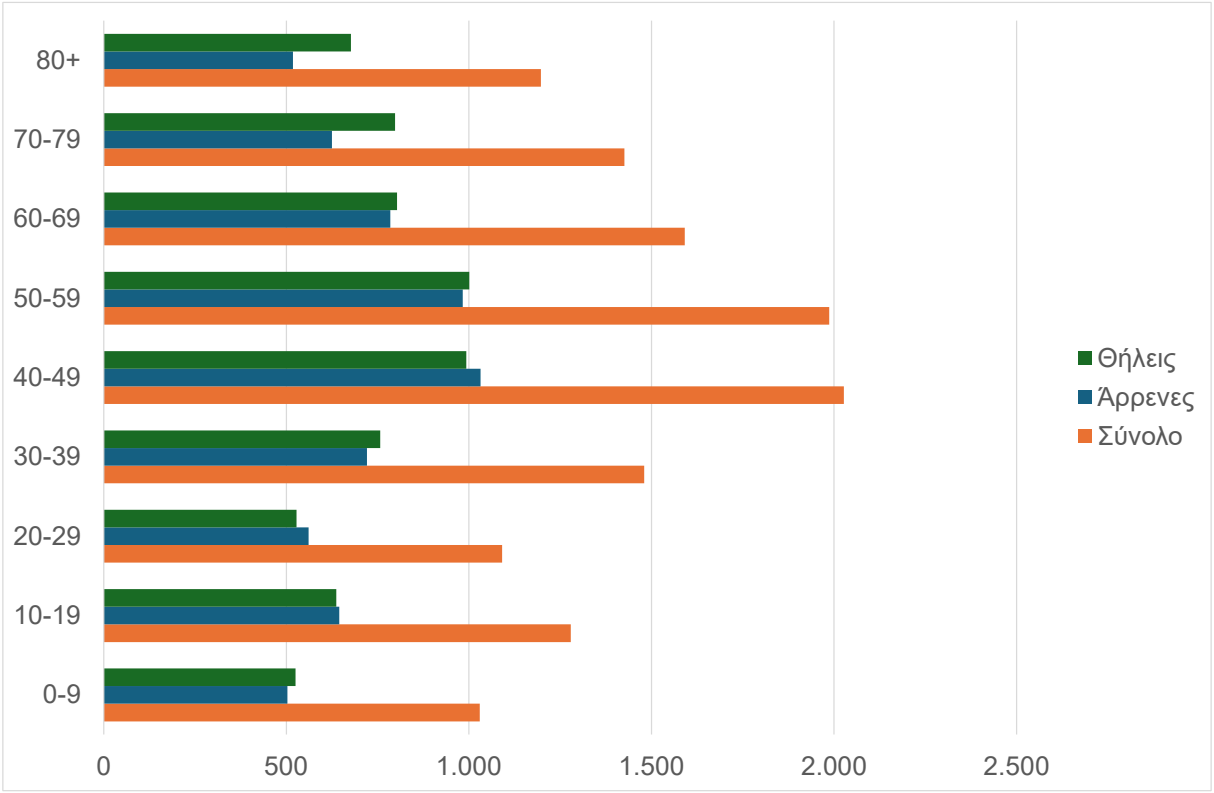
5.1.4.3 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ

Η ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού αποτελεί έναν από τους πιο κρίσιμους δημογραφικούς δείκτες, καθώς αποτυπώνει τη δομή και τη δυναμική ενός πληθυσμού, προσδιορίζοντας τα περιθώρια ανάπτυξης, την κοινωνική συνοχή και τη λειτουργικότητα του τοπικού συστήματος. Η κατανόηση της ηλικιακής διάρθρωσης, καθώς και των μεταβολών που αυτή υφίσταται σε

βάθος χρόνου, καθίσταται απαραίτητη για τον σχεδιασμό πολιτικών στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της υγείας, της κοινωνικής φροντίδας και της πρόνοιας.

Στην ενότητα αυτή αναλύεται η ηλικιακή κατανομή του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Θάσου με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 2021 (βλ. Πίνακα 4, Παράρτημα και Γράφημα 3). Η μελέτη αυτών των στοιχείων αναδεικνύει την έντονη μετατόπιση της πληθυσμιακής βάσης προς μεγαλύτερες ηλικίες, τεκμηριώνοντας τη δημογραφική γήρανση και αναδεικνύοντας τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της μεταβολής αυτής.

Γράφημα 3: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Θάσου (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Η ανάλυση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Θάσου κατά ηλικία και φύλο, εμπλουτισμένη με τους βασικούς σύνθετους δημογραφικούς δείκτες (δείκτη γήρανσης και δείκτη εξάρτησης), αποτυπώνει με πληρότητα μια δημογραφική δομή υψηλής ωριμότητας και αυξημένων πιέσεων για τον τοπικό σχεδιασμό.

Ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 13.103 κατοίκους, εκ των οποίων 6.382 είναι άρρενες και 6.724 θήλεις. Η ήπια υπεροχή του γυναικείου πληθυσμού εντείνεται στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες (70–79 και 80+), στοιχείο που συνδέεται με το υψηλότερο

προσδόκιμο ζωής των γυναικών και έχει άμεσες επιπτώσεις στη ζήτηση υπηρεσιών φροντίδας, πρόνοιας και υποστήριξης ηλικιωμένων, ιδίως σε επίπεδο τοπικών δομών.

Η ηλικιακή κατανομή καταδεικνύει περιορισμένη συμμετοχή των νεαρών ηλικιών. Ο πληθυσμός 0–19 ετών ανέρχεται σε 2.309 άτομα (περίπου 17,6% του συνόλου), γεγονός που υποδηλώνει χαμηλή ανανέωση του πληθυσμού και ασθενή δημογραφική δυναμική. Οι ηλικιακές ομάδες 20–39 ετών, οι οποίες αποτελούν τον βασικό κορμό του νεανικού και πρώιμα παραγωγικού πληθυσμού, εμφανίζονται επίσης συγκρατημένες σε μέγεθος, στοιχείο που πιθανόν αντανακλά φαινόμενα μετακίνησης νέων προς μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή εκτός χώρας. Αντιθέτως, οι ηλικίες 40–59 ετών συγκεντρώνουν σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού (περίπου 30%), υποδεικνύοντας ότι ο σημερινός παραγωγικός πυρήνας του Δήμου βρίσκεται κυρίως σε μέσες ηλικίες, με προδιαγεγραμμένη μετατόπιση προς τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες κατά την επόμενη δεκαετία.

Ιδιαίτερα υψηλή είναι η συμμετοχή των ηλικιών 60 ετών και άνω, οι οποίες αριθμούν 4.214 άτομα και αντιστοιχούν σε ποσοστό άνω του 32% του συνολικού πληθυσμού. Η παρουσία σημαντικού αριθμού ατόμων ηλικίας 70–79 και 80+ ετών ενισχύει την εικόνα έντονης γήρανσης και προδιαγράφει αυξημένες ανάγκες υγειονομικής παρακολούθησης, κοινωνικής φροντίδας, προσβάσιμων υποδομών και στοχευμένων παρεμβάσεων σε επίπεδο γειτονιάς και οικισμού.

Η παραπάνω ηλικιακή διάρθρωση αποτυπώνεται με σαφήνεια στους σύνθετους δημογραφικούς δείκτες. Ο δείκτης γήρανσης, ο οποίος υπολογίζεται ως ο λόγος του πληθυσμού 60 ετών και άνω προς τον πληθυσμό 0–19 ετών, ανέρχεται σε περίπου 182,5. Η τιμή αυτή σημαίνει ότι για κάθε 100 άτομα παιδικής και εφηβικής ηλικίας αντιστοιχούν σχεδόν 183 άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω. Πρόκειται για ιδιαίτερα υψηλή τιμή, η οποία κατατάσσει τον Δήμο Θάσου σε κατηγορία έντονα γηρασμένων πληθυσμών και υποδηλώνει περιορισμένες δυνατότητες φυσικής δημογραφικής ανανέωσης χωρίς εξωτερικές παρεμβάσεις (π.χ. προσέλκυση νεότερων πληθυσμών).

Αντίστοιχα, ο δείκτης εξάρτησης, ο οποίος εκφράζει τον λόγο του πληθυσμού εξαρτώμενων ηλικιών (0–19 και 60+) προς τον πληθυσμό παραγωγικών ηλικιών (20–59), ανέρχεται σε περίπου 99,1. Ο δείκτης αυτός καταδεικνύει ότι σε κάθε 100 άτομα παραγωγικής ηλικίας αντιστοιχούν σχεδόν 99 άτομα εξαρτώμενων ηλικιών. Η τιμή αυτή θεωρείται εξαιρετικά υψηλή και συνεπάγεται αυξημένο κοινωνικό, οικονομικό και διοικητικό φορτίο για τον ενεργό πληθυσμό, καθώς και αυξημένες απαιτήσεις χρηματοδότησης κοινωνικών υπηρεσιών και υποδομών.

Συνδυαστικά, οι δείκτες γήρανσης και εξάρτησης επιβεβαιώνουν ότι ο Δήμος Θάσου αντιμετωπίζει μια διαρθρωτική δημογραφική πρόκληση και όχι ένα παροδικό φαινόμενο. Η εξέλιξη αυτή επηρεάζει άμεσα τον επιχειρησιακό και τεχνικό σχεδιασμό, καθώς περιορίζει τη

διαθεσιμότητα ανθρώπινου δυναμικού, αυξάνει τη ζήτηση υπηρεσιών πρόνοιας και υγείας και εντείνει την ανάγκη για αποδοτική και στοχευμένη κατανομή πόρων. Παράλληλα, σε συνδυασμό με την έντονη εποχικότητα λόγω τουρισμού, δημιουργεί ένα σύνθετο πλαίσιο σχεδιασμού, στο οποίο ο Δήμος καλείται να εξυπηρετεί ταυτόχρονα έναν γηράσκοντα μόνιμο πληθυσμό και έναν αυξημένο εποχικό πληθυσμό αιχμής.

5.1.4.4 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η εκπαιδευτική διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Θάσου (13.103 κάτοικοι) παρουσιάζει σαφή διαγενεακή διαφοροποίηση και, σε συγκριτικό επίπεδο, υποδηλώνει χαμηλότερη συγκέντρωση ανώτατης εκπαίδευσης έναντι των βασικών χωρικών αναφορών (Π.Ε. Καβάλας, Περιφέρεια ΑΜΘ και σύνολο χώρας). Η ερμηνεία των δεδομένων είναι κρίσιμη, καθώς το επίπεδο εκπαίδευσης αποτελεί δείκτη αποθέματος ανθρώπινου κεφαλαίου και επηρεάζει άμεσα την παραγωγική φυσιογνωμία, την ικανότητα καινοτομίας, την προσαρμοστικότητα της αγοράς εργασίας και τις απαιτήσεις σε πολιτικές κατάρτισης και κοινωνικής συνοχής.

Σε επίπεδο συνολικού πληθυσμού, στη Θάσο οι κάτοχοι τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (διδακτορικό / μεταπτυχιακό / πτυχίο ΑΕΙ–ΑΤΕΙ κ.λπ.) ανέρχονται σε 1.657 άτομα, αντιστοιχώντας σε 12,65% του πληθυσμού. Το ποσοστό αυτό υπολείπεται τόσο της Π.Ε. Καβάλας (17,80%) όσο και της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (16,18%) και είναι ακόμη χαμηλότερο έναντι του συνόλου της χώρας (21,08%). Αντιστρόφως, η Θάσος εμφανίζει υψηλότερη βαρύτητα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: οι απόφοιτοι Δημοτικού ανέρχονται σε 3.752 άτομα (28,63%), ποσοστό υψηλότερο από την Π.Ε. Καβάλας (23,14%), την ΑΜΘ (26,67%) και σημαντικά υψηλότερο από το σύνολο της χώρας (18,70%). Η κατηγορία πολύ χαμηλής εκπαίδευσης / λειτουργικού αναλφαβητισμού αντιστοιχεί σε 9,23% στη Θάσο, επίπεδο κοντά στην Π.Ε. Καβάλας (9,70%), χαμηλότερο από την ΑΜΘ (11,33%) και ελαφρώς χαμηλότερο από το σύνολο της χώρας (9,32%). Επιπλέον, η Θάσος εμφανίζει υψηλότερη συμμετοχή μεταδευτεροβάθμιας κατάρτισης (ΙΕΚ / κολέγια) 6,00% έναντι 5,43% στη χώρα και 4,55% στην ΑΜΘ, ενώ υπολείπεται ελαφρά της Π.Ε. Καβάλας (5,43% περίπου—στην πράξη η Π.Ε. Καβάλας είναι 5,43%: 6.311 / 116.196). Στην κατηγορία απολυτηρίου Λυκείου, η Θάσος (22,86%) υπολείπεται της Π.Ε. Καβάλας (25,20%), της ΑΜΘ (24,06%) και της χώρας (27,20%). Η συνολική εικόνα τεκμηριώνει ότι η Θάσος διαφοροποιείται δυσμενώς κυρίως ως προς την τριτοβάθμια και ευνοϊκότερα / ουδέτερα ως προς την πολύ χαμηλή εκπαίδευση, ενώ εμφανίζει μεγαλύτερη έμφαση σε πρωτοβάθμια και εφαρμοστικές διαδρομές κατάρτισης.

Η εσωτερική (ενδοδημοτική) ανάλυση ανά ηλικιακή ομάδα αποσαφηνίζει ότι η συνολική υστέρηση της Θάσου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τη δημογραφική σύνθεση και ειδικότερα με τη σημαντική συμμετοχή μεγαλύτερων ηλικιών. Στις

ηλικίες 15–29 ετών καταγράφεται υψηλή συγκέντρωση μέσης εκπαίδευσης (απολυτήριο Λυκείου 37,63%) και αξιοσημείωτη συμμετοχή τριτοβάθμιας (15,83%) και μεταδευτεροβάθμιας κατάρτισης (12,19%), με περιορισμένη παρουσία χαμηλών βαθμίδων. Στις ηλικίες 30–44 ετών εντοπίζεται η υψηλότερη αναλογία τριτοβάθμιας (22,32%) και μεταδευτεροβάθμιας (11,52%), γεγονός που υποδηλώνει ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου στις νεότερες παραγωγικές ηλικίες. Ωστόσο, από τις ηλικίες 45–59 ετών και μετά παρατηρείται σαφής μετατόπιση προς χαμηλότερα επίπεδα, ενώ στις ηλικίες 60–74 ετών κυριαρχεί το Δημοτικό (48,85%) και στις ηλικίες 75+ η πρωτοβάθμια και η πολύ χαμηλή εκπαίδευση συγκεντρώνουν την πλειονότητα (Δημοτικό 65,75% και πολύ χαμηλή εκπαίδευση 17,79%). Επομένως, η συνολική εικόνα του Δήμου επηρεάζεται καθοριστικά από τη μεγάλη βαρύτητα των ηλικιακών ομάδων 60+, οι οποίες λόγω ιστορικών περιορισμών πρόσβασης στην εκπαίδευση εμφανίζουν χαμηλότερα επίπεδα τυπικών προσόντων.

Η σύγκριση της Θάσου με την Π.Ε. Καβάλας αναδεικνύει μικρότερο ποσοστό πληθυσμού με ανώτατη εκπαίδευση και υψηλότερο ποσοστό πρωτοβάθμιας, στοιχείο που μπορεί να ερμηνευθεί ως συνάρτηση της παραγωγικής δομής του νησιού. Σε τουριστικά και υπηρεσιοκεντρικά συστήματα απασχόλησης, ιδίως όταν σημαντικό τμήμα της εργασίας είναι εποχικό, παρατηρείται συχνά ισχυρότερη παρουσία επαγγελματικών / εφαρμοστικών διαδρομών και μικρότερη «κρίσιμη μάζα» τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον μόνιμο πληθυσμό. Η σύγκριση με την Περιφέρεια ΑΜΘ καταδεικνύει ότι η Θάσος υστερεί στην τριτοβάθμια, αλλά εμφανίζει σχετικά υψηλότερη συμμετοχή μεταδευτεροβάθμιας κατάρτισης, εύρημα που παραπέμπει σε αυξημένη βαρύτητα πρακτικής κατάρτισης / ΙΕΚ και δυνητικά σε μεγαλύτερη προσαρμογή σε ειδικότητες υπηρεσιών. Η σύγκριση με το σύνολο της χώρας αναδεικνύει εντονότερα την απόκλιση: η χώρα εμφανίζει σαφώς υψηλότερη τριτοβάθμια και χαμηλότερη πρωτοβάθμια, άρα η Θάσος αποκλίνει από το εθνικό πρότυπο προς μία δομή περισσότερο «εφαρμοστική / χαμηλότερης τυπικής εκπαίδευσης», με καθαρά χωρικό–τομεακό αποτύπωμα.

Στο επίπεδο των αναπτυξιακών προοπτικών, η συγκεκριμένη εκπαιδευτική δομή λειτουργεί ως καθοριστικός παράγοντας τόσο για το είδος των επενδύσεων που μπορεί να απορροφήσει και να αξιοποιήσει αποτελεσματικά ο Δήμος όσο και για την ικανότητα μετάβασης σε ένα πρότυπο ανάπτυξης υψηλότερης ποιότητας και ανθεκτικότητας. Η περιορισμένη «κρίσιμη μάζα» τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε σχέση με Π.Ε. Καβάλας, ΑΜΘ και ιδίως το σύνολο χώρας, συνεπάγεται χαμηλότερη διαθεσιμότητα εξειδικευμένου δυναμικού σε πεδία όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η τεχνική ωρίμανση έργων, η διαχείριση σύνθετων χρηματοδοτικών εργαλείων, η καινοτομία στον τουρισμό (π.χ. διαχείριση προορισμού με χρήση δεδομένων), η κυκλική οικονομία και η ενεργειακή μετάβαση. Ελλείψει συστηματικών πολιτικών αναβάθμισης δεξιοτήτων, υφίσταται κίνδυνος αναπαραγωγής ενός αναπτυξιακού προτύπου έντασης εργασίας με περιορισμένο περιθώριο αύξησης παραγωγικότητας, ιδιαίτερα

σε κλάδους εποχικής απασχόλησης. Επιπλέον, η υψηλή συγκέντρωση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις μεγαλύτερες ηλικίες επηρεάζει την ικανότητα καθολικής πρόσβασης σε ψηφιακές υπηρεσίες και σε νέες μορφές απασχόλησης, με δυνητικές επιπτώσεις στη κοινωνική συνοχή και στην αποτελεσματικότητα δράσεων «έξυπνης πόλης / νησιού».

Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου, τα ευρήματα επιβάλλουν ενίσχυση της διοικητικής και τεχνικής ικανότητας με μεθοδικό τρόπο. Η δυνατότητα του Δήμου να σχεδιάζει, να ωριμάζει και να υλοποιεί έργα υψηλής τεχνικής και κανονιστικής πολυπλοκότητας (π.χ. ύδρευση / αποχέτευση, ανθεκτικότητα και πολιτική προστασία, ενεργειακές παρεμβάσεις, ψηφιακές εφαρμογές) εξαρτάται από την επάρκεια στελεχών, τη διαλειτουργικότητα διαδικασιών και την πρόσβαση σε εξειδίκευση. Σε περιβάλλον με χαμηλότερη τριτοβάθμια στον μόνιμο πληθυσμό, καθίσταται κρίσιμη η συστηματική αξιοποίηση μηχανισμών τεχνικής υποστήριξης (διαδημοτικές συνεργασίες, προγραμματικές συμβάσεις, τεχνικοί σύμβουλοι), καθώς και η οργανωμένη επιμόρφωση του προσωπικού σε αντικείμενα project management, χρηματοδοτήσεις, διαδικασίες συμβάσεων και ψηφιακά εργαλεία. Ταυτόχρονα, η ύπαρξη σχετικά υψηλότερης μεταδευτεροβάθμιας κατάρτισης μπορεί να αξιοποιηθεί ως λειτουργική βάση για στοχευμένες συνεργασίες με φορείς κατάρτισης και την τοπική αγορά, ώστε να αναπτυχθούν «πράσινες» και ψηφιακές δεξιότητες, τεχνικά επαγγέλματα και ειδικότητες φιλοξενίας υψηλών προδιαγραφών.

Συμπερασματικά, η ανωτέρω ανάλυση, σε σύγκριση με Π.Ε. Καβάλας, Περιφέρεια ΑΜΘ και το σύνολο της χώρας, επιβεβαιώνει ότι η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου είναι στενά συνδεδεμένη με την αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η στόχευση οφείλει να συνδυάζει δράσεις διά βίου μάθησης και κατάρτισης (ιδίως για εργαζομένους σε κλάδους χαμηλής τυπικής εξειδίκευσης και για μεγαλύτερες ηλικίες), ενίσχυση της διοικητικής / τεχνικής ικανότητας υλοποίησης έργων και δημιουργία κινήτρων συγκράτησης / προσέλκυσης νεότερων και εξειδικευμένων ομάδων. Η ενσωμάτωση των παραμέτρων αυτών στον επιχειρησιακό σχεδιασμό δεν λειτουργεί επικουρικά αλλά αποτελεί προϋπόθεση για βιώσιμα αποτελέσματα και για τη μετάβαση σε ένα πιο ανθεκτικό, ποιοτικά αναβαθμισμένο και ανταγωνιστικό μοντέλο τοπικής ανάπτυξης.

5.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών του Δήμου Θάσου αναδεικνύει ένα σύνθετο και πολυπαραγοντικό σύστημα, στο οποίο η νησιωτικότητα, η χωρική ιδιαιτερότητα, η παραγωγική φυσιογνωμία και τα δημογραφικά δεδομένα συνδιαμορφώνουν το πλαίσιο λειτουργίας και ανάπτυξης του Δήμου. Η Θάσος συγκροτεί έναν ενιαίο νησιωτικό Ο.Τ.Α. με σαφώς προσδιορισμένα διοικητικά και χωρικά όρια, χωρίς χερσαίες γειτνιάσεις, γεγονός που ενισχύει

την ανάγκη αυτοτελούς και ολοκληρωμένης προσέγγισης στον χωρικό, επιχειρησιακό και τεχνικό σχεδιασμό.

Η στρατηγική θέση του νησιού στο βόρειο Αιγαίο και η άμεση λειτουργική του σύνδεση με την Καβάλα και τον διαπεριφερειακό άξονα της Εγνατίας Οδού προσδίδουν υψηλή προσπελασιμότητα, αλλά ταυτόχρονα δημιουργούν αυξημένες πιέσεις, ιδίως κατά τις περιόδους αιχμής. Η Θάσος αναγνωρίζεται στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο ως αυτοδύναμη νησιωτική χωρική ενότητα με σύνθετο ρόλο, ο οποίος υπερβαίνει τον μονοδιάστατο χαρακτήρα του τουριστικού προορισμού και ενσωματώνει παραγωγικές δραστηριότητες όπως η εξόρυξη μαρμάρου και η αγροτική εκμετάλλευση της ενδοχώρας. Η συνύπαρξη αυτών των δραστηριοτήτων καθιστά αναγκαία την υιοθέτηση κανόνων χωρικής οργάνωσης που διασφαλίζουν τη λειτουργική συμβατότητα χρήσεων, την προστασία του τοπίου και τη βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών πόρων.

Η πληθυσμιακή κατανομή και εξέλιξη του Δήμου καταδεικνύει έντονη χωρική ανομοιογένεια και λειτουργική ιεράρχηση των οικισμών, με συγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων σε περιορισμένο αριθμό βασικών πόλων και παράλληλη ύπαρξη μικρών ή πολύ μικρών οικισμών. Η δημογραφική πορεία της τελευταίας εικοσαετίας χαρακτηρίζεται από σχετική στασιμότητα έως ήπια συρρίκνωση, σε συνδυασμό με έντονη εποχική πληθυσμιακή μεταβολή λόγω τουρισμού. Το στοιχείο αυτό δημιουργεί ένα διαρκές διττό πλαίσιο σχεδιασμού, όπου οι υποδομές και οι υπηρεσίες καλούνται να εξυπηρετήσουν πληθυσμούς αιχμής πολλαπλάσιους του μόνιμου, ενώ η χρηματοδοτική και διοικητική βάση υπολογίζεται σε μειούμενο μόνιμο πληθυσμό.

Η ηλικιακή διάρθρωση και οι σύνθετοι δημογραφικοί δείκτες (γήρανσης και εξάρτησης) τεκμηριώνουν ότι ο Δήμος Θάσου αντιμετωπίζει διαρθρωτική δημογραφική γήρανση και υψηλό φορτίο εξάρτησης, με άμεσες επιπτώσεις στη ζήτηση κοινωνικών υπηρεσιών, στην επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού και στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων. Παράλληλα, το επίπεδο εκπαίδευσης του μόνιμου πληθυσμού, σε σύγκριση με την Π.Ε. Καβάλας, την Περιφέρεια ΑΜΘ και το σύνολο της χώρας, αναδεικνύει χαμηλότερη συγκέντρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ισχυρότερη παρουσία πρωτοβάθμιας και εφαρμοστικών μορφών κατάρτισης, ιδίως στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Η εικόνα αυτή επηρεάζει άμεσα το απόθεμα ανθρώπινου κεφαλαίου, τις αναπτυξιακές δυνατότητες και τη διοικητική ικανότητα υλοποίησης σύνθετων παρεμβάσεων.

Συνολικά, τα βασικά χαρακτηριστικά του Δήμου Θάσου συγκροτούν ένα πλαίσιο στο οποίο η ανάπτυξη δεν μπορεί να στηριχθεί σε ποσοτική μεγέθυνση, αλλά οφείλει να προσανατολιστεί σε ποιοτική αναβάθμιση, ανθεκτικότητα και αποτελεσματική διαχείριση πόρων. Ο επιχειρησιακός και τεχνικός σχεδιασμός καλείται να ενσωματώσει τη νησιωτικότητα, την

εποχικότητα, τη δημογραφική γήρανση και τη χωρική ιεράρχηση των οικισμών, υιοθετώντας πολυκεντρικά αλλά ιεραρχημένα μοντέλα παροχής υπηρεσιών, ευέλικτες μορφές εξυπηρέτησης και στοχευμένες παρεμβάσεις αναβάθμισης υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού. Η κατανόηση και σύνθεση των ανωτέρω χαρακτηριστικών αποτελεί τη βάση για τη διαμόρφωση ρεαλιστικών, τεκμηριωμένων και βιώσιμων κατευθύνσεων πολιτικής στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού και Τεχνικού Προγράμματος του Δήμου.

5.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

5.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κεφάλαιο «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής» εισάγει το πλαίσιο μέσα στο οποίο αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση και οι βασικές παράμετροι που επηρεάζουν τη λειτουργία, την ανθεκτικότητα και την καθημερινότητα στον Δήμο Θάσου. Για έναν νησιωτικό δήμο με έντονη εποχικότητα, το περιβάλλον και η ποιότητα ζωής δεν αποτελούν απλώς πεδία «προστασίας», αλλά κρίσιμες τεχνικές και χωρικές συνιστώσες ανάπτυξης: καθορίζουν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς χωροθέτησης δραστηριοτήτων, την αξιοπιστία των υποδομών, το επίπεδο δημόσιας υγείας και την εικόνα / ελκυστικότητα του προορισμού.

Στο κεφάλαιο παρουσιάζεται συγκεντρωτικά το φυσικό υπόβαθρο του νησιού και οι θεσμικές δεσμεύσεις προστασίας, το χωρικό πρότυπο χρήσεων γης και οι κύριες κατηγορίες καλύψεων / δραστηριοτήτων, καθώς και οι βασικές υποδομές και τα δίκτυα που στηρίζουν την παροχή υπηρεσιών προς κατοίκους και επισκέπτες. Η προσέγγιση είναι τεχνική και λειτουργική: αποτυπώνει τους βασικούς πόρους, τα συστήματα και τις αλληλεπιδράσεις τους, ώστε να προκύπτει σαφής εικόνα για τις πιέσεις, τις ανάγκες και τα κρίσιμα σημεία που επηρεάζουν την περιβαλλοντική επίδοση και την καθημερινή λειτουργικότητα του Δήμου.

Ειδικότερα, καταγράφονται τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν την υδρολογική συμπεριφορά και την έκθεση σε κινδύνους, οι προστατευόμενες περιοχές (ευρωπαϊκές και εθνικές) που θέτουν όρους συμβατότητας για παρεμβάσεις, η χωρική κατανομή και ο ρόλος των χρήσεων γης, καθώς και το επίπεδο επάρκειας των κρίσιμων δικτύων: μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, διαχείριση στερεών αποβλήτων, ύδρευση – αποχέτευση, υποδομές διαχείρισης υγρών αποβλήτων. Με αυτόν τον τρόπο, το κεφάλαιο λειτουργεί ως τεκμηριωμένη βάση αναφοράς για τη στοχοθέτηση και την ιεράρχηση δράσεων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, με στόχο την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας ζωής στη Θάσο.

5.2.2 ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

5.2.2.1 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο Δήμος Θάσου βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας και καλύπτει έκταση ~698 km². Το ανάγλυφο της περιοχής παρουσιάζει έντονες αντιθέσεις, συνδυάζοντας ορεινούς όγκους, πεδινές εκτάσεις και εκτεταμένη ακτογραμμή. Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή κατά θεματική ενότητα.

5.2.2.1.1 ΚΛΙΜΑ

Η Θάσος εντάσσεται στον τύπο Μεσογειακού κλίματος θερμού θέρους, με θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους, υγρούς χειμώνες. Η γεωγραφική της θέση στο βόρειο Αιγαίο και η θαλάσσια επίδραση διαμορφώνουν ένα κλιματικό προφίλ με μειωμένες θερμοκρασιακές ακρότητες σε σχέση με την ενδοχώρα, αυξημένη σχετική υγρασία κυρίως στις παράκτιες ζώνες (ιδίως κατά τις νυχτερινές ώρες της θερινής περιόδου) και έντονη εποχικότητα υετού, με συγκέντρωση βροχοπτώσεων από το φθινόπωρο έως την άνοιξη και χαρακτηριστική θερινή ανομβρία. Για την τεχνική τεκμηρίωση κλιματικών κανονικών, χαρτών και χρονοσειρών στην Ελλάδα, βασική θεσμική πηγή αποτελεί η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ), ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο χρησιμοποιούνται ευρέως επαναναλύσεις όπως οι ERA5 / ERA5–Land (Copernicus / ECMWF), οι οποίες υποστηρίζουν τη συνεπή παραγωγή δεικτών για συγκρίσεις και παρακολούθηση τάσεων.

Το θερμοκρασιακό καθεστώς παρουσιάζει σαφή εποχικότητα. Ο χειμώνας (Δεκέμβριος–Φεβρουάριος) είναι κατά κανόνα ήπιος έως δροσερός, με συχνές διελεύσεις διαταραχών, βροχές και περιόδους ενισχυμένων ανέμων. Το καλοκαίρι (Ιούνιος–Αύγουστος) χαρακτηρίζεται από υψηλή ηλιοφάνεια και θερμές συνθήκες, με περιορισμένες βροχοπτώσεις που, όταν εμφανίζονται, λαμβάνουν συχνά τη μορφή μεμονωμένων καταιγίδων. Οι μεταβατικές περίοδοι (άνοιξη και φθινόπωρο) εμφανίζουν μεγαλύτερη μεταβλητότητα, με σταδιακή θέρμανση / ψύξη και αυξημένη πιθανότητα έντονων υετικών επεισοδίων, ιδιαίτερα το φθινόπωρο. Για λειτουργική αποτύπωση του κλίματος σε επίπεδο σχεδιασμού δημοτικών πολιτικών (τουρισμός, δημόσια υγεία, ύδρευση και υποδομές), δημοσιευμένα κλιματικά προφίλ για τις παράκτιες ζώνες του νησιού αποτυπώνουν θερινή κορύφωση των μέσων μέγιστων θερμοκρασιών και χαμηλότερες τιμές τον Ιανουάριο· η εικόνα αυτή είναι κρίσιμη για τον χρονισμό μέτρων και υπηρεσιών στις περιόδους αιχμής.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η θερμική άνεση και η θερμική καταπόνηση κατά τους θερινούς μήνες, καθώς το νησί συνδυάζει αυξημένο θερμικό φορτίο με υψηλή υγρασία στις παράκτιες περιοχές, γεγονός που μπορεί να εντείνει τη δυσφορία, ειδικά τις νυχτερινές ώρες. Οι συνθήκες

αυτές επηρεάζουν άμεσα τη λειτουργία του Δήμου σε επίπεδο υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας (ευάλωτες ομάδες, επισκέπτες), αλλά και σε επίπεδο καθημερινής λειτουργίας και ασφάλειας, καθώς αυξάνεται η ανάγκη για κλιματιζόμενους δημόσιους χώρους και υποστήριξη πολιτών σε επεισόδια υψηλών θερμοκρασιών. Παράλληλα, η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας ενισχύεται λόγω εκτεταμένης χρήσης κλιματισμού, στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε επίπεδο ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών και διαχείρισης αιχμών, ιδιαίτερα κατά την τουριστική περίοδο.

Ο υετός στη Θάσο ακολουθεί το τυπικό μεσογειακό πρότυπο, με την πλειονότητα των βροχοπτώσεων να συγκεντρώνεται στο διάστημα φθινοπώρου–άνοιξης, ενώ το καλοκαίρι είναι ξηρό. Αυτή η κατανομή δημιουργεί θερινό υδατικό έλλειμμα, το οποίο γίνεται εντονότερο όταν συνδυάζεται με υψηλές θερμοκρασίες και ανέμους, λόγω αυξημένης εξατμισοδιαπνοής. Σε επιχειρησιακούς όρους, το χαρακτηριστικό αυτό μεταφράζεται σε αυξημένη θερινή ζήτηση ύδρευσης, καθώς η τουριστική αιχμή συμπίπτει με τη μέγιστη κλιματική πίεση στους υδατικούς πόρους. Επιπλέον, τα έντονα υετικά επεισόδια του φθινοπώρου μπορούν να προκαλέσουν αυξημένες απορροές και μεταφορά φερτών, ιδιαίτερα σε μικρές λεκάνες με απότομες κλίσεις και μικρούς χρόνους συγκέντρωσης, με συνέπειες σε οδικά δίκτυα, τεχνικά έργα και παράκτιες εκβολές χειμάρρων. Συνακόλουθα, η υδρολογική συμπεριφορά του νησιού απαιτεί συνεκτική θεώρηση τόσο της θερινής λειψυδρίας όσο και των φθινοπωρινών αιχμών απορροής.

Το ανεμολογικό καθεστώς του Αιγαίου το καλοκαίρι επηρεάζεται από τις ετησίες (μελτέμια), δηλαδή ξηρούς και συχνά ισχυρούς ανέμους βόρειου τομέα. Στη Θάσο, οι ετησίες μπορούν να συμβάλουν σε μερικό μετριασμό της αίσθησης καύσωνα μέσω αερισμού, όμως ταυτόχρονα αυξάνουν την επιχειρησιακή επικινδυνότητα σε δύο κρίσιμα πεδία: αφενός στη δασική πυροπροστασία, καθώς ο συνδυασμός ξηρής καύσιμης ύλης, υψηλών θερμοκρασιών και ανέμου ευνοεί την ταχεία εξάπλωση πυρκαγιών, και αφετέρου στις λιμενικές και παράκτιες λειτουργίες, όπου ο κυματισμός και οι ριπές ανέμου επηρεάζουν την ασφάλεια μικρών σκαφών, τις δραστηριότητες αναψυχής και, κατά περίπτωση, την αξιοπιστία θαλάσσιων μετακινήσεων. Η θαλάσσια επίδραση λειτουργεί επίσης ως «αποθήκη θερμότητας», παρατείνοντας συχνά τις θερμές συνθήκες έως το φθινόπωρο. Αυτό ενισχύει τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου, αλλά μπορεί να επιβαρύνει τη νυχτερινή άνεση λόγω υγρασίας και θερμότερων νυχτών, ιδίως σε περιοχές κοντά στην ακτή.

Στο πλαίσιο των ακραίων καιρικών φαινομένων, η Θάσος εκτίθεται σε κινδύνους που συνδυάζουν μεσογειακά χαρακτηριστικά και νησιωτική δυναμική. Οι καύσωνες και τα επεισόδια παρατεταμένης ζέστης αποτελούν βασικό κίνδυνο, καθώς επιβαρύνουν την υγεία, αυξάνουν τη ζήτηση ενέργειας και εντείνουν τις πιέσεις στους υδατικούς πόρους. Επιπλέον, έντονες καταιγίδες, κεραυνοί και κατά τόπους χαλαζοπτώσεις μπορούν να προκαλέσουν βλάβες σε δίκτυα, καταπτώσεις υλικών και διακοπές λειτουργίας, ενώ η κεραυνική

δραστηριότητα σε ξηρή περίοδο ενδέχεται να συνδεθεί και με έναρξη πυρκαγιών. Τα φθινοπωρινά επεισόδια έντονου υετού είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε αιφνίδιες πλημμυρικές απορροές, ειδικά σε περιοχές με περιορισμένες διατομές απορροής, τεχνικές αστοχίες ή ανεπαρκή συντήρηση οχετών και ρεμάτων. Παράλληλα, οι παράκτιοι κίνδυνοι (ακραίος κυματισμός, θαλάσσιες καταιγίδες και σταδιακή άνοδος στάθμης θάλασσας) έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα για ένα νησί με σημαντικές λιμενικές υποδομές, παραλιακά μέτωπα και τουριστική δραστηριότητα που εξαρτάται από την καλή λειτουργία της ακτογραμμής.

Η κλιματική αλλαγή λειτουργεί ως «πολλαπλασιαστής κινδύνου» για τα παραπάνω, καθώς διεθνείς και ευρωπαϊκές αξιολογήσεις τεκμηριώνουν ενίσχυση θερμικών ακροτήτων, αυξημένη πιθανότητα θερινής ξηρασίας στη Μεσόγειο και αυξανόμενους παράκτιους κινδύνους λόγω ανόδου της στάθμης της θάλασσας. Για τον Δήμο Θάσου, αυτό σημαίνει ότι το κλιματικό προφίλ δεν αποτελεί μόνο περιβαλλοντικό υπόβαθρο, αλλά παράμετρο που επηρεάζει άμεσα τον σχεδιασμό υπηρεσιών και έργων: από τη διαχείριση της θερινής αιχμής (ύδρευση–ενέργεια–υγεία–πολιτική προστασία) έως την ανθεκτικότητα υποδομών (δίκτυα, οδικό σύστημα, τεχνικά απορροής, λιμενικές εγκαταστάσεις) και τη διατήρηση της ελκυστικότητας του τουριστικού προϊόντος σε συνθήκες αυξημένης θερμικής πίεσης. Συνεπώς, η τεχνική αποτύπωση του κλίματος στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα οφείλει να αναδεικνύει τη διττή διάσταση της Θάσου ως νησιού: αφενός την ευνοϊκή θαλάσσια μετρίαση και τη δυνατότητα επιμήκυνσης της περιόδου επισκεψιμότητας, αφετέρου την αυξημένη ευαλωτότητα σε θερμικό στρες, λειψυδρία, πυρκαγιές και παράκτιες επιπτώσεις, που απαιτούν συντονισμένη ετοιμότητα και τεκμηριωμένο σχεδιασμό.

5.2.2.1.2 ΑΝΑΓΛΥΦΟ

Η Θάσος χαρακτηρίζεται από έντονα ορεινό ανάγλυφο, με έναν εσωτερικό ορεινό «πυρήνα» που ανυψώνεται προς το κέντρο και καταλήγει περιμετρικά σε μια σχετικά στενή παράκτια ζώνη. Η γενική γεωμετρία του νησιού (σχεδόν κυκλικό σχήμα και απουσία πολύ βαθιών κόλπων ή εκτεταμένων χερσονήσων) ενισχύει τη χωρική εικόνα «ομόκεντρων ζωνών», όπου το ορεινό εσωτερικό μεταβαίνει μέσω κλιτύων και λοφωδών παρυφών σε παράκτιες πεδινές / ημιπεδινές λωρίδες. Η ακτογραμμή είναι σχετικά αναπτυγμένη (περίπου 95 km κατά εγκυκλοπαιδικές αναφορές), με πληθώρα μικρών όρμων και παραλιών, γεγονός που συνδέεται άμεσα με τη διάσπαρτη εκβολή πολλών μικρών ρεμάτων και χειμάρρων περιμετρικά του νησιού.

Κυρίαρχο μορφολογικό στοιχείο αποτελεί το ορεινό σύστημα του Υψαρίου, το οποίο συγκροτεί την κύρια «ραχοκοκαλιά» της Θάσου και περιλαμβάνει το υψηλότερο σημείο του νησιού (~1.200 m). Η ορογραφία αυτή διαμορφώνει ακτινωτή κατανομή κλίσεων προς όλες τις κατευθύνσεις, ισχυρή μορφολογική αντίθεση μεταξύ του εσωτερικού ορεινού όγκου και της

περιμετρικής ζώνης χαμηλότερων υψομέτρων, καθώς και τοπικά απότομες κλιτύες και βραχώδεις εξάρσεις. Για τις ανάγκες τεχνικού σχεδιασμού (χαρτογράφηση κλίσεων, εκτιμήσεις ευστάθειας πρανών, χωροθέτηση και ιεράρχηση έργων), η χρήση τυποποιημένων Ψηφιακών Μοντέλων Υψομέτρων, όπως το Copernicus DEM, αποτελεί καθιερωμένη πρακτική, καθώς επιτρέπει συνεπή ανάλυση αναγλύφου και υδρογραφίας και υποστηρίζει συγκρίσιμα αποτελέσματα σε επίπεδο χαρτογραφικής τεκμηρίωσης.

Με «λειτουργικούς» όρους, το ανάγλυφο της Θάσου μπορεί να περιγραφεί ως ένα σύστημα τεσσάρων συμπληρωματικών μορφογενετικών ενοτήτων. Πρώτον, το ορεινό εσωτερικό, όπου εντοπίζονται τα μεγαλύτερα υψόμετρα και οι κύριες κορυφογραμμές, με αυξημένη δυναμική απορροής και διάβρωσης λόγω κλίσεων και ενεργών υδροκριτών. Δεύτερον, οι μεταβατικές κλιτύες και οι ορεινές παρυφές, ζώνη με ρεματιές, αναβαθμίδες και έντονη επιφανειακή διάβρωση, κρίσιμη για οδικές χαράξεις και για έργα αντιδιαβρωτικής προστασίας και διαχείρισης φερτών. Τρίτον, οι στενές παράκτιες πεδινές / ημιπεδινές ζώνες και οι κώνοι κορημάτων–αλλουβιακές αποθέσεις, που σχηματίζονται από χειμαρρικά συστήματα και συγκεντρώνουν μεγάλο μέρος οικιστικών και τουριστικών χρήσεων λόγω ηπιότερων κλίσεων και ευκολότερης πρόσβασης. Τέταρτον, το ίδιο το παράκτιο ανάγλυφο (όρμοι, ακρωτήρια, μικρο–χερσονήσοι), το οποίο, παρότι δεν αναπτύσσει μεγάλες χερσονήσους σε κλίμακα νησιού, παρουσιάζει τοπικά έντονα μορφώματα υψηλής γεωμορφολογικής και πολιτισμικής αξίας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την περιοχή της Αλυκής.

Το υδρογραφικό δίκτυο της Θάσου αποτελείται από πολλά μικρά και σύντομα ρεύματα / χειμάρρους, τα οποία αποστραγγίζουν ακτινωτά τον ορεινό πυρήνα και εκβάλλουν περιμετρικά στην ακτή. Η γεωμετρία των λεκανών αυτών (μικρά μήκη ροής, μεγάλες κλίσεις) συνεπάγεται ταχεία συγκέντρωση απορροής σε έντονες βροχοπτώσεις και αυξημένη μεταφορά φερτών, ιδίως σε φθινοπωρινά επεισόδια. Σε επίπεδο τεχνικής διαχείρισης, αυτό μεταφράζεται σε ανάγκη προτεραιοποίησης παρεμβάσεων σε ρέματα, διαβάσεις και τεχνικά έργα (οχετοί, κιβωτοειδείς, διευθετήσεις όπου απαιτείται), με έμφαση σε σημεία στενώσεων, αστοχιών αποστράγγισης και περιοχές που δέχονται χειμαρρικά φορτία. Η προσέγγιση αυτή τεκμηριώνεται αποτελεσματικά με DEM–based ανάλυση (κλίσεις, κατευθύνσεις ροής, συσσώρευση απορροής), η οποία επιτρέπει τον εντοπισμό «θερμών σημείων» πλημμυρικής επικινδυνότητας και φερτών.

Η διάρθρωση του αναγλύφου συνδέεται άμεσα με τις ανθρώπινες χρήσεις γης και την ανάπτυξη υποδομών. Οι κύριοι οικιστικοί και λιμενικοί πόλοι συγκεντρώνονται στην παράκτια ζώνη λόγω προσβασιμότητας και ηπιότερων κλίσεων, ενώ η εγγύτητα της Θάσου προς την ηπειρωτική ακτή ενισχύει τη σημασία της ακτογραμμής ως πεδίου μετακινήσεων, υπηρεσιών και τουριστικών λειτουργιών. Αντίστοιχα, η ορεινή ενδοχώρα παραμένει κρίσιμη για οικοσυστημικές λειτουργίες και υδρολογική τροφοδοσία, αλλά και για ειδικές μορφές αναψυχής

(πεζοπορία, ορειβασία), με διαδρομές πρόσβασης προς το Υψάριο που οργανώνονται συχνά μέσω ορεινών οικισμών.

Η «γεω–ταυτότητα» της Θάσου είναι άρρηκτα δεμένη με το γεωλογικό υπόβαθρο και ειδικά με την παρουσία εκτεταμένων μαρμάρων και μεταμορφωμένων πετρωμάτων, που επηρεάζουν τη μορφή των πρανών, την ανάπτυξη βραχωδών εξάρσεων, τα χαρακτηριστικά διάβρωσης και, κατά τόπους, την εμφάνιση καρστικών φαινομένων. Η Αλυκή λειτουργεί ως χαρακτηριστικό παράδειγμα σύζευξης αναγλύφου–λιθολογίας–ανθρώπινης δραστηριότητας: το παράκτιο μορφολόγημα, με φυσικούς όρμους και άμεση σχέση με το μαρμαροφόρο υπόβαθρο, υποστήριξε ιστορικά τη λατομική εκμετάλλευση και σήμερα αποτελεί πεδίο ισχυρής γεωπολιτιστικής ανάδειξης.

Συνολικά, το ανάγλυφο της Θάσου εισάγει συγκεκριμένες τεχνικές παραμέτρους για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου. Η περιμετρική ανάπτυξη του οδικού δικτύου ευνοείται από ηπιότερες κλίσεις κοντά στην ακτογραμμή, ενώ οι συνδέσεις προς το εσωτερικό τέμνουν κλιτύες με αυξημένες γεωτεχνικές και υδραυλικές απαιτήσεις (αποστραγγίσεις, αντιστηρίξεις, προστασία πρανών). Παράλληλα, οι μικρές και «ενεργές» χειμαρρικές λεκάνες αυξάνουν την πιθανότητα αιχμιαίων απορροών και φερτών, καθιστώντας κρίσιμη τη συστηματική συντήρηση οχετών και τη χαρτογράφηση επικινδύνων σημείων. Τέλος, η στενότητα των παράκτιων επιπέδων συμπιέζει πολλαπλές χρήσεις (οικισμοί, τουρισμός, λιμενικές εγκαταστάσεις, παραλιακοί άξονες) στην ίδια ζώνη, γεγονός που απαιτεί τεχνική τεκμηρίωση ευπάθειας σε ανάντη απορροές, διάβρωση πρανών και χειμαρρική μεταφορά υλικών. Η αξιοποίηση της γεωμορφολογίας και του μαρμαροφόρου χαρακτήρα του νησιού μπορεί παράλληλα να υποστηρίξει δράσεις ανάδειξης γεωκληρονομιάς και γεωτουρισμού, εφόσον ενταχθεί σε συνεκτικό πλαίσιο διαδρομών και σημείων ενδιαφέροντος.

5.2.2.1.3 ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗ

Η υδρογραφική φυσιογνωμία της Θάσου καθορίζεται από το έντονα ορεινό εσωτερικό της και τη σχεδόν ακτινωτή αποστράγγιση προς την περιμετρική παράκτια ζώνη. Το πρότυπο αυτό παράγει ένα πυκνό σύστημα από μικρά υδρορεύματα και χειμάρρους, κατά κανόνα βραχύρροους και εποχικούς, με σημαντική αύξηση παροχών κατά τις περιόδους έντονων βροχοπτώσεων (κυρίως φθινόπωρο–χειμώνας) και περιορισμένη έως μηδενική ροή κατά το θέρος. Η συνύπαρξη υψηλών κλίσεων, μικρών λεκανών και μικρών χρόνων συγκέντρωσης απορροής συνεπάγεται αυξημένη δυναμική εμφάνισης αιχμιαίων πλημμυρικών παροχών σε επιλεγμένα τμήματα του δικτύου, ιδίως σε θέσεις στενώσεων, διασταυρώσεων με οδικά έργα και σε εκβολές που γειτνιάζουν με οικισμούς και τουριστικές υποδομές.

Στο νησί έχουν εφαρμοστεί υδρολογικές προσεγγίσεις και μοντέλα (ενδεικτικά τύπου SWAT) με στόχο την προσομοίωση απορροής και την ιεράρχηση χειμαρρικών λεκανών ως προς την υδρολογική απόκριση και τη διαχείριση υδατικών πόρων. Τέτοιες προσεγγίσεις αναδεικνύουν ότι μικρές λεκάνες με μεγάλες κλίσεις μπορούν, ακόμη και από σύντομα επεισόδια καταιγίδων, να παράγουν υψηλές αιχμές παροχής και έντονη μεταφορά φερτών (κροκάλες και λεπτόκοκκα), με άμεσες επιπτώσεις σε οχετούς, ιρλανδικές διαβάσεις, τεχνικά έργα διέλευσης, παράκτιες εκβολές και παραλιακούς δρόμους. Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου, η αξία αυτής της τεκμηρίωσης έγκειται στο ότι επιτρέπει τεχνική προτεραιοποίηση παρεμβάσεων (καθαρισμοί, αναβαθμοί, έργα διευθέτησης, προστασία εκβολών) με βάση υδρολογική ιεράρχηση και όχι αποκλειστικά εμπειρικές εκτιμήσεις.

Η λειτουργία των μικρών ρεμάτων επεκτείνεται πέρα από την ενδοχώρα και επηρεάζει άμεσα την παράκτια ζώνη, ιδίως στις εκβολές και στους γειτονικούς όρμους, όπου μπορεί να παρατηρούνται μεταβολές σε θολερότητα, θερμοκρασία, αλατότητα και θρεπτικά σε μικροκλίμακα, με έντονη εποχικότητα. Η σύνδεση αυτή καθιστά αναγκαία μια ενιαία θεώρηση διαχείρισης ρεμάτων και παράκτιου χώρου: σε πρακτικό επίπεδο, ζητήματα όπως ο έγκαιρος καθαρισμός φερτών πριν την τουριστική περίοδο, ο έλεγχος διάβρωσης / απόθεσης σε εκβολές, η προστασία μικρών λιμενικών έργων από προσχώσεις και η διαχείριση θολερότητας σε ευαίσθητες ζώνες αποτελούν τμήμα του ίδιου επιχειρησιακού προβλήματος.

Παρά τη θερινή εξασθένηση των επιφανειακών απορροών, το υδατικό ισοζύγιο της Θάσου στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στα υπόγεια νερά και σε τοπικές πηγές / γεωτρήσεις, όπου αυτό είναι υδρογεωλογικά εφικτό. Η παρουσία εκτεταμένων ανθρακικών πετρωμάτων (μάρμαρα και δολομιτικά μάρμαρα) ευνοεί κατά τόπους ρωγματωμένη έως καρστική κυκλοφορία, ενώ οι μεταμορφωμένες ενότητες και οι τεκτονικές ασυνέχειες μπορούν να ελέγχουν μηχανισμούς αποθήκευσης και εκφόρτισης. Σε επίπεδο δημοτικής λειτουργίας, η θερινή αιχμή ζήτησης λόγω τουρισμού καθιστά κρίσιμη τη διαχείριση ζήτησης και την προστασία υδροληψιών, ιδίως σε παράκτιες ζώνες όπου αυξάνει η ευαισθησία σε ρύπανση και σε φαινόμενα αλμυρής διείσδυσης. Παράλληλα, για στοχευμένες τεχνικές μελέτες, η σύνδεση υδρογεωλογίας–λεκανών απορροής–χρήσεων γης επιτρέπει να αξιολογούνται ρεαλιστικά επιλογές μικρής κλίμακας υδατοταμίευσης ή / και έργων εμπλουτισμού, όπου τεκμηριώνεται καταλληλότητα.

Η ακτογραμμή της Θάσου αποτελεί κρίσιμο λειτουργικό μέτωπο, τόσο για τις φυσικές διεργασίες όσο και για τις ανθρώπινες χρήσεις. Οι τιμές μήκους της ακτογραμμής ποικίλλουν στη βιβλιογραφία και σε διαδικτυακές τεκμηριώσεις, λόγω διαφορετικών μεθοδολογιών μέτρησης (κλίμακα, ανάλυση και συμπερίληψη μικρο–οδοντώσεων). Για τεχνικό σχεδιασμό και επίσημα κείμενα, είναι σκόπιμο να υιοθετείται τιμή με σαφή αναφορά στη μέθοδο ή, όπου απαιτείται ακρίβεια, να παράγεται μέτρηση από επίσημα δεδομένα ακτογραμμής / DEM. Μορφολογικά, η Θάσος εμφανίζει εναλλαγές βραχωδών ακτών και κρημνών, μικρών όρμων

και αμμωδών παραλιών / παράκτιων αποθέσεων, ιδιαίτερα σε θέσεις εκβολών ή ήπιων κλίσεων. Η στενή παράκτια ζώνη συγκεντρώνει τις περισσότερες κρίσιμες υποδομές (οικισμούς, οδικό δίκτυο, λιμένες, τουριστικές εγκαταστάσεις) και, ως εκ τούτου, οι αντιπλημμυρικές παρεμβάσεις σε ρέματα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ζήτημα μόνο «ορεινό / χειμαρρικό», αλλά και ως παράκτιας ασφάλειας και λειτουργικότητας.

Η εγγύτητα της Θάσου προς την ηπειρωτική ακτή ενισχύει τη σημασία των θαλάσσιων διαύλων και των «λιμενικών πυλών» για μετακινήσεις και εφοδιασμό, γεγονός που αναβαθμίζει επιχειρησιακά την ανθεκτικότητα λιμενικών υποδομών, την ασφάλεια ακτοπλοΐας σε επεισόδια ισχυρών ανέμων / κυματισμού και τη διαχείριση παράκτιων ζωνών αυξημένης επισκεψιμότητας. Παράλληλα, το ορεινό–παράκτιο μωσαϊκό της Θάσου εντάσσεται σε καθεστώτα προστασίας βιοποικιλότητας (Natura 2000), με περιοχές που περιλαμβάνουν και θαλάσσια κάλυψη. Αυτό σημαίνει ότι δράσεις και έργα που αφορούν ακτογραμμή και παράκτιο χώρο (λιμενικά, τουριστική πίεση, απορρίψεις / λύματα, παρεμβάσεις σε εκβολές) απαιτούν συμβατότητα με τις περιβαλλοντικές δεσμεύσεις και τους στόχους διατήρησης.

Για ολοκληρωμένη και αναπαραγώγιμη τεχνική τεκμηρίωση υδρογραφίας και παράκτιας ζώνης στο πλαίσιο μελετών και έργων του Δήμου (αντιπλημμυρικά, οδοποιία, πολιτική προστασία, παράκτια προστασία), είναι σκόπιμη η αξιοποίηση εναρμονισμένων γεωχωρικών δεδομένων και εργαλείων, όπως ευρωπαϊκές βάσεις υδρογραφικού δικτύου και ανάλυση από Ψηφιακά Μοντέλα Υψομέτρων, ώστε να παράγονται θεματικοί χάρτες λεκανών, ροών και σημείων συγκέντρωσης απορροής. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζει τεκμηριωμένη χαρτογράφηση επικινδυνότητας σε κλίμακα οικισμών και υποδομών, με έμφαση σε εκβολές και διασταυρώσεις ρεμάτων με οδικά έργα, όπου συγκεντρώνεται διαχρονικά μεγάλο μέρος των λειτουργικών επιπτώσεων.

5.2.2.1.4 ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Η Θάσος εντάσσεται γεωδυναμικά στο μεταμορφωμένο υπόβαθρο της Νότιας Ροδόπης και ειδικότερα στο πλαίσιο του Southern Rhodope Metamorphic Core Complex (SRCC), ενός τεκτονικού «πυρήνα» μεταμορφωμένων πετρωμάτων που ανυψώθηκε και απογυμνώθηκε κατά τη διάρκεια μακρόχρονης εκτατικής τεκτονικής. Η εξέλιξη αυτή, που έχει τεκμηριωθεί διεθνώς με δομική γεωλογία, μικροτεκτονική και γεωχρονολογήσεις, εξηγεί γιατί στη Θάσο εκτίθενται σε μεγάλη κλίμακα βαθύτεροι μεταμορφωμένοι σχηματισμοί και γιατί η εσωτερική δομή του νησιού παρουσιάζει έντονη ανομοιογένεια ως προς ζώνες παραμόρφωσης, ασυνέχειες και διατμητικά πεδία. Σε περιφερειακή κλίμακα, το SRCC συνδέεται με γειτονικές μεταμορφωμένες ενότητες και τεκτονικά όρια της Βόρειας Ελλάδας, με εξέλιξη που αποδίδεται σε εκτατική παραμόρφωση από το Ηώκαινο έως το Μειόκαινο, επηρεάζοντας την οργάνωση των ανθρακικών στρωμάτων (μαρμάρων) και των γνευσιο–σχιστολιθικών πακέτων.

Το γεωλογικό υπόβαθρο της Θάσου είναι κατ’ εξοχήν μεταμορφωμένο. Κυριαρχούν τα ανθρακικά μεταμορφωμένα πετρώματα (μάρμαρα), ασβεστιτικά και δολομιτικά, συχνά σε παχιές και πλευρικά εκτεταμένες εμφανίσεις, οι γνεύσιοι / παραγνεύσιοι που δομούν μεγάλο μέρος του «σκελετού» του νησιού, καθώς και σχιστόλιθοι / μικα–σχιστόλιθοι, αμφιβολίτες και ασβεστοπυριτικές ενστρώσεις ως παρεμβολές ή συνοδά σώματα. Η διάρθρωση αυτή έχει άμεση τεχνική σημασία: τα μαρμαροφόρα πακέτα «φιλοξενούνται» σε ένα έντονα παραμορφωμένο γνευσιο–σχιστολιθικό πλαίσιο, γεγονός που επηρεάζει την κλιμάκωση και τη γεωμετρία ασυνεχειών, τη συχνότητα φλεβώσεων και την ανάπτυξη ζωνών διάτμησης, δηλαδή παραμέτρους που καθορίζουν την απολήψιμότητα και την ποιότητα του μαρμάρου σε λατομική κλίμακα.

Η μεταμόρφωση και η ορυκτολογική «υπογραφή» των μαρμάρων αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για την τεχνική τους συμπεριφορά και την εμπορική τους αξία. Στη Θάσο αναγνωρίζονται λειτουργικά τόσο δολομιτικά μάρμαρα, με παραγενέσεις που μπορούν να περιλαμβάνουν δολομίτη ± ασβεστίτη και συνοδά ορυκτά (π.χ. τρεμολίτη), όσο και ασβεστιτικά μάρμαρα, τα οποία έχουν μελετηθεί εκτενώς ως «αρχεία» παραμόρφωσης, ιδίως εκεί όπου αναπτύσσονται ζώνες διάτμησης με ενδείξεις δυναμικής ανακρυστάλλωσης και κρυσταλλογραφικής προτίμησης. Για τις ανάγκες ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος, οι πληροφορίες αυτές δεν είναι ακαδημαϊκές: συνδέονται άμεσα με μετρήσιμα τεχνικά χαρακτηριστικά όπως η ομοιογένεια και η κοκκομετρία (άρα και η εμφάνιση / στιλπνότητα), η συχνότητα και ο τύπος ασυνεχειών (διατμήσεις, μικρορρήγματα, φλέβες), η ευαισθησία σε αποσάθρωση ή χρωματικές μεταβολές, καθώς και η καταλληλότητα για διαφορετικές χρήσεις (αρχιτεκτονικές επενδύσεις, δάπεδα, έργα ανάπλασης, μνημειακές εφαρμογές).

Δομικά, η Θάσος αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα εκτατικής εξώθησης και θόλωσης μεταμορφωμένου πυρήνα, με χωρικά οργανωμένη παραμόρφωση. Σε συνθετικές προσεγγίσεις για τη δομή του SRCC επισημαίνεται ότι αναστροφές, «διπλασιασμοί» ή επανατοποθετήσεις στρώσεων μαρμάρων και γνευσίων μπορούν να σχετίζονται με προγενέστερες συμπιεστικές φάσεις και μεταγενέστερη εκτατική αναδιάταξη. Αυτό εξηγεί γιατί ακόμη και μέσα σε μια ενιαία μαρμαροφόρα ζώνη η ποιότητα του πετρώματος μπορεί να μεταβάλλεται απότομα σε μικρές αποστάσεις: κοντά σε διατμητικές ζώνες ή σε περιοχές υψηλής τεκτονικής καταπόνησης αυξάνονται οι ασυνέχειες και η ανισοτροπία, με άμεση επίδραση στον σχεδιασμό κοπών, στον προσανατολισμό εκμετάλλευσης και στις απαιτήσεις γεωτεχνικής παρακολούθησης πρανών.

Πέρα από το μεταμορφωμένο υπόβαθρο, οι νεότερες γεωμορφολογικές και ιζηματογενείς διεργασίες (παράκτιες αποθέσεις, τοπικά νεότερα ιζήματα) λειτουργούν ως «κάλυμμα» και επηρεάζουν τη διήθηση, την επιφανειακή απορροή, τη λειτουργία ρωγματωμένων ή / και καρστικών υδροφορέων σε ανθρακικά, καθώς και τη σταθερότητα πρανών σε περιοχές οδικών

προσβάσεων ή έντονης δραστηριότητας. Για τον Δήμο, αυτό μεταφράζεται σε ανάγκη να αντιμετωπίζεται το μάρμαρο όχι μόνο ως παραγωγικός πόρος, αλλά ως τμήμα ενός γεωλογικού και γεωπεριβαλλοντικού συστήματος που συνδέεται με ζητήματα υδρογεωλογίας, γεωτεχνικής ασφάλειας, σκόνης / θορύβου, οπτικής όχλησης και αποκαταστάσεων.

Στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης, το μάρμαρο συνιστά στρατηγικό γεω–πόρο και ταυτόχρονα στοιχείο γεωκληρονομιάς. Η σημασία του αποτυπώνεται σε θεσμικές ψηφιακές υποδομές και εργαλεία τεκμηρίωσης, όπως οι γεώτοποι / γεωδιαδρομές και ο Άτλαντας Μαρμάρων της ΕΑΓΜΕ, που αναδεικνύουν τη γεωπολιτιστική διάσταση του πόρου. Ενδεικτικά, η Αλυκή αποτελεί εμβληματική περίπτωση όπου το μαρμαροφόρο πέτρωμα, η παράκτια γεωμορφολογία και η ιστορική εξόρυξη / διακίνηση συνδέονται άμεσα, δημιουργώντας ένα παράκτιο «λατομικό τοπίο» μεγάλης κλίμακας, κατάλληλο για πολιτικές ανάδειξης, ερμηνείας και προστασίας. Παράλληλα, η ενδοχώρα συνδέεται με τη σύγχρονη τεχνική συνέχεια της μαρμαροφορίας και με ανθρακικές πρώτες ύλες υψηλής καθαρότητας, που μπορούν να υποστηρίξουν διαφοροποίηση εφαρμογών και αλυσίδων αξίας πέρα από τη συμβατική διάθεση.

Τέλος, το μαρμαροφόρο υπόβαθρο δεν επηρεάζει μόνο την παραγωγή, αλλά και την ίδια την αισθητική και χωρική ταυτότητα του νησιού: λευκά θραύσματα / κροκάλες και «μαρμάρινες» ακτές συνεισφέρουν στην οπτική εικόνα της Θάσου και μπορούν να λειτουργήσουν ως άξονας τοποσήμανσης και γεωτουριστικής ανάπτυξης, εφόσον συνδεθούν με συνεκτικές διαδρομές και σημεία ενδιαφέροντος. Σε πρακτικούς όρους, η γνώση της θέσης των μαρμαροφόρων ζωνών δεν αρκεί· απαιτείται γνώση της εσωτερικής τους δομής (ασυνέχειες, ζώνες διάτμησης, ανισοτροπία), καθώς αυτή καθορίζει τόσο την τεχνική αποδοτικότητα της εκμετάλλευσης όσο και τις απαιτήσεις ασφάλειας, περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποκατάστασης στο επίπεδο του τόπου.

5.2.2.1.5 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Το γεωμορφολογικό περιβάλλον της Θάσου συγκροτείται από τη συνδυασμένη δράση τριών βασικών παραγόντων: (α) του μεταμορφωμένου γεωλογικού υποβάθρου (μάρμαρα–γνεύσιοι–σχιστόλιθοι), (β) του έντονα ορεινού αναγλύφου με κορυφές που υπερβαίνουν τα 1.200 m και (γ) ενός πυκνού πλέγματος μικρών, βραχύρροων χειμάρρων που αποστραγγίζουν ακτινωτά το νησί και εκβάλλουν περιμετρικά σε μια σχετικά συνεχή ακτογραμμή. Το σύνολο αυτό λειτουργεί ως πρωτογενής «χωρικός μηχανισμός» που διαμορφώνει τη χωροθέτηση δραστηριοτήτων και υποδομών: καθορίζει πού αναπτύσσονται οι παραγωγικές χρήσεις (λατομική δραστηριότητα και αλυσίδα μαρμάρου, γεωργία, τουρισμός), πώς οργανώνονται οι

οικισμοί, αλλά και με ποιον τρόπο χαράσσονται και συντηρούνται τα δίκτυα πρόσβασης, οι παράκτιοι άξονες και οι λιμενικές λειτουργίες.

Το κλίμα λειτουργεί ως σταθερός περιορισμός και ταυτόχρονα ως επιταχυντής της εποχικότητας. Το μεσογειακό πρότυπο (θερμό / ξηρό θέρος – ήπιος / υγρός χειμώνας) επιβάλλει χρονικό προγραμματισμό σε όλες τις υπαίθριες δραστηριότητες, από τεχνικά έργα και γεωργικές εργασίες έως λατομικές λειτουργίες. Η θερινή ξηρασία ευνοεί την προσβασιμότητα και τη λειτουργικότητα των υπαίθριων δραστηριοτήτων, αυξάνει όμως παράλληλα τις απαιτήσεις για διαχείριση κινδύνων, ιδίως ως προς την πυροπροστασία, τη σκόνη και τη θερμική καταπόνηση εργαζομένων και πολιτών. Αντίστροφα, η χειμερινή περίοδος ενισχύει τη διαβρωτική και χειμαρρική απόκριση, γεγονός που μεταφράζεται σε αυξημένες ανάγκες για αποστραγγίσεις, σταθεροποίηση πρανών, συντήρηση δρόμων πρόσβασης και επιτήρηση κρίσιμων τεχνικών σημείων.

Το ανάγλυφο της Θάσου οργανώνεται γύρω από έναν ορεινό εσωτερικό πυρήνα και έναν παράκτιο «δακτύλιο» χρήσεων. Η γενικά «στρογγυλή» μορφή του νησιού, με σταδιακή μείωση κλίσεων προς την ακτογραμμή, δημιουργεί ένα χωρικό πρότυπο διαδοχής ζωνών (ορεινό εσωτερικό → μεταβατικές κλιτύες → στενή παράκτια ζώνη). Σε αυτό το πρότυπο, οι κύριες οικιστικές και τουριστικές λειτουργίες τείνουν να συγκεντρώνονται κοντά στην ακτή λόγω ηπιότερων κλίσεων και άμεσης προσβασιμότητας, ενώ η ενδοχώρα παραμένει πεδίο πρωτογενών και εξορυκτικών χρήσεων, αλλά και φυσικών πόρων. Η ιστορική μετατόπιση μέρους της κατοίκησης από την ενδοχώρα προς την ακτή, καθώς ενισχύθηκαν οι λιμενικές λειτουργίες και ο τουρισμός, αποτυπώνει έναν τυπικό μηχανισμό ανακατανομής δραστηριοτήτων στο νησιωτικό χώρο. Ταυτόχρονα, η στενότητα των παράκτιων «διαδρόμων» οδηγεί σε χωρική συμπίεση ανταγωνιστικών χρήσεων (κατοικία, τουρισμός, μεταφορές, λιμενικές εγκαταστάσεις), αυξάνοντας την ανάγκη ρύθμισης και οργάνωσης του παράκτιου μετώπου.

Το υδρογραφικό δίκτυο αποτελεί κρίσιμο παράγοντα λειτουργικής ευαλωτότητας και χωρικής οργάνωσης. Η ακτινωτή αποστράγγιση από το ορεινό εσωτερικό δημιουργεί πολλές μικρές λεκάνες με βραχείες διαδρομές ροής και δυνητικά ταχεία συγκέντρωση απορροής σε επεισόδια έντονης βροχής. Υδρολογικές προσεγγίσεις και προσομοιώσεις που έχουν εφαρμοστεί στο νησί αναδεικνύουν ότι συγκεκριμένα χειμαρρικά συστήματα μπορούν να εμφανίζουν ισχυρή αιχμιαία συμπεριφορά και μεταφορά φερτών. Επιχειρησιακά, αυτό επηρεάζει άμεσα το κόστος και την αξιοπιστία των υποδομών: οι δρόμοι πρόσβασης σε λατομεία ή αγροτικές ζώνες και οι παράκτιοι άξονες τέμνουν συχνά ρέματα, με αποτέλεσμα, σε αιχμιαία φαινόμενα, να αυξάνει ο κίνδυνος φραγής οχετών / διαβάσεων, προσχώσεων, τοπικών καταστροφών μικρής αλλά επαναλαμβανόμενης κλίμακας και διακοπών λειτουργίας. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι εκβολές, οι οποίες λειτουργούν ως «κόμβοι σύζευξης» υδρογραφίας και ακτής: προσχώσεις και

θολερότητα μπορούν να επηρεάσουν παραλίες, μικρά αλιευτικά καταφύγια και υποδομές αναψυχής, ειδικά όταν τα φαινόμενα προηγούνται ή συμπίπτουν με την έναρξη της τουριστικής περιόδου.

Η ακτογραμμή, σε συνδυασμό με την εγγύτητα της Θάσου προς την ηπειρωτική ακτή (μέτωπο Καβάλας), ενισχύει τη χωρική πολικότητα της παράκτιας ζώνης ως κύριου πεδίου μεταφορών, τουριστικής ανάπτυξης και συγκέντρωσης πληθυσμού και υποδομών. Η παράκτια ζώνη δεν είναι ουδέτερη ούτε ως προς την παραγωγή: σε συγκεκριμένες θέσεις, η παράκτια γεωμορφολογία (φυσικοί όρμοι και δυνατότητες φόρτωσης) λειτούργησε ιστορικά ως καθοριστικός παράγοντας χωροθέτησης της μαρμαροπαραγωγής, συνδέοντας το σημείο εξόρυξης με τη θαλάσσια μεταφορά.

Το γεωλογικό υπόβαθρο και ειδικά η εκτεταμένη μαρμαροφορία αποτελούν τον πρωτεύοντα παραγωγικό πόρο που «γράφει» στο τοπίο και επηρεάζει τη χωρική οργάνωση. Η Θάσος, ως τμήμα του μεταμορφωμένου συμπλέγματος της Ροδόπης, εμφανίζει μάρμαρα σε μεγάλη κλίμακα μαζί με γνεύσιους και σχιστόλιθους, ενώ η τεκτονική παραμόρφωση δημιουργεί ζώνες ασυνεχειών και ανομοιογενειών που επηρεάζουν άμεσα την τεχνική συμπεριφορά και την απολεψιμότητα του πετρώματος. Η Αλυκή αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα χωρικής σύζευξης μαρμάρου και ακτής: το παράκτιο μορφολογικό πλαίσιο (δύο φυσικοί όρμοι / λιμενίσκοι και χαμηλό ανάγλυφο) συνέδεσε ιστορικά την εξόρυξη με τη διακίνηση, αφήνοντας ένα αναγνωρίσιμο λατομικό τοπίο υψηλής γεωπολιτιστικής αξίας.

Συνθέτοντας κλίμα, ανάγλυφο, υδρογραφία, ακτογραμμή και γεωλογία, προκύπτουν σταθερά πρότυπα που πρέπει να ενσωματώνονται στον επιχειρησιακό και χωρικό σχεδιασμό του Δήμου. Πρώτον, διαμορφώνεται μια ισχυρή παραγωγική και λειτουργική πολικότητα γύρω από τον παράκτιο δακτύλιο (μεταφορές, τουρισμός, υπηρεσίες), ενώ η ενδοχώρα υποστηρίζει πρωτογενείς και εξορυκτικές δραστηριότητες μέσω αξόνων που διασχίζουν κλιτύες και ρεματιές. Δεύτερον, η μορφή των μικρών και απότομων λεκανών δημιουργεί μόνιμη ανάγκη διαχείρισης ρεμάτων, οχετών και «διαδρομών φερτών», ιδιαίτερα εκεί όπου οικισμοί και τουριστικές ζώνες έχουν αναπτυχθεί σε εκβολικές ή χαμηλές παράκτιες θέσεις. Τρίτον, οι κίνδυνοι και οι απαιτήσεις υποδομών συγκεντρώνονται στο ίδιο γεωγραφικό «στενό» της παράκτιας ζώνης, όπου συνυπάρχουν κατοίκηση, τουρισμός, οδικοί άξονες και λιμενικές εγκαταστάσεις, άρα απαιτούνται ολοκληρωμένες παρεμβάσεις με κοινή τεχνική λογική (αντιπλημμυρική λειτουργία, προστασία παράκτιου μετώπου, προσβασιμότητα, ανθεκτικότητα σε κλιματικά φορτία). Τέταρτον, το μάρμαρο δεν αποτελεί απομονωμένη οικονομική δραστηριότητα αλλά δομικό στοιχείο του γεωμορφολογικού συστήματος: επηρεάζει διαδρομές και προσβασιμότητα, διαμορφώνει την τοπιακή φυσιογνωμία και προσφέρει δυνατότητες γεωπολιτιστικής αξιοποίησης, ιδίως σε τοπία εξόρυξης υψηλής αναγνωρισιμότητας.

5.2.2.1.6 ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ CO_2

Η παρούσα αναφορά αφορά τη σχεδιαζόμενη μόνιμη γεωλογική αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή του υπεράκτιου πεδίου Πρίνου στον Κόλπο Καβάλας, σε άμεση γεωγραφική γειτνίαση με τη Θάσο. Πρόκειται για έργο τεχνολογίας CCS (Carbon Capture and Storage): το CO_2 δεσμεύεται από σημειακές πηγές εκπομπών, συμπιέζεται, μεταφέρεται και εγχέεται σε κατάλληλους γεωλογικούς σχηματισμούς με σκοπό τη μακροχρόνια / μόνιμη συγκράτησή του. Η ευρωπαϊκή ρύθμιση για τέτοιου τύπου έργα προβλέπει αυστηρές απαιτήσεις σχετικά με: καταλληλότητα του αποθηκευτικού σχηματισμού, ανάλυση και διαχείριση κινδύνων, συνεχές πρόγραμμα παρακολούθησης, διορθωτικά μέτρα, όρους κλεισίματος και υποχρεώσεις μετα–λειτουργικής περιόδου.

Στο πλαίσιο αυτό, έχουν δημοσιοποιηθεί επίσημα κείμενα που περιγράφουν βασικές παραδοχές σχεδιασμού και τεχνικές παραμέτρους του έργου Πρίνου (π.χ. ανάπτυξη σε φάσεις, τάξη μεγέθους δυναμικότητας, υποδομές μεταφοράς / έγχυσης και απαιτήσεις ασφαλείας). Σε έργα που βασίζονται σε ώριμα ή εξαντλημένα κοιτάσματα, ιδιαίτερη σημασία έχει η ακεραιότητα των παλαιών γεωτρήσεων και η τεκμηρίωση ότι δεν δημιουργούν οδούς διαφυγής, καθώς και η διαχείριση πιέσεων κατά την έγχυση. Για τη Θάσο, η ουσία δεν εξαντλείται στην τεχνική διάσταση της αποθήκευσης, αλλά συνδέεται άμεσα με την ολοκληρωμένη θαλάσσια διακυβέρνηση και τη θωράκιση δραστηριοτήτων υψηλής σημασίας για το νησί (τουρισμός, αλιεία, θαλάσσιες μεταφορές, περιβαλλοντική προστασία), δεδομένης της εγγύτητας του έργου και της χρήσης κοινού θαλάσσιου χώρου.

Οι αντιδράσεις που έχουν αναπτυχθεί σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο διαρθρώνονται κυρίως σε τρεις άξονες. Πρώτον, διατυπώνονται ανησυχίες για περιβαλλοντικό κίνδυνο και αβεβαιότητες σχετικά με ενδεχόμενες επιπτώσεις στο θαλάσσιο οικοσύστημα ή / και τη διαχείριση μη προγραμματισμένων συμβάντων, ιδίως επειδή πρόκειται για έργο μεγάλης διάρκειας με υπεράκτιες εγκαταστάσεις. Δεύτερον, καταγράφονται προβληματισμοί για κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις, με έμφαση στον τουρισμό, την αλιεία και τη συνολική εικόνα της περιοχής, ειδικά εάν δημιουργηθούν ζώνες περιορισμών ή αίσθηση μόνιμης «βιομηχανικής επιβάρυνσης» σε άμεση γειτνίαση με τουριστικό προορισμό. Τρίτον, αναδεικνύονται ζητήματα διαφάνειας και λογοδοσίας, δηλαδή: ποιότητα / πληρότητα ενημέρωσης, ουσιαστικότητα της δημόσιας διαβούλευσης, προσβασιμότητα δεδομένων παρακολούθησης και σαφήνεια ως προς τις υποχρεώσεις και την ευθύνη σε βάθος χρόνου.

Για την τοπική αυτοδιοίκηση, η συζήτηση δεν αφορά μόνο το «αν επιτρέπεται» μια τέτοια δραστηριότητα, αλλά το «υπό ποιους όρους» μπορεί να θεωρηθεί κοινωνικά αποδεκτή: διαρκής παρακολούθηση με σαφείς δείκτες, πρωτόκολλα απόκρισης σε αποκλίσεις, και θεσμικά κατοχυρωμένη ενημέρωση της κοινωνίας σε πραγματικό χρόνο για κρίσιμες

παραμέτρους λειτουργίας. Η ένταση των αντιδράσεων τείνει να αυξάνεται όταν η τεχνική πληροφορία δεν μεταφράζεται σε κατανοητή δημόσια τεκμηρίωση και όταν δεν υπάρχει ορατή, λειτουργική συμμετοχή των τοπικών αρχών στη διαδικασία ελέγχου.

Η εμπλοκή του Δήμου Θάσου στο ζήτημα έχει ήδη λάβει θεσμική μορφή. Μέσω απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, ο Δήμος έχει διατυπώσει ρητή αντίθεση στην εκτέλεση του έργου αποθήκευσης CO_2 στην υποθαλάσσια περιοχή του Πρίνου, τεκμηριώνοντας τη στάση του με αναφορά στην ευθύνη προστασίας του παρόντος και του μέλλοντος του τόπου. Στο ίδιο πλαίσιο, ο Δήμος έχει συνδέσει τη στάση του με ανάγκη νομικής και επιστημονικής τεκμηρίωσης, ώστε οι παρεμβάσεις να εδράζονται σε οργανωμένα επιχειρήματα και όχι σε αποσπασματική πληροφορία. Παράλληλα, από δημόσιες αναρτήσεις / ανακοινώσεις προκύπτει ότι ο Δήμος παρακολουθεί ενεργά τις διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης που αφορούν την περιβαλλοντική αδειοδότηση και τυχόν τροποποιήσεις όρων (ΑΕΠΟ), αναδεικνύοντας θεσμικά τις κρίσιμες προθεσμίες, τα έγγραφα και το διοικητικό πλαίσιο. Επιπλέον, σε δημόσιες τοποθετήσεις του έχει αποτυπωθεί η προσπάθεια αξιοποίησης θέσεων / γνωμοδοτήσεων τεχνικών φορέων (π.χ. επαγγελματικών / επιστημονικών συλλογικοτήτων) ως εισροή στη διαμόρφωση δημοτικής στάσης.

5.2.2.2 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

5.2.2.2.1 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΒΑΛΑΣ – ΘΑΣΟΥ (GR1150014)

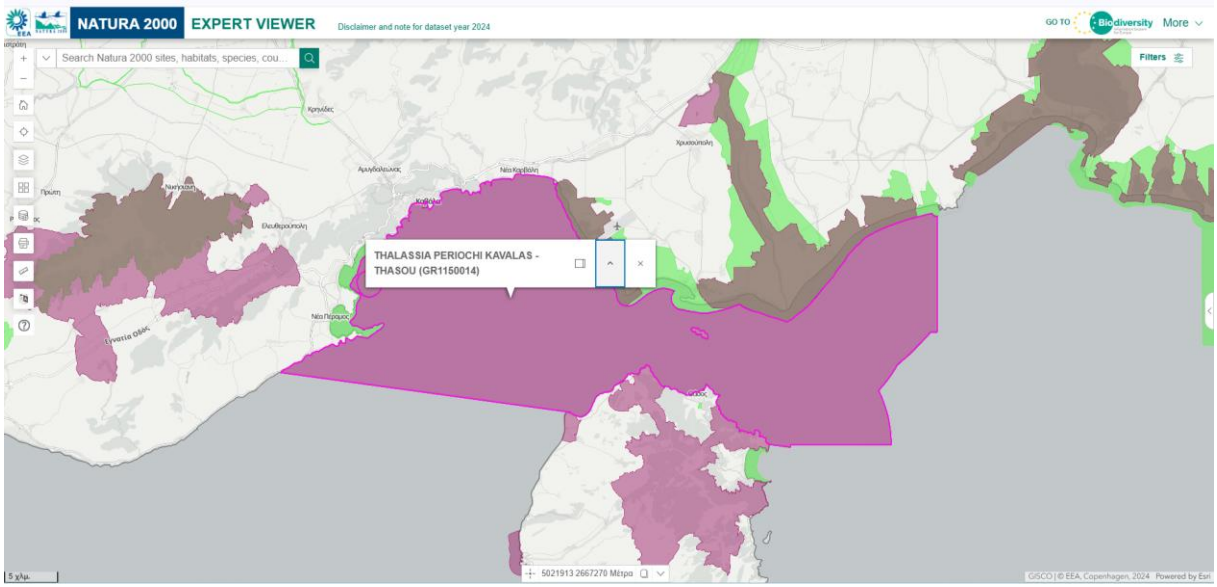
Έκταση: 75.686,03 εκτάρια (Σημ.: Μέρος της βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Θάσου)

Η περιοχή μελέτης / προστασίας συγκροτεί ένα ενιαίο σύστημα υγροτοπικών και θαλάσσιων οικοτόπων που περιλαμβάνει το Δέλτα Νέστου και τις παράκτιες λιμνοθάλασσες, καθώς και εκτεταμένο θαλάσσιο τμήμα στον δίαυλο Θάσου και στον κόλπο Καβάλας. Το σύστημα χαρακτηρίζεται από έντονη χωρική ετερογένεια και περιλαμβάνει καλαμώνες, θαμνώνες αλόφυτης / παράκτιας βλάστησης, αμμώδεις σχηματισμούς και αμμοθίνες, αλμυρόβαλτους, παρόχθια δάση και γλυκά νερά σε επιμέρους τμήματα. Παράλληλα, το θαλάσσιο περιβάλλον είναι κυρίως ρηχό και υψηλής παραγωγικότητας, με άμεση τροφοδότηση σε θρεπτικά και οργανική ύλη από τα δελταϊκά συστήματα, γεγονός που ενισχύει τη διαθεσιμότητα τροφής και τη λειτουργική συνδεσιμότητα μεταξύ χερσαίων–υγροτοπικών και θαλάσσιων διεργασιών.

Από πλευράς οικολογικής αξίας, η περιοχή θεωρείται κρίσιμη για προστατευόμενα θαλάσσια θηλαστικά, καθώς υποστηρίζει σημαντική παράκτια χρήση ενδιαιτημάτων από φώκαινα (*Phocoena phocoena*) και δελφίνια (*Tursiops truncatus, Delphinus delphis*), με έμφαση στη σημασία των ρηχών ζωνών ως περιοχών τροφοληψίας και ενδιαιτημάτων σταθερής

παρουσίας. Επιπλέον, το σύνολο του θαλάσσιου χώρου αποτελεί βασική περιοχή για θαλασσοπούλια, δεδομένης της υψηλής συγκέντρωσης ιχθυοπληθυσμών και της ύπαρξης κατάλληλων πεδίων τροφοληψίας τόσο κοντά στην ακτή όσο και σε πιο ανοικτές ζώνες. Σε επίπεδο ορνιθοπανίδας, οι λιμνοθάλασσες, οι καλαμώνες και οι παρόχθιες ζώνες λειτουργούν ως πυρήνες αναπαραγωγής, στάσης κατά τη μετανάστευση και διαχείμασης για ευρύ φάσμα υδρόβιων και παρυδάτιων ειδών, ενώ το ποτάμιο / δελταϊκό περιβάλλον προσφέρει συμπληρωματικούς πόρους και καταφύγια. Συνολικά, η περιοχή συγκεντρώνει υψηλή βιοποικιλότητα και οικολογική λειτουργικότητα, με σαφή ρόλο ως κομβικός κρίκος στη διατήρηση των υγροτοπικών και θαλάσσιων οικοσυστημάτων της βόρειας Ελλάδας και του βόρειου Αιγαίου.

Χάρτης 2: Περιοχή GR1150014

Πηγή: NATURA 2000 Viewer (2026)

5.2.2.2.2 ΘΑΣΟΣ (ΟΡΟΣ ΥΨΑΡΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ) ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΙΝΥΡΑ, ΞΗΡΟΝΗΣΙ (GR1150012)

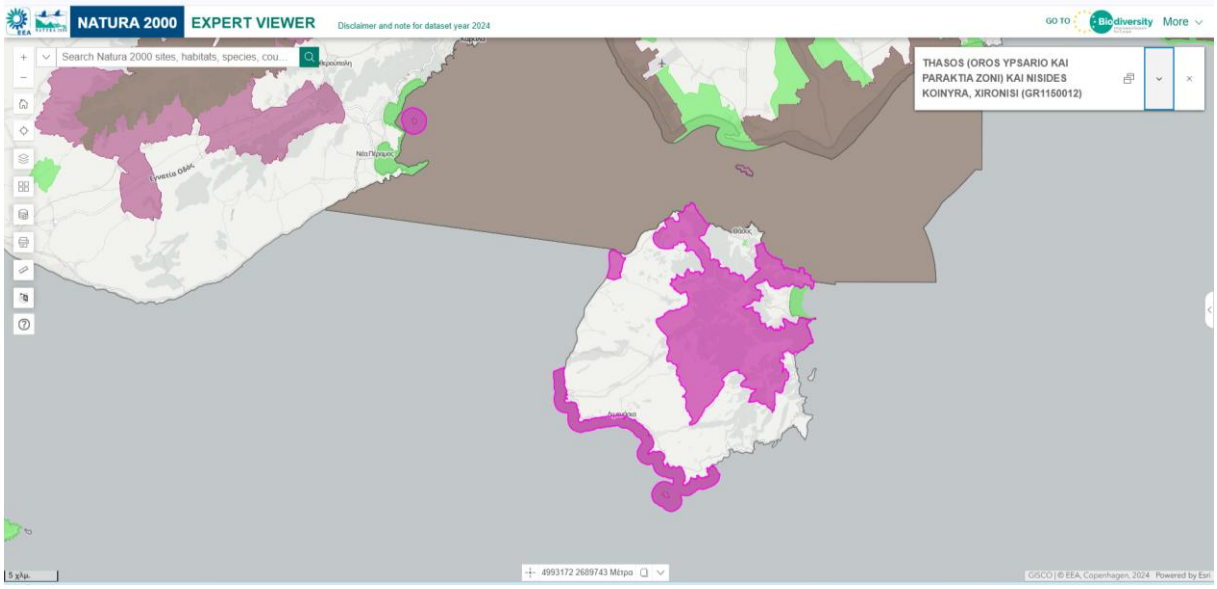
Έκταση: 17.333,29 εκτάρια (Σημ.: Μέρος της βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου Θάσου).

Η περιοχή αναφοράς αφορά τη νήσο Θάσο και το άμεσο παράκτιο / θαλάσσιο σύμπλεγμα με παρακείμενες νησίδες, περιλαμβάνοντας και τον ορεινό πυρήνα (Όρος Υψάριο, 1.213 m). Χαρακτηρίζεται από υψηλή δασοκάλυψη και ισχυρή οικολογική ετερογένεια, με κυρίαρχες τις θαμνώνες–μακί / φρυγανικά συστήματα (31,41%) και τα κωνοφόρα δάση (30,49%), ενώ

σημαντική είναι και η έκταση των θαλάσσιων περιοχών / θαλάσσιων εισχώσεων (19,19%). Συμπληρωματικά απαντούν ξηρά λιβαδικά / στεππικά οικοσυστήματα (11,70%), καλλιέργειες με ξυλώδη φυτά (4,17%), καθώς και μικρότερες εκτάσεις λοιπών ανθρωπογενών χρήσεων (1,33%), βραχωδών ακτών / θαλάσσιων κρημνών και νησίδων (1,03%), εκτατικών σιτηρών (0,54%) και αμμωδών ακτών / θινών (0,12%). Η παρουσία παλαιότερων δασικών πυρκαγιών (ιδίως του 1985) έχει δημιουργήσει μωσαϊκό ανοικτών / αραιωμένων εκτάσεων και διαδοχικών σταδίων βλάστησης, κρίσιμο για τροφοληψία αρπακτικών και για δομή ενδιαιτημάτων.

Η Θάσος αποτελεί περιοχή ευρωπαϊκής σημασίας για αναπαραγωγή του Θαλασσοκόρακα (*Phalacrocorax aristotelis*) και του Σαΐνιου (*Falco biarmicus*), με αξιόλογους πυρήνες σε βραχώδεις ακτές, νησίδες και κατάλληλες ζώνες τροφοληψίας. Ο Γυπαετός (*Gyps fulvus*) δεν αναπαράγεται πλέον στην περιοχή, ωστόσο καταγράφεται ως επισκέπτης· με στοχευμένα μέτρα διατήρησης είναι εφικτή η ενίσχυση της καταλληλότητας για μελλοντική επανεγκατάσταση / φωλεοποίηση. Συνολικά, η περιοχή συγκεντρώνει υψηλή ορνιθολογική αξία, συνδυάζοντας δασικά, θαμνώδη, λιβαδικά, παράκτια και θαλάσσια ενδιαιτήματα, και απαιτεί ολοκληρωμένη διαχείριση (πρόληψη πυρκαγιών, διατήρηση μωσαϊκού ανοιχτών εκτάσεων, προστασία βραχωδών ακτών / νησίδων, περιορισμός οχλήσεων σε κρίσιμες ζώνες αναπαραγωγής).

Χάρτης 3: Περιοχή GR1150012

Πηγή: European Environment Agency (2026)

5.2.2.2.3 ΟΡΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ – ΑΚΡ. ΠΥΡΓΟΣ ΕΩΣ Ν. ΓΡΑΜΒΟΥΣΣΑ (GR1150008)

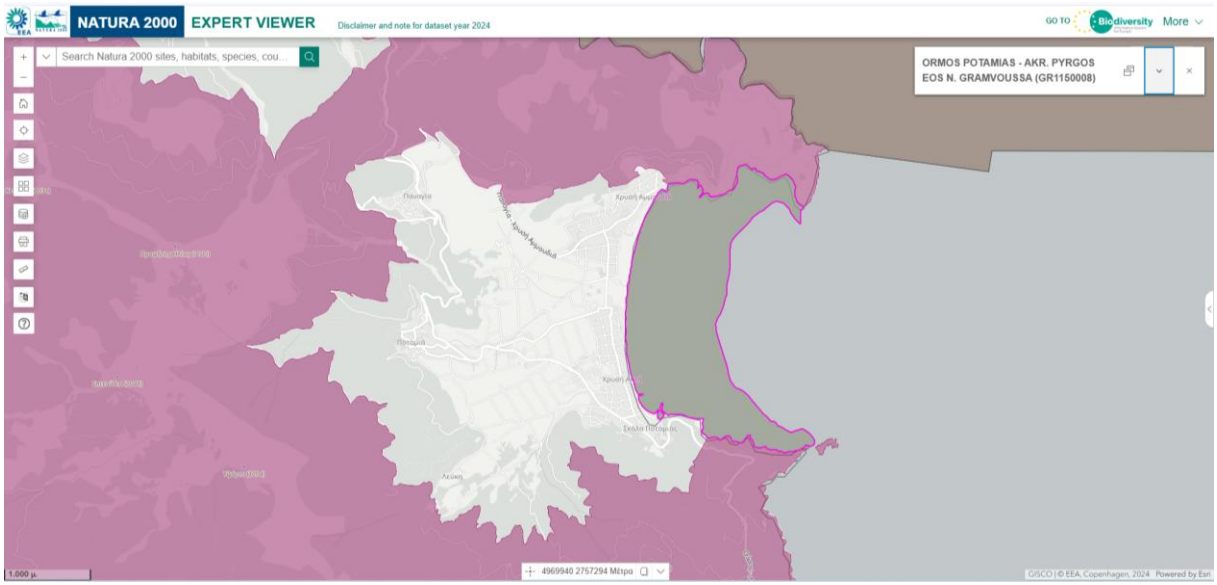
Έκταση: 355,21 εκτάρια

Η περιοχή αναφοράς εντοπίζεται στο ανατολικό τμήμα της νήσου Θάσου και αποτελεί αποκλειστικά θαλάσσιο / παράκτιο σύστημα, με προστατευμένο όρμο και βραχώδεις–λιθώδεις ακτές, απόκρημνα πρανή, κρημνούς και θαλάσσιους βράχους / στοίβες στη νότια ακτογραμμή. Διακρίνεται για την ιδιαίτερα πλούσια μακροφυτική / αλγική χλωρίδα στα βράχια και στην υποπαράκτια (infralittoral) ζώνη. Στον ρηχό πυθμένα αναπτύσσονται λιβάδια Cymodocea έως ~1–2 m βάθος, ενώ η φυτοκοινωνία *Posidonietum oceanicae* εκτείνεται σε ζώνη ~5–25 m, καταλαμβάνοντας σημαντικό τμήμα του πυθμένα εντός του κόλπου.

Η περιοχή παρουσιάζει υψηλή οικολογική ποιότητα και βιοποικιλότητα, με λιβάδια Posidonia σε πολύ καλή κατάσταση διατήρησης και απουσία σημαντικών σημειακών πηγών ρύπανσης, στοιχείο που ενισχύει τη λειτουργία της ως τυπικού και καλά δομημένου θαλάσσιου βιοτόπου. Σημειώνεται η τεκμηριωμένη οικολογική σημασία ειδών / ενδιαιτημάτων όπως η Posidonia oceanica (θαλάσσιο αγγειόφυτο υπό πίεση / κίνδυνο στη Μεσόγειο) και ο Paracentrotus lividus (είδος με αναφορές απειλής σε διεθνείς αξιολογήσεις).

Ως προς πιέσεις / δραστηριότητες, καταγράφονται χαμηλής έντασης αρνητικές επιδράσεις. Συνολικά, η περιοχή συνιστά πυρήνα θαλάσσιας οικολογικής αξίας για τον Δήμο Θάσου, με προτεραιότητα στη διατήρηση των λιβαδιών Posidonia, στον έλεγχο πιέσεων και στην ενίσχυση μέτρων προστασίας / διαχείρισης.

Χάρτης 4: Περιοχή GR1150008

Πηγή: European Environment Agency (2026)

5.2.2.3 ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Στο πλαίσιο του εθνικού καταλόγου προστατευόμενων περιοχών, ορισμένες εκτάσεις έχουν χαρακτηριστεί «Καταφύγια Άγριας Ζωής» και αφορούν περιοχές χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα, οι οποίες αξιολογούνται ως κατάλληλες για τη διατήρηση και ανάπτυξη πληθυσμών της άγριας πανίδας και χλωρίδας, καθώς και ως κρίσιμοι βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής και διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας ή / και ως περιοχές αναπαραγωγής ιχθύων και συγκέντρωσης γόνου. Η ονοματοδοσία τους μπορεί να βασίζεται στη χωρική ή / και διοικητική τους ταυτότητα. Στην παρούσα ενότητα καταγράφονται οι ακόλουθες χαρακτηρισμένες περιοχές ΚΑΖ στην περιοχή της Θάσου:

- Καλλιράχη – Μαριές (341866)
- Λιμενάρια, Θεολόγος, Ποταμιά, Πρίνος, Μαριές (341387)

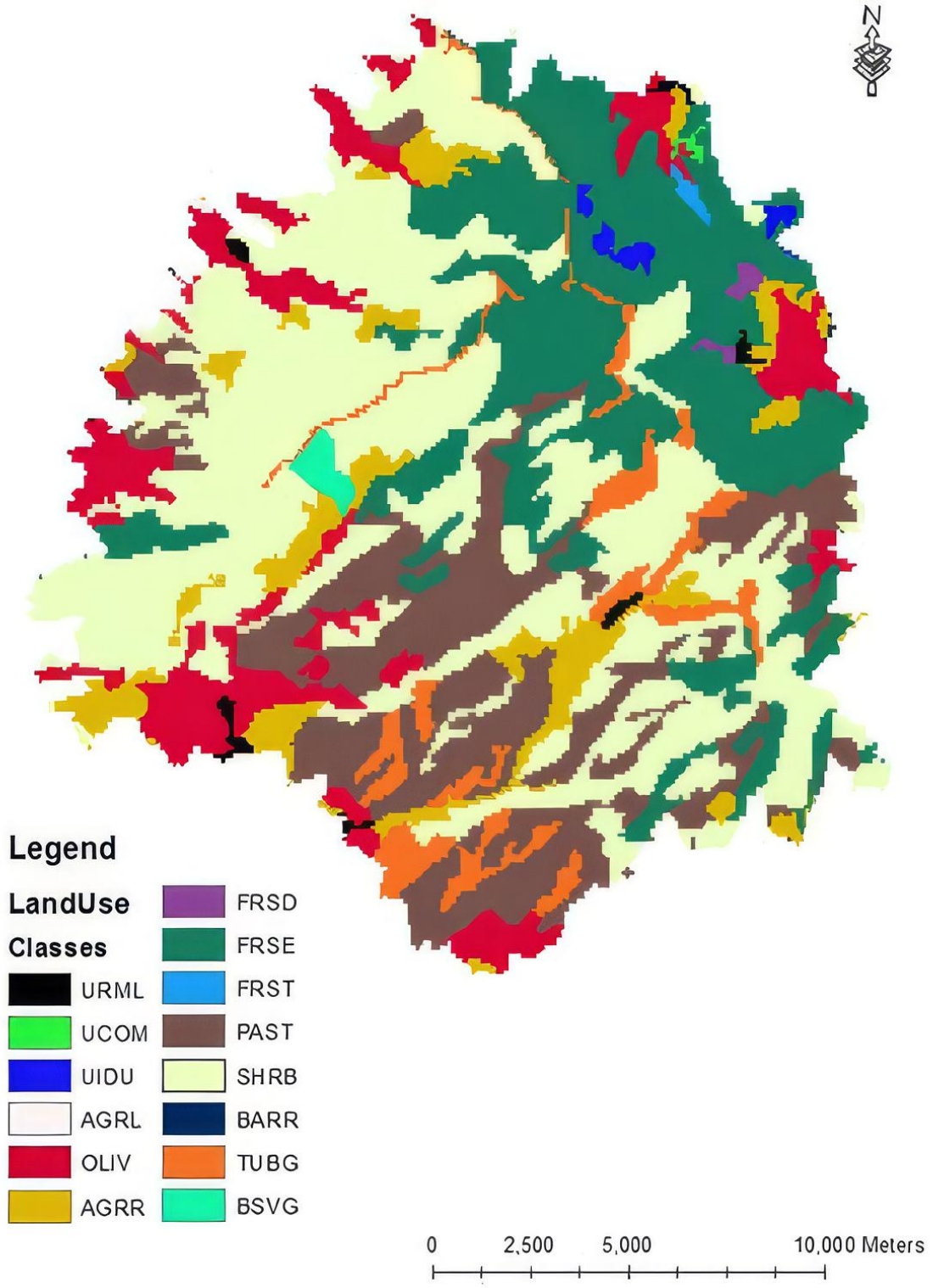
5.2.3 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

5.2.3.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Για τεχνική αποτύπωση «χρήσεων γης» σε επίπεδο Δήμου, η πιο τυποποιημένη και συγκρίσιμη βάση δεδομένων σε ευρωπαϊκή κλίμακα είναι το CORINE Land Cover (CLC) του Copernicus Land Monitoring Service, το οποίο παρέχει πανευρωπαϊκή ταξινόμηση (44 θεματικές κλάσεις) και ενημερώνεται περιοδικά. Η έκδοση CLC 2018 αναφέρει ρητά το ελάχιστο χαρτογραφικό μέγεθος (MMU) και το πλαίσιο παραγωγής / διάθεσης δεδομένων, χρήσιμο για συμβατότητα με ΓΠΣ / ΤΧΣ και επιχειρησιακές αναλύσεις.

Σε τοπικό / εφαρμοσμένο επίπεδο, επιστημονική εφαρμογή υδρολογικής προσομοίωσης για τη Θάσο (SWAT) χρησιμοποίησε τα CORINE 2000 αρχεία για την αποτύπωση κάλυψης / χρήσεων γης και παρείχε χαρτογραφικό προϊόν κάλυψης γης για το νησί, επιβεβαιώνοντας την πρακτική αξία της CLC λογικής για τεχνικές μελέτες (υδρολογία, διάβρωση, φερτά).

Χάρτης 5: Κατηγορίες Χρήσεων Γης

Πηγή: Koutalakis, et al (2017)

Όπου:

URML: Αστική περιοχή μέσης πυκνότητας

UCOM: Αστική περιοχή εμπορικών χρήσεων

UIDU: Αστική περιοχή βιομηχανικών χρήσεων

AGRL: Γεωργική γη

OLIV: Ελαιώνες

AGRR: Αροτραίες καλλιέργειες

FRSD: Φυλλοβόλο δάσος

FRSE: Αειθαλές δάσος

FRST: Μικτό δάσος

PAST: Βοσκότοποι / λιβάδια

SHRB: Θαμνώδης βλάστηση / θαμνώνες

BARR: Άγονη γη (γυμνή / βραχώδης έκταση)

BSVG: Γυμνό έδαφος ή αραιά καλυμμένη γη από βλάστηση

5.2.3.2 ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΣΤΗ ΘΑΣΟ

Η Θάσος εμφανίζει έντονο πρότυπο «ορεινό εσωτερικό – παράκτιος δακτύλιος» ως προς τη χωρική οργάνωση των χρήσεων:

- Το εσωτερικό / ορεινό τμήμα ευνοεί εκτεταμένες φυσικές / ημι–φυσικές καλύψεις (δάση, θαμνώνες, βραχώδεις εκτάσεις), με περιορισμένη αστική ανάπτυξη λόγω κλίσεων και προσβασιμότητας (συμβατό με την τυποποίηση CLC, όπου οι «forest and semi–natural areas» αποτελούν βασική θεματική ομάδα).
- Η παράκτια ζώνη συγκεντρώνει τις περισσότερες ανθρωπογενείς χρήσεις (οικισμοί, τουρισμός, μεταφορές, λιμενικές λειτουργίες), αλλά και σημαντικές αγροτικές ζώνες χαμηλότερων κλίσεων (ελαιώνες / μωσαϊκά καλλιεργειών), δηλαδή τις κλάσεις «agricultural areas» και «artificial surfaces» της CLC λογικής.

5.2.3.3 ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ

<u>Δασικές και ημι–φυσικές εκτάσεις (forest & semi–natural areas)</u>

Οι δασικές και θαμνώδεις / ημι–φυσικές καλύψεις γης αποτελούν τη βασική χωρική «μήτρα» της Θάσου, κυρίως στο ορεινό εσωτερικό και στις μεταβατικές κλιτύες, όπου το ανάγλυφο, η λιθολογία και η υδρογραφία συγκροτούν ένα συνεκτικό φυσικό σύστημα. Στο πλαίσιο της ταξινόμησης CLC (Corine Land Cover), οι αντίστοιχες κατηγορίες περιλαμβάνουν τόσο συμπαγείς δασικές εκτάσεις (φυλλοβόλα, αειθαλή, μικτά), όσο και μωσαϊκά θαμνώδους βλάστησης, φρυγανικών σχηματισμών και λοιπών ημι–φυσικών καλύψεων, που συχνά

αντανακλούν διαδοχικά στάδια φυσικής αναγέννησης μετά από διαταραχές (π.χ. πυρκαγιές) ή την επίδραση βόσκησης και ανθρώπινων χρήσεων.

Λειτουργικά, οι καλύψεις αυτές επιτελούν κρίσιμο ρόλο στη σταθερότητα και στη «μηχανική» συμπεριφορά του τοπίου. Η παρουσία ριζικών συστημάτων και η προστατευτική δράση της φυλλικής επιφάνειας μειώνουν την απογύμνωση του εδάφους και συμβάλλουν στη σταθεροποίηση πρανών, περιορίζοντας την επιφανειακή διάβρωση και τη μεταφορά φερτών. Παράλληλα, η φυτοκάλυψη βελτιώνει τη διήθηση και αυξάνει την τραχύτητα της επιφάνειας, με αποτέλεσμα να ρυθμίζει την απορροή και να περιορίζει—σε σύγκριση με γυμνές ή έντονα διαταραγμένες επιφάνειες—την ανάπτυξη αιχμιαίων παροχών σε επεισόδια έντονων βροχοπτώσεων. Με όρους τεχνικής διαχείρισης κινδύνων, οι δασικές / θαμνώδεις ζώνες λειτουργούν ως «φυσική υποδομή» αντιδιαβρωτικής και αντιπλημμυρικής προστασίας, ιδίως στις μικρές, απότομες λεκάνες απορροής του νησιού.

Πέραν του υδρολογικού και γεωτεχνικού ρόλου, οι εκτάσεις αυτές παράγουν σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες: υποστηρίζουν τη βιοποικιλότητα και τη συνδεσιμότητα ενδιαιτημάτων, συμβάλλουν στη ρύθμιση του μικροκλίματος (σκίαση, μετριασμός θερμικών ακροτήτων, κατακράτηση υγρασίας), ενισχύουν την αισθητική / τοπιακή αξία και δημιουργούν προϋποθέσεις για ήπιες μορφές αναψυχής και τουρισμού (πεζοπορία, φυσιολατρικές διαδρομές). Σε μια νησιωτική οικονομία με έντονη εποχικότητα, η ποιότητα και η συνέχεια αυτής της «πράσινης μήτρας» επηρεάζουν έμμεσα και τη συνολική ελκυστικότητα του προορισμού, καθώς διαμορφώνουν το φυσικό υπόβαθρο του τουριστικού προϊόντος πέρα από την παράκτια ζώνη.

Η ύπαρξη θεσμικών καθεστώτων προστασίας, όπως περιοχές του δικτύου Natura 2000, αυξάνει περαιτέρω τη σημασία της ορθής χωροθέτησης και αδειοδότησης επεμβάσεων. Έργα και δραστηριότητες που τέμνουν ή γειτνιάζουν με δασικές και ημι–φυσικές ζώνες (οδικά έργα, δίκτυα κοινής ωφέλειας, εγκαταστάσεις, παρεμβάσεις πυροπροστασίας ή διευθετήσεις ρεμάτων) απαιτούν τεχνική τεκμηρίωση συμβατότητας με στόχους διατήρησης και σχεδιασμό που να ελαχιστοποιεί τον κατακερματισμό, την όχληση και τη δευτερογενή υποβάθμιση. Κατά συνέπεια, στο επιχειρησιακό επίπεδο του Δήμου, οι δασικές / θαμνώδεις καλύψεις πρέπει να αντιμετωπίζονται όχι ως «υπόβαθρο» αλλά ως κρίσιμη λειτουργική υποδομή του νησιού, στην οποία στηρίζονται η ανθεκτικότητα απέναντι σε διάβρωση / πλημμύρες, η περιβαλλοντική ποιότητα και η δυνατότητα βιώσιμης ανάπτυξης.

Γεωργικές εκτάσεις (agricultural areas)

Οι αγροτικές χρήσεις γης στη Θάσο αναπτύσσονται κυρίως σε ζώνες ηπιότερων κλίσεων και σε χωρικά μωσαϊκά γύρω από οικισμούς, καθώς και σε τμήματα της παράκτιας ενδοχώρας όπου η προσβασιμότητα και οι εδαφικές συνθήκες ευνοούν καλλιεργητικές πρακτικές. Η

χωρική τους κατανομή αντανακλά το γενικό μορφολογικό πρότυπο του νησιού (ορεινό εσωτερικό – μεταβατικές κλιτύες – στενή παράκτια ζώνη), με τις αγροτικές εκτάσεις να συγκεντρώνονται στα «λειτουργικά επίπεδα» όπου είναι εφικτή η καλλιέργεια και η υποστήριξη αγροτικών υποδομών (αγροτικοί δρόμοι, αποθήκευση, μικρά αρδευτικά).

Στην τυποποίηση Corine Land Cover (CLC), η ομάδα «agricultural areas» περιλαμβάνει πολυετείς καλλιέργειες (π.χ. ελαιώνες, οπωρώνες), σύνθετα μωσαϊκά καλλιεργειών και λοιπές αγροτικές καλύψεις. Η κατηγοριοποίηση αυτή δεν αποτελεί μόνο περιγραφικό εργαλείο, αλλά χρησιμοποιείται ευρέως και ως τεχνική είσοδος σε εφαρμογές μοντελοποίησης λεκανών απορροής και περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. εκτίμηση απορροής / διάβρωσης, αποτύπωση πιέσεων, ιεράρχηση μέτρων), καθώς αποδίδει με τυποποιημένο τρόπο την ένταση και τον τύπο χρήσης γης που επηρεάζει υδρολογικές και εδαφικές διεργασίες.

Λειτουργικά, οι αγροτικές εκτάσεις αποτελούν κρίσιμο στοιχείο της τοπικής οικονομίας, καθώς στηρίζουν την πρωτογενή παραγωγή και τη διατήρηση τοπικών προϊόντων και παραγωγικών πρακτικών που συνδέονται με την ταυτότητα του νησιού. Παράλληλα, συνεισφέρουν στη διαμόρφωση ενός αναγνωρίσιμου αγροτικού τοπίου, το οποίο λειτουργεί ως πόρος τουριστικής ελκυστικότητας, ιδίως όταν συνδέεται με διαδρομές ενδοχώρας, γαστρονομία, τοπική αγορά και ήπιες μορφές εμπειρικού τουρισμού. Σε αυτή την έννοια, η αγροτική γη δεν είναι μόνο παραγωγική επιφάνεια αλλά και στοιχείο τοπιακής ποιότητας και πολιτισμικής συνέχειας.

Ταυτόχρονα, οι αγροτικές χρήσεις ενδέχεται να δημιουργούν δυνητικές πιέσεις σε νερό και έδαφος, ιδίως όταν αναπτύσσονται σε επικλινείς θέσεις ή όταν συνδέονται με αυξημένες απαιτήσεις άρδευσης. Σε περιόδους θερινής αιχμής ζήτησης (τουρισμός + άρδευση) ο υδατικός πόρος μπορεί να πιεστεί, ενώ σε καλλιέργειες επί κλίσεων αυξάνει ο κίνδυνος επιφανειακής απορροής, διάβρωσης και μεταφοράς λεπτόκοκκου υλικού προς ρέματα και εκβολές. Για τον λόγο αυτό, η τεχνική διαχείριση του αγροτικού χώρου οφείλει να ενσωματώνει μέτρα καλών γεωργικών πρακτικών και εδαφοϋδατικής προστασίας (ορθολογική άρδευση, περιορισμός απωλειών, φυτοκάλυψη / ζώνες ανάσχεσης, διαχείριση αναβαθμίδων όπου υπάρχουν), ώστε η παραγωγική λειτουργία να παραμένει συμβατή με την προστασία των φυσικών πόρων και τη συνολική ανθεκτικότητα του νησιωτικού συστήματος.

Οικιστικές και τεχνικές / αστικές επιφάνειες (artificial surfaces)

Οι «τεχνητές επιφάνειες» της Θάσου—δηλαδή οι οικιστικές συγκεντρώσεις, οι υποδομές μεταφορών και τα πλέγματα εμπορικών / υπηρεσιακών χρήσεων—αναπτύσσονται κατά κύριο λόγο στο παράκτιο μέτωπο και σε κομβικές θέσεις υψηλής προσβασιμότητας (λιμένες, κύριοι οδικοί άξονες, σημεία σύνδεσης με ακτοπλοϊκές πύλες). Η χωρική αυτή συγκέντρωση αποτελεί αναμενόμενη συνέπεια της μορφολογίας του νησιού, καθώς οι περιορισμένες παράκτιες

πεδινές λωρίδες και οι ήπιες κλίσεις διευκολύνουν την εγκατάσταση κατοίκησης και υποδομών, ενώ το ορεινό εσωτερικό λειτουργεί ως φυσικός περιορισμός επέκτασης.

Στην τυποποίηση Corine Land Cover (CLC), οι τεχνητές επιφάνειες αποτελούν διακριτή ομάδα κατηγοριών που χρησιμοποιείται συστηματικά στη χωρική ανάλυση τόσο για την αποτύπωση της αστικής ανάπτυξης και των υποδομών, όσο και για την εκτίμηση περιβαλλοντικών πιέσεων. Κεντρική τεχνική παράμετρος είναι η στεγανοποίηση του εδάφους (soil sealing), δηλαδή η αύξηση αδιαπέρατων επιφανειών (οδοστρώματα, στέγες, πλακοστρώσεις), η οποία μεταβάλλει την υδρολογική απόκριση, αυξάνει την επιφανειακή απορροή και εντείνει την πιθανότητα αιχμιαίων πλημμυρικών φαινομένων σε έντονες βροχοπτώσεις—ιδίως όταν οι τεχνητές επιφάνειες αναπτύσσονται κοντά σε ρέματα, εκβολές και χαμηλά παράκτια τμήματα.

Σε επιχειρησιακούς όρους, η συγκέντρωση τεχνητών επιφανειών στη Θάσο συνεπάγεται αυξημένη ανάγκη για διαχείριση όμβριων και αντιπλημμυρική θωράκιση στις ζώνες υψηλής στεγανοποίησης. Η τεχνική απαίτηση αφορά τόσο τη διαστασιολόγηση και συντήρηση δικτύων αποχέτευσης όμβριων, όσο και τη διαχείριση ρεμάτων που τέμνουν ή γειτνιάζουν με οικιστικές ζώνες (οχετοί, διαβάσεις, σημεία στενώσεων), καθώς μικρές αστοχίες μπορούν να παράγουν επαναλαμβανόμενα συμβάντα με υψηλό λειτουργικό κόστος. Επιπλέον, παρατηρείται χωρική «συμπίεση» χρήσεων στην παράκτια ζώνη, όπου συνυπάρχουν κατοικία, τουρισμός, εμπορικές δραστηριότητες, οδικοί άξονες και λιμενικές εγκαταστάσεις. Η συνύπαρξη αυτή αυξάνει τις απαιτήσεις συντονισμού και χωρικής ρύθμισης (κυκλοφορία, στάθμευση, πρόσβαση έκτακτης ανάγκης, προστασία παραλιακών μετώπων), ιδιαίτερα σε περιόδους υψηλής επισκεψιμότητας.

Τέλος, οι τεχνητές επιφάνειες συνδέονται άμεσα με την ανάγκη θερινής λειτουργικής επάρκειας των δημοτικών υπηρεσιών και δικτύων, καθώς η τουριστική αιχμή συμπίπτει με τη μέγιστη πίεση σε ύδρευση, αποκομιδή απορριμμάτων, ενεργειακή κατανάλωση και διαχείριση δημόσιων χώρων. Συνεπώς, η τεχνική αποτύπωση των τεχνητών επιφανειών στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν αφορά μόνο την περιγραφή της αστικής ανάπτυξης, αλλά και τη συσχέτισή της με κρίσιμες λειτουργίες ανθεκτικότητας: υδρολογική συμπεριφορά, χωρική φέρουσα ικανότητα της παράκτιας ζώνης και επιχειρησιακή διαχείριση εποχικών αιχμών.

Εξορυκτικές και βιομηχανικές χρήσεις (extractive / industrial)

Η Θάσος εμφανίζει έντονο και διαχρονικό «εξορυκτικό αποτύπωμα», το οποίο συνδέεται άμεσα με το μαρμαροφόρο μεταμορφωμένο γεωλογικό της υπόβαθρο και έχει διαμορφώσει τόσο την παραγωγική φυσιογνωμία όσο και την τοπιακή ταυτότητα του νησιού. Η εξόρυξη και κατεργασία μαρμάρου αποτελεί ιστορικά δραστηριότητα μεγάλης κλίμακας με χωρικά εντοπισμένα «τοπία εξόρυξης», ενώ η σύγχρονη παραγωγή και οι σχετικές υποδομές

(πρόσβαση, μεταφορές, χώροι απόθεσης / αποκατάστασης) συνεχίζουν να επηρεάζουν τη διάταξη χρήσεων γης. Η ΕΑΓΜΕ, μέσω της πλατφόρμας Geotreasures, τεκμηριώνει γεωδιαδρομές και γεωτόπους που περιλαμβάνουν τα αρχαία λατομεία μαρμάρου της Αλυκής καθώς και συναφείς μεταλλευτικές / μεταλλουργικές θέσεις (ενδεικτικά κέντρα κατεργασίας και εμφανίσεις / εκμεταλλεύσεις μεταλλευμάτων, όπως Pb–Zn), υπογραμμίζοντας ότι η εξορυκτική δραστηριότητα δεν αποτελεί μεμονωμένο οικονομικό πεδίο, αλλά μέρος ενός ευρύτερου γεωλογικού και πολιτισμικού συστήματος.

Σε όρους χρήσεων γης, οι εξορυκτικές δραστηριότητες συγκροτούν ειδικές ζώνες παραγωγικής λειτουργίας με διακριτές τεχνικές απαιτήσεις και περιορισμούς. Η λειτουργικότητα τους εξαρτάται από επαρκή προσβασιμότητα (αγρο–δασικό και βιομηχανικό οδικό δίκτυο, διαστασιολόγηση οδών για βαρέα οχήματα), από καθεστώτα ασφάλειας (διαχείριση πρανών, έλεγχος ασυνεχειών και βραχοπτώσεων, πρωτόκολλα λειτουργίας) και από αυστηρές πρακτικές περιβαλλοντικής διαχείρισης. Ειδικότερα, η παραγωγή σκόνης και θορύβου, η διαχείριση αποβλήτων / στείρων, η απορροή από χώρους εκμετάλλευσης, καθώς και η γεωτεχνική σταθερότητα πρανών και αποθέσεων αποτελούν πεδία που απαιτούν συστηματική παρακολούθηση και τεκμηριωμένα μέτρα μείωσης επιπτώσεων. Κατά συνέπεια, στο επιχειρησιακό επίπεδο του Δήμου, οι εξορυκτικές ζώνες πρέπει να αντιμετωπίζονται ως «υποδομές παραγωγής» που συνεπάγονται διαρκείς ανάγκες συντήρησης πρόσβασης, πρόληψης κινδύνων και ελέγχου οχλήσεων, ιδίως όταν γειτνιάζουν με οικισμούς ή τουριστικές διαδρομές.

Παράλληλα, το εξορυκτικό αποτύπωμα δημιουργεί σημαντική δυνατότητα γεωπολιτιστικής αξιοποίησης, ιδίως μέσω της ανάδειξης των αρχαίων λατομείων και των ιστορικών «τοπίων εξόρυξης» ως πόρων ερμηνείας, εκπαίδευσης και θεματικού τουρισμού. Η Αλυκή αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα, καθώς συνδυάζει το μαρμαροφόρο πέτρωμα, την παράκτια γεωμορφολογία και την ιστορική τεχνική υποδομή εξόρυξης / διακίνησης σε ένα υψηλής αναγνωρισιμότητας πολιτισμικό τοπίο. Η αξιοποίηση αυτή, ωστόσο, προϋποθέτει σαφείς κανόνες πρόσβασης, ασφάλειας επισκεπτών, σήμανσης και διαχείρισης φθοράς, ώστε η ανάδειξη να είναι συμβατή με την προστασία του πόρου και την τοπική λειτουργικότητα.

Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η ανάγκη σαφούς χωρικής οριοθέτησης των εξορυκτικών δραστηριοτήτων και η διασφάλιση συμβατότητας με καθεστώτα προστασίας όπου υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις ή εγγύτητες (π.χ. Natura 2000 ή άλλες θεσμικές δεσμεύσεις). Στην πράξη, αυτό μεταφράζεται σε απαίτηση για καθαρή αποτύπωση ζωνών εκμετάλλευσης, ζωνών ασφάλειας και ζωνών αποκατάστασης, σε συνδυασμό με τεκμηρίωση περιβαλλοντικών όρων και διαδρομών μεταφοράς, ώστε να ελαχιστοποιούνται συγκρούσεις χρήσεων (τουρισμός–οικιστική ανάπτυξη–φυσικό περιβάλλον) και να επιτυγχάνεται μια ισορροπία μεταξύ παραγωγικής δραστηριότητας, προστασίας τοπίου και βιώσιμης ανάπτυξης.

Παράκτιες και θαλάσσιες χρήσεις (coastal / marine)

Η παράκτια ζώνη της Θάσου αποτελεί κατεξοχήν πολυλειτουργικό χώρο υψηλής έντασης χρήσεων, όπου συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής, αλιευτικές πρακτικές, λιμενικές λειτουργίες, θαλάσσιες μεταφορές και παράκτιες υποδομές. Ταυτόχρονα, το ίδιο χωρικό μέτωπο φιλοξενεί ευαίσθητα οικοσυστήματα και οικολογικές διεργασίες (παράκτια ενδιαιτήματα, ζώνες εκβολών, υποθαλάσσια λιβάδια / βραχώδεις βιοκοινότητες), γεγονός που αυξάνει τη σημασία της ορθής οργάνωσης και της τεχνικής διαχείρισής του, ιδιαίτερα σε περιόδους τουριστικής αιχμής όπου οι πιέσεις κλιμακώνονται.

Η περιβαλλοντική διάσταση της παράκτιας διαχείρισης ενισχύεται από το θεσμικό πλαίσιο προστασίας: η περιοχή Natura 2000 GR1150012, όπως αποτυπώνεται στο EUNIS, περιλαμβάνει και θαλάσσια έκταση. Συνεπώς, οι παρεμβάσεις και οι χρήσεις στην ακτογραμμή δεν αξιολογούνται μόνο ως χωροταξικές ή αναπτυξιακές επιλογές, αλλά και ως δράσεις με δυνητικές επιπτώσεις σε προστατευόμενα στοιχεία, οι οποίες απαιτούν τεκμηρίωση συμβατότητας με τους στόχους διατήρησης.

Σε επιχειρησιακούς όρους, αυτό σημαίνει ότι η οργάνωση παράκτιων χρήσεων και έργων πρέπει να εντάσσεται σε ένα συνεκτικό πλαίσιο περιβαλλοντικής διαχείρισης: οι λιμενικές επεμβάσεις, τα έργα προστασίας / διαμόρφωσης ακτών, η χωροθέτηση αγκυροβολίων και διαδρομών σκαφών, η ρύθμιση δραστηριοτήτων αναψυχής (ιδίως σε ευαίσθητους όρμους) και η πρόληψη / αντιμετώπιση ρύπανσης (λύματα, στερεά απόβλητα, καύσιμα / έλαια, απορροές από την ξηρά) πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο που να μειώνει τον κίνδυνο υποβάθμισης και να περιορίζει συγκρούσεις χρήσεων. Ειδικά σε σημεία υψηλής συγκέντρωσης δραστηριοτήτων (λιμένες, παραλίες μεγάλης επισκεψιμότητας, εκβολές ρεμάτων), η ανάγκη συνδυασμού τεχνικής λειτουργικότητας και περιβαλλοντικής συμμόρφωσης είναι καθοριστική, ώστε η παράκτια ζώνη να παραμένει ταυτόχρονα παραγωγική, ασφαλής και οικολογικά ανθεκτική.

5.2.3.4 ΣΥΝΔΕΣΗ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΜΕ ΑΝΑΓΛΥΦΟ–ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ–ΚΛΙΜΑ

Με βάση την παραπάνω τυπολογία, οι «κύριες χρήσεις γης» στη Θάσο δεν αποτελούν απλώς μια στατική περιγραφή της κάλυψης του εδάφους, αλλά έναν λειτουργικό μηχανισμό που παράγει συγκεκριμένες ανάγκες, πιέσεις και κινδύνους για τη διοίκηση και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου. Η χωρική διάταξη των καλύψεων / χρήσεων (ορεινό εσωτερικό, μεταβατικές κλιτύες, παράκτιος δακτύλιος, ζώνες παραγωγής και προστασίας) καθορίζει το πού «συσσωρεύεται» η ευαλωτότητα, πού απαιτούνται ενισχυμένες υποδομές και ποια πεδία χρειάζονται θεσμική και τεχνική διαχείριση από την αρχή του σχεδιασμού.

Πρώτον, το ανάγλυφο σε συνδυασμό με τις δασικές και λοιπές ημι–φυσικές καλύψεις αποτελεί τη βασική φυσική υποδομή σταθερότητας του τοπίου και ρύθμισης της υδρολογικής

συμπεριφοράς. Οι εκτάσεις αυτές επηρεάζουν άμεσα τη διάβρωση, τη μεταφορά φερτών και τη διαμόρφωση αιχμιαίων απορροών, ιδιαίτερα στις μικρές και απότομες λεκάνες της Θάσου. Η πρακτική τους σημασία αποτυπώνεται στο γεγονός ότι η τυποποίηση CLC αξιοποιείται ως κρίσιμη είσοδος σε τεχνικά μοντέλα διαχείρισης λεκανών (π.χ. SWAT) που έχουν εφαρμοστεί στο νησί, ακριβώς επειδή οι διαφορετικοί τύποι κάλυψης γης μεταβάλλουν με μετρήσιμο τρόπο τη διήθηση, την απορροή και τις διεργασίες εδαφικής απώλειας. Συνεπώς, η διατήρηση και ορθολογική διαχείριση της «φυσικής μήτρας» δεν αφορά μόνο την οικολογία, αλλά και την επιχειρησιακή ανθεκτικότητα έναντι πλημμυρικών και διαβρωτικών φαινομένων.

Δεύτερον, ο παράκτιος δακτύλιος—εκεί όπου συγκεντρώνονται οι τεχνητές επιφάνειες, οι οικισμοί, οι τουριστικές ζώνες, οι κύριοι οδικοί άξονες και οι λιμενικές πύλες—αυξάνει τη λειτουργική πίεση σε υποδομές και υπηρεσίες και ταυτόχρονα εντείνει την ευαλωτότητα σε επεισόδια έντονου υετού. Η στεγανοποίηση του εδάφους οδηγεί σε αυξημένη επιφανειακή απορροή, άρα σε μεγαλύτερες απαιτήσεις διαχείρισης όμβριων, ενώ οι εκβολές ρεμάτων στην παράκτια ζώνη μετατρέπονται σε κρίσιμα σημεία όπου προσχώσεις και φερτά μπορούν να επηρεάσουν παραλιακούς δρόμους, παραλίες και μικρά λιμενικά έργα. Η χωρική «συμπίεση» χρήσεων στην ακτή—ιδίως σε περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας—απαιτεί συνεκτικό σχεδιασμό που συνδέει αντιπλημμυρική λειτουργία, κυκλοφοριακή οργάνωση, διαχείριση δημόσιου χώρου και εποχική επάρκεια δικτύων (ύδρευση, απορρίμματα, ενέργεια).

Τρίτον, οι εξορυκτικές χρήσεις γης (με επίκεντρο το μάρμαρο) συγκροτούν ειδικές ζώνες παραγωγικής δραστηριότητας με αυξημένες απαιτήσεις πρόσβασης, ασφάλειας και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Η λειτουργία τους προϋποθέτει σαφή χωρική οριοθέτηση, παρακολούθηση επιπτώσεων, σχέδια αποκατάστασης και διαχείριση οχλήσεων (σκόνη, θόρυβος, σταθερότητα πρανών), ώστε να ελαχιστοποιούνται συγκρούσεις με γειτονικές χρήσεις. Παράλληλα, το εξορυκτικό αποτύπωμα μπορεί να ενταχθεί σε στοχευμένες πολιτικές ανάδειξης του μαρμάρου ως στρατηγικού πόρου και στοιχείου ταυτότητας του νησιού, αξιοποιώντας την επίσημη τεκμηρίωση γεωτόπων και γεωδιαδρομών (π.χ. αρχαία λατομεία Αλυκής) ως βάση γεωπολιτιστικής και εκπαιδευτικής προστιθέμενης αξίας.

Τέταρτον, οι προστατευόμενες περιοχές λειτουργούν ως ουσιαστικός «χωρικός κανόνας» που πρέπει να ενσωματώνεται εξαρχής στον σχεδιασμό, όχι ως εκ των υστέρων περιορισμός. Σε περιοχές Natura και λοιπά καθεστώτα προστασίας, η χωροθέτηση παραγωγικών δραστηριοτήτων, οικιστικών επεκτάσεων και τεχνικών έργων οφείλει να τεκμηριώνεται με όρους συμβατότητας με στόχους διατήρησης, να περιορίζει τον κατακερματισμό ενδιαιτημάτων και να αποφεύγει την ενίσχυση πιέσεων σε ευαίσθητες ζώνες (ιδίως όπου υπάρχουν παράκτιες ή θαλάσσιες συνιστώσες). Με αυτή τη λογική, οι προστατευόμενες περιοχές δεν αποτελούν «εμπόδιο», αλλά πλαίσιο ορθής χωρικής οργάνωσης που μειώνει μεσοπρόθεσμα κινδύνους, συγκρούσεις χρήσεων και κόστος αποκατάστασης.

Συνολικά, η ανάγνωση των χρήσεων γης ως μηχανισμού παραγωγής κινδύνων και αναγκών επιτρέπει στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα να συνδέει τη χωρική πραγματικότητα της Θάσου με σαφείς τεχνικές προτεραιότητες: ανθεκτικότητα έναντι πλημμυρών και φερτών, λειτουργική επάρκεια παράκτιας ζώνης στην αιχμή, ορθολογική διακυβέρνηση εξορυκτικών ζωνών και ενσωμάτωση της προστασίας ως βασικού κανόνα ανάπτυξης.

5.2.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΔΙΚΤΥΑ

5.2.4.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

5.2.4.1.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Υφιστάμενη κατάσταση

Το οδικό δίκτυο της Θάσου συγκροτείται ως τυπικό νησιωτικό σύστημα «δακτυλίου», με έναν βασικό περιμετρικό κορμό που υποστηρίζει τη διαμπερή κίνηση κατά μήκος του παράκτιου μετώπου και εξυπηρετεί τους κύριους πόλους κατοίκησης και τουρισμού, τις προσβάσεις σε παραλίες και—κυρίως—τη διασύνδεση με τις λιμενικές πύλες. Η λειτουργία του νησιού ως προορισμού και ως κατοικημένου χώρου εξαρτάται επιχειρησιακά από τη συνέχεια αυτού του κορμού και από ένα σύνολο καθέτων / ακτινικών συνδέσεων προς την ενδοχώρα (ορεινοί οικισμοί, αγροτικές / παραγωγικές περιοχές, δευτερεύοντα τουριστικά σημεία). Σε ένα τέτοιο χωρικό πρότυπο, ο δρόμος δεν είναι μόνο υποδομή μετακίνησης αλλά «δομή συνέχειας» υπηρεσιών: τροφοδοσία, αποκομιδή, ύδρευση–βλάβες, πρόσβαση ΕΚΑΒ και Πυροσβεστικής, διαχείριση περιστατικών πολιτικής προστασίας.

Η ένταση λειτουργίας του δικτύου χαρακτηρίζεται από εξαιρετικά υψηλή εποχικότητα. Παρότι συστηματικές μετρήσεις φόρτου ανά οδικό τμήμα (π.χ. AADT) δεν είναι πάντα διαθέσιμες δημόσια για όλο το νησί, η πραγματική κλίμακα της θερινής επιβάρυνσης τεκμηριώνεται αξιόπιστα μέσω των «πυλών εισόδου». Ενδεικτικά, δημοσιευμένα στοιχεία για το τρίμηνο Ιουνίου–Αυγούστου 2025 καταγράφουν μεταφορές προς / από Θάσο της τάξης περίπου των 370,000 Ι.Χ., 45.000 φορτηγών και 11.000 μοτοσικλετών. Πρόκειται για κρίσιμο proxy δείκτη φόρτου, γιατί αυτά τα οχήματα «αποτυπώνονται» σχεδόν στο σύνολό τους στο οδικό δίκτυο του νησιού, δημιουργώντας αιχμές σε συγκεκριμένους διαδρόμους και σημεία τριβής.

Η θερινή αιχμή συνδέεται και με τη δομή των ακτοπλοϊκών δρομολογίων, τα οποία επιτρέπουν πολύ πυκνή μεταφορά οχημάτων / επισκεπτών σε ημερήσια βάση (ιδίως στη γραμμή Λιμένας–Κεραμωτή), στοιχείο που λειτουργεί ως «πολλαπλασιαστής» φορτίου σε ώρες αιχμής (άφιξη / αναχώρηση πλοίων) γύρω από τους λιμένες και στους οδικούς άξονες που τους τροφοδοτούν.)

Κύρια προβλήματα και ανάγκες

Η πρώτη κρίσιμη επιχειρησιακή παράμετρος είναι η ανισοκατανομή και συγκέντρωση του φόρτου: μεγάλος όγκος κυκλοφορίας «πέφτει» σε λίγους δρόμους, με περιορισμένες δυνατότητες παράκαμψης, ιδίως όταν υφίστανται γεωμετρικοί περιορισμοί (στενότερες διατομές, στροφές, κλίσεις, οικιστικές διελεύσεις). Η επιβάρυνση δεν είναι μόνο ποσοτική αλλά και ποιοτική, καθώς ο θερινός πληθυσμός οδηγών περιλαμβάνει μεγάλο ποσοστό επισκεπτών με χαμηλότερη εξοικείωση με τοπικές συνθήκες (ορατότητα, στροφές, ταχύτητες σε οικισμούς), ενώ το μείγμα κυκλοφορίας (ΙΧ, δίκυκλα, βαρέα οχήματα τροφοδοσίας) αυξάνει τη σύνθετη επικινδυνότητα.

Η δεύτερη κρίσιμη παράμετρος είναι ότι η Θάσος εμφανίζει τυπικά χαρακτηριστικά «διπλής αιχμής» για το οδικό δίκτυο:

- Θερινή κυκλοφοριακή αιχμή (τουρισμός, αυξημένες μεταφορές, αυξημένη πεζή κίνηση σε οικισμούς / παραλιακά μέτωπα).
- Χειμερινή / φθινοπωρινή υδρογεωτεχνική αιχμή, λόγω βροχοπτώσεων, απορροών, φερτών υλικών, διαβρώσεων και τοπικών αστοχιών, ιδιαίτερα σε ορεινές / μεταβατικές κλιτύες και σε τμήματα με πρανή ή διελεύσεις ρεμάτων.

Η υποβάθμιση / «παλαιότητα» στο τοπικό και δημοτικό δίκτυο δεν οφείλεται μόνο σε κυκλοφορία αλλά και σε επαναλαμβανόμενη υδρολογική πίεση. Αυτό τεκμηριώνεται και σε έργα αποκατάστασης όπου αναφέρεται ρητά ότι τμήματα χωματόδρομων επισκευάζονται σχεδόν κάθε χρόνο λόγω διαβρωτικών φαινομένων κατά τους χειμερινούς μήνες—γεγονός που δείχνει ότι χωρίς τεχνικά αποστράγγισης / θωράκισης η συντήρηση μετατρέπεται σε επαναλαμβανόμενο λειτουργικό κόστος.

Στο ίδιο πλαίσιο, η τρωτότητα του δικτύου σε έντονα επεισόδια (κατολισθήσεις, φερτά, ζημιές σε οδοστρώματα / τεχνικά) έχει αναδειχθεί ως ζήτημα που επηρεάζει την επιχειρησιακή συνέχεια και απαιτεί προληπτικό σχεδιασμό αντιπλημμυρικής / αντιδιαβρωτικής προστασίας και προτεραιοποίηση τμημάτων με βάση τον κίνδυνο λειτουργικού κατακερματισμού.

Η τρίτη κρίσιμη παράμετρος αφορά την οδική ασφάλεια στο μικρο–επίπεδο: οικιστικές διελεύσεις, παραλιακά μέτωπα και περιοχές υψηλής συγκέντρωσης πεζών αποτελούν τα σημεία με τη μεγαλύτερη ανάγκη παρέμβασης. Η ύπαρξη ώριμου / δημοπρατημένου πλαισίου παρεμβάσεων οδικής ασφάλειας του Δήμου Θάσου (πεζοδρόμια, τοπικές ασφαλτοστρώσεις / βελτιώσεις οδοστρώματος, εκτεταμένη οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση σε οικισμούς και συνδετήριες οδούς) αποτελεί τεχνικά σημαντικό τεκμήριο ότι η επικινδυνότητα έχει ήδη εντοπιστεί σε συγκεκριμένες θέσεις και αντιμετωπίζεται με μέτρα υψηλής απόδοσης που

βελτιώνουν άμεσα την ασφάλεια πεζών και τη «διαβάθμιση ταχύτητας» εντός οικισμών και τουριστικών ζωνών.

Τέλος, σε επίπεδο παρακολούθησης και συγκριτικών δεικτών, τα επίσημα στατιστικά της ΕΛΣΤΑΤ για τροχαία σε εθνική κλίμακα μπορούν να λειτουργούν ως πλαίσιο δεικτών (π.χ. εξέλιξη σοβαρών τραυματισμών / θανατηφόρων) για να διαμορφωθεί συνεπής μεθοδολογία αποτίμησης μέτρων, ακόμη κι αν ο Δήμος χρειάζεται πρόσθετη εξειδίκευση σε τοπικό επίπεδο (π.χ. χαρτογράφηση συμβάντων και «μαύρων σημείων»).

Κατευθύνσεις και προτεραιότητες για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Με βάση τα παραπάνω, η διαχείριση του οδικού δικτύου πρέπει να ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ως συνδυασμός ασφάλειας, ανθεκτικότητας και λειτουργικής διαχείρισης αιχμών, όχι ως αποσπασματικές ασφαλτοστρώσεις.

Πρώτη προτεραιότητα είναι η συστηματική αναβάθμιση της ασφάλειας σε οικιστικές διελεύσεις και παράκτιες ζώνες υψηλής έκθεσης πεζών, μέσω ολοκλήρωσης και επέκτασης της ήδη ωριμασμένης δέσμης «Βελτίωσης Οδικής Ασφάλειας» (πεζοδρόμια, διαβάσεις, βελτιώσεις οδοστρώματος, σήμανση). Η στόχευση πρέπει να παραμείνει χωρικά ακριβής —στα σημεία όπου η θερινή επιβάρυνση και η σύγκρουση χρήσεων (πεζοί, οχήματα, στάθμευση, τροφοδοσίες) δημιουργούν τον μεγαλύτερο κίνδυνο— με στόχο μετρήσιμα αποτελέσματα (μείωση συμβάντων, βελτίωση ροής, μείωση λειτουργικών «τριβών»).

Δεύτερη προτεραιότητα είναι η μετάβαση από «επισκευές μετά τη βλάβη» σε προληπτική θωράκιση έναντι όμβριων / διάβρωσης, ειδικά σε δρόμους που παρουσιάζουν επαναλαμβανόμενες φθορές. Αυτό σημαίνει τεχνικά: ενίσχυση αποστράγγισης, καθαρισμούς και αναβάθμιση οχετών / διαβάσεων, μικρά έργα αντιδιάβρωσης και προστασίας πρανών σε στοχευμένα σημεία, ώστε να μειωθεί ο ετήσιος κύκλος επαναλαμβανόμενων επεμβάσεων. Η τεκμηρίωση ύπαρξης ετήσιων επισκευών λόγω διάβρωσης αποτελεί ακριβώς το επιχείρημα για να ενσωματωθούν τέτοιες δράσεις ως μόνιμο πρόγραμμα και όχι ως έκτακτες δαπάνες.

Τρίτη προτεραιότητα είναι η λειτουργική διαχείριση της θερινής αιχμής με μέτρα χαμηλού / μεσαίου κόστους που «αποσυμπιέζουν» το παράκτιο μέτωπο: οργάνωση στάθμευσης και τροφοδοσιών σε οικισμούς αιχμής, ρυθμίσεις σε κόμβους / εισόδους παραλιών, βελτιώσεις γύρω από λιμένες και σημεία άφιξης / αναχώρησης πλοίων ώστε να αποφεύγονται «κύματα» συμφόρησης. Η πυκνότητα ακτοπλοϊκών δρομολογίων ενισχύει τη σημασία αυτών των ρυθμίσεων, διότι η οδική αιχμή συχνά συγχρονίζεται με τις αφίξεις / αναχωρήσεις.

Τέταρτη προτεραιότητα είναι η θεσμική και τεχνική «ωρίμανση» παρεμβάσεων με σαφή τεκμηρίωση των τμημάτων, των αρμοδιοτήτων και των προδιαγραφών, ώστε οι παρεμβάσεις να είναι γρήγορα υλοποιήσιμες και συμβατές με χρηματοδοτικά εργαλεία. Στο ίδιο πλαίσιο, η

παρακολούθηση πρέπει να οργανωθεί με πρακτικούς δείκτες (π.χ. αριθμός συμβάντων φραγής οχετών / έτος, χρόνοι αποκατάστασης μετά από επεισόδια, αριθμός παρεμβάσεων σήμανσης / διαβάσεων, καταγεγραμμένα συμβάντα σε «μαύρα σημεία»), ώστε ο Δήμος να τεκμηριώνει την απόδοση των δράσεων και να ιεραρχεί επόμενες φάσεις.

5.2.4.1.2 ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Υφιστάμενη κατάσταση

Η συγκοινωνιακή λειτουργία της Θάσου συγκροτείται ως ενιαίο πολυτροπικό σύστημα που βασίζεται σε (α) θαλάσσιες συνδέσεις με την ηπειρωτική ακτή και (β) χερσαίες μετακινήσεις εντός του νησιού (λεωφορεία ΚΤΕΛ, ταξί και λοιπές υπηρεσίες μεταφοράς). Η «πύλη» του νησιού είναι κατ' αρχήν οι λιμένες (Λιμένας–Κεραμωτή και Πρίνος–Καβάλα), ενώ οι εσωτερικές μετακινήσεις οργανώνονται γύρω από το παράκτιο οδικό δίκτυο και τις ακτινικές συνδέσεις προς την ενδοχώρα. Η ίδια η δημοτική πληροφόρηση συνοψίζει εύστοχα αυτή τη δομή: η θαλάσσια μεταφορά εξυπηρετείται καθημερινά από περισσότερες εταιρείες και με συχνά δρομολόγια προς / από Καβάλα–Πρίνο και Κεραμωτή–Λιμένα, στοιχείο που καθιστά τη συγκοινωνία εξαιρετικά «ρυθμισμένη» από τα χρονοπαράθυρα αφίξεων / αναχωρήσεων των πλοίων.

Σε επίπεδο δημόσιας χερσαίας μεταφοράς, ο βασικός φορέας είναι το Υπεραστικό ΚΤΕΛ Ν. Καβάλας, το οποίο εξυπηρετεί γραμμές που αφορούν το νησί και τη σύνδεσή του με την ηπειρωτική πλευρά. Ο Δήμος Θάσου παραπέμπει ρητά στη σύνδεση της Θάσου με Καβάλα / Κεραμωτή μέσω ΚΤΕΛ, επιβεβαιώνοντας ότι το λεωφορείο αποτελεί τον βασικό δημόσιο μηχανισμό μετακίνησης χωρίς Ι.Χ. (thassos.gr) Παράλληλα, το ΚΤΕΛ παρέχει κανάλια πληροφόρησης και κράτησης, συμπεριλαμβανομένης online κράτησης / έκδοσης εισιτηρίων και επίσημων στοιχείων επικοινωνίας / σταθμαρχείων (με αναφορά και σε σταθμαρχείο Θάσου).

Η λειτουργία των λεωφορειακών γραμμών στη Θάσο χαρακτηρίζεται από ισχυρή εποχικότητα (θερινό / χειμερινό πρόγραμμα), καθώς το σύστημα πρέπει να ανταποκριθεί σε θερινή αιχμή ζήτησης (τουρισμός, εργαζόμενοι εποχικών δραστηριοτήτων) και σε χειμερινή περίοδο μειωμένων ροών. Τα διαθέσιμα δημοσιευμένα ωράρια σε μορφή PDF δείχνουν την ύπαρξη δομημένων δρομολογίων μεταξύ βασικών πόλων (ενδεικτικά Λιμένας–Λιμενάρια / Ποτός κ.λπ.), αλλά για επιχειρησιακή χρήση είναι κρίσιμο να αντιμετωπίζονται ως δυναμικά (αναθεωρούμενα) και να επικαιροποιούνται από τις επίσημες ανακοινώσεις / σελίδες του ΚΤΕΛ.

Συμπληρωματικά, το σύστημα ταξί / ραδιοταξί λειτουργεί ως κρίσιμο «τελευταίο μίλι» (last mile), ιδίως σε περιοχές χαμηλότερης συχνότητας δρομολογίων, σε ώρες εκτός προγράμματος

και για ειδικές μετακινήσεις (λιμένες–καταλύματα, ορεινοί οικισμοί, πρόσβαση σε παραλίες). Οι επαγγελματικοί κατάλογοι / μητρώα υπηρεσιών καταγράφουν τη διαθεσιμότητα και την κατανομή παρόχων ταξί / ραδιοταξί στο νησί, κάτι που—έστω και ως ποιοτική ένδειξη—υποστηρίζει τον ρόλο των ταξί ως εφεδρικής αλλά αναγκαίας συνιστώσας της συγκοινωνίας.

Κύρια προβλήματα και ανάγκες

Το πρώτο δομικό χαρακτηριστικό (και πηγή προβλημάτων) είναι ότι η συγκοινωνία στη Θάσο είναι ανελαστικά δεμένη με τους λιμένες και τις ώρες εξυπηρέτησης των πλοίων. Η συχνότητα των ακτοπλοϊκών δρομολογίων είναι μεγάλο πλεονέκτημα, αλλά δημιουργεί και έντονες «κυκλοφοριακές ριπές» γύρω από τις αφίξεις / αναχωρήσεις, απαιτώντας καλή χρονική σύζευξη πλοίων–λεωφορείων–ταξί και λειτουργικές ρυθμίσεις στους χώρους επιβίβασης / αποβίβασης. Ο Δήμος, παρέχοντας συγκεντρωμένη πληροφόρηση για δρομολόγια πλοίων, επιβεβαιώνει ότι ο θαλάσσιος άξονας είναι ο ρυθμιστής του συστήματος.

Δεύτερον, η δημόσια χερσαία συγκοινωνία (λεωφορεία) αντιμετωπίζει εγγενείς προκλήσεις χωρικής κάλυψης και εποχικής μεταβολής συχνότητας: ο παράκτιος «δακτύλιος» συγκεντρώνει τη ζήτηση, ενώ ορεινοί οικισμοί και διάσπαρτες τουριστικές εγκαταστάσεις δημιουργούν διάχυτη, μη ομοιόμορφη ζήτηση. Αυτό σημαίνει ότι ο βαθμός εξυπηρέτησης δεν αξιολογείται μόνο από το αν «υπάρχουν δρομολόγια», αλλά από το αν το δίκτυο παρέχει (α) επαρκή συχνότητα στην αιχμή, (β) αξιόπιστη σύνδεση με λιμένες και (γ) αποδεκτή πρόσβαση σε κρίσιμες υπηρεσίες για μόνιμους κατοίκους τη χειμερινή περίοδο. Η ύπαρξη επίσημων εργαλείων πληροφόρησης / κρατήσεων είναι θετική βάση, αλλά επιχειρησιακά απαιτείται συστηματοποίηση της πληροφόρησης προς κατοίκους και επισκέπτες και διασφάλιση ότι οι αλλαγές ανακοινώνονται άμεσα και με τρόπο προσβάσιμο.

Τρίτον, ο «αδύναμος κρίκος» σε πολλά νησιωτικά συστήματα είναι η υποστήριξη των στάσεων / κόμβων: ασφαλείς θέσεις στάσης, πεζή πρόσβαση (πεζοδρόμια / διαβάσεις), φωτισμός, σήμανση και στοιχειώδεις υποδομές εξυπηρέτησης. Αυτό αφορά ιδιαίτερα τις ζώνες υψηλής τουριστικής πυκνότητας και τις περιοχές γύρω από λιμένες, όπου η μίξη πεζών–λεωφορείων–Ι.Χ. αυξάνει την επιχειρησιακή τριβή και την πιθανότητα συμβάντων. Εδώ, η ενότητα «Συγκοινωνία» συνδέεται άμεσα με τις παρεμβάσεις οδικής ασφάλειας (πεζές διαδρομές, διαβάσεις, ρυθμίσεις στάσης), ώστε η δημόσια μεταφορά να είναι πραγματικά λειτουργική και ελκυστική και όχι «τυπικά διαθέσιμη».

Τέταρτον, η εξάρτηση από ταξί ως last–mile λύση δημιουργεί ανάγκη καλύτερης οργάνωσης σημείων επιβίβασης / αποβίβασης (ιδίως στους λιμένες), διαχείρισης αιχμών και πληροφόρησης, καθώς και εξυπηρέτησης ειδικών ομάδων (ηλικιωμένοι, ΑμεΑ, οικογένειες χωρίς Ι.Χ.). Η αγορά υπηρεσιών ταξί είναι χρήσιμη συμπληρωματική υποδομή, αλλά δεν

υποκαθιστά τη σταθερή δημόσια συγκοινωνία—λειτουργεί ως «ρυθμιστής» του συστήματος σε ώρες / περιοχές που δεν καλύπτονται επαρκώς από το πρόγραμμα λεωφορείων.

Κατευθύνσεις και προτεραιότητες για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Για να αποτυπωθεί λειτουργικά η συγκοινωνία στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, απαιτείται μετάβαση από περιγραφική προσέγγιση («υπάρχουν λεωφορεία / πλοία») σε επιχειρησιακή προσέγγιση «αλυσίδας μετακίνησης» (trip chain): πλοίο, λιμένας, λεωφορείο / ταξί, προορισμός και αντίστροφα. Πρώτη προτεραιότητα είναι η ενίσχυση της διαλειτουργικότητας στους κόμβους (Λιμένας, Πρίνος): σαφείς χώροι στάσης λεωφορείων, ασφαλείς πεζές διαδρομές από / προς τις προβλήτες, κατάλληλη σήμανση και πληροφόρηση επιτόπου (ωράρια, κατευθύνσεις, εναλλακτικές). Η επίσημη δημοτική πληροφόρηση για τα δρομολόγια πλοίων μπορεί να λειτουργήσει ως «βάση ενιαίας ενημέρωσης» ώστε ο επισκέπτης / κάτοικος να μην αναζητά αποσπασματικά πηγές.

Δεύτερη προτεραιότητα είναι η βελτίωση της προσβασιμότητας και της αξιοπιστίας της δημόσιας χερσαίας συγκοινωνίας σε δύο επίπεδα: (α) θερινή αιχμή με στόχο τη μείωση εξάρτησης από Ι.Χ. σε μικρές αποστάσεις (παράκτιες μετακινήσεις, πρόσβαση σε παραλίες / οικισμούς) και (β) χειμερινή περίοδος με στόχο τη διασφάλιση ελάχιστου επιπέδου εξυπηρέτησης μόνιμων κατοίκων και πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες. Εδώ, η ύπαρξη επίσημων εργαλείων κρατήσεων / online ticketing και σταθερών σημείων επικοινωνίας αποτελεί κρίσιμο υπόβαθρο, αλλά χρειάζεται δημοτική μέριμνα ώστε η πληροφόρηση να είναι συγκεντρωμένη, επικαιροποιημένη και «φιλική» σε επισκέπτες (πολυγλωσσικότητα, απλά διαγράμματα, οδηγίες πρόσβασης).

Τρίτη προτεραιότητα είναι η αναβάθμιση των στάσεων και της πεζής πρόσβασης σε σημεία υψηλής ζήτησης. Η συγκοινωνία δεν βελτιώνεται μόνο με περισσότερα δρομολόγια· συχνά βελτιώνεται με χαμηλού–μεσαίου κόστους παρεμβάσεις που μειώνουν τον κίνδυνο και αυξάνουν την «άνεση χρήσης» (ασφαλείς διαβάσεις, φωτισμός, οργάνωση στάσης, ορατότητα, σκίαση). Με αυτόν τον τρόπο, το λεωφορείο γίνεται πραγματική επιλογή για μικτές μετακινήσεις και όχι λύση ανάγκης.

Τέταρτη προτεραιότητα είναι η οργάνωση του last–mile μέσω ταξί / μεταφοράς κατά παραγγελία, κυρίως στους λιμένες και σε ώρες που δεν εξυπηρετεί το λεωφορείο. Η δημοτική διάσταση εδώ δεν είναι ρυθμιστική μόνο, αλλά κυρίως λειτουργική: καθορισμός / βελτίωση θέσεων αναμονής, αποφυγή συγκρούσεων με πεζούς / λεωφορεία, και βελτιωμένη ενημέρωση επισκεπτών για διαθέσιμες επιλογές.

Τέλος, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι σκόπιμο να αποτυπωθεί η συγκοινωνία ως πεδίο με σαφή «μετρήσιμα» αντικείμενα: χρόνοι σύνδεσης λιμένα–κεντρικών οικισμών, επάρκεια

στάσεων σε ζώνες αιχμής, αριθμός σημείων με ασφαλή πεζή πρόσβαση σε στάσεις, και επίπεδο ενιαίας πληροφόρησης. Αυτό δεν απαιτεί βαριά έργα εξ αρχής, αλλά συστηματική οργάνωση και μικρές στοχευμένες παρεμβάσεις υψηλής απόδοσης.

5.2.4.1.3 ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ

Υφιστάμενη κατάσταση

Η Θάσος είναι κατ’ εξοχήν νησιωτικός δήμος με έντονη εξάρτηση από τη λιμενική λειτουργία, καθώς οι λιμένες αποτελούν όχι μόνο υποδομές μεταφορών αλλά και βασικούς «κόμβους» οικονομικής δραστηριότητας, τουρισμού και καθημερινής τροφοδοσίας. Η λιμενική διακυβέρνηση σε τοπικό επίπεδο ασκείται μέσω του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Θάσου (Δ.Λ.Τ.Θ.), το οποίο έχει συσταθεί θεσμικά και αποτελεί το βασικό φορέα διαχείρισης / εκμετάλλευσης της χερσαίας ζώνης και των συναφών υποδομών εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου. Η θεσμική σύσταση του Δ.Λ.Τ.Θ. τεκμηριώνεται στο Μητρώο Νομικών Προσώπων της ΕΕΤΑΑ (με αναφορά στο σχετικό ΦΕΚ σύστασης), ενώ ο Δήμος παρέχει συγκεντρωμένη πληροφόρηση για τη διοικητική του υπόσταση και τη λειτουργία του.

Στη βάση της ακτοπλοϊκής εξυπηρέτησης, οι κύριες «πύλες» του νησιού οργανώνονται γύρω από τα λιμενικά σημεία που εξυπηρετούν τις βασικές γραμμές σύνδεσης με την ηπειρωτική ακτή. Η δημοτική ενημέρωση για τα ακτοπλοϊκά δρομολόγια επιβεβαιώνει ότι το σύστημα διασύνδεσης βασίζεται στις γραμμές Κεραμωτή–Λιμένας και Καβάλα–Σκάλα Πρίνου, οι οποίες ρυθμίζουν τη ροή επιβατών και οχημάτων και, κατά συνέπεια, τον τρόπο που «φορτίζεται» το οδικό δίκτυο και οι αστικές λειτουργίες γύρω από τους λιμένες.

Παράλληλα με τις κύριες λιμενικές υποδομές μεταφορών, το νησί διαθέτει πλέγμα μικρότερων λιμενικών εγκαταστάσεων και αλιευτικών καταφυγίων σε παράκτιους οικισμούς / «σκάλες», τα οποία εξυπηρετούν τον τοπικό αλιευτικό στόλο, μικρές επαγγελματικές δραστηριότητες, αλλά και ανάγκες αναψυχής / τουρισμού (ημερόπλοια, μικρά σκάφη, εποχικές χρήσεις). Αυτές οι υποδομές λειτουργούν ως «ενδιάμεσοι κόμβοι» ασφάλειας ελλιμενισμού και μικρής κλίμακας θαλάσσιας εξυπηρέτησης και αποτελούν κρίσιμο τμήμα της παράκτιας οικονομίας, ιδιαίτερα σε περιόδους υψηλής επισκεψιμότητας.

Η πρόσφατη κινητικότητα γύρω από τη Σκάλα Ποταμιάς (αναφορά σε προγραμματική σύμβαση για επικαιροποίηση τεχνικού φακέλου έργου ανακατασκευής του αλιευτικού καταφυγίου) δείχνει ότι οι υποδομές αυτές αντιμετωπίζονται ως έργα που απαιτούν τεχνική ωρίμανση, επικαιροποίηση και ανανέωση αδειοδοτικών / μελετητικών δεδομένων ώστε να καταστούν υλοποιήσιμα και χρηματοδοτήσιμα.

Αντίστοιχα, παρεμβάσεις που τεκμηριώνονται για αλιευτικά καταφύγια (π.χ. προμήθεια φωτοσήμανσης / «πράσινου φανού» για την εύρυθμη λειτουργία) αναδεικνύουν ότι η καθημερινή ασφάλεια ναυσιπλοΐας και ορθή λειτουργία μικρών λιμενικών έργων απαιτεί συνεχή τεχνική φροντίδα, εξοπλισμό και συντήρηση.

Κύρια προβλήματα και ανάγκες

Η πρώτη κρίσιμη ανάγκη αφορά τη λειτουργική επάρκεια και τη διαχείριση αιχμών στους κύριους λιμένες. Η τουριστική περίοδος αυξάνει έντονα τις ροές επιβατών και οχημάτων και δημιουργεί «κύματα» φόρτου στους χώρους πρόσβασης / αναμονής, στους προβλήτες και στη χερσαία ζώνη πέριξ των λιμένων. Αυτό απαιτεί ορθές κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, επαρκή σήμανση, διαχείριση στάθμευσης και ασφαλή πεζή κίνηση, ώστε να αποφεύγονται συμφόρηση, συγκρούσεις κινήσεων και λειτουργικές αστοχίες που μεταφέρονται στο οδικό δίκτυο και στον αστικό ιστό.

Η δεύτερη ανάγκη αφορά τη συντήρηση και ανθεκτικότητα των λιμενικών έργων και των αλιευτικών καταφυγίων. Σε νησιωτικό περιβάλλον, μικρές αστοχίες (φθορές κρηπιδωμάτων, καθιζήσεις, προβλήματα προσχώσεις / αποθέσεων σε λιμενολεκάνες, φθορές σε προσήνεμες προστασίες) έχουν δυσανάλογα μεγάλο λειτουργικό κόστος, επειδή επηρεάζουν άμεσα την ασφάλεια ελλιμενισμού και την τοπική οικονομική δραστηριότητα. Η ύπαρξη παρεμβάσεων όπως η προμήθεια φωτοσήμανσης δείχνει ότι ακόμη και στοιχεία «μικρής κλίμακας» (φάροι / σήμανση, εξοπλισμός) είναι κρίσιμα για την εύρυθμη λειτουργία.

Η τρίτη ανάγκη είναι η διοικητική–τεχνική ωρίμανση έργων αλιευτικών καταφυγίων, η οποία συχνά καθυστερεί λόγω επικαιροποίησης φακέλων, απαιτήσεων νομιμοποίησης / χωροθέτησης και επανακαθορισμού τεχνικών λύσεων. Το παράδειγμα της Σκάλας Ποταμιάς, όπου τίθεται εκ νέου στο προσκήνιο η ανακατασκευή με επικαιροποίηση τεχνικού φακέλου, είναι χαρακτηριστικό του τύπου έργων που πρέπει να εντάσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ως «γραμμή ωρίμανσης» (μελέτες – αδειοδοτήσεις – τεύχη), ώστε να μη μένουν στάσιμα.

Τέλος, ισχυρή παράμετρος είναι η περιβαλλοντική συμβατότητα. Η διαχείριση χερσαίας ζώνης, οι μικρές εκβαθύνσεις / καθαρισμοί, οι παρεμβάσεις σε κρηπιδώματα και η οργάνωση αγκυροβολίας πρέπει να ευθυγραμμίζονται με περιβαλλοντικούς όρους και με τις δεσμεύσεις που προκύπτουν από προστατευόμενες παράκτιες / θαλάσσιες ζώνες όπου αυτές υφίστανται. Η ανάγκη αυτή γίνεται πιο έντονη όταν οι λιμενικές παρεμβάσεις βρίσκονται κοντά σε ευαίσθητα οικοσυστήματα ή σε ζώνες υψηλής τουριστικής χρήσης, όπου η ποιότητα υδάτων και η διαχείριση αποβλήτων σκαφών αποτελούν κρίσιμο παράγοντα.

Κατευθύνσεις και προτεραιότητες για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, οι λιμενικές υποδομές και τα αλιευτικά καταφύγια πρέπει να αντιμετωπιστούν ως ενιαίο πεδίο «νησιωτικής επιχειρησιακής συνέχειας» και όχι ως αποσπασματικές τεχνικές παρεμβάσεις. Πρώτη προτεραιότητα είναι η ενίσχυση της λειτουργικής ικανότητας των βασικών λιμενικών πυλών μέσω ρυθμίσεων στη χερσαία ζώνη (οργάνωση ροών οχημάτων και πεζών, σήμανση, θέσεις αναμονής / στάθμευσης, ασφαλείς διαδρομές προς στάσεις / ταξί), ώστε να μειώνεται ο κίνδυνος συμφόρησης που επηρεάζει και το οδικό δίκτυο και να ενισχύεται η συνολική εμπειρία μετακίνησης. Η σύνδεση ακτοπλοϊκών δρομολογίων με την εσωτερική συγκοινωνία και τις υπηρεσίες last–mile (ταξί) πρέπει να αποτυπωθεί ως λειτουργικός στόχος, με παρεμβάσεις μικρής / μεσαίας κλίμακας που έχουν υψηλή απόδοση.

Δεύτερη προτεραιότητα είναι η θωράκιση και συστηματική συντήρηση μικρών λιμενικών έργων και αλιευτικών καταφυγίων (φωτοσήμανση, εξοπλισμός ασφάλειας, αποκατάσταση φθορών, τοπικές ενισχύσεις) με προγραμματισμό που μειώνει «έκτακτα» κόστη και διακοπές λειτουργίας. Η τεχνική πολιτική εδώ πρέπει να είναι προληπτική: συχνές επιθεωρήσεις, μικρές έγκαιρες αποκαταστάσεις και σαφείς προδιαγραφές λειτουργίας, ώστε οι εγκαταστάσεις να παραμένουν ασφαλείς και επιχειρησιακά αξιόπιστες.

Τρίτη προτεραιότητα είναι η ωρίμανση και προώθηση έργων αναβάθμισης / ανακατασκευής όπου υπάρχουν τεκμηριωμένες ανάγκες, με ξεκάθαρη «αλυσίδα» ενεργειών: επικαιροποίηση τεχνικών φακέλων, νομιμοποιήσεις / χωροθετήσεις, περιβαλλοντικές εγκρίσεις, οριστικές μελέτες και τεύχη δημοπράτησης. Η περίπτωση της Σκάλας Ποταμιάς δείχνει ακριβώς γιατί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πρέπει να περιλαμβάνει και το στάδιο ωρίμανσης, όχι μόνο την κατασκευή.

Τέλος, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα οφείλει να ενσωματώνει την περιβαλλοντική διάσταση της λιμενικής λειτουργίας ως τμήμα της «κανονικής» διαχείρισης: διαχείριση αποβλήτων σκαφών, ελαχιστοποίηση ρυπαντικών πιέσεων, οργάνωση αγκυροβολίας και εργασιών συντήρησης με τρόπο συμβατό με τους περιβαλλοντικούς όρους, καθώς και παρακολούθηση της κατάστασης λιμενολεκανών όπου παρατηρούνται προσχώσεις / θολότητα. Η προσέγγιση αυτή μειώνει μελλοντικά ρίσκα αδειοδοτήσεων και ενισχύει τη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων.

5.2.4.1.4 ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Ο Δήμος Θάσου δεν διαθέτει αερολιμένα εντός της νήσου· η αεροπορική πρόσβαση εξυπηρετείται έμμεσα, μέσω αεροδρομίων της ηπειρωτικής ακτής και στη συνέχεια με συνδυασμένη χερσαία μετακίνηση προς λιμένα και ακτοπλοϊκή σύνδεση προς Θάσο. Η

λειτουργική αλυσίδα πρόσβασης είναι τυπικά: Αεροδρόμιο → (οδική μεταφορά) → Λιμένας Κεραμωτής ή Καβάλας → (ferry) → Λιμένας Θάσου (Λιμένας) ή / και Σκάλα Πρίνου.

Κύρια πύλη αεροπορικής πρόσβασης αποτελεί ο Διεθνής Αερολιμένας Καβάλας «Μέγας Αλέξανδρος» (KVA), ο οποίος λειτουργεί ως ο πλησιέστερος αεροπορικός κόμβος για το νησί, ιδιαίτερα για τη θερινή τουριστική περίοδο όπου εμφανίζεται ενισχυμένη εποχικότητα πτήσεων (διεθνείς / charter και τακτικές). Η επίσημη πλατφόρμα του αεροδρομίου (Fraport Greece) παρέχει επιχειρησιακή εικόνα προορισμών / πτήσεων και ημερήσιων αφίξεων–αναχωρήσεων, στοιχείο κρίσιμο για την εκτίμηση ροών επισκεπτών και την οργάνωση δημοτικών υπηρεσιών στις ημέρες αιχμής.

Η διασύνδεση «αεροδρόμιο–λιμένας» αποτελεί κρίσιμο τεχνικό τμήμα της συνολικής αεροπορικής σύνδεσης. Για το KVA τεκμηριώνεται δημόσια λεωφορειακή σύνδεση (στάση μπροστά από τον τερματικό σταθμό) προς την πόλη της Καβάλας, με παραπομπή στον φορέα ΚΤΕΛ για δρομολόγια, ενώ στην πράξη η μετάβαση προς Κεραμωτή / λιμένες υλοποιείται με συνδυασμό μέσων (ΚΤΕΛ με μετεπιβίβαση, ταξί ή ΙΧ), ανάλογα με ώρες πτήσεων και ακτοπλοϊκών δρομολογίων. Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου, η παράμετρος αυτή επηρεάζει το «τελευταίο μίλι» (χρόνοι / συντονισμός, πληροφόρηση επισκεπτών, διαχείριση αποσκευών, εποχικές αιχμές).

Σε επίπεδο θαλάσσιας συνέχειας, η ακτοπλοϊκή σύνδεση από Κεραμωτή προς Λιμένα αποτελεί το βασικό κανάλι μαζικής πρόσβασης, με υψηλή συχνότητα δρομολογίων στην αιχμή, ενώ λειτουργούν και γραμμές από / προς Καβάλα (π.χ. Σκάλα Πρίνου–Καβάλα). Η αεροπορική σύνδεση της Θάσου, συνεπώς, δεν αξιολογείται μόνο από τη διαθεσιμότητα πτήσεων, αλλά από τη συνεκτικότητα του διτροπικού συστήματος (πτήσεις και οδική μεταφορά και ferry), το οποίο καθορίζει τον πραγματικό χρόνο πρόσβασης, τη μεταβλητότητα σε συνθήκες καιρού και την ποιότητα εξυπηρέτησης επισκεπτών και κατοίκων.

Ως εναλλακτική αεροπορική πύλη λειτουργεί ο Διεθνής Αερολιμένας Θεσσαλονίκης (SKG), κυρίως όταν η διαθεσιμότητα / εποχικότητα πτήσεων προς KVA δεν καλύπτει συγκεκριμένες αγορές ή χρονικές περιόδους. Η επιλογή SKG αυξάνει τα οδικά τμήματα μετακίνησης προς τους λιμένες σύνδεσης, αλλά παρέχει συνήθως μεγαλύτερο εύρος δρομολογίων και αερομεταφορέων.

Για τις ανάγκες του Επιχειρησιακού Προγράμματος, η αεροπορική σύνδεση της Θάσου πρέπει να αποτυπώνεται ως διαλειτουργικό σύστημα «πύλες–διασυνδέσεις» που επηρεάζει άμεσα: (α) τη δυναμική τουριστικών αφίξεων και τη χρονική συγκέντρωσή τους, (β) την πίεση σε λιμενικές / οδικές υποδομές και στην κυκλοφορία κατά τις ημέρες αιχμής, και (γ) τη διαστασιολόγηση δημοτικών υπηρεσιών (ύδρευση, καθαριότητα, πολιτική προστασία, πληροφόρηση επισκεπτών) σε συνάρτηση με αφίξεις πτήσεων και συχνότητες ferry.

5.2.4.2 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο του Δήμου Θάσου συγκροτείται από δύο βασικούς «άξονες» υποδομών: (α) τα δίκτυα σταθερής ευρυζωνικής πρόσβασης (χαλκός / FTTC–VDSL / οπτικές ίνες FTTH όπου είναι διαθέσιμες) και (β) τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας (4G / 5G), τα οποία στην πράξη καλύπτουν μεγάλο μέρος των αναγκών πρόσβασης σε διάσπαρτους οικισμούς και σε τουριστικές παράκτιες ζώνες. Σε νησιωτικό περιβάλλον όπως η Θάσος, οι τηλεπικοινωνίες δεν είναι μόνο «υπηρεσία» προς πολίτες και επιχειρήσεις· αποτελούν κρίσιμη υποδομή για λειτουργίες του Δήμου (π.χ. τηλε–εξυπηρέτηση, ψηφιακές συναλλαγές, συστήματα παρακολούθησης, διαχείριση συμβάντων), για την επιχειρησιακή συνέχεια του τουριστικού προϊόντος και για την πολιτική προστασία (ενημέρωση / προειδοποιήσεις, διαλειτουργικότητα φορέων).

Στη σταθερή ευρυζωνικότητα, η εικόνα κάλυψης διαφοροποιείται χωρικά: οι κύριοι οικιστικοί πόλοι και οι ζώνες μεγαλύτερης συγκέντρωσης πληθυσμού / δραστηριοτήτων τείνουν να διαθέτουν καλύτερη διαθεσιμότητα υποδομών, ενώ στις απομακρυσμένες ή ορεινές θέσεις συχνά η εμπειρία πρόσβασης εξαρτάται περισσότερο από την κινητή ή από ασύρματες λύσεις (FWA). Για τεχνική τεκμηρίωση και χαρτογράφηση ανά οικισμό / διεύθυνση, θεσμικό εργαλείο αποτελεί ο Χάρτης Ευρυζωνικότητας και Μητρώο Δικτύων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΧΕΜΔ), ο οποίος αποτυπώνει τύπους πρόσβασης (π.χ. FTTH / Β, κάλυψη χαλκού, κινητή) και επιτρέπει χωρική διερεύνηση στο επίπεδο σχεδιασμού έργων. Παράλληλα, οι ίδιοι οι πάροχοι διαθέτουν εργαλεία ελέγχου διαθεσιμότητας (ανά διεύθυνση / αριθμό) που χρησιμοποιούνται επιχειρησιακά για επιβεβαίωση πραγματικής δυνατότητας σύνδεσης πριν από παρεμβάσεις ή προμήθειες υπηρεσιών.

Ιδιαίτερης σημασίας για τη Θάσο είναι η ενίσχυση της «ραχοκοκαλιάς» διασύνδεσης (backbone), δηλαδή των υποδομών που συνδέουν το νησί με το ηπειρωτικό δίκτυο κορμού και αυξάνουν τη διαθέσιμη χωρητικότητα. Σε αυτό το πλαίσιο, έχει ανακοινωθεί έργο υποθαλάσσιου δικτύου οπτικών ινών στο Αιγαίο που περιλαμβάνει τη Θάσο μεταξύ των νησιών διασύνδεσης και το οποίο προορίζεται να βελτιώσει την ανθεκτικότητα και την ποιότητα / χωρητικότητα της διασύνδεσης. Η ολοκλήρωση του έργου αναφέρεται ότι τοποθετείται προς τα τέλη του 2026, στοιχείο που ο Δήμος μπορεί να παρακολουθεί, καθώς επηρεάζει έμμεσα την ικανότητα παροχής υψηλών ταχυτήτων, τη σταθερότητα υπηρεσιών και τη δυνατότητα ανάπτυξης εφαρμογών «έξυπνου δήμου» (τηλεμετρία, κάμερες, IoT, cloud υπηρεσίες).

Στο δίκτυο κινητής, η Θάσος εμφανίζει κάλυψη 4G και ανάπτυξη / διαθεσιμότητα 5G από παρόχους, με χωρικές διαφοροποιήσεις που επηρεάζονται έντονα από το ανάγλυφο (ορεινός πυρήνας, κοιλάδες / ρεματιές, παράκτιες ζώνες) και την εποχική συμφόρηση σε τουριστικά σημεία. Η Nova, για παράδειγμα, αναφέρει ρητά τη Θάσο στις περιοχές όπου είναι διαθέσιμο

το 5G, ενώ οι πάροχοι παρέχουν χάρτες κάλυψης και εργαλεία ελέγχου που επιτρέπουν στον Δήμο να τεκμηριώσει σε ποιες ζώνες η κινητή λειτουργεί ως «εναλλακτική σταθερού» και πού απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις (π.χ. ενίσχυση κάλυψης σε απομακρυσμένες κοινότητες ή σε θέσεις κρίσιμων υποδομών). Για τεχνική τεκμηρίωση σε επίπεδο εγκατεστημένων σταθμών βάσης, η ΕΕΤΤ διαθέτει δημόσιο σύστημα αναζήτησης / χαρτογράφησης κεραιών, χρήσιμο για ελέγχους, χωρικές αναλύσεις και συντονισμό σε έργα (π.χ. οδοποιία, δημοτικές εγκαταστάσεις, αδειοδοτήσεις / όρια).

Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου, το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο πρέπει να αντιμετωπίζεται και ως ζήτημα ανθεκτικότητας: σε περιόδους ακραίων καιρικών φαινομένων, πυρκαγιών ή εκτεταμένων διακοπών ρεύματος, η λειτουργικότητα των δικτύων (ιδίως κινητής) μπορεί να επηρεαστεί από απώλειες τροφοδοσίας ή βλάβες σε κρίσιμες ζεύξεις. Αυτό καθιστά αναγκαίο να ενσωματώνονται πρακτικές όπως εφεδρική τροφοδοσία σε κρίσιμες δημοτικές εγκαταστάσεις, πολλαπλές γραμμές / πάροχοι όπου απαιτείται (redundancy), και σαφής αποτύπωση «σημείων υψηλής ανάγκης συνδεσιμότητας» (Κέντρο Υγείας, αντλιοστάσια / ΔΕΥΑ, λιμενικές υποδομές, δημοτικές υπηρεσίες, κρίσιμα σημεία πολιτικής προστασίας). Επιπλέον, η τουριστική αιχμή αυξάνει σημαντικά το φορτίο στα δίκτυα, άρα η ποιότητα υπηρεσίας (QoS) σε παράκτιες ζώνες υψηλής ζήτησης πρέπει να παρακολουθείται και να τεκμηριώνεται με διαθέσιμα εργαλεία (χάρτες κάλυψης, μετρήσεις, αναφορές), ώστε ο Δήμος να μπορεί να στηρίξει τεκμηριωμένες συνεργασίες / αιτήματα προς παρόχους και αρμόδιους φορείς.

5.2.4.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Η διαχείριση στερεών αποβλήτων στη Θάσο αποτελεί κρίσιμη δημοτική λειτουργία με έντονη εποχικότητα, λόγω της τουριστικής αιχμής, και με αυξημένες απαιτήσεις καθαριότητας σε παράκτιες ζώνες, οικισμούς και σημεία υψηλής επισκεψιμότητας. Ο Δήμος οργανώνει την αποκομιδή σύμμεικτων αποβλήτων και τη συμπληρωματική συλλογή ανακυκλώσιμων (ιδίως μέσω «μπλε κάδου» για συσκευασίες), ενώ παράλληλα απαιτείται ειδική διαχείριση ρευμάτων όπως ογκώδη, πράσινα, ηλεκτρικές / ηλεκτρονικές συσκευές κ.ά. Η λειτουργία δεν περιορίζεται στην αποκομιδή, αλλά περιλαμβάνει κανόνες ορθής εναπόθεσης, ενημέρωση και εποπτεία προς επιχειρήσεις και δημότες, καθώς και δράσεις αποτροπής ανεξέλεγκτων αποθέσεων που επιβαρύνουν το περιβάλλον και την εικόνα του προορισμού.

Κεντρικό χαρακτηριστικό της Θάσου, ως νησιωτικού δήμου, είναι ότι η «αλυσίδα» διαχείρισης δεν κλείνει εντός νησιού: τα σύμμεικτα απόβλητα και το υπόλειμμα που δεν ανακτάται μεταφέρονται εκτός Θάσου για τελική διάθεση, με βασικό προορισμό τον ΧΥΤ Καβάλας (θέση «Εσκί Καπού»). Η εξω–νησιωτική αυτή διάσταση επηρεάζει άμεσα την αξιοπιστία και το κόστος του συστήματος, καθώς απαιτεί συνεχή προγραμματισμό μεταφορών, επάρκεια

δρομολογίων και διασφάλιση δυνατότητας παραλαβής στις υποδομές υποδοχής. Η εξάρτηση από υποδομές εκτός νησιού γίνεται ιδιαίτερα εμφανής στα ογκώδη, όπου τυχόν περιορισμοί αποδοχής μπορούν να δημιουργήσουν άμεσα πιέσεις στη δημοτική λειτουργία, με ανάγκη προσωρινών λύσεων διαχείρισης που να αποτρέπουν συσσώρευση σε κοινόχρηστους χώρους.

Σε επίπεδο στρατηγικής, η διαχείριση αποβλήτων στη Θάσο οφείλει να ευθυγραμμίζεται με τις κατευθύνσεις του εθνικού σχεδιασμού, δηλαδή με σταδιακή ενίσχυση της πρόληψης και της χωριστής συλλογής, περιορισμό προσμίξεων και αύξηση της ανάκτησης, ώστε να μειώνεται το σύμμεικτο ρεύμα που απαιτεί ακριβή εξω–νησιωτική διάθεση. Για τον Δήμο αυτό μεταφράζεται πρακτικά σε καλύτερη χωροθέτηση και επάρκεια κάδων και δρομολογίων στις τουριστικές ζώνες, σαφείς κανόνες για επιχειρήσεις εστίασης και καταλυμάτων, οργανωμένη διαδικασία για ογκώδη και πράσινα (με προγραμματισμένες συλλογές ή ειδικά δρομολόγια) και συστηματική τεκμηρίωση ποσοτήτων και δεικτών, ώστε να μπορεί να γίνεται ακριβής προγραμματισμός, κοστολόγηση και διεκδίκηση χρηματοδοτήσεων.

Συνολικά, η διαχείριση στερεών αποβλήτων στη Θάσο πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ολοκληρωμένη «αλυσίδα υπηρεσιών» με κρίσιμα σημεία ελέγχου: αποκομιδή και καθαριότητα με ενισχυμένη θερινή λειτουργία, χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων, αποτελεσματική διαχείριση ειδικών ρευμάτων και—ιδίως—διασφάλιση της συνεχούς δυνατότητας μεταφοράς και αποδοχής εκτός νησιού. Η συνέπεια αυτής της αλυσίδας είναι καθοριστική για τη δημόσια υγεία, την περιβαλλοντική προστασία και τη διατήρηση της τουριστικής εικόνας του Δήμου.

Σημειώνεται ότι:

Με βάση πρόσφατα στοιχεία, ο Δήμος Θάσου βρίσκεται σε διαδικασία ενίσχυσης και εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού διαχείρισης απορριμμάτων, με στόχο τη βελτίωση της επιχειρησιακής ικανότητας των υπηρεσιών καθαριότητας και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με μελέτη του 2025, προβλέπεται η προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων συμπίεσης απορριμμάτων (press containers), τα οποία διαθέτουν υδραυλικό έμβολο για την προώθηση των απορριμμάτων στον θάλαμο συμπίεσης. Η επιλογή αυτού του εξοπλισμού εντάσσεται σε μια κατεύθυνση αναβάθμισης των μέσων προσωρινής αποθήκευσης και μεταφόρτωσης, με στόχο τη μείωση του όγκου των απορριμμάτων, τη βελτίωση της αποδοτικότητας της αποκομιδής και τον καλύτερο έλεγχο της καθημερινής λειτουργίας του συστήματος καθαριότητας.

Παράλληλα, προβλέπεται η προμήθεια κάδων απορριμμάτων, συμπεριλαμβανομένων κάδων που είναι κατάλληλοι για τη χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων, στοιχείο που δείχνει

προσανατολισμό του Δήμου προς πιο σύγχρονες πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων και προσαρμογή στις απαιτήσεις της ανακύκλωσης και της διαλογής στην πηγή.

Η κατεύθυνση αυτή δεν εμφανίζεται αποσπασματική, αλλά συνδέεται με προηγούμενες προσπάθειες ενίσχυσης του εξοπλισμού. Και κατά τα προηγούμενα έτη, όπως ενδεικτικά το 2020, είχαν εκπονηθεί αντίστοιχες μελέτες και παρεμβάσεις που αφορούσαν την ανανέωση και ενίσχυση του στόλου απορριμματοφόρων και των συστημάτων συμπίεσης, με βασικό στόχο τη βελτίωση της συνολικής λειτουργίας της υπηρεσίας καθαριότητας.

Συνολικά, προκύπτει ότι ο Δήμος Θάσου ακολουθεί μια σταδιακή αλλά σαφή πορεία ενίσχυσης της υλικοτεχνικής του υποδομής στον τομέα της καθαριότητας, με έμφαση τόσο στα μέσα αποκομιδής όσο και στον υποστηρικτικό εξοπλισμό συλλογής και συμπίεσης. Η εξέλιξη αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για έναν νησιωτικό δήμο με αυξημένες εποχικές πιέσεις, καθώς συμβάλλει στη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών, στη μείωση λειτουργικών δυσχερειών και στη σταδιακή αναβάθμιση του επιπέδου περιβαλλοντικής διαχείρισης.

5.2.4.4 ΥΔΡΕΥΣΗ – ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θάσου (Δ.Ε.Υ.Α.Θ.) αποτελεί τον βασικό φορέα διαχείρισης και λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης στο νησί. Η επιχειρησιακή της συγκρότηση εντάσσεται στο θεσμικό πλαίσιο των Δ.Ε.Υ.Α., με κοινωφελή αποστολή και αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ύδρευσης / αποχέτευσης προς τους κατοίκους και τους χρήστες του νησιού. Η λειτουργία της Δ.Ε.Υ.Α.Θ. έχει καθοριστική σημασία για την ποιότητα ζωής, τη δημόσια υγεία και την περιβαλλοντική προστασία, ιδίως λόγω της νησιωτικότητας και της έντονης εποχικότητας της ζήτησης που συνδέεται με τον τουρισμό.

5.2.4.4.1 ΥΔΡΕΥΣΗ

Η υδροδότηση της Θάσου οργανώνεται ως σύνθετο νησιωτικό σύστημα, το οποίο καλείται να καλύπτει τόσο τον μόνιμο όσο και τον εποχικό πληθυσμό. Η Δ.Ε.Υ.Α.Θ. εξυπηρετεί τη Δημοτική Ενότητα Θάσου (10 Κοινότητες και 26 οικισμοί) μέσω δικτύων ύδρευσης διαφορετικών υλικών και διαμέτρων, τα οποία διακρίνονται λειτουργικά σε εξωτερικά και εσωτερικά. Τα εξωτερικά δίκτυα συνδέουν τα σημεία υδροληψίας (πηγές και γεωτρήσεις) με τις δεξαμενές συλλογής των οικισμών, ενώ τα εσωτερικά δίκτυα διανέμουν το νερό από τις δεξαμενές έως τα ακίνητα των καταναλωτών.

Σε επίπεδο κλίμακας υποδομών, η Δ.Ε.Υ.Α.Θ. έχει υπό την ευθύνη της περίπου 241 km εξωτερικού δικτύου και 135 km εσωτερικού δικτύου, με τροφοδοσία δεξαμενών από 91 πηγές και 37 γεωτρήσεις. Η εξυπηρέτηση πραγματοποιείται μέσω περίπου 15.200 υδρομετρητών, στοιχείο που επιβεβαιώνει την ευρύτητα του δικτύου και την ιδιαίτερα αυξημένη θερινή πίεση

λόγω παραθεριστικής κατοικίας και τουριστικών ροών. Η διάσταση αυτή πρέπει να ενσωματώνεται στον τεχνικό προγραμματισμό, καθώς η διαστασιολόγηση και η αξιοπιστία του συστήματος απαιτούν σχεδιασμό με βάση φορτία αιχμής και όχι αποκλειστικά τον μόνιμο πληθυσμό.

Ως προς τη διασφάλιση ποιότητας και ασφάλειας πόσιμου νερού, το σύστημα οφείλει να λειτουργεί σε συμμόρφωση με τα ισχύοντα πρότυπα, τα οποία σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν ενισχυθεί με την αναδιατυπωμένη Οδηγία για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης. Η εναρμόνιση με τις σχετικές απαιτήσεις συνεπάγεται συστηματική παρακολούθηση, τεκμηριωμένη διαχείριση κινδύνου και διαφανή ενημέρωση, ειδικά σε χωρικά κατακερματισμένα δίκτυα που βασίζονται σε πολλαπλές πηγές τροφοδοσίας.

Σε επιχειρησιακούς όρους, οι βασικές τεχνικές προκλήσεις της ύδρευσης στη Θάσο αφορούν: (α) την ανθεκτικότητα του συστήματος σε περιόδους αιχμής, (β) τον έλεγχο απωλειών και διαρροών σε εκτεταμένο δίκτυο, (γ) την ενεργειακή αποδοτικότητα αντλήσεων / γεωτρήσεων και (δ) την προληπτική συντήρηση και αναβάθμιση τμημάτων του δικτύου, ώστε να μειώνονται βλάβες και διακοπές που σε τουριστικό προορισμό έχουν δυσανάλογες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις.

5.2.4.4.2 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Η Δ.Ε.Υ.Α.Θ. λειτουργεί και αναπτύσσει σύστημα συλλογής και διάθεσης λυμάτων με προτεραιότητα την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος. Στο κανονιστικό–τεχνικό πλαίσιο του Δήμου, αναδεικνύονται βασικές έννοιες που οριοθετούν τη σωστή λειτουργία του συστήματος και τις υποχρεώσεις σύνδεσης.

Καταρχάς, κρίσιμο στοιχείο αποτελεί η εφαρμογή χωριστικού συστήματος αποχέτευσης, δηλαδή η ύπαρξη χωριστών αγωγών και εξωτερικών διακλαδώσεων για τα όμβρια και χωριστών για τα ακάθαρτα. Η «εξωτερική διακλάδωση» ορίζεται ως ο αγωγός που κατασκευάζεται εξωτερικά του ακινήτου (κατά το πλάτος του δρόμου, από τη ρυμοτομική γραμμή έως τον αγωγό), ώστε να συνδεθεί το εσωτερικό δίκτυο του ακινήτου με το οριστικό δίκτυο. Η «νόμιμη σύνδεση» τεκμηριώνεται μέσω σχετικής βεβαίωσης, ενώ για ορισμένες κατηγορίες υγρών αποβλήτων (βιομηχανίες / βιοτεχνίες / εργαστήρια κ.λπ.) απαιτείται πρόσθετη αδειοδότηση διοχέτευσης.

Εξίσου κρίσιμες είναι οι υποχρεώσεις του κυρίου του ακινήτου, οι οποίες αφορούν την κατασκευή / λειτουργία / συντήρηση των εσωτερικών εγκαταστάσεων, τον υποχρεωτικό διαχωρισμό ακαθάρτων και ομβρίων, την πρόβλεψη δικλείδων ασφαλείας και γενικής παγίδας (μηχανικού σίφωνα) και την κατάργηση παλαιών εγκαταστάσεων (π.χ. βόθρων) μετά τη σύνδεση. Οι προδιαγραφές αυτές έχουν ουσιαστική σημασία για την αποφυγή υδραυλικών

προβλημάτων, υπερχειλίσεων και περιβαλλοντικών πιέσεων, ιδίως σε παράκτιες ζώνες υψηλής τουριστικής ευαισθησίας.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το αποχετευτικό σύστημα της Θάσου πρέπει να αντιμετωπίζεται ως υποδομή «υψηλού περιβαλλοντικού ρίσκου και υψηλής αναπτυξιακής αξίας»: αφενός επειδή συνδέεται άμεσα με την ποιότητα των παράκτιων υδάτων και την υγειονομική ασφάλεια, αφετέρου επειδή αποτελεί βασική προϋπόθεση διατήρησης και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος. Ως εκ τούτου, προτεραιότητες τεχνικού σχεδιασμού αποτελούν η επέκταση / ολοκλήρωση δικτύων όπου απαιτείται, η μείωση εισροών / παρασίτων ροών, η επιτήρηση και αντιμετώπιση παράνομων ή εσφαλμένων συνδέσεων (ιδίως σύμμειξη ομβρίων–ακαθάρτων), καθώς και η συστηματική προληπτική συντήρηση και επιχειρησιακή ετοιμότητα σε περιόδους αιχμής.

5.2.4.4.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Η λειτουργία ύδρευσης και αποχέτευσης στη Θάσο προσδιορίζεται από τρεις δομικούς παράγοντες: (α) εκτεταμένο δίκτυο σε σχέση με τον μόνιμο πληθυσμό, (β) πολλαπλές πηγές τροφοδοσίας (πηγές / γεωτρήσεις) που απαιτούν ενιαίο επιχειρησιακό συντονισμό και (γ) ισχυρή εποχικότητα που αυξάνει το λειτουργικό φορτίο και τα απαιτούμενα επίπεδα αξιοπιστίας. Για τον Δήμο και τη Δ.Ε.Υ.Α.Θ., αυτό μεταφράζεται σε ανάγκη σχεδιασμού έργων και δράσεων που ενισχύουν: την ανθεκτικότητα (εφεδρείες, βελτιστοποίηση λειτουργίας), την αποδοτικότητα (μείωση απωλειών, ενεργειακές παρεμβάσεις), την ποιότητα / συμμόρφωση (παρακολούθηση και διαχείριση κινδύνου) και την περιβαλλοντική προστασία (ορθή λειτουργία αποχέτευσης, έλεγχος συνδέσεων). Η ενσωμάτωση των παραπάνω σε στοχευμένο Τεχνικό Πρόγραμμα (ωρίμανση έργων, ιεράρχηση παρεμβάσεων, προληπτική συντήρηση πριν τη θερινή αιχμή) αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση για βιώσιμη λειτουργία και αναπτυξιακή σταθερότητα του νησιού.

5.2.4.5 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ (ΕΕΛ)

Η Δ.Ε.Υ.Α. Θάσου λειτουργεί και υποστηρίζει βασικές υποδομές συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων στον Δήμο Θάσου, με στόχο την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη συμμόρφωση με το ισχύον ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο (Οδηγία 91 / 271 / ΕΟΚ). Τα στοιχεία τεχνικών χαρακτηριστικών και συμμόρφωσης αξιοποιούνται από την Εθνική Πλατφόρμα Παρακολούθησης Επεξεργασίας Αστικών Λυμάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ενσωματώνονται στον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου και της ΔΕΥΑ.

Κύρια εγκατάσταση του νησιού αποτελεί η ΕΕΛ Λιμένα Θάσου (Θάσος – EL1150040116), η οποία υλοποιήθηκε μέσω συγχρηματοδοτούμενης πράξης στο ΠΕΠ ΑΜΘ 2000–2006 και λειτουργεί από το 2009. Η μονάδα χωροθετείται στην περιοχή Νυστέρι και εξυπηρετεί τον οικισμό της πρωτεύουσας μέσω μικτού δικτύου αποχέτευσης, με δυνατότητα κάλυψης εποχικών και μελλοντικών αναγκών. Η επεξεργασία βασίζεται σε βιολογική μέθοδο ενεργού ιλύος με παρατεταμένο αερισμό και απομάκρυνση θρεπτικών, ενώ η διάθεση της επεξεργασμένης εκροής πραγματοποιείται σε θαλάσσιο αποδέκτη μέσω υποθαλάσσιου αγωγού. Στο πλαίσιο λειτουργίας προβλέπεται και διαχείριση εισροών από βυτιοφόρα, όπου απαιτείται, ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή υδραυλική φόρτιση της εγκατάστασης.

Η ΕΕΛ Παναγίας–Ποταμιάς (EL115004064077) αποτελεί ώριμη υποδομή εξυπηρέτησης της ενδοχώρας και των σχετικών παραλιακών οικισμών. Η εγκατάσταση χρηματοδοτήθηκε από κοινοτικά προγράμματα και λειτουργεί από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, με δευτεροβάθμια βιολογική επεξεργασία και απολύμανση. Η διάθεση της εκροής πραγματοποιείται με πρακτικές που έχουν προβλεφθεί από τον αρχικό σχεδιασμό, ενώ η μονάδα παρουσιάζει διαχρονικά θετική εικόνα ως προς τις βασικές απαιτήσεις ποιότητας εκροής, με ανάγκη διαρκούς επικαιροποίησης και πληρότητας των καταγραφών λειτουργίας. Παράλληλα, έχει προωθηθεί διαδικασία για χρηματοδότηση μελέτης αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού στο πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης», με στόχο την επέκταση του χρόνου αξιόπιστης λειτουργίας και τη βελτιστοποίηση των επιμέρους σταδίων επεξεργασίας.

Η ΕΕΛ Λιμεναρίων–Ποτού (Ποτός – EL11500402121) αποτελεί νεότερη υποδομή, χρηματοδοτημένη από το Ταμείο Συνοχής, με έναρξη λειτουργίας εντός του 2020. Η εγκατάσταση εξυπηρετεί περιοχές υψηλής τουριστικής ζήτησης στο νότιο τμήμα του νησιού και έχει σχεδιαστεί για κάλυψη αναγκών σε ορίζοντα φάσεων. Η λειτουργική της απόδοση συνδέεται άμεσα με την πρόοδο ολοκλήρωσης και σύνδεσης των δικτύων συλλογής, καθώς κατά μεταβατική περίοδο δύναται να παραλαμβάνει και βοθρολύματα. Η διάθεση της επεξεργασμένης εκροής γίνεται με υπεδάφιο σύστημα στην περιοχή του Διποτάμου, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο σχεδιασμό, ενώ απαιτείται συνεχής παρακολούθηση και πλήρης θεσμική τεκμηρίωση των όρων λειτουργίας.

Η ΕΕΛ Καλλιράχης λειτουργεί από το 2015 και καλύπτει τις ανάγκες του ορεινού οικισμού, με πρόβλεψη μελλοντικής εξυπηρέτησης και των παραλιακών οικισμών μέσω σύνδεσης με δίκτυα αποχέτευσης. Η επεξεργασία πραγματοποιείται με σύστημα βιοαντιδραστήρων κινούμενης κλίνης (MBBR) σε προκατασκευασμένη μονάδα, και η διάθεση της εκροής γίνεται στο ρέμα Στανούδι. Συμπληρωματικά, έχει εγκριθεί χρηματοδότηση στο πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» για την κατασκευή εσωτερικών δικτύων αποχέτευσης στους οικισμούς Σκάλας Καλλιράχης και Σκάλας Σωτήρος και τη σύνδεσή τους με την υφιστάμενη ΕΕΛ, ενισχύοντας την ολοκλήρωση του συστήματος συλλογής και επεξεργασίας στην περιοχή.

Τέλος, για την περιοχή Πρίνου έχει υποβληθεί πρόταση υλοποίησης νέας ΕΕΛ και έργων διάθεσης εκροών, καθώς και δικτύων αποχέτευσης, στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», η οποία βρίσκεται σε στάδιο αξιολόγησης. Η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση χωροθετείται στη θέση Βάλτα–Τσαίρια και προβλέπεται να εξυπηρετεί τον οικισμό Πρίνου σε φάσεις, με διάθεση επεξεργασμένης εκροής σε θαλάσσιο αποδέκτη μέσω χερσαίου και υποθαλάσσιου αγωγού.

Συνολικά, οι υφιστάμενες ΕΕΛ του Δήμου Θάσου συγκροτούν κρίσιμη περιβαλλοντική υποδομή για την εξυπηρέτηση μόνιμου και εποχικού πληθυσμού. Για την ενίσχυση της επιχειρησιακής επάρκειας, προτεραιότητες αποτελούν η ολοκλήρωση δικτύων συλλογής όπου εκκρεμούν, η συστηματική παρακολούθηση και επικαιροποίηση των λειτουργικών δεδομένων, η πλήρης τεκμηρίωση του πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και η βελτίωση πρακτικών διαχείρισης παραγόμενης ιλύος, ώστε να διασφαλίζεται η σταθερή συμμόρφωση και η ανθεκτικότητα των υποδομών σε συνθήκες αυξημένης θερινής φόρτισης.

5.2.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Η αποτύπωση της ενότητας «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής» καταδεικνύει ότι ο Δήμος Θάσου λειτουργεί σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό νησιωτικό πλαίσιο, όπου η εποχικότητα, η χωρική συγκέντρωση δραστηριοτήτων στην παράκτια ζώνη και οι φυσικοί περιορισμοί του αναγλύφου επηρεάζουν καθοριστικά την ανθεκτικότητα των υποδομών και την καθημερινή λειτουργικότητα των υπηρεσιών. Το ορεινό εσωτερικό, οι μικρές και απότομες λεκάνες απορροής και η εκτεταμένη ακτογραμμή διαμορφώνουν συνθήκες που απαιτούν συνδυασμένη τεχνική προσέγγιση για τη διαχείριση ομβρίων, φερτών υλικών και τοπικών κινδύνων πλημμύρας / διάβρωσης, με έμφαση σε κρίσιμα σημεία όπως οι διελεύσεις ρεμάτων, οι εκβολές και οι παράκτιοι οδικοί άξονες.

Παράλληλα, το φυσικό κεφάλαιο του νησιού ενισχύεται από θεσμικές δεσμεύσεις προστασίας, ιδίως μέσω περιοχών του δικτύου Natura 2000 και εθνικών καθεστώτων, που καθορίζουν απαιτήσεις συμβατότητας για έργα και παρεμβάσεις. Η ύπαρξη σημαντικών χερσαίων και θαλάσσιων οικοτόπων, σε συνδυασμό με την υψηλή εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από τον τουρισμό, καθιστά την περιβαλλοντική προστασία όχι μόνο θεσμική υποχρέωση αλλά και βασικό παράγοντα διατήρησης της ελκυστικότητας και της ανταγωνιστικότητας του προορισμού.

Ως προς τις χρήσεις γης, επιβεβαιώνεται το χωρικό πρότυπο «ορεινό εσωτερικό – παράκτιος δακτύλιος», με συγκέντρωση οικιστικών, τουριστικών και τεχνικών λειτουργιών στην ακτή και κυριαρχία δασικών / ημι–φυσικών εκτάσεων στην ενδοχώρα. Η διάρθρωση αυτή συνεπάγεται αφενός αυξημένες πιέσεις στη ζώνη υψηλής επισκεψιμότητας (στεγανοποίηση εδάφους,

ανάγκες κυκλοφορίας, απαιτήσεις καθαριότητας και δικτύων), αφετέρου ανάγκη συστηματικής διαχείρισης της «φυσικής υποδομής» (δάση / θαμνώνες) που λειτουργεί ως κρίσιμος μηχανισμός σταθερότητας του τοπίου, ρύθμισης απορροής και αντιδιαβρωτικής προστασίας. Ειδικότερα, η κλιματική πίεση της θερινής περιόδου (υψηλές θερμοκρασίες, ξηρασία, κίνδυνος πυρκαγιών) συμπίπτει με τη μέγιστη ζήτηση σε νερό, ενέργεια και υπηρεσίες, γεγονός που ενισχύει την ανάγκη προληπτικού επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Στο πεδίο των βασικών υποδομών, αναδεικνύεται ως κεντρική προτεραιότητα η διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας σε συνθήκες αιχμής. Το οδικό και συγκοινωνιακό σύστημα, δομημένο γύρω από τον παράκτιο δακτύλιο και τις λιμενικές πύλες, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο σε θερινές κυκλοφοριακές αιχμές αλλά και σε φθινοπωρινά / χειμερινά επεισόδια έντονων βροχοπτώσεων και φερτών. Αντίστοιχα, οι λιμενικές υποδομές αποτελούν κρίσιμους κόμβους πρόσβασης και τροφοδοσίας και απαιτούν συνδυασμό λειτουργικής οργάνωσης της χερσαίας ζώνης, προληπτικής συντήρησης και τεχνικής ωρίμανσης έργων όπου υπάρχουν ανάγκες αναβάθμισης.

Η διαχείριση στερεών αποβλήτων και η ύδρευση–αποχέτευση αποτελούν κατ’ εξοχήν λειτουργίες υψηλής ευαισθησίας για την ποιότητα ζωής και την περιβαλλοντική επίδοση του Δήμου, λόγω της έντονης εποχικότητας και της εξάρτησης από αλυσίδες λειτουργίας που σε μέρος τους είναι εξω–νησιωτικές. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά η αξιοπιστία και η αποδοτικότητα των δικτύων ύδρευσης, η μείωση απωλειών και η διαχείριση αιχμών, καθώς και η πλήρης και ορθολογική λειτουργία των αποχετευτικών συστημάτων, δεδομένης της άμεσης συσχέτισης με την υγειονομική ασφάλεια και την ποιότητα των παράκτιων υδάτων.

Τέλος, οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων του Δήμου συγκροτούν κρίσιμη περιβαλλοντική υποδομή, με κύρια μονάδα την ΕΕΛ Λιμένα και συμπληρωματικές εγκαταστάσεις σε Παναγία–Ποταμιά, Λιμενάρια–Ποτό και Καλλιράχη, ενώ προωθείται και η ωρίμανση / αξιολόγηση νέας εγκατάστασης για την περιοχή Πρίνου. Η συνολική εικόνα υποδεικνύει ότι η προτεραιοποίηση δράσεων πρέπει να εστιάσει στην ολοκλήρωση δικτύων συλλογής όπου εκκρεμούν, στη συστηματική παρακολούθηση και τεκμηρίωση λειτουργίας και αδειοδοτήσεων, καθώς και στη διατήρηση της συμμόρφωσης και της ανθεκτικότητας των υποδομών σε συνθήκες αυξημένης θερινής φόρτισης.

Συμπερασματικά, το περιβάλλον και η ποιότητα ζωής στη Θάσο εξαρτώνται από την αποτελεσματική διαχείριση ενός «συστήματος αιχμών»: θερινών (τουρισμός, νερό, απορρίμματα, κυκλοφορία, ενέργεια) και χειμερινών / μεταβατικών (έντονες βροχές, φερτά, τοπικές αστοχίες υποδομών). Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καλείται να ενσωματώσει τη λογική αυτή με παρεμβάσεις που ενισχύουν την ανθεκτικότητα, την προληπτική συντήρηση και την τεχνική ωρίμανση έργων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη συμμόρφωση με τις θεσμικές

δεσμεύσεις προστασίας και τη διατήρηση της περιβαλλοντικής ποιότητας που αποτελεί στρατηγικό συγκριτικό πλεονέκτημα του νησιού.

5.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

5.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει τη συνολική εικόνα των δομών, υποδομών και βασικών υπηρεσιών του Δήμου Θάσου στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, της υγείας, της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού. Αποτυπώνονται οι υφιστάμενες δομές κοινωνικής μέριμνας, με έμφαση στην υποστήριξη ηλικιωμένων, στην προσχολική αγωγή και στις υπηρεσίες φροντίδας, καθώς και ο ρόλος τους στη διασφάλιση κοινωνικής συνοχής και στην κάλυψη βασικών αναγκών του πληθυσμού.

Παράλληλα, εξετάζεται το υγειονομικό πλαίσιο που εξυπηρετεί τον Δήμο, τόσο σε επίπεδο πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στο νησί όσο και σε επίπεδο δευτεροβάθμιας περίθαλψης μέσω διασύνδεσης με το Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας. Στο κεφάλαιο περιλαμβάνεται επίσης η αποτύπωση του δικτύου εκπαιδευτικών υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με αναφορά στη χωρική κατανομή των σχολικών μονάδων και στις βασικές λειτουργικές και τεχνικές απαιτήσεις που απορρέουν από τη νησιωτικότητα και την εποχικότητα.

Επιπλέον, παρουσιάζεται το πολιτιστικό απόθεμα του Δήμου, το οποίο περιλαμβάνει αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, μουσεία, αξιοθέατα, θρησκευτικούς χώρους, πολιτιστικές εκδηλώσεις και στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, καθώς και η σημασία τους τόσο για την τοπική ταυτότητα όσο και για τη λειτουργία και την επισκεψιμότητα του νησιού. Τέλος, καταγράφονται οι βασικές αθλητικές υποδομές και εγκαταστάσεις του Δήμου, ο τρόπος με τον οποίο συγκροτούνται ως λειτουργικό δίκτυο και οι ανάγκες συντήρησης και διαχείρισης που συνδέονται με την καθημερινή χρήση και την εποχική επιβάρυνση.

Η δομή του κεφαλαίου αποσκοπεί στην τεκμηριωμένη παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης, ώστε να αναδειχθούν οι κρίσιμες παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπόψη στον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου Θάσου.

5.3.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

5.3.2.1 ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Οι δομές υποστήριξης ηλικιωμένων στον Δήμο Θάσου συγκροτούνται αποκλειστικά μέσω της λειτουργίας Κέντρου Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ), το οποίο αποτελεί βασικό εργαλείο κοινωνικής πολιτικής για την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συμμετοχής των ατόμων τρίτης ηλικίας. Σε ένα νησιωτικό περιβάλλον με έντονα χαρακτηριστικά δημογραφικής γήρανσης και χωρικής διασποράς οικισμών, η ύπαρξη ΚΑΠΗ αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς καλύπτει ανάγκες κοινωνικοποίησης, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και ήπιας ενεργοποίησης ηλικιωμένων που διαβιούν αυτόνομα ή με περιορισμένη οικογενειακή υποστήριξη.

Το ΚΑΠΗ Δήμου Θάσου εδρεύει στον Λιμένα Θάσου, στην έδρα του Δήμου, και λειτουργεί ως κεντρικός κόμβος παροχής υπηρεσιών προς τον ηλικιωμένο πληθυσμό του νησιού. Η χωροθέτησή του στον διοικητικό και λειτουργικό πυρήνα του Δήμου είναι συμβατή με τη συγκέντρωση βασικών υπηρεσιών (διοικητικές, κοινωνικές, υγειονομικές) και διευκολύνει την πρόσβαση των ωφελούμενων, ωστόσο ταυτόχρονα αναδεικνύει την ανάγκη επιχειρησιακής μέριμνας για ηλικιωμένους που κατοικούν σε απομακρυσμένους ή ορεινούς οικισμούς, όπου η μετακίνηση προς τον Λιμένα μπορεί να αποτελεί ουσιαστικό εμπόδιο συμμετοχής.

Στο επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών, το ΚΑΠΗ λειτουργεί ως χώρος καθημερινής συνάντησης και δραστηριοποίησης, προσφέροντας δυνατότητες κοινωνικής επαφής, συμμετοχής σε οργανωμένες δράσεις και πρόσβασης σε ενημέρωση και υποστήριξη σε θέματα υγείας και πρόνοιας. Η λειτουργία του συμβάλλει στην ενίσχυση της ψυχοκοινωνικής ευεξίας των ηλικιωμένων και λειτουργεί προληπτικά έναντι φαινομένων απομόνωσης, τα οποία είναι εντονότερα σε μικρούς και γηρασμένους οικισμούς. Παράλληλα, το ΚΑΠΗ μπορεί να αξιοποιηθεί ως σημείο διασύνδεσης με τις λοιπές κοινωνικές δομές του Δήμου, όπως το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» και το Κέντρο Κοινότητας, ενισχύοντας τη συνοχή του τοπικού δικτύου κοινωνικής προστασίας.

Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου Θάσου, η λειτουργία του ΚΑΠΗ απαιτεί συστηματική υποστήριξη και προγραμματισμό. Κρίσιμες παράμετροι αποτελούν η διασφάλιση σταθερής λειτουργίας και στελέχωσης, η συντήρηση και αναβάθμιση των κτιριακών υποδομών (προσβασιμότητα, ασφάλεια, επάρκεια χώρων δραστηριοτήτων), καθώς και η ανάπτυξη εξωστρεφών δράσεων ή κινητών παρεμβάσεων που μπορούν να προσεγγίσουν ηλικιωμένους σε απομακρυσμένους οικισμούς. Επιπλέον, η συστηματική καταγραφή της συμμετοχής και των αναγκών των ωφελούμενων μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο τεκμηρίωσης για μελλοντικές παρεμβάσεις και για τη στοχευμένη ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου.

Συνολικά, το ΚΑΠΗ Δήμου Θάσου αποτελεί τη μοναδική οργανωμένη δομή ημερήσιας κοινωνικής υποστήριξης ηλικιωμένων στο νησί και συνιστά κρίσιμο παράγοντα κοινωνικής συνοχής και ποιότητας ζωής για την τρίτη ηλικία. Η ενσωμάτωσή του σε έναν συνεκτικό επιχειρησιακό σχεδιασμό, σε συνέργεια με τις λοιπές κοινωνικές υπηρεσίες, είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων και για τη διατήρηση της κοινωνικής ανθεκτικότητας του Δήμου.

5.3.2.2 ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η προσχολική αγωγή και φροντίδα στον Δήμο Θάσου, για τις ηλικίες πριν την ένταξη στην υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση, οργανώνεται μέσω δομών φύλαξης και φροντίδας βρεφών και νηπίων (βρεφονηπιακοί / παιδικοί σταθμοί). Το σύστημα αυτό είναι κρίσιμη κοινωνική υποδομή, καθώς υποστηρίζει τη συμμετοχή των γονέων στην αγορά εργασίας, ενισχύει την κοινωνική συνοχή και λειτουργεί ως παράγοντας συγκράτησης νεότερων οικογενειών σε ένα νησιωτικό περιβάλλον με έντονη εποχικότητα απασχόλησης.

Στο επίπεδο των δημόσιων (δημοτικών) δομών, προκύπτει ότι λειτουργεί δίκτυο σταθμών που αναπτύσσεται σε βασικούς οικιστικούς πόλους του νησιού. Ειδικότερα, καταγράφονται ο Παιδικός Σταθμός Λιμένα Θάσου, ο Παιδικός Σταθμός Λιμεναρίων Θάσου και ο Δημοτικός Βρεφονηπιακός Σταθμός Πρίνου. Η χωρική αυτή διάρθρωση είναι λειτουργικά συνεπής με την ιεράρχηση του οικιστικού συστήματος (έδρα–βασικός πόλος, νότιος πόλος, βορειοδυτική ζώνη) και περιορίζει τις ανάγκες μετακίνησης, ωστόσο δημιουργεί ταυτόχρονα αυξημένες απαιτήσεις επιχειρησιακής οργάνωσης, ιδίως ως προς (α) τη διασφάλιση επαρκούς δυναμικότητας και στελέχωσης, (β) τη διατήρηση των κτιριακών υποδομών σε κατάλληλη κατάσταση (ασφάλεια, υγιεινή, πρόσβαση, αυλές), και (γ) τη δυνατότητα προσαρμογής της λειτουργίας στις ανάγκες οικογενειών που συνδέονται με εποχική απασχόληση (τουρισμός / υπηρεσίες). Σε τεχνικό επίπεδο, οι σταθμοί απαιτούν προγραμματισμό προληπτικών παρεμβάσεων και συμμόρφωση με τις απαιτήσεις αδειοδότησης και ασφάλειας, ενώ σε επιχειρησιακό επίπεδο απαιτείται παρακολούθηση δεικτών ζήτησης (αιτήσεις / κάλυψη θέσεων), προκειμένου να τεκμηριώνονται έγκαιρα ανάγκες ενίσχυσης, αναβάθμισης ή / και ανακατανομής δυναμικότητας.

Ως προς τις ιδιωτικές δομές προσχολικής αγωγής (ιδιωτικοί παιδικοί / βρεφονηπιακοί σταθμοί), από τη συστηματική αναζήτηση σε διαθέσιμες δημόσιες διαδικτυακές πηγές και ευρετήρια επαγγελματικών καταχωρίσεων δεν προκύπτει τεκμηριωμένη και επαληθεύσιμη παρουσία ενεργών ιδιωτικών σταθμών εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Θάσου, πέραν των δημοτικών δομών που εμφανίζονται στις σχετικές καταγραφές.

Συνολικά, η προσχολική φροντίδα στη Θάσο εμφανίζεται να στηρίζεται κυρίως σε δημοτικές δομές, γεγονός που αυξάνει το βάρος του Δήμου ως βασικού παρόχου κοινωνικής υποδομής για οικογένειες με παιδιά προσχολικής ηλικίας. Στο πλαίσιο αυτό, κρίσιμες προτεραιότητες επιχειρησιακού σχεδιασμού είναι η διασφάλιση επάρκειας και ποιότητας υπηρεσιών, η διατήρηση και αναβάθμιση της σχολικής στέγης / κτιριακών υποδομών των σταθμών, η πρόβλεψη λειτουργικών προσαρμογών σε συνθήκες εποχικότητας και η τεκμηριωμένη παρακολούθηση της ζήτησης, ώστε να υποστηρίζεται η κοινωνική συνοχή και η ελκυστικότητα του Δήμου ως τόπου μόνιμης κατοίκησης.

5.3.2.3 ΔΟΜΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

5.3.2.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» στον Δήμο Θάσου αποτελεί οργανωμένη κοινωνική υπηρεσία κατ’ οίκον φροντίδας, η οποία στοχεύει στην υποστήριξη ατόμων της τρίτης ηλικίας, ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) και μοναχικών ατόμων που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως. Η λειτουργία του προγράμματος έχει καίρια σημασία για έναν νησιωτικό δήμο με έντονα χαρακτηριστικά δημογραφικής γήρανσης και υψηλό δείκτη εξάρτησης, καθώς ενισχύει τη δυνατότητα παραμονής των ωφελούμενων στο οικείο περιβάλλον τους, μειώνοντας τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και περιορίζοντας την ανάγκη ιδρυματικής φροντίδας. Υπό αυτή την έννοια, το πρόγραμμα δεν λειτουργεί ως συμπληρωματική παροχή, αλλά ως βασική υποδομή κοινωνικής ανθεκτικότητας και πρόληψης, με άμεση επίδραση στην ποιότητα ζωής και στη συνοχή των τοπικών κοινοτήτων.

Το περιεχόμενο της παρεχόμενης φροντίδας διαρθρώνεται σε ένα πλέγμα υπηρεσιών που καλύπτει τόσο υγειονομικές όσο και κοινωνικές και πρακτικές ανάγκες καθημερινής διαβίωσης. Σε λειτουργικό επίπεδο, περιλαμβάνει υγειονομική φροντίδα μέσω επισκέψεων νοσηλευτή για βασικούς ελέγχους υγείας και υποστήριξη, κοινωνική υποστήριξη μέσω επισκέψεων κοινωνικού λειτουργού για εκτίμηση αναγκών, συμβουλευτική και ενίσχυση της συναισθηματικής ασφάλειας των ωφελούμενων, καθώς και οικιακή βοήθεια που σχετίζεται με καθημερινές λειτουργίες (ενδεικτικά: υποστήριξη σε καθαριότητα, προμήθεια τροφίμων / φαρμάκων, διευκόλυνση σε πληρωμές λογαριασμών και πρακτικές συναλλαγές). Η σύνθεση αυτή ανταποκρίνεται σε σύγχρονες προσεγγίσεις ολοκληρωμένης κατ’ οίκον φροντίδας, όπου η υγεία, η κοινωνική λειτουργικότητα και η πρακτική επάρκεια αντιμετωπίζονται ενιαία, με στόχο τη διατήρηση της αυτονομίας.

Ως προς τα κριτήρια ένταξης / ωφελούμενους, το πρόγραμμα απευθύνεται κυρίως σε άτομα τρίτης ηλικίας (συνήθως 65+), σε άτομα με κινητικές δυσκολίες ή μόνιμα / πρόσκαιρα προβλήματα υγείας που περιορίζουν την αυτοεξυπηρέτηση, καθώς και σε μοναχικά άτομα

χωρίς υποστηρικτικό οικογενειακό ή κοινωνικό περιβάλλον. Τα κριτήρια αυτά είναι κρίσιμα για τη στοχευμένη κατανομή των διαθέσιμων πόρων, καθώς επιτρέπουν την ιεράρχηση περιστατικών με βάση τον βαθμό ευαλωτότητας, τον κίνδυνο απομόνωσης και την ανάγκη συστηματικής παρακολούθησης.

Στο επιχειρησιακό πλαίσιο του Δήμου Θάσου, η αποτελεσματικότητα του προγράμματος επηρεάζεται από δύο δομικές συνθήκες: (α) τη χωρική διασπορά οικισμών και τις αυξημένες αποστάσεις / χρόνους μετακίνησης για κατ’ οίκον επισκέψεις, και (β) την εποχικότητα του νησιού, η οποία μπορεί να επηρεάζει την καθημερινή λειτουργία (κυκλοφοριακά φορτία, πίεση σε υπηρεσίες, διαφοροποίηση διαθεσιμότητας οικογενειακής φροντίδας λόγω εποχικής απασχόλησης). Συνεπώς, απαιτείται επιχειρησιακή οργάνωση με σαφές χωρικό προγραμματισμό (τομείς ευθύνης, σταθερά δρομολόγια, πρόβλεψη χρόνων), σύστημα διαχείρισης αιτημάτων και ιεράρχησης περιστατικών (με κοινωνικά και υγειονομικά κριτήρια), καθώς και ισχυρή διασύνδεση με τις λοιπές κοινωνικές δομές (π.χ. Κέντρο Κοινότητας) και με υγειονομικούς φορείς για παραπομπές / συντονισμό, όπου απαιτείται.

Για τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το «Βοήθεια στο Σπίτι» πρέπει να αντιμετωπίζεται ως σταθερή υπηρεσία πρώτης γραμμής, με ανάγκη διασφάλισης συνέχειας και ποιότητας. Αυτό συνεπάγεται προγραμματισμό επαρκών λειτουργικών πόρων (μετακινήσεις, εξοπλισμός, βασικά υλικά), υποστήριξη της διεπιστημονικής λειτουργίας (ρόλοι, διαδικασίες, πρωτόκολλα παρέμβασης) και μέριμνα για καταγραφή και αξιολόγηση αποτελεσμάτων (π.χ. κάλυψη, συχνότητα επισκέψεων, χρόνοι απόκρισης, τυποποιημένη αποτίμηση αναγκών). Η ενίσχυση των μηχανισμών αυτών ενδυναμώνει τη δυνατότητα του Δήμου να ανταποκρίνεται στις κοινωνικές πιέσεις της γήρανσης, να μειώνει τους κινδύνους εγκατάλειψης / απομόνωσης και να βελτιώνει με μετρήσιμο τρόπο την ποιότητα ζωής ευάλωτων δημοτών.

5.3.2.3.2 ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Θάσου αποτελεί δομή «πρώτης γραμμής» κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, με ρόλο σημείου ενιαίας υποδοχής, πληροφόρησης, υποστήριξης και διασύνδεσης των πολιτών—ιδίως των ευάλωτων ομάδων—με το σύστημα κοινωνικής προστασίας και τις διαθέσιμες κοινωνικές υπηρεσίες. Η λειτουργία του εντάσσεται στο πρότυπο των Κέντρων Κοινότητας που αναπτύχθηκαν πανελλαδικά ως επιχειρησιακό εργαλείο προσέγγισης και ενεργητικής υποστήριξης του πληθυσμού, με στόχο τη διευκόλυνση πρόσβασης σε παροχές και υπηρεσίες, την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Στο πλαίσιο του νησιωτικού χαρακτήρα της Θάσου, η ύπαρξη και η συστηματική λειτουργία του Κέντρου Κοινότητας αποκτούν ιδιαίτερη επιχειρησιακή σημασία, καθώς συμβάλλουν στη μείωση «χωρικών και διοικητικών εμποδίων» πρόσβασης των κατοίκων σε υπηρεσίες και δικαιώματα, ιδίως όταν συνυπάρχουν δημογραφική γήρανση, διασπορά οικισμών και εποχικές πιέσεις. Το Κέντρο λειτουργεί ως οργανωμένος κόμβος που συγκεντρώνει διαδικασίες πληροφόρησης και υποστήριξης (ενημέρωση, καθοδήγηση, παραπομπές), ενώ παράλληλα παρέχει πρακτική διευκόλυνση σε διοικητικές / ηλεκτρονικές διαδικασίες για πολίτες με περιορισμένες ψηφιακές δεξιότητες ή μειωμένη δυνατότητα μετακίνησης. Η συμβολή αυτή είναι κρίσιμη σε μικρούς και απομακρυσμένους οικισμούς, όπου η πρόσβαση σε υπηρεσίες συχνά προϋποθέτει μετακινήσεις προς τους κεντρικούς πόλους.

Ως προς το αντικείμενο, το Κέντρο Κοινότητας υποστηρίζει ένα ευρύ φάσμα ενεργειών που αφορούν την πρόσβαση σε κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες, την κοινωνική υποστήριξη, καθώς και τη διασύνδεση με αρμόδιους φορείς. Στην πράξη, ο ρόλος του εκτείνεται από την υποδοχή αιτημάτων και την εξατομικευμένη καθοδήγηση μέχρι τη λειτουργία ως «κόμβος παραπομπών» προς υπηρεσίες πρόνοιας, υγείας, απασχόλησης και ειδικών υποστηρικτικών δομών, ανάλογα με το προφίλ αναγκών κάθε ωφελούμενου. Επιπλέον, τεκμηριώνεται η ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης και παρεμβάσεων υποστήριξης σε ειδικά πεδία (ενδεικτικά: παροχή ψυχολογικής υποστήριξης μέσω του προσωπικού της δομής, καθώς και συνέργειες για προληπτικές δράσεις σε επίπεδο κοινότητας), οι οποίες ενισχύουν το προληπτικό αποτύπωμα της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου, το Κέντρο Κοινότητας λειτουργεί ως βασικός μηχανισμός συγκέντρωσης κοινωνικών αιτημάτων, καταγραφής αναγκών και τεκμηρίωσης προτεραιοτήτων. Η ύπαρξη συνεχούς ροής αιτημάτων και περιστατικών επιτρέπει την παραγωγή λειτουργικής πληροφόρησης για τη στοχευμένη βελτίωση υπηρεσιών (π.χ. χωρική «χαρτογράφηση» αναγκών, τυπολογία αιτημάτων, ομάδες στόχου), καθώς και για τη διασύνδεση κοινωνικών δράσεων με τεχνικές / υποστηρικτικές παρεμβάσεις (προσβασιμότητα, μετακινήσεις, υποστηρικτικές υπηρεσίες σε οικισμούς). Παράλληλα, η στελέχωση και η διοικητική συνέχεια της δομής αποτελούν κρίσιμη παράμετρο επιχειρησιακής επάρκειας, όπως τεκμηριώνεται από τις διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού που έχουν υλοποιηθεί για τη λειτουργία της, καθώς και από τον προγραμματισμό συνέχισης της δράσης μέσω χρηματοδοτικών πλαισίων.

Ειδικότερα, η ένταξη της «Συνέχισης δράσης Κέντρου Κοινότητας Δήμου Θάσου» στο ΕΣΠΑ 2021–2027 με συγκεκριμένο κωδικό ΟΠΣ συνιστά κρίσιμο θεσμικό και χρηματοδοτικό εχέγγυο για τη διατήρηση της δομής, στοιχείο που πρέπει να αποτυπώνεται στον επιχειρησιακό σχεδιασμό ως παράγοντας σταθερότητας και δυνατότητας προγραμματισμού σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Στο πλαίσιο αυτό, η προτεραιοποίηση δράσεων οφείλει να εστιάζει

στην ενίσχυση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας (διαδικασίες υποδοχής–παραπομπής, διαχείριση περιστατικών, δικτύωση φορέων), στη βελτίωση πρόσβασης ευάλωτων ομάδων (ιδίως ηλικιωμένων, ΑμεΑ, μοναχικών ατόμων) και στη διασφάλιση επιχειρησιακών προϋποθέσεων (συνεχής στελέχωση, βασικός υλικοτεχνικός εξοπλισμός, οργανωμένη συνεργασία με τις υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου). Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, το Κέντρο Κοινότητας λειτουργεί ως βασική «υποδομή κοινωνικής συνοχής» για τη Θάσο, με άμεση συμβολή στη μείωση ανισοτήτων πρόσβασης, στη στήριξη της μόνιμης κατοίκησης και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τοπικού κοινωνικού συστήματος.

5.3.3 ΥΓΕΙΑ

5.3.3.1 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας συνιστά τη σημαντικότερη νοσοκομειακή δομή της ευρύτερης περιοχής και καλύπτει τις υγειονομικές ανάγκες ενός πληθυσμού που υπερβαίνει τους 150.000 κατοίκους, μεταξύ των οποίων και ο πληθυσμός του Δήμου Θάσου. Ως δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια υγειονομική μονάδα, αποτελεί σημείο αναφοράς τόσο για την παροχή άμεσης νοσηλευτικής και διαγνωστικής φροντίδας, όσο και για πιο εξειδικευμένες ιατρικές υπηρεσίες που δεν είναι διαθέσιμες στο επίπεδο των Κέντρων Υγείας.

Το φάσμα των υπηρεσιών του περιλαμβάνει:

- Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) με 24ωρη λειτουργία και δυνατότητα άμεσης παρέμβασης σε τραυματισμούς, εγκεφαλικά, καρδιολογικά και λοιπά επείγοντα.
- Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και Μονάδα Αυξημένης Φροντίδας (ΜΑΦ), καλύπτοντας πλήρως τη νοσηλεία σε κρίσιμη κατάσταση.
- Ιατρικές Κλινικές όλων των βασικών ειδικοτήτων: Παθολογική, Καρδιολογική, Πνευμονολογική, Ορθοπεδική, Χειρουργική, Ουρολογική, Γυναικολογική, Νευρολογική, Ψυχιατρική.
- Ογκολογική Μονάδα με χημειοθεραπείες και στενή συνεργασία με μεγάλα νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης.
- Μονάδα Τεχνητού Νεφρού, εξυπηρετώντας τόσο χρόνιους όσο και περιστασιακούς αιμοκαθαιρόμενους.
- Αιμοδυναμικό εργαστήριο για επεμβατική καρδιολογία.
- Ακτινολογικό – απεικονιστικό τμήμα με μαγνητικό και αξονικό τομογράφο, ψηφιακές ακτινογραφίες, μαστογράφο, υπερηχοτομογράφο.

- Εργαστήρια μικροβιολογίας, αιματολογίας και βιοχημείας, που παρέχουν εξειδικευμένο διαγνωστικό έλεγχο υψηλής ακρίβειας.
- Εξωτερικά Ιατρεία πολλών ειδικοτήτων, με δυνατότητα τακτικών και απογευματινών ραντεβού.
- Μαιευτική και Νεογνολογική υποστήριξη, σημαντική για τη γυναικεία και παιδιατρική φροντίδα στην περιοχή.

5.3.3.2 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗ – ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΙΝΟΥ

Το Κέντρο Υγείας Πρίνου αποτελεί τον βασικό δημόσιο πυλώνα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) στον Δήμο Θάσου και τον κύριο «κόμβο» διαχείρισης επειγόντων περιστατικών σε νησιωτικές συνθήκες. Διοικητικά υπάγεται στην 4η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης (4η ΥΠΕ) και εντάσσεται στο δίκτυο μονάδων ΠΦΥ που καλύπτει την Π.Ε. Καβάλας. Στην πράξη λειτουργεί ως ενδιάμεσο επίπεδο μεταξύ της τοπικής φροντίδας (ιατρεία / Π.Ι. στους οικισμούς) και του δευτεροβάθμιου συστήματος (Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας), όπου παραπέμπονται τα βαριά ή εξειδικευμένα περιστατικά.

Η επιχειρησιακή σημασία του Κ.Υ. Πρίνου είναι αυξημένη για τρεις λόγους που χαρακτηρίζουν τη Θάσο: (α) η ισχυρή εποχική επιβάρυνση λόγω τουρισμού, (β) η χωρική διασπορά οικισμών και παραλιών σε μεγάλο μήκος οδικού δικτύου και (γ) η ανάγκη διακομιδών εκτός νησιού για δευτεροβάθμια περίθαλψη. Το τελευταίο είναι κρίσιμο: σε επείγοντα που απαιτούν νοσοκομειακή αντιμετώπιση, ο χρόνος δεν καθορίζεται μόνο από την επίγεια διαδρομή έως το Κ.Υ., αλλά και από τη θαλάσσια μεταφορά / ακτοπλοΐα και τη συνέχεια προς το Νοσοκομείο Καβάλας. Δημόσιες αναφορές περιστατικών υπογραμμίζουν ακριβώς αυτή τη «σύνθετη αλυσίδα χρόνων» (οδικό σκέλος και διακομιδή και διαθεσιμότητα μέσων).

Σε επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών, το Κ.Υ. Πρίνου καλύπτει ιατρική εκτίμηση και αντιμετώπιση επειγόντων, βασική πρωτοβάθμια παρακολούθηση και διαγνωστική υποστήριξη, στο βαθμό που επιτρέπει η στελέχωση και ο διαθέσιμος εξοπλισμός. Από υλικό της 4ης ΥΠΕ προκύπτει ότι λειτουργούν (ή / και έχουν προγραμματιστεί) δομές / ιατρεία ειδικοτήτων σε πλαίσιο συνεργασιών – ενδεικτικά έχουν εκδοθεί προσκλήσεις / διαδικασίες για καρδιολογική κάλυψη, γεγονός που δείχνει προσπάθεια ενίσχυσης της ικανότητας αντιμετώπισης περιστατικών που «πιέζουν» ιδιαίτερα σε νησιωτικό περιβάλλον (π.χ. καρδιολογικά επείγοντα).

Παράλληλα, η 4η ΥΠΕ έχει προχωρήσει σε στοχευμένες παρεμβάσεις υποδομών / εξοπλισμού που έχουν σαφή λειτουργική διάσταση για μια μονάδα πρώτης γραμμής. Ενδεικτικά, το 2025 δημοσιεύτηκαν διευκρινίσεις για προμήθεια και εγκατάσταση ψυκτικού θαλάμου (νεκροθαλάμου) στο Κ.Υ. Πρίνου, στοιχείο που αφορά την πληρότητα υποστηρικτικών

λειτουργιών και την ορθή διαχείριση περιστατικών μέχρι να ολοκληρωθούν οι θεσμικές / διακομιστικές διαδικασίες.

Στο σκέλος των κτιριακών υποδομών, το Κ.Υ. Πρίνου περιλαμβάνεται σε ευρύτερο πρόγραμμα ενεργειακής και λειτουργικής αναβάθμισης / ανακαίνισης υποδομών υγείας στις ΥΠΕ Μακεδονίας–Θράκης. Η υπογραφή σύμβασης για την αναβάθμιση (σε δέσμη έργων που περιλαμβάνει και άλλα Κέντρα Υγείας) έχει αναφερθεί δημόσια, ενώ παράλληλα υπάρχουν δημοσιεύματα που αποτυπώνουν ότι οι εργασίες ανακαίνισης επηρεάζουν προσωρινά επιμέρους λειτουργίες (π.χ. περιορισμοί εργαστηρίων σε μη επείγοντα, προσωρινές μεταβολές στη δυνατότητα βραχείας νοσηλείας), κάτι που είναι κρίσιμο να περιγράφεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ως «μεταβατική λειτουργική κατάσταση» και ως ανάγκη επιχειρησιακής συνέχειας (business continuity) κατά την περίοδο έργων.

Τέλος, η διασύνδεση του Κ.Υ. Πρίνου με το σύστημα επείγουσας προνοσοκομειακής φροντίδας είναι κομβική. Η επιχειρησιακή πραγματικότητα στη Θάσο είναι ότι τα διαθέσιμα μέσα (ασθενοφόρα / πληρώματα) και η γεωγραφία του νησιού καθορίζουν την κάλυψη συμβάντων, ειδικά σε περιόδους αιχμής. Ενδεικτικά, σε δημόσια καταγραφή περιστατικού έχει αποτυπωθεί ο ρόλος του Κ.Υ. Πρίνου ως σημείο παραλαβής / παράδοσης επείγοντος περιστατικού από ασθενοφόρο και ως ενδιάμεσος σταθμός στην αλυσίδα διακομιδής.

Συμπερασματικά για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου Θάσου, το Κέντρο Υγείας Πρίνου δεν είναι απλώς μια υγειονομική δομή: αποτελεί κρίσιμη υποδομή ανθεκτικότητας (resilience) του νησιού. Η αποτελεσματικότητά του εξαρτάται από (i) τη στελέχωση και την κάλυψη ειδικοτήτων, (ii) τον λειτουργικό εκσυγχρονισμό / ανακαίνιση χωρίς απώλεια βασικών υπηρεσιών, και (iii) τον συντονισμό με ΕΚΑΒ, ακτοπλοΐα και το Γ.Ν. Καβάλας για τις διακομιδές. Για τον Δήμο, αυτό «μεταφράζεται» σε ανάγκη θεσμικής συνεργασίας (με 4η ΥΠΕ / ΕΚΑΒ), υποστήριξης προσβασιμότητας (οδικό δίκτυο προς Κ.Υ., σήμανση, αποχιονισμοί όπου απαιτείται), επιχειρησιακής ετοιμότητας σε τουριστική αιχμή και έμφασης σε πρωτόκολλα διαχείρισης μαζικών συμβάντων (καύσωνες, τροχαία, θαλάσσια συμβάντα), όπου ο χρόνος απόκρισης είναι καθοριστικός.

5.3.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

5.3.4.1 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση στον Δήμο Θάσου οργανώνεται ως χωρικά κατανεμημένο δίκτυο σχολικών μονάδων, το οποίο αντανακλά τη νησιωτικότητα, τη λειτουργική ιεράρχηση του οικιστικού συστήματος και τις απαιτήσεις προσβασιμότητας των μαθητών, ιδίως στις μικρές ηλικίες. Με βάση τα επίσημα μητρώα σχολικών μονάδων, στον Δήμο λειτουργούν 13

Νηπιαγωγεία και 8 Δημοτικά Σχολεία, δηλαδή συνολικά 21 μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η διάρθρωση αυτή συγκροτεί ένα πολυκεντρικό—πλην ιεραρχημένο—πλέγμα εξυπηρέτησης, με κύριους πόλους στον Λιμένα (Θάσος) και στα Λιμενάρια και συμπληρωματική κάλυψη σε επιλεγμένους δευτερεύοντες οικισμούς και παραλιακές συγκεντρώσεις.

Στο επίπεδο της προσχολικής εκπαίδευσης, η λειτουργία δύο Νηπιαγωγείων στον Λιμένα (1ο και 2ο Νηπιαγωγείο Θάσου) και δύο στα Λιμενάρια (1ο και 2ο Νηπιαγωγείο Λιμεναρίων) αποτυπώνει τη συγκέντρωση της ζήτησης στους βασικούς οικιστικούς πόλους. Παράλληλα, η ύπαρξη Νηπιαγωγείων σε Καλλιράχη, Παναγία, Ποταμιά, Ποτό, Πρίνο, Ραχώνι, Σκάλα Μαριών, Σκάλα Σωτήρα και Θεολόγο διασφαλίζει γεωγραφική κάλυψη σε κομβικά σημεία του νησιού και περιορίζει την ανάγκη μετακίνησης νηπίων σε μεγάλες αποστάσεις. Η επιλογή αυτή είναι λειτουργικά τεκμηριωμένη σε νησιωτικά περιβάλλοντα, όπου η οδική προσβασιμότητα, οι χρόνοι μετακίνησης και οι εποχικές κυκλοφοριακές πιέσεις επηρεάζουν άμεσα την ασφάλεια και την καθημερινή λειτουργικότητα της σχολικής ζωής. Ωστόσο, η διασπορά πολλών μονάδων μικρής κλίμακας συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης σε περισσότερα κτιριακά σημεία, καθώς και ανάγκη σταθερού προγραμματισμού μικροπαρεμβάσεων (π.χ. αυλές, περίφραξη, προσβασιμότητα, Η / Μ εγκαταστάσεις), ώστε να διατηρείται ομοιόμορφα αποδεκτό επίπεδο ασφάλειας και λειτουργικότητας.

Στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας σχολικής εκπαίδευσης, η λειτουργία δύο Δημοτικών Σχολείων στον Λιμένα (1ο και 2ο Δημοτικό Σχολείο Θάσου) και ενός Δημοτικού στα Λιμενάρια συγκροτεί τον βασικό κορμό εξυπηρέτησης, ενώ Δημοτικά Σχολεία σε Καλλιράχη, Παναγία, Ποταμιά και Πρίνο, καθώς και το Δημοτικό Σχολείο Θεολόγου–Ποτού, ενισχύουν την εδαφική συνοχή του δικτύου, μειώνοντας την ανάγκη καθημερινών μετακινήσεων από / προς τους κεντρικούς οικισμούς. Στο πλαίσιο των δημογραφικών χαρακτηριστικών που έχουν ήδη καταγραφεί (γήρανση, υψηλή εξάρτηση και ήπια συρρίκνωση μόνιμου πληθυσμού), η διατήρηση της λειτουργικής επάρκειας του δικτύου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης προϋποθέτει συστηματική παρακολούθηση του μαθητικού πληθυσμού και των χωρικών ροών, ώστε ο Δήμος να τεκμηριώνει εγκαίρως ανάγκες σχολικής στέγης, σχολικής μεταφοράς, ασφάλειας διαδρομών και προτεραιοποίησης τεχνικών παρεμβάσεων. Παράλληλα, η έντονη εποχικότητα του νησιού επιβάλλει επιχειρησιακό προγραμματισμό που λαμβάνει υπόψη τη διαφοροποίηση φορτίων και πρόσβασης στις τεχνικές εργασίες: η περίοδος εκτέλεσης συντηρήσεων / αναβαθμίσεων πρέπει να επιλέγεται έτσι ώστε να αποφεύγεται η σύγκρουση με τα μέγιστα τουριστικά φορτία και οι εργασίες να ολοκληρώνονται πριν την έναρξη του σχολικού έτους.

Για τον επιχειρησιακό και τεχνικό σχεδιασμό του Δήμου, το δίκτυο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί κρίσιμη κοινωνική υποδομή, άμεσα συνδεδεμένη με την ελκυστικότητα του τόπου για μόνιμη κατοίκηση και με τη συγκράτηση νεότερων οικογενειών. Ως εκ τούτου, οι

παρεμβάσεις σχολικής στέγης και υποστήριξης του σχολικού περιβάλλοντος τεκμηριώνεται ότι πρέπει να ιεραρχούνται σε άξονες: προληπτική και διορθωτική συντήρηση κτιρίων, βελτίωση ασφάλειας και προσβασιμότητας (περιβάλλων χώρος, αυλές, οδοασφάλεια πέριξ σχολείων), αναβαθμίσεις υγιεινής και ανθεκτικότητας, καθώς και μέτρα ενεργειακής απόδοσης για μείωση λειτουργικού κόστους και βελτίωση θερμικής άνεσης. Η ενσωμάτωση των παραπάνω σε συνεκτικό πρόγραμμα παρεμβάσεων, με κριτήρια χωρικής κάλυψης, τεχνικής ωριμότητας και κοινωνικής αναγκαιότητας, ενισχύει τη λειτουργική αξιοπιστία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και υποστηρίζει έμμεσα τις δημογραφικές και αναπτυξιακές επιδιώξεις του Δήμου.

5.3.4.2 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση στον Δήμο Θάσου συγκροτείται ως δίκτυο σχολικών μονάδων με σαφή λειτουργική ιεράρχηση και χωρική στόχευση, σε άμεση συνάρτηση με τη νησιωτικότητα, τη διάρθρωση των οικιστικών πόλων και τις ανάγκες καθημερινής μετακίνησης μαθητικού πληθυσμού. Με βάση τα επίσημα μητρώα σχολικών μονάδων, στο διοικητικό όριο της Π.Ε. Θάσου (Δήμος Θάσου) λειτουργούν συνολικά 6 σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και ειδικότερα 3 Γυμνάσια, 2 Γενικά Λύκεια (ΓΕ.Λ.) και 1 Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.). Η διάρθρωση αυτή διαμορφώνει ένα «τριπολικό» πρότυπο χωρικής εξυπηρέτησης, με κύρια σημεία αναφοράς τον Λιμένα (διοικητικό και μεταφορικό κέντρο), τα Λιμενάρια (νότιος πόλος) και τον Πρίνο (βορειοδυτική ζώνη).

Στο επίπεδο της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, λειτουργούν τα Γυμνάσια Λιμένα Θάσου, Λιμεναρίων Θάσου και Πρίνου Θάσου, καλύπτοντας γεωγραφικά τα βασικά υποσυστήματα κατοίκησης και περιορίζοντας τις μεγάλες ακτίνες μετακίνησης που θα προέκυπταν σε περίπτωση μονοκεντρικής οργάνωσης. Η ύπαρξη τριών γυμνασίων σε διαφορετικούς οικιστικούς πόλους είναι ιδιαίτερα κρίσιμη σε νησιωτικό περιβάλλον, όπου οι καθημερινές ροές μαθητών επηρεάζονται από το ανάγλυφο, τις αποστάσεις, την εποχική επιβάρυνση του οδικού δικτύου και την ανάγκη αυξημένης οδικής ασφάλειας. Παράλληλα, η χωρική κατανομή των γυμνασίων λειτουργεί ως παράγοντας διατήρησης της κοινωνικής συνοχής και στήριξης της μόνιμης κατοίκησης σε περιοχές εκτός των δύο μεγαλύτερων πόλων.

Στο επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, λειτουργούν το Γενικό Λύκειο Λιμένα Θάσου και το Γενικό Λύκειο Λιμεναρίων Θάσου, τα οποία διασφαλίζουν κάλυψη των αναγκών γενικής παιδείας στα δύο κύρια αστικά / λειτουργικά κέντρα του νησιού. Η χωρική αυτή επιλογή περιορίζει τις καθημερινές μετακινήσεις του μαθητικού πληθυσμού στις μεγαλύτερες τάξεις και ενισχύει την εκπαιδευτική ισοδυναμία μεταξύ βόρειας / κεντρικής και νότιας Θάσου. Επιπλέον, η λειτουργία του 1ου ΕΠΑ.Λ. Θάσου παρέχει κρίσιμη δυνατότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, η οποία είναι ιδιαίτερα συναφής με την παραγωγική φυσιογνωμία του νησιού (τουρισμός–υπηρεσίες, τεχνικά επαγγέλματα, υποστηρικτικές ειδικότητες), συνεισφέροντας

δυνητικά στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων και στη συγκράτηση πληθυσμού παραγωγικών ηλικιών. Σε ένα περιβάλλον όπου έχει ήδη τεκμηριωθεί χαμηλότερη συγκέντρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και αυξημένη βαρύτητα εφαρμοστικών εκπαιδευτικών διαδρομών, η επαγγελματική εκπαίδευση αποτελεί κρίσιμο εργαλείο ενίσχυσης δεξιοτήτων, υπό την προϋπόθεση ότι υποστηρίζεται με κατάλληλες υποδομές, εργαστηριακό εξοπλισμό και λειτουργικές συνέργειες με την τοπική οικονομία.

Για τον επιχειρησιακό και τεχνικό σχεδιασμό του Δήμου, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνιστά κομβική κοινωνική υποδομή, αφενός επειδή επηρεάζει άμεσα τη συγκράτηση του νεανικού πληθυσμού και την κοινωνική βιωσιμότητα των οικιστικών πόλων, αφετέρου επειδή επηρεάζει την αναπτυξιακή προοπτική μέσω της συγκρότησης τοπικού ανθρώπινου κεφαλαίου. Η υφιστάμενη δημογραφική δομή (γήρανση, υψηλός δείκτης εξάρτησης) καθιστά αναγκαία την ενίσχυση των παραγόντων που συγκρατούν οικογένειες και νέους στο νησί, όπου η επάρκεια, η ασφάλεια και η ποιότητα των σχολικών υποδομών αποτελούν βασικές συνιστώσες. Υπό το πρίσμα αυτό, προτεραιοποιούνται παρεμβάσεις που διασφαλίζουν την κτιριακή και λειτουργική επάρκεια (συντηρήσεις, αποκατάσταση φθορών, αναβαθμίσεις Η / Μ εγκαταστάσεων), τη βελτίωση της ασφάλειας και της προσβασιμότητας (περίβολοι, αυλές, φωτισμός, ασφαλείς προσβάσεις και κυκλοφοριακές ρυθμίσεις πέριξ σχολείων), καθώς και δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης που μειώνουν λειτουργικό κόστος και βελτιώνουν συνθήκες θερμικής άνεσης. Ιδιαίτερη επιχειρησιακή βαρύτητα αποκτούν επίσης η σχολική μεταφορά και η οργάνωση των καθημερινών ροών, δεδομένης της χωρικής διασποράς και των εποχικών πιέσεων (τουριστική αιχμή), που επιβάλλουν σταθερό προγραμματισμό και επαρκή ευελιξία στη διαχείριση μετακινήσεων.

Τέλος, η ύπαρξη ΕΠΑ.Λ. δημιουργεί πεδίο για στοχευμένες πολιτικές διασύνδεσης εκπαίδευσης–αγοράς εργασίας σε τοπικό επίπεδο, με έμφαση σε τεχνικές, ψηφιακές και «πράσινες» δεξιότητες που ενισχύουν την ποιότητα του τουριστικού προϊόντος και τη λειτουργική υποστήριξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, η προσέγγιση αυτή μπορεί να ενταχθεί ως οριζόντια κατεύθυνση που συμπληρώνει τις κλασικές παρεμβάσεις σχολικής στέγης, ενισχύοντας τη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή ανθεκτικότητα του Δήμου μέσω της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της συγκράτησης νεανικού δυναμικού.

5.3.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

5.3.5.1 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ

Ο Δήμος Θάσου διαθέτει ένα από τα πιο «συμπαγή» και υψηλής αναγνωρισιμότητας πολιτιστικά αποθέματα στο Βόρειο Αιγαίο, με πυρήνα την αρχαία πόλη στον Λιμένα και

δευτερεύοντες αλλά εξαιρετικά ισχυρούς πόλους όπως ο αρχαιολογικός χώρος Αλυκής. Το απόθεμα αυτό λειτουργεί ταυτόχρονα ως: (α) βασικός πόρος πολιτιστικού τουρισμού, (β) χωρικός περιορισμός / κανόνας για έργα υποδομών και επεμβάσεις (οδικά, δίκτυα, λιμενικά), και (γ) πεδίο διαχείρισης επισκεψιμότητας, ασφάλειας και προστασίας μνημείων. Η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΠΟ για τη Θάσο είναι η Εφορεία Αρχαιοτήτων Καβάλας (ΕΦΑΚΑΒ), η οποία διαχειρίζεται τους επισκέψιμους χώρους και το Αρχαιολογικό Μουσείο.

Στον Λιμένα, η Πόλις της αρχαίας Θάσου συγκροτεί ένα ενιαίο σύστημα μνημείων (τείχη, ακρόπολη, ιερά, δημόσια κτίρια, θέατρο), το οποίο δομεί ουσιαστικά την «πολιτιστική ραχοκοκαλιά» του αστικού κέντρου. Η επίσημη τεκμηρίωση του ΥΠΠΟ αποδίδει την ίδρυση της αποικίας στον 7ο αι. π.Χ. και περιγράφει τον αρχαιολογικό χώρο ως μνημειακό σύνολο που περιλαμβάνει την αγορά, τμήματα οχυρώσεων / πυλών, ιερά και το θέατρο.

Κεντρικό στοιχείο είναι η Αγορά της αρχαίας Θάσου, η οποία αποτέλεσε το πολιτικό–διοικητικό–θρησκευτικό κέντρο της πόλης και παραμένει ο βασικός επισκέψιμος πόλος εντός Λιμένα. Η δομή της (μνημειακό συγκρότημα με κύρια κτίρια / στοές / ιερά) την καθιστά χώρο υψηλής ευαισθησίας σε παρεμβάσεις του περιβάλλοντος χώρου (κυκλοφορία, όμβρια, δονήσεις, αστικές πιέσεις) και απαιτεί συνεχή διαχείριση συντήρησης και ανάδειξης.

Ένα δεύτερο, εξίσου εμβληματικό σύνολο είναι ο Αρχαιολογικός Χώρος Αλυκής (Νότια Θάσος). Πρόκειται για τοπίο στο οποίο η αρχαιολογία, η γεωλογία / μάρμαρο και η παράκτια μορφολογία «κουμπώνουν» λειτουργικά: αρχαίες λατομικές δραστηριότητες, ιερά και διαδοχικές φάσεις χρήσης σε άμεση εγγύτητα με τη θάλασσα. Η ΕΦΑΚΑΒ παρέχει και επιχειρησιακές πληροφορίες πρόσβασης (οδική πρόσβαση από περιφερειακή οδό, εποχικά ΜΜΜ), γεγονός που επιτρέπει στον Δήμο να συνδέσει τον χώρο με σχέδια σήμανσης, ασφαλών στάσεων / στάθμευσης και διαχείρισης ροών τους θερινούς μήνες.

Στο ίδιο χωρικό «πακέτο» της Αλυκής τεκμηριώνονται και παλαιοχριστιανικές βασιλικές, που αναδεικνύουν τη συνέχεια κατοίκησης / λατρείας και επεκτείνουν το ενδιαφέρον του χώρου πέρα από την κλασική / ελληνιστική περίοδο. Η ύπαρξη πολλαπλών στρωμάτων πολιτιστικού αποθέματος (αρχαίο–παλαιοχριστιανικό) ενισχύει την αξία του χώρου, αλλά απαιτεί και πιο προσεκτικό καθεστώς διαχείρισης (διαδρομές, προστασία ευαίσθητων επιφανειών, ελεγχόμενη πρόσβαση).

Παράλληλα, στον Λιμένα έχουν αναδειχθεί / τεκμηριωθεί παλαιοχριστιανικά κατάλοιπα (βασιλικές) σε αστικό περιβάλλον, με αποτέλεσμα ένα πρόσθετο επίπεδο «αρχαιολογικής συνύπαρξης» με τη σύγχρονη πόλη. Η πραγματικότητα αυτή είναι κρίσιμη για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, διότι επηρεάζει τεχνικά έργα (σκάμματα δικτύων, αναπλάσεις, οδοποιία) και απαιτεί προληπτικό συντονισμό με τις αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες,

χρονοπρογραμματισμό και πρόβλεψη κόστους / καθυστερήσεων όπου προκύπτουν αρχαιολογικά ευρήματα.

Πέραν των κύριων αρχαιολογικών πόλων, στη Θάσο υπάρχουν και μνημεία / οχυρωματικά κατάλοιπα νεότερων περιόδων (π.χ. το Κάστρο Θεολόγου ως μνημείο ύστερης βυζαντινής / μεσαιωνικής οχυρωματικής), τα οποία συνεισφέρουν στην πολιτιστική ποικιλία του νησιού και μπορούν να ενταχθούν σε συμπληρωματικές διαδρομές πολιτιστικού–ορεινού τουρισμού, εφόσον τεκμηριωθούν με κατάλληλη σήμανση και μέτρα βασικής ασφάλειας πρόσβασης.

Επιχειρησιακά, το πολιτιστικό απόθεμα της Θάσου «μεταφράζεται» σε συγκεκριμένες ανάγκες και πεδία δράσης. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Διαχείριση επισκεψιμότητας στους κύριους πόλους (Λιμένας–Αγορά / Πόλις–Αλυκή), με έμφαση σε κυκλοφοριακή οργάνωση, ασφαλείς διαδρομές πεζών, στάθμευση και σαφή σήμανση.
- Θεσμικός συντονισμός με ΕΦΑΚΑΒ / ΥΠΠΟ από τα πρώτα στάδια κάθε τεχνικού έργου σε ζώνες πιθανής αρχαιολογικής ευαισθησίας, ώστε να περιορίζονται καθυστερήσεις και να εξασφαλίζεται συμβατότητα. (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού)
- Ανάδειξη / ερμηνεία (ψηφιακό υλικό, ενιαία ταυτότητα πινακίδων, σύνδεση μουσείου–υπαίθριων μνημείων), που αυξάνει την ποιότητα εμπειρίας και διαχέει την επισκεψιμότητα.
- Προστασία και ανθεκτικότητα: η παράκτια θέση μνημείων όπως στην Αλυκή δημιουργεί επιπλέον ανάγκες για διαχείριση φθοράς (θαλάσσιο περιβάλλον, άνεμος, θερμική καταπόνηση) και έλεγχο άναρχων χρήσεων κατά την αιχμή.

5.3.5.2 ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Αρχαιολογικό Μουσείο Θάσου (Λιμένας)

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Θάσου βρίσκεται στον Λιμένα (στην πρωτεύουσα του νησιού, δίπλα στον βασικό λιμένα άφιξης από Κεραμωτή). Αποτελεί το κεντρικό μουσείο για τα αρχαιολογικά ευρήματα της Θάσου και πρακτικά είναι «κόμβος πολιτιστικής επίσκεψης» γιατί είναι εύκολα προσβάσιμο (και για ημερήσιους επισκέπτες που έρχονται / φεύγουν με πλοίο). Ο ρόλος του δεν είναι μόνο εκθεσιακός: λειτουργεί και ως σημείο αποσυμφόρησης της παραλιακής μονοθεματικής δραστηριότητας, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη πολιτιστική επιλογή μέσα στον οικισμό–πύλη του νησιού, με μεγάλο πλεονέκτημα τη γειτνίαση με τις βασικές μετακινήσεις / στάθμευση / υπηρεσίες του Λιμένα.

Δημοτικό Μουσείο Πολύγνωτου Βαγή (Ποταμιά)

Το Δημοτικό Μουσείο Πολύγνωτου Βαγή βρίσκεται στην Ποταμιά, έναν παραδοσιακό οικισμό της ανατολικής Θάσου, λίγο πάνω από τη Χρυσή Αμμουδιά (Golden Beach). Είναι αφιερωμένο στον γλύπτη Πολύγνωτο Βαγή (με καταγωγή από τη Θάσο) και αποτελεί το βασικό σημείο αναφοράς του νησιού για τη νεότερη καλλιτεχνική δημιουργία, πέρα από την κυρίαρχη εικόνα του «παραλιακού προορισμού». Η επίσκεψη λειτουργεί πολύ πρακτικά ως «γέφυρα» ακτής–ενδοχώρας: συνδυάζεται εύκολα με βόλτα στην Ποταμιά (πλατείες, σκιά, παραδοσιακή αρχιτεκτονική) και μπορεί να στηρίξει μια πιο ισορροπημένη κατανομή επισκεψιμότητας μέσα στην ημέρα (όχι μόνο ώρες παραλίας).

Olive Oil Museum / Μουσείο Ελαιολάδου (Πρίνος)

Το Olive Oil Museum βρίσκεται στην περιοχή του Πρίνου, στη δυτική πλευρά της Θάσου, κοντά στη Σκάλα Πρίνου (μία από τις βασικές «πύλες» του νησιού προς / από Καβάλα). Πρόκειται για θεματικό χώρο γύρω από την ελιά και την παραγωγή ελαιολάδου, που «δένει» άμεσα με το παραγωγικό προφίλ της Θάσου (ελαιώνες, τοπικά προϊόντα, γαστρονομία). Από πλευράς εμπειρίας, δίνει στον επισκέπτη ένα ξεκάθαρο αφήγημα για την τοπική οικονομία και την αγροτική ταυτότητα του νησιού, ενώ επιχειρησιακά βοηθά στη χρονική / χωρική διασπορά της ζήτησης: είναι επίσκεψη που γίνεται και εκτός «αιχμής παραλίας» και δημιουργεί λόγο μετακίνησης προς τη δυτική ενδοπαραλιακή ζώνη.

Λαογραφικό Μουσείο Θεολόγου (Θεολόγος)

Ο Θεολόγος είναι από τους πιο χαρακτηριστικούς ορεινούς / ημιορεινούς οικισμούς της Θάσου (στο νότιο–νοτιοανατολικό τμήμα του νησιού), με έντονο παραδοσιακό αποτύπωμα. Το Λαογραφικό Μουσείο λειτουργεί ως «πύλη κατανόησης» της παλαιότερης καθημερινότητας και της κοινωνικής ιστορίας του τόπου: δεν είναι απλώς μια στάση με εκθέματα, αλλά σημείο που υποστηρίζει έμπρακτα τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος (ενδοχώρα, πολιτιστική μνήμη, αρχιτεκτονική οικισμού, τοπικές διαδρομές). Στην πράξη, μια επίσκεψη στο μουσείο συνδυάζεται με περιήγηση στον ίδιο τον Θεολόγο (δροσερότερες συνθήκες σε σχέση με παραλιακά μέτωπα, παραδοσιακός ιστός), άρα συμβάλλει στη μεταφορά μέρους της επισκεψιμότητας εκτός ακτής, ειδικά σε ημέρες υψηλής θερμοκρασίας.

Παλατάκι Λιμεναρίων (τοπόσημο νεότερης / βιομηχανικής κληρονομιάς)

Το «Παλατάκι» βρίσκεται στα Λιμενάρια (νότια–νοτιοδυτική Θάσος) και είναι από τα πιο αναγνωρίσιμα κτίρια–τοπόσημα του νησιού, συνδεδεμένο με τη νεότερη ιστορία της μεταλλευτικής δραστηριότητας. Σήμερα λειτουργεί κυρίως ως σημείο περιπάτου και φωτογράφισης στο παράκτιο μέτωπο των Λιμεναρίων, δηλαδή ως πόλος μικρής αλλά έντονης

«συγκέντρωσης» ροών (ιδίως απογευματινές ώρες). Αυτό έχει πρακτικές συνέπειες για τη δημοτική λειτουργία σε περιόδους αιχμής: ανάγκες καθαριότητας, φωτισμού, ασφαλούς πεζής κίνησης και στοιχειώδους διαχείρισης στάθμευσης γύρω από το σημείο, ώστε η εμπειρία να παραμένει θετική χωρίς υποβάθμιση του χώρου.

Γκιόλα (φυσικός σχηματισμός – Αστρίς)

Η Γκιόλα βρίσκεται στη νότια Θάσο, κοντά στην Αστρίδα (Αστρίς), και είναι ένα από τα πιο προβεβλημένα φυσικά αξιοθέατα: ένας ιδιαίτερος βραχώδης σχηματισμός που δημιουργεί «φυσική πισίνα» δίπλα στη θάλασσα. Η επίσκεψη δεν είναι «αστική» – συνήθως συνδυάζει μετακίνηση με όχημα και περπάτημα σε διαδρομή που μπορεί να έχει σημεία έκθεσης στον ήλιο / ανωμαλίες εδάφους. Άρα, πέρα από το τουριστικό ενδιαφέρον, δημιουργεί και καθαρά λειτουργικές ανάγκες: βασική σήμανση / καθοδήγηση, οργάνωση άτυπων σημείων στάθμευσης (ώστε να μην «απλώνεται» ανεξέλεγκτα η στάθμευση), και διαχείριση απορριμμάτων, επειδή η επισκεψιμότητα είναι έντονα εποχική και πολλές φορές συμπυκνωμένη μέσα στη μέρα.

Καταρράκτες / Λίμνη Μαριών (Μαριές – «Κεφαλάρι»)

Οι καταρράκτες και η μικρή λίμνη στην περιοχή των Μαριών (ενδοχώρα νοτιοδυτικής Θάσου) είναι κλασική «στάση δροσιάς» και περιπάτου, ιδιαίτερα σε ημέρες υψηλής θερμοκρασίας. Το αξιοθέατο λειτουργεί ως φυσικός αντισταθμιστής της πίεσης στην ακτή, μεταφέροντας ένα μέρος της ζήτησης προς το εσωτερικό του νησιού και ενισχύοντας τη λογική «εμπειρίας τοπίου» (σύντομη πεζοπορία / στάση, φωτογράφιση, σκιά). Επειδή όμως πρόκειται για σημείο που μπορεί να δεχθεί μεγάλη συγκέντρωση επισκεπτών σε μικρό χώρο, τα κρίσιμα πρακτικά θέματα είναι: καθαριότητα, ασφαλής πρόσβαση, και αποφυγή άναρχης στάθμευσης / καταπάτησης του φυσικού χώρου.

Όρος Υψάριο (πεζοπορικός πόλος – κορυφή Θάσου)

Το Υψάριο είναι το υψηλότερο σημείο της Θάσου (περίπου στα 1.200+ μ.) και αποτελεί βασικό πόλο για πεζοπορία, ανάβαση και πανοραμική θέα. Σε αντίθεση με «σημεία επίσκεψης» τύπου μουσείου, εδώ το αξιοθέατο είναι η ίδια η δραστηριότητα και η διαδρομή: ο επισκέπτης χρειάζεται καθοδήγηση για μονοπάτια, ρεαλιστική πληροφόρηση για χρόνο / δυσκολία, και βασική σήμανση ώστε να μειώνονται ατυχήματα / αποπροσανατολισμοί. Επιχειρησιακά, τέτοιες διαδρομές ενισχύουν την επιμήκυνση της τουριστικής εμπειρίας και τη διαφοροποίηση του προϊόντος της Θάσου ως «πράσινου» νησιού, αλλά απαιτούν στοιχειώδη υποστήριξη (σήμανση, ενημερωτικό υλικό, καθαριότητα σε κομβικά σημεία εκκίνησης).

5.3.5.3 ΝΑΟΙ – ΜΟΝΕΣ

Οι ναοί και οι μονές του Δήμου Θάσου λειτουργούν ως σημεία πολιτιστικής / θρησκευτικής αναφοράς με διττή αξία: αφενός καλύπτουν λατρευτικές ανάγκες των οικισμών, αφετέρου αποτελούν πόλους επισκεψιμότητας που επηρεάζουν την καθημερινή λειτουργία του νησιού (κυκλοφορία, στάθμευση, καθαριότητα, σήμανση, ασφάλεια πρόσβασης), ιδιαίτερα στη θερινή περίοδο. Σε επίπεδο επιχειρησιακού σχεδιασμού, κάποια από τα σημεία αυτά αντιμετωπίζονται ως «κόμβοι ήπιας πολιτιστικής υποδομής» που απαιτούν: (α) σαφή προσβασιμότητα (οδική πρόσβαση / πεζές διαδρομές), (β) βασική οργάνωση επισκεπτών (χώροι στάσης, ενημερωτική σήμανση), (γ) πρότυπα ασφάλειας και συντήρησης, και (δ) μέριμνα για τον σεβασμό του λατρευτικού χαρακτήρα (ώρες επίσκεψης, κανόνες συμπεριφοράς, αποφυγή όχλησης).

Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Παναγούδα) – Μαριές

Πρόκειται για σημαντικό θρησκευτικό σημείο της ενδοχώρας, σε περιοχή που συνδυάζει φυσικό τοπίο και πολιτιστική ταυτότητα. Η προσέγγιση από το οδικό δίκτυο (και η τελική πρόσβαση στον χώρο) πρέπει να αξιολογείται ως προς την ασφαλή κίνηση οχημάτων / πεζών, ειδικά σε περιόδους αυξημένης επισκεψιμότητας. Επιχειρησιακά, απαιτείται πρόβλεψη για σαφή κατεύθυνση / σήμανση, οργάνωση στάθμευσης χωρίς άτυπες καταλήψεις οδών, και στοιχειώδης διαχείριση καθαριότητας σε ημέρες αιχμής (Κυριακές, εορτές).

Ιερά Μονή Αρχαγγέλου Μιχαήλ

Είναι από τα πλέον αναγνωρίσιμα προσκυνηματικά σημεία του νησιού και εντάσσεται σε παράκτιο / τοπιακό περιβάλλον που «τραβά» επισκέπτες και για τη θέα / εμπειρία χώρου. Αυτό δημιουργεί πρακτικές ανάγκες: έλεγχο επισκεπτικών ροών (ώρες αιχμής), ασφαλή πρόσβαση και αποφυγή επικίνδυνων στάσεων / κινήσεων, καθώς και ενίσχυση της ενημέρωσης του επισκέπτη (κανόνες επίσκεψης, σεβασμός χώρου). Σε όρους Δήμου, τέτοια σημεία πρέπει να καταγράφονται ως υποδομές πολιτιστικής επισκεψιμότητας που επηρεάζουν τη λειτουργία του οδικού δικτύου και των υπηρεσιών καθαριότητας σε συγκεκριμένα «παράθυρα» χρόνου.

Ιερά Μονή Αγίου Παντελεήμονος (Πρίνος)

Καταγράφεται ως σημείο θρησκευτικού ενδιαφέροντος στη δυτική πλευρά της Θάσου, σε χωρική σχέση με τον άξονα Πρίνος–Σκάλα Πρίνου και τις αντίστοιχες τουριστικές ροές. Η λειτουργική πρόκληση είναι ότι σε νησιωτικά περιβάλλοντα τέτοιου τύπου χώροι δέχονται «μικρά κύματα» επισκεπτών που δεν είναι πάντα προγραμματισμένα (ημερήσιες μετακινήσεις, στάσεις κατά τη διαδρομή), άρα απαιτούν βασική ετοιμότητα εξυπηρέτησης (σήμανση, καθαριότητα, ασφαλής πρόσβαση). Για τεχνική τεκμηρίωση προτείνεται να επιβεβαιώνονται

στοιχεία πρόσβασης / ωραρίων από τοπικούς φορείς / εκκλησιαστική διοίκηση, καθώς μεγάλο μέρος της διαθέσιμης δημόσιας πληροφόρησης προέρχεται από τουριστικές / δευτερογενείς πηγές.

Κύριοι ενοριακοί ναοί σε οικισμούς

Πέρα από τις μονές, οι κύριοι ναοί στους παραδοσιακούς οικισμούς (π.χ. ορεινοί / ενδοχώριοι οικισμοί με αυξημένη επισκεψιμότητα) λειτουργούν ως «αστικοί κόμβοι» εντός στενών οικιστικών ιστών. Εκεί το κρίσιμο δεν είναι η χωρητικότητα του ναού, αλλά ο δημόσιος χώρος γύρω του: δυνατότητες στάσης, διέλευση πεζών, πρόσβαση ΑμεΑ όπου είναι εφικτό, και συμβατότητα με την καθημερινή λειτουργία του οικισμού. Για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, αυτό μεταφράζεται σε παρεμβάσεις ήπιας κλίμακας (σήμανση, πεζές διαδρομές, μικρές ρυθμίσεις στάσης / κυκλοφορίας, φωτισμός, συντήρηση πλατειών), ώστε να υποστηρίζεται επισκεψιμότητα χωρίς να διαταράσσεται η οικιστική λειτουργία.

5.3.5.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις της Θάσου μπορούν να προσεγγιστούν ως εποχικά ενισχυμένο επιχειρησιακό σύστημα γεγονότων με κορύφωση τον Ιούλιο–Αύγουστο (σύμπτωση με τουριστική αιχμή). Για τον Δήμο, το σύστημα αυτό λειτουργεί ως «υποδομή εμπειρίας» που επηρεάζει μετρήσιμα: ροές επισκεπτών και μετακινήσεων, κυκλοφοριακή φόρτιση και στάθμευση, καθαριότητα / απορρίμματα, επιχειρησιακή ετοιμότητα (υγειονομική κάλυψη, πολιτική προστασία) και ανακατανομή ζήτησης από τις παραλίες προς οικιστικά κέντρα / ενδοχώρα (ιδίως βραδινές ώρες). Η ύπαρξη σταθερών χώρων αναφοράς και επαναλαμβανόμενων διοργανώσεων (π.χ. καλοκαιρινό πρόγραμμα, θεματικά / παραδοσιακά φεστιβάλ) επιτρέπει στον Δήμο να περάσει από «αντίδραση» σε προτυποποιημένο προγραμματισμό με σαφή διαδικασίες, ρόλους και δείκτες φόρτισης.

5.3.5.4.1 ΚΥΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ–ΚΟΜΒΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

Αρχαίο Θέατρο Θάσου (Λιμένας)

Ο χώρος λειτουργεί ως θερινός κόμβος υψηλής συμβολικής αξίας και προσέλευσης, όπου συγκεντρώνονται παραστάσεις / συναυλίες στο πλαίσιο του καλοκαιρινού προγράμματος. Επιχειρησιακά, αντιμετωπίζεται ως εγκατάσταση «event venue» με κρίσιμες παραμέτρους: (α) σχέδιο πρόσβασης και στάθμευσης (οδικός δακτύλιος, προσωρινές ρυθμίσεις, πεζές διαδρομές), (β) διαχείριση πλήθους (ζώνες αναμονής, είσοδοι / έξοδοι, σήμανση, έλεγχοι), (γ) ηχητική συμμόρφωση (όρια όχλησης, χρονικά cut–off, χωρική συμβατότητα με κατοικία), (δ) προσβασιμότητα ΑμεΑ (διαδρομές, θέσεις, υποστήριξη), (ε) ενισχυμένη καθαριότητα πριν /

μετά και αποκομιδή αιχμής. Τουριστικές / ενημερωτικές καταγραφές το αναφέρουν ρητά ως βασικό χώρο καλοκαιρινών εκδηλώσεων.

Πολιτιστικό Κέντρο «Καλογερικό» (Λιμένας)

Το Καλογερικό λειτουργεί ως πολυδύναμος κλειστός / ημι–κλειστός κόμβος για εκθέσεις, ομιλίες, μικρότερες συναυλίες και δράσεις με δυνατότητα επέκτασης και εκτός αιχμής. Επιχειρησιακά, έχει ιδιαίτερη αξία επειδή μειώνει την εξάρτηση από καιρικές συνθήκες και επιτρέπει πολυήμερες διοργανώσεις (π.χ. εκθέσεις) που αυξάνουν τη διάρκεια παραμονής στον Λιμένα. Απαιτείται τυποποίηση λειτουργίας εγκατάστασης (ωράρια, φύλαξη, τεχνική υποστήριξη, φωτισμός, πυρασφάλεια, κανόνες χρήσης / παράδοσης–παραλαβής), ώστε να λειτουργεί με προβλέψιμο επίπεδο υπηρεσίας.

5.3.5.4.2 ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Θερινό πρόγραμμα παραστάσεων / συναυλιών (Ιούλιος–Αύγουστος)

Η θερινή αιχμή εμφανίζεται συνήθως ως «κύματα» εβδομαδιαίας / δεκαπενθήμερης πυκνότητας, άρα η βασική ανάγκη δεν είναι μόνο η εκτέλεση κάθε event, αλλά ο συντονισμός χαρτοφυλακίου γεγονότων. Για τον Δήμο αυτό μεταφράζεται σε: ενιαίο ημερολόγιο για αποφυγή ταυτόχρονων γεγονότων στον ίδιο κυκλοφοριακό άξονα / ώρα, τυποποιημένο πλαίσιο αδειοδότησης (χρήση χώρου, υγειονομικοί όροι, θόρυβος, προσωρινές εγκαταστάσεις), συμβάσεις / προδιαγραφές τεχνικής υποστήριξης (ήχος–φως–καθίσματα όπου απαιτείται) και λειτουργική διασύνδεση με μεταφορές / στάθμευση (ΚΤΕΛ–ταξί–χώροι park & walk) στις βραδιές υψηλής προσέλευσης.

Τοπικά δρώμενα και γιορτές οικισμών (παράκτιοι και ορεινοί πόλοι)

Οι εκδηλώσεις μικρότερης κλίμακας σε πλατείες / θεατράκια / οικισμούς λειτουργούν ως εργαλείο αποσυμπίεσης της παράκτιας ζώνης, αλλά επιχειρησιακά είναι πιο «ευαίσθητες» λόγω περιορισμών υποδομής. Η τεχνική διαχείριση εστιάζει στην ασφαλή πρόσβαση σε στενούς δρόμους και μικρή διαθεσιμότητα στάθμευσης, σε στοχευμένη καθαριότητα και υγειονομικές παροχές μετά τη λήξη (ιδίως όπου δεν υπάρχει επάρκεια κάδων / συχνότητα αποκομιδής), καθώς και σε ελέγχους όχλησης λόγω άμεσης γειτνίασης με κατοικία. Η σαφής σήμανση / ενημέρωση διαδρομών και ωραρίων μειώνει «άσκοπες» διαδρομές και συμφόρηση στον πυρήνα των οικισμών.

5.3.5.5 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η Θάσος διαθέτει αξιόλογη νεότερη αρχιτεκτονική κληρονομιά, η οποία αποτυπώνεται κυρίως σε ορεινούς / ημιορεινούς οικισμούς της ενδοχώρας και σε παλαιότερους πυρήνες κοντά στον

παράκτιο «δακτύλιο». Η κληρονομιά αυτή δεν αφορά μόνο μεμονωμένα κτίρια, αλλά ένα συνεκτικό «οικιστικό σύστημα» (ιστός δρόμων, πλατείες, κλίμακα κτισμάτων, υλικά, μορφολογία όψεων), που λειτουργεί ως πόρος ταυτότητας και διαφοροποίησης του προορισμού, αλλά ταυτόχρονα απαιτεί σαφείς κανόνες διαχείρισης και τεχνικές παρεμβάσεις συμβατές με τον χαρακτήρα του.

Σε επίπεδο θεσμικού πλαισίου, ορισμένοι οικισμοί / πυρήνες διαθέτουν ειδικό καθεστώς (χαρακτηρισμοί, όροι δόμησης, περιορισμοί επεμβάσεων), που επηρεάζει άμεσα την ωρίμανση έργων (αναπλάσεις, δίκτυα, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις) και τη δυνατότητα χρηματοδότησης. Ενδεικτικά, ο οικισμός της Παναγίας αναφέρεται σε κατάλογο χαρακτηρισμένων / προστατευόμενων ιστορικών τόπων με σχετική πράξη (ΦΕΚ) που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε τεχνικές παρεμβάσεις (μελέτες, εγκρίσεις, υλικά, όψεις).

Η τοπική αρχιτεκτονική τυπολογία στους παλαιότερους οικισμούς της Θάσου συνδέεται με:

- Υλικά: εκτεταμένη χρήση τοπικής πέτρας και μαρμάρου (τοίχοι / λιθοδομές), καθώς και σχιστόπλακες στις στέγες σε αρκετούς οικισμούς.
- Μορφολογία: συμπαγείς όγκοι, μικρά ανοίγματα σε παλαιότερα κτίρια, στενοί δρόμοι / ανηφορικά δρομάκια, αναβαθμίδες λόγω κλίσεων και έντονο «ανάγλυφο» του οικιστικού ιστού (προσαρμογή στο έδαφος).
- Λειτουργική λογική: οικισμοί ενδοχώρας που ιστορικά προσέφεραν ασφάλεια / προστασία και καλύτερο μικροκλίμα το καλοκαίρι, άρα σήμερα έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα ως πόλοι περιπάτου, γαστρονομίας και πολιτιστικής εμπειρίας εκτός «ωρών παραλίας».

5.3.5.5.1 ΚΥΡΙΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ / ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΛΟΙ

Παναγία

Οικισμός της ανατολικής ενδοχώρας, κοντά στον άξονα πρόσβασης προς Χρυσή Αμμουδιά. Αναγνωρίζεται ως παραδοσιακός / ιστορικός πυρήνας με θεσμική αναφορά σε σχετική πράξη (ΦΕΚ), στοιχείο που σημαίνει ότι έργα αναβάθμισης (πλακοστρώσεις, φωτισμός, δίκτυα, απορροή ομβρίων, σήμανση) πρέπει να σχεδιάζονται με αυξημένη συμβατότητα ως προς μορφές και υλικά. Παρουσιάζει χαρακτηριστική εικόνα «ορεινού χωριού» με πέτρινα σπίτια και στέγες από σχιστόπλακες, που ενισχύει τη ζήτηση για περιηγητικές διαδρομές και ήπια τουριστική εμπειρία.

Θεολόγος

Ιστορικός / ορεινός οικισμός με έντονο παραδοσιακό αποτύπωμα και ισχυρή πολιτιστική / γαστρονομική λειτουργία (παραδοσιακές ταβέρνες, εποχικές εκδηλώσεις). Στον επιχειρησιακό

σχεδιασμό, τέτοιου τύπου οικισμοί αντιμετωπίζονται ως «κόμβοι αποσυμπίεσης» της παραλιακής ζώνης: απαιτούν επαρκή πρόσβαση, διαχείριση στάθμευσης σε περιόδους αιχμής, καθαριότητα και σαφή οργάνωση ροών πεζών, χωρίς να αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του ιστού.

Καζαβίτια (Μεγάλο / Μικρό Καζαβίτι)

Δίδυμοι οικισμοί σε ορεινή πλαγιά κοντά στην Πρίνο, με έντονη παραδοσιακή εικόνα και πανοραμική θέα. Η αξία τους για την αρχιτεκτονική κληρονομιά είναι διπλή: (α) διατηρούν κλίμακα και υλικά που «διαβάζονται» εύκολα ως τοπική ταυτότητα, (β) λειτουργούν ως προορισμοί μικρής διάρκειας, άρα απαιτούν στοχευμένες παρεμβάσεις χαμηλού αποτυπώματος: σήμανση, ασφάλεια πεζής κίνησης, μικρές υποδομές ανάπαυσης, έλεγχο άτυπης στάθμευσης.

Ποταμιά

Οικισμός της ανατολικής ενδοχώρας, που συνδέεται λειτουργικά με το τουριστικό μέτωπο της Χρυσής Αμμουδιάς (Golden Beach). Ως παραδοσιακός πυρήνας, μπορεί να «κουμπώσει» σε πολιτιστικές διαδρομές (μουσεία / νεότερη τέχνη, τοπική αρχιτεκτονική) και να ενισχύσει την επιμήκυνση της ημερήσιας επισκεψιμότητας. Η τεχνική πρόκληση είναι να υποστηριχθεί η πρόσβαση χωρίς διάχυση κυκλοφορίας μέσα στον παλαιό ιστό (περιμετρική στάθμευση, πεζοδρομήσεις μικρής κλίμακας όπου εφικτό).

Κάστρο (παλαιός οικισμός)

Ορεινός / παλαιός οικισμός με «ιστορικό» χαρακτήρα και έντονη αίσθηση τοπίου (πέτρινες κατασκευές, ερείπια / παλαιές κατοικίες, διαδρομές). Η διαχείρισή του προσεγγίζεται τεχνικά περισσότερο ως ζώνη πολιτιστικού τοπίου και λιγότερο ως τυπικός κατοικημένος οικισμός: προτεραιότητα είναι η ασφαλής πρόσβαση, η σήμανση, η αντιμετώπιση κινδύνων (καταπτώσεις / αστάθειες σε παλαιές τοιχοποιίες) και η καθαριότητα, ώστε να μην επιβαρύνεται το φυσικό περιβάλλον από την εποχική επισκεψιμότητα.

5.3.5.5.2 ΚΥΡΙΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Αυθαίρετες / ασύμβατες επεμβάσεις (κουφώματα, επιχρίσματα, στέγες, επεκτάσεις) που αλλοιώνουν όψεις και υλικά: απαιτείται σαφής οδηγός εφαρμογής και έλεγχος στις περιοχές παραδοσιακού χαρακτήρα, ώστε οι ιδιωτικές παρεμβάσεις να ευθυγραμμίζονται με την τοπική τυπολογία.

Κυκλοφορία–στάθμευση: η θερινή αιχμή μεταφέρει φόρτο σε στενούς ιστούς που δεν σχεδιάστηκαν για ΙΧ. Χρειάζονται «ήπιες» λύσεις (περιμετρικοί χώροι στάθμευσης, διαχείριση φορτοεκφορτώσεων, διαδρομές πεζών).

Δίκτυα και δημόσιος χώρος: αναπλάσεις / έργα κοινής ωφέλειας πρέπει να σχεδιάζονται με υλικά και λεπτομέρειες που δεν συγκρούονται με την ταυτότητα (π.χ. φωτιστικά, δάπεδα, κιγκλιδώματα, υπόγεια όδευση όπου είναι εφικτό).

Κλιματικοί και γεωτεχνικοί κίνδυνοι (όμβρια σε κλίσεις, μικρές κατολισθήσεις / διαβρώσεις, φερτά): στους ορεινούς οικισμούς οι λύσεις απορροής (υδρορροές, σχάρες, μικρά τεχνικά) είναι κρίσιμες για να μην υποβαθμίζεται ο δημόσιος χώρος και να μην αυξάνονται φθορές.

5.3.6 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Το αθλητικό απόθεμα του Δήμου Θάσου συγκροτείται από συνδυασμό κεντρικών εγκαταστάσεων (έδρας) και δικτύου γηπέδων γειτονιάς / τοπικών κοινοτήτων, με κυρίαρχη χρήση το ποδόσφαιρο, αλλά και σημαντική παρουσία κλειστής αθλητικής υποδομής. Η χωρική διάρθρωση των εγκαταστάσεων αντανακλά τη νησιωτική μορφή και το ιεραρχημένο οικιστικό σύστημα (Λιμένας–Λιμενάρια–Πρίνος–λοιποί οικισμοί), ενώ επηρεάζεται ουσιωδώς από την έντονη εποχικότητα (τουριστική αιχμή) που μεταβάλλει τις ροές, την πίεση χρήσης και τις ανάγκες συντήρησης.

Σε επίπεδο θεσμικής καταγραφής, στο εθνικό μητρώο αθλητικών εγκαταστάσεων εμφανίζεται το Κλειστό Δημοτικό Γυμναστήριο Λιμένα Θάσου, το οποίο αποτελεί κρίσιμη υποδομή για αθλήματα κλειστού χώρου και για διοργανώσεις κατά τους χειμερινούς μήνες, όταν η υπαίθρια δραστηριότητα περιορίζεται. Η ύπαρξη κλειστής εγκατάστασης στον Λιμένα ενισχύει τη λειτουργία της έδρας ως κεντρικού κόμβου αθλητισμού, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί ανάγκη συστηματικής διαχείρισης προγράμματος χρήσεων, επαρκούς συντήρησης και ελέγχου ασφάλειας (δομικά, Η / Μ, πυρασφάλεια), ώστε να διασφαλίζεται υψηλή διαθεσιμότητα και να αποφεύγονται διακοπές λειτουργίας που επιβαρύνουν σχολεία και συλλόγους.

Παράλληλα, το νησί διαθέτει ανοιχτές ποδοσφαιρικές εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν τόσο τις τοπικές ομάδες όσο και σχολικές / ερασιτεχνικές δραστηριότητες. Τεκμηριώνεται η χρήση του Δημοτικού Γηπέδου Λιμένα για αγώνες και ακαδημίες, καθώς και η ύπαρξη / λειτουργία γηπέδου στα Λιμενάρια (συνδεδεμένο με τη δραστηριότητα της Αναγέννησης Λιμεναρίων) και γηπέδου στον Πρίνο (συνδεδεμένο με αγωνιστική δραστηριότητα / διοργανώσεις). Η παρουσία περιστατικών βανδαλισμών σε εγκαταστάσεις όπως το γήπεδο Λιμεναρίων αναδεικνύει, πέραν της ανάγκης αποκατάστασης, και την απαίτηση για ενίσχυση μέτρων διαχείρισης / ασφάλειας (περίφραξη, έλεγχος πρόσβασης, φωτισμός, βασική επιτήρηση, κανόνες χρήσης), καθώς οι

φθορές στα αποδυτήρια, στον αγωνιστικό χώρο και στις υποστηρικτικές λειτουργίες αυξάνουν το λειτουργικό κόστος και μειώνουν τη διαθεσιμότητα για συλλόγους και σχολεία.

Σε επιχειρησιακούς όρους, το κρίσιμο ζήτημα για τον Δήμο Θάσου δεν είναι μόνο η «ύπαρξη» εγκαταστάσεων, αλλά η λειτουργική επάρκεια και η προβλεψιμότητα διαθεσιμότητας. Η εποχικότητα εντείνει την ανάγκη για προληπτική συντήρηση πριν την περίοδο αιχμής, καθώς οι αυξημένες ροές και οι παράλληλες χρήσεις (τοπικός αθλητισμός, τουριστικές εκδηλώσεις, σχολικές δραστηριότητες) αυξάνουν τις απαιτήσεις σε φωτισμό, καθαριότητα, αποδυτήρια, ύδρευση, προσβασιμότητα και ασφάλεια. Επιπλέον, η πολυκεντρική διάρθρωση του νησιού συνηγορεί υπέρ ενός μοντέλου διαχείρισης «δικτύου εγκαταστάσεων», με σαφή καταγραφή / ταξινόμηση ανά τύπο (κλειστό / ανοιχτό, σχολικό / δημοτικό, κύρια / βοηθητική), ωράρια, αρμοδιότητες, κόστος λειτουργίας και ετήσιο πρόγραμμα τεχνικών παρεμβάσεων. Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, κρίνεται σκόπιμη η συγκρότηση επικαιροποιημένου Μητρώου Αθλητικών Υποδομών του Δήμου (ως ζωντανό εργαλείο διοίκησης), ώστε να τεκμηριώνονται στοχευμένα έργα αναβάθμισης (ενεργειακή βελτίωση, αναβάθμιση φωτισμού, επιφάνειες αγωνιστικών χώρων, αποδυτήρια, ΑμεΑ προσβασιμότητα) και να υποστηρίζονται καλύτερα οι αθλητικοί σύλλογοι και ο σχολικός αθλητισμός.

5.3.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η συνολική εικόνα του Δήμου Θάσου στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, της υγείας, της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού αποτυπώνει ένα νησιωτικό σύστημα υποδομών με σαφή κεντρικότητα βασικών κόμβων (Λιμένας, Λιμενάρια, Πρίνος), αλλά και έντονη χωρική διασπορά οικισμών που αυξάνει τις απαιτήσεις προσβασιμότητας, οργάνωσης και επιχειρησιακής συνέχειας. Η δημογραφική γήρανση, η εποχικότητα λόγω τουρισμού και οι περιορισμοί μετακίνησης σε νησιωτικές συνθήκες λειτουργούν ως οριζόντιοι παράγοντες που επηρεάζουν το σύνολο των υπηρεσιών, καθιστώντας αναγκαίο έναν σχεδιασμό που δεν περιορίζεται στην «ύπαρξη» δομών, αλλά εστιάζει στη σταθερή λειτουργία, στη διαθεσιμότητα, στην επάρκεια και στην ποιότητα.

Στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής, αναδεικνύεται η κρίσιμη σημασία των δομών κοινωνικής μέριμνας ως υποδομών κοινωνικής συνοχής. Το ΚΑΠΗ, ως μοναδική οργανωμένη δομή ημερήσιας κοινωνικής υποστήριξης ηλικιωμένων στο νησί, αποτελεί βασικό εργαλείο πρόληψης της απομόνωσης, ωστόσο η χωροθέτησή του στον Λιμένα καθιστά απαραίτητη την ενίσχυση μηχανισμών πρόσβασης για κατοίκους απομακρυσμένων ή ορεινών οικισμών. Η προσχολική φροντίδα εμφανίζεται να στηρίζεται κυρίως σε δημοτικές δομές, γεγονός που αυξάνει το θεσμικό και επιχειρησιακό βάρος του Δήμου για επάρκεια θέσεων, ασφάλεια κτιρίων

και ευελιξία λειτουργίας σε περιβάλλον έντονης εποχικότητας. Παράλληλα, το «Βοήθεια στο Σπίτι» και το Κέντρο Κοινότητας συγκροτούν ένα πλέγμα υπηρεσιών πρώτης γραμμής, με ισχυρή αναγκαιότητα σε συνθήκες γήρανσης και διασποράς, όπου η αποτελεσματικότητα εξαρτάται από τη στελέχωση, τον χωρικό προγραμματισμό επισκέψεων και τη συστηματική καταγραφή και αξιολόγηση των αναγκών και των παρεμβάσεων.

Στον τομέα της υγείας, η εξάρτηση από τη δευτεροβάθμια περίθαλψη εκτός νησιού καθιστά την πρωτοβάθμια δομή του Κέντρου Υγείας Πρίνου κρίσιμο παράγοντα ανθεκτικότητας. Η λειτουργία του σε συνθήκες τουριστικής αιχμής και η ανάγκη διακομιδών μέσω θαλάσσιας σύνδεσης δημιουργούν μια «αλυσίδα χρόνων» που επηρεάζει άμεσα την ασφάλεια και την έκβαση επειγόντων περιστατικών. Επομένως, η επιχειρησιακή επάρκεια του Κ.Υ. συνδέεται όχι μόνο με τη στελέχωση και τον εξοπλισμό του, αλλά και με τον συντονισμό με ΕΚΑΒ, ακτοπλοΐα και Νοσοκομείο Καβάλας, καθώς και με την υποστήριξη προσβασιμότητας μέσω του οδικού δικτύου και της διαχείρισης κυκλοφορίας σε περιόδους αιχμής. Οι παρεμβάσεις αναβάθμισης ή ανακαίνισης, όταν υλοποιούνται, οφείλουν να ενσωματώνονται στον σχεδιασμό ως μεταβατικές καταστάσεις που απαιτούν μέτρα διατήρησης βασικών λειτουργιών και σαφή ενημέρωση των πολιτών.

Στην παιδεία, το δίκτυο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης εμφανίζεται εκτεταμένο και πολυκεντρικό, εξασφαλίζοντας γεωγραφική κάλυψη και περιορίζοντας μετακινήσεις μικρών ηλικιών, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει τις απαιτήσεις τεχνικής υποστήριξης και συντήρησης λόγω του μεγάλου αριθμού σχολικών σημείων. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση συγκροτείται πιο ιεραρχημένα, με τριπολικό χαρακτήρα που ανταποκρίνεται στο οικιστικό σύστημα και στις ανάγκες καθημερινής μετακίνησης. Σε ένα πλαίσιο δημογραφικής πίεσης, η διατήρηση της λειτουργικής επάρκειας και της ποιότητας των σχολικών υποδομών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα συγκράτησης οικογενειών και νεανικού πληθυσμού. Προκύπτει, συνεπώς, ανάγκη για σταθερό προγραμματισμό συντηρήσεων, αναβαθμίσεων ασφάλειας και προσβασιμότητας, καθώς και για ορθό χρονοπρογραμματισμό τεχνικών εργασιών που λαμβάνει υπόψη την τουριστική αιχμή και την έγκαιρη ετοιμότητα πριν την έναρξη κάθε σχολικού έτους.

Στον πολιτισμό, η Θάσος διαθέτει ιδιαίτερα ισχυρό και αναγνωρίσιμο πολιτιστικό απόθεμα, με κύριους πόλους την αρχαία πόλη στον Λιμένα και τον αρχαιολογικό χώρο της Αλυκής, καθώς και συμπληρωματικά στοιχεία που εκτείνονται από μουσεία και αξιοθέατα έως θρησκευτικούς χώρους, παραδοσιακούς οικισμούς και αρχιτεκτονική κληρονομιά. Το απόθεμα αυτό λειτουργεί ταυτόχρονα ως αναπτυξιακός πόρος και ως πεδίο θεσμικών και τεχνικών περιορισμών, καθώς επηρεάζει την ωρίμανση έργων υποδομής και απαιτεί συστηματικό συντονισμό με τις αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες. Η επισκεψιμότητα, ιδιαίτερα στην αιχμή, δημιουργεί λειτουργικές ανάγκες διαχείρισης ροών, στάθμευσης, σήμανσης, καθαριότητας και προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Η πολιτιστική δραστηριότητα και οι εκδηλώσεις

ενισχύουν τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και τη χρονική μετατόπιση της ζήτησης από την ακτή προς οικιστικούς και ενδοχώριους πόλους, όμως απαιτούν τυποποιημένο επιχειρησιακό πλαίσιο διοργάνωσης, ώστε να αποφεύγονται αποσπασματικές λύσεις και να διασφαλίζεται προβλεψιμότητα σε κυκλοφοριακή και διοικητική διαχείριση.

Στον αθλητισμό, το απόθεμα υποδομών συγκροτείται ως δίκτυο κεντρικών και τοπικών εγκαταστάσεων, με σημαντική παρουσία ποδοσφαιρικών γηπέδων και με κρίσιμη αξία της κλειστής αθλητικής εγκατάστασης στον Λιμένα. Το κύριο ζήτημα δεν αφορά μόνο τη διαθεσιμότητα των χώρων, αλλά τη λειτουργική επάρκεια, την ασφάλεια, την προστασία από φθορές και τη συνέπεια στη συντήρηση, ιδιαίτερα όταν η εποχικότητα αυξάνει τη χρήση και την καταπόνηση των εγκαταστάσεων. Η ανάγκη ύπαρξης επικαιροποιημένης καταγραφής αθλητικών υποδομών και ετήσιου προγράμματος τεχνικών παρεμβάσεων προκύπτει ως προϋπόθεση για ορθολογική ιεράρχηση έργων και για σταθερή υποστήριξη σχολείων και συλλόγων.

Συνολικά, το κεφάλαιο καταδεικνύει ότι η βασική πρόκληση για τον Δήμο Θάσου είναι η μετατροπή ενός πλέγματος υποδομών και υπηρεσιών, το οποίο λειτουργεί σε συνθήκες διασποράς και αιχμής, σε ένα συνεκτικό και μετρήσιμο σύστημα παροχής με έμφαση στη συνέχεια, στην ποιότητα και στην προσβασιμότητα. Η ενσωμάτωση μηχανισμών τεκμηρίωσης και παρακολούθησης, η διασύνδεση μεταξύ κοινωνικών, υγειονομικών και διοικητικών δομών, ο προληπτικός τεχνικός προγραμματισμός και η θεσμική συνεργασία με κρίσιμους φορείς εκτός Δήμου αποτελούν τα βασικά στοιχεία που πρέπει να ενισχυθούν, ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν διαρκές αποτύπωμα στην κοινωνική συνοχή, στην ασφάλεια, στην ποιότητα ζωής και στη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα του νησιού.

5.4 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

5.4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα παρουσιάζει τη δομή και τα βασικά χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης στον Δήμο Θάσου, μέσα από τη διάρθρωση των τριών βασικών τομέων παραγωγής (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής), καθώς και μέσω ειδικών αναφορών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, την κατανομή της απασχόλησης και την ανεργία. Η προσέγγιση βασίζεται σε επίσημα στατιστικά δεδομένα (ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφές 2020–2021, κλαδικές πηγές και τοπικούς φορείς), επιτρέποντας την τεκμηριωμένη αποτύπωση των παραγωγικών δυνατοτήτων και των κοινωνικοοικονομικών τάσεων στον δήμο.

Η παρουσίαση οργανώνεται σε πέντε βασικές υποενότητες: (α) τον πρωτογενή τομέα, με ανάλυση της αγροτικής παραγωγής, των καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας· (β) τον

δευτερογενή τομέα, με έμφαση στη μεταποίηση, τη βιομηχανία και τα δομικά υλικά· (γ) τον τριτογενή τομέα, περιλαμβάνοντας το εμπόριο και τον τουρισμό· (δ) τα δεδομένα για τον οικονομικά ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό· και (ε) την ανεργία, με εξειδικευμένη ανάλυση της σύνθεσής της. Η ενότητα αποσκοπεί στην ανάδειξη του παραγωγικού προφίλ του Δήμου Θάσου και στη χωρική κατανόηση των προκλήσεων και προοπτικών της τοπικής απασχόλησης.

5.4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

5.4.2.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

5.4.2.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα ενότητα αποτελεί μια περιγραφική παρουσίαση των χαρακτηριστικών του πρωτογενούς τομέα στον Δήμο Θάσου, βασισμένη σε επίσημα δεδομένα της Απογραφής Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 2020. Παρουσιάζεται αναλυτική αποτύπωση της αγροτικής απασχόλησης, της κατανομής των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, της σύνθεσης των καλλιεργειών και του ζωικού κεφαλαίου, καθώς και των δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών των απασχολούμενων. Το υλικό οργανώνεται κατά θεματική και γεωγραφική ενότητα, επιτρέποντας τη συνολική εικόνα αλλά και την ενδοδημοτική σύγκριση, ενώ παράλληλα αναδεικνύει την ποικιλομορφία και τις τοπικές ιδιαιτερότητες του αγροτικού χώρου του Θάσου στο πλαίσιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

5.4.2.1.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

<u>Δομή και Ένταση της Αγροτικής Απασχόλησης</u>

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2020 (Πίνακας 6, Παράρτημα), η αγροτική απασχόληση στον Δήμο Θάσου παρουσιάζει διακριτά χαρακτηριστικά σε σχέση τόσο με το σύνολο της χώρας όσο και με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και τους όμορους δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Ο Δήμος Θάσου καταγράφει 1.721 γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, στις οποίες απασχολούνται συνολικά 4.069 άτομα, με 265.942 ημέρες εργασίας. Τα μεγέθη αυτά αντιστοιχούν σε 2,36 απασχολούμενους και 154,5 ημέρες εργασίας ανά εκμετάλλευση, τιμές σημαντικά χαμηλότερες από εκείνες του συνόλου της χώρας και της Περιφέρειας ΑΜΘ, όπου η αγροτική δραστηριότητα εμφανίζεται σαφώς υψηλότερης έντασης.

Σε επίπεδο δομής της απασχόλησης, η αγροτική οικονομία της Θάσου χαρακτηρίζεται από έντονη κυριαρχία της οικογενειακής εργασίας. Οι κάτοχοι των εκμεταλλεύσεων και τα μέλη των

νοικοκυριών τους αντιστοιχούν στο 69,8% των απασχολουμένων και καλύπτουν το 89,0% των συνολικών ημερών εργασίας. Το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά υψηλότερο τόσο από το σύνολο της χώρας, όπου η οικογενειακή εργασία αντιστοιχεί περίπου στο ένα τρίτο των απασχολουμένων, όσο και από την Περιφέρεια ΑΜΘ. Το στοιχείο αυτό αναδεικνύει τον έντονα οικογενειακό χαρακτήρα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στη Θάσο και τη χαμηλή εξάρτηση από μόνιμο μισθωτό εργατικό δυναμικό.

Η εποχική απασχόληση στον Δήμο Θάσου αφορά το 27,6% των απασχολουμένων, ωστόσο συνεισφέρει μόλις το 7,8% των ημερών εργασίας. Η αναντιστοιχία αυτή υποδηλώνει περιορισμένη διάρκεια απασχόλησης ανά εποχικό εργαζόμενο και σύνδεση της ζήτησης εργασίας με συγκεκριμένες χρονικές αιχμές, κυρίως κατά τις περιόδους συγκομιδής. Αντιθέτως, στο σύνολο της χώρας, καθώς και στους Δήμους Νέστου και Παγγαίου, η εποχική εργασία συνοδεύεται από υψηλότερο αριθμό ημερών εργασίας, γεγονός που αντανακλά εντατικότερες και μεγαλύτερης κλίμακας αγροτικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερα ο Δήμος Νέστου εμφανίζει αυξημένη ένταση αγροτικής απασχόλησης, με σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό απασχολουμένων και ημερών εργασίας ανά εκμετάλλευση, στοιχείο που συνδέεται με τις εκτεταμένες πεδινές καλλιέργειες της περιοχής.

Η τακτική μισθωτή απασχόληση στη Θάσο είναι εξαιρετικά περιορισμένη, καθώς αντιστοιχεί μόλις στο 1,1% των απασχολουμένων και σε μικρό ποσοστό των συνολικών ημερών εργασίας. Σε σύγκριση, ο Δήμος Καβάλας παρουσιάζει μεγαλύτερη συμμετοχή μισθωτών και λοιπών εργατών, ενώ στον Δήμο Παγγαίου παρατηρείται πιο ισορροπημένη κατανομή μεταξύ οικογενειακής και εξωτερικής εργασίας. Η περιορισμένη παρουσία μισθωτής εργασίας στη Θάσο επιβεβαιώνει τον κατακερματισμένο και μικρής κλίμακας χαρακτήρα των εκμεταλλεύσεων.

Η ένταση της απασχόλησης, εκφραζόμενη σε ημέρες εργασίας ανά απασχολούμενο, ανέρχεται στη Θάσο σε 65,4 ημέρες, τιμή χαμηλότερη από εκείνη των αγροτικών δήμων της ηπειρωτικής Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας και ενδεικτική της εποχικότητας και της περιορισμένης διάρκειας της αγροτικής απασχόλησης στο νησί. Συνολικά, το αγροτικό πρότυπο απασχόλησης του Δήμου Θάσου διαφοροποιείται σαφώς από το αντίστοιχο του συνόλου της χώρας, της Περιφέρειας ΑΜΘ και των Δήμων Νέστου και Παγγαίου, καθώς βασίζεται κυρίως στην οικογενειακή εργασία, παρουσιάζει χαμηλότερη ένταση και περιορισμένη μισθωτή απασχόληση. Τα χαρακτηριστικά αυτά συνδέονται άμεσα με τη νησιωτικότητα, το ανάγλυφο και τη δομή των εκμεταλλεύσεων και αποτελούν κρίσιμες παραμέτρους για τον σχεδιασμό και την εξειδίκευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου.

Αγροτική Απασχόληση και Ηλικιακή Δομή

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2020 (Πίνακας 7, Παράρτημα), η ηλικιακή διάρθρωση της αγροτικής απασχόλησης στον Δήμο Θάσου αναδεικνύει έντονα χαρακτηριστικά γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού, τα οποία εμφανίζονται εντονότερα σε σχέση με το σύνολο της χώρας και διαφοροποιούνται σε σχέση με τους λοιπούς δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Στον Δήμο Θάσου καταγράφονται συνολικά 1.721 γεωργικές εκμεταλλεύσεις, εκ των οποίων οι 1.717 αφορούν φυσικά πρόσωπα, με συνολικές 152.427 ημέρες εργασίας.

Η συμμετοχή των νεαρών ηλικιακών ομάδων στην αγροτική απασχόληση του Δήμου Θάσου είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Οι εκμεταλλεύσεις που δηλώνονται από άτομα ηλικίας 15–24 ετών ανέρχονται μόλις σε 4, με αμελητέο αριθμό ημερών εργασίας (130), ενώ η ηλικιακή ομάδα 25–34 ετών περιλαμβάνει 34 εκμεταλλεύσεις και 4.085 ημέρες εργασίας. Τα μεγέθη αυτά αντιστοιχούν σε πολύ μικρό ποσοστό του συνόλου και είναι χαμηλότερα τόσο από τον μέσο όρο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης όσο και από εκείνον των Δήμων Νέστου και Παγγαίου, όπου παρατηρείται σαφώς εντονότερη παρουσία νεότερων παραγωγών.

Η κύρια μάζα της αγροτικής απασχόλησης στη Θάσο συγκεντρώνεται στις μεσαίες και μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Οι ηλικίες 35–44 ετών αντιστοιχούν σε 174 εκμεταλλεύσεις και 21.638 ημέρες εργασίας, ενώ οι ηλικίες 45–54 ετών περιλαμβάνουν 366 εκμεταλλεύσεις και 40.179 ημέρες εργασίας. Ιδιαίτερα αυξημένη είναι η συμμετοχή των ηλικιακών ομάδων 55–64 ετών και 65 ετών και άνω, οι οποίες συγκεντρώνουν αντίστοιχα 445 και 694 εκμεταλλεύσεις και συνολικά 86.395 ημέρες εργασίας. Οι δύο αυτές ηλικιακές κατηγορίες καλύπτουν περισσότερο από το ήμισυ των ημερών εργασίας του Δήμου, γεγονός που αποτυπώνει σαφή επικράτηση μεγαλύτερων ηλικιών στον αγροτικό τομέα.

Σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όπου οι ηλικίες άνω των 55 ετών συγκεντρώνουν επίσης το μεγαλύτερο μέρος των εκμεταλλεύσεων αλλά με μεγαλύτερη σχετική συμμετοχή των ηλικιών 35–54 ετών, ο Δήμος Θάσου εμφανίζει εντονότερη μετατόπιση προς τις μεγαλύτερες ηλικίες. Αντίστοιχα, σε επίπεδο Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, παρατηρείται πιο ισορροπημένη κατανομή μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 35–64 ετών, με σαφώς μεγαλύτερη παρουσία παραγωγών ηλικίας 35–44 ετών σε σχέση με τη Θάσο.

Σε τοπικό επίπεδο, ο Δήμος Νέστου και ο Δήμος Παγγαίου παρουσιάζουν νεότερη ηλικιακή δομή σε σύγκριση με τον Δήμο Θάσου, με μεγαλύτερο αριθμό εκμεταλλεύσεων στις ηλικιακές ομάδες 25–44 ετών και σημαντικά υψηλότερες ημέρες εργασίας στις παραγωγικά ενεργές ηλικίες. Ο Δήμος Καβάλας εμφανίζει ενδιάμεση εικόνα, με μεν αυξημένη συμμετοχή των ηλικιών άνω των 55 ετών, αλλά με σχετικά μεγαλύτερη παρουσία νεότερων παραγωγών σε σχέση με τη Θάσο.

Συνολικά, η ηλικιακή διάρθρωση της αγροτικής απασχόλησης στον Δήμο Θάσου χαρακτηρίζεται από έντονη συγκέντρωση σε μεγαλύτερες ηλικίες και εξαιρετικά περιορισμένη ανανέωση του αγροτικού πληθυσμού. Το πρότυπο αυτό διαφοροποιείται αρνητικά σε σχέση με το σύνολο της χώρας, την Περιφέρεια ΑΜΘ και ιδίως τους Δήμους Νέστου και Παγγαίου και συνιστά κρίσιμο διαρθρωτικό ζήτημα για τον τοπικό αγροτικό τομέα. Η διαπίστωση αυτή έχει άμεσες επιπτώσεις στη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων και αποτελεί βασική παράμετρο που πρέπει να ληφθεί υπόψη στον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Θάσου, ιδίως ως προς την ανάγκη προσέλκυσης και στήριξης νεότερων ηλικιακών ομάδων στην αγροτική δραστηριότητα.

Δομή και Φύλο στην Αγροτική Απασχόληση

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2020 (Πίνακας 8, Παράρτημα), η αγροτική απασχόληση στον Δήμο Θάσου, ως προς τη διάσταση του φύλου, παρουσιάζει χαρακτηριστικά που συνδέονται άμεσα με τον οικογενειακό χαρακτήρα των εκμεταλλεύσεων και διαφοροποιούνται τόσο από το σύνολο της χώρας όσο και από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και τους λοιπούς δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Στον Δήμο Θάσου καταγράφονται συνολικά 1.717 γεωργικές εκμεταλλεύσεις φυσικών προσώπων, στις οποίες η αγροτική δραστηριότητα στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στη συμμετοχή των κατόχων και των μελών των νοικοκυριών τους.

Ως προς τη δομή των κατόχων και των μελών των νοικοκυριών, στον Δήμο Θάσου καταγράφονται 1.122 άνδρες και 932 γυναίκες. Οι άνδρες εμφανίζονται κυρίως ως κάτοχοι εκμεταλλεύσεων, με 735 άνδρες κατόχους έναντι 387 γυναικών κατόχων, γεγονός που αναδεικνύει σαφή υπεροχή του ανδρικού φύλου στη θεσμική ιδιότητα του κατόχου. Αντίθετα, στις κατηγορίες των συζύγων και λοιπών μελών του νοικοκυριού, η συμμετοχή των γυναικών είναι συγκριτικά αυξημένη, στοιχείο που αποτυπώνει τον παραδοσιακό ρόλο της γυναικείας εργασίας ως συμπληρωματικής αλλά ουσιαστικής συνιστώσας της αγροτικής απασχόλησης.

Σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όπου οι άνδρες κάτοχοι ανέρχονται σε 157.183 και οι γυναίκες κάτοχοι σε 103.362, ο Δήμος Θάσου εμφανίζει παρόμοια αναλογία φύλου, με σαφή υπεροχή των ανδρών στην ιδιότητα του κατόχου. Ωστόσο, σε εθνικό επίπεδο παρατηρείται μεγαλύτερη αριθμητική συμμετοχή των γυναικών ως συζύγων και λοιπών μελών των αγροτικών νοικοκυριών, γεγονός που αντικατοπτρίζει ευρύτερα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της ελληνικής γεωργίας.

Σε επίπεδο Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η εικόνα παρουσιάζεται ελαφρώς πιο ισορροπημένη σε σχέση με τη Θάσο, καθώς καταγράφονται 12.519 άνδρες κάτοχοι και 7.453 γυναίκες κάτοχοι, με αυξημένη συμμετοχή των ανδρών αλλά και αισθητή παρουσία των γυναικών στον ρόλο της κατόχου. Σε τοπικό επίπεδο, οι Δήμοι Νέστου και Παγγαίου

εμφανίζουν υψηλότερο αριθμό γυναικών κατόχων σε σύγκριση με τη Θάσο, γεγονός που συνδέεται με τη μεγαλύτερη κλίμακα και τη διαφοροποιημένη παραγωγική διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων. Ο Δήμος Καβάλας παρουσιάζει ενδιάμεση εικόνα, με σχετικά πιο ισόρροπη κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών στις κατηγορίες των κατόχων και των μελών των νοικοκυριών.

Συνολικά, η διάσταση του φύλου στην αγροτική απασχόληση του Δήμου Θάσου επιβεβαιώνει τον έντονα οικογενειακό χαρακτήρα των εκμεταλλεύσεων και τη σαφή επικράτηση των ανδρών στη θέση του κατόχου, με τις γυναίκες να συμμετέχουν κυρίως ως σύζυγοι και λοιπά μέλη του νοικοκυριού. Η εικόνα αυτή είναι συμβατή με το γενικό πρότυπο της ελληνικής γεωργίας, ωστόσο στη Θάσο εμφανίζεται ελαφρώς εντονότερη ανισορροπία υπέρ των ανδρών σε σχέση με ορισμένους όμορους δήμους. Το στοιχείο αυτό συνιστά κρίσιμη παράμετρο για τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, ιδίως ως προς την ενίσχυση της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγροτική δραστηριότητα και την ανάδειξη του ρόλου τους στην τοπική αγροτική οικονομία.

5.4.2.1.3 ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Αροτριαίες Καλλιέργειες

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2020 (Πίνακας 9, Παράρτημα), οι αροτριαίες καλλιέργειες στον Δήμο Θάσου εμφανίζουν εξαιρετικά περιορισμένη έκταση και συμμετοχή στο σύνολο της αγροτικής παραγωγικής βάσης, σε σαφή αντίθεση με το σύνολο της χώρας, την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και τους λοιπούς δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Στον Δήμο Θάσου καταγράφονται μόλις 18 γεωργικές εκμεταλλεύσεις με αροτριαίες καλλιέργειες, οι οποίες καταλαμβάνουν συνολική έκταση 63,2 στρεμμάτων, μέγεθος που αποτυπώνει την οριακή σημασία του συγκεκριμένου τύπου καλλιεργειών στο νησί.

Η δομή των αροτριαίων καλλιεργειών στη Θάσο είναι εξαιρετικά περιορισμένη και ελλιπώς διαφοροποιημένη. Δεν καταγράφονται εκμεταλλεύσεις με σιτηρά για την παραγωγή καρπού, όσπρια, πατάτες, ζαχαρότευτλα, κτηνοτροφικά φυτά με ριζώματα ή βολβούς, βιομηχανικά φυτά, νωπά λαχανικά, ανθοκομικά ή καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών. Η μοναδική καταγεγραμμένη χρήση αροτριαίας γης αφορά αγραναπαύσεις, με 9 εκμεταλλεύσεις και έκταση 41,9 στρεμμάτων, γεγονός που υποδηλώνει κυρίως παροδική ή μη ενεργή αξιοποίηση της αροτριαίας γης.

Σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όπου οι αροτριαίες καλλιέργειες καλύπτουν 14,4 εκατ. στρέμματα και αφορούν 195.846 εκμεταλλεύσεις, καθώς και με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η οποία καταγράφει 2,69 εκατ. στρέμματα και 25.424 εκμεταλλεύσεις, ο Δήμος Θάσου παρουσιάζει αμελητέα συμμετοχή τόσο ως προς τον αριθμό εκμεταλλεύσεων

όσο και ως προς την έκταση. Η διαφοροποίηση αυτή είναι ιδιαίτερα έντονη και σε σχέση με τους γειτονικούς δήμους. Ο Δήμος Νέστου και ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζουν σημαντικές εκτάσεις αροτριαίων καλλιεργειών, με κυριαρχία των σιτηρών, των βιομηχανικών φυτών και των καλλιεργειών κτηνοτροφικών φυτών, ενώ και ο Δήμος Καβάλας παρουσιάζει σαφώς μεγαλύτερη ποικιλία και έκταση αροτριαίων χρήσεων, ιδίως σε σιτηρά και βιομηχανικά φυτά.

Η σχεδόν πλήρης απουσία αροτριαίων καλλιεργειών στον Δήμο Θάσου συνδέεται άμεσα με τη νησιωτικότητα, το έντονο ανάγλυφο, τον κατακερματισμό της γεωργικής γης και τον προσανατολισμό της τοπικής γεωργίας σε μόνιμες καλλιέργειες και άλλες μορφές εκμετάλλευσης που δεν απαιτούν εκτεταμένες πεδινές εκτάσεις. Το χαρακτηριστικό αυτό διαφοροποιεί ριζικά τη Θάσο από το αγροτικό πρότυπο της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας και της Περιφέρειας ΑΜΘ και πρέπει να θεωρηθεί δομικό στοιχείο της τοπικής αγροτικής οικονομίας.

Συνολικά, οι αροτριαίες καλλιέργειες στον Δήμο Θάσου δεν αποτελούν ουσιαστικό τμήμα της παραγωγικής βάσης, αλλά περιορίζονται σε ελάχιστες εκτάσεις αγρανάπαυσης. Η εικόνα αυτή αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, καθώς καταδεικνύει ότι οποιαδήποτε αγροτική πολιτική ή αναπτυξιακή παρέμβαση δεν μπορεί να στηρίζεται σε αροτριαία πρότυπα ηπειρωτικών περιοχών, αλλά οφείλει να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές και χωρικές συνθήκες του νησιού.

Σιτηρά

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2020) (Πίνακας 10, Παράρτημα) για τα σιτηρά προς παραγωγή καρπού, ο Δήμος Θάσου καταγράφει μηδενική δραστηριότητα, καθώς δεν εμφανίζονται εκμεταλλεύσεις ούτε καλλιεργούμενη έκταση σε καμία κατηγορία σιτηρών (μαλακό / ημίσκληρο σιτάρι, σκληρό σιτάρι, σίκαλη, κριθάρι, βρώμη, αραβόσιτος για καρπό, λοιπά σιτηρά, ρύζι). Η εικόνα αυτή διαφοροποιεί πλήρως τη Θάσο από το παραγωγικό πρότυπο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και των δήμων της ηπειρωτικής ενότητας της Π.Ε. Καβάλας, όπου τα σιτηρά αποτελούν βασική συνιστώσα των αροτριαίων καλλιεργειών.

Σε εθνικό επίπεδο, τα σιτηρά για καρπό αντιστοιχούν σε 106.711 εκμεταλλεύσεις και 5.859.889,5 στρέμματα. Η δομή τους είναι κυρίως προσανατολισμένη στο σκληρό σιτάρι (41.797 εκμεταλλεύσεις, 2.313.720,9 στρ.) και δευτερευόντως στο μαλακό / ημίσκληρο σιτάρι (28.427 εκμεταλλεύσεις, 888.924,7 στρ.) και στο κριθάρι (28.956 εκμεταλλεύσεις, 936.621,2 στρ.), ενώ σημαντική έκταση καταλαμβάνει και ο αραβόσιτος για καρπό (22.545 εκμεταλλεύσεις, 859.608,4 στρ.). Αντίστοιχα, στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης καταγράφονται 15.630 εκμεταλλεύσεις και 763.669,0 στρέμματα, με κυρίαρχη καλλιέργεια τον αραβόσιτο για καρπό (4.426 εκμεταλλεύσεις, 209.706,2 στρ.), καθώς και

σημαντική παρουσία μαλακού / ημίσκληρου και σκληρού σίτου (6.005 εκμεταλλεύσεις, 157.155,2 στρ. και 5.838 εκμεταλλεύσεις, 289.530,1 στρ. αντίστοιχα).

Σε επίπεδο δήμων της Π.Ε. Καβάλας, ο Δήμος Καβάλας εμφανίζει 303 εκμεταλλεύσεις σιτηρών και 21.480,9 στρέμματα, με κυρίαρχη καλλιέργεια τον αραβόσιτο για καρπό (234 εκμεταλλεύσεις, 15.999,9 στρ.) και δευτερευόντως μαλακό / ημίσκληρο και σκληρό σιτάρι. Ο Δήμος Νέστου παρουσιάζει εντονότερη εξειδίκευση και μεγαλύτερη κλίμακα (898 εκμεταλλεύσεις, 56.981,7 στρ.), όπου ο αραβόσιτος αποτελεί σαφώς την κύρια καλλιέργεια (785 εκμεταλλεύσεις, 41.289,1 στρ.), ενώ καταγράφεται και σημαντική έκταση ρυζιού (79 εκμεταλλεύσεις, 10.765,8 στρ.), στοιχείο που τον διαφοροποιεί από τους λοιπούς δήμους της ενότητας. Ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει επίσης αξιόλογη παρουσία (444 εκμεταλλεύσεις, 25.586,8 στρ.), με κύριες καλλιέργειες τον αραβόσιτο (321 εκμεταλλεύσεις, 19.147,7 στρ.) και το μαλακό / ημίσκληρο σιτάρι (196 εκμεταλλεύσεις, 3.492,7 στρ.).

Συνολικά, η μηδενική καταγραφή σιτηρών στη Θάσο αποτελεί συνεπή ένδειξη ότι το τοπικό αγροτικό σύστημα δεν στηρίζεται σε αροτριαίες εκτατικές καλλιέργειες, αλλά διαμορφώνεται από διαφορετικές χρήσεις γης και παραγωγικούς προσανατολισμούς, που συνδέονται με τη νησιωτικότητα, το ανάγλυφο και τη διαθεσιμότητα κατάλληλων εκτάσεων. Το συμπέρασμα αυτό είναι κρίσιμο για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, καθώς αποκλείει την υιοθέτηση πολιτικών που προϋποθέτουν συγκρίσιμες πεδινές αροτριαίες ζώνες και κατευθύνει την αναπτυξιακή στόχευση σε άλλες κατηγορίες καλλιεργειών και αγροτικών δραστηριοτήτων.

Δενδρώδεις Καλλιέργειες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2020 (Πίνακας 11, Παράρτημα), οι πολυετείς (δενδρώδεις) καλλιέργειες αποτελούν τον κυρίαρχο άξονα της γεωργικής παραγωγής στον Δήμο Θάσου, διαφοροποιώντας σαφώς το τοπικό αγροτικό πρότυπο από εκείνο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και των λοιπών δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Στον Δήμο Θάσου καταγράφονται συνολικά 1.673 γεωργικές εκμεταλλεύσεις με πολυετείς καλλιέργειες, οι οποίες καταλαμβάνουν έκταση 32.657,0 στρεμμάτων, μέγεθος που αντιστοιχεί σχεδόν στο σύνολο της καλλιεργούμενης γεωργικής γης του νησιού.

Η παραγωγική διάρθρωση των πολυετών καλλιεργειών στη Θάσο χαρακτηρίζεται από απόλυτη κυριαρχία της ελαιοκαλλιέργειας. Και οι 1.673 εκμεταλλεύσεις πολυετών καλλιεργειών αφορούν ελαιώνες, οι οποίοι καταλαμβάνουν 32.600,2 στρέμματα, δηλαδή πρακτικά το σύνολο της έκτασης των μόνιμων καλλιεργειών. Η συντριπτική πλειονότητα των ελαιώνων προορίζεται για ελαιοποίηση, καθώς 1.630 εκμεταλλεύσεις καλύπτουν 29.594,7 στρέμματα, ενώ οι ελαιώνες επιτραπέζιας χρήσης περιορίζονται σε 167 εκμεταλλεύσεις και 3.005,5

στρέμματα. Η διάρθρωση αυτή αναδεικνύει τον έντονα εξειδικευμένο χαρακτήρα της τοπικής γεωργίας και τη μονοκαλλιεργητική φυσιογνωμία της Θάσου.

Άλλες κατηγορίες πολυετών καλλιεργειών εμφανίζονται οριακά ή απουσιάζουν πλήρως. Καλλιέργειες καρποφόρων δένδρων εύκρατων περιοχών, υποτροπικών ή τροπικών ειδών, καθώς και εσπεριδοειδών, δεν καταγράφονται στον Δήμο Θάσου. Μόνο σε πολύ περιορισμένη κλίμακα εμφανίζονται δένδρα για καρπούς με κέλυφος, με 10 εκμεταλλεύσεις και έκταση μόλις 42,0 στρεμμάτων, χωρίς ουσιαστική παραγωγική σημασία. Επίσης, δεν καταγράφονται λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες ή μόνιμες καλλιέργειες σε θερμοκήπια.

Σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όπου οι πολυετείς καλλιέργειες καλύπτουν 7,35 εκατ. στρέμματα και περιλαμβάνουν σημαντική ποικιλία ειδών, καθώς και με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, στην οποία καταγράφονται 159.487,3 στρέμματα πολυετών καλλιεργειών με πιο διαφοροποιημένη σύνθεση, ο Δήμος Θάσου παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλό βαθμό εξειδίκευσης. Η διαφοροποίηση αυτή είναι εμφανής και σε επίπεδο δήμων, καθώς ο Δήμος Νέστου εμφανίζει έντονη παρουσία καρποφόρων δένδρων εύκρατων περιοχών και υποτροπικών καλλιεργειών, ενώ ο Δήμος Παγγαίου συνδυάζει εκτεταμένους ελαιώνες με άλλες δενδρώδεις καλλιέργειες. Ο Δήμος Καβάλας, αν και μικρότερης κλίμακας, παρουσιάζει επίσης μεγαλύτερη ποικιλία σε σχέση με τη Θάσο.

Συνολικά, η γεωργική παραγωγή του Δήμου Θάσου χαρακτηρίζεται από σχεδόν απόλυτη εξάρτηση από την ελαιοκαλλιέργεια, με προσανατολισμό κυρίως στην παραγωγή ελαιολάδου. Το πρότυπο αυτό διαφοροποιεί ριζικά τη Θάσο από τις ηπειρωτικές αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας ΑΜΘ και συνδέεται άμεσα με τη νησιωτικότητα, το ανάγλυφο και τις ιστορικά διαμορφωμένες χρήσεις γης. Η συγκεκριμένη εξειδίκευση αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, καθώς αναδεικνύει τόσο τη στρατηγική σημασία της ελαιοκαλλιέργειας όσο και την αυξημένη ευαλωτότητα του τοπικού αγροτικού συστήματος σε κινδύνους που συνδέονται με τη μονοκαλλιέργεια και τις διακυμάνσεις της αγοράς.

Αμπελώνες

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2020 (Πίνακας 12, Παράρτημα), η αμπελουργική δραστηριότητα στον Δήμο Θάσου εμφανίζεται εξαιρετικά περιορισμένη και χωρίς ουσιαστική παραγωγική εξειδίκευση, σε σαφή αντίθεση με το σύνολο της χώρας, την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και ορισμένους δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Στον Δήμο Θάσου καταγράφονται συνολικά μόλις 23 αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες καταλαμβάνουν έκταση 61,1 στρεμμάτων, μέγεθος που αποτυπώνει την οριακή σημασία της αμπελοκαλλιέργειας στο τοπικό αγροτικό σύστημα.

Η παραγωγική διάρθρωση των αμπελουργικών εκμεταλλεύσεων στη Θάσο δεν περιλαμβάνει καμία κατηγορία οινοποιήσιμων σταφυλιών. Δεν καταγράφονται εκμεταλλεύσεις ούτε εκτάσεις που να αφορούν οίνους ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ), οίνους γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ) ή λοιπούς οίνους. Αντίστοιχα, δεν καταγράφεται καλλιέργεια επιτραπέζιων σταφυλιών, ενώ απουσιάζει πλήρως και η παραγωγή σταφίδας, τόσο σουλτανίνας όσο και κορινθιακής. Το σύνολο της καταγεγραμμένης έκτασης αφορά μικρής κλίμακας και μη εξειδικευμένες αμπελουργικές χρήσεις, χωρίς σαφή προσανατολισμό προς την αγορά.

Σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όπου οι αμπελουργικές καλλιέργειες καλύπτουν 587.541,9 στρέμματα και αφορούν 71.696 εκμεταλλεύσεις, με σημαντική κατανομή μεταξύ οινοποιήσιμων σταφυλιών, επιτραπέζιων σταφυλιών και σταφίδας, ο Δήμος Θάσου εμφανίζει αμελητέα συμμετοχή. Αντίστοιχα, σε επίπεδο Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης καταγράφονται 3.470 εκμεταλλεύσεις και 39.477,3 στρέμματα, με σαφή παρουσία τόσο οινοποιήσιμων σταφυλιών όσο και επιτραπέζιων, γεγονός που υπογραμμίζει τη διαφοροποίηση της Θάσου ακόμη και σε περιφερειακό επίπεδο.

Η διαφοροποίηση αυτή καθίσταται εντονότερη σε σύγκριση με τους λοιπούς δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει ισχυρή αμπελουργική δραστηριότητα, με 1.119 εκμεταλλεύσεις και 24.117,9 στρέμματα, εκ των οποίων σημαντικό μέρος αφορά οίνους γεωγραφικής ένδειξης και επιτραπέζια σταφύλια. Αντίστοιχα, οι Δήμοι Καβάλας και Νέστου, αν και μικρότερης κλίμακας, παρουσιάζουν σαφή παρουσία επιτραπέζιων σταφυλιών, σε αντίθεση με τη Θάσο όπου η συγκεκριμένη κατηγορία απουσιάζει πλήρως.

Συνολικά, η αμπελουργία στον Δήμο Θάσου δεν αποτελεί δομικό στοιχείο της τοπικής γεωργικής παραγωγής και δεν εμφανίζει καμία μορφή εξειδίκευσης ή δυναμικής ανάπτυξης. Η εικόνα αυτή συνδέεται με τη νησιωτικότητα, τον περιορισμένο διαθέσιμο γεωργικό χώρο και τον έντονο προσανατολισμό της τοπικής γεωργίας στην ελαιοκαλλιέργεια. Η διαπίστωση αυτή είναι κρίσιμη για τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, καθώς καταδεικνύει ότι η αμπελουργία δεν μπορεί να αποτελέσει βασικό πυλώνα αγροτικής ανάπτυξης, αλλά μόνο ενδεχομένως συμπληρωματική ή ειδικού χαρακτήρα δραστηριότητα, εφόσον συνδεθεί με ποιοτικά, τοπικά ή εναλλακτικά παραγωγικά σχήματα.

5.4.2.1.4 ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2020, η κτηνοτροφική δραστηριότητα στον Δήμο Θάσου εμφανίζεται περιορισμένη σε μέγεθος και διαφοροποιημένη ως προς τη σύνθεση του ζωικού κεφαλαίου, σε σύγκριση τόσο με το σύνολο της χώρας όσο και με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και τους λοιπούς δήμους της Περιφερειακής Ενότητας

Καβάλας. Στον Δήμο Θάσου καταγράφονται συνολικά 290 κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις με 54.577 ζώα, μέγεθος που υποδηλώνει μικρή κλίμακα εκτροφών και σαφή απουσία εντατικών συστημάτων.

Η διάρθρωση του ζωικού κεφαλαίου στη Θάσο χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των μικρών μηρυκαστικών και των μελισσοκομικών δραστηριοτήτων. Τα προβατοειδή αποτελούν τη σημαντικότερη κατηγορία, με 138 εκμεταλλεύσεις και 17.099 ζώα, ενώ ακολουθούν οι αίγες με 94 εκμεταλλεύσεις και 13.621 ζώα. Η παρουσία των δύο αυτών κατηγοριών συνδέεται άμεσα με τις φυσικές συνθήκες του νησιού, το ανάγλυφο και τη διαθεσιμότητα βοσκήσιμων εκτάσεων, που ευνοούν εκτατικές μορφές κτηνοτροφίας χαμηλής έντασης.

Αντίθετα, η εκτροφή βοοειδών και χοίρων στη Θάσο είναι πρακτικά ανύπαρκτη, καθώς δεν καταγράφονται σχετικές εκμεταλλεύσεις, γεγονός που διαφοροποιεί έντονα το νησί από το πρότυπο της Περιφέρειας ΑΜΘ και ιδιαίτερα από τους Δήμους Νέστου και Καβάλας, όπου οι κατηγορίες αυτές έχουν σαφή παρουσία. Ενδεικτικά, στον Δήμο Νέστου καταγράφονται 49 εκμεταλλεύσεις βοοειδών με 3.198 ζώα και σημαντικός αριθμός χοιροτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων, ενώ και ο Δήμος Καβάλας εμφανίζει συγκριτικά πιο διαφοροποιημένο ζωικό κεφάλαιο.

Η πτηνοτροφία στον Δήμο Θάσου έχει περιορισμένη έκταση, με 41 εκμεταλλεύσεις και 1.345 ζώα, σε επίπεδα σημαντικά χαμηλότερα από εκείνα των ηπειρωτικών δήμων της περιοχής. Παρόμοια εικόνα καταγράφεται και για τα κουνέλια και τα ιπποειδή, τα οποία εμφανίζονται οριακά και χωρίς ιδιαίτερη παραγωγική βαρύτητα. Ιδιαίτερη σημασία, ωστόσο, παρουσιάζει η μελισσοκομία, καθώς στον Δήμο Θάσου καταγράφονται 90 εκμεταλλεύσεις με 22.452 κυψέλες, στοιχείο που αναδεικνύει τη σχετική εξειδίκευση του νησιού στη συγκεκριμένη δραστηριότητα και τη σύνδεσή της με τη φυσική βλάστηση και την ελαιοκαλλιέργεια.

Σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όπου η κτηνοτροφία χαρακτηρίζεται από μεγάλη κλίμακα και υψηλή συγκέντρωση ζωικού κεφαλαίου, καθώς και με την Περιφέρεια ΑΜΘ που παρουσιάζει ισχυρή παρουσία βοοειδών, χοίρων και πτηνοτροφίας, ο Δήμος Θάσου εμφανίζει σαφώς χαμηλότερη ένταση και περιορισμένη διαφοροποίηση. Η εικόνα αυτή είναι πιο κοντά σε πρότυπο μικρής, εκτατικής και οικογενειακής κτηνοτροφίας, χωρίς σημαντική συμβολή εντατικών μονάδων.

Συνολικά, η κτηνοτροφία στον Δήμο Θάσου αποτελεί συμπληρωματική δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα, με έμφαση στα αιγοπρόβατα και στη μελισσοκομία και με περιορισμένη παρουσία λοιπών κατηγοριών ζωικού κεφαλαίου. Το πρότυπο αυτό διαφοροποιείται ουσιαστικά από εκείνο των ηπειρωτικών δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας και συνδέεται άμεσα με τη νησιωτικότητα, το ανάγλυφο και τις περιβαλλοντικές συνθήκες. Η διαπίστωση αυτή αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού

Προγράμματος του Δήμου, καθώς υποδεικνύει ότι η ενίσχυση της κτηνοτροφίας στη Θάσο μπορεί να βασιστεί κυρίως σε ποιοτικά, εκτατικά και περιβαλλοντικά συμβατά πρότυπα και όχι σε εντατικές μορφές παραγωγής.

5.4.2.1.5 ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η λατομική και ευρύτερα η εξορυκτική δραστηριότητα στη Θάσο συνιστά κλάδο με έντονη τεχνική εξειδίκευση, υψηλή κανονιστική πυκνότητα και ισχυρή σύνδεση με τις μεταφορές. Η λειτουργία του κλάδου εξαρτάται από τη γεωλογική δομή του νησιού και χαρακτηρίζεται από προϊόν υψηλής υλικής έντασης (βάρος / όγκος), γεγονός που καθιστά την εφοδιαστική αλυσίδα δομικό στοιχείο της παραγωγικής πραγματικότητας. Στην πράξη, οι βασικές ροές συγκροτούνται ως συνεχές «εξόρυξη – πρωτογενής διαλογή / μορφοποίηση – προσωρινή απόθεση / αποθήκευση – φόρτωση – μεταφορά – διακίνηση (εγχώρια ή εξαγωγική)», με τις απαιτήσεις μετακίνησης να επηρεάζουν άμεσα το τοπικό οδικό δίκτυο, τις λιμενικές εξόδους και το κόστος διάθεσης.

Σε τεχνικό επίπεδο, η παραγωγική διαδικασία ξεκινά από την ανάπτυξη μετώπων εξόρυξης και την εφαρμογή μεθόδων εξόρυξης / κοπής, συνεχίζει με πρωτογενή διαλογή και μορφοποίηση (π.χ. ογκομάρμαρα και λοιπά κλάσματα), και ολοκληρώνεται λειτουργικά με την οργάνωση της «πλατείας» (χώρος προσωρινής απόθεσης και χειρισμών) και τη φόρτωση σε βαρέα οχήματα. Περιγραφές λειτουργίας λατομείων στη Θάσο αναφέρουν ρητά ότι τα παραγόμενα υλικά, μετά την εξόρυξη, διαχειρίζονται εντός του χώρου (τακτοποίηση, διαλογή, προσωρινή παραμονή) και στη συνέχεια φορτώνονται σε φορτηγά είτε για διάθεση σε τρίτους είτε για μεταφορά προς εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Η τεχνική πλευρά αυτής της αλληλουχίας είναι σημαντική, διότι καθορίζει τις ανάγκες σε μηχανολογικό εξοπλισμό, σε επιφάνειες χειρισμών, σε προσβασιμότητα βαρέων, καθώς και σε διαδικασίες που μειώνουν απώλειες υλικού και διατηρούν σταθερότητα προδιαγραφών.

Ως προς την παραγωγική κλίμακα, δημόσια διαθέσιμες αναφορές για συγκεκριμένη λατομική εκμετάλλευση στη Θάσο αποδίδουν ενδεικτική ετήσια δυνατότητα εκσκαφής / εξόρυξης της τάξης των 50.000 τόνων. Το μέγεθος αυτό δεν συνιστά επίσημο συνολικό στατιστικό για το σύνολο του Δήμου, είναι όμως χρήσιμο ως τεκμήριο τάξης μεγέθους: δείχνει ότι πρόκειται για δραστηριότητα με σημαντικό ετήσιο όγκο υλικού, άρα με αντίστοιχες απαιτήσεις σε βαριά κυκλοφορία, φόρτωση, αποθήκευση, συντήρηση διαδρομών και γενικά σε υποδομές που υποστηρίζουν μεγάλες ροές. Επίσης, η ύπαρξη τέτοιων ποσοτήτων αναδεικνύει ότι η ανταγωνιστικότητα του κλάδου δεν εξαρτάται μόνο από την ποιότητα του προϊόντος, αλλά και από τη λειτουργική αποδοτικότητα της αλυσίδας (χρόνοι φόρτωσης / μεταφοράς, προγραμματισμός αποστολών, μείωση νεκρών διαδρομών, διαθεσιμότητα μέσων).

Η διακίνηση του εξορυσσόμενου προϊόντος ακολουθεί τυπικά δύο βασικές κατευθύνσεις: (α) διάθεση στην εγχώρια αγορά (είτε ως πρώτη ύλη είτε ως ροή προς επεξεργασία) και (β) εξαγωγική διάθεση. Σε δημόσιες επαγγελματικές περιγραφές για το «μάρμαρο Θάσου» αναφέρεται ενδεικτικά κατανομή όπου περίπου 30% της παραγωγής κατευθύνεται σε εξαγωγή, ενώ το υπόλοιπο απορροφάται στην εγχώρια αγορά, με μέρος των τελικών επεξεργασμένων προϊόντων να εξάγεται στη συνέχεια μέσω άλλων αλυσίδων. Η ίδια κατηγορία πηγών καταγράφει ότι σημαντικό τμήμα των εξαγόμενων ποσοτήτων αποστέλλεται σε εμπορευματοκιβώτια (containers) και διακινείται μέσω μεγάλου λιμένα της ηπειρωτικής χώρας (λιμένα Θεσσαλονίκης). Αυτές οι πληροφορίες, παρότι προέρχονται από επιχειρησιακές περιγραφές και όχι από επίσημη στατιστική υπηρεσία, αποτυπώνουν κρίσιμες πτυχές της πραγματικής εφοδιαστικής: εξάρτηση από κόμβους της ηπειρωτικής χώρας και ανάγκη για ακρίβεια σε χρονοπρογραμματισμό και χειρισμούς συσκευασίας / ελέγχου πριν την αποστολή.

Η εξαγωγική διάσταση εντάσσει την παραγωγή της Θάσου στο ευρύτερο πλαίσιο των ελληνικών εξαγωγών μαρμάρου, όπου δημοσιεύονται συγκεντρωτικά στοιχεία (ποσότητες και αξίες) για την εθνική επίδοση σε πρόσφατες περιόδους. Παρότι αυτά τα στοιχεία είναι εθνικού επιπέδου και δεν αποδίδουν επιμερισμό ανά περιοχή, λειτουργούν ως εξωτερικό περιβάλλον αγοράς: αποτυπώνουν τη σημασία των εξαγωγών, την κατεύθυνση της ζήτησης και τις βασικές τάσεις (π.χ. σχέση ακατέργαστου–επεξεργασμένου, προορισμοί, διακυμάνσεις). Στο επίπεδο του Δήμου, η αξία αυτής της διάστασης είναι ότι εξηγεί γιατί η λειτουργία της λατομικής δραστηριότητας στη Θάσο δεν είναι «κλειστό» τοπικό σύστημα, αλλά τμήμα διεθνών αλυσίδων που επηρεάζονται από εμπορικούς κύκλους, κόστος ενέργειας, κόστος μεταφοράς και απαιτήσεις ποιότητας / τυποποίησης παραδόσεων.

Παράλληλα, η εξορυκτική δραστηριότητα στη Θάσο συνδέεται με τη θεσμική και κανονιστική πραγματικότητα των περιβαλλοντικών διαδικασιών. Η δημόσια ανάρτηση διαβουλεύσεων και εγγράφων που αφορούν Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και περιβαλλοντικούς όρους για λατομικές δραστηριότητες στον Δήμο Θάσου δείχνει ότι ο κλάδος λειτουργεί με διαρκή σχέση με διαδικασίες τεκμηρίωσης, ελέγχου και όρων. Η ύπαρξη τέτοιων εγγράφων δεν προσθέτει μόνο νομική πληροφορία· προσφέρει και τεχνική: αναδεικνύει ότι για τη λειτουργία και την εξέλιξη των εκμεταλλεύσεων υπάρχει τυπική περιγραφή έργου, έκτασης, δραστηριοτήτων, μέτρων και πλαισίων συμμόρφωσης, που αποτελούν μέρος της πραγματικής λειτουργίας του κλάδου.

Τέλος, ανεξάρτητα από τη σύγχρονη παραγωγική διάσταση, η Θάσος διαθέτει και ιστορικό / πολιτιστικό αποτύπωμα λατόμησης, με χαρακτηριστικά παραδείγματα αρχαίων λατομικών τόπων όπως η Αλυκή, που τεκμηριώνονται ως αρχαιολογικό τοπίο έντονης λατόμησης. Η διάσταση αυτή αναφέρεται ως ξεχωριστή κατηγορία, καθώς δεν αφορά σύγχρονες ροές

παραγωγής και διακίνησης, αλλά την ιστορική σχέση του νησιού με την εξόρυξη και τη διαχρονική παρουσία του μαρμάρου ως στοιχείου ταυτότητας.

5.4.2.1.6 ΔΑΣΟΠΟΝΙΑ

Η δασοπονία στη Θάσο, πέρα από τον ρόλο της ως βασικού συστήματος προστασίας εδαφών, νερών και βιοποικιλότητας, διατηρεί σαφή παραγωγική διάσταση που εκφράζεται κυρίως μέσω της οργανωμένης διάθεσης ξυλώδους όγκου από τα δημοτικά δάση και της κάλυψης τοπικών αναγκών σε καυσόξυλα. Η παραγωγή αυτή έχει ιδιαίτερα «τεχνικά» χαρακτηριστικά: στηρίζεται σε εγκεκριμένες διαχειριστικές μελέτες, υλοποιείται με δημοπρασίες / εκμισθώσεις δικαιώματος υλοτομίας και εντάσσεται σε συγκεκριμένο σύστημα κατηγοριοποίησης προϊόντων (τεχνική ξυλεία, στρογγύλη ξυλεία, καυσόξυλα), μονάδων μέτρησης (κυβικά μέτρα και χωρικά κυβικά μέτρα) και λειτουργικών υποχρεώσεων (υλοτομία, μεταφορά, στοίβαξη, απομάκρυνση υπολειμμάτων).

Παραγωγική βάση και είδη ξυλείας

Στη Θάσο η δασική παραγωγή συνδέεται κυρίως με κωνοφόρα, με χαρακτηριστική παρουσία της τραχείας πεύκης και της μαύρης πεύκης. Αυτό αποτυπώνεται και σε έγγραφα εκμίσθωσης / δημοπρασιών του δημοτικού δάσους, όπου η προβλεπόμενη απόληψη ξυλώδους όγκου περιγράφεται ανά είδος και ανά συστάδα. Ενδεικτικά, σε περίληψη διακήρυξης δημοπρασίας (Δήμος Θάσου, 07 / 09 / 2021) καταγράφεται δικαίωμα υλοτομίας και απολήψεως 685,084 κ.μ. τραχείας πεύκης και 263,115 κ.μ. μαύρης πεύκης (με αυξομείωση 12%), με προέλευση από συγκεκριμένες συστάδες σε Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου. Στο ίδιο έγγραφο φαίνεται ότι ο σχεδιασμός της εκμετάλλευσης δεν είναι «γενικός», αλλά προκύπτει από την εφαρμογή διαχειριστικής μελέτης και από την κατανομή της απόληψης σε χωρικές ενότητες (συστάδες), στοιχείο που είναι τυπικό της παραγωγικής δασοπονίας: το ξύλο «παράγεται» μέσω προγραμματισμένων υλοτομιών (και όχι αποσπασματικά), με κανόνες που επιδιώκουν να ελέγχουν ένταση, χρόνο και τρόπο απόληψης.

Κατηγορίες προϊόντων και διάθεση

Η δασική παραγωγή στη Θάσο εμφανίζεται να οργανώνεται σε κατηγορίες που αντιστοιχούν σε διαφορετικές αγορές και χρήσεις. Στην ίδια διακήρυξη του 2021 αποτυπώνονται κατηγορίες όπως τεχνική ξυλεία (π.χ. στύλοι ΔΕΗ), χονδρή στρογγύλη ξυλεία μεγάλου μήκους και καυσόξυλα, ξεχωριστά για κάθε είδος πεύκης. Ιδιαίτερο τεχνικό σημείο είναι ότι η διαδικασία ενσωματώνει όχι μόνο την υλοτομία αλλά και τις «υποχρεώσεις εφοδιαστικής» σε δασικό περιβάλλον: στο έγγραφο αναφέρεται ρητά ότι στην τιμή περιλαμβάνονται υλοτομία, μεταφορά και στοίβαξη σε κατάλληλα σημεία (δασόδρομοι / πλατείες) και ότι υπάρχει υποχρέωση

υλοτομίας και στοίβαξης όλης της προβλεπόμενης ξυλείας άνω ενός ελάχιστου ορίου διαμέτρου (αναφέρεται ως >5 εκ.). Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι η παραγωγή δεν είναι μόνο «κοπή δέντρων», αλλά ολοκληρωμένη εργασία συγκομιδής και συγκέντρωσης που απαιτεί δασική οδοποιία, χώρους συγκέντρωσης και έλεγχο υπολειμμάτων, δηλαδή υποδομή και οργάνωση.

Καυσόξυλα και τοπική κάλυψη αναγκών

Ένα σημαντικό τμήμα της δασικής παραγωγής σε νησιωτικό περιβάλλον όπως η Θάσος αποκτά κοινωνικο–οικονομικό χαρακτήρα, επειδή η καυσόξυλη ύλη λειτουργεί ως εναλλακτικό / συμπληρωματικό ενεργειακό αγαθό, ιδιαίτερα σε περιόδους αυξημένου κόστους θέρμανσης. Σε δημόσιες αναφορές για «δημοτική υλοτομία» καταγράφεται η διάθεση καυσόξυλων με συγκεκριμένη τιμολόγηση, καθώς και διαφοροποίηση κόστους για καυσόξυλα που προέρχονται από καμένα άτομα πεύκης (ενδεικτικά αναφέρονται τιμές ανά χωρικό μέτρο). Παράλληλα, από ανακοινώσεις του Δήμου (σε συνεργασία με τη δασική αρχή) προκύπτει ότι υφίστανται ρυθμίσεις για συλλογή ξυλείας για ατομικές ανάγκες των κατοίκων σε συγκεκριμένες περιόδους και με περιορισμούς (π.χ. συλλογή κατακείμενων / πεσμένων ξύλων), κάτι που συνδέει την παραγωγική διάσταση με τη διαχείριση προσβάσεων και την αποφυγή ανεξέλεγκτης απόληψης. Αυτή η πρακτική εντάσσεται στη λογική της «πολυλειτουργικής» δασοπονίας: παραγωγή ξυλείας και ταυτόχρονα ρύθμιση χρήσεων, πρόληψη κινδύνων και κοινωνική ωφέλεια.

Μη ξυλώδη δασικά προϊόντα

Παρότι η ξυλεία και τα καυσόξυλα αποτελούν τον πιο μετρήσιμο πυρήνα της δασικής παραγωγής (με όγκους, μονάδες, διαγωνιστικές διαδικασίες), η οικονομία του δάσους στη Μεσόγειο περιλαμβάνει και μη ξυλώδη δασικά προϊόντα, όπως ρετσίνι, μανιτάρια / τρούφες και αρωματικά–φαρμακευτικά φυτά, που συχνά λειτουργούν συμπληρωματικά του εισοδήματος και συνδέονται με τοπικές αλυσίδες αξίας. Στη Θάσο, η παρουσία εκτεταμένων πευκοδασών σχετίζεται πρακτικά και με προϊόντα που «πατούν» πάνω στην πευκοδασική οικολογία, όπως η μελισσοκομία με βάση μελιτώματα / ανθοφορίες (π.χ. πευκόμελο και μίξεις). Σε αυτή την ενότητα, τα μη ξυλώδη προϊόντα αντιμετωπίζονται ως παραγωγικό συμπλήρωμα που ενισχύει την πολυλειτουργικότητα του δάσους, χωρίς να αναιρεί την ανάγκη η κύρια παραγωγική ραχοκοκαλιά να παραμένει θεσμικά οργανωμένη και μετρήσιμη (όπως συμβαίνει με τις υλοτομίες).

Παραγωγή, αγορά και τεχνική βιωσιμότητα

Η δασική παραγωγή επηρεάζεται από το ευρύτερο πλαίσιο της ελληνικής δασικής οικονομίας, όπου η ζήτηση για καυσόξυλα / βιομάζα και η ανάγκη ορθολογικής οργάνωσης της παραγωγής

αναφέρονται ως τάσεις που απαιτούν σχεδιασμό και βιώσιμη διαχείριση. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, η Θάσος εμφανίζει ένα πρακτικό μοντέλο παραγωγικής δασοπονίας που βασίζεται σε: (α) προγραμματισμό μέσω διαχειριστικών μελετών, (β) τυποποίηση προϊόντων και μονάδων μέτρησης, (γ) ανάθεση εργασιών με σαφείς τεχνικές υποχρεώσεις (υλοτομία–μεταφορά–στοίβαξη), και (δ) δίαυλο διάθεσης που περιλαμβάνει τόσο αγορά / εργοληπτική εκμετάλλευση όσο και κοινωνική διάσταση (καυσόξυλα / ατομικές ανάγκες). Έτσι, η δασική παραγωγή στη Θάσο περιγράφεται ως οργανωμένη, μετρήσιμη και λειτουργικά συνδεδεμένη με υποδομές (δασικό οδικό δίκτυο, πλατείες στοίβαξης), με τη διαχείριση κινδύνων (υπολείμματα, πρόσβαση, αντιπυρική λειτουργία) να παραμένει άρρηκτα δεμένη με την παραγωγική διαδικασία.

5.4.2.1.7 ΣΥΝΟΨΗ

Ο πρωτογενής τομέας στον Δήμο Θάσου, όπως αποτυπώνεται στα στοιχεία της Απογραφής Γεωργίας–Κτηνοτροφίας 2020, συγκροτείται από μικρής κλίμακας και έντονα οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, με χαμηλότερη ένταση εργασίας σε σύγκριση με την Περιφέρεια ΑΜΘ και τους ηπειρωτικούς δήμους της Π.Ε. Καβάλας. Καταγράφονται 1.721 γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, στις οποίες απασχολούνται 4.069 άτομα και αντιστοιχούν 265.942 ημέρες εργασίας. Η μέση εικόνα (2,36 απασχολούμενοι και 154,5 ημέρες εργασίας ανά εκμετάλλευση) υποδηλώνει δραστηριότητα που λειτουργεί κυρίως συμπληρωματικά, με έντονη εποχικότητα και περιορισμένη διάρκεια απασχόλησης ανά εργαζόμενο (65,4 ημέρες εργασίας ανά απασχολούμενο). Το παραγωγικό υπόδειγμα της Θάσου διαφοροποιείται καθαρά από περιοχές όπως ο Δήμος Νέστου, όπου οι αροτριαίες και οι εντατικότερες καλλιέργειες οδηγούν σε μεγαλύτερη ένταση εργασίας.

Η δομή απασχόλησης επιβεβαιώνει τον οικογενειακό χαρακτήρα της τοπικής γεωργίας. Οι κάτοχοι και τα μέλη των νοικοκυριών τους αποτελούν το 69,8% των απασχολούμενων και καλύπτουν το 89,0% των ημερών εργασίας, ενώ η τακτική μισθωτή εργασία είναι οριακή (1,1%). Η εποχική εργασία εμφανίζεται αριθμητικά σημαντική (27,6% των απασχολουμένων), αλλά καλύπτει μικρό μέρος των ημερών εργασίας (7,8%), γεγονός που συνδέεται με σύντομες αιχμές εργασίας σε συγκεκριμένες περιόδους (π.χ. συγκομιδές). Παράλληλα, η ηλικιακή διάρθρωση αποτυπώνει έντονη γήρανση: οι πολύ νεαρές ηλικίες 15–24 ετών είναι σχεδόν ανύπαρκτες (4 εκμεταλλεύσεις και 130 ημέρες εργασίας), ενώ οι ηλικιακές ομάδες 55–64 και 65+ συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος των εκμεταλλεύσεων (445 και 694 αντίστοιχα) και των ημερών εργασίας (σύνολο 86.395), στοιχείο που συνδέεται με περιορισμένη ανανέωση του αγροτικού πληθυσμού. Ως προς το φύλο, οι άνδρες κυριαρχούν στην ιδιότητα του κατόχου (735 άνδρες κάτοχοι έναντι 387 γυναικών), ενώ η συμμετοχή των γυναικών είναι αυξημένη στις

κατηγορίες συζύγων και λοιπών μελών του νοικοκυριού, αντανακλώντας τον τρόπο κατανομής εργασίας στις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις.

Η δομή των καλλιεργειών είναι εξαιρετικά συγκεντρωμένη και διαφοροποιείται ριζικά από ηπειρωτικά αγροτικά πρότυπα. Οι αροτριαίες καλλιέργειες είναι πρακτικά ανύπαρκτες (18 εκμεταλλεύσεις, 63,2 στρ.), με την καταγεγραμμένη χρήση να περιορίζεται ουσιαστικά σε αγραναπαύσεις (41,9 στρ.) και με μηδενική παρουσία σιτηρών για καρπό σε όλες τις κατηγορίες. Αντίθετα, οι πολυετείς καλλιέργειες αποτελούν τον κορμό της γεωργικής γης: 1.673 εκμεταλλεύσεις και 32.657 στρ., σχεδόν στο σύνολό τους ελαιώνες. Η ελαιοκαλλιέργεια κυριαρχεί απόλυτα (32.600,2 στρ.), με προσανατολισμό κυρίως στην ελαιοποίηση (1.630 εκμεταλλεύσεις, 29.594,7 στρ.) και περιορισμένη έκταση επιτραπέζιας ελιάς (167 εκμεταλλεύσεις, 3.005,5 στρ.). Η αμπελουργία είναι οριακή (23 εκμεταλλεύσεις, 61,1 στρ.) χωρίς καταγραφή οινοποιήσιμων σταφυλιών (ΠΟΠ / ΠΓΕ ή λοιπών οίνων), επιτραπέζιων σταφυλιών ή σταφίδας, άρα χωρίς παραγωγική εξειδίκευση και αγορά–στόχο.

Η κτηνοτροφία έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα, με μικρή κλίμακα και σαφή προσανατολισμό σε εκτατικά σχήματα. Καταγράφονται 290 εκμεταλλεύσεις με 54.577 ζώα, με κυριαρχία των μικρών μηρυκαστικών: 138 εκμεταλλεύσεις με 17.099 προβατοειδή και 94 εκμεταλλεύσεις με 13.621 αίγες. Δεν καταγράφονται εκμεταλλεύσεις βοοειδών και χοίρων, κάτι που διαφοροποιεί τη Θάσο από τους ηπειρωτικούς δήμους της ίδιας περιφερειακής ενότητας. Η πτηνοτροφία είναι περιορισμένη (41 εκμεταλλεύσεις, 1.345 ζώα). Ιδιαίτερη σημασία εμφανίζει η μελισσοκομία (90 εκμεταλλεύσεις, 22.452 κυψέλες), που αποτελεί συγκριτικά πιο αναγνωρίσιμο τμήμα του ζωικού κεφαλαίου και συνδέεται λειτουργικά με τη φυσική βλάστηση και τις μόνιμες καλλιέργειες.

Στο παραγωγικό περιβάλλον του πρωτογενούς τομέα εντάσσονται επίσης δραστηριότητες που, παρότι δεν είναι γεωργία / κτηνοτροφία με τη στενή έννοια, συνδέονται με πόρους υπαίθρου και υλικές ροές. Η λατομική / εξορυκτική δραστηριότητα στη Θάσο παρουσιάζεται ως κλάδος υψηλής υλικής έντασης και ισχυρής εξάρτησης από την εφοδιαστική αλυσίδα, με ροές από την εξόρυξη προς αποθήκευση / φόρτωση και διακίνηση (εγχώρια και εξαγωγική), καθώς και με ενδεικτικές αναφορές κλίμακας παραγωγής και πρακτικές διακίνησης (π.χ. χρήση containers και διασύνδεση με μεγάλους λιμένες της ηπειρωτικής χώρας). Παράλληλα, η δασοπονία διατηρεί παραγωγική διάσταση μέσω οργανωμένων υλοτομιών στα δημοτικά δάση, δημοπρασιών / εκμισθώσεων και διάθεσης ξυλείας και καυσόξυλων, με τεχνική τυποποίηση προϊόντων και υποχρεώσεων (υλοτομία–μεταφορά–στοίβαξη), αλλά και με κοινωνική διάσταση κάλυψης τοπικών αναγκών σε καυσόξυλη ύλη.

Συνολικά, ο πρωτογενής τομέας της Θάσου χαρακτηρίζεται από (α) μικρή ένταση και ισχυρή κυριαρχία οικογενειακής εργασίας, (β) έντονη γήρανση των κατόχων και χαμηλή ανανέωση,

(γ) εξαιρετικά υψηλή εξειδίκευση της γεωργικής γης στην ελαιοκαλλιέργεια και σχεδόν πλήρη απουσία αροτριαίων / σιτηρών, (δ) κτηνοτροφία χαμηλής έντασης με έμφαση στα αιγοπρόβατα και σημαντική παρουσία μελισσοκομίας, και (ε) συμπληρωματικές παραγωγικές δραστηριότητες υπαίθρου (λατομική / εξορυκτική και δασική παραγωγή) με τεχνικές απαιτήσεις και υλικές ροές. Η συγκεκριμένη διάρθρωση συνθέτει ένα αγροτικό σύστημα με σαφή τοπική ταυτότητα και ταυτόχρονα με δομικές ευαισθησίες, κυρίως λόγω της μονοκαλλιεργητικής εξάρτησης από την ελιά και της δημογραφικής γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού.

5.4.2.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

5.4.2.2.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο δευτερογενής τομέας στον Δήμο Θάσου αποτελεί βασικό στοιχείο της παραγωγικής δομής της τοπικής οικονομίας, καθώς συνδέεται άμεσα με την αξιοποίηση φυσικών πόρων, την επεξεργασία τοπικών προϊόντων και την υποστήριξη άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του νησιού. Παρά το γεγονός ότι η οικονομία της Θάσου χαρακτηρίζεται από έντονη τουριστική δραστηριότητα, η ύπαρξη ενός ενεργού μεταποιητικού τομέα συμβάλλει σημαντικά στη διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης και στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας σε τοπικό επίπεδο.

Η ανάλυση του δευτερογενούς τομέα βασίζεται στο διαθέσιμο μητρώο επιχειρήσεων του Επιμελητηρίου Καβάλας για το Δήμο Θάσου, στο οποίο καταγράφονται συνολικά 279 επιχειρήσεις του μεταποιητικού τομέα. Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων σε επιμέρους κλάδους πραγματοποιείται ενδεικτικά μέσω της εξέτασης των επωνυμιών των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι το αρχείο δεν περιλαμβάνει πληροφορίες κωδικών οικονομικής δραστηριότητας. Μέσω αυτής της διαδικασίας είναι δυνατό να διαμορφωθεί μια σαφής εικόνα της κλαδικής διάρθρωσης του δευτερογενούς τομέα και των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο νησί.

Η ανάλυση καταδεικνύει ότι ο δευτερογενής τομέας στον Δήμο Θάσου συγκροτείται κυρίως από δραστηριότητες που σχετίζονται με την εξόρυξη και επεξεργασία μαρμάρου (μπορούν να εξεταστούν και υπό το πρίσμα του πρωτογενούς τομέα), την παραγωγή δομικών υλικών, την αγροδιατροφική μεταποίηση καθώς και από μικρής κλίμακας βιοτεχνικές δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές αξιοποιούν τόσο τους φυσικούς πόρους του νησιού όσο και την τοπική παραγωγή, ενώ παράλληλα υποστηρίζουν άλλους σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως ο τουρισμός και η κατασκευαστική δραστηριότητα.

5.4.2.2.2 ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Στο μητρώο εντοπίζονται 279 επιχειρήσεις με χαρακτηρισμό «ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ» σε σύνολο 2.516 επιχειρήσεων, δηλαδή ποσοστό 11,1% του καταγεγραμμένου επιχειρηματικού πληθυσμού. Η συμμετοχή αυτή είναι ουσιαστική για νησιωτικό Δήμο όπου οι υπηρεσίες και η τουριστική δραστηριότητα τείνουν να κυριαρχούν, διότι υποδηλώνει ύπαρξη παραγωγικής βάσης που δύναται να δημιουργεί τοπική προστιθέμενη αξία, να στηρίζει εισόδημα εκτός εποχικότητας και να λειτουργεί ως κόμβος σύνδεσης με πρωτογενή παραγωγή και εφοδιαστικές αλυσίδες.

Για τεχνική χρήση, η εικόνα μεγέθους αποτυπώνεται ως εξής.

Τομέας (πεδίο «Τμήμα»)	Πλήθος επιχειρήσεων
Μεταποίηση	279
Σύνολο μητρώου	2.516
Μερίδιο μεταποίησης	11,1%

5.4.2.2.3 ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Η κατανομή των 279 μεταποιητικών εγγραφών παρουσιάζει σαφή συγκέντρωση σε βασικούς οικιστικούς/λειτουργικούς πόλους. Με βάση την τυποποίηση του πεδίου «Διεύθυνση», ο υψηλότερος συγκεντρωτικός πόλος είναι ο Λιμένας (22,2%), ακολουθούν τα Λιμενάρια (12,9%) και ο Πρίνος (10,8%). Σημαντικό ποσοστό (11,5%) αφορά διευθύνσεις που δεν τυποποιούνται επαρκώς σε έναν κύριο οικισμό, γεγονός που αποτελεί τεχνικό περιορισμό του πεδίου διεύθυνσης και ταυτόχρονα ένδειξη ότι μέρος της μεταποίησης είναι διάσπαρτο ή δηλώνεται με μη τυποποιημένο τρόπο.

Οικιστική/χωρική ενότητα (από «Διεύθυνση»)	Πλήθος	Ποσοστό
Λιμένας	62	22,2%
Λιμενάρια	36	12,9%
Πρίνος	30	10,8%
Ποταμιά	18	6,5%
Θεολόγος	16	5,7%
Ποτός	15	5,4%

Οικιστική/χωρική ενότητα (από «Διεύθυνση»)	Πλήθος	Ποσοστό
Παναγία	14	5,0%
Σκάλα Καλλιράχης	10	3,6%
Σκάλα Σωτήρος	9	3,2%
Λοιπές/μη τυποποιημένες διευθύνσεις	32	11,5%
Υπόλοιπες ενότητες του μητρώου μεταποίησης	37	13,3%
Σύνολο	279	100%

Από πλευράς τεχνικού σχεδιασμού, η ανωτέρω διάρθρωση έχει δύο συνέπειες. Πρώτον, η μεταποίηση συνδέεται λειτουργικά με τους κύριους οικιστικούς κόμβους, όπου είναι πιθανότερη η ύπαρξη υποδομών, πρόσβασης σε δίκτυα, αποθήκευση, διακίνηση και αγορά εργασίας. Δεύτερον, η παρουσία σε μικρότερους οικισμούς υποδηλώνει μικρές, διάσπαρτες παραγωγικές μονάδες που επηρεάζονται εντονότερα από το μεταφορικό κόστος, τη διαθεσιμότητα χώρων και τις περιβαλλοντικές/χωροταξικές δεσμεύσεις.

5.4.2.2.4 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ

Η μεταποίηση στο μητρώο εμφανίζει έντονα χαρακτηριστικά μικροκλίμακας. Με βάση την ανίχνευση νομικής μορφής από την επωνυμία, το 72,0% ταξινομείται ως «Ατομική/Λοιπή μορφή», ενώ οι εταιρικές μορφές κατανέμονται κυρίως σε Ο.Ε. (10,4%), Α.Ε. (5,7%) και Ι.Κ.Ε. (5,7%). Η διάρθρωση αυτή είναι συμβατή με παραγωγικό ιστό μικρών εργαστηρίων/βιοτεχνιών και οικογενειακών μονάδων, με περιορισμένη κεφαλαιακή ένταση και αυξημένη εξάρτηση από τοπική ζήτηση, εποχικότητα, πρόσβαση σε εργατικό δυναμικό και δυνατότητες τυποποίησης/πιστοποίησης.

Ένδειξη νομικής μορφής (από «Επωνυμία»)	Πλήθος	Ποσοστό
Ατομική/Λοιπή μορφή	201	72,0%
Ο.Ε.	29	10,4%
Α.Ε.	16	5,7%
Ι.Κ.Ε.	16	5,7%

Ένδειξη νομικής μορφής (από «Επωνυμία»)	Πλήθος	Ποσοστό
Ε.Ε.	12	4,3%
Ε.Π.Ε.	3	1,1%
Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε.	2	0,7%
Σύνολο	279	100%

Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, η σύνθεση αυτή σημαίνει ότι οι πολιτικές ενίσχυσης της μεταποίησης πρέπει να στοχεύουν σε εργαλεία χαμηλού διοικητικού βάρους και υψηλής πρακτικής εφαρμοσιμότητας: τεχνική υποστήριξη συμμόρφωσης, αναβάθμιση εξοπλισμού, ομαδικές δράσεις πιστοποίησης, κοινές υποδομές και συλλογικά σχήματα (όχι ως «θεωρητική επιλογή», αλλά ως τεχνική απάντηση στη διασπορά και στη μικρή κλίμακα).

5.4.2.2.5 ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Η αγροδιατροφική μεταποίηση στον Δήμο Θάσου συγκροτεί έναν από τους πλέον αναγνωρίσιμους και δυνητικά στρατηγικούς κλάδους της τοπικής οικονομίας, επειδή λειτουργεί ως «γέφυρα» μεταξύ πρωτογενούς παραγωγής, τουριστικής κατανάλωσης και εξωστρεφούς εμπορίας προϊόντων με ισχυρή τοπική ταυτότητα. Στο νησιωτικό περιβάλλον της Θάσου, όπου το κόστος μεταφοράς, η εποχικότητα της ζήτησης και οι περιορισμοί κλίμακας είναι δομικά χαρακτηριστικά, η μεταποίηση τροφίμων–ποτών δεν είναι απλώς ένας δευτερογενής κλάδος. Είναι μηχανισμός σταθεροποίησης εισοδήματος για παραγωγούς, εργαλείο διαφοροποίησης της τουριστικής προσφοράς, και κρίσιμος παράγοντας για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας ανά μονάδα πρώτης ύλης. Η ανάλυση του κλάδου, με επιχειρησιακούς όρους, δεν εξαντλείται στην καταγραφή μονάδων· πρέπει να αποτυπώσει τη δομή, τις συγκεντρώσεις, τα σημεία συμφόρησης, τα κενά αλυσίδας αξίας και τα πεδία όπου ο Δήμος μπορεί να λειτουργήσει ως επιταχυντής συνεργασιών, υποδομών και δεξιοτήτων.

Η υφιστάμενη εικόνα της αγροδιατροφικής μεταποίησης στη Θάσο εμφανίζει σαφή κλαδική «ραχοκοκαλιά» γύρω από προϊόντα ελιάς και ελαιολάδου, προϊόντα μελιού, παραδοσιακές μεταποιήσεις (γλυκά, μαρμελάδες, παρασκευάσματα), εργαστηριακές παραγωγές τροφίμων (π.χ. ζυμαρικά) και επιλεγμένες δραστηριότητες στον χώρο των ποτών (π.χ. ζυθοποίηση / αποστάγματα / τοπικά σήματα). Αυτή η διάρθρωση δεν είναι τυχαία: στηρίζεται αφενός σε τοπικές πρώτες ύλες και γνώση, αφετέρου στη δυνατότητα τυποποίησης και εμπορικής αφήγησης (branding) που «κουμπώνει» με τον τουρισμό. Ωστόσο, η ίδια ακριβώς συγκέντρωση σε λίγες βασικές κατηγορίες προϊόντων δημιουργεί και επιχειρησιακές

ευπάθειες: κλιματικοί κίνδυνοι, διακυμάνσεις παραγωγής, ανταγωνισμός τιμών σε ομοειδή προϊόντα, και περιορισμένη διαφοροποίηση προϊόντων υψηλής τεχνολογικής / καινοτομικής έντασης.

Σε επίπεδο επιχειρηματικών τύπων, στο νησί συνυπάρχουν (α) τυπικές μεταποιητικές επιχειρήσεις με εγκαταστάσεις επεξεργασίας / τυποποίησης / συσκευασίας, (β) συνεταιριστικά σχήματα που συγκεντρώνουν παραγωγή, οργανώνουν εφοδιασμό και λειτουργούν συχνά ως πυρήνες συλλογικών επενδύσεων, (γ) μικρότερες οικοτεχνικές ή εργαστηριακές μορφές παραγωγής με ισχυρή σύνδεση με λιανική διάθεση και τουριστική κατανάλωση, και (δ) εμπορικά σχήματα που, παρότι δεν έχουν πάντα πλήρη παραγωγική καθετοποίηση, συνεισφέρουν στη διανομή και στην εξωστρέφεια. Η συγκεκριμένη μίξη είναι κρίσιμη για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, επειδή σημαίνει ότι οι παρεμβάσεις δεν μπορούν να είναι μονοδιάστατες: άλλο είδος υποστήριξης χρειάζεται μια μονάδα που επενδύει σε γραμμές τυποποίησης και HACCP / ISO, και άλλο μια μικρή παραγωγική δραστηριότητα που χρειάζεται πρόσβαση σε κοινόχρηστες υποδομές, πιστοποίηση και δίκτυα διάθεσης.

Η αλυσίδα αξίας στην αγροδιατροφική μεταποίηση της Θάσου μπορεί να αναλυθεί σε στάδια: παραγωγή πρώτης ύλης, πρωτογενής συλλογή / συγκέντρωση, επεξεργασία (ελαιοποίηση, διαλογή, απομάκρυνση ατελειών, θερμική / μη θερμική επεξεργασία όπου απαιτείται), τυποποίηση / συσκευασία, αποθήκευση / εφοδιαστική, πιστοποίηση / ιχνηλασιμότητα, εμπορία / διάθεση και επικοινωνία προϊόντος. Στα στάδια αυτά, ο νησιωτικός χαρακτήρας εισάγει τεχνικές απαιτήσεις: ανάγκη για σωστές συνθήκες αποθήκευσης (θερμοκρασία, υγρασία, προστασία από οξείδωση / φωτοοξείδωση σε ελαιόλαδο), ανάγκη για ελεγχόμενη εφοδιαστική ώστε να μη χάνεται η ποιότητα σε μεταφορές, και ανάγκη για «πειθαρχία» στην τυποποίηση ώστε να περιορίζεται η μεταβλητότητα παρτίδων. Αυτές οι απαιτήσεις, όταν δεν καλύπτονται επαρκώς, παράγουν υποβάθμιση προϊόντος, απώλεια εμπορικής αξιοπιστίας, και τελικά συμπίεση τιμών.

Εδώ ακριβώς εμφανίζεται η σημασία της συγκέντρωσης του κλάδου σε συγκεκριμένα προϊόντα. Η εστίαση σε ελιά / ελαιόλαδο και μέλι δημιουργεί ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα ταυτότητας, επειδή ο καταναλωτής συνδέει τη Θάσο με συγκεκριμένες γεύσεις και πρώτες ύλες. Επιτρέπει επίσης οικονομίες κλίμακας σε γνώση και εξοπλισμό: η τεχνογνωσία ποιότητας, οι πρακτικές υγιεινής, οι ανάγκες τυποποίησης και η εμπορική δικτύωση επαναχρησιμοποιούνται. Όμως, η ίδια συγκέντρωση μπορεί να οδηγήσει σε «μονοκαλλιέργεια» μεταποιητικής στρατηγικής, όπου υπερεπενδύεται κεφάλαιο σε πολύ όμοιες παραγωγικές κατευθύνσεις και περιορίζεται η ικανότητα του συστήματος να απορροφά κρίσεις. Για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου, αυτό σημαίνει ότι η πολιτική δεν πρέπει να «αντιγράφει» τη δομή όπως είναι, αλλά να τη σταθεροποιεί και ταυτόχρονα να τη διευρύνει:

να προστατεύει την ποιότητα των βασικών προϊόντων, ενώ ωθεί σε διαφοροποίηση και σε αναβάθμιση αξίας ανά κιλό πρώτης ύλης.

Η διαφοροποίηση δεν είναι απαραιτήτως αλλαγή πρώτης ύλης· μπορεί να είναι διαφοροποίηση μέσω προϊόντος, διαδικασίας και αγοράς. Στο επίπεδο προϊόντος, προκύπτουν επιλογές όπως premium τυποποιήσεις, γαστρονομικές σειρές, συνδυαστικά προϊόντα (π.χ. μέλι με τοπικές αρωματικές ύλες), νέα formats συσκευασίας που εξυπηρετούν τουριστική κατανάλωση (μικρές συσκευασίες, gift packs), αλλά και προϊόντα λειτουργικής διατροφής όπου επιτρέπεται. Στο επίπεδο διαδικασίας, η αναβάθμιση μπορεί να αφορά καλύτερο έλεγχο ποιότητας, μείωση οξειδώσεων / μικροβιακών κινδύνων, βελτιστοποίηση θερμικών διεργασιών σε μαρμελάδες / γλυκά ώστε να διατηρείται άρωμα και χρώμα, και ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων ιχνηλασιμότητας. Στο επίπεδο αγοράς, κρίσιμο είναι το πέρασμα από ευκαιριακή / εποχική διάθεση σε σταθερά κανάλια: συνεργασίες με δίκτυα λιανικής, ηλεκτρονικό εμπόριο με διαχείριση αποθεμάτων, και στοχευμένες αγορές εκτός αιχμής τουρισμού.

Η ποιότητα και η συμμόρφωση σε συστήματα ασφάλειας τροφίμων αποτελούν κεντρικό τεχνικό πεδίο. Η αγροδιατροφική μεταποίηση είναι κλάδος όπου η πρόσβαση στην αγορά συχνά περνά από απαιτήσεις τυποποίησης, HACCP, ISO 22000, ορθές πρακτικές υγιεινής, καθώς και από ειδικότερες προδιαγραφές ανά προϊόν. Σε νησιωτικά περιβάλλοντα, το πρόβλημα δεν είναι μόνο η υιοθέτηση των προτύπων, αλλά η συνεχής τήρηση, η τεκμηρίωση, και η πρόσβαση σε εξειδικευμένη υποστήριξη (εργαστηριακές αναλύσεις, μικροβιολογικοί έλεγχοι, χημικές αναλύσεις για οξειδώσεις / οξύτητες κ.λπ.). Η επιχειρησιακή επίπτωση αυτής της παρατήρησης είναι σαφής: οι παρεμβάσεις πρέπει να δημιουργούν «οικοσύστημα ποιότητας» (quality ecosystem) και όχι να αφήνουν κάθε παραγωγό μόνο του. Ο Δήμος μπορεί να λειτουργήσει ως συντονιστής κοινόχρηστων λύσεων, είτε μέσω συνεργασιών με εργαστήρια, είτε μέσω συλλογικών συμβάσεων / πλαισίων υπηρεσιών, είτε μέσω τοπικών σημείων υποστήριξης (helpdesk) για πιστοποιήσεις και κανονιστικές απαιτήσεις.

Εξίσου κρίσιμη είναι η διάσταση της εφοδιαστικής και της αποθήκευσης. Στη Θάσο, οι μεταφορές εξαρτώνται από ακτοπλοϊκή σύνδεση, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε κόστος, χρόνο, και ενίοτε αβεβαιότητα. Για προϊόντα υψηλής αξίας, το αυξημένο κόστος μπορεί να απορροφηθεί αν υπάρχει ισχυρό brand και ποιότητα. Για προϊόντα που ανταγωνίζονται σε τιμή, το κόστος μεταφοράς γίνεται ασφυκτικό. Αυτό οδηγεί σε δύο επιχειρησιακές κατευθύνσεις: αφενός, ενίσχυση προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (ώστε το κόστος μεταφοράς να είναι μικρότερο ποσοστό της τελικής τιμής), αφετέρου, ορθολογικοποίηση εφοδιαστικής μέσω συνεργειών (συγκέντρωση φορτίων, κοινές αποθήκες, καλύτερος προγραμματισμός αποστολών). Η τεχνική βάση αυτών των κατευθύνσεων είναι η δημιουργία

κόμβων αποθήκευσης / συγκέντρωσης με κατάλληλες προδιαγραφές (ιδίως για ελαιόλαδο και μέλι), καθώς και η εκπαίδευση σε πρακτικές αποθήκευσης που προστατεύουν ποιότητα.

Η περιβαλλοντική διάσταση και η κυκλική οικονομία αποτελούν επίσης πεδίο όπου ο επιχειρησιακός σχεδιασμός μπορεί να μετατρέψει υποχρεώσεις σε ευκαιρίες. Η μεταποίηση ελιάς, για παράδειγμα, συνδέεται με υποπροϊόντα και απόβλητα που απαιτούν ορθολογική διαχείριση. Η αξιοποίηση υπολειμμάτων, όπου τεχνικά και κανονιστικά επιτρέπεται, μπορεί να μειώσει το κόστος και να βελτιώσει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Σε νησί, η πίεση σε υποδομές αποβλήτων είναι συχνά μεγαλύτερη, άρα οι καθαρές λύσεις έχουν άμεσο τοπικό όφελος. Αυτό δεν είναι αφηρημένη «πράσινη» ρητορική· είναι τεχνικός παράγοντας ανταγωνιστικότητας, διότι οι αγορές και οι χρηματοδοτήσεις ευνοούν επιχειρήσεις με τεκμηριωμένο ESG προφίλ και συμμόρφωση.

Η σχέση αγροδιατροφικής μεταποίησης και τουρισμού στη Θάσο είναι δομική και όχι συμπτωματική. Ο τουρισμός δημιουργεί ζήτηση αιχμής, αλλά επίσης λειτουργεί ως βιτρίνα δοκιμής προϊόντων: ο επισκέπτης γνωρίζει γεύσεις, αγοράζει μικρές ποσότητες, και δυνητικά μετατρέπεται σε εξ αποστάσεως πελάτη. Αν αυτή η μετάβαση δεν υποστηρίζεται από επιχειρησιακές υποδομές (e–commerce, logistics μικρών αποστολών, σταθερή ποιότητα και επαναληψιμότητα, σωστή συσκευασία), η «βιτρίνα» δεν μετατρέπεται σε έσοδο εκτός σεζόν. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου οφείλει να κεφαλαιοποιήσει το τουριστικό πλεονέκτημα με τρόπο τεχνικά εφαρμόσιμο: ολοκληρωμένη ταυτότητα τοπικών προϊόντων, προτυποποίηση σημείων πώλησης / γευσιγνωσίας, σύνδεση με γαστρονομικές διαδρομές, και εργαλεία για μετατροπή του τουριστικού πελάτη σε επαναλαμβανόμενο αγοραστή.

Η παραπάνω ανάλυση της δομής και της συγκέντρωσης δεν είναι ουδέτερη· έχει άμεση επίπτωση στο πώς διαμορφώνονται οι προτεραιότητες ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος. Όταν ένας κλάδος έχει ισχυρή συγκέντρωση σε συγκεκριμένα προϊόντα, ο σχεδιασμός χρειάζεται δύο παράλληλες «ράγες»: ράγα σταθεροποίησης και ράγα μετασχηματισμού. Η σταθεροποίηση αφορά τη θωράκιση της ποιότητας, τη διασφάλιση συμμόρφωσης, την αντιμετώπιση κινδύνων (παραγωγικών, εφοδιαστικών, υγειονομικών), και τη συντήρηση / αναβάθμιση βασικών υποδομών. Ο μετασχηματισμός αφορά την κίνηση προς υψηλότερη αξία, τη διαφοροποίηση προϊόντος / αγοράς, τη συλλογική οργάνωση και την καινοτομία. Αν λείψει η πρώτη ράγα, οι επιχειρήσεις «τρέχουν» χωρίς θεμέλια και κινδυνεύουν από ποιοτικά ή κανονιστικά σοκ. Αν λείψει η δεύτερη, ο κλάδος εγκλωβίζεται σε ανταγωνισμό τιμής, άρα οι νησιωτικοί περιορισμοί τον πιέζουν περισσότερο.

Επιπλέον, η ίδια η μορφή των επιχειρήσεων (εταιρείες με υποδομές, συνεταιρισμοί, μικρές μονάδες) επιβάλλει πολυεπίπεδη στόχευση. Οι συνεταιριστικές δομές, όπου υπάρχουν, είναι καίριες για συλλογικές επενδύσεις, συγκέντρωση πρώτης ύλης, τυποποίηση και τήρηση

προδιαγραφών. Η επιχειρησιακή πολιτική του Δήμου μπορεί να ενισχύσει αυτές τις δομές μέσω δράσεων συλλογικού χαρακτήρα: κοινές υπηρεσίες ποιότητας / πιστοποίησης, κοινές προμήθειες υλικών συσκευασίας, κοινή προβολή και συμμετοχή σε εκθέσεις. Οι επιχειρήσεις με μεγαλύτερη παραγωγική υποδομή έχουν ανάγκη από πρόσβαση σε χρηματοδότηση, αδειοδοτήσεις, τεχνική υποστήριξη για εκσυγχρονισμό, και ενίοτε από επίλυση χωροταξικών / υποδομικών θεμάτων (ενέργεια, νερό, διαχείριση αποβλήτων). Οι μικρές εργαστηριακές μονάδες χρειάζονται κυρίως «μικρές αλλά κρίσιμες» παρεμβάσεις: καθοδήγηση για κανονιστική συμμόρφωση, συσκευασία, ετικέτα, ιχνηλασιμότητα, και πρόσβαση σε κανάλια διάθεσης.

Συνεπώς, η ενότητα «Αγροδιατροφική Μεταποίηση (Τρόφιμα–Ποτά)» στο επιχειρησιακό πλαίσιο του Δήμου Θάσου πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πεδίο ολοκληρωμένης πολιτικής με τεχνική ωρίμανση. Ένα ολοκληρωμένο, τεχνικά ρεαλιστικό αφήγημα για τον κλάδο μπορεί να στηριχθεί σε τέσσερις άξονες κατεύθυνσης, χωρίς να περιορίζεται σε γενικόλογες διατυπώσεις. Πρώτον, διασφάλιση ποιότητας και προστιθέμενης αξίας, που σημαίνει πρακτικά υποστήριξη σε πιστοποιήσεις, συστήματα ασφάλειας τροφίμων, τυποποίηση και εργαστηριακούς ελέγχους. Δεύτερον, βελτίωση υποδομών και εφοδιαστικής, με έμφαση στην αποθήκευση, στη διαχείριση ροών και στη μείωση κόστους μεταφοράς μέσω συνεργειών. Τρίτον, ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης με τον τουρισμό, όχι ως επικοινωνιακό σλόγκαν αλλά ως μηχανισμό δημιουργίας σταθερής ζήτησης εκτός σεζόν. Τέταρτον, πράσινη μετάβαση και κυκλικότητα, που συνδέονται με μειώσεις κόστους, κανονιστική συμμόρφωση και ενίσχυση ανταγωνιστικότητας.

Κλείνοντας, αξίζει να τονιστεί ότι η κλαδική συγκέντρωση της Θάσου σε συγκεκριμένα αγροδιατροφικά προϊόντα αποτελεί ταυτόχρονα πλεονέκτημα και περιορισμό. Είναι πλεονέκτημα γιατί συγκροτεί καθαρή ταυτότητα, επιτρέπει στοχευμένες επενδύσεις και δημιουργεί κρίσιμη μάζα γνώσης. Είναι περιορισμός γιατί αυξάνει την ευπάθεια σε κλυδωνισμούς και μπορεί να εγκλωβίσει τον κλάδο σε ομοιομορφία. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός που προκύπτει από αυτή την ανάλυση οφείλει να είναι διπλά προσανατολισμένος: να «κλειδώνει» την ποιότητα και τη συμμόρφωση ως βάση επιβίωσης και αξιοπιστίας, και ταυτόχρονα να ανοίγει δρόμους για διαφοροποίηση, καινοτομία και εξωστρέφεια, με εργαλεία που ταιριάζουν σε νησιωτικό παραγωγικό σύστημα. Μόνο έτσι η αγροδιατροφική μεταποίηση θα λειτουργήσει ως πραγματικός μοχλός τοπικής ανάπτυξης, με μετρήσιμα αποτελέσματα σε εισόδημα, απασχόληση, εποχική εξομάλυνση και ενίσχυση της «μάρκας Θάσος» στο πεδίο τροφίμων και ποτών.

5.4.2.2.6 ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Η δευτερογενής δραστηριότητα στη Θάσο, πέρα από την αγροδιατροφική μεταποίηση, συγκροτείται κυρίως ως πλέγμα μικρομεσαίων βιοτεχνιών και τεχνικών μονάδων που εξυπηρετούν (α) την οικοδομική–τεχνική δραστηριότητα, (β) την αλυσίδα αξίας του λίθου / μαρμάρου (ως μεταποίηση και όχι ως εξόρυξη), (γ) τις ανάγκες συντήρησης / επισκευών του τουριστικού και οικιστικού αποθέματος και (δ) επιμέρους υπηρεσίες υποστήριξης που λειτουργούν με βιοτεχνικά χαρακτηριστικά (εργαστηριακή παραγωγή, εξειδικευμένος εξοπλισμός, μικρό μέγεθος προσωπικού, υψηλή συμμετοχή ιδιοκτητών / τεχνιτών). Το προφίλ αυτό είναι συνεπές με τη νησιωτικότητα και το ανάγλυφο: περιορισμένη διαθεσιμότητα μεγάλων βιομηχανικών γηπέδων, υψηλότερο σχετικό κόστος μεταφοράς πρώτων υλών και εξόδου προϊόντων, αλλά ταυτόχρονα έντονη τοπική ζήτηση για δομικά υλικά, επισκευές, κατασκευές και τεχνικές υπηρεσίες λόγω τουρισμού και συνεχούς ανανέωσης / συντήρησης κτιρίων.

Ένας κεντρικός άξονας «μη αγροδιατροφικής» βιοτεχνικής / βιομηχανικής δραστηριότητας αφορά τα δομικά υλικά και τις ροές τους. Η ύπαρξη μονάδων παραγωγής και μεταφοράς σκυροδέματος στο νησί αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα: η τοπική παραγωγή μειώνει τον κρίσιμο χρόνο παράδοσης (ιδίως σε έργα μικρών φάσεων και σε περιόδους αιχμής), περιορίζει τη μεταφορική εξάρτηση από την ηπειρωτική χώρα και ευθυγραμμίζεται με τις τεχνικές απαιτήσεις ποιότητας / χρόνου ωρίμανσης του υλικού. Παράλληλα, η παραγωγή σκυροδέματος συνδέεται λειτουργικά με αδρανή υλικά, φορτοεκφορτώσεις, μπετονιέρες / αντλίες και ένα σύνολο υποστηρικτικών υπηρεσιών (μηχανολογική συντήρηση, προμήθεια πρόσμικτων, διαχείριση επιστροφών / υπολειμμάτων). Από πλευράς επιχειρησιακού σχεδιασμού, τέτοιες μονάδες αποκτούν ρόλο «βασικής υποδομής παραγωγής» για τον κτιριακό και τεχνικό κύκλο του νησιού και η λειτουργική τους επάρκεια επηρεάζει άμεσα την υλοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών έργων.

Ένας δεύτερος πυρήνας αφορά βιοτεχνίες μεταλλικών κατασκευών και ειδικότερα την παραγωγή / τοποθέτηση συστημάτων κουφωμάτων, κιγκλιδωμάτων, σκιάσεων και συναφών εφαρμογών (αλουμίνιο, PVC, μικτές λύσεις). Η δραστηριότητα αυτή στηρίζεται σε εργαστηριακό εξοπλισμό κοπής–συναρμολόγησης, σε τυποποιημένα συστήματα προφίλ και σε πιστοποιημένες τεχνικές προδιαγραφές (ανεμοπίεση, υδατοστεγανότητα, θερμομονωτική / ηχομονωτική συμπεριφορά), ενώ η ζήτηση στη Θάσο ενισχύεται από τις ανάγκες ανακαινίσεων, την τουριστική αναβάθμιση και τη διαρκή συντήρηση παραθαλάσσιων κατασκευών σε περιβάλλον διάβρωσης (άλμη, άνεμος). Σε επίπεδο αλυσίδας αξίας, οι βιοτεχνίες αυτού του τύπου λειτουργούν ως «μεταποιητές–ενσωματωτές» (fabricators): προμηθεύονται συστήματα, τα μεταποιούν / προσαρμόζουν σε τελικές διαστάσεις, αναλαμβάνουν εγκατάσταση, και συντηρούν / επισκευάζουν. Η τεχνική τους επάρκεια

επηρεάζει την ενεργειακή συμπεριφορά κτιρίων και, έμμεσα, το κόστος λειτουργίας του τουριστικού αποθέματος.

Στον ίδιο άξονα «κτιριακής υποστήριξης» εντάσσονται ξυλουργεία / επιπλοποιεία και εργαστήρια ειδικών κατασκευών. Στη Θάσο, η συγκεκριμένη κατηγορία παρουσιάζει χαρακτήρα προσανατολισμένο σε custom εφαρμογές (κουζίνες, ντουλάπες, πόρτες, επενδύσεις, ειδικές λύσεις για καταλύματα), όπου η αξία δεν προκύπτει από μαζική παραγωγή αλλά από τεχνική ακρίβεια, χρόνο παράδοσης και δυνατότητα επί τόπου προσαρμογής. Η εποχικότητα της ζήτησης (προετοιμασία τουριστικής περιόδου, ανακαινίσεις εκτός αιχμής) οδηγεί σε κύκλο εργασιών με έντονες κορυφές, κάτι που επηρεάζει τον επιχειρησιακό προγραμματισμό (διαθεσιμότητα συνεργείων, προμήθειες πάνελ / εξαρτημάτων, αποθηκευτικοί χώροι, διαχείριση παραγγελιών).

Παρότι η εξορυκτική δραστηριότητα αναλύεται χωριστά, στη Θάσο υφίσταται και ο μεταποιητικός / βιοτεχνικός κλάδος που αφορά την κατεργασία λίθου / μαρμάρου (κοπή, διαμόρφωση, λείανση, γυάλισμα, παραγωγή τελικών τεμαχίων / επενδύσεων). Εδώ η τεχνική βάση είναι διακριτή: μηχανές κοπής / διαμόρφωσης, διαμαντοεργαλεία, νερό για ψύξη / καταστολή σκόνης, διαχείριση ιλύος και υπολειμμάτων, καθώς και τυποποίηση διαστάσεων για έργα. Το παραγωγικό πλεονέκτημα του νησιού έγκειται στη γειτνίαση με την πρώτη ύλη και στη συσσώρευση τεχνογνωσίας, όμως η μεταποίηση αντιμετωπίζει και ιδιαίτερες απαιτήσεις συμμόρφωσης (περιβαλλοντική διαχείριση αποβλήτων κοπής, θόρυβος, κατανάλωση νερού) και έντονη εξάρτηση από μεταφορές για διακίνηση τελικών προϊόντων. Σε επιχειρησιακούς όρους, η μεταποίηση λίθου στη Θάσο μπορεί να λειτουργεί είτε ως «ενδιάμεσο στάδιο» (ημι–επεξεργασμένα προϊόντα) είτε ως «τελική παραγωγή» για έργα (εσωτερικές / εξωτερικές επενδύσεις), με διαφορετικές απαιτήσεις σε πιστοποίηση, ποιοτικό έλεγχο και logistics.

5.4.2.2.7 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Η παρούσα ενότητα βασίζεται στο βασίζεται στο διαθέσιμο μητρώο επιχειρήσεων του Επιμελητηρίου Καβάλας για το Δήμο Θάσου. Επιλέχθηκαν αποκλειστικά οι εγγραφές με τιμή «ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ» στο πεδίο «Τμήμα», οι οποίες είναι 12. Επειδή το αρχείο δεν περιλαμβάνει πεδίο ΚΑΔ/κλάδου, η κλαδική κατάταξη αποδίδεται ενδεικτικά από λέξεις-κλειδιά στην επωνυμία και, επικουρικά, από ενδείξεις στο email (π.χ. domain/όρους όπως “marble”). Η χωρική αναφορά βασίζεται στο πεδίο «Διεύθυνση», το οποίο εμφανίζει σε αρκετές περιπτώσεις γενική ένδειξη «ΘΑΣΟΣ» χωρίς οικισμό, άρα η χωρική ανάλυση για τις συγκεκριμένες εγγραφές παραμένει περιορισμένη.

Οι επιχειρήσεις που χαρακτηρίζονται ως εξαγωγικού χαρακτήρα είναι 12 σε σύνολο 2.516, δηλαδή αντιστοιχούν σε περίπου 0,48% του μητρώου. Η πολύ μικρή αριθμητική βαρύτητα δεν

συνεπάγεται μικρή αναπτυξιακή σημασία, διότι το εξαγωγικό προφίλ συνδέεται συνήθως με υψηλότερη παραγωγική ένταση, ισχυρότερη διασύνδεση με εφοδιαστικές αλυσίδες εκτός νησιού και δυνητικά μεγαλύτερη ικανότητα εισροής εισοδήματος από αγορές εκτός Δήμου. Στον βαθμό που το πεδίο «ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ» αποτυπώνει πραγματική εξωστρέφεια και όχι απλώς εμπορική/διαμεσολαβητική δραστηριότητα, πρόκειται για «στενό πυρήνα» επιχειρήσεων που αξίζει στοχευμένη υποστήριξη.

Η ανάγνωση των επωνυμιών δείχνει ότι ο εξαγωγικός χαρακτήρας στη Θάσο συνδέεται κυρίως με δύο τύπους παραγωγικής/εμπορικής δραστηριότητας. Ο πρώτος τύπος αφορά λατομικά και επεξεργασία μαρμάρου, όπου η εξωστρέφεια είναι δομικό χαρακτηριστικό λόγω διεθνούς ζήτησης και κλίμακας αγορών. Ο δεύτερος τύπος αφορά αγροδιατροφικά προϊόντα υψηλής αναγνωρισιμότητας (ελαιόλαδο/ελαιοκομικά, μέλι/ελιά, γενικότερα αγροτικά προϊόντα), όπου η εξαγωγική προοπτική συνδέεται με τυποποίηση, πιστοποιήσεις και εμπορικά δίκτυα.

Με βάση την ενδεικτική ταξινόμηση από επωνυμίες και στοιχεία επικοινωνίας, προκύπτει η ακόλουθη εικόνα: πέντε επιχειρήσεις εμφανίζουν ισχυρή ένδειξη σύνδεσης με λατομικά/μάρμαρο, τέσσερις εμφανίζουν σαφή αγροδιατροφική ή αγροεμπορική ταυτότητα (ελαιοκομικά, μέλι, τυροκομικά, αγροτικά προϊόντα) και τρεις δεν προσδιορίζονται με ασφάλεια μόνο από την επωνυμία.

Από τις 12 εγγραφές, έξι δηλώνουν ως διεύθυνση γενικά «ΘΑΣΟΣ» χωρίς οικισμό. Τρεις συνδέονται με Πρίνο, ενώ οι υπόλοιπες εμφανίζονται σε Λιμενάρια, Ποταμιά και Ραχώνι. Για τεχνική χρήση στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αυτό σημαίνει ότι η χωρική στόχευση πολιτικών (π.χ. υποδομές, χωροθέτηση υποστηρικτικών λειτουργιών, κόμβοι logistics) δεν μπορεί να βασιστεί μόνο στο συγκεκριμένο πεδίο χωρίς πρόσθετη τυποποίηση. Ειδικά για τον εξαγωγικό πυρήνα, η συμπλήρωση οικισμού/περιοχής εγκατάστασης αποτελεί κρίσιμη βελτίωση του μητρώου, διότι οι ανάγκες διακίνησης και πρόσβασης σε δίκτυα είναι κατεξοχήν χωρο-εξαρτώμενες.

Το εξαγωγικό υποσύστημα του Δήμου Θάσου, όπως αποτυπώνεται στο μητρώο, είναι μικρό αριθμητικά αλλά εμφανίζει ισχυρή θεματική συγκέντρωση σε δραστηριότητες που έχουν αντικειμενικά εξωστρεφή χαρακτήρα, με κυρίαρχο το σύμπλεγμα λατομικών/μαρμάρου και δευτερευόντως την αγροδιατροφική τυποποίηση και εμπορία. Αυτό υποδεικνύει ότι οι στοχευμένες παρεμβάσεις, όταν σχεδιάζονται ειδικά για «εξαγωγικότητα», θα πρέπει να κινούνται σε δύο διακριτές κατευθύνσεις: αφενός στην ενίσχυση παραγωγικής ικανότητας, συμμόρφωσης και logistics για το μάρμαρο και τα συναφή, αφετέρου στην ενίσχυση τυποποίησης, πιστοποίησης, εμπορικών δικτύων και ταυτότητας προέλευσης για τα αγροδιατροφικά προϊόντα.

5.4.2.2.8 ΣΥΝΟΨΗ

Ο δευτερογενής τομέας στον Δήμο Θάσου (αν εξαιρέσουμε τον καθαρά εξορυκτικό κλάδο του μαρμάρου) συγκροτείται ως διπλό σύστημα: από τη μία πλευρά, η αγροδιατροφική μεταποίηση, που αποτελεί τον πιο αναγνωρίσιμο και δυνητικά στρατηγικό κλάδο, και από την άλλη πλευρά, οι λοιπές βιοτεχνίες και τεχνικές μονάδες που εξυπηρετούν κυρίως την κατασκευαστική δραστηριότητα, την κατεργασία υλικών, την τεχνική συντήρηση και τις ανάγκες του τουριστικού / οικιστικού αποθέματος. Η αγροδιατροφική μεταποίηση λειτουργεί ως μοχλός προστιθέμενης αξίας, επειδή μετατρέπει τοπικές πρώτες ύλες σε εμπορεύσιμα προϊόντα υψηλότερης αξίας και ταυτόχρονα «κουμπώνει» με την τουριστική κατανάλωση, προσφέροντας δυνατότητα εξωστρέφειας και επιμήκυνσης της οικονομικής δραστηριότητας πέρα από τη σεζόν. Παράλληλα, όμως, η συγκέντρωση σε λίγες βασικές κατηγορίες προϊόντων δημιουργεί ευπάθειες (κλιματικοί και παραγωγικοί κίνδυνοι, ανταγωνισμός τιμής, μεταφορικό κόστος), γεγονός που καθιστά κρίσιμες τις τεχνικές παραμέτρους ποιότητας, τυποποίησης, συμμόρφωσης και εφοδιαστικής.

Οι «λοιπές» βιομηχανίες–βιοτεχνίες, αν και δεν συγκροτούν ένα εξαγωγικό βιομηχανικό σύμπλεγμα μεγάλης κλίμακας, έχουν υψηλή λειτουργική σημασία για τη Θάσο. Η παραγωγή / διάθεση δομικών υλικών, οι μεταλλικές και ξύλινες κατασκευές, η κατεργασία λίθου / μαρμάρου σε μεταποιητικό επίπεδο, οι επισκευές και η τεχνική υποστήριξη (οχήματα, μηχανήματα, σκάφη) αποτελούν δραστηριότητες που διασφαλίζουν χρόνο απόκρισης και επιχειρησιακή συνέχεια σε ένα νησί όπου η εξάρτηση από εξωτερικούς προμηθευτές αυξάνει κόστος και καθυστερήσεις. Με αυτόν τον τρόπο, ο δευτερογενής τομέας λειτουργεί ως «σταθεροποιητής» της τοπικής οικονομίας: υποστηρίζει έργα, συντήρηση και αναβάθμιση υποδομών, και κρατά σε λειτουργία το τεχνικό υπόβαθρο που απαιτεί ο τουρισμός και η καθημερινή οικονομική δραστηριότητα.

Συνολικά, η εικόνα του δευτερογενούς τομέα στη Θάσο αναδεικνύει μια οικονομία όπου η παραγωγή συνδέεται στενά με τις τοπικές ροές (πρωτογενής–τουρισμός–κατασκευές) και όπου η αποτελεσματικότητα εξαρτάται περισσότερο από την οργάνωση αλυσίδων αξίας (ποιότητα, αποθήκευση, μεταφορές, χρονισμός, τεχνική επάρκεια) παρά από τη μαζική κλίμακα. Η επιχειρησιακή σημασία αυτής της διάρθρωσης είναι ότι ο σχεδιασμός πρέπει να αντιμετωπίζει τον δευτερογενή τομέα ταυτόχρονα ως πεδίο αναβάθμισης προστιθέμενης αξίας (ιδίως στην αγροδιατροφή) και ως κρίσιμη τεχνική υποδομή της νησιωτικής λειτουργίας (ιδίως στις βιοτεχνίες / τεχνικές μονάδες). Έτσι, η συνολική προτεραιοποίηση παρεμβάσεων οφείλει να στηρίζεται σε δύο συμπληρωματικές κατευθύνσεις: αφενός στη θωράκιση ποιότητας, συμμόρφωσης και εφοδιαστικής για να μειωθούν οι δομικές τριβές του νησιού, και αφετέρου στη σταδιακή μετατόπιση προς δραστηριότητες υψηλότερης αξίας και καλύτερα οργανωμένων

δικτύων διάθεσης, ώστε ο δευτερογενής τομέας να λειτουργεί όχι μόνο υποστηρικτικά αλλά και αναπτυξιακά.

5.4.2.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

5.4.2.3.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα ανάλυση βασίζεται στο διαθέσιμο μητρώο επιχειρήσεων του Επιμελητηρίου Καβάλας για το Δήμο Θάσου και εξετάζει τις εγγραφές που φέρουν τον χαρακτηρισμό «ΕΜΠΟΡΙΚΟ», «ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» και «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ» στο πεδίο «Τμήμα» (δηλαδή στο αρμόδιο τμήμα του Επιμελητηρίου). Η χωρική διάρθρωση προσεγγίζεται ενδεικτικά μέσω τυποποίησης του πεδίου «Διεύθυνση» σε οικιστικές ενότητες (ανίχνευση λέξεων-κλειδιών όπως ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ, ΠΟΤΟΣ, ΠΡΙΝΟΣ κ.ά.). Όπου η διεύθυνση αναγράφεται ως «ΘΑΣΟΣ» χωρίς οικισμό ή είναι μη σαφής, οι εγγραφές ομαδοποιούνται σε «ΘΑΣΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)» ή «ΛΟΙΠΗ/ΜΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ». Η οργανωτική δομή (νομική μορφή) προσεγγίζεται από καταλήξεις/όρους στην «Επωνυμία» (Α.Ε., Ι.Κ.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Συνεταιρισμός), άρα αποδίδει ισχυρή ένδειξη αλλά όχι πλήρη νομική ταυτοποίηση.

5.4.2.3.2 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Μέγεθος και σχετική βαρύτητα

Στο μητρώο καταγράφονται 372 επιχειρήσεις «ΕΜΠΟΡΙΚΟ» σε σύνολο 2.516 εγγραφών, που αντιστοιχούν σε 14,8% του συνολικού επιχειρηματικού πληθυσμού. Η βαρύτητα του εμπορίου υποδηλώνει οικονομία με έντονη λειτουργία διανομής/λιανικής, συμβατή με νησιωτικό χώρο όπου η τροφοδοσία, η εποχική ζήτηση και η εξυπηρέτηση επισκεπτών αυξάνουν τη σημασία των εμπορικών δραστηριοτήτων.

Τομέας	Πλήθος	Μερίδιο επί συνόλου μητρώου
ΕΜΠΟΡΙΚΟ	372	14,8%

Χωρική διάρθρωση

Η χωρική κατανομή του «ΕΜΠΟΡΙΚΟ» εμφανίζει συγκέντρωση σε λειτουργικούς πόλους με αυξημένη κίνηση και εμπορική ζώνη. Υψηλή εμφανίζεται η κατηγορία «ΘΑΣΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)», η οποία τεχνικά δηλώνει ανεπαρκή χωρική εξειδίκευση στη διεύθυνση και πρέπει να αντιμετωπίζεται ως περιορισμός του μητρώου. Μεταξύ των σαφώς ταυτοποιημένων οικισμών, τα Λιμενάρια και ο Ποτός αποτελούν ισχυρούς πυρήνες, με τον Πρίνο και την Ποταμιά να ακολουθούν.

Κύριες χωρικές ενότητες (από Διεύθυνση)	Πλήθος	Ποσοστό
ΘΑΣΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)	81	21,8%
ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ	70	18,8%
ΛΟΙΠΗ/ΜΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ	49	13,2%
ΠΟΤΟΣ	44	11,8%
ΠΡΙΝΟΣ	29	7,8%
ΠΟΤΑΜΙΑ	25	6,7%

Η εικόνα αυτή είναι λειτουργικά αναμενόμενη, καθώς το εμπόριο τείνει να εγκαθίσταται σε περιοχές όπου συγκεντρώνονται ροές κατοίκων και επισκεπτών και υφίστανται κεντρικές αγορές/μέτωπα λιανικής.

Οργανωτική δομή και χαρακτηριστικά επιχειρηματικού ιστού

Ο εμπορικός ιστός εμφανίζει κυριαρχία ατομικών/λοιπών μορφών, γεγονός που συνάδει με μικρομεσαία λιανική και οικογενειακές επιχειρήσεις. Οι εταιρικές μορφές είναι παρούσες αλλά μειοψηφικές, με κυριότερη την Ο.Ε. και μικρότερα μερίδια Ι.Κ.Ε., Ε.Ε. και Α.Ε. Η διάρθρωση αυτή παραπέμπει σε χαμηλότερη κεφαλαιακή ένταση σε σχέση με δραστηριότητες που απαιτούν υψηλές πάγιες επενδύσεις.

Ένδειξη νομικής μορφής (από Επωνυμία)	Πλήθος	Ποσοστό
Ατομική/Λοιπή	308	82,8%
Ο.Ε.	26	7,0%
Ε.Ε.	12	3,2%
Ι.Κ.Ε.	12	3,2%
Α.Ε.	11	3,0%

5.4.2.3.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Μέγεθος και σχετική βαρύτητα

Ο τομέας «ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» αποτελεί τη μεγαλύτερη κατηγορία του μητρώου με 994 επιχειρήσεις, δηλαδή 39,5% του συνόλου. Το εύρημα τεκμηριώνει οικονομία υπηρεσιών, όπου δραστηριότητες διοικητικές, τεχνικές, προσωπικές, επαγγελματικές και λοιπές υπηρεσίες συγκροτούν τον βασικό κορμό απασχόλησης και επιχειρηματικής παρουσίας.

Τομέας	Πλήθος	Μερίδιο επί συνόλου μητρώου
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	994	39,5%

Χωρική διάρθρωση

Η χωρική κατανομή των υπηρεσιών είναι πιο διάχυτη σε σχέση με το εμπόριο, όπως αναμένεται, καθώς πολλές υπηρεσίες ακολουθούν την κατοίκηση και την καθημερινή ζήτηση. Πολύ υψηλή είναι η κατηγορία «ΛΟΙΠΗ/ΜΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ», που υποδηλώνει ετερογενή και μη τυποποιημένη καταγραφή διευθύνσεων. Μεταξύ των σαφώς ταυτοποιημένων ενοτήτων, ισχυρές συγκεντρώσεις εμφανίζονται στα Λιμενάρια και σε εγγραφές με «ΘΑΣΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)», ενώ ακολουθούν Ποτός, Σκάλα Ποταμιάς, Ποταμιά και Πρίνος.

Κύριες χωρικές ενότητες (από Διεύθυνση)	Πλήθος	Ποσοστό
ΛΟΙΠΗ/ΜΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ	167	16,8%
ΘΑΣΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)	144	14,5%
ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ	142	14,3%
ΠΟΤΟΣ	86	8,7%
ΣΚΑΛΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ	64	6,4%
ΠΟΤΑΜΙΑ	58	5,8%
ΠΡΙΝΟΣ	53	5,3%

Η εικόνα αυτή είναι συνεπής με λειτουργία υπηρεσιών τόσο σε κύριους οικισμούς όσο και σε περιοχές τουριστικής συγκέντρωσης, καθώς ο κλάδος υπηρεσιών εξυπηρετεί παράλληλα μόνιμο πληθυσμό και εποχική/τουριστική ζήτηση.

Οργανωτική δομή και χαρακτηριστικά επιχειρηματικού ιστού

Ο τομέας υπηρεσιών χαρακτηρίζεται από μεγάλη υπεροχή ατομικών/λοιπών μορφών, αλλά συγκριτικά με το εμπόριο εμφανίζει υψηλότερη παρουσία εταιρικών σχημάτων, ιδίως Ο.Ε. και Ι.Κ.Ε., γεγονός που ενδέχεται να αντανακλά συνεργατικά σχήματα επαγγελματικών υπηρεσιών και επιχειρήσεων παροχής τεχνικών/εξειδικευμένων υπηρεσιών.

Ένδειξη νομικής μορφής (από Επωνυμία)	Πλήθος	Ποσοστό
Ατομική/Λοιπή	758	76,3%
Ο.Ε.	112	11,3%
Ι.Κ.Ε.	63	6,3%
Ε.Ε.	41	4,1%
Α.Ε.	10	1,0%
Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε.	7	0,7%

5.4.2.3.4 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Μέγεθος και σχετική βαρύτητα

Ο τομέας «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ» περιλαμβάνει 842 επιχειρήσεις, που αντιστοιχούν σε 33,5% του μητρώου. Η υψηλή αυτή συμμετοχή επιβεβαιώνει ότι η τουριστική οικονομία αποτελεί βασικό διαρθρωτικό χαρακτηριστικό του επιχειρηματικού συστήματος της Θάσου, επηρεάζοντας άμεσα τη χωρική διάταξη, την εποχικότητα, τη λειτουργική εξειδίκευση και τη συγκέντρωση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Τομέας	Πλήθος	Μερίδιο επί συνόλου μητρώου
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ	842	33,5%

Χωρική διάρθρωση

Ο τουριστικός ιστός παρουσιάζει ισχυρές συγκεντρώσεις σε γνωστούς πόλους παραθερισμού και τουριστικών ροών. Πρώτος πόλος εμφανίζονται τα Λιμενάρια, ακολουθεί ο Ποτός, ενώ σημαντική συγκέντρωση καταγράφεται σε Σκάλα Ποταμιάς, Ποταμιά και σε «ΘΑΣΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)». Η κατηγορία «ΛΟΙΠΗ/ΜΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ» παραμένει επίσης υψηλή, άρα η τυποποίηση διευθύνσεων είναι κρίσιμη για πιο ακριβή χωρικό σχεδιασμό.

Κύριες χωρικές ενότητες (από Διεύθυνση)	Πλήθος	Ποσοστό
ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ	139	16,5%
ΠΟΤΟΣ	116	13,8%
ΛΟΙΠΗ/ΜΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ	110	13,1%
ΘΑΣΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)	100	11,9%
ΣΚΑΛΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ	84	10,0%
ΠΟΤΑΜΙΑ	61	7,2%
ΠΑΝΑΓΙΑ	36	4,3%

Η κατανομή αυτή είναι τυπική για νησιωτικό προορισμό, όπου οι τουριστικές υπηρεσίες τείνουν να χωροθετούνται σε παράκτιες ή υψηλής επισκεψιμότητας ζώνες και κατά μήκος βασικών αξόνων πρόσβασης.

Οργανωτική δομή και χαρακτηριστικά επιχειρηματικού ιστού

Ο τουριστικός τομέας εμφανίζει κυριαρχία ατομικών/λοιπών μορφών, όμως συγκριτικά με το εμπόριο παρουσιάζει μεγαλύτερη παρουσία κεφαλαιουχικών και εταιρικών μορφών (ιδίως Α.Ε. και Ι.Κ.Ε.), γεγονός που είναι συμβατό με δραστηριότητες διαμονής, οργανωμένων υπηρεσιών φιλοξενίας και επιχειρήσεων που απαιτούν υψηλότερα πάγια.

Ένδειξη νομικής μορφής (από Επωνυμία)	Πλήθος	Ποσοστό
Ατομική/Λοιπή	681	80,9%
Ο.Ε.	65	7,7%
Ι.Κ.Ε.	47	5,6%
Α.Ε.	23	2,7%
Ε.Ε.	21	2,5%
Ε.Π.Ε.	4	0,5%

5.4.2.3.5 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Οι τρεις κλάδοι συγκροτούν τον βασικό κορμό της τοπικής οικονομίας όπως αποτυπώνεται στο μητρώο, με τον κλάδο υπηρεσιών να αποτελεί τη μεγαλύτερη κατηγορία, τον τουρισμό να ακολουθεί και το εμπόριο να λειτουργεί ως ισχυρός συμπληρωματικός πυλώνας. Χωρικά, ο τουρισμός συγκεντρώνεται περισσότερο σε συγκεκριμένους πόλους υψηλής επισκεψιμότητας, οι υπηρεσίες εμφανίζουν ευρύτερη διάχυση, ενώ το εμπόριο συγκλίνει σε κεντρικές αγορές και κόμβους κίνησης. Οργανωτικά, και στους τρεις κλάδους κυριαρχούν μικρές μορφές (ατομικές/λοιπές), με τον τουρισμό να εμφανίζει εντονότερη παρουσία κεφαλαιουχικών μορφών σε σχέση με το εμπόριο και τις υπηρεσίες, στοιχείο που συνάδει με υψηλότερες ανάγκες παγίων επενδύσεων.

5.4.2.3.6 ΕΜΠΟΡΙΟ (ΛΙΑΝΙΚΟ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΟ)

Η χωρική κατανομή του λιανεμπορίου στον Δήμο Θάσου συγκροτείται ως αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης τριών «πρωτογενών» προσδιοριστών: (α) του συστήματος προσβασιμότητας (λιμένες, οδικοί άξονες, σημεία εισόδου–εξόδου), (β) της τουριστικής χωροθέτησης (παραλιακά μέτωπα, ζώνες υψηλής εποχικής κατοίκησης και κατανάλωσης) και (γ) της κατανομής μόνιμης κατοίκησης (οικιστικά κέντρα και δίκτυο καθημερινών μετακινήσεων). Σε νησιωτικά συστήματα, όπου η εφοδιαστική αλυσίδα εξαρτάται από ακτοπλοϊκές συνδέσεις και η ζήτηση παρουσιάζει ισχυρή εποχική ενίσχυση, το λιανεμπόριο εμφανίζει υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης σε κόμβους ροών σε σχέση με ηπειρωτικούς δήμους. Η αγορά, με όρους χωρικής οικονομίας, τείνει να οργανώνεται ως δίκτυο «κόμβων–διαδρόμων»: κόμβοι εισροής ανθρώπων / εμπορευμάτων και διάδρομοι κατανάλωσης που ευνοούν πεζή κίνηση και υψηλή ορατότητα (frontage effect).

Οι κύριοι λιμενικοί κόμβοι λειτουργούν ως δομικοί συγκεντρωτές εμπορικής δραστηριότητας, επειδή συνδέουν ταυτόχρονα (i) την εφοδιαστική είσοδο εμπορευμάτων, (ii) την άφιξη / αναχώρηση επισκεπτών και (iii) κρίσιμες υπηρεσίες εξυπηρέτησης (συναλλαγές, πληρωμές, μικρομεταφορές, ενοικιάσεις, τουριστική πληροφόρηση). Η εμπορική λειτουργία σε αυτούς τους κόμβους εμφανίζει υψηλή ποικιλία υποκλάδων: από καταστήματα καθημερινής τροφοδοσίας έως καταστήματα τουριστικού λιανεμπορίου και συμπληρωματικές υπηρεσίες. Σε τεχνικούς όρους, οι ζώνες αυτές έχουν αυξημένη ευαισθησία στη διαχείριση μικρο–χωρητικότητας δημόσιου χώρου: το πραγματικό «παραγωγικό πλάτος» της αγοράς (διαδρομές πεζών, στάσεις, πρόσβαση σε βιτρίνες) καθορίζεται από ρυθμίσεις κατάληψης κοινόχρηστου χώρου, από την οργάνωση φορτοεκφορτώσεων και από τις ροές στάθμευσης. Συνεπώς, η χωρική λειτουργικότητα δεν είναι απλή παράμετρος αστικής ευταξίας, αλλά μεταβλητή που επηρεάζει την εμπορική απόδοση μέσω χρόνου παραμονής, ευκολίας πρόσβασης και αντιληπτής ποιότητας περιβάλλοντος αγοράς.

Στους ισχυρούς τουριστικούς οικισμούς και στα παραλιακά μέτωπα, το λιανεμπόριο τείνει να αναπτύσσεται σε μορφή «γραμμικής αγοράς» (linear retail), παράλληλα προς άξονες περιπάτου, παραλιακούς δρόμους και ζώνες συγκέντρωσης καταλυμάτων. Η γραμμική οργάνωση είναι αποτελεσματική σε συνθήκες υψηλής διερχόμενης ζήτησης, διότι αυξάνει την πιθανότητα επαφής καταναλωτή–καταστήματος και ευνοεί το μικρό, συχνό καλάθι αγορών. Ωστόσο, από επιχειρησιακή σκοπιά, η ίδια διάταξη αυξάνει την τρωτότητα σε εποχικότητα: σημαντικό μέρος του κύκλου εργασιών συμπιέζεται χρονικά σε λίγους μήνες, ενώ οι λειτουργικές πιέσεις (απορρίμματα, κορεσμός πεζοδρομίων, συμφόρηση ανεφοδιασμού) κορυφώνονται στην ίδια χρονική περίοδο. Στις ζώνες αυτές, η τεχνική αποτελεσματικότητα του συστήματος εξαρτάται από ρυθμίσεις «χαμηλής αλλά κρίσιμης» έντασης: χωρικές ζώνες φορτοεκφόρτωσης, χρονικά παράθυρα ανεφοδιασμού, κανόνες κατάληψης, και επάρκεια καθαριότητας / αποκομιδής.

Στους οικισμούς της ενδοχώρας, η εμπορική λειτουργία εμφανίζει κυρίως χαρακτήρα εξυπηρέτησης εγγύτητας (proximity retail), με μικρότερη ποικιλία δραστηριοτήτων και μεγαλύτερη εξάρτηση από τη σταθερή ζήτηση των κατοίκων. Εδώ ο κρίσιμος παράγοντας δεν είναι η «βιτρίνα» της τουριστικής αγοράς, αλλά η λειτουργική ανθεκτικότητα: επάρκεια βασικών αγαθών, δυνατότητα διατήρησης λειτουργίας εκτός σεζόν, και πρόσβαση των κατοίκων σε προμήθειες χωρίς υπερβολικό κόστος μετακίνησης. Επιχειρησιακά, η ύπαρξη μικρών εμπορικών πυρήνων ενδοχώρας συνδέεται με την κοινωνική συνοχή και τη μείωση χωρικών ανισοτήτων πρόσβασης σε υπηρεσίες.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η παρουσία θεσμοθετημένων μορφών υπαίθριου εμπορίου (λαϊκή αγορά). Η οργανωμένη λειτουργία υπαίθριας αγοράς εισάγει περιοδική χωρική συγκέντρωση ζήτησης και προσφοράς σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, με σαφείς λειτουργικές συνέπειες στην κυκλοφορία, στη στάθμευση και στη διαχείριση αποβλήτων ημέρας αγοράς. Συνεπώς, η λαϊκή αγορά αποτελεί χωρικό μηχανισμό «παλμικής ενίσχυσης» της κατανάλωσης, ο οποίος πρέπει να ενσωματώνεται στον επιχειρησιακό σχεδιασμό αστικής λειτουργίας (ρυθμίσεις πρόσβασης, καθαριότητα, οργάνωση ροών), ώστε να μεγιστοποιείται το οικονομικό όφελος και να ελαχιστοποιούνται οι λειτουργικές τριβές.

Η δομή επιχειρήσεων εμπορίου σε νησιωτικό τουριστικό δήμο χαρακτηρίζεται συνήθως από μικρομεσαία κλίμακα, υψηλή συμμετοχή αυτοαπασχόλησης και έντονη εποχική προσαρμογή του εργατικού δυναμικού. Στη Θάσο, η εποχικότητα δεν λειτουργεί απλώς ως μεταβολή ζήτησης· λειτουργεί ως μεταβολή της «έντασης λειτουργίας» του εμπορικού συστήματος, δηλαδή του αριθμού συναλλαγών ανά ημέρα, του ρυθμού ανεφοδιασμού, της παραγωγής απορριμμάτων, της ανάγκης επέκτασης ωραρίων και της πίεσης σε δημόσιο χώρο. Έτσι, η απασχόληση στο εμπόριο αποκτά επιχειρησιακό αποτύπωμα πέρα από τα τυπικά μεγέθη: ακόμη και χωρίς πλήρη δημοτικό επιμερισμό σε έναν δείκτη, η λειτουργική πραγματικότητα

επιβάλλει σχεδιασμό με βάση την αιχμή (peak–demand planning), διότι εκεί παράγεται το μεγαλύτερο μέρος του οικονομικού αποτελέσματος και εκεί εκδηλώνονται οι μεγαλύτερες λειτουργικές αστοχίες.

Το χονδρικό εμπόριο, σε τέτοιες νησιωτικές συνθήκες, λειτουργεί κατά βάση ως εφοδιαστική υποδομή της τοπικής οικονομίας: οργανώνει ροές προς λιανεμπόριο, εστίαση και καταλύματα, με μικτές παραγγελίες και αυξημένη ανάγκη αξιοπιστίας χρόνου. Η εξάρτηση από ακτοπλοϊκή μεταφορά συνεπάγεται ότι το κόστος και η αβεβαιότητα μετατρέπονται σε κρίσιμες παραμέτρους επιχειρησιακής οργάνωσης: προγραμματισμός αποθεμάτων, αύξηση «ασφαλών» ποσοτήτων σε κρίσιμα είδη, και αναγκαστική απορρόφηση καθυστερήσεων σε περιόδους υψηλής ζήτησης. Για τον Δήμο, αυτό μεταφράζεται σε έμμεση αλλά ουσιαστική ευθύνη: η λειτουργική οργάνωση παραλαβών / φορτοεκφορτώσεων σε εμπορικές ζώνες, η ύπαρξη κατάλληλων σημείων στάσης και οι ρυθμίσεις ανεφοδιασμού επηρεάζουν την αποδοτικότητα όλης της αλυσίδας.

Για την τεκμηριωμένη αποτύπωση επιχειρήσεων ανά κλάδο και υποκλάδο (λιανικό / χονδρικό) σε επίπεδο Δήμου, η τεχνικά ορθή προσέγγιση είναι η χρήση διοικητικών μητρώων (Γ.Ε.ΜΗ., επιμελητηριακά μητρώα) και η ταξινόμηση ανά ΚΑΔ, ώστε να προκύπτει κλαδικό μίγμα και συγκέντρωση ανά οικισμό / κόμβο. Η μεθοδολογία αυτή είναι κρίσιμη για επιχειρησιακό σχεδιασμό, επειδή επιτρέπει διάκριση μεταξύ υποσυστημάτων εμπορίου με διαφορετικές ανάγκες: π.χ. λιανικό τροφίμων με υψηλή συχνότητα ανεφοδιασμού και ευαισθησία σε ψυκτική αλυσίδα, έναντι τουριστικού λιανεμπορίου με υψηλή εποχική ελαστικότητα και ανάγκη δημόσιου χώρου / πεζής ροής.

Οι δημοτικές παρεμβάσεις που επηρεάζουν την εμπορική λειτουργία έχουν κατά βάση χαρακτήρα υποδομικό–ρυθμιστικό και εστιάζουν στη μείωση λειτουργικών τριβών. Σε νησιωτικό και τουριστικό σύστημα, η «ανάπτυξη» του εμπορίου δεν επιτυγχάνεται πρωτίστως με γενικές διακηρύξεις ενίσχυσης, αλλά με τεχνικά στοχευμένες παρεμβάσεις που αυξάνουν την προβλεψιμότητα, τη χωρητικότητα και την ποιότητα λειτουργίας της αγοράς στις περιόδους αιχμής. Ο πυρήνας των παρεμβάσεων μπορεί να αποτυπωθεί ως εξής:

Πρώτον, η διαχείριση κοινόχρηστου χώρου (καταλήψεις, τοποθετήσεις, εξωτερικές επεκτάσεις λειτουργιών) αποτελεί κρίσιμο εργαλείο ρύθμισης του εμπορικού περιβάλλοντος. Η ύπαρξη διαδικασιών παραχώρησης κοινόχρηστων χώρων δείχνει ότι το πεδίο είναι διοικητικά δομημένο. Επιχειρησιακά, ο στόχος δεν είναι μόνο η είσπραξη τελών ή ο έλεγχος παραβάσεων, αλλά η διασφάλιση λειτουργικού πλάτους διέλευσης, η αποφυγή συμφόρησης και η διατήρηση της προσβασιμότητας (ιδίως για ΑμεΑ), στοιχεία που επηρεάζουν άμεσα την εμπορική ελκυστικότητα.

Δεύτερον, η οργάνωση υπαίθριου εμπορίου / λαϊκής αγοράς συνιστά παρέμβαση υψηλής αποτελεσματικότητας, διότι συγκεντρώνει περιοδικά μεγάλη ζήτηση και δημιουργεί ανάγκη προσαρμογής κυκλοφορίας και καθαριότητας. Η ύπαρξη επίσημων καταγραφών πωλητών επιτρέπει τεχνικό σχεδιασμό με βάση πραγματικό φορτίο: αριθμός θέσεων, αναμενόμενη παραγωγή απορριμμάτων, απαιτήσεις καθαρισμού μετά το πέρας, και ανάγκες ρύθμισης στάθμευσης.

Τρίτον, η καθαριότητα και διαχείριση αποβλήτων στις εμπορικές ζώνες αποτελεί άμεσο παράγοντα οικονομικής απόδοσης, επειδή η αντιληπτή ποιότητα προορισμού επηρεάζει την κατανάλωση και τον χρόνο παραμονής. Η ύπαρξη κανονιστικού πλαισίου καθαριότητας, ενημερωτικών οδηγιών προς επιχειρήσεις και τεχνικών προδιαγραφών εξοπλισμού (π.χ. κάδοι) τεκμηριώνει ότι πρόκειται για λειτουργία με τεχνικά χαρακτηριστικά. Η επιχειρησιακή στόχευση πρέπει να είναι η αποφυγή αστοχιών αιχμής (overflow, συσσώρευση συσκευασιών, ακατάλληλη απόθεση), διότι αυτές έχουν υψηλό κόστος σε εικόνα και αποδοτικότητα.

Τέταρτον, η μικρο–εφοδιαστική της αγοράς (ανεφοδιασμός, φορτοεκφορτώσεις, βραχείες στάσεις) απαιτεί κανόνες και χωρικές λύσεις μικρής κλίμακας, αλλά μεγάλης απόδοσης. Η σύνδεση της εμπορικής λειτουργίας με το πρόγραμμα των ακτοπλοϊκών ροών σημαίνει ότι ο συγχρονισμός ανεφοδιασμού και η ύπαρξη κατάλληλων σημείων στάσης μπορούν να μειώσουν καθυστερήσεις, να περιορίσουν κυκλοφοριακή τριβή και να βελτιώσουν τη διαθεσιμότητα προϊόντων, χωρίς να απαιτούνται βαριές υποδομές.

5.4.2.3.7 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αφίξεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου

Η ανάγνωση των στοιχείων για το έτος 2022 (Πίνακας 14, Παράρτημα και Γράφημα 4) οδηγεί σε ένα σαφές και ποσοτικά τεκμηριωμένο συμπέρασμα: εντός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης η Θάσος αποτελεί τον ισχυρότερο πόλο τουριστικών ροών, όχι μόνο ως προς το απόλυτο μέγεθος αφίξεων αλλά κυρίως ως προς τη διεθνή της δυναμική. Το σύνολο αφίξεων στην Περιφέρεια ανέρχεται σε 630.606, ενώ η Περιφερειακή Ενότητα Θάσου καταγράφει 169.204 αφίξεις. Το μέγεθος αυτό αντιστοιχεί σε 26,8% του συνόλου της Περιφέρειας, δηλαδή σε περισσότερο από ένα τέταρτο όλων των αφίξεων, γεγονός που την καθιστά πρώτη μεταξύ όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων. Η υπεροχή δεν είναι οριακή: η Θάσος προηγείται του Έβρου, που καταγράφει 151.596 αφίξεις, κατά 17.608 αφίξεις, και της Καβάλας, που καταγράφει 141.980 αφίξεις, κατά 27.224 αφίξεις. Με τεχνικούς όρους, η Θάσος παρουσιάζει προβάδισμα περίπου 11,6% έναντι του Έβρου και περίπου 19,2% έναντι της Καβάλας, άρα η πρωτοκαθεδρία της δεν απορρέει από μικρές διακυμάνσεις αλλά από δομική υπεροχή.

Η εικόνα γίνεται ακόμη πιο ισχυρή όταν εξεταστεί η σύνθεση των αφίξεων. Στη Θάσο οι αφίξεις ημεδαπών είναι 33.428 και οι αφίξεις αλλοδαπών 135.776. Αυτό σημαίνει ότι οι αλλοδαποί αντιστοιχούν στο 80,2% των αφίξεων της Θάσου. Η αναλογία αυτή είναι εξαιρετικά υψηλή σε περιφερειακό επίπεδο: στο σύνολο της Περιφέρειας οι αλλοδαποί είναι 305.012 σε σύνολο 630.606, δηλαδή 48,4%. Επομένως, η Θάσος εμφανίζει όχι απλώς υψηλό αριθμό αφίξεων, αλλά ποιοτικά διαφορετική δομή, με σαφή προσανατολισμό στη διεθνή ζήτηση. Η σύγκριση με το εθνικό πρότυπο ενισχύει το συμπέρασμα: στο σύνολο της Ελλάδας οι αφίξεις αλλοδαπών είναι 18.229.591 σε σύνολο 24.893.083, δηλαδή 73,2%. Η Θάσος υπερβαίνει και αυτό το ποσοστό, εμφανίζοντας υπερ–διεθνοποιημένο προφίλ σε σχέση τόσο με την Περιφέρεια όσο και με τη χώρα.

Η διεθνής υπεροχή της Θάσου αποτυπώνεται πολύ καθαρά αν μεταφραστεί σε λόγο αλλοδαπών προς ημεδαπούς. Στη Θάσο ο λόγος αυτός είναι 135.776 προς 33.428, δηλαδή περίπου 4,06. Με άλλα λόγια, για κάθε μία άφιξη ημεδαπού αντιστοιχούν λίγο πάνω από τέσσερις αφίξεις αλλοδαπού. Αντίθετα, στο σύνολο της Περιφέρειας ο λόγος είναι 305.012 προς 325.594, δηλαδή περίπου 0,94, που πρακτικά αντιστοιχεί σε σχεδόν ισορροπημένη συμμετοχή ημεδαπών και αλλοδαπών. Το εύρημα αυτό συνιστά κρίσιμο τεχνικό δείκτη: η Θάσος λειτουργεί ως «μηχανισμός διεθνούς τουριστικής επίδοσης» της Περιφέρειας, ενώ άλλες Ενότητες εμφανίζουν πιο ισορροπημένη ή περισσότερο εγχώρια–προσανατολισμένη ζήτηση.

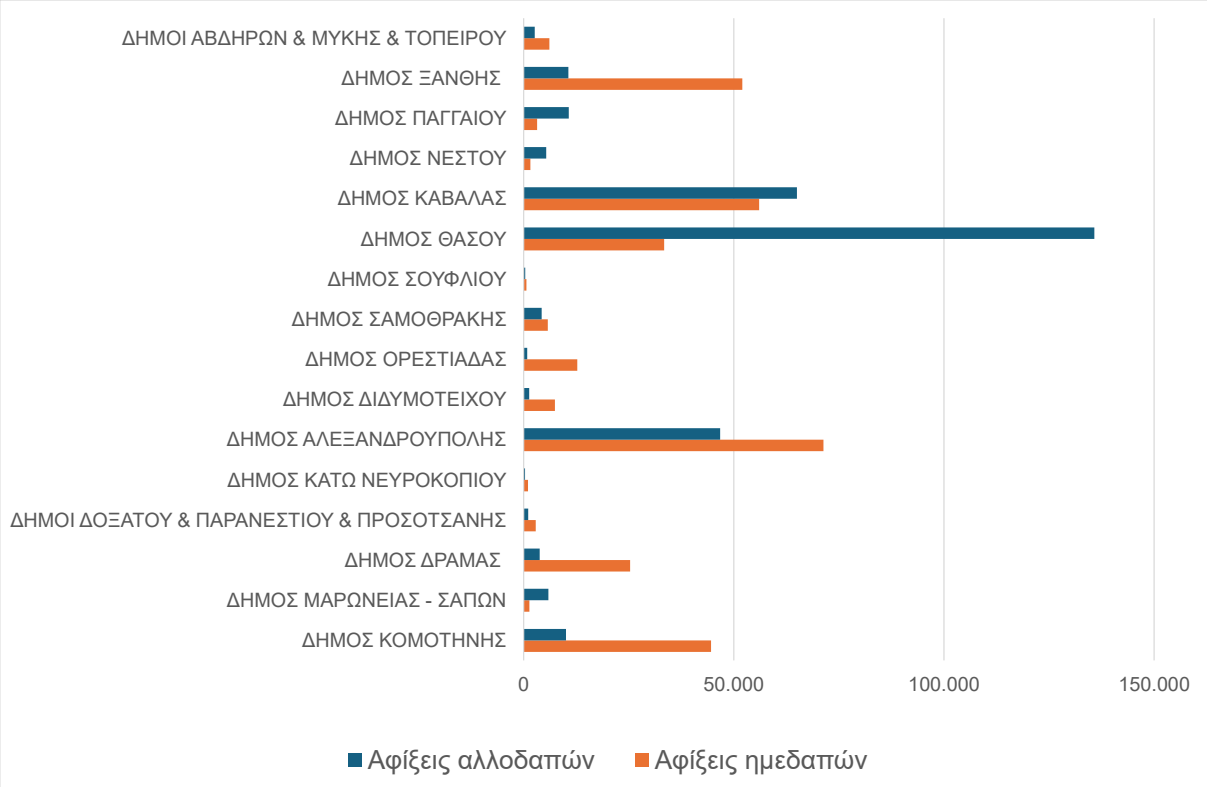
Η βαρύτητα της Θάσου αποδεικνύεται ακόμη πιο άμεσα όταν εξεταστεί η συνεισφορά της στις αφίξεις αλλοδαπών της Περιφέρειας. Από τις 305.012 αφίξεις αλλοδαπών στην ΑΜΘ, οι 135.776 κατευθύνονται στη Θάσο. Αυτό αντιστοιχεί στο 44,5% όλων των αλλοδαπών της Περιφέρειας, δηλαδή σχεδόν στους μισούς. Αντίθετα, από τις 325.594 αφίξεις ημεδαπών στην Περιφέρεια, η Θάσος συγκεντρώνει 33.428, δηλαδή 10,3%. Η ασυμμετρία αυτή είναι εξαιρετικά αποκαλυπτική: η Θάσος δεν είναι απλώς ένας σημαντικός προορισμός· είναι ο κύριος δέκτης της διεθνούς τουριστικής ροής της Περιφέρειας, ενώ η εγχώρια ζήτηση κατανέμεται πολύ πιο διάχυτα, με ισχυρή συγκέντρωση σε άλλες Ενότητες.

Η σύγκριση με την Καβάλα, που αποτελεί επίσης ισχυρό πόλο, φωτίζει τη διαφορά λειτουργικής φυσιογνωμίας. Η Καβάλα καταγράφει 81.110 αφίξεις αλλοδαπών σε σύνολο 141.980 αφίξεων, άρα ποσοστό αλλοδαπών 57,1%. Πρόκειται για σαφώς διεθνοποιημένο προφίλ, όμως υπολείπεται σημαντικά της Θάσου τόσο σε απόλυτο αριθμό αλλοδαπών όσο και σε ποσοστό αλλοδαπών. Η Θάσος προσελκύει 135.776 αλλοδαπούς, δηλαδή περίπου 1,67 φορές περισσότερους από την Καβάλα. Ο Έβρος, αντίστοιχα, εμφανίζει 53.640 αλλοδαπούς σε σύνολο 151.596 αφίξεων, δηλαδή 35,4% αλλοδαπούς, και η εικόνα του είναι εμφανώς πιο προσανατολισμένη στους ημεδαπούς (97.956). Έτσι, ενώ ο Έβρος εμφανίζει υψηλή συνολική επίδοση κυρίως μέσω ημεδαπών, και η Καβάλα εμφανίζει μεικτή δομή, η

Θάσος εμφανίζει την πιο έντονη εξειδίκευση στη διεθνή ζήτηση και ταυτόχρονα την υψηλότερη συνολική επίδοση.

Σε εθνική κλίμακα, οι 169.204 αφίξεις της Θάσου αντιστοιχούν στο 0,68% των αφίξεων της Ελλάδας. Το ποσοστό αυτό μπορεί να φαίνεται μικρό λόγω του μεγέθους του εθνικού συνόλου, όμως είναι ιδιαίτερα σημαντικό αν αναλογιστεί κανείς ότι αφορά μία νησιωτική ενότητα και ότι οι αφίξεις αυτές είναι σε ποσοστό 80,2% αλλοδαπών. Με τεχνικούς όρους, η Θάσος συμπεριφέρεται ως «πυκνός υποδοχέας διεθνών ροών» σε κλίμακα Περιφέρειας, με αποτύπωμα που υπερβαίνει το αναμενόμενο για το μέγεθός της.

Γράφημα 4: Αφίξεις Τουριστών στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια Επεξεργασία

Η παραπάνω ποσοτική εικόνα έχει άμεση επιχειρησιακή σημασία για τον Δήμο. Η πρωτοκαθεδρία της Θάσου στις αφίξεις και ιδιαίτερα στους αλλοδαπούς συνεπάγεται ότι οι δημοτικές υποδομές και υπηρεσίες λειτουργούν υπό αυξημένη πίεση αιχμών και ότι η απόδοση των συστημάτων καθαριότητας, διαχείρισης απορριμμάτων, ύδρευσης, κυκλοφορίας και στάθμευσης, αλλά και η λειτουργία δημόσιων χώρων και η οργάνωση του παραλιακού

μετώπου, επηρεάζουν δυσανάλογα το συνολικό «τουριστικό αποτέλεσμα» της Περιφέρειας. Με άλλα λόγια, επειδή η Θάσος συγκεντρώνει περισσότερο από το ένα τέταρτο των αφίξεων της ΑΜΘ και σχεδόν το μισό των αλλοδαπών της, η επιχειρησιακή ικανότητα του Δήμου να διαχειριστεί ροές και ποιότητα υπηρεσιών δεν είναι μόνο τοπικό ζήτημα, αλλά παράγοντας που επηρεάζει τη συνολική ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας ως προορισμού.

Συνολικά, η πρωτοκαθεδρία της Θάσου τεκμηριώνεται ταυτόχρονα σε τρία επίπεδα: στο επίπεδο της κλίμακας, καθώς εμφανίζει τις περισσότερες συνολικές αφίξεις στην Περιφέρεια· στο επίπεδο της σύγκρισης με τους βασικούς ανταγωνιστικούς πόλους (Έβρος και Καβάλα), όπου διατηρεί καθαρό προβάδισμα· και στο επίπεδο της σύνθεσης, καθώς εμφανίζει την εντονότερη διεθνοποίηση αφίξεων, συγκεντρώνοντας το 44,5% όλων των αλλοδαπών της Περιφέρειας. Η σύζευξη αυτών των τριών διαστάσεων καθιστά τη Θάσο τον πρωτεύοντα τουριστικό πόλο της ΑΜΘ με σαφή, μετρήσιμη υπεροχή, άρα και τον κατεξοχήν χώρο όπου οι παρεμβάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος μπορούν να έχουν τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή και λειτουργική απόδοση.

Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου

Η εικόνα που προκύπτει από τον πίνακα διανυκτερεύσεων είναι ακόμη πιο «ισχυρή» από την αντίστοιχη των αφίξεων, διότι οι διανυκτερεύσεις αποτυπώνουν όχι μόνο τον όγκο επισκεπτών αλλά και την ένταση παραμονής (άρα και το πραγματικό λειτουργικό–οικονομικό αποτύπωμα στον τόπο) (Πίνακας 15, Παράρτημα και Γράφημα 5). Στο σύνολο της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης καταγράφονται 2.036.923 διανυκτερεύσεις. Από αυτές, η Περιφερειακή Ενότητα Θάσου / Δήμος Θάσου συγκεντρώνει 983.383 διανυκτερεύσεις, δηλαδή 48,3% του συνόλου της Περιφέρειας. Με τεχνικούς όρους, σχεδόν μία στις δύο διανυκτερεύσεις της ΑΜΘ πραγματοποιείται στη Θάσο, γεγονός που δεν συνιστά απλώς «πρωτιά», αλλά δείκτη ηγεμονικής συγκέντρωσης.

Η πρωτοκαθεδρία της Θάσου τεκμηριώνεται άμεσα και μέσω της απόστασης από τους επόμενους πόλους. Η Π.Ε. Έβρου καταγράφει 362.502 διανυκτερεύσεις και η Π.Ε. Καβάλας 337.745. Η Θάσος υπερβαίνει τον Έβρο κατά 620.881 διανυκτερεύσεις και την Καβάλα κατά 645.638 διανυκτερεύσεις. Σε σχετικούς όρους, η Θάσος έχει περίπου 2,71 φορές τις διανυκτερεύσεις του Έβρου και περίπου 2,91 φορές τις διανυκτερεύσεις της Καβάλας. Επομένως, η ιεράρχηση δεν είναι οριακή αλλά σαφώς κλιμακωτή: η Θάσος βρίσκεται σε διαφορετική τάξη μεγέθους από κάθε άλλη Περιφερειακή Ενότητα της ΑΜΘ ως προς τη διαμονή επισκεπτών.

Το κρισιμότερο στοιχείο που καθιστά τη Θάσο «κορυφαίο κόμβο» δεν είναι μόνο το πλήθος αλλά και η σύνθεση των διανυκτερεύσεων. Στη Θάσο καταγράφονται 111.933 διανυκτερεύσεις ημεδαπών και 871.450 διανυκτερεύσεις αλλοδαπών. Αυτό σημαίνει ότι οι διανυκτερεύσεις

αλλοδαπών αποτελούν 88,6% του συνόλου της Θάσου, ενώ ο λόγος αλλοδαπών προς ημεδαπούς ανέρχεται σε περίπου 7,79 (871.450 / 111.933). Με άλλα λόγια, για κάθε μία διανυκτέρευση ημεδαπού αντιστοιχούν σχεδόν οκτώ διανυκτερεύσεις αλλοδαπού. Η τιμή αυτή είναι εξαιρετικά υψηλή και αποτυπώνει ένα προφίλ υπερ–διεθνοποιημένου προορισμού.

Η σύγκριση με το περιφερειακό πρότυπο δείχνει ακόμη καθαρότερα την ιδιαιτερότητα της Θάσου. Στο σύνολο της ΑΜΘ οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών είναι 1.311.845 σε σύνολο 2.036.923, άρα ποσοστό αλλοδαπών 64,4%. Η Θάσος υπερβαίνει το περιφερειακό αυτό ποσοστό κατά περίπου 24 ποσοστιαίες μονάδες (88,6% έναντι 64,4%), γεγονός που σημαίνει ότι η διεθνής αγορά δεν συμμετέχει απλώς «ισχυρά» στη Θάσο, αλλά αποτελεί τον κυρίαρχο παράγοντα διαμόρφωσης της ζήτησης διαμονής.

Η συμβολή της Θάσου στη συνολική «δεξαμενή» διανυκτερεύσεων αλλοδαπών της ΑΜΘ είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική. Από τις 1.311.845 διανυκτερεύσεις αλλοδαπών της Περιφέρειας, οι 871.450 πραγματοποιούνται στη Θάσο, δηλαδή η Θάσος συγκεντρώνει 66,4% όλων των αλλοδαπών διανυκτερεύσεων της ΑΜΘ. Αντίθετα, από τις 725.078 διανυκτερεύσεις ημεδαπών της Περιφέρειας, η Θάσος συγκεντρώνει 111.933, δηλαδή 15,4%. Η ασυμμετρία αυτή αποδεικνύει ότι η Θάσος λειτουργεί ως ο βασικός περιφερειακός μηχανισμός διεθνούς διαμονής, ενώ η εγχώρια διαμονή κατανέμεται σαφώς πιο διάχυτα στις υπόλοιπες ενότητες.

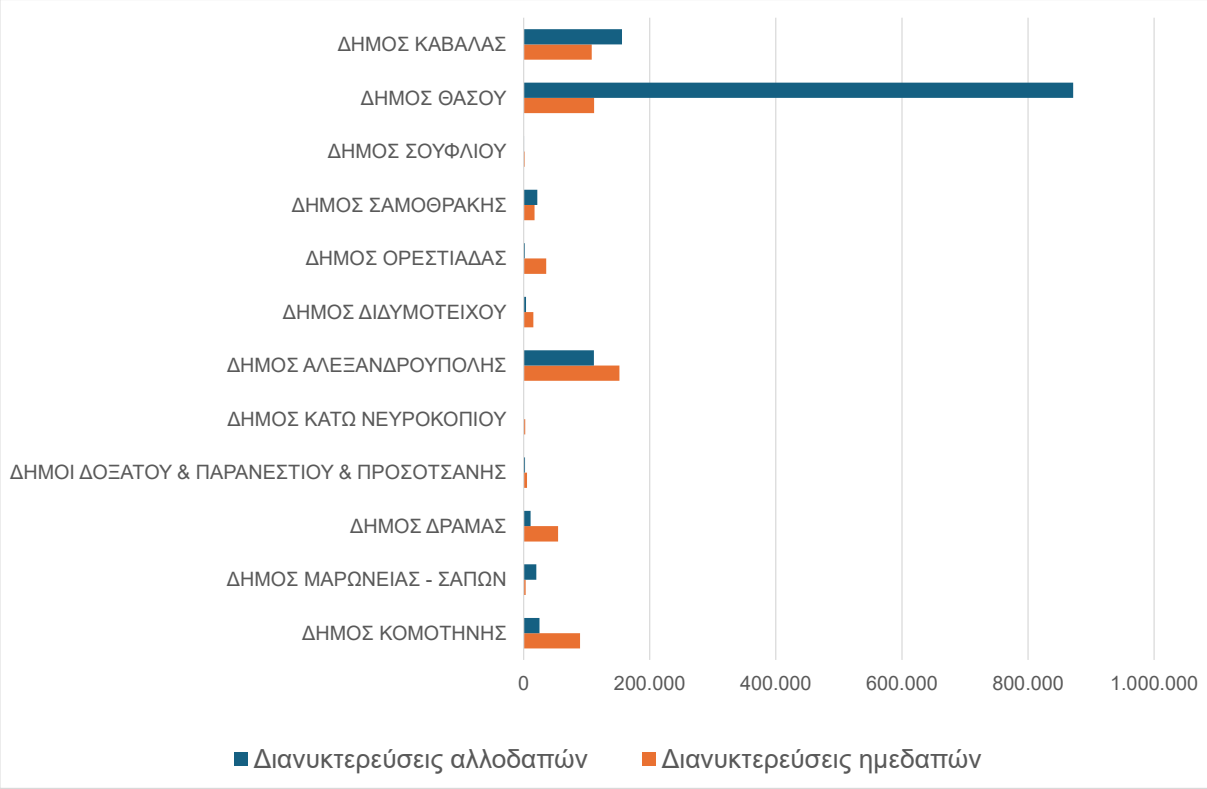
Η σύγκριση με τις άλλες Περιφερειακές Ενότητες δείχνει ότι η Θάσος δεν είναι απλώς «πρώτη», αλλά διαφορετικού τύπου προορισμός ως προς το μίγμα αγοράς. Στην Π.Ε. Καβάλας οι αλλοδαπές διανυκτερεύσεις είναι 215.463 σε σύνολο 337.745, δηλαδή ποσοστό αλλοδαπών 63,8% και λόγος αλλοδαπών / ημεδαπών περίπου 1,76. Στην Π.Ε. Έβρου οι αλλοδαπές διανυκτερεύσεις είναι 140.128 σε σύνολο 362.502, δηλαδή 38,7% και λόγος αλλοδαπών / ημεδαπών περίπου 0,63. Οι διαφορές αυτές είναι κρίσιμες: η Καβάλα εμφανίζει σαφώς μεικτό προφίλ, ο Έβρος περισσότερο «εγχώριας» βάσης, ενώ η Θάσος παρουσιάζει μακράν την εντονότερη εξάρτηση από διεθνείς αγορές και, ταυτόχρονα, το μεγαλύτερο περιφερειακό αποτύπωμα διαμονής.

Σε εθνικό επίπεδο, οι διανυκτερεύσεις της Θάσου (983.383) αντιστοιχούν σε 0,97% του συνόλου της Ελλάδας (101.901.023). Το ποσοστό αυτό αποκτά βαρύτητα επειδή αφορά μία νησιωτική ενότητα και επειδή συνοδεύεται από εξαιρετικά υψηλό ποσοστό αλλοδαπών διανυκτερεύσεων (88,6%). Επιπλέον, το σύνολο της ΑΜΘ αντιστοιχεί σε περίπου 2,0% του εθνικού συνόλου (2.036.923 / 101.901.023), πράγμα που σημαίνει ότι η Θάσος, με τις 983.383 διανυκτερεύσεις, συνεισφέρει σχεδόν τη μισή «εθνική παρουσία» της Περιφέρειας στο πεδίο των διανυκτερεύσεων.

Η επιχειρησιακή σημασία των παραπάνω είναι άμεση. Όταν ένας Δήμος συγκεντρώνει 48,3% των περιφερειακών διανυκτερεύσεων και 66,4% των αλλοδαπών διανυκτερεύσεων της

Περιφέρειας, τότε η ποιότητα και η ανθεκτικότητα των δημοτικών συστημάτων δεν αξιολογείται μόνο τοπικά αλλά λειτουργεί ως καθοριστικός παράγοντας της συνολικής τουριστικής επίδοσης της ΑΜΘ. Η Θάσος, μέσα από τα στοιχεία διαμονής, δεν αναδεικνύεται απλώς ως «σημαντικός προορισμός», αλλά ως ο κατεξοχήν τόπος όπου συμπυκνώνεται η διεθνής ζήτηση και το πραγματικό φορτίο λειτουργίας (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, καθαριότητα, κυκλοφορία, κοινόχρηστοι χώροι) σε συνθήκες αιχμής. Συνεπώς, η πρωτοκαθεδρία της Θάσου στις διανυκτερεύσεις παρέχει ιδιαίτερα ισχυρή τεχνική βάση ώστε, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, η ιεράρχηση παρεμβάσεων υπέρ της διαχείρισης ροών, της ενίσχυσης υποδομών και της οργάνωσης υπηρεσιών αιχμής να τεκμηριώνεται όχι με γενικές αναφορές, αλλά με σαφείς ποσοτικούς δείκτες κεντρικότητας και περιφερειακής «ηγεμονίας» της Θάσου.

Γράφημα 5: Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών και Αλλοδαπών στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια Επεξεργασία

5.4.2.3.8 ΣΥΝΟΨΗ

Η εικόνα του τριτογενούς τομέα στον Δήμο Θάσου συγκροτείται ως ένα ώριμο υπηρεσιακό σύστημα που οργανώνεται γύρω από την τουριστική ζήτηση, την κατανάλωση και τις λειτουργίες υποστήριξης του προορισμού. Η δομή του τομέα δεν παραπέμπει σε «μονοθεματική» οικονομία, αλλά σε πλέγμα αλληλοσυνδεόμενων υπηρεσιών, όπου φιλοξενία, εστίαση και εμπόριο λειτουργούν ως βασικοί φορείς δημιουργίας ροών και εισοδήματος, ενώ συμπληρωματικές δραστηριότητες (μεταφορές / ενοικιάσεις, διαχείριση ακινήτων, διοικητικές και επαγγελματικές υπηρεσίες, υγεία, εκπαίδευση, αναψυχή) ενισχύουν τη συνολική ικανότητα εξυπηρέτησης και την ανθεκτικότητα του τοπικού συστήματος.

Χωρικά, ο τριτογενής τομέας αναπτύσσεται με ιεράρχηση οικιστικών και τουριστικών πυρήνων, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι υπηρεσίες ακολουθούν τα σημεία υψηλής προσβασιμότητας και συγκέντρωσης επισκεπτών. Στον σχεδιασμό του Δήμου αυτό μεταφράζεται σε ανάγκη οργάνωσης της λειτουργίας των βασικών κόμβων (δημόσιος χώρος, κυκλοφορία, στάθμευση, καθαριότητα, διαχείριση αποβλήτων, εφοδιαστική) με λογική «χωρητικότητας προορισμού» και όχι με λογική μέσου όρου. Η οικονομική απόδοση του τριτογενούς παράγεται κυρίως σε περιόδους αιχμής και σε συγκεκριμένες χωρικές ζώνες, άρα ο επιχειρησιακός σχεδιασμός οφείλει να προσανατολιστεί στην πρόληψη συμφόρησης και στην ελαχιστοποίηση λειτουργικών τριβών στις κρίσιμες περιοχές υψηλής ζήτησης.

Η δυναμική ίδρυσης και μετασχηματισμού επιχειρήσεων στο υπηρεσιακό σύστημα δείχνει ότι ο τριτογενής τομέας βρίσκεται σε φάση ενεργής προσαρμογής, με είσοδο νέων σχημάτων και εξέλιξη των επιχειρηματικών μοντέλων. Αυτό αυξάνει τις απαιτήσεις για διοικητική προβλεψιμότητα, σαφείς κανόνες λειτουργίας, αποτελεσματικές διαδικασίες αδειοδοτήσεων και ένα πλαίσιο που διευκολύνει την τυπικότητα και τη συμμόρφωση, ιδίως σε δραστηριότητες που επηρεάζουν έντονα τον δημόσιο χώρο και την εικόνα του προορισμού. Η ικανότητα του Δήμου να παρέχει σταθερό και λειτουργικά αποτελεσματικό περιβάλλον αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ανταγωνιστικότητας, καθώς μειώνει το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων και βελτιώνει την εμπειρία επισκέπτη.

Στο σκέλος του τουρισμού, η Θάσος αναδεικνύεται ως ο κεντρικός πόλος της Περιφέρειας ως προς τις ροές που κατευθύνονται σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου, με ιδιαίτερα ισχυρή διεθνή διάσταση. Η υπεροχή αυτή δεν έχει μόνο συμβολικό χαρακτήρα αλλά στρατηγική σημασία: σημαίνει ότι η απόδοση και η φήμη της Θάσου επηρεάζουν δυσανάλογα το συνολικό τουριστικό αποτέλεσμα της Περιφέρειας. Επιπλέον, η ισχυρή συμμετοχή διεθνών αγορών συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις ποιότητας, αξιοπιστίας και συνέπειας στη λειτουργία του προορισμού, επειδή η διεθνής ζήτηση είναι πιο ευαίσθητη σε ζητήματα εικόνας, καθαριότητας, ασφάλειας, προσβασιμότητας και υπηρεσιών υποστήριξης.

Η ένταση της διαμονής, όπως αποτυπώνεται από τις διανυκτερεύσεις, επιβεβαιώνει ότι το κύριο «φορτίο» του τουριστικού φαινομένου μετατρέπεται στη Θάσο σε πραγματική πίεση υποδομών και δημοτικών υπηρεσιών. Αυτό αποτελεί καθοριστικό στρατηγικό συμπέρασμα: ο Δήμος δεν καλείται μόνο να υποδεχτεί ροές, αλλά να διαχειριστεί την παρατεταμένη λειτουργία του προορισμού σε περιόδους υψηλής πληρότητας, όπου οι ανάγκες ύδρευσης, αποχέτευσης, καθαριότητας, απορριμμάτων, κυκλοφορίας και κοινόχρηστων χώρων κλιμακώνονται απότομα. Συνεπώς, η «ανθεκτικότητα αιχμής» και η επιχειρησιακή ετοιμότητα αποτελούν τον πυρήνα της δημοτικής στρατηγικής για τον τριτογενή τομέα.

5.4.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

5.4.3.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα ενότητα εξετάζει τη διάρθρωση του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού και τη δομή της απασχόλησης στον Δήμο Θάσου, στο πλαίσιο της τεχνικής–αναπτυξιακής διάγνωσης για τις ανάγκες του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Η ανάλυση βασίζεται σε επίσημα στατιστικά δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή / Στοιχεία 2021), τα οποία αποτυπώνουν: (α) το μέγεθος του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού, (β) τη διάρθρωση της απασχόλησης κατά τομέα παραγωγής και (γ) διαφοροποιήσεις κατά ιθαγένεια (Ελλάδα / εκτός Ελλάδας), καθώς και (δ) τη χωρική διαφοροποίηση εντός του Δήμου σε επίπεδο Δημοτικών Κοινοτήτων. Η επιλογή των μεταβλητών αυτών είναι κρίσιμη, διότι συνδέεται άμεσα με τη λειτουργική ικανότητα της τοπικής αγοράς εργασίας, την τρωτότητα σε εποχικές διακυμάνσεις, τη διαθεσιμότητα και σύνθεση εργατικού δυναμικού και, τελικά, με τη δυνατότητα παραγωγής υπηρεσιών και εισοδήματος σε έναν νησιωτικό–τουριστικό Δήμο.

Μεθοδολογικά, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός περιλαμβάνει τους απασχολούμενους και τους ανέργους, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός περιλαμβάνει άτομα εκτός αγοράς εργασίας (π.χ. μαθητές / φοιτητές, συνταξιούχοι, άτομα που δεν αναζητούν εργασία κ.λπ.). Η διάκριση αυτή επιτρέπει την εκτίμηση της «διαθεσιμότητας» εργασιακού δυναμικού και της σχέσης εξάρτησης από μη ενεργές κατηγορίες. Παράλληλα, η διάρθρωση της απασχόλησης κατά τομέα (πρωτογενής–δευτερογενής–τριτογενής) λειτουργεί ως δείκτης παραγωγικής φυσιογνωμίας και βαθμού τριτογενοποίησης, στοιχείο ιδιαίτερα κρίσιμο για τη Θάσο λόγω της έντονης σύνδεσης του τοπικού συστήματος με τον τουρισμό και τις υπηρεσίες. Η αποτύπωση κατά ιθαγένεια εισάγει μια πρόσθετη, λειτουργικά κρίσιμη διάσταση: επιτρέπει να εκτιμηθεί σε ποιο βαθμό η τοπική οικονομία στηρίζεται σε «εισαγόμενη» εργασιακή προσφορά και ποια είναι η σχετική ένταξη αλλοδαπών στην αγορά εργασίας, παράμετρος που επηρεάζει τόσο την ανθεκτικότητα της παραγωγής υπηρεσιών όσο και τις ανάγκες κοινωνικής / διοικητικής υποστήριξης.

Τέλος, η χωρική ανάγνωση σε επίπεδο Δημοτικών Κοινοτήτων θεωρείται απαραίτητη, καθώς ο Δήμος Θάσου δεν αποτελεί ομοιογενές σύστημα: η διάρθρωση απασχόλησης και η σύνθεση του πληθυσμού μεταβάλλονται ανάλογα με τη λειτουργική θέση κάθε οικισμού (διοικητικός / εμπορικός πυρήνας, τουριστικοί πόλοι, ενδοχώρα), παράγοντας διαφοροποιημένες πιέσεις σε υποδομές και υπηρεσίες. Η ενότητα, συνεπώς, δεν περιορίζεται σε περιγραφική στατιστική· αποσκοπεί στη μετατροπή των ευρημάτων σε τεχνικά συμπεράσματα πολιτικής για σχεδιασμό ανθεκτικότητας, μείωση τρωτότητας εποχικότητας, ενίσχυση αντιστοίχισης δεξιοτήτων–ζήτησης και βελτίωση της λειτουργικής επάρκειας του τοπικού συστήματος.

5.4.3.1.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ

Βάσει των διαθέσιμων δεδομένων (βλ. Πίνακα 16, Παράρτημα και Γράφημα 6), ο Δήμος Θάσου εμφανίζει σαφώς τριτογενοποιημένο πρότυπο απασχόλησης, με κυρίαρχη συγκέντρωση στον τριτογενή τομέα και συμπληρωματική, αλλά ουσιώδη, συμμετοχή του πρωτογενούς και του δευτερογενούς. Η διάρθρωση αυτή συνιστά τυπικό χαρακτηριστικό νησιωτικών και τουριστικών οικονομιών, όπου η ζήτηση υπηρεσιών (φιλοξενία, εστίαση, εμπόριο, μεταφορές, λοιπές υπηρεσίες) λειτουργεί ως κύριος μηχανισμός κινητοποίησης απασχόλησης, ενώ οι παραγωγικοί τομείς υποστηρίζουν τη λειτουργική επάρκεια του συστήματος και την εφοδιαστική του σταθερότητα.

Σε συγκριτικούς όρους, το προφίλ απασχόλησης της Θάσου διαφοροποιείται από το μέσο πρότυπο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, εμφανίζοντας εντονότερη εξειδίκευση στον τριτογενή. Η περιφερειακή δομή απασχόλησης είναι περισσότερο «ισορροπημένη» μεταξύ των τομέων, με αναλογικά αυξημένη συμμετοχή του πρωτογενούς και του δευτερογενούς σε σχέση με τη Θάσο, γεγονός που αντανακλά τον ηπειρωτικό χαρακτήρα σημαντικού τμήματος της Περιφέρειας. Η Θάσος, αντιθέτως, συγκροτεί έναν πόλο υπηρεσιών με αυξημένη εξάρτηση από ροές κατανάλωσης και επισκεψιμότητας, άρα παρουσιάζει υψηλότερη ευαισθησία σε διακυμάνσεις ζήτησης και σε εποχικές αιχμές. Σε εθνικό επίπεδο, η Θάσος προσεγγίζει το γενικό μοτίβο τριτογενοποίησης, ωστόσο διατηρεί σχετικά ισχυρότερη παρουσία του πρωτογενούς και του δευτερογενούς συγκριτικά με το συνολικό πρότυπο της χώρας, στοιχείο που μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη λειτουργικής πολυτομεακότητας και ενδογενούς παραγωγικής βάσης.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η εσωτερική χωρική διαφοροποίηση μεταξύ των Δημοτικών Κοινοτήτων (Γράφημα 7). Παρά το γεγονός ότι ο τριτογενής αποτελεί σε όλες τις περιπτώσεις την κύρια συνιστώσα, η ένταση συμμετοχής του πρωτογενούς και του δευτερογενούς μεταβάλλεται, διαμορφώνοντας ένα πρότυπο «λειτουργικής εξειδίκευσης ανά ζώνη». Οι περισσότερο κεντρικοί και τουριστικά–διοικητικά προσανατολισμένοι οικισμοί εμφανίζουν

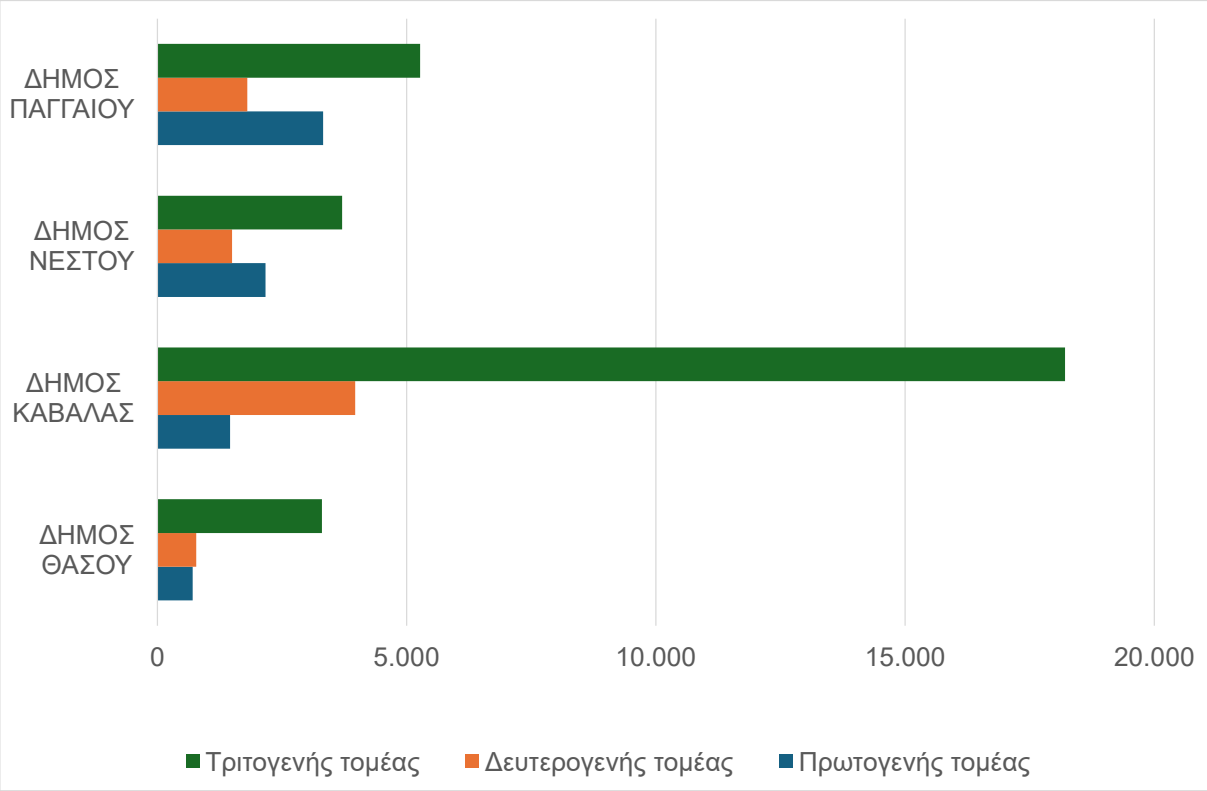
ισχυρότερη συγκέντρωση απασχόλησης στον τριτογενή, στοιχείο συμβατό με τη χωροθέτηση υπηρεσιών υψηλής προσβασιμότητας και αυξημένης ζήτησης. Αντίθετα, κοινότητες με ενδοχωρικά χαρακτηριστικά ή με αυξημένη σχέση με γη / φυσικούς πόρους παρουσιάζουν μεγαλύτερη συμμετοχή πρωτογενών δραστηριοτήτων, ενώ σε ορισμένες κοινότητες η συμμετοχή του δευτερογενούς είναι ενισχυμένη, υποδηλώνοντας παρουσία τεχνικών / κατασκευαστικών και συναφών λειτουργιών που συνδέονται με τη διαχείριση του δομημένου αποθέματος και την υποστήριξη του τουριστικού προϊόντος. Η χωρική αυτή διαφοροποίηση είναι κρίσιμη για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, διότι υποδεικνύει ότι οι ανάγκες πολιτικής δεν είναι ομοιογενείς εντός του Δήμου και απαιτείται στοχευμένη προτεραιοποίηση ανά λειτουργική ζώνη.

Από τεχνική σκοπιά, το γεγονός ότι ο τριτογενής απορροφά το μεγαλύτερο μέρος της απασχόλησης συνεπάγεται ότι η επιχειρησιακή ικανότητα του Δήμου επηρεάζει άμεσα την παραγωγικότητα και τη σταθερότητα του τοπικού οικονομικού συστήματος. Η αποτελεσματική λειτουργία κρίσιμων αστικών και τουριστικών υποδομών (διαχείριση δημόσιου χώρου, κυκλοφορία και στάθμευση, καθαριότητα και απορρίμματα, ύδρευση–αποχέτευση, μικρο–εφοδιαστική και φορτοεκφορτώσεις) λειτουργεί ως παράγοντας μείωσης λειτουργικών τριβών και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των υπηρεσιών, ιδίως σε περιόδους αιχμής. Υπό αυτή την έννοια, η απασχόληση στον τριτογενή δεν πρέπει να θεωρείται μόνο ως κοινωνικοοικονομικό μέγεθος, αλλά ως δείκτης εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από την αξιοπιστία των δημοτικών συστημάτων λειτουργίας.

Παράλληλα, η μη αμελητέα συμμετοχή του πρωτογενούς και του δευτερογενούς υποδεικνύει την ανάγκη πολιτικών που ενισχύουν τη «λειτουργική πολυτομεακότητα» του νησιού. Ο πρωτογενής τομέας, όπου εμφανίζεται ενισχυμένος χωρικά, σχετίζεται με ζητήματα πρόσβασης, κόστους μεταφορών, διαχείρισης γης και υποστήριξης μικρής κλίμακας παραγωγικών υποδομών, ενώ ο δευτερογενής συνδέεται με την ικανότητα υλοποίησης και συντήρησης τεχνικών έργων και κατασκευαστικών εργασιών που αποτελούν προϋπόθεση για την ποιότητα και την ανθεκτικότητα του δομημένου περιβάλλοντος.

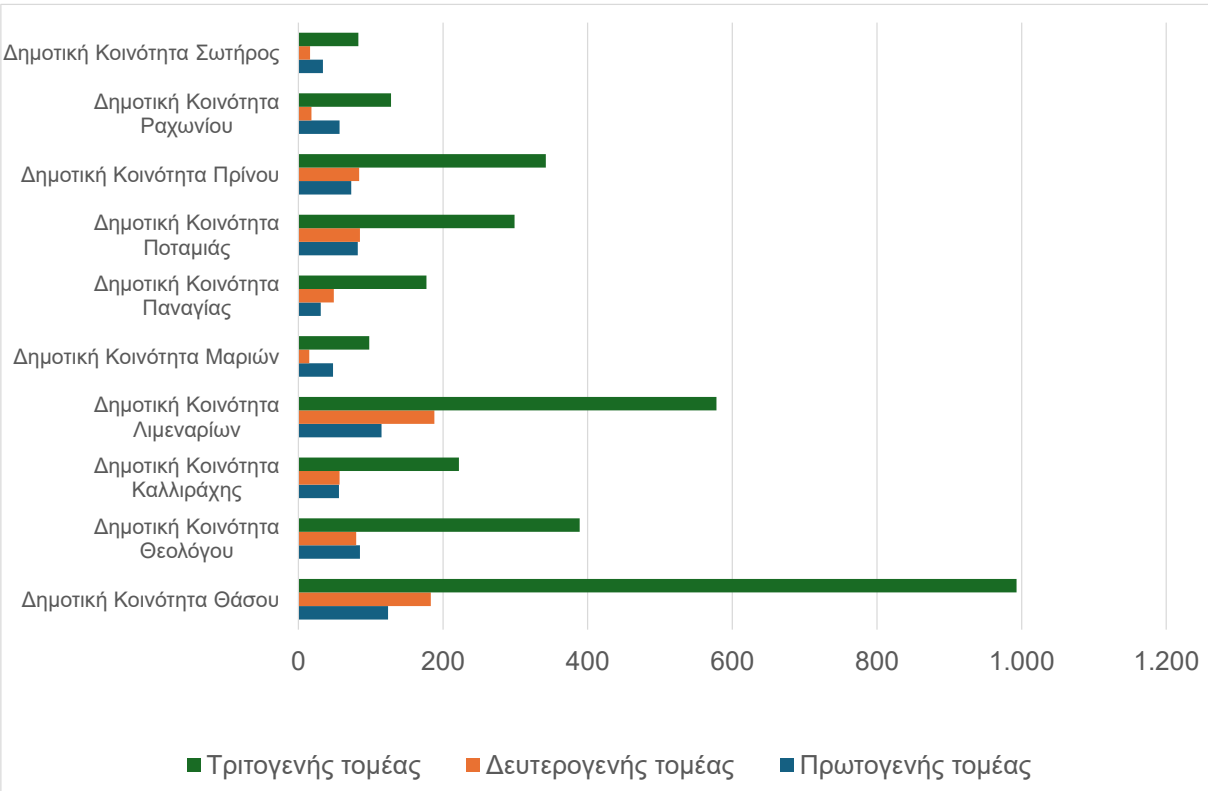
Συνολικά, η Θάσος λειτουργεί ως υπηρεσιακός–τουριστικός δήμος με υψηλή εξάρτηση από τριτογενείς δραστηριότητες και με σαφή εσωτερική χωρική διαφοροποίηση παραγωγικών ρόλων. Το συμπέρασμα αυτό μεταφράζεται σε διττή στρατηγική ανάγκη: αφενός, ενίσχυση της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας των υποδομών και της καθημερινής λειτουργίας που στηρίζει τις υπηρεσίες, και αφετέρου, στοχευμένες παρεμβάσεις που διατηρούν και αναβαθμίζουν τους παραγωγικούς πυλώνες πρωτογενούς και δευτερογενούς, ώστε να ενισχύεται η συνολική σταθερότητα και η διαφοροποίηση του τοπικού οικονομικού συστήματος.

Γράφημα 6: Απασχόληση Κατά Τομέα και Δήμο (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Γράφημα 7: Απασχόληση Κατά Τομέα και Κοινότητα (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

5.4.3.1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Θάσου σε οικονομικά ενεργούς και μη ενεργούς, με διάκριση κατά ιθαγένεια (Ελλάδα / εκτός Ελλάδας) το 2021 (βλ. Πίνακα 17, Παράρτημα και Γράφημα 8), αποτυπώνει με σαφήνεια έναν δήμο όπου η παρουσία αλλοδαπού πληθυσμού είναι συγκριτικά αυξημένη και συνδέεται λειτουργικά με το παραγωγικό και ιδιαίτερα το υπηρεσιακό–τουριστικό υπόδειγμα του νησιού. Στο σύνολο του Δήμου, ο αλλοδαπός πληθυσμός αντιστοιχεί σε περίπου το ένα έκτο του συνολικού πληθυσμού (15,7%), ποσοστό το οποίο υπερβαίνει σημαντικά τόσο το αντίστοιχο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (3,4%) όσο και το εθνικό μέσο (7,3%). Η απόκλιση αυτή αποτελεί ένδειξη ειδικού ρόλου της Θάσου ως τόπου συγκέντρωσης εργατικού δυναμικού και πληθυσμού που δεν προκύπτει από φυσική αύξηση, αλλά από κινητικότητα / μετανάστευση με σαφή οικονομική αιτιολόγηση.

Ιδιαίτερα κρίσιμη είναι η διαφοροποίηση της σύνθεσης κατά ιθαγένεια μεταξύ οικονομικά ενεργών και μη ενεργών. Στους οικονομικά ενεργούς του Δήμου Θάσου, το ποσοστό αλλοδαπών ανέρχεται σε περίπου 19,3%, ενώ στους οικονομικά μη ενεργούς σε περίπου 13,0%. Το σχήμα αυτό είναι τεχνικά σημαντικό διότι δείχνει ότι ο αλλοδαπός πληθυσμός εμφανίζει μεγαλύτερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας σε σχέση με τον αντίστοιχο πληθυσμό ελληνικής ιθαγένειας. Ενδεικτικά, ο λόγος οικονομικά ενεργών προς συνολικό πληθυσμό διαμορφώνεται υψηλότερα για τους αλλοδαπούς (περίπου 53,3%) σε σχέση με τους Έλληνες (περίπου 41,6%). Με επιστημονικούς όρους, η Θάσος εμφανίζει ένα προφίλ όπου η αλλοδαπή συνιστώσα έχει ισχυρότερη εργασιακή ένταξη, στοιχείο που είναι συμβατό με προορισμούς υψηλής εποχικής ζήτησης υπηρεσιών και αυξημένων αναγκών σε εργατικό δυναμικό σε καταλύματα, εστίαση, εμπόριο, καθαριότητα, μικρο–εφοδιαστική και συναφείς δραστηριότητες.

Η παραπάνω εικόνα δεν είναι ομοιογενής εντός του Δήμου· αντίθετα, παρουσιάζει σαφείς χωρικές διαφοροποιήσεις ανά Δημοτική Κοινότητα, οι οποίες συσχετίζονται με τον βαθμό τουριστικής έντασης και τη λειτουργία κάθε οικισμού ως κόμβου εργασίας. Κοινότητες όπως η Ποταμιά, το Ραχώνι και τα Λιμενάρια εμφανίζουν υψηλότερη συμμετοχή πληθυσμού «εκτός Ελλάδας» στο συνολικό τους μέγεθος (ενδεικτικά τάξης ~18–21%), ενώ σε κοινότητες με εντονότερα ενδοχωρικά χαρακτηριστικά όπως οι Μαριές το αντίστοιχο ποσοστό είναι σαφώς χαμηλότερο (~5,4%). Η γεωγραφία αυτή υποδεικνύει ότι η αλλοδαπή παρουσία τείνει να συγκεντρώνεται σε ζώνες υψηλής ζήτησης εργασίας και υπηρεσιών, δηλαδή σε τουριστικούς / παραλιακούς και λειτουργικούς πόλους, όπου υπάρχει μεγαλύτερη πυκνότητα επιχειρήσεων και υψηλότερη ένταση λειτουργίας κατά τους μήνες αιχμής.

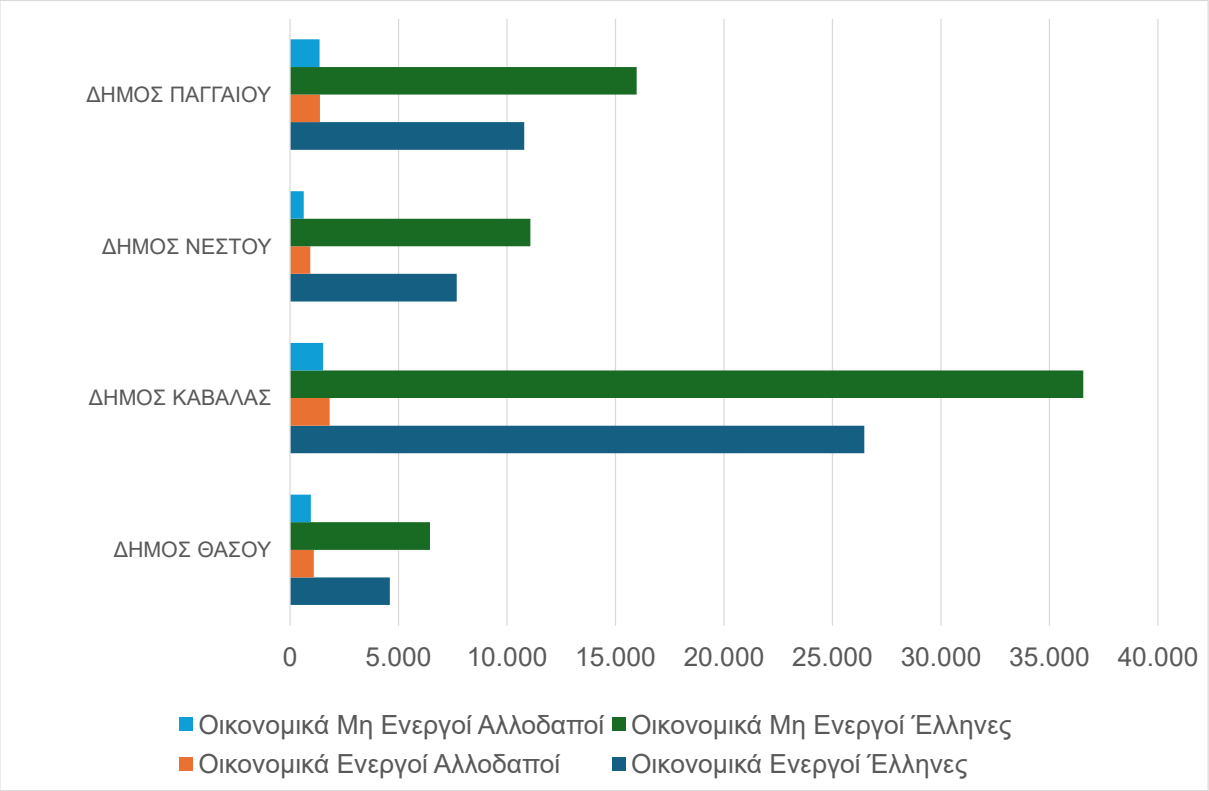
Σε συγκριτικό πλαίσιο, η Θάσος διαφοροποιείται επίσης από το πρότυπο της Περιφέρειας, όπου ο αλλοδαπός πληθυσμός έχει χαμηλή συμμετοχή τόσο στο σύνολο όσο και στους

οικονομικά ενεργούς. Η διαφοροποίηση αυτή συνιστά δείκτη «εξειδικευμένης εργασιακής εισροής» προς τη Θάσο, δηλαδή μετακίνησης πληθυσμού που ανταποκρίνεται σε ανάγκες ενός τοπικού παραγωγικού μοντέλου προσανατολισμένου σε υπηρεσίες και τουρισμό. Το εύρημα είναι συνεπές και με τα δεδομένα του τουρισμού (αφίξεις και διανυκτερεύσεις), όπου η Θάσος λειτουργεί ως κύριος υποδοχέας ροών σε περιφερειακό επίπεδο: η υψηλή ένταση φιλοξενίας αυξάνει δομικά τη ζήτηση για εργασία και τείνει να ενισχύει την παρουσία πληθυσμού εκτός Ελλάδας με υψηλότερα ποσοστά οικονομικής δραστηριοποίησης.

Από τεχνική–επιχειρησιακή σκοπιά, η αποτύπωση αυτή παράγει τρία κρίσιμα συμπεράσματα πολιτικής για τον Δήμο. Πρώτον, η λειτουργία του τοπικού παραγωγικού συστήματος εμφανίζει μετρήσιμη εξάρτηση από εργατικό δυναμικό εκτός Ελλάδας, άρα η «ανθεκτικότητα» του τριτογενούς τομέα δεν εξαρτάται μόνο από υποδομές και ζήτηση, αλλά και από τη διαθεσιμότητα, σταθερότητα και ομαλή ένταξη αυτού του δυναμικού. Δεύτερον, η χωρική συγκέντρωση της αλλοδαπής παρουσίας σε συγκεκριμένες κοινότητες συνεπάγεται ότι οι πιέσεις και οι ανάγκες (στέγαση προσωπικού, πρόσβαση σε υπηρεσίες, μετακινήσεις, υγειονομική κάλυψη, διοικητική εξυπηρέτηση, κοινωνική ένταξη) δεν είναι ομοιόμορφες, αλλά απαιτούν στοχευμένη χωρική προτεραιοποίηση. Τρίτον, επειδή ο αλλοδαπός πληθυσμός εμφανίζει υψηλότερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, οποιαδήποτε δυσλειτουργία σε κρίσιμες δημοτικές λειτουργίες (διοικητική ενημέρωση, πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, μετακίνηση προς ζώνες εργασίας, διαχείριση εποχικών αιχμών) μπορεί να μεταφραστεί σε λειτουργικά προβλήματα παραγωγής υπηρεσιών (ελλείψεις προσωπικού, μειωμένη ποιότητα εξυπηρέτησης, αύξηση λειτουργικού κόστους επιχειρήσεων) και τελικά σε υποβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Συνολικά, ο δείκτης συμμετοχής των αλλοδαπών και η υψηλότερη οικονομική δραστηριοποίηση αυτής της ομάδας στη Θάσο αποτελούν τεκμήριο ότι η αγορά εργασίας του Δήμου έχει χαρακτηριστικά «εισαγόμενης εργασιακής προσφοράς» που συνδέεται με την εποχική και διεθνοποιημένη ζήτηση υπηρεσιών. Για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το συμπέρασμα αυτό υποστηρίζει την ανάγκη σχεδιασμού που να αντιμετωπίζει τον ανθρώπινο παράγοντα ως «υποδομή» με έμφαση στη λειτουργική διευκόλυνση της εργασιακής κινητικότητας, στη διαχείριση αιχμών, στη χωρική οργάνωση των βασικών κόμβων απασχόλησης και στη βελτίωση της διοικητικής και κοινωνικής ένταξης, ώστε να διασφαλίζεται η σταθερή παραγωγή υπηρεσιών και η ανταγωνιστικότητα του προορισμού.

Γράφημα 8: Οικονομικά Ενεργοί και Μη Ενεργοί Κατά Ιθαγένεια (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

5.4.3.1.4 ΣΥΝΟΨΗ

Η συνολική εικόνα του Δήμου Θάσου ως προς τον οικονομικά ενεργό / μη ενεργό πληθυσμό και τη δομή της απασχόλησης συγκροτεί ένα συνεκτικό πρότυπο νησιωτικής οικονομίας υψηλής τριτογενοποίησης και αυξημένης λειτουργικής εξάρτησης από τις υπηρεσίες. Η απασχόληση εμφανίζει κυρίαρχη συγκέντρωση στον τριτογενή τομέα, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι η τοπική οικονομία στηρίζεται κατεξοχήν σε δραστηριότητες φιλοξενίας, εστίασης, εμπορίου και συναφών υπηρεσιών, με τον πρωτογενή και τον δευτερογενή να διατηρούν συμπληρωματικό αλλά ουσιαστικό ρόλο ως φορείς παραγωγικής βάσης, τεχνικής υποστήριξης και εφοδιαστικής σταθερότητας. Η διάρθρωση αυτή ενισχύει την ανάγκη επιχειρησιακού σχεδιασμού που να αντιμετωπίζει την «οικονομία υπηρεσιών» όχι ως αφηρημένη κατηγορία, αλλά ως σύστημα που απαιτεί υψηλή αξιοπιστία δημοτικών λειτουργιών, ιδίως σε περιόδους αιχμής.

Παράλληλα, η Θάσος διαφοροποιείται από το περιφερειακό πρότυπο, καθώς εμφανίζει εντονότερη υπηρεσιακή εξειδίκευση σε σχέση με την ΑΜΘ, όπου η απασχόληση είναι περισσότερο ισορροπημένη μεταξύ τομέων λόγω ηπειρωτικού χαρακτήρα. Η διαφοροποίηση

αυτή τεκμηριώνει ότι οι κύριες τρωτότητες της Θάσου δεν ταυτίζονται με τις τρωτότητες της ενδοχώρας: στη Θάσο η κρίσιμη μεταβλητή είναι η διαχείριση της μεταβλητότητας ζήτησης και η λειτουργική ικανότητα του προορισμού (υποδομές, δημόσιος χώρος, κυκλοφορία, καθαριότητα, ύδρευση–αποχέτευση, εφοδιαστική), επειδή αυτές οι παράμετροι επηρεάζουν άμεσα την απασχόληση και την παραγωγικότητα του τριτογενούς.

Η ανάλυση κατά ιθαγένεια αναδεικνύει ένα επιπλέον δομικό χαρακτηριστικό: η αγορά εργασίας του Δήμου εμφανίζει αυξημένη παρουσία πληθυσμού εκτός Ελλάδας και υψηλότερη εργασιακή ένταξη αυτού του πληθυσμού σε σχέση με την αντίστοιχη των ημεδαπών. Το εύρημα αυτό έχει σαφή επιχειρησιακή ερμηνεία: σημαντικό μέρος της παραγωγής υπηρεσιών, ιδίως σε δραστηριότητες υψηλής εποχικής έντασης, στηρίζεται σε «εισαγόμενη» εργασιακή προσφορά. Επομένως, η ανθεκτικότητα του τοπικού συστήματος δεν εξαρτάται μόνο από την τουριστική ζήτηση, αλλά και από τη δυνατότητα έγκαιρης προσέλκυσης, παραμονής και λειτουργικής ένταξης εργατικού δυναμικού, παράγοντας που δημιουργεί πρόσθετες απαιτήσεις σε στέγαση προσωπικού, μετακίνηση, πρόσβαση σε υπηρεσίες και διοικητική εξυπηρέτηση.

Η χωρική διαφοροποίηση σε επίπεδο Δημοτικών Κοινοτήτων υποδεικνύει ότι οι πιέσεις και οι ανάγκες πολιτικής δεν είναι ομοιογενείς. Οι κεντρικοί και τουριστικά εντατικοί οικισμοί συγκεντρώνουν υψηλότερη ένταση τριτογενούς απασχόλησης και μεγαλύτερη συμμετοχή αλλοδαπών, ενώ οι κοινότητες με ενδοχωρικά χαρακτηριστικά εμφανίζουν ισχυρότερη σύνδεση με παραγωγικές δραστηριότητες και χαμηλότερη εξωτερική εργασιακή εισροή. Η παρατήρηση αυτή τεκμηριώνει ανάγκη χωρικά στοχευμένων παρεμβάσεων: ενίσχυση επιχειρησιακής ικανότητας και διαχείρισης αιχμών στους βασικούς πόλους υπηρεσιών και, ταυτόχρονα, μέτρα που στηρίζουν την παραγωγική λειτουργία και την προσβασιμότητα στις ενδοχωρικές κοινότητες.

Συνολικά, τα ευρήματα της ενότητας συγκλίνουν σε μια στρατηγική κατεύθυνση για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: προτεραιότητα στην αναβάθμιση της λειτουργικής ανθεκτικότητας του Δήμου ως προορισμού υπηρεσιών, σε συνδυασμό με πολιτικές που ενισχύουν τη διαφοροποίηση και τη σταθερότητα της απασχόλησης. Αυτό προϋποθέτει (i) τεχνικά στοχευμένες παρεμβάσεις σε κρίσιμες υποδομές και δημοτικές λειτουργίες που μειώνουν τις τριβές της αιχμής, (ii) μέτρα ενίσχυσης της αντιστοίχισης δεξιοτήτων–ζήτησης και της διοικητικής υποστήριξης της εργασίας, και (iii) διατήρηση και αναβάθμιση των συμπληρωματικών παραγωγικών πυλώνων πρωτογενούς και δευτερογενούς, ως μηχανισμών μείωσης της τρωτότητας ενός μονοδιάστατα τουριστικού υποδείγματος.

5.4.4 ΑΝΕΡΓΙΑ

5.4.4.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Η ενότητα 1.8.4 εξετάζει την ανεργία στον Δήμο Θάσου ως βασικό δείκτη λειτουργίας της τοπικής αγοράς εργασίας και ως κρίσιμο πεδίο για την τεχνική τεκμηρίωση παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Η ανεργία προσεγγίζεται όχι μόνο ως «ποσοτικό έλλειμμα» απασχόλησης, αλλά ως αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης τριών δομικών παραγόντων: (α) της παραγωγικής διάρθρωσης (κλάδοι που δημιουργούν / διατηρούν θέσεις εργασίας), (β) της εποχικότητας ζήτησης (ιδίως σε τουριστικά συστήματα) και (γ) της διάρθρωσης προσφοράς εργασίας (εκπαιδευτικό / δεξιολογικό υπόβαθρο, δυνατότητα κινητικότητας και προσαρμογής). Στη Θάσο, οι παράγοντες αυτοί αποκτούν αυξημένη σημασία λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα, της υψηλής συμμετοχής τριτογενών δραστηριοτήτων και της συγκέντρωσης της οικονομικής δραστηριότητας σε περιόδους αιχμής.

Μεθοδολογικά, η ανάλυση βασίζεται σε δεδομένα ΕΛΣΤΑΤ (2021) και διαρθρώνεται σε δύο συμπληρωματικούς άξονες: (i) ανεργία κατά επίπεδο εκπαίδευσης, που λειτουργεί ως δείκτης αντιστοίχισης προσόντων–ζήτησης και (ii) ανεργία κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, που αποτυπώνει τον βαθμό έκθεσης σε κλάδους υψηλής μεταβλητότητας και επιτρέπει διάκριση μεταξύ εποχικής / κυκλικής ανεργίας και ανεργίας με περισσότερο δομικά χαρακτηριστικά. Η συνδυαστική ανάγνωση των δύο αξόνων επιδιώκει να μετατρέψει τα στατιστικά ευρήματα σε τεχνικά συμπεράσματα πολιτικής, δηλαδή σε κατευθύνσεις για στοχευμένες δράσεις απασχολησιμότητας, κατάρτισης και μείωσης εποχικής αστάθειας της απασχόλησης, με τρόπο συμβατό με την παραγωγική φυσιογνωμία και τα λειτουργικά όρια του Δήμου.

5.4.4.1.2 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η διαστρωμάτωση της ανεργίας κατά εκπαιδευτικό επίπεδο (Πίνακας 18, Παράρτημα και Γράφημα 9) συνιστά κρίσιμο διαγνωστικό εργαλείο για την τεχνική ερμηνεία της αγοράς εργασίας, καθώς επιτρέπει να αποτιμηθεί ο βαθμός «αντιστοίχισης» προσόντων–ζήτησης, να εντοπιστούν πιθανές αστοχίες αντιστοίχισης και να τεκμηριωθούν στοχευμένες κατευθύνσεις πολιτικής απασχόλησης / κατάρτισης. Για τον Δήμο Θάσου, ο πίνακας ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης αναδεικνύει μια δομή όπου η ανεργία συγκεντρώνεται κυρίως σε μεσαίες βαθμίδες τυπικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής εκπαίδευσης, ενώ οι «ακραίες» κατηγορίες (πολύ χαμηλή εκπαίδευση / λειτουργικός αναλφαβητισμός) είναι οριακές.

Συγκεκριμένα, στον Δήμο Θάσου η μεγαλύτερη συγκέντρωση ανέργων παρατηρείται στην κατηγορία Απολυτηρίου Λυκείου (η οποία αποτελεί το βασικό «κορμό» της ανεργίας),

ακολουθούμενη από την κατηγορία Πτυχίου Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτηρίου τριτάξιου Γυμνασίου. Οι δύο αυτές βαθμίδες συνιστούν τυπικά το εκπαιδευτικό υπόβαθρο σημαντικού μέρους του εργατικού δυναμικού που απασχολείται ή επιδιώκει να απασχοληθεί σε δραστηριότητες του τριτογενούς (φιλοξενία, εστίαση, εμπόριο, υποστηρικτικές υπηρεσίες), όπου κυριαρχεί η ζήτηση για γενικές και εφαρμοσμένες δεξιότητες, συχνά με έντονη εποχικότητα. Η συγκέντρωση ανεργίας σε αυτές τις βαθμίδες μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη κυκλικής / εποχικής ανεργίας και όχι ως καθαρά «δομικής ανεργίας υψηλών προσόντων», καθώς αφορά εκπαιδευτικές ομάδες που είναι λειτουργικά συνδεδεμένες με δραστηριότητες υψηλής μεταβλητότητας εντός του έτους.

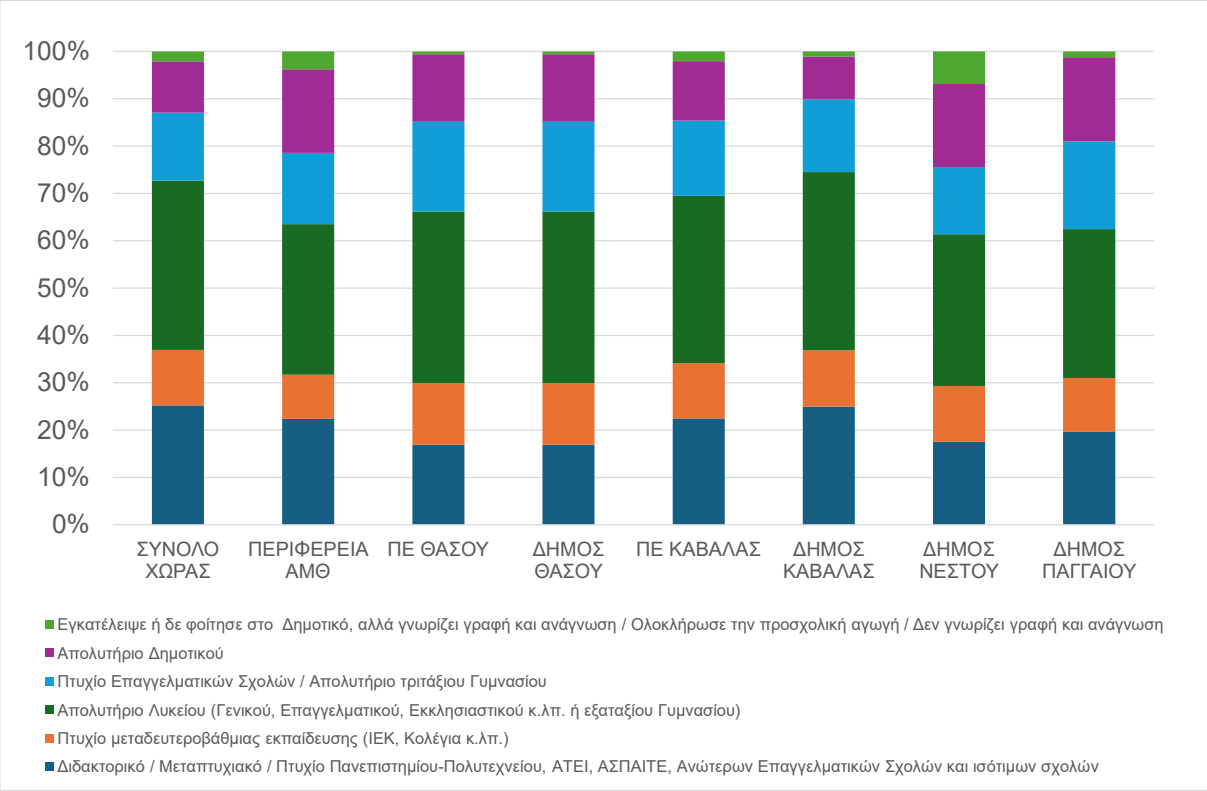
Παράλληλα, η κατηγορία ανέργων με ανώτερη / ανώτατη εκπαίδευση (διδακτορικό / μεταπτυχιακό / πτυχίο ΑΕΙ ή ισότιμων σχολών) εμφανίζει στη Θάσο μικρότερη σχετική συμμετοχή σε σχέση με το εθνικό και το περιφερειακό πρότυπο. Το εύρημα αυτό είναι τεχνικά συμβατό με δύο συμπληρωματικούς μηχανισμούς: (α) περιορισμένη τοπική «χωρητικότητα» παραγωγής θέσεων υψηλής εξειδίκευσης σε μόνιμη βάση (ιδίως εκτός της αιχμής) και (β) αυξημένη χωρική κινητικότητα των υψηλότερα εκπαιδευμένων προς μεγαλύτερα αστικά κέντρα, που μειώνει την πιθανότητα «συσσώρευσης» ανεργίας υψηλών προσόντων εντός του νησιωτικού χώρου. Με πρακτικούς όρους, το προφίλ ανεργίας της Θάσου τείνει να είναι περισσότερο ανεργία μεσαίων προσόντων παρά «ανεργία αποφοίτων», στοιχείο κρίσιμο για τον σχεδιασμό πολιτικών.

Ιδιαίτερη τεχνική σημασία έχει η πολύ χαμηλή συμμετοχή της κατηγορίας «εγκατέλειψε / δεν φοίτησε στο δημοτικό – προσχολική αγωγή – δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση», η οποία στον Δήμο Θάσου είναι οριακή. Αυτό αποτελεί θετικό διαγνωστικό εύρημα, διότι υποδηλώνει ότι η ανεργία δεν συνδέεται σε σημαντικό βαθμό με ακραία εκπαιδευτική υστέρηση ή βασικό λειτουργικό αναλφαβητισμό. Κατά συνέπεια, οι παρεμβάσεις απασχολησιμότητας μπορούν να σχεδιαστούν με έμφαση σε αναβάθμιση / επανειδίκευση δεξιοτήτων, πιστοποιήσεις και εφαρμοσμένη κατάρτιση, αντί για βασικές παρεμβάσεις αλφαβητισμού.

Η σύγκριση με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ενισχύει την παραπάνω ερμηνεία. Σε περιφερειακό επίπεδο, η ανεργία εμφανίζει υψηλότερη συμμετοχή χαμηλότερων εκπαιδευτικών βαθμίδων (ιδίως απολυτηρίου δημοτικού και πολύ χαμηλής εκπαίδευσης) σε σχέση με τη Θάσο, γεγονός που αντανακλά διαφοροποιημένη παραγωγική δομή και μεγαλύτερη παρουσία τομέων και επαγγελμάτων όπου τα τυπικά προσόντα είναι χαμηλότερα. Η Θάσος, ως νησιωτικό–τουριστικό σύστημα, εμφανίζει διαφορετική κατανομή: η ανεργία «κάθεται» κυρίως σε βαθμίδες που τροφοδοτούν άμεσα τον τριτογενή και τις υπηρεσίες αιχμής. Αντίστοιχα, σε εθνικό επίπεδο παρατηρείται ισχυρότερη συμμετοχή της ανώτερης / ανώτατης εκπαίδευσης στο σύνολο των ανέργων, στοιχείο τυπικό για μεγαλύτερες και πιο

διαφοροποιημένες αγορές εργασίας με υψηλότερη παραγωγή πτυχιούχων και εντονότερα φαινόμενα mismatch.

Γράφημα 9: Ανεργία Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Από πλευράς στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το εκπαιδευτικό προφίλ της ανεργίας στη Θάσο οδηγεί σε σαφείς τεχνικές κατευθύνσεις:

- Πρώτον, προκύπτει ανάγκη στοχευμένης ενίσχυσης της απασχολησιμότητας μεσαίων προσόντων, μέσω εφαρμοσμένης κατάρτισης και πιστοποίησης σε δεξιότητες που αντιστοιχούν στις πραγματικές απαιτήσεις του τοπικού τριτογενούς (λειτουργία / εξυπηρέτηση, πρότυπα ποιότητας, υγιεινή–ασφάλεια, ψηφιακά εργαλεία λειτουργίας, βασικές διοικητικές / οργανωτικές δεξιότητες, γλωσσική επάρκεια όπου απαιτείται).
- Δεύτερον, επειδή η ανεργία συνδέεται λειτουργικά με την εποχικότητα, απαιτείται μείγμα μέτρων που ενισχύει τη σταθερότητα απασχόλησης εκτός αιχμής, είτε μέσω επιμήκυνσης λειτουργικής περιόδου (θεματικές μορφές τουρισμού, προϊόντα εκτός υψηλής σεζόν) είτε μέσω ενίσχυσης δραστηριοτήτων που «γεμίζουν» τους νεκρούς μήνες (συντηρήσεις, αναβαθμίσεις, τεχνικές εργασίες, υπηρεσίες προς μόνιμο πληθυσμό).

- Τρίτον, η σχεδόν μηδενική παρουσία ακραία χαμηλής εκπαίδευσης υποδεικνύει ότι η αποτελεσματικότητα των πολιτικών είναι πιθανότερο να προκύψει από στοχευμένες, κλαδικά εξειδικευμένες δράσεις (συνεργασίες με επιχειρήσεις / κλάδους, πρακτική άσκηση / μαθητεία, πιστοποιήσεις), και όχι από οριζόντιες δράσεις γενικού χαρακτήρα.

Συνοψίζοντας, η ανεργία στη Θάσο εμφανίζει προφίλ που εδράζεται κυρίως σε δευτεροβάθμια και επαγγελματικά προσόντα, συμβατό με οικονομία υπηρεσιών υψηλής εποχικής έντασης. Το τεχνικό ζητούμενο για τον Δήμο δεν είναι απλώς η «μείωση της ανεργίας» ως γενικός στόχος, αλλά η βελτίωση της αντιστοίχισης δεξιοτήτων–ζήτησης και η ενίσχυση της σταθερότητας της απασχόλησης μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων κατάρτισης, πιστοποίησης και επιχειρησιακής προσαρμογής σε περιόδους εκτός αιχμής.

5.4.4.1.3 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η κατανομή των ανέργων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας αποτελεί κρίσιμο τεχνικό μέγεθος για τη διάγνωση του τύπου ανεργίας (κυκλική / εποχική έναντι δομικής), καθώς και για την εκτίμηση του βαθμού «έκθεσης» της τοπικής αγοράς εργασίας σε συγκεκριμένους κλάδους. Στον Δήμο Θάσου, το προφίλ ανεργίας συγκροτείται κατά τρόπο σαφώς συμβατό με νησιωτικό–τουριστικό παραγωγικό υπόδειγμα, δηλαδή με ισχυρή εξάρτηση από υπηρεσίες φιλοξενίας / εστίασης και δευτερευόντως από κλάδους που λειτουργούν ως υποστηρικτικό οικοσύστημα (εμπόριο, μεταφορές, δημόσιες υπηρεσίες και λοιπές υπηρεσίες).

Πρώτο και καθοριστικό εύρημα είναι η υπερ–συγκέντρωση της ανεργίας στον κλάδο «Δραστηριότητες παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης». Στον Δήμο Θάσου, ο συγκεκριμένος κλάδος αντιστοιχεί σε 41,5% της συνολικής ανεργίας (379 άτομα σε σύνολο 913). Η τιμή αυτή είναι πολλαπλάσια του περιφερειακού και εθνικού προτύπου: στην Περιφέρεια ΑΜΘ ο αντίστοιχος κλάδος αντιστοιχεί σε περίπου 12,8% των ανέργων, ενώ στο σύνολο της χώρας σε περίπου 14,6%. Η απόκλιση είναι τεχνικά ιδιαίτερα σημαντική, διότι τεκμηριώνει ότι η ανεργία στη Θάσο δεν κατανέμεται «γενικά» στην οικονομία, αλλά συνδέεται πρωτίστως με τον κλάδο που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη εποχικότητα ζήτησης και απασχόλησης. Με όρους αγοράς εργασίας, πρόκειται για ισχυρή ένδειξη ότι η ανεργία έχει έντονο εποχικό / κυκλικό χαρακτήρα, ο οποίος εντείνεται στις περιόδους εκτός αιχμής.

Δεύτερο επίπεδο συγκέντρωσης εμφανίζεται στο «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευές οχημάτων», το οποίο στη Θάσο αντιστοιχεί σε 9,2% της ανεργίας (84 άτομα). Η συμμετοχή αυτή είναι συγκρίσιμη με την Περιφέρεια ΑΜΘ (περίπου 10,5%) αλλά χαμηλότερη από το εθνικό πρότυπο (περίπου 12,7%). Η τεχνική ερμηνεία είναι ότι, παρότι το εμπόριο αποτελεί βασικό κλάδο της τοπικής οικονομίας, η ανεργία «δεν παγιώνεται» εκεί στο ίδιο βαθμό που παγιώνεται στη φιλοξενία / εστίαση. Αυτό είναι συμβατό με το γεγονός ότι μέρος της εμπορικής

δραστηριότητας διατηρείται (έστω μειωμένο) και εκτός τουριστικής αιχμής, ενώ η φιλοξενία / εστίαση έχει πιο απότομες διακυμάνσεις λειτουργίας.

Η «Μεταφορά και αποθήκευση» και η «Μεταποίηση» εμφανίζουν στη Θάσο χαμηλότερα αλλά μη αμελητέα μεγέθη (3,4% και 3,7% αντίστοιχα), λειτουργώντας ως δευτερεύοντες μηχανισμοί ανεργίας. Στο ίδιο επίπεδο τάξης μεγέθους τοποθετούνται η «Δημόσια διοίκηση και άμυνα» (3,7%) και οι δραστηριότητες που συνδέονται με βασικές δημοτικές / κοινωνικές λειτουργίες (π.χ. εκπαίδευση 1,8%, υγεία / κοινωνική μέριμνα 0,4%). Η εικόνα αυτή δείχνει ότι η ανεργία στη Θάσο δεν είναι «μονοκλαδική» με την έννοια της πλήρους απουσίας άλλων κλάδων, αλλά είναι κλαδικά ιεραρχημένη: ένας κλάδος (φιλοξενία / εστίαση) λειτουργεί ως κύριος συγκεντρωτής, ενώ οι υπόλοιποι διαμορφώνουν ένα λεπτότερο υπόβαθρο ανεργίας.

Ιδιαίτερη τεχνική παρατήρηση αφορά τις δραστηριότητες κοινής ωφέλειας και κλάδους υποδομής. Στα δεδομένα του Δήμου Θάσου, οι «Κατασκευές» εμφανίζονται μηδενικές, ενώ στην Π.Ε. Θάσου καταγράφονται άνεργοι σε κατασκευές· η απόκλιση αυτή είναι ένδειξη ότι απαιτείται προσοχή στην ερμηνεία του επιπέδου χωρικής αναφοράς (Δήμος έναντι Περιφερειακής Ενότητας) και στον τρόπο ταξινόμησης / καταγραφής. Σε κάθε περίπτωση, η στρατηγική ανάγνωση δεν αλλάζει: ακόμη και αν οι κατασκευές συμμετείχαν, δεν θα ανέτρεπαν την πρωτογενή κυριαρχία της φιλοξενίας / εστίασης στην ανεργία του Δήμου.

Σε σχέση με τον δείκτη «Νέοι άνεργοι», στον Δήμο Θάσου καταγράφονται 169 νέοι άνεργοι σε σύνολο 913 ανέργων, δηλαδή περίπου 18,5%. Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από το περιφερειακό (ΑΜΘ περίπου 27,8%) και από το εθνικό (περίπου 24,1%). Η τεχνική ερμηνεία είναι διττή: αφενός, υποδηλώνεται ότι σημαντικό τμήμα της ανεργίας στη Θάσο αφορά άτομα με προηγούμενη εργασιακή ένταξη (δηλαδή επαναλαμβανόμενη ανεργία / επιστροφή στην ανεργία λόγω εποχικότητας), αφετέρου ότι η είσοδος των «νέων» στην ανεργία δεν είναι τόσο έντονη όσο σε πιο διαφοροποιημένες ή αστικές αγορές εργασίας. Το εύρημα αυτό ενισχύει την υπόθεση της εποχικής ανακύκλωσης της ανεργίας, ιδιαίτερα σε κλάδους υπηρεσιών αιχμής.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την προηγούμενη οδηγία σου, ο κλάδος «Ορυχεία και λατομεία» δεν αποτελεί αντικείμενο εστίασης στην ανάλυση. Επιπλέον, στην ίδια τη Θάσο η συμμετοχή του κλάδου στην ανεργία είναι οριακή (0,7%), συνεπώς η εξαίρεσή του δεν επηρεάζει ουσιαστικά τα συμπεράσματα.

Από επιχειρησιακή και στρατηγική σκοπιά για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου, η παραπάνω διάρθρωση παράγει τρεις καθαρές τεχνικές συνέπειες. Πρώτον, η ανεργία στη Θάσο είναι σε μεγάλο βαθμό εξωγενώς καθοριζόμενη από την εποχική ζήτηση του τουριστικού συστήματος· άρα οι πολιτικές δεν πρέπει να στοχεύουν μόνο σε «γενική» μείωση ανεργίας, αλλά σε μείωση της μεταβλητότητας απασχόλησης μέσω επιμήκυνσης περιόδου λειτουργίας, διαφοροποίησης προϊόντος και ενίσχυσης δραστηριοτήτων εκτός αιχμής. Δεύτερον, επειδή η

ανεργία συγκεντρώνεται σε κλάδο υπηρεσιών, η «θεραπεία» της έχει ισχυρό σκέλος αντιστοίχισης δεξιοτήτων και λειτουργικής οργάνωσης (ποιότητα, ψηφιακά εργαλεία, γλώσσες, πρότυπα λειτουργίας, ασφάλεια / υγιεινή, οργάνωση ροών), ώστε να αυξάνεται η απορροφητική ικανότητα της αγοράς και να μειώνονται τα κενά στελέχωσης που συχνά συνυπάρχουν με ανεργία. Τρίτον, η αναλογία νέων ανέργων υποδεικνύει ότι απαιτείται μηχανισμός που να περιορίζει την επαναληπτικότητα της ανεργίας (επιστροφή των ίδιων εργαζομένων στην ανεργία κάθε εκτός σεζόν), μέσω προγραμμάτων δεξιοτήτων με πραγματική ζήτηση, συμπληρωματικής απασχόλησης εκτός αιχμής και θεσμικής συνεργασίας με τον τοπικό επιχειρηματικό ιστό.

Γράφημα 10: Ανεργία Κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

5.4.4.1.4 ΣΥΝΟΨΗ

Η ανάλυση της ανεργίας στη Θάσο συγκλίνει σε ένα σαφές τεχνικό συμπέρασμα: πρόκειται για αγορά εργασίας όπου η ανεργία εμφανίζει κυρίως χαρακτηριστικά εποχικής / κυκλικής ανακύκλωσης, τα οποία παράγονται από την υψηλή συγκέντρωση της τοπικής οικονομίας σε δραστηριότητες υπηρεσιών υψηλής μεταβλητότητας. Η διάρθρωση της ανεργίας κατά

εκπαιδευτικό επίπεδο δείχνει ότι το κύριο «βάρος» της ανεργίας δεν εντοπίζεται σε ακραία εκπαιδευτική υστέρηση ούτε σε υπερσυσσώρευση υψηλών προσόντων, αλλά σε ενδιάμεσες βαθμίδες τυπικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλαδή σε ομάδες που αποτελούν τον βασικό κορμό στελέχωσης του τριτογενούς. Η παράμετρος αυτή υποδηλώνει ότι η ανεργία στη Θάσο τροφοδοτείται περισσότερο από την αστάθεια του κύκλου εργασιών και τη χρονική συμπίεση της ζήτησης, παρά από αδυναμία του εργατικού δυναμικού να φτάσει σε ένα ελάχιστο επίπεδο προσόντων.

Η διάρθρωση της ανεργίας κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας επιβεβαιώνει και ενισχύει την παραπάνω διάγνωση. Η ανεργία συγκεντρώνεται δυσανάλογα στον κλάδο της φιλοξενίας και εστίασης, δηλαδή στον κλάδο που εμφανίζει τη μέγιστη εποχική διακύμανση και τη μεγαλύτερη εξάρτηση από τουριστικές ροές. Οι υπόλοιποι κλάδοι (εμπόριο, μεταφορές, λοιπές υπηρεσίες και δημόσιες λειτουργίες) διαμορφώνουν ένα δευτερεύον υπόβαθρο ανεργίας, χωρίς να μεταβάλουν την κύρια ερμηνεία: ο μηχανισμός παραγωγής ανεργίας στη Θάσο είναι πρωτίστως ο μηχανισμός «εκτός αιχμής απορρόφησης» του τουριστικού συστήματος. Παράλληλα, η σχετική συμμετοχή των νέων ανέργων υποδηλώνει ότι σημαντικό τμήμα της ανεργίας αφορά άτομα με προηγούμενη εργασιακή ένταξη, άρα πρόκειται σε μεγάλο βαθμό για επαναλαμβανόμενη ανεργία που επιστρέφει με τη λήξη της αιχμής και όχι αποκλειστικά για ανεργία πρώτης εισόδου.

Από άποψη σχεδιασμού πολιτικής, τα ευρήματα οδηγούν σε τρεις διακριτές αλλά αλληλοσυμπληρούμενες τεχνικές κατευθύνσεις. Πρώτον, προκύπτει ανάγκη μετάβασης από οριζόντιες πολιτικές αντιμετώπισης ανεργίας σε κλαδικά στοχευμένες παρεμβάσεις, με εστίαση στο υπηρεσιακό σύμπλεγμα που παράγει τη μεγαλύτερη μεταβλητότητα. Δεύτερον, απαιτείται ενίσχυση της αντιστοίχισης δεξιοτήτων–ζήτησης μέσω εφαρμοσμένης κατάρτισης και πιστοποιήσεων που ανταποκρίνονται σε πραγματικές λειτουργικές απαιτήσεις των επιχειρήσεων (ποιότητα υπηρεσιών, υγιεινή–ασφάλεια, βασικά ψηφιακά εργαλεία λειτουργίας, γλωσσικές και οργανωτικές δεξιότητες), ώστε να αυξάνεται η απορροφητική ικανότητα της αγοράς και να περιορίζονται τα φαινόμενα ταυτόχρονης ανεργίας και ελλείψεων προσωπικού. Τρίτον, επειδή ο κυρίαρχος μηχανισμός είναι η εποχικότητα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα οφείλει να ενσωματώσει παρεμβάσεις που μειώνουν τη χρονική αστάθεια της απασχόλησης: επιμήκυνση λειτουργικής περιόδου μέσω διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, ενίσχυση δραστηριοτήτων εκτός αιχμής (συντηρήσεις, αναβαθμίσεις, τεχνικές εργασίες, υπηρεσίες προς μόνιμο πληθυσμό) και ανάπτυξη συμπληρωματικών πεδίων απασχόλησης που λειτουργούν ως «σταθεροποιητές» του εισοδήματος.

Συνολικά, η ανεργία στη Θάσο αναδεικνύεται ως πρόβλημα που δεν λύνεται μόνο με γενικές παρεμβάσεις «ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης», αλλά απαιτεί συνδυασμό: (α) επιχειρησιακής αναβάθμισης του τουριστικού–υπηρεσιακού συστήματος ώστε να μειωθούν τα

κενά και οι τριβές λειτουργίας, (β) δεξιολογικής ενίσχυσης του βασικού κορμού του εργατικού δυναμικού με στόχο την πραγματική απασχολησιμότητα και (γ) παρεμβάσεων χρονικής εξομάλυνσης της ζήτησης, ώστε να περιοριστεί η ανακύκλωση της ανεργίας εκτός αιχμής. Με αυτόν τον τρόπο, η ενότητα τεκμηριώνει ότι η αντιμετώπιση της ανεργίας στη Θάσο είναι πρωτίστως ζήτημα μείωσης εποχικής τρωτότητας και βελτίωσης αντιστοίχισης δεξιοτήτων, άρα αποτελεί πεδίο όπου οι παρεμβάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος μπορούν να έχουν υψηλή λειτουργική απόδοση.

5.4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η αποτύπωση της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης στον Δήμο Θάσου αναδεικνύει ένα σαφές παραγωγικό πρότυπο νησιωτικού–τουριστικού δήμου, όπου ο τριτογενής τομέας λειτουργεί ως κυρίαρχος μηχανισμός εισοδήματος και απασχόλησης, ενώ ο πρωτογενής και ο δευτερογενής διατηρούν συμπληρωματικό αλλά κρίσιμο ρόλο ως φορείς τοπικής παραγωγικής βάσης, εφοδιαστικής επάρκειας και τεχνικής υποστήριξης του συνολικού συστήματος. Η συνολική εικόνα δεν παραπέμπει σε «μονοκαλλιέργεια» με την αυστηρή έννοια, αλλά σε έντονη τριτογενοποίηση με ισχυρές δομικές εξαρτήσεις από τη λειτουργική ικανότητα του προορισμού και από την εποχικότητα της ζήτησης.

Πρωτογενής τομέας – μικρή κλίμακα, υψηλή εξειδίκευση, δημογραφική γήρανση.

Ο πρωτογενής τομέας στη Θάσο χαρακτηρίζεται από μικρής κλίμακας και έντονα οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, χαμηλότερης έντασης εργασίας σε σύγκριση με την Περιφέρεια ΑΜΘ και τους ηπειρωτικούς δήμους της Π.Ε. Καβάλας. Η δομή απασχόλησης στηρίζεται κυρίως σε οικογενειακή εργασία, με πολύ περιορισμένη μισθωτή απασχόληση και έντονη εποχικότητα. Παράλληλα, η ηλικιακή διάρθρωση υποδεικνύει κρίσιμο ζήτημα ανανέωσης, καθώς ο αγροτικός πληθυσμός εμφανίζει έντονα χαρακτηριστικά γήρανσης και ελάχιστη συμμετοχή νεότερων παραγωγών. Σε παραγωγικούς όρους, η γεωργική βάση είναι εξαιρετικά συγκεντρωμένη: κυριαρχεί σχεδόν απόλυτα η ελαιοκαλλιέργεια (μονοκαλλιεργητική φυσιογνωμία), με πρακτική απουσία αροτριαίων καλλιεργειών / σιτηρών και οριακή αμπελουργία χωρίς εξειδίκευση αγοράς. Η κτηνοτροφία έχει συμπληρωματικό και εκτατικό χαρακτήρα (αιγοπρόβατα), με σχετικά ισχυρότερη παρουσία μελισσοκομίας ως πιο αναγνωρίσιμου υποκλάδου. Επιπλέον, η ύπαιθρος της Θάσου περιλαμβάνει δραστηριότητες υλικής ροής και τεχνικής έντασης (λατομική / εξορυκτική και δασοπονία), οι οποίες δεν «μετριούνται» μόνο ως παραγωγή, αλλά ως συστήματα που απαιτούν υποδομές, κανονιστική συμμόρφωση και οργάνωση εφοδιαστικής (μεταφορές, φόρτωση, δασικοί δρόμοι, δημοπρασίες υλοτομιών κ.λπ.).

Δευτερογενής τομέας – μικρός σε μέγεθος, κρίσιμος λειτουργικά, με πυρήνα αγροδιατροφής και κατασκευών.

Ο δευτερογενής τομέας, εξαιρώντας τα λατομεία, εμφανίζεται μικρής κλίμακας ως προς αριθμό επιχειρήσεων, με κυριαρχία των κατασκευών και ισχυρή παρουσία αγροδιατροφικής μεταποίησης. Η αγροδιατροφική μεταποίηση αποτελεί στρατηγικό πεδίο, επειδή συνδέει την τοπική πρώτη ύλη (κυρίως ελιά / ελαιόλαδο και προϊόντα μελιού) με την τουριστική κατανάλωση και την εξωστρέφεια, αυξάνοντας την προστιθέμενη αξία ανά μονάδα παραγωγής. Ταυτόχρονα, η συγκέντρωση σε λίγες κατηγορίες προϊόντων δημιουργεί ευπάθειες (κλιματικοί / παραγωγικοί κίνδυνοι, ανταγωνισμός τιμής, μεταφορικό κόστος), άρα αναδεικνύεται ως κρίσιμη προτεραιότητα η θωράκιση ποιότητας, πιστοποίησης, αποθήκευσης και εφοδιαστικής. Οι κατασκευές και οι λοιπές τεχνικές–βιοτεχνικές δραστηριότητες (δομικά υλικά, μεταλλικές / ξύλινες κατασκευές, τεχνική υποστήριξη) λειτουργούν ως «υποδομή της καθημερινότητας» σε νησιωτικό περιβάλλον: μειώνουν καθυστερήσεις, συγκρατούν κόστος και στηρίζουν τη συντήρηση / αναβάθμιση του τουριστικού και οικιστικού αποθέματος.

Τριτογενής τομέας – κυρίαρχος πυλώνας, υψηλή πολυδραστηριότητα, ισχυρή διεθνοποίηση τουρισμού.

Ο τριτογενής τομέας συγκροτεί τον βασικό κορμό της οικονομίας της Θάσου, με επιχειρήσεις που παρουσιάζουν υψηλή πολυδραστηριότητα (πολλαπλοί ΚΑΔ ανά επιχείρηση), στοιχείο που ερμηνεύεται ως προσαρμογή σε περιβάλλον έντονης εποχικότητας. Η «καρδιά» του τριτογενούς είναι η τριάδα φιλοξενία–εστίαση–εμπόριο, ενώ υπηρεσίες υποστήριξης (ενοικιάσεις, διαχείριση ακινήτων, διοικητικές / επαγγελματικές υπηρεσίες, υγεία, αναψυχή) συμπληρώνουν το οικοσύστημα. Στο σκέλος του τουρισμού, η Θάσος αναδεικνύεται ως ο ισχυρότερος πόλος της Περιφέρειας ΑΜΘ σε αφίξεις και, ακόμη περισσότερο, σε διανυκτερεύσεις, με εξαιρετικά υψηλή συμμετοχή αλλοδαπών. Η υπεροχή αυτή μεταφράζεται σε δυσανάλογη πίεση αιχμής στις δημοτικές λειτουργίες και υποδομές (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, καθαριότητα, κυκλοφορία / στάθμευση, δημόσιοι χώροι), άρα η «ανθεκτικότητα αιχμής» καθίσταται καθοριστικός παράγοντας οικονομικής απόδοσης του Δήμου.

Αγορά εργασίας – τριτογενοποίηση, χωρικές διαφοροποιήσεις και εξάρτηση από εισροή εργατικού δυναμικού.

Η απασχόληση στον Δήμο Θάσου εμφανίζει σαφώς τριτογενοποιημένο πρότυπο, με διαφοροποιήσεις ανά Δημοτική Κοινότητα που αντανακλούν λειτουργικούς ρόλους (τουριστικοί / διοικητικοί πόλοι έναντι ενδοχώρας). Παράλληλα, η ανάλυση κατά ιθαγένεια δείχνει αυξημένη παρουσία πληθυσμού εκτός Ελλάδας, με υψηλότερη εργασιακή ένταξη σε σχέση με τον ημεδαπό πληθυσμό. Το εύρημα αυτό συνιστά δείκτη λειτουργικής εξάρτησης της τοπικής

οικονομίας από «εισαγόμενη» εργασιακή προσφορά, ιδίως για δραστηριότητες αιχμής. Ως εκ τούτου, ζητήματα όπως στέγαση προσωπικού, μετακινήσεις προς ζώνες εργασίας, πρόσβαση σε υπηρεσίες και διοικητική εξυπηρέτηση αποκτούν χαρακτήρα «υποδομής» για την παραγωγή υπηρεσιών.

Ανεργία – κυρίως εποχική / κυκλική, συγκεντρωμένη στη φιλοξενία–εστίαση, με ανάγκη στοχευμένων πολιτικών.

Η ανεργία στη Θάσο εμφανίζει προφίλ που ταιριάζει σε οικονομία υπηρεσιών υψηλής εποχικής έντασης: συγκεντρώνεται δυσανάλογα στον κλάδο καταλύματος και εστίασης, γεγονός που τεκμηριώνει ότι ο κυρίαρχος μηχανισμός παραγωγής ανεργίας είναι η «εκτός αιχμής» συρρίκνωση της απασχόλησης. Η διάρθρωση κατά εκπαιδευτικό επίπεδο δείχνει ότι το κύριο βάρος της ανεργίας αφορά μεσαίες βαθμίδες εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια / επαγγελματική), δηλαδή τον κορμό στελέχωσης του τριτογενούς, κάτι που ενισχύει την ανάγκη εφαρμοσμένης κατάρτισης, πιστοποιήσεων και καλύτερης αντιστοίχισης δεξιοτήτων–ζήτησης.

Στρατηγικές συνέπειες για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου.

Από τη σύνθεση των παραπάνω, προκύπτουν καθαρές κατευθύνσεις πολιτικής και σχεδιασμού:

1. Ενίσχυση λειτουργικής ανθεκτικότητας του τριτογενούς (peak management): προτεραιοποίηση παρεμβάσεων σε κρίσιμες υποδομές και υπηρεσίες αιχμής (απορρίμματα / καθαριότητα, ύδρευση–αποχέτευση, κυκλοφορία–στάθμευση, δημόσιος χώρος, μικρο–εφοδιαστική / φορτοεκφορτώσεις), επειδή αυτές καθορίζουν άμεσα την παραγωγικότητα και την εικόνα του προορισμού.
2. Μείωση εποχικής τρωτότητας και σταθεροποίηση απασχόλησης: δράσεις επιμήκυνσης περιόδου (θεματικός / ποιοτικός τουρισμός, ενίσχυση εκτός αιχμής δραστηριοτήτων, προγράμματα συντηρήσεων / αναβαθμίσεων) ώστε να περιορίζεται η επαναλαμβανόμενη ανεργία.
3. Αναβάθμιση της αγροδιατροφικής αλυσίδας αξίας: «κλείδωμα» ποιότητας, πιστοποίησης και εφοδιαστικής (αποθήκευση, τυποποίηση, κοινές λύσεις logistics / εργαστηριακών ελέγχων) και παράλληλη διαφοροποίηση προϊόντων / αγορών, ώστε να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία και να μειωθεί η ευπάθεια της μονο–εξειδίκευσης.
4. Στήριξη παραγωγικής βάσης πρωτογενούς με έμφαση σε ανανέωση και ανθεκτικότητα: μέτρα προσέλκυσης νεότερων ηλικιών, ενίσχυση συνεργασιών και σχημάτων που μειώνουν κατακερματισμό, και διαχείριση κινδύνων μονοκαλλιέργειας (ελιά).

5. Ανθρώπινο δυναμικό ως «υποδομή»: πολιτικές που διευκολύνουν τη στελέχωση (κατάρτιση, πιστοποιήσεις, γλώσσες / ψηφιακές δεξιότητες), αλλά και πρακτικές λύσεις για στέγαση / μετακίνηση / διοικητική υποστήριξη εργαζομένων, δεδομένης της μετρήσιμης εξάρτησης από εισροή εργατικού δυναμικού.

Συμπερασματικά, η Θάσος διαθέτει ισχυρό υπηρεσιακό–τουριστικό πλεονέκτημα με διεθνή εμβέλεια σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά το παραγωγικό της σύστημα είναι ευαίσθητο στην εποχικότητα, στη λειτουργική επάρκεια υποδομών και στη μονο–εξειδίκευση του πρωτογενούς. Επομένως, η υψηλότερη αναπτυξιακή απόδοση του Επιχειρησιακού Προγράμματος αναμένεται όταν οι παρεμβάσεις στοχεύουν ταυτόχρονα: (α) στη βελτίωση της «ανθεκτικότητας αιχμής» που στηρίζει τον τριτογενή, (β) στη σταθεροποίηση και αναβάθμιση δεξιοτήτων / απασχόλησης, και (γ) στην ενίσχυση και διαφοροποίηση των παραγωγικών πυλώνων πρωτογενούς–δευτερογενούς ώστε να μειώνεται η τρωτότητα ενός συστήματος που σήμερα εξαρτάται δυσανάλογα από τη χρονικά συμπιεσμένη τουριστική ζήτηση.

5.5 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

5.5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αναλυτικά η διοικητική οργάνωση, η λειτουργική δομή, οι υπηρεσιακές μονάδες, το ανθρώπινο δυναμικό, η υλικοτεχνική υποδομή καθώς και τα βασικά οικονομικά στοιχεία του Δήμου Θάσου. Μέσα από τη συστηματική καταγραφή των θεσμικών οργάνων, των αρμοδιοτήτων τους, της οργανωτικής διάρθρωσης και των διαθέσιμων πόρων, αποτυπώνεται η συνολική επιχειρησιακή ικανότητα του Δήμου, όπως αυτή διαμορφώνεται στο πλαίσιο του ισχύοντος νομικού και διοικητικού πλαισίου.

Η ενότητα αυτή αποσκοπεί στην τεκμηριωμένη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και στη δημιουργία μιας συγκροτημένης βάσης αξιολόγησης, επί της οποίας μπορούν να στηριχθούν οι προτάσεις στρατηγικού σχεδιασμού και ενίσχυσης της διοικητικής αποτελεσματικότητας του φορέα.

5.5.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

5.5.2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Ο Δήμος Θάσου, ως οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης Α βαθμού, λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3852 / 2010 (ΦΕΚ 87Α') – «*Πρόγραμμα Καλλικράτης*», όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, κυρίως με τους νόμους 4555 / 2018 («*Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι*»), 4804 / 2021 και 5056 / 2023.

Η διοίκηση του Δήμου ασκείται από τρία βασικά όργανα:

- Το Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελεί το κεντρικό συλλογικό όργανο λήψης αποφάσεων.
- Τη Δημοτική Επιτροπή, η οποία υποστηρίζει το έργο του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου σε θέματα διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης.
- Τον Δήμαρχο, ο οποίος είναι ο επικεφαλής της διοίκησης και εκπροσωπεί τον δήμο σε όλες του τις σχέσεις.

Σε επίπεδο δημοτικών κοινοτήτων, τα αρμόδια όργανα είναι:

- Ο Πρόεδρος της Κοινότητας, στις κοινότητες με πληθυσμό έως 200 κατοίκους.
- Το Συμβούλιο της Κοινότητας και ο Πρόεδρος αυτού, στις κοινότητες με πληθυσμό άνω των 200 κατοίκων.

Οι αιρετοί εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης – Δήμαρχος, Δημοτικοί Σύμβουλοι, Σύμβουλοι Δημοτικών Κοινοτήτων και Πρόεδροι Κοινοτήτων – εκλέγονται ανά πενταετία με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας εκλογικής νομοθεσίας.

Η τρέχουσα δημοτική αρχή, που εξελέγη στις αυτοδιοικητικές εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023, ανέλαβε καθήκοντα την 1η Ιανουαρίου 2024 και η θητεία της ολοκληρώνεται στις 31 Δεκεμβρίου 2028.

5.5.2.1.1 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 65 του Ν. 3852 / 2010, το Δημοτικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεων επί όλων των θεμάτων που αφορούν τον δήμο, με εξαίρεση όσα υπάγονται, σύμφωνα με τον νόμο, στην αρμοδιότητα του Δημάρχου ή άλλου οργάνου, καθώς και εκείνα για τα οποία έχει μεταβιβάσει την αρμοδιότητα σε επιτροπή του.

Αποτελεί το βασικό όργανο διαμόρφωσης των θέσεων του Δήμου επί ζητημάτων τοπικού ενδιαφέροντος, ενώ γνωμοδοτεί όποτε του ζητείται από δημόσιες αρχές ή άλλα αρμόδια όργανα.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του περιλαμβάνεται ο καθορισμός των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών του Δήμου.

Το Δημοτικό Συμβούλιο καταρτίζει, με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, τον κανονισμό λειτουργίας του, βάσει του πρότυπου κανονισμού του άρθρου 67 του ίδιου νόμου. Σε περίπτωση μη ψήφισης κανονισμού, εφαρμόζεται ο πρότυπος κανονισμός λειτουργίας.

Κατά το χρονικό διάστημα του ενός (1) μήνα πριν από τη διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων αρχών, το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει μόνο επί θεμάτων που αφορούν έκτακτες, εξαιρετικά επείγουσες και απρόβλεπτες ανάγκες, καθώς και επί ζητημάτων που σχετίζονται με την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Τέλος, το Συμβούλιο δύναται, με απόφασή του, να μεταβιβάζει στη Δημοτική Επιτροπή αρμοδιότητές του που σχετίζονται με το αντικείμενο αυτής.

5.5.2.1.2 ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο Δήμαρχος αποτελεί το ανώτατο εκτελεστικό όργανο του Δήμου και ενεργεί προς όφελος των τοπικών συμφερόντων. Κατευθύνει τις δράσεις της δημοτικής αρχής για την υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδίου, προάγει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ειδικότερα, ο Δήμαρχος:

α. Αντιπροσωπεύει τον δήμο ενώπιον των δικαστηρίων και κάθε δημόσιας αρχής.

β. Εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημοτικής Επιτροπής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση.

γ. Ορίζει τους Αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της Δημοτικής Επιτροπής και μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεών της.

δ. Ασκεί καθήκοντα προϊσταμένου των δημοτικών υπηρεσιών και του συνόλου του προσωπικού του Δήμου, υπογράφοντας τις διοικητικές πράξεις που αφορούν διορισμούς, υπηρεσιακές μεταβολές και πειθαρχικό έλεγχο.

ε. Αποφασίζει για την έγκριση δαπανών και τη διάθεση πιστώσεων του προϋπολογισμού με την έκδοση σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για τις περιπτώσεις που απαιτείται εξειδίκευση της πίστωσης, προηγείται σχετική απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής.

στ. Υπογράφει όλες τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.

ζ. Εκδίδει τις προβλεπόμενες άδειες, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες του Δήμου.

η. Χορηγεί πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης και βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας των δημοτών.

θ. Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου, με τη συμμετοχή αιρετών, υπαλλήλων του Δήμου ή του δημόσιου τομέα και ιδιωτών, ορίζοντας τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας τους.

ι. Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και τον συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του Δήμου σε μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

5.5.2.1.3 ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΙ

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του Ν. 3852 / 2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 68 του Ν. 4555 / 2018 (Πρόγραμμα «*Κλεισθένης Ι*») και το άρθρο 3 του Ν. 5056 / 2023, ο Δήμαρχος επικουρείται στο έργο του από Αντιδημάρχους, τους οποίους ο ίδιος ορίζει. Στους Αντιδημάρχους μεταβιβάζεται η άσκηση αρμοδιοτήτων κατά τομέα (καθ' ύλην αρμοδιότητες), ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας που τους ανατίθεται.

Πέραν των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο Δήμαρχος μπορεί να τους αναθέτει και κατά τόπο αρμοδιότητες, οι οποίες αφορούν τη διοικητική ευθύνη εντός ορίων συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας. Οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- Την ευθύνη για την ορθή λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη συγκεκριμένη Δημοτική Ενότητα.
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης έργων και εργασιών που εκτελούνται στην περιοχή ευθύνης τους.
- Τη μέριμνα για τη συντήρηση και καλή λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται εντός της δημοτικής ενότητας.
- Την υπογραφή, κατόπιν εξουσιοδότησης του Δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, τα οποία εκδίδονται από υπηρεσίες του Δήμου που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω ενότητα.
- Τη συνεργασία με τους προέδρους των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων ή τους προέδρους κοινοτήτων, με σκοπό την επίλυση των τοπικών προβλημάτων.

5.5.2.1.4 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Θάσου είναι πλέον ο κεντρικός μηχανισμός λήψης αποφάσεων για θέματα οικονομικά, διοικητικά, νομικά και αναπτυξιακά του Δήμου. Στόχος της είναι να υπάρχει αποτελεσματικότητα, διαφάνεια και ταχύτητα στην υλοποίηση των αποφάσεων του Δήμου προς όφελος των δημοτών.

Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Θάσου αποτελεί ένα νέο, ενιαίο συλλογικό όργανο, που αντικαθιστά πλήρως τις τρεις επιτροπές που υπήρχαν προηγουμένως:

- την Οικονομική Επιτροπή,
- την Εκτελεστική Επιτροπή
- Την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Σκοπός της δημιουργίας της είναι η απλούστευση και η αποτελεσματικότερη διαχείριση των κρίσιμων ζητημάτων που αφορούν τον δήμο, καθώς συγκεντρώνει όλες τις αρμοδιότητες των παραπάνω δύο επιτροπών σε ένα μόνο όργανο.

Η Δημοτική Επιτροπή αποτελείται συνολικά από πέντε (5) μέλη:

Έναν (1) Πρόεδρο:

- Πρόεδρος ορίζεται ο Δήμαρχος ή ένας από τους Αντιδημάρχους που ο ίδιος ο Δήμαρχος θα επιλέξει να τον εκπροσωπεί.

Τέσσερα (4) ακόμη μέλη:

Από αυτά τα 4 μέλη:

- Τα δύο (2) προέρχονται από την παράταξη της πλειοψηφίας του Δημοτικού Συμβουλίου.
- Τα άλλα δύο (2) μέλη προέρχονται από τις παρατάξεις της μειοψηφίας (αντιπολίτευση).

Η επιλογή των μελών (πλην του Προέδρου) γίνεται μέσα στο Δημοτικό Συμβούλιο με μυστική ψηφοφορία.

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου δεν επιτρέπεται να εκλεγεί ως μέλος της Δημοτικής Επιτροπής.

Η Δημοτική Επιτροπή συγκεντρώνει πλέον όλες τις κρίσιμες διοικητικές και οικονομικές αποφάσεις που προηγουμένως ήταν κατανεμημένες μεταξύ δύο ξεχωριστών επιτροπών. Συγκεκριμένα, αποφασίζει για θέματα όπως:

<u>1. Προσλήψεις προσωπικού</u>

- Αποφασίζει για κάθε αίτημα πρόσληψης προσωπικού, συμβούλων και δικηγόρων (με μισθό ή με σύμβαση έργου).
- Εξετάζει αν υπάρχει ανάγκη προσλήψεων και εγκρίνει σχετικά αιτήματα σύμφωνα με το νόμο.

<u>2. Συμβάσεις και διαγωνισμοί</u>

Εγκρίνει αλλαγές (τροποποιήσεις) στο αντικείμενο συμβάσεων έργων και προμηθειών.

- Εγκρίνει πρωτόκολλα παραλαβής έργων ή υπηρεσιών, με αιτιολογημένες αποφάσεις.
- Καθορίζει και εγκρίνει τους όρους και τις διακηρύξεις για τη διεξαγωγή διαγωνισμών και δημοπρασιών (έργα, προμήθειες, μελέτες, υπηρεσίες).
- Αποφασίζει για την επιλογή ειδικών επιτροπών αξιολόγησης για τους διαγωνισμούς.

3. Οικονομικά θέματα

- Εγκρίνει τη διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις μέχρι 150.000 ευρώ.
- Αποφασίζει για την επιστροφή χρημάτων που καταβλήθηκαν στον δήμο κατά λάθος (αχρεωστήτως καταβληθέντα).
- Εγκρίνει τη σύναψη leasing (χρηματοδοτική μίσθωση) για εξοπλισμό ή οχήματα.
- Εγκρίνει δωρεές εξοπλισμού προς άλλους Δήμους ή κοινωφελείς φορείς.
- Εγκρίνει τη διευκόλυνση οφειλετών με χρέη πάνω από 150.000 ευρώ προς τον δήμο.

4. Νομικά ζητήματα

- Αποφασίζει αν ο Δήμος θα ασκήσει προσφυγές ή ένδικα μέσα (δικαστικές διαδικασίες).
- Εγκρίνει συμβιβασμούς ή διακοπή δικών, αλλά μόνο για υποθέσεις έως 60.000 ευρώ.
- Για υποθέσεις μεγαλύτερες των 60.000 ευρώ, εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.
- Προσλαμβάνει δικηγόρους για ειδικές υποθέσεις (πληρεξούσιους δικηγόρους).

5. Προϋπολογισμός και οικονομικός απολογισμός

- Καταρτίζει και εισηγείται τον ετήσιο προϋπολογισμό του Δήμου.
- Παρακολουθεί την πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, και κάθε τρίμηνο δημοσιεύει έκθεση στην ιστοσελίδα του Δήμου, παρουσιάζοντας τα έσοδα και έξοδα.
- Εγκρίνει τον απολογισμό (ετήσια οικονομικά αποτελέσματα).

6. Ακίνητη περιουσία

- Εισηγείται και επιβλέπει ένα πολυετές σχέδιο αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου.
- Κάθε χρόνο τον Δεκέμβριο ενημερώνει ειδικά το Δημοτικό Συμβούλιο για την πρόοδο του σχεδίου.

7. Χρηματοδοτήσεις, επιχορηγήσεις και δωρεές

- Αποφασίζει αν θα υποβληθούν προτάσεις για να λάβει ο Δήμος χρήματα (χρηματοδοτήσεις) από εθνικά προγράμματα ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Εγκρίνει κάθε είδους χρηματοδότηση ή δωρεά που προσφέρεται στον δήμο.

8. Μετακινήσεις και έξοδα

- Εγκρίνει μετακινήσεις και αποζημιώσεις εκτός Δήμου για τον Δήμαρχο, τους Αντιδημάρχους και τους δημοτικούς συμβούλους, καθώς και για ιδιώτες που μετέχουν σε επιτροπές και ομάδες εργασίας.

9. Κανονιστικές αποφάσεις

- Εισηγείται και παρακολουθεί τις κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδει το Δημοτικό Συμβούλιο (όπως κανονισμοί λειτουργίας υπηρεσιών κ.ά.).
- Αξιολογεί κάθε δύο χρόνια αυτές τις αποφάσεις και προτείνει αλλαγές όπου χρειάζονται.

10. Ειδικές περιπτώσεις

- Διαχειρίζεται υποθέσεις μεταναστών και προσφύγων (αρμοδιότητες που έχει αναλάβει ο Δήμος με ειδικούς νόμους).

5.5.2.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η παρούσα διοικητική οργάνωση του Δήμου Θάσου αποτυπώνεται σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) που εγκρίθηκε με την υπ’ αριθ. 45557 / 15–04–2021 απόφαση και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Β’ 1702 / 26.04.2021, όπως αυτός τροποποιήθηκε με την από 15.09.2023 (Α.Π. 125586) απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας–Θράκης (τροποποίηση άρθρων 1 και 10 και προσθήκη άρθρου 10Α) και όπως ισχύει.

5.5.2.2.1 ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Παρέχει διοικητική / γραμματειακή υποστήριξη προς τον Δήμαρχο (πρόγραμμα συναντήσεων, αλληλογραφία, αρχειοθέτηση αποφάσεων κ.λπ.) και οργανώνει / υλοποιεί την επικοινωνιακή πολιτική του Δήμου (δημόσιες σχέσεις, ενημερωτικές δράσεις, εκδηλώσεις, διαχείριση σχέσεων με ΜΜΕ).

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Παρέχει νομική υποστήριξη στα αιρετά όργανα και στις υπηρεσίες, διασφαλίζοντας το νομότυπο πράξεων / δράσεων, γνωμοδοτεί, ελέγχει συμβάσεις / προκηρύξεις, εκπροσωπεί τον Δήμο σε υποθέσεις και τηρεί επικαιροποιημένο αρχείο νομοθεσίας / νομολογίας.

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Σχεδιάζει και εισηγείται προγράμματα ανάπτυξης / αναβάθμισης τουρισμού σε συνεργασία με υπηρεσίες, και φορείς, τηρεί μητρώα / στοιχεία τουριστικής δραστηριότητας, υλοποιεί δράσεις τουριστικής προβολής και οργανώνει μηχανισμούς ενημέρωσης επισκεπτών.

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Παρέχει διοικητική βοήθεια σε δημότες με αντικειμενική αδυναμία πρόσβασης σε υπηρεσίες / ΚΕΠ: σχεδιάζει διαδικασίες εξυπηρέτησης, οργανώνει δίκτυα εθελοντών, δέχεται / διεκπεραιώνει αιτήματα και συνεργάζεται με τα ΚΕΠ για την ολοκλήρωση υποθέσεων.

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ, ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Σχεδιάζει / εφαρμόζει κοινωνική πολιτική και πολιτικές ισότητας, μέτρα δημόσιας υγείας, υποστηρίζει ζητήματα πρωτοβάθμιας / δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, και υλοποιεί προγράμματα πολιτισμού / αθλητισμού / νεολαίας, συμπεριλαμβανομένου του συντονισμού του «Βοήθεια στο Σπίτι».

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Υποστηρίζει τα όργανα διοίκησης και τις υπηρεσίες στη σύνταξη / παρακολούθηση / αξιολόγηση Επιχειρησιακών και Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, παρακολουθεί αποτελεσματικότητα / απόδοση υπηρεσιών, και σχεδιάζει / παρακολουθεί οργανωτικά συστήματα, υπό όρους ποιότητας και διαφάνειας.

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Συντονίζει κατά χωρική αρμοδιότητα το έργο πολιτικής προστασίας (πρόληψη–ετοιμότητα–αντιμετώπιση–αποκατάσταση), υποστηρίζει τη λειτουργία των οργάνων / δομών πολιτικής προστασίας και υλοποιεί δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης πολιτών.

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Λειτουργεί ως ανεξάρτητη ελεγκτική–συμβουλευτική μονάδα, διενεργεί ελέγχους (π.χ. παγίων προκαταβολών, οικονομικούς / διαχειριστικούς), παρακολουθεί διορθωτικές ενέργειες των υπηρεσιών και καταρτίζει σχετικές εκθέσεις / γνωμοδοτήσεις σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Υπάγεται απευθείας στον Δήμαρχο και έχει ως αποστολή την οργάνωση της Πολιτικής Άμυνας (σε ειρήνη και σε κρίσεις), με έμφαση στην έγκαιρη / αποτελεσματική ενημέρωση κατοίκων και στη συγκρότηση πλαισίου ετοιμότητας για ασφαλές και υγιές περιβάλλον.

5.5.2.2.2 ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

Η Διεύθυνση ασκεί τις αρμοδιότητες τεχνικών έργων / υποδομών και πολεοδομικής / δομικής λειτουργίας, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, με εσωτερική διάρθρωση σε Τμήματα που καλύπτουν (α) τεχνικά έργα / Η–Μ / συγκοινωνίες και (β) Υπηρεσία Δόμησης (άδειες, εφαρμογές, έλεγχοι, διοικητική υποστήριξη).

Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών (περιλαμβάνει):

i. Γραφείο Μελετών – Κατασκευών Τεχνικών Έργων (μελέτη / υλοποίηση έργων π.χ. οδοποιίας, κτιριακών, διαμορφώσεων κ.λπ.)

ii. Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών (μελέτη / εκτέλεση έργων ηλεκτροφωτισμού, Η / Μ υποδομών και συναφών)

Τμήμα Υπηρεσίας Δόμησης (περιλαμβάνει):

i. Γραφείο Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών

ii. Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών (παρακολούθηση ΓΠΣ / ΣΧΟΑΠ / πολεοδομικών μελετών κ.λπ.)

iii. Γραφείο Ελέγχου κατασκευών

iv. Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης (πρωτόκολλο / αλληλογραφία / αρχεία Δόμησης και Τεχνικών Έργων)

5.5.2.2.3 ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Η Διεύθυνση καλύπτει το επιχειρησιακό αντικείμενο περιβάλλοντος / πρασίνου και καθαριότητας–ανακύκλωσης, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης αγροτικής παραγωγής (κατά το ΟΕΥ) και της λειτουργίας στόλου / οχημάτων για την εκτέλεση εργασιών.

Τμήμα Περιβάλλοντος και Πρασίνου (περιλαμβάνει):

i. Γραφείο Ανάπτυξης Αγροτικής Παραγωγής (αρμοδιότητες αγροτικής ανάπτυξης και υποστήριξη / παρακολούθηση παραγωγής)

ii. Γραφείο Περιβάλλοντος και Αστικού Πρασίνου

iii. Γραφείο Δασών και Φυσικών Πόρων (π.χ. διαχειριστικές / προστατευτικές δράσεις δασών και συνεργασία με πολιτική προστασία όπου προβλέπεται)

Τμήμα Καθαριότητας, Ανακύκλωσης – Διαχείρισης Οχημάτων (περιλαμβάνει):

i. Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης (οργάνωση προγραμμάτων εργασιών, κάδοι, εποπτεία ποιότητας, εκπαίδευση προσωπικού κ.λπ.)

ii. Γραφείο Διαχείρισης Οχημάτων

5.5.2.2.4 ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Αποτελεί τον διοικητικό κορμό υποστήριξης (πολιτικά όργανα, δημοτική κατάσταση / ληξιαρχείο / αλλοδαποί, ανθρώπινο δυναμικό και διοικητική μέριμνα, ΚΕΠ), διασφαλίζοντας τη θεσμική και λειτουργική συνέχεια, τη διοικητική συμμόρφωση και την εξυπηρέτηση πολιτών.

Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών (περιλαμβάνει):

i. Γραφείο Υποστήριξης των Πολιτικών Οργάνων

ii. Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών (τήρηση / ενημέρωση μητρώων, πιστοποιητικά, υποχρεώσεις εκλογικής νομοθεσίας, διαδικασίες αλλοδαπών / ιθαγένειας κατά τις αρμοδιότητες του Δήμου)

iii. Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Μέριμνας (διαδικασίες / κανονισμοί προσωπικού, προσδιορισμός αναγκών θέσεων, περιγραφές καθηκόντων κ.ά.)

Τμήμα Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

Λειτουργεί ως ενιαίο σημείο εξυπηρέτησης για διοικητικές διαδικασίες αρμοδιότητας ΚΕΠ, με τυποποίηση ροών, διασύνδεση με πληροφοριακά συστήματα και υποστήριξη πολιτών / επιχειρήσεων.

5.5.2.2.5 ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Διαχειρίζεται τον οικονομικό κύκλο του Δήμου (προϋπολογισμός / λογιστήριο / αποθήκες, προμήθειες, ταμείο), καθώς και τα έσοδα / περιουσία και επιμέρους κανονιστικές–αδειοδοτικές λειτουργίες που αποτυπώνονται στον ΟΕΥ, εξασφαλίζοντας χρηστή δημοσιονομική λειτουργία και είσπραξη / απόδοση.

Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών (περιλαμβάνει):

i. Γραφείο Προϋπολογισμού, Οικονομικής Πληροφόρησης, Λογιστηρίου και Αποθηκών (λογιστική απεικόνιση, τήρηση παραστατικών / αρχείων, οικονομική πληροφόρηση)

ii. Γραφείο Προμηθειών υλικών / εξοπλισμού / υπηρεσιών

iii. Γραφείο Ταμείου

Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας (περιλαμβάνει):

i. Γραφείο Εσόδων και Περιουσίας

ii. Γραφείο Διαχείρισης Κοιμητηρίων

iii. Γραφείο Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Αδειοδοτήσεων, Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων και Προστασίας της Δημόσιας Υγείας (ενδεικτικά: αδειοδοτήσεις / ρυθμίσεις και ειδικότερες αρμοδιότητες που περιγράφονται στον ΟΕΥ)

5.5.2.2.6 ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ

Γραφείο ΚΕΠ: αποκεντρωμένο σημείο εξυπηρέτησης (υπαγωγή: Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών / Τμήμα ΚΕΠ).

Γραφείο Συντήρησης Υποδομών: υποστηρίζει ανάγκες συντήρησης υποδομών σε τοπικό επίπεδο (υπαγωγή: Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Δόμησης / Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών).

ΚΑΛΛΙΡΑΧΗ

Γραφείο Ανάπτυξης Αγροτικής Παραγωγής: Αρμοδιότητες Αλιείας (υπαγωγή: Διεύθυνση Καθαριότητας, Ανακύκλωσης, Περιβάλλοντος και Πρασίνου / Τμήμα Περιβάλλοντος και Πρασίνου).

ΠΡΙΝΟΣ

Γραφείο Ανάπτυξης Αγροτικής Παραγωγής: Αρμοδιότητες Φυτικής Παραγωγής (ίδια υπαγωγή).

ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Γραφείο Ανάπτυξης Αγροτικής Παραγωγής: Αρμοδιότητες Ζωικής Παραγωγής (ίδια υπαγωγή).

5.5.2.2.7 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΘΑΣΟΥ (Δ.Ε.Υ.Α.Θ.)

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θάσου (Δ.Ε.Υ.Α.Θ.) αποτελεί τον εξειδικευμένο φορέα διαχείρισης των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης στο νησί της Θάσου, με διακριτή νομική και διοικητική υπόσταση ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου κοινωφελούς και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Από την έναρξη της λειτουργίας της, έχει την ευθύνη για το σύνολο του κύκλου διαχείρισης του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, των

δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και των σχετικών υποδομών επεξεργασίας και διάθεσης, παρέχοντας κρίσιμες υπηρεσίες προς τους πολίτες και συμβάλλοντας ουσιαστικά στην προστασία της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης του νησιού. Για τους σκοπούς του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Θάσου, η Δ.Ε.Υ.Α.Θ. αναφέρεται ως αυτοτελής δημοτική επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε τομέα άμεσα συνδεόμενο με τις αναπτυξιακές και περιβαλλοντικές προτεραιότητες του Δήμου, χωρίς όμως να εξετάζεται ως μέρος του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του Δήμου, ακριβώς λόγω της θεσμικά διακριτής οργανωτικής και λειτουργικής της συγκρότησης.

5.5.3 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Σύμφωνα με τον Ο.Ε.Υ. του Δήμου Θάσου ΦΕΚ 1702/τ.Β΄/26-04-2021 όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 5818/τ. Β΄/05-10-2023, το ΦΕΚ 4801/τ. Β΄/20-08-2024 και ΦΕΚ 423/τ. Β΄/02-02-2026, καθώς και την πράξη αντιστοίχισης των υφισταμένων κλάδων και ειδικοτήτων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ. 85/2022 (Α΄232) με αριθμ. πρωτ. 233/1569/30-01-2023 (φεκ 1473/τ. Β΄/13-03-2023) όπως τροποποιήθηκε με τις πράξεις υπ' αριθμ. πρωτ.: 561/4640/21-03-2023 (φεκ 2237/τ. Β΄/06-04-2023), 639/5834/05-04 -2023 (φεκ 2659/τ. Β΄/21-04-2023), 521/6195/29-02-2024 (ΦΕΚ 1590/τ. Β΄/11-03-2024), 1141/26200/30-09-2024 (φεκ 5849/τ. Β΄/21-10-2024), 369/4571/25-02-2025 (φεκ 1386/τ.Β΄/21-03-2025), 717/12695/03-06-2025 (φεκ 3129/τ.Β΄/20-06-2025) και την 1220/28003/20-10-2025 (φεκ 6113/τ.Β΄/14-11-2025), ισχύουν:

5.5.3.1 ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΟΕΥ

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι οργανικές θέσεις προσωπικού του Δήμου Θάσου με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, όπως αυτές προβλέπονται από τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας. Οι θέσεις κατανέμονται ανά κατηγορία εκπαίδευσης, κλάδο και ειδικότητα και αποτυπώνουν το θεσμοθετημένο πλαίσιο στελέχωσης των υπηρεσιών του Δήμου, με στόχο τη διασφάλιση της διοικητικής, τεχνικής, κοινωνικής και επιχειρησιακής του επάρκειας. Η εν λόγω κατανομή αντανακλά το εύρος των αρμοδιοτήτων του Δήμου και τις ανάγκες υποστήριξης τόσο των επιτελικών και διοικητικών λειτουργιών όσο και των υπηρεσιών πρώτης γραμμής, που σχετίζονται με την καθημερινή εξυπηρέτηση των πολιτών, τη συντήρηση των υποδομών, την προστασία του περιβάλλοντος και την παροχή βασικών δημοτικών υπηρεσιών.

Α. ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Κατηγορία	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός Θέσεων
ΠΕ	ΠΕ Διοικητικού- Οικονομικού	Διοικητικού-Οικονομικού	9
ΠΕ	ΠΕ Διοικητικού- Οικονομικού	Οικονομικού	2
ΠΕ	ΠΕ Πληροφορικής	Πληροφορικής (SOFTWARE-HARDWARE)	2
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Μηχανικών Ορυκτών Πόρων	1
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Μηχανικών Περιβάλλοντος	1
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών	2
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	1
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	2
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Πολιτικών Μηχανικών	4
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης	2
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Μηχανολόγων Μηχανικών	1
ΠΕ	ΠΕ Μηχανικών	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	1
ΠΕ	ΠΕ Γεωτεχνικών	Κτηνιάτρων	1
ΠΕ	ΠΕ Γεωτεχνικών	Γεωπόνων	2
ΠΕ	ΠΕ Γεωτεχνικών	Δασολόγων	1
ΠΕ	ΠΕ Γεωτεχνικών	Ιχθυολόγων	1
ΠΕ	ΠΕ Νηπιαγωγών	Νηπιαγωγών	3

Κατηγορία	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός Θέσεων
ΠΕ	ΠΕ Κοινωνικών Επιστημών	Κοινωνιολόγων	1
ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΕΩΝ ΠΕ			37
ΤΕ	ΤΕ Διοικητικού -Λογιστικού	Διοικητικού Λογιστικού	4
ΤΕ	ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας	Γεωπονίας	4
ΤΕ	ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας	Ζωικής Παραγωγής	1
ΤΕ	ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας	Δασοπονίας	2
ΤΕ	ΤΕ Εποπτών Δημόσιας Υγείας	Εποπτών Δημόσιας Υγείας	1
ΤΕ	ΤΕ Πληροφορικής	Πληροφορικής (SOFTWARE-HARDWARE)	1
ΤΕ	ΤΕ Μηχανικών	Πολιτικών Μηχανικών	4
ΤΕ	ΤΕ Μηχανικών	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	1
ΤΕ	ΤΕ Μηχανικών	Μηχανικών Οχημάτων	1
ΤΕ	ΤΕ Μηχανικών	Τοπογράφων Μηχανικών	2
ΤΕ	ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού	Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης	1
ΤΕ	ΤΕ Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας	ΤΕ Παιδαγωγών πρώιμης Παιδικής Ηλικίας	2
ΤΕ	ΤΕ Κοινωνικής Εργασίας	ΤΕ Κοινωνικών Λειτουργών	2
ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΕΩΝ ΤΕ			26
ΔΕ	ΔΕ Διοικητικού Λογιστικού	Διοικητικού Λογιστικού	19
ΔΕ	ΔΕ Τεχνικού	Ηλεκτρολόγων	8

Κατηγορία	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός Θέσεων
ΔΕ	ΔΕ Τεχνικού	Μηχανοτεχνιτών Οχημάτων	1
ΔΕ	ΔΕ Τεχνικού	Ηλεκτροτεχνικών Οχημάτων	1
ΔΕ	ΔΕ Τεχνικού	Δομικών Έργων	7
ΔΕ	ΔΕ Τεχνικού	Υδραυλικών	1
ΔΕ	ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	4
ΔΕ	ΔΕ Κηπουρών	Κηπουρών	1
ΔΕ	ΔΕ Δασοφυλάκων	Δασοφυλάκων	2
ΔΕ	ΔΕ Οδηγών	Οδηγών	18
ΔΕ	Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	8
ΔΕ	ΔΕ Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων	Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων	2
ΔΕ	ΔΕ Προσωπικού Εστίασης	Μαγείρων	3
ΔΕ	ΔΕ Βοηθών Νοσηλευτών	Βοηθών Νοσηλευτών	1
ΔΕ	ΔΕ Εποπτών Καθαριότητας	Εποπτών Καθαριότητας	1
ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΕΩΝ ΔΕ			77
ΥΕ	ΥΕ Εργατών Γενικών Καθηκόντων	Εργατών Γενικών Καθηκόντων	2
ΥΕ	ΥΕ Προσωπικού Καθαριότητας Εξωτερικού Χώρου	Προσωπικού Καθαριότητας Εξωτερικού Χώρου	27

Κατηγορία	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός Θέσεων
ΥΕ	ΥΕ Προσωπικού Καθαριότητας Εσωτερικού Χώρου	Προσωπικού Καθαριότητας Εσωτερικού Χώρου	5
ΥΕ	ΥΕ Εργατών Πρασίνου	Εργατών Πρασίνου	3
ΥΕ	ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών	Οικογενειακών Βοηθών	1
ΥΕ	ΥΕ Εργατών Τεχνικών Εργασιών	Εργατών Οικοδομικών Έργων	1
ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΕΩΝ ΔΕ			39
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			179

Β. ΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Προβλέπονται οι παρακάτω θέσεις που καλύπτονται από προσωπικό με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ) και οι οποίες είναι προσωποπαγείς. Οι θέσεις αυτές καταργούνται όταν κενωθούν με οποιονδήποτε τρόπο.

Κατηγορία	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός Θέσεων
ΤΕ	ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΟΥΣΙΚΩΝ	1
ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1
ΥΕ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	3
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			5

Γ. ΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Προβλέπονται μέχρι εκατό (100) θέσεις προσωπικού με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, διαφόρων ειδικοτήτων, για την αντιμετώπιση εποχικών ή άλλων περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών καθώς και για κάλυψη αναγκών ανταποδοτικού

5.5.3.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η αποτύπωση των οργανικών θέσεων του Δήμου Θάσου, όπως αυτές προβλέπονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, καθώς και η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στελέχωσης (βλ. πίνακα παρακάτω), αναδεικνύουν με σαφήνεια τόσο τη θεσμοθετημένη διοικητική διάρθρωση του Δήμου όσο και τις ουσιώδεις ανάγκες ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού του.

Θέσεις εργασίας	Οργανικές	Κατειλημμένες	Οργανικές	Κατειλημμένες	Οργανικές	Κατειλημμένες	Οργανικές	Κατειλημμένες	Οργανικές	Κατειλημμένες
Καθεστώς	ΠΕ		ΤΕ		ΔΕ		ΥΕ		Σύνολο	
Μόνιμο	37	21	26	9	77	37	39	17	179	84
ΙΔΑΧ	–	–	1	1	1	1	3	3	75	5
ΙΔΟΧ / ΣΟΧ	–	–	–	–	–	–	–	–	ΕΩΣ 100	–

Ειδικότερα, προβλέπονται συνολικά εκατόν εβδομήντα εννέα (179) οργανικές θέσεις προσωπικού με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, κατανεμημένες σε όλες τις κατηγορίες εκπαίδευσης και σε ευρύ φάσμα ειδικοτήτων, που καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των αρμοδιοτήτων του Δήμου. Η κατανομή αυτή αποτυπώνει την ανάγκη υποστήριξης τόσο των επιτελικών και διοικητικών λειτουργιών όσο και των τεχνικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και ανταποδοτικών υπηρεσιών. Παράλληλα, προβλέπονται πέντε (5) θέσεις προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, ενώ παρέχεται και η δυνατότητα κάλυψης έως εκατό (100) θέσεων προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου για την αντιμετώπιση εποχικών, περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών.

Από τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης προκύπτει ότι το σύνολο των κατειλημμένων θέσεων μόνιμου προσωπικού ανέρχεται σε ογδόντα τέσσερις (84) επί συνόλου εκατόν εβδομήντα εννέα (179) οργανικών θέσεων, γεγονός που καταδεικνύει ιδιαίτερα χαμηλό

ποσοστό κάλυψης και, κατ’ επέκταση, σημαντικό έλλειμμα στελέχωσης. Το στοιχείο αυτό συνιστά κρίσιμο παράγοντα για τη λειτουργική επάρκεια των υπηρεσιών, δεδομένου ότι η υποστελέχωση επηρεάζει άμεσα την αποτελεσματικότητα της διοικητικής λειτουργίας, την επιχειρησιακή ετοιμότητα και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Ιδιαίτερη βαρύτητα παρουσιάζει η συγκέντρωση σημαντικού αριθμού οργανικών θέσεων στις κατηγορίες Δευτεροβάθμιας και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, οι οποίες συνδέονται άμεσα με κρίσιμες καθημερινές λειτουργίες του Δήμου, όπως η καθαριότητα, η κίνηση και συντήρηση οχημάτων, η τεχνική υποστήριξη, το πράσινο, οι εργασίες πεδίου και η εξυπηρέτηση πολιτών. Η επάρκεια προσωπικού στις ειδικότητες αυτές είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών, ιδίως σε έναν νησιωτικό και έντονα τουριστικό δήμο, όπου οι ανάγκες πολλαπλασιάζονται σε περιόδους αυξημένης επισκεψιμότητας.

Παράλληλα, διαπιστώνεται η ανάγκη ουσιαστικής ενίσχυσης και των κατηγοριών Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, ιδίως σε ειδικότητες που σχετίζονται με τον διοικητικό και οικονομικό σχεδιασμό, την τεχνική ωρίμανση και παρακολούθηση έργων, την ψηφιακή αναβάθμιση, την περιβαλλοντική διαχείριση, την κοινωνική πολιτική και τη συνολική αναπτυξιακή λειτουργία του Δήμου. Η επαρκής στελέχωση των υπηρεσιών με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου, την αξιοποίηση χρηματοδοτικών δυνατοτήτων και την αποτελεσματική υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Ως προς το προσωπικό Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, οι προβλεπόμενες θέσεις είναι περιορισμένες και προσωποπαγείς, γεγονός που δεν επιτρέπει την ουσιαστική κάλυψη πάγιων και διευρυμένων λειτουργικών αναγκών. Αντιθέτως, η δυνατότητα πρόσληψης προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου αναδεικνύει τη σημασία της ευέλικτης στελέχωσης για την κάλυψη εποχικών και έκτακτων αναγκών, οι οποίες, στην περίπτωση του Δήμου Θάσου, παρουσιάζουν αυξημένη ένταση λόγω των ιδιαίτερων γεωγραφικών, πληθυσμιακών και τουριστικών χαρακτηριστικών του.

Συνολικά, από την αποτίμηση των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει ότι, παρά την πρόβλεψη επαρκούς αριθμού οργανικών θέσεων σε επίπεδο θεσμικού σχεδιασμού, ο βαθμός κάλυψης αυτών παραμένει περιορισμένος, δημιουργώντας σημαντικές πιέσεις στη λειτουργία των υπηρεσιών. Η διαπίστωση αυτή καθιστά αναγκαία την ανάδειξη, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, της ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού ως στρατηγικής προτεραιότητας, με έμφαση στην κάλυψη κρίσιμων κενών θέσεων, στην υποστήριξη των βασικών επιχειρησιακών λειτουργιών και στην ενδυνάμωση των υπηρεσιών που σχετίζονται με τον αναπτυξιακό, κοινωνικό και τεχνικό ρόλο του Δήμου.

Υπό το πρίσμα αυτό, οι σχετικοί πίνακες δεν αποτυπώνουν μόνο την υφιστάμενη υπηρεσιακή κατάσταση, αλλά συνιστούν και ουσιαστικό εργαλείο τεκμηρίωσης των αναγκών στελέχωσης του Δήμου Θάσου για την επόμενη προγραμματική περίοδο.

5.5.4 ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Η ακίνητη περιουσία του Δήμου Θάσου αποτελεί βασικό πυλώνα της διοικητικής, λειτουργικής και αναπτυξιακής του ικανότητας. Από τη συνδυαστική εξέταση της δήλωσης Ε9 και του Μητρώου Παγίων 2024 προκύπτει ότι ο Δήμος διαθέτει ένα ευρύ, πολυκατηγοριακό και γεωγραφικά διασπαρμένο χαρτοφυλάκιο ακινήτων, το οποίο περιλαμβάνει οικόπεδα, γήπεδα, εδαφικές εκτάσεις κοινής χρήσης, αγρούς και βοσκοτόπους, δασικές εκτάσεις, κτίρια και εγκαταστάσεις, καθώς και κτιριακές υποδομές που συνδέονται με σχολικές ή άλλες δημοτικές λειτουργίες.

Με βάση το Μητρώο Παγίων 2024, η κατηγορία της ακίνητης περιουσίας και των συναφών ακινήτων/κτιριακών υποδομών περιλαμβάνει συνολικά 427 εγγραφές, με συνολική αξία κτήσης περίπου 136,06 εκατ. ευρώ και συνολική αναπόσβεστη αξία περίπου 128,37 εκατ. ευρώ. Η εικόνα αυτή δείχνει ότι ο Δήμος Θάσου διαθέτει ιδιαίτερα σημαντικό περιουσιακό απόθεμα, το οποίο υπερβαίνει κατά πολύ την έννοια των απλών δημοτικών κτιρίων και συνιστά ουσιαστικά ένα εκτεταμένο σύστημα γης και εγκαταστάσεων με πολλαπλές δυνητικές χρήσεις.

5.5.4.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Από την επεξεργασία του Μητρώου Παγίων, το απόθεμα αυτό κατανέμεται ενδεικτικά στις ακόλουθες βασικές κατηγορίες:

- 74 εγγραφές γηπέδων – οικοπέδων, με συνολική αξία περίπου 3,38 εκατ. ευρώ.
- 19 εγγραφές οικοπέδων σχολικών μονάδων, με συνολική αξία περίπου 3,15 εκατ. ευρώ.
- 60 εγγραφές εδαφικών εκτάσεων κοινής χρήσης.
- 191 εγγραφές αγρών – βοσκοτόπων, με συνολική αξία περίπου 20,43 εκατ. ευρώ.
- 1 εγγραφή δασικής έκτασης, με αξία περίπου 95,32 εκατ. ευρώ, η οποία επηρεάζει καθοριστικά το συνολικό μέγεθος της δημοτικής ακίνητης περιουσίας.
- 38 εγγραφές κτιρίων και εγκαταστάσεων, με συνολική αξία περίπου 2,47 εκατ. ευρώ.
- 25 εγγραφές κτιρίων σχολικών μονάδων, με συνολική αξία περίπου 5,22 εκατ. ευρώ.
- 4 εγγραφές κτιρίων σε ακίνητα τρίτων, με αξία περίπου 37,6 χιλ. ευρώ.
- 3 εγγραφές λοιπών τεχνικών έργων, με αξία περίπου 113,1 χιλ. ευρώ.

Η παραπάνω εικόνα δείχνει ότι η ακίνητη περιουσία του Δήμου δεν είναι μονοδιάστατη. Αντίθετα, συνδυάζει γαιοκτητικό απόθεμα, δομημένο κτιριακό απόθεμα, σχολικές εγκαταστάσεις και εκτεταμένες αγροτικές ή φυσικές εκτάσεις, οι οποίες αποτελούν ταυτόχρονα περιουσιακό πόρο, πεδίο διαχείρισης και εν δυνάμει αναπτυξιακό εργαλείο.

5.5.4.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Το Ε9 καταδεικνύει με σαφήνεια ότι η ακίνητη περιουσία του Δήμου είναι κατανεμημένη σε μεγάλο εύρος οικισμών και κοινοτήτων του νησιού. Εντοπίζονται εγγραφές σε Λιμενάρια, Μαριές, Πρίνο/Μεγάλο Πρίνο, Σωτήρος, Ποταμιά, Παναγία, Καλλιράχη, Ραχώνι και Θεολόγο, ενώ εμφανίζονται και εγγραφές σε ανώνυμες θέσεις ή ειδικότερες τοποθεσίες.

Η γεωγραφική αυτή διασπορά είναι κρίσιμη για έναν νησιωτικό δήμο όπως η Θάσος, επειδή η λειτουργική επιβάρυνση, οι ανάγκες τεχνικής παρέμβασης, οι ανάγκες εξυπηρέτησης κατοίκων και επισκεπτών, αλλά και οι απαιτήσεις πολιτικής προστασίας, δεν συγκεντρώνονται σε ένα μόνο κέντρο. Η ύπαρξη δημοτικών ακινήτων σε διαφορετικά σημεία του νησιού αυξάνει τη διοικητική ευελιξία, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί αυξημένες ανάγκες τεχνικής παρακολούθησης, καταγραφής, συντήρησης και διαχείρισης.

Η χωρική εικόνα αποτυπώνεται και στο Μητρώο Παγίων, όπου σημαντικός αριθμός εγγραφών εμφανίζεται ιδίως σε κοινότητες όπως Θεολόγος, Ραχώνι, Ποταμιά, Παναγία, Λιμενάρια, Πρίνος, Καλλιράχη, Σωτήρος και Μαριές. Σε επίπεδο πλήθους, ιδιαίτερα πυκνή φαίνεται η παρουσία ακινήτων στον Θεολόγο, στο Ραχώνι και στην Παναγία, ενώ σε επίπεδο αξιών ξεχωρίζουν η Ποταμιά, ο Πρίνος και τα Λιμενάρια, πέραν βέβαια της πολύ μεγάλης δασικής εγγραφής που επηρεάζει το συνολικό αποτέλεσμα.

5.5.4.3 ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Το Ε9 παρέχει σαφή εικόνα για το εύρος των επιφανειών των δημοτικών ακινήτων. Στον Πίνακα 1 καταγράφονται κτίρια και οικόπεδα με πολύ μεγάλες διαφοροποιήσεις μεγέθους, από πολύ μικρές επιφάνειες έως σημαντικά μεγάλα ακίνητα. Ενδεικτικά:

- στα Λιμενάρια εμφανίζονται κτίσματα 20 τ.μ., 245 τ.μ., 250 τ.μ., 386 τ.μ., 400 τ.μ., 800 τ.μ. και 2.180 τ.μ.,
- στην Ποταμιά εμφανίζονται κτίσματα και ακίνητα 70 τ.μ., 91 τ.μ., 110 τ.μ., 120 τ.μ., 150 τ.μ., 680 τ.μ., 700 τ.μ., 2.870 τ.μ. και πολύ μεγάλη εγγραφή 10.348 τ.μ.,
- στην Παναγία εμφανίζονται επιφάνειες 30 τ.μ., 36 τ.μ., 44 τ.μ., 70 τ.μ., 91 τ.μ., 120 τ.μ., 130 τ.μ., 410 τ.μ., 686 τ.μ., 1.332 τ.μ., 1.700 τ.μ. και 5.450 τ.μ.,

- στο Ραχώνι εμφανίζονται κτίρια και ακίνητα 20 τ.μ., 60 τ.μ., 68 τ.μ., 100 τ.μ., 200 τ.μ., 306 τ.μ., 336 τ.μ., 400 τ.μ., 730 τ.μ., 806 τ.μ., 854 τ.μ., 1.010 τ.μ. και 1.938 τ.μ.,
- στον Θεολόγο εμφανίζονται επιφάνειες 27 τ.μ., 68 τ.μ., 76 τ.μ., 100 τ.μ., 110 τ.μ., 165 τ.μ., 180 τ.μ., 200 τ.μ., 276 τ.μ., 385 τ.μ., 390 τ.μ., 502 τ.μ., 520 τ.μ. και 920 τ.μ.,
- στην Καλλιράχη εμφανίζονται ακίνητα 53,04 τ.μ., 75 τ.μ., 80 τ.μ., 100 τ.μ., 114 τ.μ., 161 τ.μ., 198 τ.μ., 200 τ.μ., 250 τ.μ., 350 τ.μ. και 700 τ.μ..

Η διακύμανση αυτή αποτυπώνει ότι η περιουσιακή βάση του Δήμου περιλαμβάνει:

- πολύ μικρά ακίνητα ή βοηθητικούς χώρους,
- μεσαίου μεγέθους ακίνητα με δυνατότητα διοικητικής, κοινωνικής ή πολιτιστικής χρήσης,
- και πολύ μεγάλες εκτάσεις ή κτίρια με αυξημένο στρατηγικό ενδιαφέρον.

Χρονολογική διαστρωμάτωση κτιριακού αποθέματος

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία που αναδεικνύονται από το Ε9 είναι το μεγάλο χρονολογικό εύρος του δημοτικού κτιριακού αποθέματος. Οι χρονολογίες κατασκευής που εμφανίζονται στον Πίνακα 1 εκτείνονται από το 1880 έως το 1998.

Ενδεικτικά:

- στην Καλλιράχη εμφανίζεται κτίσμα 75 τ.μ. με έτος κατασκευής 1880,
- στα Λιμενάρια εμφανίζεται κτίσμα 800 τ.μ. με έτος 1903,
- στην Ποταμιά εμφανίζονται κτίσματα 150 τ.μ. και 70 τ.μ. με έτος 1923,
- εμφανίζονται αρκετές κατασκευές του 1936, όπως σε Καλλιράχη, Σωτήρος, Μαριές και άλλες εγγραφές,
- υπάρχουν πολλές εγγραφές της περιόδου 1950–1978, σε Θεολόγο, Ραχώνι, Παναγία, Σωτήρος, Ποταμιά, Λιμενάρια και Καλλιράχη,
- ενώ στις νεότερες εγγραφές ξεχωρίζουν κτίσματα του 1983, 1986, 1991, 1992, 1994, 1997 και 1998.

Η χρονική αυτή διαστρωμάτωση σημαίνει ότι η δημοτική ακίνητη περιουσία είναι ετερογενής όχι μόνο ως προς τη θέση και το μέγεθος, αλλά και ως προς την τεχνική της ηλικία. Συνεπώς, οι ανάγκες συντήρησης, ενεργειακής αναβάθμισης, στατικής αξιολόγησης, λειτουργικής αναδιάρθρωσης και προσβασιμότητας διαφοροποιούνται σημαντικά από ακίνητο σε ακίνητο.

5.5.4.4 ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Παρότι το Ε9 δεν αποτελεί λειτουργικό μητρώο χρήσεων, τόσο από τις εγγραφές του όσο και από το Μητρώο Παγίων προκύπτουν ενδείξεις για τη χρήση ή τον χαρακτήρα αρκετών ακινήτων. Στο Μητρώο Παγίων εμφανίζονται περιγραφές που συνδέουν ακίνητα με:

- κοινοτικά/δημοτικά καταστήματα,
- ιατρεία,
- ταχυδρομείο,
- αστυνομία,
- παλαιά κοινοτικά καταστήματα,
- σχολικές μονάδες,
- σφαγεία,
- λυτό ή βοηθητικό κτιριακό απόθεμα,
- και λοιπές κοινωφελείς ή δημοτικές χρήσεις.

Αυτό σημαίνει ότι η ακίνητη περιουσία του Δήμου δεν αποτελεί απλώς συσσωρευμένη περιουσιακή βάση, αλλά συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία του Δήμου και με κρίσιμες υπηρεσίες τοπικού χαρακτήρα.

5.5.5 ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η υλικοτεχνική υποδομή του Δήμου Θάσου περιλαμβάνει το σύνολο των παγίων και των επιχειρησιακών μέσων που απαιτούνται για την καθημερινή λειτουργία των υπηρεσιών, την τεχνική υποστήριξη, την καθαριότητα, τη διοικητική εξυπηρέτηση, την πολιτική προστασία και τη συντήρηση των δημοτικών υποδομών. Με βάση το Μητρώο Παγίων 2024, η υλικοτεχνική βάση του Δήμου είναι εκτεταμένη και πολυδιάστατη, καθώς περιλαμβάνει, πέραν της ακίνητης περιουσίας, οχήματα, μηχανήματα, εξοπλισμό καθαριότητας, μηχανήματα κήπων, Η/Υ και ηλεκτρονικά συγκροτήματα, έπιπλα γραφείου, τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό, λογισμικό, κάδους και λοιπό εξοπλισμό.

Ιδιαίτερη σημασία για τη λειτουργική επάρκεια του Δήμου έχει ο στόλος οχημάτων, δεδομένου ότι πρόκειται για νησιωτικό δήμο με διασπαρμένους οικισμούς, αυξημένες ανάγκες καθαριότητας και ενισχυμένη εποχική επιβάρυνση. Η διαχείριση αποβλήτων, η αποκομιδή, η μεταφορά υλικών, η τεχνική υποστήριξη, οι παρεμβάσεις πολιτικής προστασίας και η καθημερινή εξυπηρέτηση των κοινοτήτων εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την επάρκεια, την ηλικία και την κατάσταση του στόλου.

5.5.5.1 ΣΤΌΛΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Από το Μητρώο Παγίων 2024 προκύπτει ότι ο Δήμος διαθέτει συνολικά 49 οχήματα, με συνολική αξία κτήσης περίπου 2,98 εκατ. ευρώ και συνολική αναπόσβεστη αξία περίπου 986,8 χιλ. ευρώ.

Ο στόλος αυτός κατανέμεται ως εξής:

- 4 οχήματα στην κατηγορία λεωφορείων, με αξία κτήσης περίπου 152,3 χιλ. ευρώ,
- 5 επιβατικά οχήματα, με αξία κτήσης περίπου 101,4 χιλ. ευρώ,
- 40 οχήματα στην κατηγορία φορτηγά – ρυμούλκες – ειδικής χρήσεως, με αξία κτήσης περίπου 2,73 εκατ. ευρώ και αναπόσβεστη αξία περίπου 915,6 χιλ. ευρώ.

Η σύνθεση αυτή δείχνει ότι ο στόλος του Δήμου είναι σαφώς προσανατολισμένος στις επιχειρησιακές και τεχνικές ανάγκες πεδίου, και πολύ λιγότερο στις μετακινήσεις διοικητικού χαρακτήρα. Πρόκειται για εικόνα αναμενόμενη για δήμο με αυξημένες ανάγκες καθαριότητας, έργων μικρής κλίμακας, συντηρήσεων, μεταφοράς υλικών και αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών.

5.5.5.2 ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΌΡΑ ΚΑΙ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η υποκατηγορία των οχημάτων που σχετίζονται με την αποκομιδή και τη διαχείριση απορριμμάτων. Από τις εγγραφές του Μητρώου Παγίων προκύπτει ότι ο Δήμος διαθέτει τουλάχιστον 15 οχήματα που αναφέρονται ρητά ως απορριμματοφόρα ή συναφή οχήματα αποκομιδής, με συνολική αξία κτήσης περίπου 1,60 εκατ. ευρώ και συνολική αναπόσβεστη αξία περίπου 546,4 χιλ. ευρώ.

Στον στόλο αυτόν περιλαμβάνονται ενδεικτικά:

- παλαιότερα απορριμματοφόρα τύπου Mercedes Benz Actros, Ford και μεταχειρισμένα απορριμματοφόρα παλαιότερης τεχνολογίας,
- οχήματα IVECO με σύστημα συμπίεσης χωρητικότητας 16 κ.μ.,
- δορυφορικό απορριμματοφόρο όχημα,
- απορριμματοφόρα νεότερης γενιάς τύπου Mitsubishi Fuso Canter και Ford 1833,
- απορριμματοφόρο Mercedes με πρέσσα 12 κ.μ. και ανυψωτικό μηχανισμό,
- καθώς και νεότερη προμήθεια απορριμματοφόρου με σύμβαση του 2023.

Η χρονολογική εικόνα του στόλου των απορριμματοφόρων δείχνει σαφώς δύο διακριτές φάσεις:

- μία παλαιότερη φάση, με οχήματα που έχουν ημερομηνίες κτήσης κυρίως 2003, 2007, 2008 και 2010,
- και μία νεότερη φάση ανανέωσης, με προμήθειες των ετών 2020, 2021 και 2023.

Αυτή η διπλή εικόνα είναι ιδιαίτερα σημαντική. Από τη μία πλευρά δείχνει ότι ο Δήμος έχει ενισχύσει τον στόλο του τα τελευταία χρόνια, αποκτώντας νεότερα και περισσότερο λειτουργικά οχήματα. Από την άλλη πλευρά, δείχνει ότι εξακολουθεί να διατηρεί και αρκετά παλαιά απορριμματοφόρα, τα οποία, λογιστικά τουλάχιστον, εμφανίζονται σε μεγάλο βαθμό πλήρως ή σχεδόν πλήρως αποσβεσμένα. Ενδεικτικά, από τα 15 οχήματα αποκομιδής, τα 9 εμφανίζονται ουσιαστικά με μηδενική ή οριακή αναπόσβεστη αξία, γεγονός που συνιστά ισχυρή ένδειξη παλαιότητας και πιθανής αυξημένης ανάγκης συντήρησης ή αντικατάστασης.

Αντίθετα, τα νεότερα απορριμματοφόρα διατηρούν υψηλότερη αναπόσβεστη αξία και αποτυπώνουν πιο πρόσφατες επενδύσεις του Δήμου. Ενδεικτικά:

- απορριμματοφόρο του 2020 εμφανίζεται με αναπόσβεστη αξία περίπου 93,4 χιλ. ευρώ,
- απορριμματοφόρο Ford 1833 του 2020 με περίπου 88,0 χιλ. ευρώ,
- απορριμματοφόρο Mercedes του 2021 με περίπου 101,7 χιλ. ευρώ,
- ενώ το απορριμματοφόρο που αποκτήθηκε το 2023 εμφανίζει αναπόσβεστη αξία περίπου 173,1 χιλ. ευρώ.

Η εικόνα αυτή είναι θετική ως προς την ανανέωση μέρους του στόλου, αλλά αναδεικνύει ταυτόχρονα την ανάγκη συστηματικού προγραμματισμού αντικατάστασης των παλαιότερων οχημάτων αποκομιδής.

5.5.5.3 ΣΥΝΑΦΗΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πέραν των απορριμματοφόρων, στο Μητρώο Παγίων εμφανίζονται και άλλα μέσα που συνδέονται λειτουργικά με την υπηρεσία καθαριότητας και τη διαχείριση αποβλήτων. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται:

- όχημα με υπερκατασκευή πλυντηρίου κάδων τύπου Nissan Atleo, με ημερομηνία κτήσης 2009,
- πλαστικοί δίτροχοι κάδοι απορριμμάτων άνω και κάτω των 400 λίτρων,
- κάδοι και καλάθια απορριμμάτων,
- καθώς και λοιπός εξοπλισμός υποστήριξης των υπηρεσιών καθαριότητας.

5.5.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

5.5.6.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

Ο Προϋπολογισμός Εσόδων του Δήμου Θάσου για το οικονομικό έτος 2026 ανέρχεται σε 27.314.366,10 €, έναντι 21.922.745,66 € απολογιστικών εσόδων του 2024 και 20.245.952,37 € διαμορφωθεισών πιστώσεων του 2025, ενώ η πρόβλεψη κλεισίματος 2025 αποτυπώνεται σε 17.004.460,77 €. Η διαφορά μεταξύ της προβλεπόμενης εκτέλεσης του 2025 και της στοχοθεσίας του 2026 είναι ουσιώδης και τεκμηριώνει την ανάγκη ενίσχυσης της παρακολούθησης της εκτέλεσης, της τεκμηρίωσης των παραδοχών κατάρτισης και της στοχευμένης διοικητικής υποστήριξης των διαδικασιών βεβαίωσης και είσπραξης, ώστε οι προβλέψεις να μετατραπούν σε πραγματικές ταμειακές ροές.

Η οικονομική διάρθρωση των εσόδων χαρακτηρίζεται από συνδυασμό θεσμοθετημένων πόρων υψηλότερης προβλεψιμότητας και ιδίων εσόδων, τα οποία εξαρτώνται σε μεγαλύτερο βαθμό από την τοπική οικονομική δραστηριότητα, τη συμμόρφωση των υπόχρεων και την αποτελεσματικότητα των διοικητικών μηχανισμών. Στον πυρήνα των σταθερών ροών εντάσσονται οι κρατικές μεταβιβάσεις για την κάλυψη γενικών αναγκών (ΚΑΠ), οι οποίες για το 2026 προϋπολογίζονται σε 3.059.544,97 € (απολογιστικά 2024: 3.139.361,76 €). Η συγκεκριμένη κατηγορία αποτελεί κρίσιμο παράγοντα χρηματοδοτικής επάρκειας για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών και προσδίδει σταθερότητα στο συνολικό προφίλ των εσόδων, υπό τον περιορισμό του χρονισμού των εκταμιεύσεων.

Σημαντικό τμήμα των ιδίων εσόδων προέρχεται από την αξιοποίηση και εκμετάλλευση πόρων και δικαιωμάτων του Δήμου. Ενδεικτικά, τα μισθώματα / ενοίκια από λατομεία και αμμοληψία (σύνολο ΚΑ 000.1530103) προϋπολογίζονται για το 2026 σε 1.847.712,87 €, αποτελώντας μία από τις πλέον ουσιώδεις ίδιες ροές. Η εκτέλεση της κατηγορίας αυτής συνδέεται με τη δραστηριότητα του κλάδου, την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων, καθώς και με την ταχύτητα και πληρότητα των διαδικασιών βεβαίωσης και είσπραξης. Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η συστηματική διαχείριση εκκρεμών απαιτήσεων προηγούμενων χρήσεων (βεβαιωμένων αλλά μη εισπραχθεισών οφειλών), ώστε να περιορίζονται αποκλίσεις και να ενισχύεται η πραγματική απόδοση των σχετικών ΚΑ.

Παράλληλα, η διάρθρωση των εσόδων επηρεάζεται από κατηγορίες με ισχυρή εποχικότητα, που συνδέονται με την τουριστική λειτουργία και τη συναφή οικονομική δραστηριότητα του νησιού. Το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων προϋπολογίζεται για το 2026 σε 400.000,00 €, ενώ η πρόβλεψη κλεισίματος 2025 εμφανίζεται 760.198,53 €, γεγονός που αναδεικνύει υψηλή μεταβλητότητα και την ανάγκη τεκμηριωμένης προσέγγισης των παραδοχών (βάση υπολογισμού, συμμόρφωση υπόχρεων, χρονισμός βεβαίωσης, αποδοτικότητα μηχανισμών

ελέγχου). Επιπροσθέτως, το δημοτικό τέλος επί των ακαθαρίστων εσόδων (σύνολο ΚΑ 000.1110829) προϋπολογίζεται για το 2026 σε 796.221,49 €, ενισχύοντας τη σημασία των εσόδων που προκύπτουν από δραστηριότητες εστίασης / αναψυχής και γενικότερα από κλάδους με τουριστική εξάρτηση.

Συμπερασματικά, οι κύριες ροές εσόδων του Δήμου για το 2026 συγκροτούνται από: (α) μεταβιβάσεις και θεσμοθετημένους πόρους που προσδίδουν βασικό επίπεδο σταθερότητας, (β) ίδια έσοδα από μισθώσεις / εκμετάλλευση πόρων με σημαντική συμβολή αλλά αυξημένες απαιτήσεις διοικητικής διαχείρισης και (γ) τουριστικά συναφή έσοδα με υψηλότερη διακύμανση και έντονη εξάρτηση από την εισπρακτική οργάνωση. Υπό το πρίσμα αυτό, η επίτευξη της στοχοθεσίας του 2026 προϋποθέτει λειτουργική ετοιμότητα στους μηχανισμούς βεβαίωσης–είσπραξης, έγκαιρη ανίχνευση αποκλίσεων εκτέλεσης και εφαρμογή διορθωτικών παρεμβάσεων, με στόχο τη διασφάλιση της προβλεπόμενης χρηματοδοτικής ικανότητας και της δημοσιονομικής ισορροπίας.

5.5.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΟΔΩΝ

Ο Προϋπολογισμός Δαπανών του Δήμου Θάσου για το οικονομικό έτος 2026 αποτυπώνει συνολικό ύψος 31.191.965,53 €, έναντι 25.979.474,99 € απολογιστικών δαπανών του 2024 και 19.609.725,76 € διαμορφωθεισών πιστώσεων του 2025, ενώ η πρόβλεψη κλεισίματος 2025 εμφανίζεται σε 16.710.610,22 €. Η μεταβολή των προβλέψεων 2026 έναντι των διαμορφωθεισών του 2025 είναι ιδιαίτερα έντονη, γεγονός που τεχνικά υποδεικνύει διευρυμένο πρόγραμμα λειτουργικών αναγκών / παρεμβάσεων και πιθανή ενσωμάτωση πρόσθετων δράσεων, έργων ή δεσμεύσεων που απαιτούν αυξημένη παρακολούθηση εκτέλεσης και πειθαρχημένο μηχανισμό ελέγχου αποκλίσεων.

Η διάρθρωση των δαπανών διαμορφώνεται από τρεις κύριους «οδηγούς κόστους»: (α) λειτουργικές δαπάνες υποστήριξης βασικών δημοτικών υπηρεσιών (ενέργεια, λειτουργία υποδομών), (β) δαπάνες που συνδέονται με θεσμικές υποχρεώσεις και διαδημοτικές / διαβαθμιδικές ροές (π.χ. εισφορές προς φορείς διαχείρισης) και (γ) δαπάνες προστασίας, ανθεκτικότητας και αντιμετώπισης κινδύνων (πολιτική προστασία, πυροπροστασία), οι οποίες τα τελευταία έτη αποκτούν μεγαλύτερη βαρύτητα λόγω του επιχειρησιακού και κλιματικού περιβάλλοντος.

Στο λειτουργικό σκέλος, η ενέργεια παραμένει κρίσιμη συνιστώσα δαπανών. Ενδεικτικά, η δαπάνη για ηλεκτροφωτισμό κοινόχρηστων χώρων προϋπολογίζεται για το 2026 σε 1.110.842,00 € (με πρόβλεψη κλεισίματος 2025: 1.300.000,00 €), καταδεικνύοντας ότι η ενεργειακή επιβάρυνση εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό παράγοντα κόστους που επηρεάζει τη βιωσιμότητα της λειτουργίας και, κατ’ επέκταση, την ανάγκη για συστηματική

ενεργειακή διαχείριση, προγραμματισμό παρεμβάσεων εξοικονόμησης και αξιολόγηση κόστους ανά σημείο / ζώνη φωτισμού.

Ιδιαίτερα σημαντική εμφανίζεται και η κατηγορία δαπανών που απορρέει από θεσμικές υποχρεώσεις σε φορείς διαχείρισης αποβλήτων. Η ετήσια εισφορά προς ΦΟΔΣΑ / ΔΙ.Α.Α.ΜΑΘ. Α.Α.Ε. προϋπολογίζεται για το 2026 σε 1.033.674,05 €, αποτυπώνοντας υψηλό και σχετικά «ανελαστικό» κόστος, το οποίο απαιτεί επιχειρησιακή προσέγγιση για τον έλεγχο της αιτιώδους βάσης του (όγκος αποβλήτων, δρομολόγια, αποδοτικότητα αποκομιδής / μεταφοράς, διαλογή στην πηγή), καθώς και αναλυτική κοστολόγηση της υπηρεσίας καθαριότητας ώστε να διασφαλίζεται η αντιστοίχιση με τα ανταποδοτικά έσοδα.

Στο πεδίο ανθεκτικότητας και διαχείρισης κινδύνων, καταγράφεται ουσιώδης πρόβλεψη για δράσεις πυροπροστασίας. Ενδεικτικά, στον προϋπολογισμό 2026 εμφανίζεται πίστωση 635.219,53 € για ενίσχυση πυροπροστασίας (Πράσινο Ταμείο), η οποία αποτυπώνει την αυξημένη επιχειρησιακή απαίτηση για πρόληψη, ετοιμότητα και υποστήριξη παρεμβάσεων πολιτικής προστασίας. Η ενσωμάτωση τέτοιων δαπανών ενισχύει τη στρατηγική διάσταση του προϋπολογισμού, καθώς απαιτεί ωρίμανση δράσεων, σαφή χρονοπρογραμματισμό, τεχνική επάρκεια υλοποίησης και δείκτες παρακολούθησης αποτελεσματικότητας (π.χ. κάλυψη ζωνών, χρόνοι απόκρισης, συντηρήσεις υποδομών).

Συνολικά, ο Προϋπολογισμός Δαπανών 2026 προδιαγράφει αυξημένη κλίμακα οικονομικής δραστηριότητας και αντίστοιχα αυξημένες ανάγκες διοικητικού και τεχνικού ελέγχου κατά την εκτέλεση. Η τεχνική επάρκεια υλοποίησης προϋποθέτει: (i) προγραμματισμό δεσμεύσεων και ταμειακών ροών σε τακτική βάση, (ii) ιεράρχηση δαπανών με βάση κρισιμότητα υπηρεσιών και ωριμότητα παρεμβάσεων, και (iii) ενεργό μηχανισμό παρακολούθησης αποκλίσεων ανά κύριο «οδηγό κόστους» (ενέργεια, εισφορές / απόβλητα, πολιτική προστασία), ώστε να διασφαλίζεται η δημοσιονομική πειθαρχία και η επιχειρησιακή συνέχεια.

5.5.6.3 ΣΧΟΛΙΟ

Η εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών του Δήμου από το 2024 έως και τη διαμορφούμενη εικόνα του 2025 (μέσω πρόβλεψης κλεισίματος), σε συνδυασμό με τη στοχοθεσία του προϋπολογισμού 2026, αποτυπώνει μεταβολή τόσο στην κλίμακα των προβλεπόμενων χρηματοοικονομικών ροών όσο και στις απαιτήσεις διοικητικής ικανότητας για την επίτευξή τους. Η ακολουθία απολογισμού 2024 – προγραμματισμού 2025 – προβλεπόμενης εκτέλεσης 2025 – στοχοθεσίας 2026 συνιστά κρίσιμο πλαίσιο τεχνικής αξιολόγησης, καθώς επιτρέπει την αποτίμηση της απόστασης μεταξύ προϋπολογιστικών προβλέψεων και πραγματικής εκτέλεσης, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών.

Η πρόβλεψη κλεισίματος του 2025, σε σύγκριση με τις διαμορφωθείσες πιστώσεις του ίδιου έτους, υποδεικνύει σημαντική υστέρηση εκτέλεσης. Η παρατήρηση αυτή έχει άμεση επιχειρησιακή σημασία: τεχνικά, η ύπαρξη απόκλισης μεταξύ διαμορφωμένου προϋπολογισμού και προβλεπόμενης εκτέλεσης συνδέεται με περιορισμούς στην ωρίμανση και υλοποίηση παρεμβάσεων, με χρονικές καθυστερήσεις σε διαδικασίες ανάθεσης / σύναψης συμβάσεων, με τον χρονισμό χρηματοροών και με τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των μηχανισμών βεβαίωσης και είσπραξης. Ως εκ τούτου, ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός οφείλει να αντιμετωπίσει την «ικανότητα εκτέλεσης» ως κεντρική παράμετρο, και όχι ως παράγωγο της προϋπολογιστικής κατανομής.

Στο σκέλος των εσόδων, η διαχρονική επίδοση και η επίτευξη της στοχοθεσίας εξαρτώνται από τη σταθερότητα των θεσμοθετημένων ροών και από την εισπρακτική αποτελεσματικότητα των ιδίων εσόδων. Οι κρατικές μεταβιβάσεις (ενδεικτικά ο ΚΑΠ γενικών αναγκών) αποτελούν ροή υψηλότερης προβλεψιμότητας και λειτουργούν ως παράγοντας σταθεροποίησης. Αντιθέτως, κατηγορίες ιδίων εσόδων με αυξημένες απαιτήσεις διοικητικής διαχείρισης (όπως μισθώματα / εκμετάλλευση πόρων και τουριστικά συναφή τέλη) ενσωματώνουν υψηλότερο λειτουργικό κίνδυνο ως προς την εκτέλεση, δεδομένου ότι προϋποθέτουν επικαιροποιημένα μητρώα υπόχρεων, ορθή και έγκαιρη βεβαίωση, αποτελεσματικούς ελέγχους συμμόρφωσης και συστηματική διαχείριση απαιτήσεων. Η κατηγορία μισθωμάτων από λατομεία και αμμοληψία (σύνολο ΚΑ 000.1530103), με ουσιώδη βαρύτητα στις προβλέψεις, τεκμηριώνει την ανάγκη ύπαρξης διακριτής λειτουργίας παρακολούθησης συμβάσεων, ροών βεβαίωσης και είσπραξης, καθώς και διαχείρισης βεβαιωμένων αλλά μη εισπραχθεισών απαιτήσεων παρελθόντων ετών. Παράλληλα, η διαφοροποίηση μεταξύ πρόβλεψης κλεισίματος 2025 και στοχοθεσίας 2026 σε έσοδα με έντονη εποχικότητα (όπως το τέλος παρεπιδημούντων) επιβάλλει τεκμηριωμένη αναθεώρηση παραδοχών πρόβλεψης και ενίσχυση της παρακολούθησης συμμόρφωσης, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος συστηματικών αποκλίσεων.

Στο σκέλος των δαπανών, η περίοδος 2024–2025 και η προϋπολογιστική στοχοθεσία του 2026 αναδεικνύουν την ανάγκη διάκρισης των δαπανών σε κατηγορίες διαφορετικής δημοσιονομικής ευελιξίας και διαφορετικών επιχειρησιακών απαιτήσεων. Δαπάνες επαναλαμβανόμενου / ανελαστικού χαρακτήρα (ενέργεια, θεσμικές εισφορές) λειτουργούν ως δομική επιβάρυνση του προϋπολογισμού και περιορίζουν τον διαθέσιμο δημοσιονομικό χώρο για λοιπές παρεμβάσεις, ενώ δαπάνες προγραμμάτων / δράσεων (ενδεικτικά δράσεις πολιτικής προστασίας) προϋποθέτουν ωρίμανση, τεχνική προετοιμασία, χρονοπρογραμματισμό υλοποίησης και παρακολούθηση φυσικού αντικειμένου. Τα σχετικά μεγέθη που εγγράφονται σε δαπάνες ηλεκτροφωτισμού, εισφοράς προς ΦΟΔΣΑ και ενίσχυσης πυροπροστασίας τεκμηριώνουν την ανάγκη ειδικής επιχειρησιακής αντιμετώπισης

των αντίστοιχων πεδίων, μέσω κοστολόγησης, βελτιστοποίησης διαδικασιών και καθορισμού δεικτών απόδοσης.

Η σημασία των ανωτέρω για τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό είναι καθοριστική, διότι μετατοπίζει το κέντρο βάρους από τη «λογιστική πρόβλεψη» στη «διοικητική ικανότητα υλοποίησης». Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα οφείλει να ενσωματώσει μηχανισμούς που διασφαλίζουν ότι οι προϋπολογιστικές προβλέψεις μετατρέπονται σε μετρήσιμη εκτέλεση: (α) προγραμματισμό ωρίμανσης και υλοποίησης με σαφές χρονοδιάγραμμα για τις παρεμβάσεις, (β) ενιαίο μηχανισμό παρακολούθησης εκτέλεσης προϋπολογισμού με περιοδική αποτύπωση αποκλίσεων, αιτιολόγηση και διορθωτικές ενέργειες, (γ) έλεγχο δεσμεύσεων και ταμειακό προγραμματισμό, και (δ) στοχοθεσία εισπραξιμότητας και διαχείρισης απαιτήσεων ανά κατηγορία εσόδων. Η εμπειρική ένδειξη υστέρησης εκτέλεσης του 2025 καθιστά τα παραπάνω αναγκαία προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος επανάληψης αποκλίσεων κατά το 2026.

Ως προς τις προοπτικές, ο προϋπολογισμός 2026 δημιουργεί δυνατότητα διεύρυνσης παρεμβάσεων και χρηματοοικονομικών ροών υπό την προϋπόθεση ότι θα ενισχυθούν οι λειτουργίες: (i) τεκμηρίωσης προβλέψεων και παρακολούθησης εισπρακτικής απόδοσης (ιδίως σε έσοδα με εποχικότητα ή ανάγκη ελέγχων), (ii) διαχείρισης συμβάσεων και απαιτήσεων σε κρίσιμες κατηγορίες ιδίων εσόδων, και (iii) ελέγχου κόστους σε ανελαστικές δαπάνες μέσω συστηματικής κοστολόγησης και τεχνικών παρεμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η ωρίμανση έργων / δράσεων και η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας υλοποίησης αποτελούν τον βασικό καθοριστικό παράγοντα για τη μετατροπή της προϋπολογιστικής στοχοθεσίας σε πραγματική οικονομική επίδοση και σε μετρήσιμο αναπτυξιακό / κοινωνικό αποτέλεσμα.

5.5.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Θάσου στον τομέα της διοικητικής ικανότητας αναδεικνύει έναν φορέα με σαφώς προσδιορισμένη θεσμική και οργανωτική συγκρότηση, αλλά και με ουσιώδεις προκλήσεις που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του. Η διοικητική δομή του Δήμου, όπως αυτή αποτυπώνεται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, καλύπτει το πλήρες εύρος των αρμοδιοτήτων ενός σύγχρονου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, περιλαμβάνοντας επιτελικές, διοικητικές, οικονομικές, τεχνικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές λειτουργίες. Η διάρθρωση αυτή, σε συνδυασμό με την ύπαρξη αποκεντρωμένων υπηρεσιών και διακριτών υποστηρικτικών μονάδων, παρέχει το αναγκαίο θεσμικό υπόβαθρο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Δήμου και τη διαχείριση των σύνθετων αναγκών που απορρέουν από τη νησιωτικότητα, τη γεωγραφική διασπορά των οικισμών και την έντονη εποχική επιβάρυνση.

Ωστόσο, η θεσμική επάρκεια δεν ταυτίζεται αυτομάτως με λειτουργική επάρκεια. Το κεντρικό συμπέρασμα της ανάλυσης είναι ότι ο Δήμος Θάσου εμφανίζει σημαντική αναντιστοιχία μεταξύ του θεσμοθετημένου οργανωτικού πλαισίου και της πραγματικής επιχειρησιακής του δυνατότητας, κυρίως λόγω της υποστελέχωσης, της ανάγκης εκσυγχρονισμού μέρους της υλικοτεχνικής υποδομής και της απαίτησης ενίσχυσης των μηχανισμών οικονομικής παρακολούθησης και εκτέλεσης.

Ιδιαίτερα κρίσιμο στοιχείο αποτελεί το ανθρώπινο δυναμικό. Παρά το γεγονός ότι ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας προβλέπει 179 οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, οι κατειλημμένες θέσεις ανέρχονται μόλις σε 84, γεγονός που καταδεικνύει χαμηλό βαθμό κάλυψης και, κατά συνέπεια, ουσιώδες έλλειμμα στελέχωσης. Η υποστελέχωση αυτή επηρεάζει όχι μόνο τις διοικητικές και επιτελικές λειτουργίες, αλλά και κρίσιμες υπηρεσίες πρώτης γραμμής, όπως η καθαριότητα, η τεχνική υποστήριξη, η συντήρηση υποδομών, η διαχείριση οχημάτων, το πράσινο, η κοινωνική πολιτική και η εξυπηρέτηση πολιτών. Ιδίως για έναν νησιωτικό και τουριστικό δήμο, όπου οι ανάγκες διογκώνονται σημαντικά σε ορισμένες περιόδους του έτους, η επάρκεια προσωπικού συνιστά καθοριστική προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών.

Παράλληλα, η ανάλυση ανέδειξε ότι η ακίνητη περιουσία του Δήμου αποτελεί σημαντικό στρατηγικό πλεονέκτημα. Ο Δήμος διαθέτει εκτεταμένο και πολυκατηγοριακό χαρτοφυλάκιο ακινήτων, το οποίο περιλαμβάνει γήπεδα, οικόπεδα, κτίρια, σχολικές εγκαταστάσεις, αγρούς, βοσκοτόπους, εδαφικές εκτάσεις κοινής χρήσης και δασικές εκτάσεις. Το απόθεμα αυτό είναι γεωγραφικά διασπαρμένο σε όλο το νησί και συνιστά σημαντικό διοικητικό και αναπτυξιακό πόρο. Ταυτόχρονα όμως, η πολυδιάσπαση, η χρονολογική ετερογένεια και η διαφορετική λειτουργική φυσιογνωμία των ακινήτων αυξάνουν τις απαιτήσεις για συστηματική καταγραφή, τεχνική αποτίμηση, παρακολούθηση και στρατηγική αξιοποίηση. Συνεπώς, προκύπτει ανάγκη μετάβασης από μια κυρίως λογιστική και δηλωτική αποτύπωση της δημοτικής περιουσίας σε ένα ολοκληρωμένο, επικαιροποιημένο και λειτουργικό περιουσιολόγιο.

Αντίστοιχα, ως προς την υλικοτεχνική υποδομή, η εικόνα του Δήμου είναι μικτή. Από τη μία πλευρά, υπάρχει σημαντικό απόθεμα οχημάτων, μηχανημάτων, εξοπλισμού καθαριότητας και λοιπών παγίων, το οποίο επιτρέπει στον Δήμο να ανταποκρίνεται στις βασικές του λειτουργίες. Από την άλλη πλευρά, μέρος του στόλου, και ιδίως αρκετά από τα απορριμματοφόρα και τα οχήματα ειδικής χρήσης, εμφανίζεται παλαιό ή σε μεγάλο βαθμό αποσβεσμένο, γεγονός που υποδηλώνει αυξημένες ανάγκες συντήρησης, τεχνικής παρακολούθησης και σταδιακής αντικατάστασης. Θετική εξέλιξη αποτελεί η πρόσφατη ανανέωση μέρους του εξοπλισμού καθαριότητας και των απορριμματοφόρων, καθώς και ο σχεδιασμός περαιτέρω ενίσχυσης με συστήματα συμπίεσης και συναφή μέσα. Παρά ταύτα, η βιώσιμη λειτουργία της υπηρεσίας καθαριότητας και γενικότερα των επιχειρησιακών υπηρεσιών του Δήμου προϋποθέτει

μακροπρόθεσμο σχεδιασμό ανανέωσης του στόλου, προληπτική συντήρηση και καλύτερη παρακολούθηση διαθεσιμότητας και κόστους χρήσης.

Στο πεδίο των οικονομικών στοιχείων, προκύπτει ότι ο Δήμος διαθέτει ένα μίγμα εσόδων που στηρίζεται τόσο σε θεσμοθετημένους πόρους όσο και σε ίδια έσοδα με σημαντική συνεισφορά, αλλά και αυξημένες απαιτήσεις διαχείρισης. Οι κρατικές μεταβιβάσεις παρέχουν ένα βασικό επίπεδο σταθερότητας, ενώ κατηγορίες όπως τα μισθώματα από λατομεία και αμμοληψία, τα τουριστικά τέλη και λοιπά ίδια έσοδα ενσωματώνουν σημαντικές δυνατότητες, αλλά και μεγαλύτερο διοικητικό κίνδυνο ως προς την πραγματική είσπραξη. Η διαφορά μεταξύ προϋπολογιστικών προβλέψεων και προβλεπόμενης εκτέλεσης, ιδίως κατά το 2025, αναδεικνύει ότι η πρόκληση για τον Δήμο δεν είναι μόνο η κατάρτιση ενός φιλόδοξου προϋπολογισμού, αλλά κυρίως η ικανότητα εκτέλεσης αυτού. Αντίστοιχα, στο σκέλος των δαπανών, σημαντικά βάρη όπως ο ηλεκτροφωτισμός, οι εισφορές προς φορείς διαχείρισης αποβλήτων και οι δαπάνες πολιτικής προστασίας υποδεικνύουν ότι ο Δήμος χρειάζεται ενισχυμένους μηχανισμούς κοστολόγησης, ιεράρχησης προτεραιοτήτων και ελέγχου αποκλίσεων.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου Θάσου δεν αποτελεί ζήτημα αποσπασματικών παρεμβάσεων, αλλά προϋποθέτει μια συνολική και πολυεπίπεδη προσέγγιση. Πρώτον, απαιτείται ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, με έμφαση στην κάλυψη κρίσιμων κενών θέσεων τόσο σε επιτελικές όσο και σε επιχειρησιακές ειδικότητες. Δεύτερον, απαιτείται εκσυγχρονισμός και καλύτερη διαχείριση της υλικοτεχνικής υποδομής, κυρίως σε ό,τι αφορά τον στόλο οχημάτων, τον εξοπλισμό καθαριότητας και τα πάγια μέσα πεδίου. Τρίτον, χρειάζεται συστηματικότερη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, μέσω πλήρους καταγραφής, τεχνικής αποτίμησης, ψηφιακής οργάνωσης και ιεράρχησης δυνατοτήτων αξιοποίησης. Τέταρτον, απαιτείται ενίσχυση της οικονομικής διοίκησης και της ικανότητας εκτέλεσης, με καλύτερη παρακολούθηση εσόδων, απαιτήσεων, δαπανών, δεσμεύσεων και ταμειακών ροών.

Συνολικά, ο Δήμος Θάσου διαθέτει ένα αναγνωρίσιμο θεσμικό και οργανωτικό υπόβαθρο, σημαντικό περιουσιακό και υλικοτεχνικό απόθεμα και σαφές πεδίο διοικητικής δράσης. Εντούτοις, οι πιέσεις που προκύπτουν από την υποστελέχωση, τη νησιωτικότητα, την πολυκεντρική γεωγραφική διάρθρωση, την έντονη εποχικότητα και την ανάγκη ωρίμανσης και εκτέλεσης παρεμβάσεων, καθιστούν αναγκαία την ανάδειξη της διοικητικής ενίσχυσης ως στρατηγικής προτεραιότητας της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Υπό το πρίσμα αυτό, η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου δεν συνιστά μόνο εσωτερικό οργανωτικό στόχο, αλλά βασική προϋπόθεση για την ποιότητα των υπηρεσιών, την αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, την επιτυχή υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και, τελικά, για τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Θάσου.

5.6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

5.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται η ολοκληρωμένη αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Θάσου, μέσω της μεθοδολογίας της Ανάλυσης SWOT. Η προσέγγιση αυτή στοχεύει στην επιστημονικά τεκμηριωμένη διάγνωση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών του Δήμου, καθώς και στον εντοπισμό των εξωτερικών παραγόντων – ευκαιριών και απειλών – που επηρεάζουν τον αναπτυξιακό του σχεδιασμό. Η ανάλυση οργανώνεται σε θεματικούς τομείς, οι οποίοι αντανακλούν κρίσιμες διαστάσεις της τοπικής ανάπτυξης: περιβάλλον και ποιότητα ζωής, κοινωνική πολιτική και ανθρώπινο κεφάλαιο, τοπική οικονομία και απασχόληση, καθώς και η διοικητική ικανότητα του Δήμου. Μέσω της σύνθεσης των επιμέρους πορισμάτων, προσδιορίζονται τα κρίσιμα ζητήματα που θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητες για τον μελλοντικό επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου.

5.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Η Ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού που βοηθά έναν δήμο να αξιολογήσει την τρέχουσα κατάσταση του και να προγραμματίσει μελλοντικές δράσεις. Τη σημερινή εποχή, τόσο ο ιδιωτικός, όσο και ο δημόσιος τομέας παγκοσμίως, διεξάγουν αναλύσεις για να αξιολογήσουν τις συνθήκες και το περιβάλλον για στρατηγικό σχεδιασμό. Κάθε φορέας δραστηριοποιείται σε συγκεκριμένο πλαίσιο (μικρού ή μεγάλους εύρους), το οποίο επιτρέπει την κατανόηση του περιβάλλοντος που επηρεάζει και επηρεάζεται. Σε αυτό το πλαίσιο πραγματοποιούνται έρευνες για την αξιολόγηση των αναγκών και των τάσεων της αγοράς, με σκοπό τον προγραμματισμό του μελλοντικού στρατηγικού σχεδιασμού. Η Ανάλυση SWOT περιλαμβάνει την εξέταση τεσσάρων (4) βασικών παραμέτρων.

- Δυνατά σημεία (Strengths): Ο Δήμος πρέπει να εστιάσει και να βελτιώσει τα δυνατά του σημεία προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του, εστιάζοντας στο θεμελιώδες ανταγωνιστικό του πλεονέκτημα και στην βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Η παράμετρος αυτή λογίζεται ως ένας εσωτερικός παράγοντας. Ενδεικτικά δυνατά σημεία μπορεί να είναι οι φυσικοί πόροι, υποδομές, οικονομικές δυνατότητες και ανθρώπινο δυναμικό.
- Αδυναμίες (Weaknesses): Αυτή η παράμετρος υποδηλώνει και προσδιορίζει τα γνωρίσματα τα οποία λείπουν ή δεν είναι σε θέση να επιτύχει ο φορέας. Ενδεικτικές αδυναμίες μπορεί να η κακή κτιριακή κατάσταση του Δήμου, η έλλειψη προσωπικού / εξειδικευμένου προσωπικού ή άλλα εσωτερικά δομικά προβλήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν. Αυτή η παράμετρος είναι, επίσης, ένας εσωτερικός παράγοντας.

- Ευκαιρίες (Opportunities): Αυτός είναι ένας εξωτερικός παράγοντας, καθώς σχετίζεται άμεσα με το εξωτερικό περιβάλλον του φορέα, μέσω του οποίου ο Δήμος δύναται να επιτύχει στόχους με την προϋπόθεση ότι ακολουθεί συνετές κινήσεις. Ενδεικτικές ευκαιρίες προκύπτουν στην περίπτωση όπου ο φορέας μπορεί να επωφεληθεί από ευνοϊκές κυβερνητικές αποφάσεις, χρηματοδοτικά προγράμματα, τεχνολογικές εξελίξεις, νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, έργα συναρμόδιων φορέων κλπ.
- Απειλές (Threats): Αυτός είναι ένας εξωτερικός παράγοντας, δεδομένου ότι ο Δήμος δεν έχει τον έλεγχο των απειλών, οι οποίες μπορούν να δημιουργήσουν αβεβαιότητα. Αυτή η αβεβαιότητα έχει αρνητικό αντίκτυπο. Ενδεικτικές απειλές είναι οι κοινωνικο–οικονομικές αναταραχές από κυβερνητικές πολιτικές, οικολογικές καταστροφές, δημογραφικές αλλαγές, ανταγωνισμός από άλλες περιοχές, ακραία καιρικά φαινόμενα κλπ.

Η Ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) συνιστά ένα θεμελιώδες εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού στη δημόσια διοίκηση και ειδικότερα στον σχεδιασμό Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πρόκειται για μια συστηματική μεθοδολογική προσέγγιση που επιτρέπει την ολοκληρωμένη αποτύπωση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος ενός Δήμου, εντοπίζοντας κρίσιμους τομείς παρέμβασης και διαμορφώνοντας το στρατηγικό του ορίζοντα.

Η Ανάλυση SWOT λειτουργεί ως εργαλείο διαγνωστικού χαρακτήρα, επιτρέποντας την:

- Αντικειμενική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης: Μέσω της καταγραφής ισχυρών και αδύναμων σημείων, προσφέρει μια ακριβή εικόνα των υποδομών, των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών και της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.
- Στοχευμένη ανάδειξη αναπτυξιακών ευκαιριών: Αναγνωρίζονται εξωτερικοί παράγοντες που μπορούν να ενισχύσουν την τοπική ανάπτυξη, να στηρίξουν επενδυτικές πρωτοβουλίες ή να προωθήσουν κοινωνικές πολιτικές.
- Προετοιμασία για την αντιμετώπιση κινδύνων και απειλών: Η ανάλυση επιτρέπει την πρώιμη ανίχνευση παραγόντων που ενδέχεται να αναστείλουν την πρόοδο ή να υποβαθμίσουν την κοινωνική και οικονομική ζωή της περιοχής.

Επιπλέον, η εφαρμογή της Ανάλυσης SWOT:

- Ενισχύει τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων από τις δημοτικές αρχές, προσδίδοντας σαφή προσανατολισμό στη χάραξη πολιτικών.
- Διευκολύνει τη διαμόρφωση στοχευμένων αξόνων προτεραιότητας στο πλαίσιο εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ. ΕΣΠΑ).

- Καλλιεργεί συνθήκες συμμετοχικού σχεδιασμού και διαφάνειας, ενισχύοντας τη θεσμική λογοδοσία και τη συμπερίληψη κοινωνικών εταίρων και πολιτών στη διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου.

Συνολικά, η Ανάλυση SWOT αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της στρατηγικής σχεδίασης, συμβάλλοντας στη βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης, στην αποδοτικότερη κατανομή πόρων, στην ευθυγράμμιση με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τοπικών κοινοτήτων απέναντι σε διαρκώς εξελισσόμενες προκλήσεις.

5.6.2.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

5.6.2.1.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

1.S.1 Εκτεταμένη δασική και ημιφυσική κάλυψη με υψηλή οικοσυστημική λειτουργικότητα (ρύθμιση απορροής, αντιδιαβρωτική προστασία, σταθεροποίηση πρανών).

1.S.2 Πολυεπίπεδο θεσμικό καθεστώς προστασίας (Natura 2000 και εθνικά καθεστώτα) που διασφαλίζει σαφείς όρους χωρικής συμβατότητας παρεμβάσεων.

1.S.3 Τεκμηριωμένη τεχνική αποτύπωση κλιματικών και υδρογεωμορφολογικών παραμέτρων κινδύνου (θερμικό φορτίο, ανομβρία, αιχμιαίες απορροές, παράκτιοι κίνδυνοι).

1.S.4 Λειτουργούσες υποδομές συλλογής / επεξεργασίας αστικών λυμάτων και θεσμικά συγκροτημένος φορέας ύδρευσης–αποχέτευσης (ΔΕΥΑΘ).

1.S.5 Διακριτό χωρικό πρότυπο οργάνωσης χρήσεων (ορεινό εσωτερικό – παράκτιος δακτύλιος) που επιτρέπει στοχευμένη ιεράρχηση έργων και υπηρεσιών.

1.S.6 Παρουσία λειτουργικών λιμενικών πυλών και φορέα διαχείρισης λιμενικών υποδομών (ΔΛΤΘ), κρίσιμων για την επιχειρησιακή συνέχεια του νησιωτικού συστήματος.

1.S.7 Στρατηγικός γεωπόρος (μαρμαροφορία) με δυνατότητα σύνδεσης παραγωγικής δραστηριότητας και ανάδειξης γεωκληρονομιάς, υπό σαφείς κανονιστικούς και περιβαλλοντικούς περιορισμούς.

1.S.8 Η προτεινόμενη υπεράκτια υποδομή μόνιμης γεωλογικής αποθήκευσης CO_2, σε συνδυασμό με τις θεσμοθετημένες διαδικασίες αδειοδότησης και εποπτείας, παρέχει βάση για συστηματικό έλεγχο (γραμμή βάσης–monitoring) και για ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου στη θαλάσσια διαχείριση.

5.6.2.1.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

1.W.1 Δομική εποχικότητα φορτίων και συγκέντρωση πιέσεων στη θερινή περίοδο (ύδρευση, απορρίμματα, κυκλοφορία, δημόσιος χώρος).

1.W.2 Υδρολογική ευαλωτότητα λόγω μικρών και απότομων λεκανών απορροής, με αυξημένη πιθανότητα αιχμιαίων πλημμυρικών παροχών και μεταφοράς φερτών.

1.W.3 Χωρική συμπίεση / συνύπαρξη αστικών, τουριστικών, μεταφορικών και λιμενικών λειτουργιών στην παράκτια ζώνη, με αυξημένες λειτουργικές ασυμβατότητες.

1.W.4 Αυξημένο ποσοστό αδιαπέρατων επιφανειών σε ζώνες συγκέντρωσης δραστηριοτήτων, με αρνητική επίδραση στη διαχείριση ομβρίων και στην πλημμυρική απόκριση.

1.W.5 Εξάρτηση τελικής διάθεσης αποβλήτων από εξωνησιωτικές υποδομές, με συνέπειες στο κόστος και στην επιχειρησιακή αξιοπιστία της αλυσίδας διαχείρισης.

1.W.6 Πολυπλοκότητα και εκτεταμένη ανάπτυξη δικτύων ύδρευσης με πολλαπλές υδροληψίες, που αυξάνει απαιτήσεις ελέγχου απωλειών, ποιότητας και ενεργειακού κόστους.

1.W.7 Ανάγκη περαιτέρω ολοκλήρωσης / βελτιστοποίησης συστημάτων αποχέτευσης (ορθότητα συνδέσεων, περιορισμός εισροών / παράσιτων ροών) σε περιοχές αυξημένης περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

1.W.8 Αυξημένες απαιτήσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης και χωρικής συμβατότητας σε ζώνες εξορυκτικών χρήσεων, λόγω δυνητικών οχλήσεων και τοπιακών επιπτώσεων.

1.W.9 Η υψηλή τεχνική εξειδίκευση του έργου αποθήκευσης CO_2 και η άνιση πρόσβαση σε πρωτογενή δεδομένα περιορίζουν την ικανότητα του Δήμου να αξιολογεί ανεξάρτητα κρίσιμους κινδύνους (π.χ. ακεραιότητα παλαιών γεωτρήσεων, όρια πιέσεων, μακροχρόνιες υποχρεώσεις / ευθύνη).

5.6.2.1.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

1.O.1 Συστηματική χαρτογράφηση επικινδυνότητας και τεχνική ιεράρχηση παρεμβάσεων σε ρέματα / εκβολές / διασταυρώσεις με υποδομές, βάσει γεωχωρικής ανάλυσης και υδρολογικής τεκμηρίωσης.

1.O.2 Ενσωμάτωση μέτρων κλιματικής προσαρμογής στις δημοτικές λειτουργίες (θερμική άνεση, διαχείριση θερινής ζήτησης, επιχειρησιακή ετοιμότητα πολιτικής προστασίας).

1.O.3 Αναδιάρθρωση διαχείρισης στερεών αποβλήτων: ενίσχυση χωριστής συλλογής, βελτιστοποίηση δρομολογίων και εγκαθίδρυση μετρήσιμης παρακολούθησης επιδόσεων.

1.O.4 Ωρίμανση / εκσυγχρονισμός δικτύων αποχέτευσης και ΕΕΛ, με στόχο σταθερή κανονιστική συμμόρφωση και προστασία παράκτιων υδάτων.

1.O.5 Ολοκληρωμένη παράκτια διαχείριση συμβατή με στόχους διατήρησης (ρύθμιση αγκυροβολίας, πρόληψη ρύπανσης, προστασία ευαίσθητων θαλάσσιων ενδιαιτημάτων).

1.Ο.6 Ανάπτυξη θεματικών προϊόντων χαμηλής όχλησης (γεωτουρισμός, δίκτυα πεζοπορίας) με κανόνες πρόσβασης, ασφάλειας και προστασίας πόρων.

1.Ο.7 Εφαρμογή τηλεμετρίας / ψηφιακής παρακολούθησης σε κρίσιμες υποδομές (ύδρευση, αντλιοστάσια, λειτουργία ΕΕΛ) για μείωση βλαβών και αύξηση αξιοπιστίας.

1.Ο.8 Στοχευμένες παρεμβάσεις αναβάθμισης δημόσιου χώρου σε ζώνες αιχμής (πεζή ασφάλεια, φωτισμός, οργάνωση ροών) με υψηλή λειτουργική απόδοση.

1.Ο.9 Η υλοποίηση έργου γεωλογικής αποθήκευσης CO_2 σε άμεση γειτνίαση με τη Θάσο δημιουργεί ευκαιρία διεκδίκησης πόρων και συνεργασιών με ερευνητικούς φορείς για ανεξάρτητη περιβαλλοντική τεκμηρίωση και συνεχή θαλάσσια παρακολούθηση, ενισχύοντας την προστασία του φυσικού κεφαλαίου και την εμπιστοσύνη των πολιτών.

5.6.2.1.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

1.Τ.1 Ενίσχυση θερμικών ακροτήτων και θερινής ξηρασίας με σωρευτικές επιπτώσεις σε ύδρευση, ενέργεια, δημόσια υγεία και τουριστική φέρουσα ικανότητα.

1.Τ.2 Αυξημένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών με δευτερογενείς επιπτώσεις (διάβρωση, φερτά, υποβάθμιση «φυσικής υποδομής»).

1.Τ.3 Έντονα υετικά επεισόδια με αιχμιαίες απορροές και υδραυλικές αστοχίες σε κρίσιμα τεχνικά σημεία (οχετοί, διαβάσεις, εκβολές).

1.Τ.4 Υποβάθμιση παράκτιων / θαλάσσιων οικοσυστημάτων λόγω σωρευτικών πιέσεων χρήσεων και σημειακών / διάχυτων ρυπάνσεων.

1.Τ.5 Κίνδυνος καθυστερήσεων και υπερβάσεων κόστους λόγω κανονιστικών απαιτήσεων και αδειοδοτικής πολυπλοκότητας σε προστατευόμενες ζώνες.

1.Τ.6 Επιχειρησιακή αστάθεια από διακοπές θαλάσσιων μεταφορών ή περιορισμούς εξωνησιωτικών υποδομών, με επιπτώσεις σε τροφοδοσία και διαχείριση αποβλήτων.

1.Τ.7 Αυξημένη πίεση στους υδατικούς πόρους κατά την αιχμή, με κίνδυνο ποσοτικών / ποιοτικών ελλειμμάτων και κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις.

1.Τ.8 Ενίσχυση συγκρούσεων χρήσεων γης (τουρισμός–εξόρυξη–προστασία) με κίνδυνο θεσμικών εμπλοκών, καθυστερήσεων και μειωμένης κοινωνικής αποδοχής.

1.Τ.9 Η χωροθέτηση υπεράκτιας βιομηχανικής δραστηριότητας αποθήκευσης CO_2 κοντά στο νησί μπορεί να επιφέρει αρνητικό αποτύπωμα στην εικόνα του προορισμού και στη λειτουργία τουρισμού / αλιείας λόγω κοινωνικής πόλωσης, πιθανών περιορισμών χρήσεων θαλάσσιου χώρου ή / και συμβάντος που θα εντείνει την αντίληψη περιβαλλοντικού κινδύνου.

5.6.2.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

5.6.2.2.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

2.S.1 Λειτουργία δομών «πρώτης γραμμής» κοινωνικής προστασίας (ΚΑΠΗ, «Βοήθεια στο Σπίτι», Κέντρο Κοινότητας) που συγκροτούν λειτουργικό πυρήνα κοινωνικής συνοχής σε περιβάλλον γήρανσης και χωρικής διασποράς.

2.S.2 Χωρικά κατανεμημένο δίκτυο προσχολικής φροντίδας (Λιμένας–Λιμενάρια–Πρίνος) που μειώνει ακτίνες μετακίνησης και στηρίζει οικογένειες / απασχόληση.

2.S.3 Πολυκεντρικό δίκτυο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε κύριους και δευτερεύοντες οικισμούς, που ενισχύει εδαφική συνοχή και προσβασιμότητα.

2.S.4 Ιεραρχημένη οργάνωση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λιμένας–Λιμενάρια–Πρίνος) με περιορισμό υπερβολικών καθημερινών μετακινήσεων μαθητών.

2.S.5 Ύπαρξη Κέντρου Υγείας Πρίνου ως βασικού κόμβου ΠΦΥ και διαχείρισης επειγόντων σε νησιωτικές συνθήκες.

2.S.6 Δυνατότητα πρόσβασης σε δευτεροβάθμια / τριτοβάθμια περίθαλψη μέσω διασύνδεσης με Γ.Ν. Καβάλας.

2.S.7 Υψηλής αναγνωρισιμότητας πολιτιστικό απόθεμα (Αρχαία Θάσος / Λιμένας, Αλυκή, μουσεία, παραδοσιακοί οικισμοί) με διττή αξία: ταυτότητα και τουριστική ζήτηση.

2.S.8 Παρουσία κλειστής αθλητικής εγκατάστασης (Λιμένας) που επιτρέπει προγραμματισμό αθλητισμού και εκτός θερινής αιχμής.

5.6.2.2.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

2.W.1 Μονοκεντρική χωροθέτηση κρίσιμων δομών για ηλικιωμένους (ΚΑΠΗ στον Λιμένα), χωρίς ισοδύναμα αποκεντρωμένα σημεία εξυπηρέτησης / κινητές δράσεις για ορεινούς και απομακρυσμένους οικισμούς.

2.W.2 Υψηλή εξάρτηση προσχολικής φροντίδας από δημοτικές δομές, με αυξημένο διοικητικό / οικονομικό βάρος (επάρκεια θέσεων, στελέχωση, αδειοδότηση / ασφάλεια).

2.W.3 Κατακερματισμός τεχνικής συντήρησης πρωτοβάθμιων σχολικών μονάδων λόγω πλήθους κτιριακών σημείων και αυξημένων αναγκών μικροπαρεμβάσεων (Η/Μ, αυλές, προσβασιμότητα).

2.W.4 Επιχειρησιακή επιβάρυνση κατ’ οίκον φροντίδας λόγω χωρικής διασποράς (χρόνοι μετακίνησης, ανάγκη τομεοποίησης / δρομολογίων, δυσκολία κάλυψης σε αιχμές ή απουσίες προσωπικού).

2.W.5 Διαρθρωτική τρωτότητα επείγουσας φροντίδας λόγω «αλυσίδας χρόνου» (ενδονησιωτική πρόσβαση + θαλάσσια διακομιδή + συνέχεια προς νοσοκομείο).

2.W.6 Απότομες μεταβολές φορτίων λόγω τουριστικής εποχικότητας (υγεία, καθαριότητα, πολιτισμός, αθλητισμός, κυκλοφορία), που δυσχεραίνουν σταθερή ποιότητα υπηρεσιών.

2.W.7 Πολιτιστικό απόθεμα συνεπάγεται θεσμικούς / τεχνικούς περιορισμούς σε έργα (αναπλάσεις, δίκτυα, οδοποιία) με κίνδυνο καθυστερήσεων / κόστους χωρίς έγκαιρο συντονισμό.

2.W.8 Φθορές / βανδαλισμοί σε αθλητικές εγκαταστάσεις, ενδεικτικοί ελλείψεων φύλαξης, ελέγχου πρόσβασης και τυποποιημένης διαχείρισης χρήσεων.

5.6.2.2.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

2.O.1 Ολοκλήρωση / διαλειτουργικότητα δομών κοινωνικής πολιτικής (Κέντρο Κοινότητας ως κόμβος διαχείρισης περιστατικών–παραπομπών, σύνδεση με «Βοήθεια στο Σπίτι», στοχευμένη χαρτογράφηση αναγκών).

2.O.2 Ανάπτυξη κινητών / αποκεντρωμένων παρεμβάσεων για ηλικιωμένους, με στόχο τη μείωση χωρικών ανισοτήτων.

2.O.3 Προληπτικός τεχνικός προγραμματισμός αναβαθμίσεων σχολικών υποδομών (ασφάλεια, προσβασιμότητα, ενεργειακή απόδοση) για ενίσχυση ελκυστικότητας μόνιμης κατοίκησης.

2.O.4 Αξιοποίηση ΕΠΑ.Λ. για ανάπτυξη τοπικού ανθρώπινου κεφαλαίου (τουρισμός, τεχνικά επαγγέλματα, ψηφιακές / πράσινες δεξιότητες) σε συνέργεια με την τοπική οικονομία.

2.O.5 Σχεδιασμός πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν «πύλες» (Λιμένας / Σκάλα Πρίνου) με ενδοχώρα, για διασπορά ροών και επιμήκυνση εμπειρίας.

2.O.6 Θεσμοθέτηση ενιαίου πλαισίου διοργάνωσης εκδηλώσεων (ημερολόγιο, πρωτόκολλα, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, καθαριότητα, ασφάλεια) ώστε να μειωθεί το κόστος ad hoc διαχείρισης στην αιχμή.

2.O.7 Συγκρότηση επικαιροποιημένου Μητρώου Αθλητικών Υποδομών και ετήσιου προγράμματος συντήρησης / αναβαθμίσεων για προβλεψιμότητα διαθεσιμότητας.

2.O.8 Βελτίωση επιχειρησιακής ετοιμότητας υγείας μέσω πρωτοκόλλων συντονισμού με ΕΚΑΒ / ακτοπλοΐα και τοπικών μέτρων υποστήριξης πρόσβασης (σήμανση, ρυθμίσεις κυκλοφορίας, σχέδια μαζικών συμβάντων).

5.6.2.2.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

2.T.1 Επιτάχυνση δημογραφικής γήρανσης με αύξηση ζήτησης κατ’ οίκον φροντίδας και κοινωνικών υπηρεσιών, με κίνδυνο υπερφόρτωσης χωρίς ενίσχυση πόρων / στελέχωσης.

2.T.2 Κλιμάκωση θερινής αιχμής αυξάνει περιστατικά υγείας / ατυχήματα και πιέζει το σύστημα επειγόντων, όπου ο χρόνος διακομιδής εκτός νησιού αποτελεί κρίσιμο παράγοντα κινδύνου.

2.T.3 Αστάθεια ακτοπλοϊκής διασύνδεσης ή διαθεσιμότητας μέσων διακομιδής δύναται να μετατρέψει υγειονομικά συμβάντα σε υψηλού ρίσκου.

2.T.4 Υποχρηματοδότηση ή δυσκολία προσέλκυσης (ιδίως εξειδικευμένου) προσωπικού σε νησιωτικό περιβάλλον υποβαθμίζει ποιότητα / συνέχεια υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας, ΠΦΥ και εκπαίδευσης.

2.T.5 Φθορά μνημείων από παράκτιο περιβάλλον, υπερ–επισκεψιμότητα και άναρχη χρήση φυσικών αξιοθέατων, με κίνδυνο υποβάθμισης του πόρου.

2.T.6 Κυκλοφοριακή συμφόρηση και άναρχη στάθμευση σε κόμβους πολιτισμού / λατρείας / αξιοθέατων αυξάνουν ατυχηματικότητα και λειτουργικό κόστος.

2.T.7 Κλιματικοί κίνδυνοι (καύσωνες, έντονα όμβρια σε κλίσεις, μικροκατολισθήσεις / διαβρώσεις) επηρεάζουν υποδομές ενδοχώρας και πρόσβαση σε οικισμούς / σχολεία / χώρους επίσκεψης.

2.T.8 Επανάληψη βανδαλισμών σε αθλητικές εγκαταστάσεις αυξάνει κόστος αποκατάστασης και μειώνει διαθεσιμότητα για σχολεία / συλλόγους, με κοινωνικές επιπτώσεις.

5.6.2.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

5.6.2.3.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

3.S.1 Ισχυρό νησιωτικό–τουριστικό παραγωγικό πρότυπο με κυριαρχία τριτογενούς ως κύριου μηχανισμού εισοδήματος και απασχόλησης.

3.S.2 Περιφερειακή υπεροχή σε αφίξεις και ιδίως σε διανυκτερεύσεις, με υψηλή συμμετοχή αλλοδαπών (διεθνοποιημένη ζήτηση).

3.S.3 Υψηλή πολυδραστηριότητα επιχειρήσεων (πολλαπλοί ΚΑΔ) ως προσαρμοστικός μηχανισμός σε περιβάλλον εποχικότητας.

3.S.4 Υφιστάμενος δευτερογενής πυρήνας κατασκευών / τεχνικών δραστηριοτήτων που λειτουργεί ως κρίσιμη «υποδομή καθημερινότητας» και μειώνει κόστη / καθυστερήσεις σε νησιωτικό πλαίσιο.

3.S.5 Στρατηγικό πεδίο αγροδιατροφικής μεταποίησης που συνδέει τοπική πρώτη ύλη (ελιά / ελαιόλαδο, μέλι) με τουριστική κατανάλωση και εξωστρέφεια, αυξάνοντας προστιθέμενη αξία.

3.S.6 Πρωτογενής τομέας με εξειδικεύσεις (ελαιοκαλλιέργεια, μελισσοκομία) και συμπληρωματικές δραστηριότητες τεχνικής έντασης (λατομική, δασοπονία) που στηρίζουν την παραγωγική βάση.

5.6.2.3.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

3.W.1 Έντονη τριτογενοποίηση με δομική εξάρτηση από εποχική ζήτηση και από τη λειτουργική ικανότητα του προορισμού (πίεση αιχμής).

3.W.2 Πρωτογενής μικρής κλίμακας / οικογενειακός, με περιορισμένη μισθωτή απασχόληση και υψηλή εποχικότητα.

3.W.3 Γήρανση αγροτικού πληθυσμού και χαμηλή συμμετοχή νεότερων παραγωγών (έλλειμμα διαδοχής / ανανέωσης).

3.W.4 Μονοκαλλιεργητική διάρθρωση πρωτογενούς (κυριαρχία ελιάς) με περιορισμένη διαφοροποίηση (αροτραίες, σιτηρά) και οριακή, μη εξειδικευμένη αμπελουργία.

3.W.5 Δευτερογενής μικρής κλίμακας και συγκέντρωση μεταποίησης σε λίγες κατηγορίες προϊόντων, με ανάγκη θωράκισης ποιότητας / πιστοποίησης / αποθήκευσης / εφοδιαστικής.

3.W.6 Εξάρτηση αγοράς εργασίας από «εισαγόμενη» προσφορά εργασίας σε δραστηριότητες αιχμής, με πρακτικές δυσκολίες στέγασης / μετακίνησης / πρόσβασης σε υπηρεσίες.

3.W.7 Ανεργία κυρίως εποχική / κυκλική, συγκεντρωμένη σε φιλοξενία–εστίαση, με ένδειξη περιορισμένης σταθερότητας εκτός αιχμής.

3.W.8 Συγκέντρωση ανεργίας σε μεσαίες βαθμίδες εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια / επαγγελματική), που αποτελούν κορμό στελέχωσης του τριτογενούς: ανάγκη εφαρμοσμένης κατάρτισης και πιστοποιήσεων.

5.6.2.3.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

3.O.1 Ανάπτυξη «peak management» με στοχευμένες παρεμβάσεις σε απορρίμματα / καθαριότητα, ύδρευση–αποχέτευση, κυκλοφορία–στάθμευση, δημόσιο χώρο και μικρο–εφοδιαστική.

3.Ο.2 Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου μέσω θεματικού / ποιοτικού τουρισμού και ενίσχυσης δραστηριοτήτων εκτός αιχμής, ώστε να μειωθεί η εποχική τρωτότητα.

3.Ο.3 Σταθεροποίηση απασχόλησης μέσω προγραμμάτων συντήρησης / αναβάθμισης εκτός αιχμής ως «γέφυρα εργασίας» (ιδίως σε κατασκευές / τεχνικές υπηρεσίες).

3.Ο.4 Αναβάθμιση αγροδιατροφικής αλυσίδας αξίας με τυποποίηση ποιότητας, πιστοποίηση, αποθήκευση, τυποποίηση και κοινές λύσεις logistics / ελέγχων.

3.Ο.5 Διαφοροποίηση προϊόντων και αγορών πρωτογενούς / μεταποίησης για μείωση ευπάθειας μονο–εξειδίκευσης και αύξηση προστιθέμενης αξίας.

3.Ο.6 Μέτρα προσέλκυσης νεότερων παραγωγών και ενίσχυση συνεργασιών / σχημάτων που μειώνουν κατακερματισμό και αυξάνουν ανθεκτικότητα, ιδίως στην ελαιοκαλλιέργεια.

3.Ο.7 Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού ως «υποδομής»: εφαρμοσμένη κατάρτιση, πιστοποιήσεις, γλωσσικές / ψηφιακές δεξιότητες και οργανωμένες λύσεις στέγασης–μετακίνησης–διοικητικής υποστήριξης εργαζομένων.

5.6.2.3.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

3.Τ.1 Συστημικός κίνδυνος λόγω υψηλής εξάρτησης οικονομίας / απασχόλησης από χρονικά συμπιεσμένη τουριστική ζήτηση (ευπάθεια σε διακυμάνσεις ή σοκ ζήτησης).

3.Τ.2 Υποβάθμιση εικόνας / παραγωγικότητας προορισμού από πίεση αιχμής σε υποδομές και δημοτικές λειτουργίες (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, κυκλοφορία, δημόσιοι χώροι).

3.Τ.3 Κλιματικοί / παραγωγικοί κίνδυνοι σε συγκεντρωμένη αγροτική βάση (ελιά), με επιπτώσεις σε εισόδημα, μεταποίηση και τοπική κατανάλωση.

3.Τ.4 Ανταγωνισμός τιμής και αυξημένο μεταφορικό κόστος για τοπικά προϊόντα, που καθιστούν κρίσιμη τη διαφοροποίηση και την πιστοποιημένη ποιότητα.

3.Τ.5 Επιτάχυνση γήρανσης και έλλειψη διαδοχής στον πρωτογενή οδηγούν σε συρρίκνωση παραγωγικής βάσης και απώλεια τοπικής εφοδιαστικής επάρκειας.

3.Τ.6 Επιδείνωση ελλείψεων εργατικού δυναμικού αιχμής (ή αυξημένη εξάρτηση από εισροές) χωρίς αντιμετώπιση ζητημάτων στέγασης / μετακινήσεων / υποστήριξης.

3.Τ.7 Διαιώνιση εποχικής ανεργίας και αναντιστοιχίας δεξιοτήτων–ζήτησης, με κοινωνικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις.

5.6.2.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

5.6.2.4.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

4.S.1 Σαφές θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και κατανομή αρμοδιοτήτων (Καλλικράτης / Κλεισθένης και τροποποιήσεις), που υποστηρίζει διοικητική νομιμότητα και σταθερότητα λήψης αποφάσεων.

4.S.2 Ενιαίος μηχανισμός λήψης αποφάσεων μέσω Δημοτικής Επιτροπής για οικονομικά–διοικητικά–νομικά–αναπτυξιακά ζητήματα, με έμφαση σε ταχύτητα, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα.

4.S.3 Επικαιροποιημένος Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ 2021, τροποποίηση 2023) με αποτύπωση οργανωτικής διάρθρωσης και βασικών λειτουργιών / μονάδων.

4.S.4 Ύπαρξη κρίσιμων οριζόντιων μονάδων υποστήριξης (Νομική Υπηρεσία, Προγραμματισμός–Οργάνωση–Πληροφορική–Διαφάνεια, Εσωτερικός Έλεγχος) που ενισχύουν συμμόρφωση, έλεγχο και διοικητική ωρίμανση.

4.S.5 Αποκεντρωμένα σημεία εξυπηρέτησης / λειτουργιών (π.χ. ΚΕΠ Λιμεναρίων) που μειώνουν διοικητική απόσταση και βελτιώνουν πρόσβαση πολιτών / επιχειρήσεων.

4.S.6 Δυνατότητα ευέλικτης κατανομής προσωπικού βάσει αναγκών / προσόντων, κρίσιμη σε τουριστική αιχμή και σε έκτακτα γεγονότα.

5.6.2.4.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

4.W.1 Ενδείξεις περιορισμένης «ικανότητας εκτέλεσης» (υστέρηση εκτέλεσης 2025 έναντι διαμορφωθέντων πιστώσεων), που συνδέονται με ωρίμανση παρεμβάσεων, διαδικασίες ανάθεσης / συμβασιοποίησης και χρονισμό χρηματορροών.

4.W.2 Σημαντική απόκλιση μεταξύ πρόβλεψης κλεισίματος 2025 και στοχοθεσίας 2026: ανάγκη ενίσχυσης τεκμηρίωσης παραδοχών, παρακολούθησης εκτέλεσης και ενεργοποίησης διορθωτικών δράσεων.

4.W.3 Υψηλή απαίτηση από ίδια έσοδα (μισθώματα / εκμετάλλευση πόρων, τουριστικά τέλη), που προϋποθέτει ισχυρά μητρώα, διαδικασίες βεβαίωσης, έλεγχο συμμόρφωσης και αποτελεσματική είσπραξη.

4.W.4 Κεντροποίηση αποφάσεων σε ολιγομελές συλλογικό όργανο (Δημοτική Επιτροπή 5 μελών) με πιθανότητα δημιουργίας διοικητικού «στενωπού» σε περιόδους υψηλού φόρτου.

4.W.5 Εποχικότητα κρίσιμων εσόδων (π.χ. τέλος παρεπιδημούντων) αυξάνει μεταβλητότητα και απαιτεί πιο ώριμη πρόβλεψη, επιβολή και είσπραξη.

4.W.6 Εκτεταμένη χρήση εποχικού προσωπικού (έως 100 θέσεις ΙΔΟΧ / ΣΟΧ) αυξάνει κίνδυνο ασυνέχειας γνώσης και ανάγκη επαναλαμβανόμενης εκπαίδευσης / τυποποίησης διαδικασιών.

5.6.2.4.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

4.Ο.1 Εγκαθίδρυση ενιαίου μηχανισμού παρακολούθησης εκτέλεσης προϋπολογισμού με τακτική ανάλυση αποκλίσεων, αιτιολόγηση και διορθωτικές ενέργειες.

4.Ο.2 Εφαρμογή ελέγχου δεσμεύσεων και ταμειακού προγραμματισμού για μείωση κινδύνου υπερδεσμεύσεων και βελτιστοποίηση χρονισμού πληρωμών.

4.Ο.3 Στοχοθεσία εισπραξιμότητας και διακριτή διαχείριση απαιτήσεων (βεβαιωμένες αλλά μη εισπραχθείσες οφειλές) στις κρίσιμες κατηγορίες ιδίων εσόδων.

4.Ο.4 Ενίσχυση διαχείρισης συμβάσεων υψηλής βαρύτητας (μισθώσεις / εκμετάλλευση πόρων) με παρακολούθηση υποχρεώσεων και πληρότητα βεβαίωσης / είσπραξης.

4.Ο.5 Αξιοποίηση εθνικών / ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων μέσω συστηματικής ωρίμανσης έργων και χρήσης δομών / ομάδων διοίκησης έργου.

4.Ο.6 Ψηφιοποίηση και τυποποίηση ροών εξυπηρέτησης μέσω ΚΕΠ και πληροφοριακών συστημάτων, για μείωση χρόνων διεκπεραίωσης και αύξηση ιχνηλασιμότητας.

5.6.2.4.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

4.Τ.1 Κίνδυνος μη επίτευξης στοχοθεσίας 2026 χωρίς ενίσχυση μηχανισμών ωρίμανσης, διαγωνισμών, βεβαίωσης–είσπραξης και συστηματικής παρακολούθησης εκτέλεσης.

4.Τ.2 Μεταβλητότητα τουριστικών εσόδων και συμμόρφωσης υπόχρεων, με πιθανές ταμειακές πιέσεις και αποκλίσεις.

4.Τ.3 Εξάρτηση ιδίων ροών από συγκεκριμένες δραστηριότητες / συμβάσεις (π.χ. λατομεία / αμμοληψία) που αυξάνει έκθεση σε κλαδικές μεταβολές, καθυστερήσεις ή νομικές εμπλοκές.

4.Τ.4 Ανελαστικές δαπάνες (ενέργεια, εισφορές ΦΟΔΣΑ) που περιορίζουν δημοσιονομική ευελιξία και εντείνουν ανάγκη κοστολόγησης / ελέγχου κόστους.

4.Τ.5 Έκτακτα γεγονότα και αυξημένες ανάγκες πολιτικής προστασίας δύνανται να ανακατανείμουν πόρους και να επιβαρύνουν τη διοικητική ικανότητα υλοποίησης.

4.Τ.6 Υψηλή εξάρτηση από εποχικό προσωπικό μπορεί να μειώσει επιχειρησιακή συνέχεια και να αυξήσει λειτουργικά σφάλματα χωρίς ισχυρή τυποποίηση και εκπαίδευση.

5.6.3 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT

5.6.3.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ (SWOT)

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)
1.S.1 Εκτεταμένη δασική και ημιφυσική κάλυψη με υψηλή οικοσυστημική λειτουργικότητα (ρύθμιση απορροής, αντιδιαβρωτική προστασία, σταθεροποίηση πρανών).	**1.W.1** Δομική εποχικότητα φορτίων και συγκέντρωση πιέσεων στη θερινή περίοδο (ύδρευση, απορρίμματα, κυκλοφορία, δημόσιος χώρος).
1.S.2 Πολυεπίπεδο θεσμικό καθεστώς προστασίας (Natura 2000 και εθνικά καθεστώτα) που διασφαλίζει σαφείς όρους χωρικής συμβατότητας παρεμβάσεων.	**1.W.2** Υδρολογική ευαλωτότητα λόγω μικρών και απότομων λεκανών απορροής, με αυξημένη πιθανότητα αιχμιαίων πλημμυρικών παροχών και μεταφοράς φερτών.
1.S.3 Τεκμηριωμένη τεχνική αποτύπωση κλιματικών και υδρογεωμορφολογικών παραμέτρων κινδύνου (θερμικό φορτίο, ανομβρία, αιχμιαίες απορροές, παράκτιοι κίνδυνοι).	**1.W.3** Χωρική συμπίεση / συνύπαρξη αστικών, τουριστικών, μεταφορικών και λιμενικών λειτουργιών στην παράκτια ζώνη, με αυξημένες λειτουργικές ασυμβατότητες.
1.S.4 Λειτουργούσες υποδομές συλλογής / επεξεργασίας αστικών λυμάτων και θεσμικά συγκροτημένος φορέας ύδρευσης–αποχέτευσης (ΔΕΥΑΘ).	**1.W.4** Αυξημένο ποσοστό αδιαπέρατων επιφανειών σε ζώνες συγκέντρωσης δραστηριοτήτων, με αρνητική επίδραση στη διαχείριση ομβρίων και στην πλημμυρική απόκριση.
1.S.5 Διακριτό χωρικό πρότυπο οργάνωσης χρήσεων (ορεινό εσωτερικό – παράκτιος δακτύλιος) που επιτρέπει στοχευμένη ιεράρχηση έργων και υπηρεσιών.	**1.W.5** Εξάρτηση τελικής διάθεσης αποβλήτων από εξωνησιωτικές υποδομές, με συνέπειες στο κόστος και στην επιχειρησιακή αξιοπιστία της αλυσίδας διαχείρισης.
1.S.6 Παρουσία λειτουργικών λιμενικών πυλών και φορέα διαχείρισης λιμενικών υποδομών (ΔΛΤΘ), κρίσιμων για την επιχειρησιακή συνέχεια του νησιωτικού συστήματος.	**1.W.6** Πολυπλοκότητα και εκτεταμένη ανάπτυξη δικτύων ύδρευσης με πολλαπλές υδροληψίες, που αυξάνει απαιτήσεις ελέγχου απωλειών, ποιότητας και ενεργειακού κόστους.
1.S.7 Στρατηγικός γεωπόρος (μαρμαροφορία) με δυνατότητα σύνδεσης	**1.W.7** Ανάγκη περαιτέρω ολοκλήρωσης / βελτιστοποίησης συστημάτων αποχέτευσης

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)

παραγωγικής δραστηριότητας και ανάδειξης γεωκληρονομιάς, υπό σαφείς κανονιστικούς και περιβαλλοντικούς περιορισμούς.

1.S.8 Η προτεινόμενη υπεράκτια υποδομή μόνιμης γεωλογικής αποθήκευσης CO_2, σε συνδυασμό με τις θεσμοθετημένες διαδικασίες αδειοδότησης και εποπτείας, παρέχει βάση για συστηματικό έλεγχο (γραμμή βάσης–monitoring) και για ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου στη θαλάσσια διαχείριση.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

(ορθότητα συνδέσεων, περιορισμός εισροών / παράσιτων ροών) σε περιοχές αυξημένης περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

1.W.8 Αυξημένες απαιτήσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης και χωρικής συμβατότητας σε ζώνες εξορυκτικών χρήσεων, λόγω δυνητικών οχλήσεων και τοπιακών επιπτώσεων.

1.W.9 Η υψηλή τεχνική εξειδίκευση του έργου αποθήκευσης CO_2 και η άνιση πρόσβαση σε πρωτογενή δεδομένα περιορίζουν την ικανότητα του Δήμου να αξιολογεί ανεξάρτητα κρίσιμους κινδύνους (π.χ. ακεραιότητα παλαιών γεωτρήσεων, όρια πιέσεων, μακροχρόνιες υποχρεώσεις / ευθύνη).

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

1.O.1 Συστηματική χαρτογράφηση επικινδυνότητας και τεχνική ιεράρχηση παρεμβάσεων σε ρέματα / εκβολές / διασταυρώσεις με υποδομές, βάσει γεωχωρικής ανάλυσης και υδρολογικής τεκμηρίωσης.

1.O.2 Ενσωμάτωση μέτρων κλιματικής προσαρμογής στις δημοτικές λειτουργίες (θερμική άνεση, διαχείριση θερινής ζήτησης, επιχειρησιακή ετοιμότητα πολιτικής προστασίας).

1.O.3 Αναδιάρθρωση διαχείρισης στερεών αποβλήτων: ενίσχυση χωριστής συλλογής, βελτιστοποίηση δρομολογίων και

ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

1.T.1 Ενίσχυση θερμικών ακροτήτων και θερινής ξηρασίας με σωρευτικές επιπτώσεις σε ύδρευση, ενέργεια, δημόσια υγεία και τουριστική φέρουσα ικανότητα.

1.T.2 Αυξημένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών με δευτερογενείς επιπτώσεις (διάβρωση, φερτά, υποβάθμιση «φυσικής υποδομής»).

1.T.3 Έντονα υετικά επεισόδια με αιχμιαίες απορροές και υδραυλικές αστοχίες σε κρίσιμα τεχνικά σημεία (οχετοί, διαβάσεις, εκβολές).

1.T.4 Υποβάθμιση παράκτιων / θαλάσσιων οικοσυστημάτων λόγω σωρευτικών πιέσεων χρήσεων και σημειακών / διάχυτων ρυπάνσεων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

εγκαθίδρυση μετρήσιμης παρακολούθησης επιδόσεων.

1.Ο.4 Ωρίμανση / εκσυγχρονισμός δικτύων αποχέτευσης και ΕΕΛ, με στόχο σταθερή κανονιστική συμμόρφωση και προστασία παράκτιων υδάτων.

1.Ο.5 Ολοκληρωμένη παράκτια διαχείριση συμβατή με στόχους διατήρησης (ρύθμιση αγκυροβολίας, πρόληψη ρύπανσης, προστασία ευαίσθητων θαλάσσιων ενδιαιτημάτων).

1.Ο.6 Ανάπτυξη θεματικών προϊόντων χαμηλής όχλησης (γεωτουρισμός, δίκτυα πεζοπορίας) με κανόνες πρόσβασης, ασφάλειας και προστασίας πόρων.

1.Ο.7 Εφαρμογή τηλεμετρίας / ψηφιακής παρακολούθησης σε κρίσιμες υποδομές (ύδρευση, αντλιοστάσια, λειτουργία ΕΕΛ) για μείωση βλαβών και αύξηση αξιοπιστίας.

1.Ο.8 Στοχευμένες παρεμβάσεις αναβάθμισης δημόσιου χώρου σε ζώνες αιχμής (πεζή ασφάλεια, φωτισμός, οργάνωση ροών) με υψηλή λειτουργική απόδοση.

1.Ο.9 Η υλοποίηση έργου γεωλογικής αποθήκευσης CO_2 σε άμεση γειτνίαση με τη Θάσο δημιουργεί ευκαιρία διεκδίκησης πόρων και συνεργασιών με ερευνητικούς φορείς για ανεξάρτητη περιβαλλοντική τεκμηρίωση και συνεχή θαλάσσια παρακολούθηση, ενισχύοντας την προστασία του φυσικού κεφαλαίου και την εμπιστοσύνη των πολιτών.

ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

1.Τ.5 Κίνδυνος καθυστερήσεων και υπερβάσεων κόστους λόγω κανονιστικών απαιτήσεων και αδειοδοτικής πολυπλοκότητας σε προστατευόμενες ζώνες.

1.Τ.6 Επιχειρησιακή αστάθεια από διακοπές θαλάσσιων μεταφορών ή περιορισμούς εξωνησιωτικών υποδομών, με επιπτώσεις σε τροφοδοσία και διαχείριση αποβλήτων.

1.Τ.7 Αυξημένη πίεση στους υδατικούς πόρους κατά την αιχμή, με κίνδυνο ποσοτικών / ποιοτικών ελλειμμάτων και κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις.

1.Τ.8 Ενίσχυση συγκρούσεων χρήσεων γης (τουρισμός–εξόρυξη–προστασία) με κίνδυνο θεσμικών εμπλοκών, καθυστερήσεων και μειωμένης κοινωνικής αποδοχής.

1.Τ.9 Η χωροθέτηση υπεράκτιας βιομηχανικής δραστηριότητας αποθήκευσης CO_2 κοντά στο νησί μπορεί να επιφέρει αρνητικό αποτύπωμα στην εικόνα του προορισμού και στη λειτουργία τουρισμού / αλιείας λόγω κοινωνικής πόλωσης, πιθανών περιορισμών χρήσεων θαλάσσιου χώρου ή / και συμβάντος που θα εντείνει την αντίληψη περιβαλλοντικού κινδύνου.

5.6.3.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ (SWOT)

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)

2.S.1 Λειτουργία δομών «πρώτης γραμμής» κοινωνικής προστασίας (ΚΑΠΗ, «Βοήθεια στο Σπίτι», Κέντρο Κοινότητας) που συγκροτούν λειτουργικό πυρήνα κοινωνικής συνοχής σε περιβάλλον γήρανσης και χωρικής διασποράς.

2.S.2 Χωρικά κατανεμημένο δίκτυο προσχολικής φροντίδας (Λιμένας–Λιμενάρια–Πρίνος) που μειώνει ακτίνες μετακίνησης και στηρίζει οικογένειες / απασχόληση.

2.S.3 Πολυκεντρικό δίκτυο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε κύριους και δευτερεύοντες οικισμούς, που ενισχύει εδαφική συνοχή και προσβασιμότητα.

2.S.4 Ιεραρχημένη οργάνωση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λιμένας–Λιμενάρια–Πρίνος) με περιορισμό υπερβολικών καθημερινών μετακινήσεων μαθητών.

2.S.5 Ύπαρξη Κέντρου Υγείας Πρίνου ως βασικού κόμβου ΠΦΥ και διαχείρισης επειγόντων σε νησιωτικές συνθήκες.

2.S.6 Δυνατότητα πρόσβασης σε δευτεροβάθμια / τριτοβάθμια περίθαλψη μέσω διασύνδεσης με Γ.Ν. Καβάλας.

2.S.7 Υψηλής αναγνωρισιμότητας πολιτιστικό απόθεμα (Αρχαία Θάσος / Λιμένας, Αλυκή, μουσεία, παραδοσιακοί οικισμοί) με διττή αξία: ταυτότητα και τουριστική ζήτηση.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

2.W.1 Μονοκεντρική χωροθέτηση κρίσιμων δομών για ηλικιωμένους (ΚΑΠΗ στον Λιμένα), χωρίς ισοδύναμα αποκεντρωμένα σημεία εξυπηρέτησης / κινητές δράσεις για ορεινούς και απομακρυσμένους οικισμούς.

2.W.2 Υψηλή εξάρτηση προσχολικής φροντίδας από δημοτικές δομές, με αυξημένο διοικητικό / οικονομικό βάρος (επάρκεια θέσεων, στελέχωση, αδειοδότηση / ασφάλεια).

2.W.3 Κατακερματισμός τεχνικής συντήρησης πρωτοβάθμιων σχολικών μονάδων λόγω πλήθους κτιριακών σημείων και αυξημένων αναγκών μικροπαρεμβάσεων (Η / Μ, αυλές, προσβασιμότητα).

2.W.4 Επιχειρησιακή επιβάρυνση κατ’ οίκον φροντίδας λόγω χωρικής διασποράς (χρόνοι μετακίνησης, ανάγκη τομεοποίησης / δρομολογίων, δυσκολία κάλυψης σε αιχμές ή απουσίες προσωπικού).

2.W.5 Διαρθρωτική τρωτότητα επείγουσας φροντίδας λόγω «αλυσίδας χρόνου» (ενδονησιωτική πρόσβαση + θαλάσσια διακομιδή + συνέχεια προς νοσοκομείο).

2.W.6 Απότομες μεταβολές φορτίων λόγω τουριστικής εποχικότητας (υγεία, καθαριότητα, πολιτισμός, αθλητισμός, κυκλοφορία), που δυσχεραίνουν σταθερή ποιότητα υπηρεσιών.

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)

2.S.8 Παρουσία κλειστής αθλητικής εγκατάστασης (Λιμένας) που επιτρέπει προγραμματισμό αθλητισμού και εκτός θερινής αιχμής.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

2.W.7 Πολιτιστικό απόθεμα συνεπάγεται θεσμικούς / τεχνικούς περιορισμούς σε έργα (αναπλάσεις, δίκτυα, οδοποιία) με κίνδυνο καθυστερήσεων / κόστους χωρίς έγκαιρο συντονισμό.

2.W.8 Φθορές / βανδαλισμοί σε αθλητικές εγκαταστάσεις, ενδεικτικοί ελλείψεων φύλαξης, ελέγχου πρόσβασης και τυποποιημένης διαχείρισης χρήσεων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

2.O.1 Ολοκλήρωση / διαλειτουργικότητα δομών κοινωνικής πολιτικής (Κέντρο Κοινότητας ως κόμβος διαχείρισης περιστατικών–παραπομπών, σύνδεση με «Βοήθεια στο Σπίτι», στοχευμένη χαρτογράφηση αναγκών).

2.O.2 Ανάπτυξη κινητών / αποκεντρωμένων παρεμβάσεων για ηλικιωμένους, με στόχο τη μείωση χωρικών ανισοτήτων.

2.O.3 Προληπτικός τεχνικός προγραμματισμός αναβαθμίσεων σχολικών υποδομών (ασφάλεια, προσβασιμότητα, ενεργειακή απόδοση) για ενίσχυση ελκυστικότητας μόνιμης κατοίκησης.

2.O.4 Αξιοποίηση ΕΠΑ.Λ. για ανάπτυξη τοπικού ανθρώπινου κεφαλαίου (τουρισμός, τεχνικά επαγγέλματα, ψηφιακές / πράσινες δεξιότητες) σε συνέργεια με την τοπική οικονομία.

2.O.5 Σχεδιασμός πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν «πύλες» (Λιμένας / Σκάλα

ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

2.T.1 Επιτάχυνση δημογραφικής γήρανσης με αύξηση ζήτησης κατ’ οίκον φροντίδας και κοινωνικών υπηρεσιών, με κίνδυνο υπερφόρτωσης χωρίς ενίσχυση πόρων / στελέχωσης.

2.T.2 Κλιμάκωση θερινής αιχμής αυξάνει περιστατικά υγείας / ατυχήματα και πιέζει το σύστημα επειγόντων, όπου ο χρόνος διακομιδής εκτός νησιού αποτελεί κρίσιμο παράγοντα κινδύνου.

2.T.3 Αστάθεια ακτοπλοϊκής διασύνδεσης ή διαθεσιμότητας μέσων διακομιδής δύναται να μετατρέψει υγειονομικά συμβάντα σε υψηλού ρίσκου.

2.T.4 Υποχρηματοδότηση ή δυσκολία προσέλκυσης (ιδίως εξειδικευμένου) προσωπικού σε νησιωτικό περιβάλλον υποβαθμίζει ποιότητα / συνέχεια υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας, ΠΦΥ και εκπαίδευσης.

2.T.5 Φθορά μνημείων από παράκτιο περιβάλλον, υπερ–επισκεψιμότητα και

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)	ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)
Πρίνου) με ενδοχώρα, για διασπορά ροών και επιμήκυνση εμπειρίας.	άναρχη χρήση φυσικών αξιοθέατων, με κίνδυνο υποβάθμισης του πόρου.
2.O.6 Θεσμοθέτηση ενιαίου πλαισίου διοργάνωσης εκδηλώσεων (ημερολόγιο, πρωτόκολλα, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, καθαριότητα, ασφάλεια) ώστε να μειωθεί το κόστος ad hoc διαχείρισης στην αιχμή.	**2.T.6** Κυκλοφοριακή συμφόρηση και άναρχη στάθμευση σε κόμβους πολιτισμού / λατρείας / αξιοθέατων αυξάνουν ατυχηματικότητα και λειτουργικό κόστος.
2.O.7 Συγκρότηση επικαιροποιημένου Μητρώου Αθλητικών Υποδομών και ετήσιου προγράμματος συντήρησης / αναβαθμίσεων για προβλεψιμότητα διαθεσιμότητας.	**2.T.7** Κλιματικοί κίνδυνοι (καύσωνες, έντονα όμβρια σε κλίσεις, μικροκατολισθήσεις / διαβρώσεις) επηρεάζουν υποδομές ενδοχώρας και πρόσβαση σε οικισμούς / σχολεία / χώρους επίσκεψης.
2.O.8 Βελτίωση επιχειρησιακής ετοιμότητας υγείας μέσω πρωτοκόλλων συντονισμού με ΕΚΑΒ / ακτοπλοΐα και τοπικών μέτρων υποστήριξης πρόσβασης (σήμανση, ρυθμίσεις κυκλοφορίας, σχέδια μαζικών συμβάντων).	**2.T.8** Επανάληψη βανδαλισμών σε αθλητικές εγκαταστάσεις αυξάνει κόστος αποκατάστασης και μειώνει διαθεσιμότητα για σχολεία / συλλόγους, με κοινωνικές επιπτώσεις.

5.6.3.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (SWOT)

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)
3.S.1 Ισχυρό νησιωτικό–τουριστικό παραγωγικό πρότυπο με κυριαρχία τριτογενούς ως κύριου μηχανισμού εισοδήματος και απασχόλησης.	**3.W.1** Έντονη τριτογενοποίηση με δομική εξάρτηση από εποχική ζήτηση και από τη λειτουργική ικανότητα του προορισμού (πίεση αιχμής).
3.S.2 Περιφερειακή υπεροχή σε αφίξεις και ιδίως σε διανυκτερεύσεις, με υψηλή συμμετοχή αλλοδαπών (διεθνοποιημένη ζήτηση).	**3.W.2** Πρωτογενής μικρής κλίμακας / οικογενειακός, με περιορισμένη μισθωτή απασχόληση και υψηλή εποχικότητα.
3.S.3 Υψηλή πολυδραστηριότητα επιχειρήσεων (πολλαπλοί ΚΑΔ) ως	**3.W.3** Γήρανση αγροτικού πληθυσμού και χαμηλή συμμετοχή νεότερων παραγωγών (έλλειμμα διαδοχής / ανανέωσης).

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)

προσαρμοστικός μηχανισμός σε περιβάλλον εποχικότητας.

3.S.4 Υφιστάμενος δευτερογενής πυρήνας κατασκευών / τεχνικών δραστηριοτήτων που λειτουργεί ως κρίσιμη «υποδομή καθημερινότητας» και μειώνει κόστη / καθυστερήσεις σε νησιωτικό πλαίσιο.

3.S.5 Στρατηγικό πεδίο αγροδιατροφικής μεταποίησης που συνδέει τοπική πρώτη ύλη (ελιά / ελαιόλαδο, μέλι) με τουριστική κατανάλωση και εξωστρέφεια, αυξάνοντας προστιθέμενη αξία.

3.S.6 Πρωτογενής τομέας με εξειδικεύσεις (ελαιοκαλλιέργεια, μελισσοκομία) και συμπληρωματικές δραστηριότητες τεχνικής έντασης (λατομική, δασοπονία) που στηρίζουν την παραγωγική βάση.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

3.W.4 Μονοκαλλιεργητική διάρθρωση πρωτογενούς (κυριαρχία ελιάς) με περιορισμένη διαφοροποίηση και οριακή, μη εξειδικευμένη αμπελουργία.

3.W.5 Δευτερογενής μικρής κλίμακας και συγκέντρωση μεταποίησης σε λίγες κατηγορίες προϊόντων, με ανάγκη θωράκισης ποιότητας / πιστοποίησης / αποθήκευσης / εφοδιαστικής.

3.W.6 Εξάρτηση αγοράς εργασίας από «εισαγόμενη» προσφορά εργασίας σε δραστηριότητες αιχμής, με δυσκολίες στέγασης / μετακίνησης / πρόσβασης σε υπηρεσίες.

3.W.7 Ανεργία κυρίως εποχική / κυκλική, συγκεντρωμένη σε φιλοξενία–εστίαση, με ένδειξη περιορισμένης σταθερότητας εκτός αιχμής.

3.W.8 Συγκέντρωση ανεργίας σε μεσαίες βαθμίδες εκπαίδευσης, που αποτελούν κορμό στελέχωσης του τριτογενούς: ανάγκη εφαρμοσμένης κατάρτισης και πιστοποιήσεων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

3.O.1 Ανάπτυξη «peak management» με στοχευμένες παρεμβάσεις σε απορρίμματα / καθαριότητα, ύδρευση–αποχέτευση, κυκλοφορία–στάθμευση, δημόσιο χώρο και μικρο–εφοδιαστική.

3.O.2 Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου μέσω θεματικού / ποιοτικού τουρισμού και

ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

3.T.1 Συστημικός κίνδυνος λόγω υψηλής εξάρτησης οικονομίας / απασχόλησης από χρονικά συμπιεσμένη τουριστική ζήτηση (ευπάθεια σε διακυμάνσεις ή σοκ ζήτησης).

3.T.2 Υποβάθμιση εικόνας / παραγωγικότητας προορισμού από πίεση αιχμής σε υποδομές και δημοτικές

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)	ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)
ενίσχυσης δραστηριοτήτων εκτός αιχμής, ώστε να μειωθεί η εποχική τρωτότητα.	λειτουργίες (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, κυκλοφορία, δημόσιοι χώροι).
3.O.3 Σταθεροποίηση απασχόλησης μέσω προγραμμάτων συντήρησης / αναβάθμισης εκτός αιχμής ως «γέφυρα εργασίας» (ιδίως σε κατασκευές / τεχνικές υπηρεσίες).	**3.T.3** Κλιματικοί / παραγωγικοί κίνδυνοι σε συγκεντρωμένη αγροτική βάση (ελιά), με επιπτώσεις σε εισόδημα, μεταποίηση και τοπική κατανάλωση.
3.O.4 Αναβάθμιση αγροδιατροφικής αλυσίδας αξίας με τυποποίηση ποιότητας, πιστοποίηση, αποθήκευση, τυποποίηση και κοινές λύσεις logistics / ελέγχων.	**3.T.4** Ανταγωνισμός τιμής και αυξημένο μεταφορικό κόστος για τοπικά προϊόντα, που καθιστούν κρίσιμη τη διαφοροποίηση και την πιστοποιημένη ποιότητα.
3.O.5 Διαφοροποίηση προϊόντων και αγορών πρωτογενούς / μεταποίησης για μείωση ευπάθειας μονο–εξειδίκευσης και αύξηση προστιθέμενης αξίας.	**3.T.5** Επιτάχυνση γήρανσης και έλλειψη διαδοχής στον πρωτογενή οδηγούν σε συρρίκνωση παραγωγικής βάσης και απώλεια τοπικής εφοδιαστικής επάρκειας.
3.O.6 Μέτρα προσέλκυσης νεότερων παραγωγών και ενίσχυση συνεργασιών / σχημάτων που μειώνουν κατακερματισμό και αυξάνουν ανθεκτικότητα.	**3.T.6** Επιδείνωση ελλείψεων εργατικού δυναμικού αιχμής χωρίς αντιμετώπιση ζητημάτων στέγασης / μετακινήσεων / υποστήριξης.
3.O.7 Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού ως «υποδομής»: εφαρμοσμένη κατάρτιση, πιστοποιήσεις, γλωσσικές / ψηφιακές δεξιότητες και οργανωμένες λύσεις στέγασης–μετακίνησης–διοικητικής υποστήριξης εργαζομένων.	**3.T.7** Διαιώνιση εποχικής ανεργίας και αναντιστοιχίας δεξιοτήτων–ζήτησης, με κοινωνικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις.

5.6.3.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ (SWOT)

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)
4.S.1 Σαφές θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και κατανομή αρμοδιοτήτων (Καλλικράτης / Κλεισθένης και τροποποιήσεις), που	**4.W.1** Ενδείξεις περιορισμένης «ικανότητας εκτέλεσης» (υστέρηση εκτέλεσης 2025 έναντι διαμορφωθέντων πιστώσεων), που

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (STRENGTHS)

υποστηρίζει διοικητική νομιμότητα και σταθερότητα λήψης αποφάσεων.

4.S.2 Ενιαίος μηχανισμός λήψης αποφάσεων μέσω Δημοτικής Επιτροπής για οικονομικά–διοικητικά–νομικά–αναπτυξιακά ζητήματα, με έμφαση σε ταχύτητα, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα.

4.S.3 Επικαιροποιημένος Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ 2021, τροποποίηση 2023) με αποτύπωση οργανωτικής διάρθρωσης και βασικών λειτουργιών / μονάδων.

4.S.4 Ύπαρξη κρίσιμων οριζόντιων μονάδων υποστήριξης (Νομική Υπηρεσία, Προγραμματισμός–Οργάνωση–Πληροφορική–Διαφάνεια, Εσωτερικός Έλεγχος) που ενισχύουν συμμόρφωση, έλεγχο και διοικητική ωρίμανση.

4.S.5 Αποκεντρωμένα σημεία εξυπηρέτησης / λειτουργιών (π.χ. ΚΕΠ Λιμεναρίων) που μειώνουν διοικητική απόσταση και βελτιώνουν πρόσβαση πολιτών / επιχειρήσεων.

4.S.6 Δυνατότητα ευέλικτης κατανομής προσωπικού βάσει αναγκών / προσόντων, κρίσιμη σε τουριστική αιχμή και σε έκτακτα γεγονότα.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

συνδέονται με ωρίμανση παρεμβάσεων, διαδικασίες ανάθεσης / συμβασιοποίησης και χρονισμό χρηματορροών.

4.W.2 Σημαντική απόκλιση μεταξύ πρόβλεψης κλεισίματος 2025 και στοχοθεσίας 2026: ανάγκη ενίσχυσης τεκμηρίωσης παραδοχών, παρακολούθησης εκτέλεσης και ενεργοποίησης διορθωτικών δράσεων.

4.W.3 Υψηλή απαίτηση από ίδια έσοδα (μισθώματα / εκμετάλλευση πόρων, τουριστικά τέλη), που προϋποθέτει ισχυρά μητρώα, διαδικασίες βεβαίωσης, έλεγχο συμμόρφωσης και αποτελεσματική είσπραξη.

4.W.4 Κεντροποίηση αποφάσεων σε ολιγομελές συλλογικό όργανο (Δημοτική Επιτροπή 5 μελών) με πιθανότητα δημιουργίας διοικητικού «στενωπού» σε περιόδους υψηλού φόρτου.

4.W.5 Εποχικότητα κρίσιμων εσόδων (π.χ. τέλος παρεπιδημούντων) αυξάνει μεταβλητότητα και απαιτεί πιο ώριμη πρόβλεψη, επιβολή και είσπραξη.

4.W.6 Εκτεταμένη χρήση εποχικού προσωπικού (έως 100 θέσεις ΙΔΟΧ / ΣΟΧ) αυξάνει κίνδυνο ασυνέχειας γνώσης και ανάγκη επαναλαμβανόμενης εκπαίδευσης / τυποποίησης διαδικασιών.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

4.O.1 Εγκαθίδρυση ενιαίου μηχανισμού παρακολούθησης εκτέλεσης

ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

4.T.1 Κίνδυνος μη επίτευξης στοχοθεσίας 2026 χωρίς ενίσχυση μηχανισμών

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)	ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)
προϋπολογισμού με τακτική ανάλυση αποκλίσεων, αιτιολόγηση και διορθωτικές ενέργειες.	ωρίμανσης, διαγωνισμών, βεβαίωσης–είσπραξης και συστηματικής παρακολούθησης εκτέλεσης.
4.Ο.2 Εφαρμογή ελέγχου δεσμεύσεων και ταμειακού προγραμματισμού για μείωση κινδύνου υπερδεσμεύσεων και βελτιστοποίηση χρονισμού πληρωμών.	**4.Τ.2** Μεταβλητότητα τουριστικών εσόδων και συμμόρφωσης υπόχρεων, με πιθανές ταμειακές πιέσεις και αποκλίσεις.
4.Ο.3 Στοχοθεσία εισπραξιμότητας και διακριτή διαχείριση απαιτήσεων (βεβαιωμένες αλλά μη εισπραχθείσες οφειλές) στις κρίσιμες κατηγορίες ιδίων εσόδων.	**4.Τ.3** Εξάρτηση ιδίων ροών από συγκεκριμένες δραστηριότητες / συμβάσεις (π.χ. λατομεία / αμμοληψία) που αυξάνει έκθεση σε κλαδικές μεταβολές, καθυστερήσεις ή νομικές εμπλοκές.
4.Ο.4 Ενίσχυση διαχείρισης συμβάσεων υψηλής βαρύτητας (μισθώσεις / εκμετάλλευση πόρων) με παρακολούθηση υποχρεώσεων και πληρότητα βεβαίωσης / είσπραξης.	**4.Τ.4** Ανελαστικές δαπάνες (ενέργεια, εισφορές ΦΟΔΣΑ) που περιορίζουν δημοσιονομική ευελιξία και εντείνουν ανάγκη κοστολόγησης / ελέγχου κόστους.
4.Ο.5 Αξιοποίηση εθνικών / ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων μέσω συστηματικής ωρίμανσης έργων και χρήσης δομών / ομάδων διοίκησης έργου.	**4.Τ.5** Έκτακτα γεγονότα και αυξημένες ανάγκες πολιτικής προστασίας δύνανται να ανακατανείμουν πόρους και να επιβαρύνουν τη διοικητική ικανότητα υλοποίησης.
4.Ο.6 Ψηφιοποίηση και τυποποίηση ροών εξυπηρέτησης μέσω ΚΕΠ και πληροφοριακών συστημάτων, για μείωση χρόνων διεκπεραίωσης και αύξηση ιχνηλασιμότητας.	**4.Τ.6** Υψηλή εξάρτηση από εποχικό προσωπικό μπορεί να μειώσει επιχειρησιακή συνέχεια και να αυξήσει λειτουργικά σφάλματα χωρίς ισχυρή τυποποίηση και εκπαίδευση.

5.6.4 ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης του Δήμου, κατά θεματικό τομέα, όπως προέκυψαν από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή.

5.6.4.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

1. Διαχείριση της τουριστικής αιχμής και αντοχή των υπηρεσιών του Δήμου – Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η δομική εποχικότητα και η συγκέντρωση φορτίων στη θερινή περίοδο, που πιέζει ταυτόχρονα ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, κυκλοφορία και δημόσιο χώρο. Απαιτείται ολοκληρωμένη προσέγγιση διαχείρισης αιχμής και επιχειρησιακή ετοιμότητα ώστε να διασφαλίζεται σταθερή ποιότητα υπηρεσιών.

2. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ζέστη και ξηρασία) – Η ενίσχυση θερμικών ακροτήτων και η θερινή ξηρασία αποτελούν κρίσιμο ζήτημα με επιπτώσεις σε νερό, ενέργεια, δημόσια υγεία και τουριστική φέρουσα ικανότητα. Χρειάζονται μέτρα προσαρμογής σε επίπεδο λειτουργιών (διαχείριση ζήτησης, θερμική άνεση, σκίαση / μικροκλίμα, ετοιμότητα πολιτικής προστασίας).

3. Πλημμύρες και όμβρια: προστασία οικισμών και υποδομών – Η υδρολογική ευαλωτότητα λόγω μικρών και απότομων λεκανών απορροής αυξάνει την πιθανότητα αιχμιαίων πλημμυρών και μεταφοράς φερτών. Προτεραιότητα είναι η χαρτογράφηση επικινδυνότητας, η ιεράρχηση έργων σε ρέματα / εκβολές και η θωράκιση κρίσιμων τεχνικών σημείων (οχετοί, διαβάσεις).

4. Πρόληψη πυρκαγιών και προστασία των δασών – Ο αυξημένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών σε συνθήκες ξηρασίας είναι κρίσιμος, μαζί με τις δευτερογενείς επιπτώσεις (διάβρωση, φερτά, υποβάθμιση φυσικών λειτουργιών). Απαιτείται έμφαση στην πρόληψη και σε σχέδια άμεσης και μεταπυρικής αποκατάστασης.

5. Θάλασσα και ακτές: προστασία του φυσικού πλούτου και έλεγχος ρύπανσης – Η παράκτια ζώνη δέχεται σωρευτικές πιέσεις χρήσεων και ρύπανσης, ιδιαίτερα σε περιοχές έντονης δραστηριότητας. Χρειάζεται ολοκληρωμένη παράκτια διαχείριση (κανόνες αγκυροβολίας, πρόληψη ρύπανσης, προστασία ευαίσθητων περιοχών, επιτήρηση και συμμόρφωση).

6. Ασφάλεια νερού: ποσότητα, ποιότητα και κόστος λειτουργίας – Η πίεση αιχμής και η κλιματική μεταβλητότητα, σε συνδυασμό με την πολυπλοκότητα των δικτύων, καθιστούν κρίσιμη τη μείωση απωλειών, τον έλεγχο ποιότητας και την ενεργειακή βελτιστοποίηση. Η τηλεμετρία και η διαχείριση ζήτησης είναι βασικά εργαλεία.

7. Αποχέτευση και λύματα: αναβαθμίσεις για καθαρές ακτές – Παρά τη λειτουργία υποδομών επεξεργασίας λυμάτων, παραμένει κρίσιμη η ολοκλήρωση / βελτιστοποίηση δικτύων (σωστές συνδέσεις, περιορισμός εισροών), ειδικά σε ευαίσθητες ζώνες. Στόχος είναι σταθερή συμμόρφωση και προστασία παράκτιων υδάτων.

8. Απορρίμματα: λιγότερο κόστος και μεγαλύτερη αξιοπιστία – Η εξάρτηση από εξωνησιωτικές υποδομές αυξάνει το κόστος και την αβεβαιότητα. Κρίσιμο είναι να ενισχυθεί

η χωριστή συλλογή, να βελτιστοποιηθούν δρομολόγια και να υπάρχει μετρήσιμη παρακολούθηση επιδόσεων.

9. Καλύτερη οργάνωση της παράκτιας ζώνης και του δημόσιου χώρου – Η συνύπαρξη πολλών λειτουργιών στην ακτογραμμή δημιουργεί συγκρούσεις και πιέσεις. Απαιτούνται ρυθμίσεις ροών και στάθμευσης, στοχευμένες αναπλάσεις και παρεμβάσεις υψηλής λειτουργικής απόδοσης σε ζώνες αιχμής.
10. Ισορροπία ανάπτυξης και προστασίας στις εξορυκτικές δραστηριότητες – Οι εξορύξεις δημιουργούν αυξημένες απαιτήσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης, ελέγχου οχλήσεων και τοπιακής προστασίας. Κρίσιμο είναι το σαφές πλαίσιο κανόνων, η παρακολούθηση όρων και η μείωση συγκρούσεων χρήσεων.
11. Υπεράκτια δραστηριότητα κοντά στο νησί: διαφάνεια, έλεγχος και προστασία της εικόνας της Θάσου – Η προτεινόμενη υπεράκτια δραστηριότητα γεωλογικής αποθήκευσης CO_2 σε γειτνίαση με τη Θάσο δημιουργεί κρίσιμα ζητήματα θαλάσσιας διακυβέρνησης: πρόσβαση σε δεδομένα, ανεξάρτητη γραμμή βάσης, συνεχής παρακολούθηση και ετοιμότητα για συμβάντα. Παράλληλα, η κοινωνική ένταση ή / και περιορισμοί στη χρήση θαλάσσιου χώρου μπορούν να επηρεάσουν τουρισμό και αλιεία, άρα απαιτούνται θεσμική θωράκιση και καθαροί μηχανισμοί ενημέρωσης / λογοδοσίας.

5.6.4.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

1. Κοινωνική συνοχή με στήριξη των ευάλωτων ομάδων – Κρίσιμο ζήτημα είναι η διατήρηση και ενίσχυση των δομών «πρώτης γραμμής» (Κέντρο Κοινότητας, Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΑΠΗ) ώστε να καλύπτονται αποτελεσματικά οι ανάγκες σε ένα νησιωτικό περιβάλλον με χωρική διασπορά και αυξημένες απαιτήσεις εξυπηρέτησης. Προτεραιότητα αποτελεί η καλύτερη διασύνδεση δομών, η στοχευμένη χαρτογράφηση αναγκών και η μείωση κενών εξυπηρέτησης σε απομακρυσμένους οικισμούς.
2. Υπηρεσίες για ηλικιωμένους σε όλο το νησί – Η μονοκεντρική χωροθέτηση κρίσιμων δομών για ηλικιωμένους δημιουργεί χωρικές ανισότητες. Κρίσιμο είναι να αναπτυχθούν αποκεντρωμένες / κινητές δράσεις, σταθερά σημεία εξυπηρέτησης ανά ενότητα και καλύτερος προγραμματισμός δρομολογίων για κατ’ οίκον φροντίδα, ώστε να μειωθεί το «κόστος απόστασης» για τους πολίτες.
3. Ισχυρή πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και γρήγορη διαχείριση επειγόντων – Η ύπαρξη Κέντρου Υγείας Πρίνου αποτελεί βασικό πλεονέκτημα, όμως το κρίσιμο ζήτημα είναι η επιχειρησιακή ανθεκτικότητα σε συνθήκες αιχμής και η «αλυσίδα χρόνου» (ενδονησιωτική πρόσβαση–θαλάσσια διακομιδή–συνέχεια στο νοσοκομείο). Απαιτείται επικαιροποίηση

πρωτοκόλλων συντονισμού (ΕΚΑΒ / ακτοπλοΐα / Δήμος), σαφή σχέδια για μαζικά συμβάντα και υποστηρικτικές ρυθμίσεις πρόσβασης (σήμανση, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις σε κρίσιμες διαδρομές).

4. Διαχείριση υγειονομικών φορτίων στη θερινή αιχμή – Οι απότομες μεταβολές πληθυσμού στη θερινή περίοδο αυξάνουν περιστατικά και πιέζουν υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας. Κρίσιμο είναι να υπάρχει σχέδιο ενίσχυσης λειτουργιών σε αιχμή (εφεδρείες, βάρδιες, συνεργασίες), καθώς και επιχειρησιακή οργάνωση για να αποφεύγονται αστοχίες σε περιόδους μέγιστης ζήτησης.

5. Ασφαλή και λειτουργικά σχολεία με προληπτική συντήρηση – Το πολυκεντρικό σχολικό δίκτυο ενισχύει την εδαφική συνοχή, αλλά η συντήρηση πολλών κτιρίων δημιουργεί κατακερματισμό και ανάγκη συνεχών μικροπαρεμβάσεων. Κρίσιμο είναι ένα προληπτικό τεχνικό πρόγραμμα (ασφάλεια, προσβασιμότητα, ενεργειακή απόδοση) ώστε να μειώνεται το κόστος εκτάκτων βλαβών και να αναβαθμίζεται η καθημερινότητα μαθητών / εκπαιδευτικών.

6. ΕΠΑ.Λ. και δεξιότητες που «δένουν» με την τοπική οικονομία – Κρίσιμο ζήτημα είναι η αξιοποίηση του ΕΠΑ.Λ. και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για ανάπτυξη εφαρμοσμένων δεξιοτήτων (τουρισμός, τεχνικά επαγγέλματα, ψηφιακές / πράσινες δεξιότητες) σε συνέργεια με ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας. Στόχος είναι να μειωθούν ελλείμματα στελέχωσης και να ενισχυθεί η μόνιμη κατοίκηση.

7. Πολιτισμός ως ταυτότητα και ήπια ανάπτυξη όλο τον χρόνο – Το ισχυρό πολιτιστικό απόθεμα αποτελεί στρατηγικό πλεονέκτημα, αλλά συνεπάγεται περιορισμούς σε έργα και ανάγκη συντονισμού. Κρίσιμο είναι να αναπτυχθούν πολιτιστικές διαδρομές που διαχέουν ροές προς την ενδοχώρα και να θεσμοθετηθεί ενιαίο πλαίσιο διοργάνωσης εκδηλώσεων (ημερολόγιο, πρωτόκολλα, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, καθαριότητα, ασφάλεια), ώστε να περιορίζεται το λειτουργικό κόστος και να αυξάνεται η προβλεψιμότητα.

8. Αθλητικές εγκαταστάσεις: συντήρηση, ασφάλεια και μείωση βανδαλισμών – Κρίσιμο ζήτημα είναι η προστασία και λειτουργική διαθεσιμότητα των αθλητικών υποδομών. Απαιτείται μητρώο εγκαταστάσεων, ετήσιο πρόγραμμα συντήρησης / αναβαθμίσεων και βασικά μέτρα φύλαξης / ελέγχου πρόσβασης ώστε να μειωθούν φθορές και να διασφαλιστεί χρήση από σχολεία και συλλόγους σε σταθερή βάση.

9. Πρόσβαση και μετακινήσεις σε υπηρεσίες (υγεία–εκπαίδευση–πολιτισμός) με επίκεντρο την ασφάλεια – Η χωρική διασπορά οικισμών και οι αυξημένες μετακινήσεις σε συγκεκριμένους πόλους (Λιμένας–Λιμενάρια–Πρίνος) δημιουργούν ανάγκη για καλύτερη οργάνωση προσβασιμότητας, ειδικά σε αιχμές και σε συμβάντα. Κρίσιμο είναι να μειωθούν

«νεκροί χρόνοι» πρόσβασης και να βελτιωθεί η ασφάλεια σε κρίσιμες διαδρομές και κόμβους.

5.6.4.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1. Μείωση της εξάρτησης από τη θερινή τουριστική αιχμή – Η τοπική οικονομία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε χρονικά συμπιεσμένη τουριστική ζήτηση. Κρίσιμο ζήτημα είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας του παραγωγικού προτύπου, ώστε διακυμάνσεις ή «σοκ» ζήτησης να μην μεταφράζονται άμεσα σε απώλεια εισοδήματος και απασχόλησης. Προτεραιότητα είναι η επιμήκυνση περιόδου και η διαφοροποίηση προϊόντος.

2. Αναβάθμιση του προορισμού μέσα από καλύτερη καθημερινή λειτουργία – Η πίεση αιχμής σε ύδρευση–αποχέτευση–απορρίμματα–κυκλοφορία–δημόσιο χώρο επηρεάζει την εμπειρία του επισκέπτη και την ανταγωνιστικότητα. Κρίσιμο είναι το «peak management» με συγκεκριμένα μέτρα που βελτιώνουν αξιοπιστία, καθαριότητα, μετακινήσεις και δημόσιους χώρους, ώστε να προστατεύεται η εικόνα και η παραγωγικότητα του προορισμού.

3. Επιμήκυνση της σεζόν με θεματικό και ποιοτικό τουρισμό – Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η ανάπτυξη δραστηριοτήτων εκτός αιχμής (πολιτισμός, φύση, πεζοπορία, γαστρονομία, εμπειρίες χαμηλής όχλησης), που αυξάνουν τις διανυκτερεύσεις και μειώνουν την εποχική ανεργία. Η στόχευση πρέπει να στηρίζεται σε οργανωμένες διαδρομές, υπηρεσίες και προβλεψιμότητα λειτουργιών.

4. Σταθερότερη εργασία και «γέφυρες» απασχόλησης εκτός αιχμής – Η εποχικότητα δημιουργεί κυκλική ανεργία και ασταθείς θέσεις εργασίας. Κρίσιμο είναι να ενισχυθούν δράσεις και έργα συντήρησης / αναβάθμισης εκτός αιχμής (δημοτικές υποδομές, ενεργειακές αναβαθμίσεις, μικρά τεχνικά έργα), ώστε να λειτουργούν ως γέφυρα απασχόλησης, ιδιαίτερα για τεχνικά επαγγέλματα.

5. Αγροδιατροφή με περισσότερη προστιθέμενη αξία – Τοπικά προϊόντα όπως ελαιόλαδο και μέλι αποτελούν σταθερή βάση, αλλά κρίσιμο ζήτημα είναι η αύξηση της αξίας μέσω τυποποίησης, πιστοποίησης, ποιοτικού ελέγχου, αποθήκευσης και καλύτερων logistics. Στόχος είναι η σύνδεση με τουριστική κατανάλωση και εξωστρέφεια με σταθερά πρότυπα ποιότητας.

6. Διαφοροποίηση παραγωγής και μείωση κινδύνων στον πρωτογενή – Η κυριαρχία της ελιάς, η γήρανση παραγωγών και η χαμηλή ανανέωση αποτελούν κρίσιμα ζητήματα. Προτεραιότητα είναι η ενίσχυση νεότερων παραγωγών, συνεργατικών σχημάτων και πρακτικών που μειώνουν την ευπάθεια σε κλιματικούς και παραγωγικούς κινδύνους.

7. Αντιμετώπιση ελλείψεων εργατικού δυναμικού στην αιχμή – Η εξάρτηση από «εισαγόμενο» εργατικό δυναμικό, μαζί με δυσκολίες στέγασης και μετακίνησης, επηρεάζει λειτουργία επιχειρήσεων. Κρίσιμο είναι ένα πρακτικό πλαίσιο υποστήριξης εργαζομένων (στέγαση, μετακινήσεις, διοικητική διευκόλυνση) και η ανάπτυξη τοπικών δεξιοτήτων ώστε να μειωθεί η τρωτότητα.
8. Κατάρτιση και πιστοποιήσεις για πιο ανταγωνιστικές επιχειρήσεις – Η συγκέντρωση ανεργίας σε μεσαία επίπεδα εκπαίδευσης και οι ανάγκες του τριτογενούς απαιτούν εφαρμοσμένη κατάρτιση, πιστοποιήσεις και ψηφιακές / γλωσσικές δεξιότητες. Κρίσιμο είναι η συστηματική σύνδεση εκπαίδευσης–κατάρτισης με τις πραγματικές ανάγκες τουρισμού, εμπορίου και τεχνικών κλάδων.
9. Στήριξη της μικρής επιχειρηματικότητας και της πολυδραστηριότητας – Η πολυδραστηριότητα επιχειρήσεων λειτουργεί ως μηχανισμός προσαρμογής στην εποχικότητα. Κρίσιμο είναι να ενισχυθεί η επιχειρησιακή ωριμότητα (οργάνωση, ψηφιακά εργαλεία, συμμόρφωση, ποιότητα υπηρεσιών) ώστε η προσαρμογή να οδηγεί σε καλύτερη παραγωγικότητα και όχι σε υποβάθμιση ποιότητας.

5.6.4.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

1. Περισσότερη ικανότητα υλοποίησης έργων και δράσεων – Κρίσιμο ζήτημα είναι να μειωθεί η απόσταση μεταξύ σχεδιασμού και εκτέλεσης (ωρίμανση, διαγωνισμοί, συμβασιοποίηση, παρακολούθηση). Απαιτείται σταθερός μηχανισμός ελέγχου προόδου έργων, με σαφείς υπευθυνότητες, χρονοπρογραμματισμό και έγκαιρη ενεργοποίηση διορθωτικών ενεργειών.
2. Καλύτερος οικονομικός προγραμματισμός και έλεγχος εκτέλεσης προϋπολογισμού – Η αποτελεσματική διοίκηση απαιτεί τακτική παρακολούθηση αποκλίσεων, τεκμηρίωση παραδοχών και ενεργό ταμειακό προγραμματισμό. Κρίσιμο είναι να καθιερωθεί ενιαίο σύστημα παρακολούθησης εκτέλεσης προϋπολογισμού και έλεγχος δεσμεύσεων, ώστε να μειώνονται καθυστερήσεις, υπερδεσμεύσεις και αιφνίδιες ταμειακές πιέσεις.
3. Ενίσχυση ιδίων εσόδων με διαφάνεια και συμμόρφωση – Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η βελτίωση βεβαίωσης–είσπραξης και η μείωση διαρροών σε κατηγορίες εσόδων που εξαρτώνται από εποχικότητα (π.χ. τέλη). Απαιτούνται ενημερωμένα μητρώα, τυποποιημένες διαδικασίες, στοχοθεσία εισπραξιμότητας και διακριτή διαχείριση οφειλών, ώστε να αυξηθεί η προβλεψιμότητα πόρων.
4. Αντιμετώπιση «στενωπών» στη λήψη αποφάσεων και στις διαδικασίες – Η συγκέντρωση αποφάσεων σε ολιγομελές σχήμα μπορεί να δημιουργεί καθυστερήσεις σε περιόδους

υψηλού φόρτου. Κρίσιμο είναι να ενισχυθούν οι ροές προετοιμασίας, η τυποποίηση φακέλων, η προγραμματισμένη ατζέντα αποφάσεων και η καλύτερη εσωτερική κατανομή εργασιών ώστε να αυξάνεται η ταχύτητα χωρίς απώλεια διαφάνειας.

5. Σταθερές διαδικασίες και «οργανωμένη μνήμη» παρά την εποχική στελέχωση – Η εκτεταμένη χρήση εποχικού προσωπικού αυξάνει τον κίνδυνο ασυνέχειας γνώσης. Κρίσιμο ζήτημα είναι η τυποποίηση διαδικασιών (εγχειρίδια, checklists, πρότυπα εγγράφων), η σύντομη επαναλαμβανόμενη εκπαίδευση πριν την αιχμή και η εσωτερική μεταφορά γνώσης, ώστε να περιορίζονται λάθη και καθυστερήσεις.
6. Ψηφιοποίηση για ταχύτερη εξυπηρέτηση και καλύτερη ιχνηλασιμότητα – Κρίσιμο είναι να επεκταθεί η ψηφιοποίηση ροών (αιτήσεις, πρωτόκολλο, εγκρίσεις, παρακολούθηση αιτημάτων) και να τυποποιηθεί η εξυπηρέτηση μέσω ΚΕΠ / πληροφοριακών συστημάτων. Στόχος είναι μικρότεροι χρόνοι διεκπεραίωσης, λιγότερη γραφειοκρατία και πλήρης ιχνηλασιμότητα ενεργειών.
7. Ικανότητα αξιοποίησης χρηματοδοτήσεων και ωρίμανσης έργων – Η πρόσβαση σε εθνικές / ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις απαιτεί ώριμες μελέτες, τεύχη, αδειοδοτήσεις και μηχανισμούς διοίκησης έργου. Κρίσιμο ζήτημα είναι η οργάνωση ομάδων / εργαλείων project management, ώστε ο Δήμος να απορροφά πόρους έγκαιρα και αποτελεσματικά.
8. Διοικητική ανθεκτικότητα σε έκτακτα γεγονότα και ανάγκες πολιτικής προστασίας – Έκτακτα συμβάντα μπορούν να ανακατανέμουν πόρους και να επιβαρύνουν την ικανότητα υλοποίησης. Κρίσιμο είναι να υπάρχει επιχειρησιακή ετοιμότητα, σαφείς ρόλοι, εφεδρείες και διαδικασίες που επιτρέπουν στον Δήμο να ανταποκρίνεται σε κρίσεις χωρίς να «παγώνει» ο βασικός αναπτυξιακός προγραμματισμός.

5.6.5 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΚΖ1.1 – Διαχείριση τουριστικής αιχμής και αντοχή δημοτικών υπηρεσιών

ΚΖ1.2 – Κλιματική προσαρμογή: θερμικές ακρότητες και ξηρασία

ΚΖ1.3 – Πλημμυρικός κίνδυνος: όμβρια, ρέματα και κρίσιμα σημεία

ΚΖ1.4 – Δασικές πυρκαγιές: πρόληψη και μεταπυρικές επιπτώσεις

ΚΖ1.5 – Προστασία παράκτιου / θαλάσσιου περιβάλλοντος και ρύπανση

ΚΖ1.6 – Ύδρευση: απώλειες, ποιότητα νερού και ενεργειακό κόστος

ΚΖ1.7 – Αποχέτευση / λύματα: ολοκλήρωση δικτύων και προστασία ακτών

ΚΖ1.8 – Στερεά απόβλητα: αναδιάρθρωση και μείωση εξάρτησης εκτός νησιού

ΚΖ1.9 – Παράκτια ζώνη: οργάνωση χρήσεων και δημόσιου χώρου

ΚΖ1.10 – Εξορύξεις: περιβαλλοντικός έλεγχος και προστασία τοπίου

ΚΖ1.11 – Αποθήκευση CO_2: διαφάνεια, έλεγχος και προστασία δραστηριοτήτων

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΖ2.1 – Κοινωνικές δομές: συντονισμός, κάλυψη αναγκών και παραπομπές

ΚΖ2.2 – Υπηρεσίες για ηλικιωμένους: αποκέντρωση και κατ’ οίκον φροντίδα

ΚΖ2.3 – Υγεία: ενίσχυση ΠΦΥ και καλύτερη διαχείριση επειγόντων / διακομιδών

ΚΖ2.4 – Υγειονομικά και κοινωνικά φορτία στη θερινή αιχμή

ΚΖ2.5 – Σχολικές υποδομές: ασφάλεια, συντήρηση και αναβαθμίσεις

ΚΖ2.6 – Δεξιότητες και κατάρτιση: σύνδεση με την τοπική οικονομία (ΕΠΑΛ)

ΚΖ2.7 – Πολιτισμός: διαδρομές, εκδηλώσεις και διαχείριση επισκεψιμότητας

ΚΖ2.8 – Αθλητικές εγκαταστάσεις: συντήρηση, ασφάλεια και μείωση βανδαλισμών

ΚΖ2.9 – Πρόσβαση σε υπηρεσίες: ασφαλείς μετακινήσεις και οργάνωση ροών

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΚΖ3.1 – Μείωση εξάρτησης από τη θερινή τουριστική αιχμή

ΚΖ3.2 – Αναβάθμιση λειτουργικότητας προορισμού και ποιότητας καθημερινότητας

ΚΖ3.3 – Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου και διαφοροποίηση προϊόντος

ΚΖ3.4 – Σταθερότερη απασχόληση: δράσεις και έργα εκτός αιχμής

ΚΖ3.5 – Αγροδιατροφή: τυποποίηση, πιστοποίηση και αύξηση προστιθέμενης αξίας

ΚΖ3.6 – Πρωτογενής τομέας: ανανέωση παραγωγών και διαφοροποίηση παραγωγής

ΚΖ3.7 – Εργατικό δυναμικό: κάλυψη αναγκών αιχμής και υποστήριξη στέγασης / μετακίνησης

ΚΖ3.8 – Κατάρτιση και πιστοποιήσεις για ανταγωνιστικές επιχειρήσεις

ΚΖ3.9 – Μικρή επιχειρηματικότητα: οργάνωση, ποιότητα και ψηφιακή προσαρμογή

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΚΖ4.1 – Ικανότητα υλοποίησης έργων: ωρίμανση, διαγωνισμοί και παρακολούθηση

ΚΖ4.2 – Οικονομικός προγραμματισμός: εκτέλεση προϋπολογισμού και ταμειακός έλεγχος

ΚΖ4.3 – Ίδια έσοδα: μητρώα, βεβαίωση–είσπραξη και συμμόρφωση

ΚΖ4.4 – Απλούστευση διαδικασιών και αποσυμφόρηση λήψης αποφάσεων

ΚΖ4.5 – Τυποποίηση διαδικασιών και εκπαίδευση λόγω εποχικής στελέχωσης

ΚΖ4.6 – Ψηφιοποίηση ροών και βελτίωση εξυπηρέτησης πολιτών / επιχειρήσεων

ΚΖ4.7 – Αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων

ΚΖ4.8 – Διοικητική ανθεκτικότητα σε κρίσεις και πολιτική προστασία

5.6.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Θάσου μέσω της Ανάλυσης SWOT ανέδειξε ένα σύνθετο αναπτυξιακό προφίλ, στο οποίο συνυπάρχουν ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα και δομικές πιέσεις που απαιτούν συστηματική διαχείριση. Ο Δήμος διαθέτει υψηλής αξίας φυσικό κεφάλαιο (εκτεταμένα δασικά / ημιφυσικά οικοσυστήματα και παράκτιο–θαλάσσιο περιβάλλον), πολυεπίπεδο καθεστώς προστασίας και λειτουργικές βασικές υποδομές, στοιχεία που συνιστούν σταθερή βάση για βιώσιμη ανάπτυξη. Παράλληλα, το χωρικό πρότυπο του νησιού και η ύπαρξη κρίσιμων πυλών / λιμενικών λειτουργιών ενισχύουν τη συνοχή και την επιχειρησιακή συνέχεια του νησιωτικού συστήματος.

Ωστόσο, η ανάλυση καταδεικνύει ότι ο κυρίαρχος παράγοντας πίεσης είναι η τουριστική εποχικότητα, η οποία συμπιέζει σε μικρό χρονικό διάστημα υψηλά φορτία σε ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, κυκλοφορία και δημόσιο χώρο. Η πίεση αυτή λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής κινδύνων, καθώς επιτείνει ευπάθειες που συνδέονται με την κλιματική μεταβλητότητα (θερμικές ακρότητες, ξηρασία), την υδρολογική συμπεριφορά μικρών και απότομων λεκανών (όμβρια, πλημμυρικά φαινόμενα) και την αυξημένη πιθανότητα δασικών πυρκαγιών με σοβαρές δευτερογενείς επιπτώσεις. Επιπλέον, η έντονη συγκέντρωση λειτουργιών στην παράκτια ζώνη δημιουργεί ασυμβατότητες χρήσεων και αυξημένες περιβαλλοντικές πιέσεις, αναδεικνύοντας την ανάγκη ολοκληρωμένης παράκτιας διαχείρισης.

Στον κοινωνικό τομέα, ο Δήμος εμφανίζει σημαντική λειτουργική βάση μέσω δομών «πρώτης γραμμής» κοινωνικής προστασίας και ενός πολυκεντρικού δικτύου εκπαίδευσης, ενώ το Κέντρο Υγείας Πρίνου αποτελεί κρίσιμο κόμβο πρωτοβάθμιας φροντίδας σε νησιωτικές συνθήκες. Ταυτόχρονα, οι κύριες αδυναμίες εντοπίζονται στη χωρική άνιση κάλυψη υπηρεσιών για ηλικιωμένους, στην επιχειρησιακή επιβάρυνση κατ’ οίκον φροντίδας λόγω διασποράς και στη διαρθρωτική τρωτότητα της επείγουσας φροντίδας εξαιτίας της «αλυσίδας χρόνου» των διακομιδών. Η τουριστική αιχμή επιβαρύνει περαιτέρω υγεία, κοινωνικές λειτουργίες και υποδομές, καθιστώντας αναγκαία την τυποποιημένη επιχειρησιακή ετοιμότητα.

Στην οικονομία και την απασχόληση, η Θάσος διαθέτει ισχυρό και διεθνοποιημένο τουριστικό προφίλ, καθώς και συμπληρωματική παραγωγική βάση (αγροδιατροφή, τεχνικές δραστηριότητες). Ωστόσο, η υψηλή εξάρτηση από την αιχμή, η εποχική ανεργία, η γήρανση στον πρωτογενή και οι δυσκολίες στελέχωσης (στέγαση / μετακίνηση εργαζομένων) αποτελούν κρίσιμες παραμέτρους που επηρεάζουν τη σταθερότητα εισοδήματος και την κοινωνική ανθεκτικότητα. Συνεπώς, η επιμήκυνση της περιόδου, η αναβάθμιση του προϊόντος, η αύξηση της προστιθέμενης αξίας της αγροδιατροφής και η ενίσχυση δεξιοτήτων / κατάρτισης αποτελούν σαφείς προτεραιότητες.

Ως προς τη διοικητική ικανότητα, καταγράφονται θεσμικές δομές και οριζόντιες λειτουργίες που στηρίζουν τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και τον έλεγχο, αλλά ταυτόχρονα αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης της «ικανότητας υλοποίησης» (ωρίμανση, διαγωνισμοί, συμβασιοποίηση, παρακολούθηση) και της οικονομικής διαχείρισης (εκτέλεση προϋπολογισμού, ταμειακός προγραμματισμός, είσπραξη ιδίων εσόδων). Η εκτεταμένη εποχική στελέχωση καθιστά κρίσιμη την τυποποίηση διαδικασιών και την οργανωμένη μεταφορά γνώσης, ενώ η ψηφιοποίηση ροών αποτελεί καταλύτη για ταχύτερη εξυπηρέτηση και ισχυρότερη ιχνηλασιμότητα. Επιπλέον, η προσέγγιση χρηματοδοτήσεων απαιτεί σταθερή γραμμή ώριμων έργων και εργαλεία διοίκησης έργου.

Τέλος, η γειτνίαση προτεινόμενης υπεράκτιας δραστηριότητας γεωλογικής αποθήκευσης CO_2 συνιστά παράγοντα που επηρεάζει το περιβαλλοντικό και αναπτυξιακό πλαίσιο, τόσο ως πεδίο ανάγκης θεσμικής θωράκισης, διαφάνειας και συνεχούς παρακολούθησης όσο και ως ζήτημα κοινωνικής αποδοχής και προστασίας της εικόνας του προορισμού. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Δήμος οφείλει να ενισχύσει τη διοικητική του επάρκεια στη θαλάσσια διαχείριση, την πρόσβαση σε τεκμηρίωση και τη δυνατότητα ανεξάρτητης αξιολόγησης κινδύνων.

6 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

6.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

6.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα χαρτογραφείται το ευρύτερο πολυεπίπεδο σύστημα πολιτικών, στρατηγικών και θεσμικών πλαισίων που καθορίζουν το περιβάλλον εντός του οποίου διαμορφώνεται η στρατηγική του Δήμου Θάσου. Μέσα από την ανάλυση έξι διακριτών επιπέδων σχεδιασμού — διεθνές, ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τομεακό— αναδεικνύονται οι βασικές αρχές, προτεραιότητες και μηχανισμοί που επηρεάζουν τη φυσιογνωμία, το περιεχόμενο και τη μεθοδολογική συγκρότηση της τοπικής στρατηγικής.

Η ενότητα εξετάζει πρώτα τις θεμελιώδεις κατευθύνσεις του υπερεθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού (όπως η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Ψηφιακή Στρατηγική και η Πολιτική Συνοχής), στη συνέχεια αναλύει τη σύνδεση με τα βασικά εργαλεία του εθνικού αναπτυξιακού προγραμματισμού (ΕΠΑ, ΕΣΠΑ), και τέλος εξειδικεύει τον τρόπο με τον οποίο το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΜΘ και η RIS3 επηρεάζουν σε θεσμικό, επιχειρησιακό και εδαφικό επίπεδο τη στρατηγική του Δήμου. Το κείμενο λειτουργεί, επομένως, ως προγραμματικός καμβάς εντός του οποίου εγγράφεται η τοπική αναπτυξιακή στόχευση, διασφαλίζοντας τη θεσμική ευθυγράμμιση, τη στρατηγική συνοχή και την αναπτυξιακή λειτουργικότητα του σχεδίου.

6.1.2 ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

6.1.2.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία συνιστά τη θεσμική απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην κλιματική κρίση και στο περιβαλλοντικό αποτύπωμα του ευρωπαϊκού παραγωγικού και καταναλωτικού προτύπου. Αποτελεί ένα ολιστικό και διατομεακό πλαίσιο πολιτικής, το οποίο δεν περιορίζεται στη μείωση των εκπομπών, αλλά διαπνέει τον ενεργειακό σχεδιασμό, τις αστικές μεταφορές, τη διαχείριση των φυσικών πόρων, την παραγωγή τροφίμων και την περιβαλλοντική διακυβέρνηση.

Η πράσινη μετάβαση, όπως αποτυπώνεται στις κατευθυντήριες αρχές της Συμφωνίας, προϋποθέτει την αναδιάρθρωση τόσο του φυσικού όσο και του δομημένου περιβάλλοντος. Η μετατόπιση προς ένα πρότυπο κλιματικής ουδετερότητας απαιτεί την ενσωμάτωση της αρχής της βιωσιμότητας σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, από τον στρατηγικό προγραμματισμό έως την καθημερινή λειτουργία των δημοσίων οργανισμών και των κοινωνικών δομών.

Στο πλαίσιο αυτό, η τοπική αυτοδιοίκηση καθίσταται κομβικός δρών στη χωρική εξειδίκευση των στόχων που τίθενται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δήμοι, ως θεσμικά κύτταρα εφαρμοσμένης πολιτικής, καλούνται να λειτουργήσουν ως ενδιάμεσοι μηχανισμοί μεταξύ των υπερεθνικών στρατηγικών και των τοπικών κοινωνιών, ενεργοποιώντας μηχανισμούς εδαφικής συνοχής, κοινωνικής συναίνεσης και πράσινης διακυβέρνησης.

Η κλιματική πολιτική, σε αυτήν τη συγκυρία, δεν αποτελεί απλώς έναν τομέα περιβαλλοντικής διαχείρισης αλλά συγκροτεί μια νέα παραδειγματική μορφή χωρικού σχεδιασμού. Μέσω της Πράσινης Συμφωνίας, η έννοια της «*ανθεκτικότητας*» αποκτά ευρύτερες διαστάσεις: δεν αφορά μόνο τις υποδομές έναντι φυσικών κινδύνων, αλλά και την ανθεκτικότητα των θεσμών, των κοινοτήτων και των οικονομιών απέναντι σε πολύπλευρες κρίσεις.

Η κλιματική ουδετερότητα έτσι προσεγγίζεται ως πολιτικό και πολιτισμικό ζητούμενο, που εντάσσεται σε μια συνολικότερη μετάβαση προς ένα διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης – λιγότερο εξαρτημένο από εξαντλήσιμους πόρους, περισσότερο συμβατό με τα όρια του οικοσυστήματος. Επομένως, η προσαρμογή στις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας συνεπάγεται βαθιές μετατοπίσεις στον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος σχεδιάζει, λειτουργεί και νοηματοδοτεί τον ρόλο του ως δημόσιος φορέας.

6.1.2.2 ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον ψηφιακό μετασχηματισμό συνιστά έναν θεμελιώδη άξονα της ευρωπαϊκής πολιτικής ολοκλήρωσης και της προσπάθειας συγκρότησης μιας κυρίαρχης ψηφιακής ηπείρου. Η ψηφιακή μετάβαση δεν αποτελεί απλώς τεχνολογική καινοτομία ή εκσυγχρονισμό υφιστάμενων υποδομών, αλλά αναδιαμορφώνει ριζικά τις σχέσεις ανάμεσα στο κράτος, τον πολίτη και την αγορά.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του φιλόδοξου πολιτικού προγράμματος Ψηφιακή Δεκαετία 2030 (Digital Decade) προωθεί ένα πολυεπίπεδο μοντέλο ψηφιακής ενδυνάμωσης που περιλαμβάνει την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων, την ενίσχυση της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση, την ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης και την καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων στον πληθυσμό. Ο θεσμικός στόχος δεν περιορίζεται στη διευκόλυνση της πρόσβασης στις υπηρεσίες, αλλά επεκτείνεται στην ουσιαστική μεταμόρφωση της δημόσιας λειτουργίας με όρους τεχνολογικής κυριαρχίας και ψηφιακής αυτονομίας.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, σε αυτό το μετασχηματιστικό πλαίσιο, δεν νοείται απλώς ως τελικός χρήστης τεχνολογικών εφαρμογών αλλά ως συνδιαμορφωτής ενός αποκεντρωμένου ψηφιακού οικοσυστήματος. Ο ρόλος των δήμων καθίσταται κρίσιμος, αφενός λόγω της

εγγύτητας με τον πολίτη και αφετέρου λόγω της διοικητικής και επιχειρησιακής τους ικανότητας να εφαρμόσουν προγράμματα ψηφιοποίησης με άμεση κοινωνική επίδραση.

Επιπροσθέτως, η ενσωμάτωση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην τοπική διακυβέρνηση αναδεικνύει νέες μορφές χωρικής νοηματοδότησης και κοινωνικής συμμετοχής. Οι ψηφιακές υποδομές παύουν να είναι απλώς μέσο διεκπεραίωσης διαδικασιών και αναδεικνύονται σε κρίσιμες συνιστώσες της δημοκρατικής λειτουργίας και του κοινωνικού κεφαλαίου. Οι έννοιες της «*έξυπνης πόλης*», της «*ηλεκτρονικής διακυβέρνησης*» και της «*ψηφιακής ένταξης*» δεν συνιστούν λειτουργικές αναγκαιότητες σε ένα μεταβαλλόμενο κοινωνικό και τεχνολογικό τοπίο.

Η ψηφιακή ωριμότητα ενός οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης συνεπώς δεν εξαρτάται μόνο από την ύπαρξη τεχνολογικών εργαλείων, αλλά από τη συγκρότηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής η οποία αναγνωρίζει την τεχνολογία ως πολιτικό, θεσμικό και πολιτισμικό παράγοντα. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι, εν τέλει, μετασχηματισμός της ίδιας της δημόσιας σφαίρας.

6.1.2.3 ΕΡΕΥΝΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η ερευνητική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτή διαρθρώνεται μέσω του προγράμματος Horizon Europe και των συναφών στρατηγικών πλαισίων, καθορίζεται από μια θεμελιακή στόχευση: τη μετατροπή της γνώσης σε συστημικό καταλύτη κοινωνικού μετασχηματισμού, οικονομικής ανθεκτικότητας και τεχνολογικής αυτάρκειας. Η έρευνα και η καινοτομία νοούνται όχι ως περιφερειακές δραστηριότητες του πανεπιστημιακού ή του ιδιωτικού τομέα, αλλά ως αναγκαίες και οργανικά ενσωματωμένες λειτουργίες του δημόσιου χώρου.

Στη σύγχρονη ευρωπαϊκή θεώρηση, η καινοτομία αποκτά έντονα χωρική διάσταση, με την ενίσχυση της «*έξυπνης εξειδίκευσης*» (smart specialisation), την προώθηση της διασύνδεσης ερευνητικών και παραγωγικών φορέων σε τοπικό επίπεδο, και τη μετατροπή της περιφέρειας από αποδέκτη σε συνδιαμορφωτή της γνώσης. Επομένως, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αποκτά ιδιαίτερη σημασία όχι ως απλός διαχειριστής πόρων, αλλά ως θεσμικός διαμεσολαβητής της καινοτομικής λειτουργίας στο πεδίο της καθημερινότητας.

Η έρευνα δεν περιορίζεται πλέον σε ακαδημαϊκά εργαστήρια ή εξειδικευμένες εταιρείες υψηλής τεχνολογίας· διευρύνεται σε δημόσιους οργανισμούς, κοινωνικά δίκτυα και δομές διακυβέρνησης. Μέσα από αυτή την προοπτική, οι δήμοι καλούνται να ενταχθούν στη λογική της «*ανοικτής καινοτομίας*», όχι ως παθητικοί φορείς εφαρμογής, αλλά ως ενεργοί κόμβοι πειραματισμού, μάθησης και διαμοιρασμού τεκμηριωμένων λύσεων σε πραγματικά προβλήματα.

Η τοπική καινοτομία διαμορφώνεται σε τρία διακριτά αλλά αλληλοεξαρτώμενα επίπεδα:

- Θεσμικό: επαναπροσδιορισμός διαδικασιών και κανόνων λειτουργίας μέσω καινοτόμων πρακτικών διακυβέρνησης (π.χ. συμμετοχικός σχεδιασμός, crowd law, bottom–up διαχείριση).
- Τεχνολογικό: ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών (τεχνητή νοημοσύνη, big data, αισθητήρες, blockchain) σε επιμέρους λειτουργίες του δήμου.
- Κοινωνικό: ενεργοποίηση των πολιτών και τοπικών φορέων ως συνδημιουργών λύσεων μέσω μηχανισμών «*κοινοτικής καινοτομίας*».

Η μετάβαση σε ένα καινοτομικό υπόδειγμα τοπικής ανάπτυξης δεν εξαντλείται στην τεχνολογική αναβάθμιση· προϋποθέτει τη θεσμική ωρίμανση, την καλλιέργεια κουλτούρας πειραματισμού και την εγκαθίδρυση δομών που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση επιστημονικής γνώσης και κοινωνικής εμπειρίας. Η καινοτομία, σε αυτό το πλαίσιο, δεν είναι μόνο αποτέλεσμα τεχνικής αριστείας αλλά και απόρροια συμμετοχικής οραματικότητας.

6.1.2.4 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις πυλώνες της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής, υπηρετώντας τον στόχο της εδαφικής ισότητας, της κοινωνικής σύγκλισης και της μακροπρόθεσμης σταθεροποίησης του οικονομικού χώρου της ΕΕ. Η συνοχή, σε αυτό το πλαίσιο, νοείται ως μια δυναμική διαδικασία ανακατανομής πόρων, ικανοτήτων και ευκαιριών με σκοπό τη μείωση των ανισοτήτων που προκύπτουν από την άνιση γεωγραφική και παραγωγική κατανομή.

Η έννοια της περιφερειακής ανάπτυξης, όπως προσδιορίζεται από τη στρατηγική της ΕΕ, δεν περιορίζεται στη χρηματοδότηση υποδομών ή την προσέλκυση επενδύσεων, αλλά περιλαμβάνει τη συγκρότηση ενός πολυπαραγοντικού πλαισίου που ενσωματώνει στοιχεία οικονομικού πλουραλισμού, κοινωνικής ένταξης, περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και θεσμικής ενδυνάμωσης.

Στο πλαίσιο αυτό, η τοπική αυτοδιοίκηση καταλαμβάνει κρίσιμη θέση, καθώς αποτελεί το εγγύτερο επίπεδο διοίκησης που διαθέτει τη θεσμική ικανότητα να συλλάβει τις τοπικές ιδιαιτερότητες, να αναγνωρίσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και να εξειδικεύσει τις κατευθύνσεις εδαφικής πολιτικής. Ο Δήμος, ως φορέας διακυβέρνησης με διοικητική, δημοσιονομική και αναπτυξιακή υπόσταση, καλείται να κινηθεί στο μεταίχμιο μεταξύ εθνικής πολιτικής και ευρωπαϊκής στρατηγικής.

Η Οικονομική Συνοχή δεν είναι στατική επιδίωξη αλλά μηχανισμός διαρθρωτικού μετασχηματισμού. Το ζητούμενο δεν είναι η παθητική απορρόφηση πόρων, αλλά η ενεργή

συγκρότηση ενός τοπικού συστήματος ικανότητας — όπου συνδέονται υποδομές, ανθρώπινο κεφάλαιο, επιχειρηματικότητα και κοινωνική οργάνωση, ώστε να παράγεται διατηρήσιμο αποτέλεσμα σε βάθος χρόνου.

Η σύγχρονη ερμηνεία της περιφερειακής πολιτικής περιλαμβάνει:

- Την υιοθέτηση χωρικών προσεγγίσεων ανάπτυξης (place–based development),
- Την ενίσχυση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με κάθετους και οριζόντιους μηχανισμούς συντονισμού,
- Την υποστήριξη της κοινωνικής οικονομίας, των μικρών παραγωγικών δικτύων και της τοπικής καινοτομίας.

Εν τέλει, η Πολιτική Συνοχής δεν συνιστά ένα τεχνικό εργαλείο αναδιανομής, αλλά έναν μεταπολιτικό σχεδιασμό του ευρωπαϊκού χώρου, όπου η τοπική αυτοδιοίκηση, ως φορέας σχεδιαστικής ευθύνης, αποκτά διακριτό στρατηγικό ρόλο: όχι απλώς στην υλοποίηση επιμέρους έργων, αλλά στη συγκρότηση εδαφικών υποκειμένων ικανών να λειτουργήσουν αυτόνομα και με προοπτική.

6.1.2.5 ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά μία από τις μακροβιότερες και πιο σύνθετες πολιτικές ολοκλήρωσης, με διττό χαρακτήρα: αφενός, διασφαλίζει την επισιτιστική επάρκεια και την αγροτική παραγωγικότητα· αφετέρου, αποσκοπεί στην ισόρροπη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού της υπαίθρου.

Η σύγχρονη ΚΓΠ, ιδιαίτερα μετά τη μεταρρύθμιση για την περίοδο 2023–2027, επανακαθορίζει τον προσανατολισμό της γύρω από τρεις στρατηγικούς άξονες: οικονομική βιωσιμότητα, περιβαλλοντική υπευθυνότητα, και κοινωνική συνοχή. Η αγροτική ανάπτυξη δεν αντιμετωπίζεται πλέον απομονωμένα ως γεωργική τεχνοκρατία, αλλά ως πεδίο εφαρμογής ολοκληρωμένων χωρικών πολιτικών που αγγίζουν την ενέργεια, τη βιοποικιλότητα, την τεχνολογία, τον πολιτισμό και τη διατροφική κυριαρχία.

Εντός αυτού του πλαισίου, οι αγροτικοί δήμοι —όπως ο Δήμος Θάσου— αναδεικνύονται σε κρίσιμους διαχειριστές της αγροτικής μετάβασης. Η αγροτική ανάπτυξη δεν προσλαμβάνεται ως απομονωμένη παραγωγική διαδικασία, αλλά ως πολυεπίπεδο και πολυλειτουργικό σύστημα, στο οποίο ενσωματώνονται:

- Η αγροδιατροφική αλυσίδα ως διαρθρωτικό στοιχείο της τοπικής οικονομίας,
- Το αγροτικό τοπίο ως οικολογικός και πολιτισμικός πόρος,

- Η ύπαιθρος ως κοινωνικός και πολιτικός χώρος με ιδιαίτερες ανάγκες και δυνητικές αντοχές.

Η ΚΓΠ εισάγει νέες έννοιες όπως η πράσινη αρχιτεκτονική, οι οικολογικές δεσμεύσεις (eco–schemes) και η ενισχυμένη αιρεσιμότητα, οι οποίες μετασχηματίζουν τις προδιαγραφές παραγωγής και τις αναπτυξιακές επιλογές σε τοπικό επίπεδο. Η αγροτική πολιτική, έτσι όπως επαναπροσδιορίζεται, δεν προσεγγίζει απλώς τους αγρότες ως αποδέκτες ενισχύσεων αλλά ως θεσμικά και παραγωγικά υποκείμενα του νέου αναπτυξιακού μοντέλου.

Ταυτόχρονα, η αγροτική περιοχή αντιμετωπίζεται όχι μόνο ως γεωργικός πόρος, αλλά ως σύνθετο σύστημα κοινωνικής αναπαραγωγής, με ιδιαίτερες ανάγκες σε υποδομές, υπηρεσίες, ψηφιακή συνδεσιμότητα και πολιτισμική ανάδειξη. Η τοπική αυτοδιοίκηση, επομένως, καλείται να αναπτύξει ικανότητα ερμηνείας και ενσωμάτωσης των θεσμικών μετασχηματισμών της ΚΓΠ, και να συμβάλει ενεργά στη συγκρότηση ενός συνεκτικού αγροτικού χώρου που δεν θα υπόκειται στην παρακμή αλλά θα εδράζεται στην αναγεννητική του δυναμική.

Σε αυτό το πλαίσιο, η αγροτική ανάπτυξη μετατρέπεται σε πυρηνικό στοιχείο του τοπικού στρατηγικού σχεδιασμού, συνδυάζοντας τη βιοπαραγωγική λειτουργία με τον χωρικό σχεδιασμό, την πολιτιστική διαχείριση, την περιβαλλοντική ευθύνη και την κοινωνική συνοχή. Η ύπαιθρος δεν είναι πια απλώς χώρος παραγωγής· είναι και τόπος μέλλοντος.

6.1.2.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης εδράζεται στον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, ο οποίος συγκροτεί ένα κανονιστικό και αξιακό πλαίσιο με σκοπό τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, την αντιμετώπιση των ανισοτήτων και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην εργασία, την υγεία, την εκπαίδευση και την αξιοπρεπή διαβίωση. Η κοινωνική ένταξη δεν νοείται ως αποσπασματική παρέμβαση ευαλωτότητας, αλλά ως συστημική αναδιάρθρωση των όρων συμμετοχής όλων των ατόμων στον δημόσιο, οικονομικό και πολιτισμικό βίο.

Στο πλαίσιο της νέας κοινωνικής ατζέντας της ΕΕ, η έννοια της ισότητας δεν περιορίζεται σε νομικό δικαίωμα ή στατιστική αποτύπωση διαφορών, αλλά αναλύεται ως δομική αρχή διακυβέρνησης και προαπαιτούμενο δημοκρατικής ομαλότητας. Η καταπολέμηση των διακρίσεων (φύλου, φυλής, ηλικίας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, κοινωνικής προέλευσης) αντιμετωπίζεται ως αναπτυξιακή επιταγή, καθώς η κοινωνική αποκλειστικότητα λειτουργεί ανασταλτικά για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και τη λειτουργία των θεσμών.

Ο χώρος της τοπικής αυτοδιοίκησης αναδεικνύεται εν προκειμένω σε προνομιακό πεδίο εφαρμογής της πολιτικής ισότητας, αφενός λόγω της αμεσότητας του θεσμικού πλαισίου, και

αφετέρου λόγω της ικανότητας των τοπικών αρχών να λειτουργούν ως πυλώνες κοινωνικής πρόνοιας, φορείς πολιτικής εγγύτητας και μηχανισμοί ανίχνευσης κοινωνικών εντάσεων.

Η κοινωνική ένταξη, όπως συλλαμβάνεται σε επίπεδο ευρωπαϊκής στρατηγικής, εμπεριέχει τρεις διακριτές διαστάσεις:

- Θεσμική: πρόσβαση σε υπηρεσίες, δικαιώματα και μέσα κοινωνικής υποστήριξης μέσω καθολικών μηχανισμών προστασίας και μη στιγματιστικών προσεγγίσεων.
- Χωρική: καταπολέμηση των φαινομένων γκετοποίησης πληθυσμιακών ομάδων, μέσω ισόρροπης κατανομής πόρων, υποδομών και πολιτισμικών ευκαιριών.
- Συμβολική: αποκατάσταση της αξιοπρέπειας και της κοινωνικής αναγνώρισης των περιθωριοποιημένων υποκειμένων, μέσα από τη διεύρυνση του δημόσιου λόγου και της πολιτισμικής ορατότητας.

Η ένταξη, επομένως, δεν είναι μια τεχνική έννοια κοινωνικής πολιτικής· είναι ένα πολιτικό πρόταγμα συνοχής και ακεραιότητας. Η ισότητα δεν εξαντλείται στην αριθμητική συμμετοχή ή στην τυπική προσβασιμότητα, αλλά εγγράφεται σε ένα ευρύτερο πεδίο συλλογικής συνύπαρξης, διαλογικότητας και επαναπροσδιορισμού της ταυτότητας του κοινωνικού χώρου.

Για τον θεσμό του Δήμου, η πρόκληση είναι διττή: αφενός, η ανάπτυξη μηχανισμών προστασίας των ευάλωτων· αφετέρου, η συγκρότηση ενός ανοιχτού, ανεκτικού και πολυπολιτισμικού πλαισίου συνύπαρξης που θα ενσωματώνει τη διαφορά χωρίς να την αφομοιώνει βίαια.

Σε αυτήν τη βάση, η κοινωνική πολιτική παύει να είναι διαχειριστική δραστηριότητα· καθίσταται πυρήνας πολιτικής ηθικής και διακυβερνητικής ευθύνης, συνδεόμενη άρρηκτα με την υπόθεση της δημοκρατίας.

6.1.3 ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

6.1.3.1 ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2021–2025

Η διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού σε επίπεδο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) οφείλει να εναρμονίζεται με τις κατευθυντήριες αρχές του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το οποίο συγκροτεί τη βασική αρχιτεκτονική του δημόσιου αναπτυξιακού σχεδιασμού στην Ελλάδα για την περίοδο 2021–2025. Το ΕΠΑ δεν είναι απλώς ένα πλαίσιο επιδοματικής πολιτικής, αλλά συνιστά ένα υπερτομεακό σύστημα δημοσιονομικού και στρατηγικού προγραμματισμού, στο οποίο οφείλουν να εγγράφονται τα τοπικά σχέδια ως υποσύνολα ενός ευρύτερου μηχανισμού συνοχής.

Η στρατηγική του Δήμου Θάσου, ως έκφραση εδαφικής πολιτικής, δεν δύναται να θεωρηθεί αποκομμένη από το ΕΠΑ, καθώς η κατανομή δημόσιων επενδύσεων, η προτεραιοποίηση δράσεων και η διακυβέρνηση των πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπόκεινται στις κατευθύνσεις και προϋποθέσεις που τίθενται από το κεντρικό στρατηγικό πλαίσιο. Η συσχέτιση δεν είναι τυπική ή νομική· είναι διαρθρωτική και κανονιστική.

Το ΕΠΑ συγκροτείται γύρω από πέντε θεμελιακούς πυλώνες, οι οποίοι συγκροτούν και την εννοιολογική υποδομή της στρατηγικής των Δήμων:

- Έξυπνη Ανάπτυξη: ερμηνεύεται σε τοπικό επίπεδο ως επένδυση στην τεχνολογική αναβάθμιση, την καινοτομία και τις ψηφιακές ικανότητες της αυτοδιοίκησης.
- Πράσινη Ανάπτυξη: αποκτά εδαφική υπόσταση μέσω πολιτικών βιώσιμης κινητικότητας, ενεργειακής μετάβασης και περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Κοινωνική Ανάπτυξη: μεταφράζεται στη δημιουργία κοινωνικών δομών, υπηρεσιών φροντίδας και μηχανισμών ένταξης ευάλωτων ομάδων.
- Υποδομές: αποκτούν χωρική εξειδίκευση μέσω έργων τεχνικής φύσεως που εξυπηρετούν τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.
- Εξωστρέφεια: ενσωματώνεται στην προβολή της τοπικής ταυτότητας, την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας και την τουριστική ανάπτυξη.

Η μετάφραση αυτών των αξόνων στον Δήμο Θάσου απαιτεί ολοκληρωμένο μοντέλο ευθυγράμμισης, το οποίο δεν θα περιορίζεται στην τυπική αντιστοίχιση έργων αλλά θα διασφαλίζει ουσιαστική συνεκτικότητα στρατηγικών στόχων.

6.1.3.2 ΕΣΠΑ 2021–2027

Η στρατηγική κατεύθυνση ενός Δήμου στο σύγχρονο ευρωπαϊκό αναπτυξιακό περιβάλλον δεν μπορεί να νοηθεί αυτόνομα, αλλά συγκροτείται ως υποσύστημα του υπερκείμενου εθνικού και ευρωπαϊκού προγραμματικού πλαισίου. Στην Ελλάδα, το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021–2027 αποτελεί το κύριο εργαλείο συγχρηματοδότησης της αναπτυξιακής πορείας της χώρας, ενσωματώνοντας πόρους των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της ΕΕ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, ΤΣ, ΕΓΤΑΑ).

Το ΕΣΠΑ 2021–2027 δομείται πάνω σε πέντε στρατηγικούς στόχους πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι αποτυπώνουν τις βασικές γεωπολιτικές, περιβαλλοντικές, τεχνολογικές και κοινωνικές επιταγές της περιόδου:

- Έξυπνη Ευρώπη – καινοτομία, ψηφιακός μετασχηματισμός, επιχειρηματικότητα·
- Πράσινη Ευρώπη – κλιματική ουδετερότητα, περιβαλλοντική προστασία, βιώσιμη ενέργεια·

- Διασυνδεδεμένη Ευρώπη – μεταφορές και ψηφιακές υποδομές·
- Κοινωνική Ευρώπη – κοινωνική συνοχή, υγεία, παιδεία, ένταξη·
- Ευρώπη κοντά στον πολίτη – εδαφική ανάπτυξη, πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και συμμετοχικότητα.

Η στρατηγική του Δήμου Θάσου δεν μπορεί παρά να οργανωθεί με βάση αυτούς τους άξονες. Η έννοια της «*συνεκτικότητας*» μεταξύ της τοπικής και της εθνικής στρατηγικής δεν είναι ούτε γραφειοκρατική ούτε τυπική: πρόκειται για λειτουργική αναγκαιότητα. Μέσω της ενσωμάτωσης των αξόνων του ΕΣΠΑ, ο Δήμος αποκτά πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις, αλλά κυρίως ενσωματώνεται θεσμικά στο κοινό ευρωπαϊκό αναπτυξιακό όραμα.

Ειδικά για τον Δήμο Θάσου, ο οποίος ανήκει στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η εφαρμογή του ΕΣΠΑ εξειδικεύεται μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) ΠΑΜΘ, το οποίο προσαρμόζει τους θεσμικούς στόχους στις πραγματικές ανάγκες της περιοχής. Μέσα από το ΠΠΑ, επιδιώκεται η ενίσχυση τομέων όπως:

- ο αγροδιατροφικός και πολιτιστικός τομέας,
- οι βασικές υποδομές βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας,
- η κοινωνική ένταξη και πρόσβαση σε υπηρεσίες,
- η ενίσχυση της περιβαλλοντικής προστασίας και των φυσικών πόρων.

Ο Δήμος, ως οργανισμός με διοικητική και χωρική ευθύνη, φέρει την υποχρέωση να διαμορφώνει στρατηγικές συμβατές με τα χρηματοδοτικά εργαλεία που διαθέτει η χώρα και η ΕΕ, εξασφαλίζοντας τη δυνατότητα ενίσχυσης της τοπικής ανάπτυξης με δομημένο, θεσμικά νομιμοποιημένο και στρατηγικά στοχευμένο τρόπο.

6.1.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

6.1.4.1 ΕΠ ΑΜΘ 2021–2027

Η στρατηγική του Δήμου Θάσου για την περίοδο 2021–2027 ευθυγραμμίζεται ρητά με τη δομή, τη λογική και τις θεματικές κατευθύνσεις του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΕΠ ΑΜΘ). Το ΠΕΠ προσδιορίζει επτά θεματικές προτεραιότητες, οι οποίες αντανακλούν την εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής σε περιφερειακό επίπεδο και επιβάλλουν συνθήκες στρατηγικής συνταύτισης για κάθε επίπεδο τοπικού σχεδιασμού.

Προτεραιότητα 1: Προώθηση Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας

Η στρατηγική του Δήμου Θάσου στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής, της αγροδιατροφής και της ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας ευθυγραμμίζεται με τον Ειδικό Στόχο RSO1.1, που αφορά την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, και με τον RSO1.3, που προκρίνει τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με όρους βιωσιμότητας και εξωστρέφειας. Η στρατηγική προσδιορίζεται, συνεπώς, από την ανάγκη αξιοποίησης της γνώσης και της τεχνολογίας στην ενίσχυση της τοπικής παραγωγής και των αγροτουριστικών συνεργειών.

Προτεραιότητα 2: Βιώσιμη διαχείριση πόρων και υποδομών

Η περιβαλλοντική και ενεργειακή στρατηγική του Δήμου ευθυγραμμίζεται τόσο με τον Ειδικό Στόχο RSO2.1, που εστιάζει στην ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όσο και με τον RSO2.4, που επικεντρώνεται στην πρόληψη και διαχείριση κινδύνων από φυσικές καταστροφές. Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται γύρω από τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των δημοτικών υποδομών, την περιβαλλοντική αποκατάσταση και την αντιμετώπιση φαινομένων όπως η πλημμυρική επικινδυνότητα και η διάβρωση της ακτογραμμής.

Προτεραιότητα 3: Βελτίωση της συνδεσιμότητας της ΠΑΜΘ

Η γεωμορφολογική θέση του Δήμου Θάσου και η εγγύτητα σε οδικούς άξονες με διαπεριφερειακό χαρακτήρα ενισχύουν τη σημασία της ευθυγράμμισης με τις προβλέψεις του ΠΕΠ για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας. Η στρατηγική του Δήμου επηρεάζεται από τη θεματική αυτή μέσω της ανάδειξης της ανάγκης για προσβάσιμες, ασφαλείς και περιβαλλοντικά φιλικές μεταφορικές συνδέσεις που στηρίζουν τον τουρισμό, την αγροτική οικονομία και την καθημερινή κινητικότητα.

Προτεραιότητα 4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής (ΕΤΠΑ)

Η στρατηγική κοινωνικής προστασίας και ενίσχυσης του ανθρώπινου κεφαλαίου του Δήμου Θάσου ευθυγραμμίζεται με τον Ειδικό Στόχο RSO4.5, που προβλέπει αναβάθμιση και ενίσχυση κοινωνικών υποδομών (παιδεία, υγεία, πρόνοια). Η κατεύθυνση αυτή επιβάλλει στη στρατηγική την εστίαση σε κρίσιμες υποδομές του κοινωνικού κράτους, τόσο στις αστικές περιοχές όσο και στον αγροτικό χώρο.

Προτεραιότητα 4Β: Κοινωνική Ενσωμάτωση και Αντιμετώπιση της Φτώχειας (ΕΚΤ+)

Η στρατηγική του Δήμου στον τομέα της κοινωνικής ένταξης, της φροντίδας ευάλωτων ομάδων και της στήριξης της απασχολησιμότητας ευθυγραμμίζεται με τον RSO4.6, που αφορά την πρόσβαση σε ποιοτικές κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, και με τον ESO4.11, που επικεντρώνεται στην ενεργή ένταξη μέσω κατάρτισης και ενίσχυσης δεξιοτήτων. Αυτή η

θεσμική ευθυγράμμιση επηρεάζει τη στόχευση της στρατηγικής σε παρεμβάσεις με κοινωνικό αντίκτυπο, που μειώνουν τον αποκλεισμό και ενισχύουν την ισότητα πρόσβασης σε ευκαιρίες.

Προτεραιότητα 5: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη στην Περιφέρεια ΑΜΘ

Η στρατηγική του Δήμου Θάσου υιοθετεί τη λογική της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης όπως αυτή προβλέπεται από τον Ειδικό Στόχο RSO5.1. Η εν λόγω προτεραιότητα του ΠΕΠ προσδιορίζει τον χωρικό σχεδιασμό ως βασικό εργαλείο για τη διατομεακή ενοποίηση πολιτικών (τουρισμός, πολιτισμός, ενέργεια, κοινωνική πρόνοια). Η εδαφική προσέγγιση στη στρατηγική του Δήμου αποκτά βάθος και επιχειρησιακή εγκυρότητα, καθώς προσανατολίζεται στη σύνταξη ενοποιημένων σχεδίων που απαντούν σε διαπιστωμένες τοπικές ανάγκες, ιδίως σε παραλιακές, ορεινές και αγροτικές ζώνες.

6.1.4.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (RIS3)

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΜΘ) για την προγραμματική περίοδο 2021–2027 αποτελεί ένα στοχευμένο αναπτυξιακό πλαίσιο, το οποίο εστιάζει στην ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας μέσω της αξιοποίησης των τοπικών δυνατοτήτων και πλεονεκτημάτων. Η στρατηγική αυτή βασίζεται στην ενεργή συμμετοχή των τοπικών φορέων, επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων, προκειμένου να διαμορφωθούν πολιτικές που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες και προοπτικές της περιοχής.

Η RIS3 της Περιφέρειας ΑΜΘ επικεντρώνεται σε πέντε βασικούς τομείς προτεραιότητας:

- Αγροδιατροφή: Ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής μέσω της εφαρμογής καινοτόμων μεθόδων και τεχνολογιών, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων.
- Τουρισμός και Πολιτισμός: Ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου της περιοχής, προωθώντας βιώσιμες τουριστικές πρακτικές που ενισχύουν την τοπική οικονομία.
- Υλικά και Τεχνολογίες Κατασκευών: Ανάπτυξη νέων υλικών και τεχνολογιών στον κατασκευαστικό τομέα, ενισχύοντας την καινοτομία και τη βιωσιμότητα των κατασκευών.
- Πληροφορική και Επικοινωνίες (ΤΠΕ): Προώθηση της ψηφιακής μετάβασης και της καινοτομίας στον τομέα των ΤΠΕ, με στόχο τη βελτίωση των υπηρεσιών και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
- Ενέργεια και Περιβάλλον: Ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και εφαρμογή βιώσιμων περιβαλλοντικών πρακτικών, συμβάλλοντας στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ενεργειακή αυτονομία της περιοχής.

Η εφαρμογή της στρατηγικής υποστηρίζεται από έναν μηχανισμό διακυβέρνησης που περιλαμβάνει το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ΑΜΘ, το Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ) και τη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ), διασφαλίζοντας τη συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων.

Ο Δήμος Θάσου, ως μέρος της Περιφέρειας ΑΜΘ, επηρεάζεται άμεσα από τη στρατηγική RIS3, καθώς αυτή καθορίζει τις προτεραιότητες και τις κατευθύνσεις για την τοπική ανάπτυξη. Συγκεκριμένα:

- Αγροδιατροφή: Ο Δήμος μπορεί να αξιοποιήσει τις κατευθύνσεις της RIS3 για την ενίσχυση της τοπικής αγροτικής παραγωγής, προωθώντας καινοτόμες καλλιέργειες και μεθόδους παραγωγής.
- Τουρισμός και Πολιτισμός: Η στρατηγική RIS3 ενισχύει την ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος του Δήμου, μέσω της ανάδειξης των πολιτιστικών και φυσικών πόρων.
- ΤΠΕ: Η προώθηση της ψηφιακής μετάβασης μπορεί να βελτιώσει τις υπηρεσίες του Δήμου και να ενισχύσει την τοπική επιχειρηματικότητα.
- Ενέργεια και Περιβάλλον: Η στρατηγική RIS3 υποστηρίζει δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, όπως αυτές που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας του Δήμου Θάσου.

Συνολικά, η στρατηγική RIS3 παρέχει το πλαίσιο και τα εργαλεία για τον Δήμο Θάσου να αναπτύξει και να υλοποιήσει πολιτικές και δράσεις που ενισχύουν την τοπική ανάπτυξη, την καινοτομία και τη βιωσιμότητα, σε ευθυγράμμιση με τις περιφερειακές και εθνικές προτεραιότητες.

6.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το πλαίσιο διαμόρφωσης της στρατηγικής του Δήμου Θάσου εντάσσεται σε ένα πυκνό, πολυεπίπεδο και θεσμικά συνεκτικό περιβάλλον σχεδιασμού, το οποίο εκτείνεται από το διεθνές επίπεδο μέχρι τον χωρικό μικρόκοσμο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η στρατηγική του Δήμου δεν συγκροτείται αυτοτελώς, αλλά σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις ευρωπαϊκές, εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές στρατηγικές, οι οποίες προσδιορίζουν τόσο το περιεχόμενο όσο και τη μεθοδολογική αρχιτεκτονική του τοπικού σχεδιασμού.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Ψηφιακή Ατζέντα, το πρόγραμμα Horizon Europe και ο Πυλώνας των Κοινωνικών Δικαιωμάτων αποτελούν υπερθεσμικά πλαίσια πολιτικής τα οποία επηρεάζουν τη φυσιογνωμία του Δήμου, μεταβάλλοντας τις προτεραιότητες, τις διαδικασίες και τους στόχους σε κρίσιμα πεδία: κλιματική ουδετερότητα, ψηφιακή ωριμότητα, συμμετοχική καινοτομία, κοινωνική ένταξη. Σε επίπεδο εθνικής στρατηγικής, το ΕΠΑ 2021–2025 και το

ΕΣΠΑ 2021–2027 εισάγουν ένα λειτουργικό πρότυπο συνεκτικής, πολυθεματικής και οριζόντιας διακυβέρνησης, εντός του οποίου ο Δήμος καλείται να οργανώσει τις επιμέρους πολιτικές του, αξιοποιώντας διαρθρωτικά τα αναπτυξιακά εργαλεία.

Καθοριστικής σημασίας είναι η επιρροή του ΠΕΠ ΑΜΘ 2021–2027, το οποίο οριοθετεί τη στρατηγική του Δήμου ως προς τις προτεραιότητες, τους ειδικούς στόχους και τις δυνατότητες χωρικής εξειδίκευσης. Η στρατηγική ευθυγράμμιση με τις Προτεραιότητες 1 έως 5 του ΠΕΠ ενισχύει τη διοικητική συνοχή, αυξάνει τη δυνατότητα προσβασιμότητας στους διαθέσιμους πόρους και νομιμοποιεί τον δήμο ως φορέα συγκροτημένης αναπτυξιακής πρότασης. Επιπλέον, η RIS3 προσφέρει ένα θεσμικό πλαίσιο προσανατολισμού της καινοτομίας, της τεχνολογικής αναβάθμισης και της έξυπνης εξειδίκευσης, επηρεάζοντας άμεσα τον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος σχεδιάζει δράσεις στους τομείς της αγροδιατροφής, του τουρισμού, της ενέργειας και των ΤΠΕ.

Εν κατακλείδι, η στρατηγική του Δήμου Θάσου δεν διαμορφώνεται απομονωμένα, αλλά εντός ενός διαλειτουργικού και πολυκεντρικού αναπτυξιακού πλαισίου, το οποίο καθορίζει τις αρχές, τα όρια, τις δυνατότητες και τις προτεραιότητές της. Ο Δήμος καθίσταται έτσι ένας ενεργός, τεκμηριωμένος και θεσμικά ενταγμένος δρών στο ευρύτερο σύστημα ευρωπαϊκού και περιφερειακού σχεδιασμού.

6.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

6.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ενότητα διαμορφώνει το συνεκτικό πλαίσιο στρατηγικού προσανατολισμού του Δήμου Θάσου για την εν θέματι Δημοτική περίοδο, μεταβαίνοντας από τη διαγνωστική αποτύπωση (Ανάλυση SWOT και κρίσιμα ζητήματα) στη συγκρότηση του αναπτυξιακού οράματος και των κεντρικών κατευθύνσεων. Το αναπτυξιακό όραμα λειτουργεί ως ενιαίο σημείο αναφοράς που αποτυπώνει την επιθυμητή μελλοντική κατάσταση του νησιού, ενώ οι στρατηγικοί στόχοι αποτυπώνουν τις βασικές επιλογές πολιτικής και διοίκησης που απαιτούνται για την επίτευξή του.

Με δεδομένη τη νησιωτικότητα και τη δομική εποχικότητα, ο στρατηγικός σχεδιασμός οφείλει να εξισορροπεί την αναπτυξιακή δυναμική με τη διατήρηση της ποιότητας ζωής, την προστασία του φυσικού κεφαλαίου και τη διασφάλιση λειτουργικής επάρκειας σε συνθήκες αιχμής. Παράλληλα, απαιτείται ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της χωρικά ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες, καθώς και αναβάθμιση της τοπικής οικονομίας μέσω διαφοροποίησης, αύξησης προστιθέμενης αξίας και σταθερότερης απασχόλησης. Κρίσιμος οριζόντιος παράγοντας αποτελεί η διοικητική και οικονομική επάρκεια του Δήμου, ώστε ο

προγραμματισμός να μετατρέπεται σε αποτελεσματική υλοποίηση με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Στο πλαίσιο αυτό, η ενότητα παρουσιάζει: (α) το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου και (β) τέσσερις στρατηγικούς στόχους που οργανώνουν τις κεντρικές κατευθύνσεις πολιτικής. Οι στόχοι αυτοί συνιστούν το θεμέλιο για την εξειδίκευση σε άξονες, μέτρα και δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

6.2.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ

Αναπτυξιακό όραμα του Δήμου Θάσου είναι η συγκρότηση ενός νησιού ανθεκτικού, λειτουργικού και ποιοτικού για κατοίκους και επισκέπτες, που προστατεύει ενεργά το φυσικό του κεφάλαιο και ταυτόχρονα ενισχύει την κοινωνική συνοχή και τη βιώσιμη τοπική ευημερία.

Στον πυρήνα του οράματος βρίσκεται η ενίσχυση της ανθεκτικότητας μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης των θερινών αιχμών και των κλιματικών κινδύνων, με συστηματική πρόληψη και επιχειρησιακή ετοιμότητα. Παράλληλα, προτεραιότητα αποτελεί η θωράκιση και ο εκσυγχρονισμός κρίσιμων υποδομών (νερό, αποχέτευση, απορρίμματα, μετακινήσεις και δημόσιος χώρος), ώστε να διασφαλίζεται σταθερή ποιότητα ζωής και αξιοπιστία υπηρεσιών όλο τον χρόνο.

Το όραμα στηρίζεται επίσης στη χωρικά δίκαιη πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες (υγεία, κοινωνική φροντίδα, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός), με έμφαση στη νησιωτικότητα, στις ανάγκες των ευάλωτων ομάδων και στη διαρκή βελτίωση της καθημερινότητας σε όλους τους οικισμούς. Στο πεδίο της οικονομίας, επιδιώκεται μια αναβαθμισμένη και πιο διαφοροποιημένη ανάπτυξη, που μειώνει την εξάρτηση από τη στενά χρονικά ορισμένη τουριστική αιχμή, ενισχύει την ποιότητα του προορισμού, αυξάνει την προστιθέμενη αξία της αγροδιατροφής και επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό μέσω δεξιοτήτων και κατάρτισης.

Τέλος, καταλύτης για την υλοποίηση του οράματος είναι η αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου: ισχυρότερη ωρίμανση και υλοποίηση έργων, ψηφιοποίηση και τυποποίηση διαδικασιών, καλύτερος οικονομικός προγραμματισμός και αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων, ώστε ο στρατηγικός σχεδιασμός να μετατρέπεται σε μετρήσιμα αποτελέσματα. Με αυτό το όραμα, ο Δήμος Θάσου προσανατολίζεται σε μια ανάπτυξη που συνδυάζει περιβαλλοντική προστασία, κοινωνική ισορροπία, οικονομική ανθεκτικότητα και αποτελεσματική διακυβέρνηση, διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και την ισχυρή ταυτότητα του νησιού.

6.2.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1

Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Ο στρατηγικός στόχος αφορά τη συστηματική προστασία του φυσικού κεφαλαίου της Θάσου και τη διατήρηση υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής, μέσα από μια συνεκτική προσέγγιση πρόληψης, προσαρμογής και λειτουργικής θωράκισης. Η κατεύθυνση αυτή προϋποθέτει ενσωμάτωση της κλιματικής προσαρμογής στις δημοτικές πολιτικές και λειτουργίες, με έμφαση σε θερμικές ακρότητες, θερινή ξηρασία και διακύμανση υδατικών πόρων, καθώς και στη μείωση της τρωτότητας απέναντι σε πλημμυρικά επεισόδια και δασικές πυρκαγιές. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά η αντιπλημμυρική προστασία σε μικρές και απότομες λεκάνες απορροής, η διαχείριση ομβρίων και η θωράκιση κρίσιμων τεχνικών σημείων (διαβάσεις, οχετοί, εκβολές), με βάση τεκμηριωμένη χαρτογράφηση επικινδυνότητας και ιεράρχηση παρεμβάσεων. Παράλληλα, απαιτείται ολοκληρωμένη διαχείριση δασικών οικοσυστημάτων (πρόληψη, ετοιμότητα, μεταπυρική αποκατάσταση) ώστε να περιορίζονται δευτερογενείς επιπτώσεις όπως διάβρωση, φερτά και υποβάθμιση οικοσυστημικών λειτουργιών.
Στον ίδιο στόχο εντάσσεται η προστασία της παράκτιας και θαλάσσιας ζώνης, ως κρίσιμου πεδίου συγκέντρωσης χρήσεων και αναπτυξιακών πιέσεων, με μέτρα ελέγχου ρύπανσης, ρύθμισης δραστηριοτήτων και διασφάλισης συμβατότητας με καθεστώτα προστασίας. Καθοριστικό σκέλος αποτελεί η αναβάθμιση της επιχειρησιακής αξιοπιστίας βασικών υποδομών περιβάλλοντος: ύδρευση (μείωση απωλειών, ποιοτικός έλεγχος, ενεργειακή αποδοτικότητα), αποχέτευση / λύματα (ορθότητα συνδέσεων, περιορισμός εισροών, σταθερή συμμόρφωση), στερεά απόβλητα (ενίσχυση χωριστής συλλογής, βελτιστοποίηση αλυσίδας διαχείρισης, μείωση εξάρτησης από εξωνησιωτικές λύσεις). Τέλος, ο στόχος συμπεριλαμβάνει τη διαχείριση της τουριστικής αιχμής ως περιβαλλοντικού και λειτουργικού πολλαπλασιαστή πίεσης, με εργαλεία διαχείρισης αιχμής που σταθεροποιούν την ποιότητα του δημόσιου χώρου και των υπηρεσιών σε συνθήκες μέγιστης ζήτησης.

6.2.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2

Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες

Ο στρατηγικός στόχος εστιάζει στη διασφάλιση κοινωνικής συνοχής και στη μείωση χωρικών ανισοτήτων πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, λαμβάνοντας υπόψη τη νησιωτικότητα, τη χωρική διασπορά οικισμών και τις έντονες εποχικές διακυμάνσεις πληθυσμού. Προϋποθέτει λειτουργική ολοκλήρωση των δομών κοινωνικής προστασίας, με σαφείς μηχανισμούς διαχείρισης περιστατικών, παραπομπών και στοχευμένης χαρτογράφησης αναγκών, ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν μετρήσιμη αποτελεσματικότητα και να καλύπτουν πραγματικά κενά. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην υποστήριξη ηλικιωμένων και ευάλωτων ομάδων, μέσω

αποκέντρωσης υπηρεσιών, κινητών δράσεων και βελτιστοποίησης της κατ' οίκον φροντίδας, ώστε να μειώνεται το «κόστος απόστασης» και να ενισχύεται η συνέχιση της αυτόνομης διαβίωσης.

Στον τομέα της υγείας, ο στόχος αφορά τη θωράκιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας και τη βελτίωση της διαχείρισης επειγόντων σε νησιωτικές συνθήκες, όπου η «αλυσίδα χρόνου» (πρόσβαση εντός νησιού–θαλάσσια διακομιδή–νοσοκομειακή συνέχεια) αποτελεί κρίσιμη παράμετρο κινδύνου. Απαιτούνται επικαιροποιημένα πρωτόκολλα συντονισμού, επιχειρησιακά σχέδια μαζικών συμβάντων και υποστηρικτικές ρυθμίσεις προσβασιμότητας. Παράλληλα, ο στόχος περιλαμβάνει την αναβάθμιση σχολικών υποδομών με προληπτικό τεχνικό προγραμματισμό (ασφάλεια, προσβασιμότητα, ενεργειακή απόδοση), καθώς και την αξιοποίηση της εκπαίδευσης / κατάρτισης (π.χ. ΕΠΑ.Λ.) ως εργαλείο ενίσχυσης ανθρώπινου κεφαλαίου.

Τέλος, ο πολιτισμός και ο αθλητισμός αντιμετωπίζονται ως πεδία κοινωνικής συμμετοχής και ταυτότητας, με ανάγκη θεσμοθετημένης οργάνωσης εκδηλώσεων, διαχείρισης επισκεψιμότητας και προστασίας υποδομών (συντήρηση, ασφάλεια, περιορισμός βανδαλισμών). Κρίσιμο στοιχείο παραμένει η διατήρηση σταθερής ποιότητας υπηρεσιών κατά τη θερινή αιχμή, μέσω επιχειρησιακής ετοιμότητας και προσαρμοστικής κατανομής πόρων.

6.2.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3

Βιώσιμη Οικονομία και Σταθερή Απασχόληση

Ο στρατηγικός στόχος αποσκοπεί στην ενίσχυση της οικονομικής ανθεκτικότητας της Θάσου, μέσω αναβάθμισης και διαφοροποίησης του παραγωγικού προτύπου, ώστε να περιοριστεί η ευπάθεια που προκύπτει από την υψηλή εξάρτηση από χρονικά συμπιεσμένη τουριστική ζήτηση. Στο πλαίσιο αυτό, προτεραιότητα αποτελεί η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και η μετάβαση σε πιο ποιοτικό και θεματικό προϊόν (φύση, πολιτισμός, γαστρονομία, εμπειρίες χαμηλής όχλησης), με οργανωμένες διαδρομές και υπηρεσίες που αυξάνουν τη διάρκεια παραμονής και διαχέουν ροές. Συμπληρωματικά, απαιτείται αναβάθμιση της λειτουργικής εμπειρίας του προορισμού μέσω παρεμβάσεων καθημερινότητας (καθαριότητα, κυκλοφορία, δημόσιος χώρος, μικρο–εφοδιαστική), δεδομένου ότι η λειτουργική επάρκεια αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ανταγωνιστικότητας.

Παράλληλα, ο στόχος περιλαμβάνει την ενίσχυση της αγροδιατροφικής αλυσίδας και του πρωτογενούς τομέα με αύξηση προστιθέμενης αξίας και μείωση κινδύνων: τυποποίηση, πιστοποίηση, ποιοτικός έλεγχος, αποθήκευση και βελτίωση logistics, σε σύνδεση με τουριστική κατανάλωση και εξωστρέφεια. Ιδιαίτερη σημασία έχει η αντιμετώπιση της μονο–εξειδίκευσης (π.χ. κυριαρχία ελιάς) και της γήρανσης παραγωγών, μέσω κινήτρων ανανέωσης,

συνεργατικών σχημάτων και πρακτικών που αυξάνουν ανθεκτικότητα απέναντι σε κλιματικούς και παραγωγικούς κινδύνους.

Στο πεδίο της απασχόλησης, ο στόχος επιδιώκει σταθεροποίηση μέσω «γεφυρών» εργασίας εκτός αιχμής (έργα συντήρησης / αναβάθμισης) και μέσω επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό: εφαρμοσμένη κατάρτιση, πιστοποιήσεις, ψηφιακές και γλωσσικές δεξιότητες. Παράλληλα, απαιτείται ολοκληρωμένη αντιμετώπιση ελλείψεων εργατικού δυναμικού στην αιχμή, με πρακτικές λύσεις στέγασης / μετακίνησης και διοικητικής υποστήριξης εργαζομένων, ώστε να μειωθεί η επιχειρησιακή αβεβαιότητα των επιχειρήσεων και να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή.

6.2.6 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4

Αποτελεσματική Διοίκηση και Οικονομική Ανθεκτικότητα Δήμου

Ο στρατηγικός στόχος επικεντρώνεται στην αναβάθμιση της διοικητικής και οικονομικής λειτουργίας του Δήμου, ώστε ο στρατηγικός σχεδιασμός να μετατρέπεται σε συνεκτική υλοποίηση και μετρήσιμα αποτελέσματα. Κεντρική πρόκληση αποτελεί η ενίσχυση της «ικανότητας εκτέλεσης», δηλαδή η μείωση του χάσματος μεταξύ προγραμματισμού και εφαρμογής, μέσω συστηματικής ωρίμανσης έργων, βελτιστοποίησης διαδικασιών ανάθεσης / συμβασιοποίησης και καθιέρωσης μηχανισμών παρακολούθησης προόδου με σαφείς ρόλους και χρονοδιαγράμματα.

Σε οικονομικό επίπεδο, ο στόχος περιλαμβάνει εδραίωση ισχυρού οικονομικού και ταμειακού προγραμματισμού: τακτική παρακολούθηση εκτέλεσης προϋπολογισμού, έλεγχο δεσμεύσεων, ανάλυση αποκλίσεων και έγκαιρη διόρθωση. Παράλληλα, η οικονομική ανθεκτικότητα προϋποθέτει ενίσχυση των ιδίων εσόδων μέσω ενημερωμένων μητρώων, τυποποιημένων διαδικασιών βεβαίωσης–είσπραξης, στοχοθεσίας εισπραξιμότητας και διαχείρισης οφειλών με διαφάνεια και συμμόρφωση.

Ο στόχος λαμβάνει υπόψη την πραγματικότητα της εποχικής στελέχωσης, που απαιτεί οργανωμένη «διοικητική μνήμη» μέσω τυποποίησης διαδικασιών, πρότυπων φακέλων, εγχειριδίων και συστηματικής εκπαίδευσης πριν την αιχμή. Παράλληλα, η ψηφιοποίηση υπηρεσιών και ροών (αιτήματα, πρωτόκολλο, εγκρίσεις, παρακολούθηση) αντιμετωπίζεται ως κρίσιμο εργαλείο μείωσης γραφειοκρατίας, αύξησης ταχύτητας και ιχνηλασιμότητας. Τέλος, ο στόχος περιλαμβάνει ενίσχυση ικανότητας αξιοποίησης χρηματοδοτήσεων μέσα από εργαλεία διοίκησης έργου και επιχειρησιακή ετοιμότητα σε έκτακτα γεγονότα, ώστε να διατηρείται η συνέχεια υλοποίησης ακόμη και υπό συνθήκες πίεσης.

6.2.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου Θάσου και οι τέσσερις στρατηγικοί στόχοι συγκροτούν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο που απαντά στα κρίσιμα ζητήματα που ανέδειξε η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Ο προσανατολισμός προς ένα νησί ανθεκτικό, λειτουργικό και ποιοτικό προϋποθέτει ταυτόχρονη δράση σε τέσσερις αλληλοσυμπληρούμενους πυλώνες: προστασία και θωράκιση του περιβάλλοντος και των υποδομών, ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες, βιώσιμη και διαφοροποιημένη οικονομική ανάπτυξη με σταθερότερη απασχόληση, και αναβάθμιση της διοικητικής / οικονομικής ικανότητας του Δήμου ως προϋπόθεση εφαρμογής.

Η συνοχή του πλαισίου έγκειται στο ότι αντιμετωπίζει τη θερινή αιχμή και τους κλιματικούς κινδύνους ως οριζόντιους πολλαπλασιαστές πίεσης που επηρεάζουν τόσο τις υποδομές και το περιβάλλον όσο και την κοινωνική λειτουργία και την οικονομία. Επομένως, η στρατηγική κατεύθυνση δεν περιορίζεται σε επιμέρους έργα, αλλά απαιτεί λειτουργικές βελτιώσεις, πρόληψη, επιχειρησιακή ετοιμότητα και συστηματική παρακολούθηση. Παράλληλα, η μετάβαση σε αναβαθμισμένο και διαφοροποιημένο παραγωγικό πρότυπο, με ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού και αγροδιατροφής, επιδιώκει να μειώσει τη δομική ευπάθεια της τοπικής οικονομίας και να αυξήσει τη διάρκεια και τη σταθερότητα της τοπικής ευημερίας.

Καταληκτικά, οι στρατηγικοί στόχοι της ενότητας αποτελούν το επιχειρησιακό «πλαίσιο επιλογών» πάνω στο οποίο θα στηριχθεί η εξειδίκευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε άξονες προτεραιότητας, ειδικούς στόχους, δράσεις και δείκτες.

6.3 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

6.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενότητα «*Διαμόρφωση Στρατηγικής*» συνιστά τον πυρήνα του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου Θάσου για την περίοδο 2024–2028. Βασίζεται στην ανάλυση των χαρακτηριστικών της περιοχής, στη διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και στη σύνθεση των αποτελεσμάτων της Ανάλυσης SWOT, αποτυπώνοντας τις κατευθύνσεις για τη βιώσιμη, ανθεκτική και ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη.

Η στρατηγική διαμορφώνεται με βάση:

- τα Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης που εντοπίστηκαν μέσα από την αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης και της Ανάλυσης SWOT,
- τη γενική αναπτυξιακή φυσιογνωμία και το όραμα του Δήμου,

- και την ανάγκη ιεράρχησης πολιτικών προτεραιοτήτων σε μια δομή αξόνων, μέτρων και ειδικών στόχων.

Η στρατηγική συγκροτείται μέσα από τέσσερις βασικούς Άξονες Προτεραιότητας, που αντιστοιχούν στις θεματικές περιοχές πολιτικής του Δήμου:

- Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
- Τοπική οικονομία και απασχόληση
- Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και οικονομικής κατάστασης του Δήμου

Κάθε άξονας περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα και ειδικούς στόχους, οι οποίοι συνδέονται τεκμηριωμένα με:

- επιλεγμένα σημεία της Ανάλυσης SWOT (δυνατά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες, απειλές),
- τα κρίσιμα ζητήματα πολιτικής που έχουν αναγνωριστεί,
- και τους στρατηγικούς στόχους που απορρέουν από το όραμα και την αποστολή του Δήμου.

Η διαμόρφωση της στρατηγικής αυτής εξασφαλίζει:

- τη συνέργεια των θεματικών πολιτικών του Δήμου,
- την εσωτερική συνοχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος,
- και την αποτελεσματική μετάβαση στη Β Ενότητα / Φάση.

6.3.2 ΑΞΟΝΑΣ 1ΟΣ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ»

Ο πρώτος άξονας προτεραιότητας αφορά τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικής για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, την περιβαλλοντική προστασία και τη βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών και τεχνικών πόρων του Δήμου. Η προσέγγιση αυτή συνδυάζει τη χωρική και περιβαλλοντική δικαιοσύνη με τις αρχές της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της κοινωνικής συμμετοχής.

Ο άξονας οργανώνεται σε τέσσερα διακριτά αλλά αλληλένδετα πεδία πολιτικής:

1.1 Φυσικό περιβάλλον

Η προστασία και βιώσιμη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί θεμελιώδη στόχο, με παρεμβάσεις που επικεντρώνονται:

- στη διαφύλαξη, αποκατάσταση και ανάδειξη οικολογικά σημαντικών περιοχών (δάση, παράκτιες ζώνες, ρέματα, γεωπεριβάλλον),

- στη βιώσιμη αξιοποίησή τους για περιβαλλοντική εκπαίδευση, ήπιο οικοτουρισμό και οικολογική ευαισθητοποίηση,
- στην ενεργό συμμετοχή των πολιτών μέσα από δράσεις τοπικής ευθύνης, εθελοντισμού και εκστρατειών ενημέρωσης για την αναβάθμιση της περιβαλλοντικής συνείδησης.

1.2 Οικιστικό περιβάλλον

Η αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος εντάσσεται στον στόχο της βελτίωσης της καθημερινότητας και της αισθητικής των δημόσιων χώρων. Περιλαμβάνει:

- την ολοκλήρωση του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού με περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια,
- την υιοθέτηση βιοκλιματικών αρχών στον σχεδιασμό και την ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων, οικισμών και δημοτικών κτιρίων,
- την ενίσχυση της συμπερίληψης, της λειτουργικότητας και της αισθητικής αρμονίας στον δημόσιο χώρο.

1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων

Η τεχνική αναβάθμιση των κρίσιμων υποδομών διασφαλίζει την υγειονομική προστασία, την ενεργειακή αποδοτικότητα και τη μετάβαση σε κυκλικές μορφές διαχείρισης πόρων:

- Εκσυγχρονισμός του αγροτικού, δημοτικού και επαρχιακού οδικού δικτύου για ασφάλεια και προσβασιμότητα.
- Αναβάθμιση υποδομών ύδρευσης, άρδευσης, τηλεπικοινωνιών και βιώσιμης κινητικότητας.
- Συστημική βελτίωση των υποδομών και του εξοπλισμού για τα στερεά και υγρά απόβλητα με έμφαση στην πρόληψη, ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση, καθώς και στην εκπαίδευση και συμμετοχή των δημοτών σε πρακτικές κυκλικής οικονομίας.

1.4 Πολιτική προστασία

Η ενίσχυση της ικανότητας του Δήμου να προλαμβάνει και να διαχειρίζεται κινδύνους φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ανθεκτικότητας:

- Εκσυγχρονισμός υποδομών, εξοπλισμού και μηχανισμών πολιτικής προστασίας.
- Συστηματική ενημέρωση, εκπαίδευση και κινητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σε θέματα φυσικών καταστροφών και οδικής ασφάλειας.
- Διαμόρφωση συνεργειών μεταξύ υπηρεσιών και κοινοτήτων για συλλογική ετοιμότητα και ταχεία αντίδραση.

6.3.3 ΑΞΟΝΑΣ 2ΟΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

Ο δεύτερος άξονας προτεραιότητας συγκροτεί το κοινωνικό και πολιτιστικό αποτύπωμα του Δήμου, επιχειρώντας να ενδυναμώσει τη συνοχή του τοπικού πληθυσμού, να διασφαλίσει την καθολική πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας, υγείας και εκπαίδευσης και να αναδείξει τη συλλογική πολιτιστική και αθλητική ταυτότητα της περιοχής. Πρόκειται για έναν άξονα οριζόντιας σημασίας, καθώς ενσωματώνει πολιτικές πρόληψης, κοινωνικής ένταξης και ενδυνάμωσης, αναγκαίες για τη διαμόρφωση ενός ανθεκτικού και συμπεριληπτικού τοπικού συστήματος.

2.1 Κοινωνική μέριμνα

Η ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας αποτελεί βασικό πυλώνα ενδυνάμωσης της τοπικής δημοκρατίας και προϋπόθεση για τη μείωση των ανισοτήτων. Ο Δήμος επιδιώκει:

- την αναβάθμιση και ενίσχυση των υφιστάμενων δομών κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης (Κέντρα Κοινότητας, ΚΗΦΗ, κοινωνικές δομές),
- τη δημιουργία νέων υπηρεσιών όπου διαπιστώνεται ανάγκη (σε χωρικά υποεξυπηρετούμενες ενότητες ή για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες),
- την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των πολιτών σε ζητήματα ισότητας, διαπολιτισμικότητας, ανθρώπινων δικαιωμάτων και έμφυλης βίας, με σκοπό την κοινωνική συνύπαρξη και τη συλλογική εγρήγορση.

2.2 Υγεία και πρόνοια

Ο άξονας της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας στοχεύει στη θωράκιση της δημόσιας υγείας με όρους προσβασιμότητας, επάρκειας και πρόληψης. Ειδικότερα:

- ενισχύονται και εκσυγχρονίζονται οι υποδομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και πρόνοιας,
- προβλέπεται ανάπτυξη νέων δομών όπου απαιτείται (π.χ. δημοτικά ιατρεία, ψυχοκοινωνική υποστήριξη),
- δρομολογούνται εκστρατείες ενημέρωσης και προληπτικής ιατρικής, με στόχο τη δημιουργία κουλτούρας υγείας και τη μείωση των ανισοτήτων πρόσβασης σε υπηρεσίες.

2.3 Παιδεία

Η εκπαιδευτική στρατηγική του Δήμου επιδιώκει να συνδέσει τη σχολική μονάδα με την τοπική κοινωνία και να διασφαλίσει ίσες ευκαιρίες μάθησης για όλους:

- επενδύει στη βελτίωση των υποδομών, του εξοπλισμού και της λειτουργικότητας των δομών εκπαίδευσης (νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια),
- σχεδιάζει δράσεις πρόληψης της σχολικής διαρροής μέσω ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης οικογενειών και μαθητών,
- υποστηρίζει τη διά βίου μάθηση και τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνική ένταξη και την επαγγελματική σταδιοδρομία.

2.4 Πολιτισμός και Αθλητισμός

Ο πολιτισμός και ο αθλητισμός αποτελούν ζωτικούς πυλώνες της ταυτότητας και της κοινωνικής συνοχής. Ο Δήμος επιδιώκει:

- την προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη μνημείων και πολιτιστικών χώρων με ιστορική και αρχαιολογική αξία,
- τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό πολιτιστικών και αθλητικών υποδομών για όλες τις ηλικίες και ομάδες,
- την προβολή της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, της λαϊκής παράδοσης και του σύγχρονου πολιτισμού,
- την ενίσχυση των μαζικών και θεσμικών αθλητικών δράσεων, με στόχο τη συμμετοχή, την ευεξία και τη νεανική δραστηριοποίηση.

6.3.4 ΑΞΟΝΑΣ 3ΟΣ «ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

Ο τρίτος άξονας προτεραιότητας στοχεύει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας, της πολυλειτουργικότητας και της καινοτομίας της τοπικής οικονομίας, με έμφαση στην αξιοποίηση του πρωτογενούς τομέα, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την ανάδειξη των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών, και την καλλιέργεια δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Η προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της έξυπνης εξειδίκευσης, της διατομεακής διασύνδεσης και της τοπικά προσαρμοσμένης καινοτομίας, με στόχο τη δημιουργία ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης.

3.1 Τοπική επιχειρηματικότητα

Η στήριξη της επιχειρηματικότητας εστιάζει στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου:

- Ενισχύεται ο πρωτογενής τομέας μέσα από σύγχρονες καλλιεργητικές πρακτικές, υποδομές υποστήριξης, συνεταιριστικά σχήματα και τεχνολογική καινοτομία.

- Δρομολογείται η αύξηση της μεταποίησης στον τομέα της αγροδιατροφής, με στόχο τη δημιουργία αλυσίδων αξίας, τη σύνδεση παραγωγής–κατανάλωσης και την ενίσχυση της τοπικής προστιθέμενης αξίας.
- Ενισχύεται η ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμός, πολιτιστικός, φυσιολατρικός, θρησκευτικός), μέσα από βιώσιμες επενδύσεις και αξιοποίηση τοπικών ταυτοτήτων.
- Προωθείται η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, ως εναλλακτικός πόλος δημιουργίας εισοδήματος και κοινωνικής συνοχής, με εργαλεία υποστήριξης ΚΟΙΝΣΕΠ και κοινωνικών εγχειρημάτων.

3.2 Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό

Η ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου αποτελεί κρίσιμο συντελεστή της ανταγωνιστικότητας:

- Δράσεις βελτίωσης δεξιοτήτων των απασχολουμένων και των νεοεισερχόμενων στον πρωτογενή τομέα, μέσα από κατάρτιση σε γεωργία ακριβείας, αγροτική επιχειρηματικότητα και βιώσιμες καλλιέργειες.
- Εξειδικευμένα προγράμματα ενίσχυσης δεξιοτήτων στον τουριστικό τομέα, με έμφαση στην εξυπηρέτηση, τη βιώσιμη φιλοξενία και την ψηφιακή προώθηση.
- Πρωτοβουλίες αντιμετώπισης του ψηφιακού αναλφαβητισμού με έμφαση στις ομάδες με περιορισμένη πρόσβαση στην τεχνολογία (ηλικιωμένοι, γυναίκες, άνεργοι), μέσα από δημοτικές υποδομές κατάρτισης και ενδυνάμωσης.

3.3 Ανάπτυξη διατομεακών συνεργασιών

Η δημιουργία οικοσυστημάτων τοπικής ανάπτυξης απαιτεί συνέργειες μεταξύ τομέων και φορέων:

- Ανάπτυξη συνεργασιών τουρισμού–αγροδιατροφής για τη δημιουργία ενιαίων εμπειριών επισκεψιμότητας (π.χ. γαστρονομικός τουρισμός, επισκέψιμα αγροκτήματα).
- Διασύνδεση του πολιτισμού με τον τουρισμό, μέσα από τη δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών, πολιτιστικών προϊόντων και τη σύνδεση εκδηλώσεων με την τοπική οικονομία.

6.3.5 ΑΞΟΝΑΣ 4ΟΣ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ»

Ο τέταρτος άξονας αποτελεί τον λειτουργικό πυλώνα του επιχειρησιακού σχεδιασμού, καθώς επικεντρώνεται στη διοικητική αποτελεσματικότητα, την οργανωτική επάρκεια, τον ψηφιακό

μετασχηματισμό και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα του Δήμου. Χωρίς ισχυρή, καλά στελεχωμένη και τεχνολογικά εξοπλισμένη αυτοδιοίκηση, οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης παραμένουν ανεφάρμοστοι. Ο άξονας 4 λειτουργεί οριζόντια, ενδυναμώνοντας θεσμικά τη δυνατότητα του Δήμου να σχεδιάζει, να υλοποιεί και να αξιολογεί δημόσιες πολιτικές, να προσελκύει πόρους και να αναβαθμίζει την εξυπηρέτηση του πολίτη.

4.1 Εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και ποιότητα υπηρεσιών

Ο στόχος αφορά την ενίσχυση της λειτουργικής ικανότητας του Δήμου με παρεμβάσεις όπως:

- απλοποίηση και ψηφιοποίηση των εσωτερικών διοικητικών διαδικασιών,
- ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών με θεματικές και τεχνολογικές διασυνδέσεις,
- αναβάθμιση των μηχανισμών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης έργων και παρεμβάσεων.

4.2 Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή

Η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο του Δήμου αποτελεί θεμέλιο για τη λειτουργική του επάρκεια:

- προγράμματα επιμόρφωσης και επανακατάρτισης του προσωπικού για την ενίσχυση των τεχνικών, διοικητικών και διαχειριστικών του ικανοτήτων,
- ενίσχυση των οριζόντιων δεξιοτήτων (επικοινωνία, συνεργασία, επίλυση προβλημάτων),
- εκσυγχρονισμός της υλικοτεχνικής υποδομής των υπηρεσιών με σύγχρονα εργαλεία διαχείρισης.

4.3 Ψηφιακές υπηρεσίες και μετασχηματισμός

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί μοχλό καινοτομίας και βελτίωσης της σχέσης Δήμου–πολίτη:

- παροχή πλήρως ψηφιοποιημένων υπηρεσιών για την ταχύτερη και αποδοτικότερη εξυπηρέτηση των δημοτών,
- αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών και των πληροφοριακών συστημάτων του Δήμου,
- υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών (π.χ. smart applications, αισθητήρες, πλατφόρμες παρακολούθησης) που βελτιώνουν τη διακυβέρνηση και ενισχύουν τη διαφάνεια.

4.4 Οικονομική διαχείριση

Η δημοσιονομική βιωσιμότητα αποτελεί προϋπόθεση για τον αναπτυξιακό ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης:

- ενίσχυση των εσόδων μέσα από καλύτερη αξιοποίηση των ίδιων πόρων και της δημοτικής περιουσίας,
- βελτιστοποίηση της λειτουργίας της οικονομικής υπηρεσίας και του μηχανισμού προϋπολογισμού,
- ανάπτυξη στρατηγικής για την προσέλκυση εξωτερικών πόρων από εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία.

4.5 Εξωστρέφεια και συνεργασίες

Η ενδυνάμωση της συμμετοχικότητας και της διαδημοτικής ή υπερτοπικής συνεργασίας αποτελεί δείκτη ώριμου και δικτυωμένου Δήμου:

- ανάπτυξη συμμετοχικών διαδικασιών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων,
- ενίσχυση της δημόσιας λογοδοσίας και της προβολής του δημοτικού έργου,
- ενεργός συμμετοχή σε διαδημοτικά, περιφερειακά, εθνικά και διεθνή δίκτυα συνεργασίας και καινοτομίας.

6.3.6 ΔΟΜΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτελεί βασικό εποπτικό στοιχείο του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου Θάσου, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού του Προγράμματος 2024–2028. Αποτυπώνει με συστηματικό και ιεραρχημένο τρόπο την οργανωτική δομή των παρεμβάσεων και ενεργειών που θα υλοποιηθούν κατά την παρούσα δημοτική περίοδο.

Τα δομικά στοιχεία του πίνακα έχουν ως εξής:

- Άξονας: Αντιστοιχεί σε θεματική προτεραιότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος (π.χ. «*Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής*», «*Τοπική Οικονομία*», «*Κοινωνική Πολιτική*»), όπως ορίζονται στην ενότητα «*Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου*».
- Κάθε Άξονας προκύπτει από τη σύνθεση των αναπτυξιακών αναγκών και οργανώνει τα μέτρα σε λειτουργικές θεματικές ενότητες.
- Μέτρο: Αποτελεί εξειδίκευση του Άξονα και συγκεντρώνει σχετικές επιδιώξεις παρέμβασης. Το Μέτρο συνδέεται άμεσα με τα Κρίσιμα Ζητήματα, που έχουν αναδειχθεί στην ενότητα «*Συνοπτική Περιγραφή και Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης*».

- Ειδικός Στόχος: Ορίζει με σαφήνεια τη συγκεκριμένη επιδίωξη πολιτικής ή παρέμβασης του Δήμου. Οι Ειδικοί Στόχοι είναι λειτουργικά και θεματικά εστιασμένοι, αποτελώντας τη βάση για την κατάρτιση των σχεδίων δράσης της Β΄ Φάσης / Ενότητας του Προγράμματος.
- Σύνδεση με Ανάλυση SWOT: Για κάθε στόχο καταγράφεται η αντιστοίχισή του με επιλεγμένα στοιχεία της (δυνατά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες, απειλές), που έχει εκπονηθεί στην ενότητα «*Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης – SWOT*». Η σύνδεση αυτή προσδίδει τεκμηρίωση και αιτιολόγηση στην επιλογή κάθε στόχου.
- Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης: Οι Ειδικοί Στόχοι συνδέονται άμεσα με τα Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης όπως καταγράφονται στο τέλος της Ανάλυσης SWOT και ενσωματώνονται στο τρίτο βήμα του σχεδιασμού, στην ενότητα «*Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου*». Εκεί παρουσιάζεται η μετατροπή τους σε πολιτικές προτεραιότητες.
- Στρατηγικοί Στόχοι: Τέλος, κάθε στόχος εντάσσεται σε έναν ή περισσότερους Στρατηγικούς Στόχους, όπως ορίζονται στην ενότητα «*Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου*» και συναρτώνται με το όραμα, την αποστολή και τις κατευθύνσεις ανάπτυξης του Δήμου. Οι Στρατηγικοί Στόχοι αποτυπώνουν την υψηλού επιπέδου βούληση της Δημοτικής Αρχής και λειτουργούν ως οριζόντιοι πυλώνες στρατηγικής.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1	1.1 – Φυσικό περιβάλλον	Προστασία / αποκατάσταση δασικών οικοσυστημάτων και διατήρηση οικοσυστημικών λειτουργιών	Πρόληψη / διαχείριση καύσιμης ύλης, αντιπυρικές ζώνες, καθαρισμοί, μεταπυρική αποκατάσταση, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση / εθελοντισμός	1.S.1 – Εκτεταμένη δασική και ημιφυσική κάλυψη με υψηλή οικοσυστημική λειτουργικότητα (ρύθμιση απορροής, αντιδιαβρωτική προστασία, σταθεροποίηση πρανών) 1.T.2 – Αυξημένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών με δευτερογενείς επιπτώσεις (διάβρωση, φερτά, υποβάθμιση «φυσικής υποδομής»)	ΚΖ1.4 – Δασικές πυρκαγιές: πρόληψη και μεταπυρικές επιπτώσεις	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
1	1.1 – Φυσικό περιβάλλον	Ολοκληρωμένη προστασία παράκτιου / θαλάσσιου περιβάλλοντος και πρόληψη ρύπανσης	Κανόνες αγκυροβολίας / χρήσεων, έλεγχοι–επιτήρηση, παρακολούθηση ποιότητας υδάτων,	1.S.2 – Πολυεπίπεδο θεσμικό καθεστώς προστασίας (Natura 2000 και εθνικά καθεστώτα) που διασφαλίζει σαφείς όρους χωρικής συμβατότητας παρεμβάσεων	ΚΖ1.5 – Προστασία παράκτιου / θαλάσσιου περιβάλλοντος και ρύπανση	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
			πρωτόκολλα αντιμετώπισης συμβάντων, ενημέρωση χρηστών / επιχειρήσεων	1.T.4 – Υποβάθμιση παράκτιων / θαλάσσιων οικοσυστημάτων λόγω σωρευτικών πιέσεων χρήσεων και σημειακών / διάχυτων ρυπάνσεων	KZ1.9 – Παράκτια ζώνη: οργάνωση χρήσεων και δημόσιου χώρου	
1	1.2 – Οικιστικό περιβάλλον	Βιοκλιματική αναβάθμιση δημόσιου χώρου και οικισμών (θερμική άνεση, συμπερίληψη, λειτουργικότητα)	Σκιάσεις / δενδροφυτεύσεις, ψυχρά υλικά, αναπλάσεις, προσβασιμότητα ΑμεΑ, οργάνωση ροών πεζών / μικροκινητικότητας	1.W.1 – Δομική εποχικότητα φορτίων και συγκέντρωση πιέσεων στη θερινή περίοδο (ύδρευση, απορρίμματα, κυκλοφορία, δημόσιος χώρος) 1.T.1 – Ενίσχυση θερμικών ακροτήτων και θερινής ξηρασίας με σωρευτικές επιπτώσεις σε ύδρευση, ενέργεια, δημόσια υγεία και τουριστική φέρουσα ικανότητα	KZ1.1 – Διαχείριση τουριστικής αιχμής και αντοχή δημοτικών υπηρεσιών KZ1.2 – Κλιματική προσαρμογή: θερμικές ακρότητες και ξηρασία	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1	1.2 – Οικιστικό περιβάλλον	Ενίσχυση χωρικής οργάνωσης και μείωση συγκρούσεων χρήσεων στην παράκτια ζώνη	Εργαλεία χωρικού σχεδιασμού, ρυθμίσεις στάθμευσης / κυκλοφορίας, ζωνοποίηση λειτουργιών, πρότυπα δημόσιου χώρου, «κανόνες λειτουργίας» σε κόμβους αιχμής	1.W.3 – Χωρική συμπίεση / συνύπαρξη αστικών, τουριστικών, μεταφορικών και λιμενικών λειτουργιών στην παράκτια ζώνη, με αυξημένες λειτουργικές ασυμβατότητες 1.T.8 – Ενίσχυση συγκρούσεων χρήσεων γης (τουρισμός–εξόρυξη–προστασία) με κίνδυνο θεσμικών εμπλοκών, καθυστερήσεων και μειωμένης κοινωνικής αποδοχής	ΚΖ1.9 – Παράκτια ζώνη: οργάνωση χρήσεων και δημόσιου χώρου	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
1	1.3 – Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	Ασφάλεια ύδρευσης (ποσότητα / ποιότητα / κόστος) και μείωση απωλειών με ψηφιακή παρακολούθηση	Τηλεμετρία, έλεγχος διαρροών, ζώνες πίεσης, ενεργειακή βελτιστοποίηση, πρόγραμμα ελέγχων	1.S.4 – Λειτουργούσες υποδομές συλλογής / επεξεργασίας αστικών λυμάτων και θεσμικά συγκροτημένος	ΚΖ1.6 – Ύδρευση: απώλειες, ποιότητα νερού και ενεργειακό κόστος	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
			ποιότητας, διαχείριση ζήτησης	φορέας ύδρευσης–αποχέτευσης (ΔΕΥΑΘ) 1.W.6 – Πολυπλοκότητα και εκτεταμένη ανάπτυξη δικτύων ύδρευσης με πολλαπλές υδροληψίες, που αυξάνει απαιτήσεις ελέγχου απωλειών, ποιότητας και ενεργειακού κόστους		
1	1.3 – Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	Αναβάθμιση αποχέτευσης / λύματα για προστασία ακτών και σταθερή συμμόρφωση	Επεκτάσεις / βελτιστοποίηση δικτύων, έλεγχος συνδέσεων, περιορισμός εισροών / παράσιτων ροών, αναβάθμιση ΕΕΛ, monitoring εκροών	1.W.7 – Ανάγκη περαιτέρω ολοκλήρωσης / βελτιστοποίησης συστημάτων αποχέτευσης (ορθότητα συνδέσεων, περιορισμός εισροών / παράσιτων ροών) σε περιοχές αυξημένης περιβαλλοντικής ευαισθησίας	ΚΖ1.7 – Αποχέτευση / λύματα: ολοκλήρωση δικτύων και προστασία ακτών ΚΖ1.5 – Προστασία	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				1.T.4 – Υποβάθμιση παράκτιων / θαλάσσιων οικοσυστημάτων λόγω σωρευτικών πιέσεων χρήσεων και σημειακών / διάχυτων ρυπάνσεων	παράκτιου / θαλάσσιου περιβάλλοντος και ρύπανση	
1	1.3 – Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	Αναδιάρθρωση στερεών αποβλήτων με κυκλική οικονομία και μείωση εξάρτησης εκτός νησιού	Χωριστή συλλογή, βιοαπόβλητα, πράσινα σημεία, βελτιστοποίηση δρομολογίων, δείκτες απόδοσης, καμπάνιες συμμετοχής	1.W.5 – Εξάρτηση τελικής διάθεσης αποβλήτων από εξωνησιωτικές υποδομές, με συνέπειες στο κόστος και στην επιχειρησιακή αξιοπιστία της αλυσίδας διαχείρισης 1.O.3 – Αναδιάρθρωση διαχείρισης στερεών αποβλήτων: ενίσχυση χωριστής συλλογής, βελτιστοποίηση δρομολογίων και εγκαθίδρυση	ΚΖ1.8 – Στερεά απόβλητα: αναδιάρθρωση και μείωση εξάρτησης εκτός νησιού	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				μετρήσιμης παρακολούθησης επιδόσεων		
1	1.4 – Πολιτική προστασία	Αντιπλημμυρική θωράκιση με τεκμηρίωση κινδύνου και ιεράρχηση παρεμβάσεων	Υδρολογικές / γεωχωρικές μελέτες, έργα σε ρέματα–εκβολές, Συντήρηση οχετών / διαβάσεων, καθαρισμοί, σχέδια ετοιμότητας	1.W.2 – Υδρολογική ευαλωτότητα λόγω μικρών και απότομων λεκανών απορροής, με αυξημένη πιθανότητα αιχμιαίων πλημμυρικών παροχών και μεταφοράς φερτών 1.T.3 – Έντονα υετικά επεισόδια με αιχμιαίες απορροές και υδραυλικές αστοχίες σε κρίσιμα τεχνικά σημεία (οχετοί, διαβάσεις, εκβολές)	ΚΖ1.3 – Πλημμυρικός κίνδυνος: όμβρια, ρέματα και κρίσιμα σημεία	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1	1.4 – Πολιτική προστασία	Πρόληψη / ετοιμότητα για κλιματικούς κινδύνους (πυρκαγιές, καύσωνες) με εκπαίδευση και συνέργειες	Επιχειρησιακά σχέδια, ασκήσεις ετοιμότητας, ενημέρωση / εκπαίδευση, εξοπλισμός πολιτικής προστασίας, συνεργασίες με κοινότητες / φορείς	1.T.1 – Ενίσχυση θερμικών ακροτήτων και θερινής ξηρασίας με σωρευτικές επιπτώσεις σε ύδρευση, ενέργεια, δημόσια υγεία και τουριστική φέρουσα ικανότητα 1.T.2 – Αυξημένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών με δευτερογενείς επιπτώσεις (διάβρωση, φερτά, υποβάθμιση «φυσικής υποδομής»)	ΚΖ1.2 – Κλιματική προσαρμογή: θερμικές ακρότητες και ξηρασία ΚΖ1.4 – Δασικές πυρκαγιές: πρόληψη και μεταπυρικές επιπτώσεις	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
1	1.1 – Φυσικό περιβάλλον	Διαφάνεια, ανεξάρτητη τεκμηρίωση και συνεχής παρακολούθηση για υπεράκτια γεωλογική αποθήκευση CO_2, με	Θεσμική συμμετοχή / διαβούλευση, πρόσβαση σε δεδομένα, baseline–monitoring, σχέδιο επικοινωνίας	1.W.9 – Η υψηλή τεχνική εξειδίκευση του έργου αποθήκευσης CO_2 και η άνιση πρόσβαση σε πρωτογενή δεδομένα περιορίζουν την ικανότητα του Δήμου να	ΚΖ1.11 – Αποθήκευση CO_2: διαφάνεια, έλεγχος και προστασία δραστηριοτήτων	ΣΣ 1 – Ανθεκτικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής ΣΣ 4 – Αποτελεσματική Διοίκηση και

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
		προστασία εικόνας προορισμού	κινδύνου, συνεργασίες με ερευνητικούς φορείς	αξιολογεί ανεξάρτητα κρίσιμους κινδύνους (π.χ. ακεραιότητα παλαιών γεωτρήσεων, όρια πιέσεων, μακροχρόνιες υποχρεώσεις / ευθύνη) 1.Τ.9 – Η χωροθέτηση υπεράκτιας βιομηχανικής δραστηριότητας αποθήκευσης CO_2 κοντά στο νησί μπορεί να επιφέρει αρνητικό αποτύπωμα στην εικόνα του προορισμού και στη λειτουργία τουρισμού / αλιείας λόγω κοινωνικής πόλωσης, πιθανών περιορισμών χρήσεων θαλάσσιου χώρου ή / και συμβάντος που θα εντείνει την		Οικονομική Ανθεκτικότητα Δήμου

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				αντίληψη περιβαλλοντικού κινδύνου		
2	2.1 – Κοινωνική μέριμνα	Ολοκλήρωση / ενίσχυση κοινωνικών δομών και μηχανισμών διαχείρισης περιστατικών– παραπομπών	Λειτουργικά πρωτόκολλα παραπομπών, χαρτογράφηση αναγκών, ενίσχυση δομών, συνεργασίες με φορείς, δράσεις ισότητας / ευαισθητοποίησης	2.S.1 – Λειτουργία δομών «πρώτης γραμμής» κοινωνικής προστασίας (ΚΑΠΗ, «Βοήθεια στο Σπίτι», Κέντρο Κοινότητας) που συγκροτούν λειτουργικό πυρήνα κοινωνικής συνοχής σε περιβάλλον γήρανσης και χωρικής διασποράς 2.O.1 – Ολοκλήρωση / διαλειτουργικότητα δομών κοινωνικής πολιτικής (Κέντρο Κοινότητας ως κόμβος διαχείρισης περιστατικών– παραπομπών, σύνδεση με «Βοήθεια στο Σπίτι»,	ΚΖ2.1 – Κοινωνικές δομές: συντονισμός, κάλυψη αναγκών και παραπομπές	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				στοχευμένη χαρτογράφηση αναγκών)		
2	2.1 – Κοινωνική μέριμνα	Αποκέντρωση υπηρεσιών για ηλικιωμένους / ευάλωτους και ενίσχυση κατ’ οίκον φροντίδας	Κινητές μονάδες, αποκεντρωμένα σημεία εξυπηρέτησης, βελτιστοποίηση δρομολογίων, εργαλεία τηλε–υποστήριξης, συμπράξεις	2.W.1 – Μονοκεντρική χωροθέτηση κρίσιμων δομών για ηλικιωμένους (ΚΑΠΗ στον Λιμένα), χωρίς ισοδύναμα αποκεντρωμένα σημεία εξυπηρέτησης / κινητές δράσεις για ορεινούς και απομακρυσμένους οικισμούς 2.W.4 – Επιχειρησιακή επιβάρυνση κατ’ οίκον φροντίδας λόγω χωρικής διασποράς (χρόνοι μετακίνησης, ανάγκη τομεοποίησης / δρομολογίων,	ΚΖ2.2 – Υπηρεσίες για ηλικιωμένους: αποκέντρωση και κατ’ οίκον φροντίδα	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				δυσκολία κάλυψης σε αιχμές ή απουσίες προσωπικού)		
2	2.2 – Υγεία και πρόνοια	Θωράκιση ΠΦΥ και βελτίωση διαχείρισης επειγόντων / διακομιδών σε νησιωτικές συνθήκες	Πρωτόκολλα συντονισμού (ΕΚΑΒ / ακτοπλοΐα / Δήμος), σχέδια μαζικών συμβάντων, σήμανση κρίσιμων διαδρομών, υποστηρικτικές ρυθμίσεις πρόσβασης	2.S.5 – Ύπαρξη Κέντρου Υγείας Πρίνου ως βασικού κόμβου ΠΦΥ και διαχείρισης επειγόντων σε νησιωτικές συνθήκες 2.W.5 – Διαρθρωτική τρωτότητα επείγουσας φροντίδας λόγω «αλυσίδας χρόνου» (ενδονησιωτική πρόσβαση + θαλάσσια διακομιδή + συνέχεια προς νοσοκομείο) 2.T.3 Αστάθεια ακτοπλοϊκής διασύνδεσης ή διαθεσιμότητας μέσων διακομιδής δύναται να	ΚΖ2.3 – Υγεία: ενίσχυση ΠΦΥ και καλύτερη διαχείριση επειγόντων / διακομιδών	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				μετατρέψει υγειονομικά συμβάντα σε υψηλού ρίσκου		
2	2.2 – Υγεία και πρόνοια	Διαχείριση υγειονομικών και κοινωνικών φορτίων θερινής αιχμής	Επιχειρησιακές εφεδρείες / βάρδιες, συμβάσεις υποστήριξης, σχέδια «αιχμής», μηχανισμοί προτεραιοποίησης και ροών	2.W.6 – Απότομες μεταβολές φορτίων λόγω τουριστικής εποχικότητας (υγεία, καθαριότητα, πολιτισμός, αθλητισμός, κυκλοφορία), που δυσχεραίνουν σταθερή ποιότητα υπηρεσιών 2.T.2 – Κλιμάκωση θερινής αιχμής αυξάνει περιστατικά υγείας / ατυχήματα και πιέζει το σύστημα επειγόντων, όπου ο χρόνος διακομιδής εκτός νησιού αποτελεί κρίσιμο παράγοντα κινδύνου	ΚΖ2.4 – Υγειονομικά και κοινωνικά φορτία στη θερινή αιχμή	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2	2.3 – Παιδεία	Ασφαλείς, λειτουργικές σχολικές υποδομές με προληπτική συντήρηση και αναβαθμίσεις	Τεχνικά προγράμματα συντήρησης, παρεμβάσεις ασφάλειας / προσβασιμότητας, ενεργειακές αναβαθμίσεις, εξοπλισμοί	2.W.3 – Κατακερματισμός τεχνικής συντήρησης πρωτοβάθμιων σχολικών μονάδων λόγω πλήθους κτιριακών σημείων και αυξημένων αναγκών μικροπαρεμβάσεων (Η / Μ, αυλές, προσβασιμότητα) 2.O.3 – Προληπτικός τεχνικός προγραμματισμός αναβαθμίσεων σχολικών υποδομών (ασφάλεια, προσβασιμότητα, ενεργειακή απόδοση) για ενίσχυση ελκυστικότητας μόνιμης κατοίκησης	ΚΖ2.5 – Σχολικές υποδομές: ασφάλεια, συντήρηση και αναβαθμίσεις	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2	2.3 – Παιδεία	Δεξιότητες και κατάρτιση με σύνδεση στην τοπική οικονομία (ΕΠΑ.Λ. και διά βίου μάθηση)	Προγράμματα δεξιοτήτων, συνεργασίες με επιχειρήσεις / φορείς, πιστοποιήσεις, ψηφιακές / πράσινες δεξιότητες	2.O.4 – Αξιοποίηση ΕΠΑ.Λ. για ανάπτυξη τοπικού ανθρώπινου κεφαλαίου (τουρισμός, τεχνικά επαγγέλματα, ψηφιακές / πράσινες δεξιότητες) σε συνέργεια με την τοπική οικονομία	ΚΖ2.6 – Δεξιότητες και κατάρτιση: σύνδεση με την τοπική οικονομία (ΕΠΑΛ)	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες ΣΣ 3 – Βιώσιμη Οικονομία και Σταθερή Απασχόληση
2	2.4 – Πολιτισμός και Αθλητισμός	Πολιτιστικές διαδρομές / εκδηλώσεις με οργάνωση, διαχείριση επισκεψιμότητας και μείωση λειτουργικού κόστους αιχμής	Πλαίσιο διοργάνωσης (ημερολόγιο / πρωτόκολλα), κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, καθαριότητα / ασφάλεια, διαδρομές προς ενδοχώρα, προβολή	2.S.7 – Υψηλής αναγνωρισιμότητας πολιτιστικό απόθεμα (Αρχαία Θάσος / Λιμένας, Αλυκή, μουσεία, παραδοσιακοί οικισμοί) με διττή αξία: ταυτότητα και τουριστική ζήτηση 2.W.7 – Πολιτιστικό απόθεμα συνεπάγεται θεσμικούς /	ΚΖ2.7 – Πολιτισμός: διαδρομές, εκδηλώσεις και διαχείριση επισκεψιμότητας	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες ΣΣ 3 – Βιώσιμη Οικονομία και Σταθερή Απασχόληση

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				τεχνικούς περιορισμούς σε έργα (αναπλάσεις, δίκτυα, οδοποιία) με κίνδυνο καθυστερήσεων / κόστους χωρίς έγκαιρο συντονισμό		
2	2.4 – Πολιτισμός και Αθλητισμός	Αναβάθμιση / προστασία αθλητικών υποδομών (συντήρηση, ασφάλεια, περιορισμός βανδαλισμών)	Μητρώο εγκαταστάσεων, ετήσιο πρόγραμμα συντήρησης, βασικά μέτρα φύλαξης / ελέγχου πρόσβασης, αναβαθμίσεις εξοπλισμού	2.W.8 – Φθορές / βανδαλισμοί σε αθλητικές εγκαταστάσεις, ενδεικτικοί ελλείψεων φύλαξης, ελέγχου πρόσβασης και τυποποιημένης διαχείρισης χρήσεων 2.O.7 – Συγκρότηση επικαιροποιημένου Μητρώου Αθλητικών Υποδομών και ετήσιου προγράμματος συντήρησης / αναβαθμίσεων	ΚΖ2.8 – Αθλητικές εγκαταστάσεις: συντήρηση, ασφάλεια και μείωση βανδαλισμών	ΣΣ 2 – Κοινωνική Συνοχή και Ισότιμη Πρόσβαση σε Υπηρεσίες

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				για προβλεψιμότητα διαθεσιμότητας		
3	3.1 – Τοπική επιχειρηματικότητα	Μείωση εξάρτησης από θερινή αιχμή μέσω διαφοροποίησης / αναβάθμισης τουριστικού προϊόντος	Θεματικός / ποιοτικός τουρισμός, διαδρομές, υπηρεσίες εκτός αιχμής, προώθηση εμπειριών χαμηλής όχλησης	3.W.1 – Έντονη τριτογενοποίηση με δομική εξάρτηση από εποχική ζήτηση και από τη λειτουργική ικανότητα του προορισμού (πίεση αιχμής) 3.T.1 – Συστημικός κίνδυνος λόγω υψηλής εξάρτησης οικονομίας / απασχόλησης από χρονικά συμπιεσμένη τουριστική ζήτηση (ευπάθεια σε διακυμάνσεις ή σοκ ζήτησης)	ΚΖ3.1 – Μείωση εξάρτησης από τη θερινή τουριστική αιχμή ΚΖ3.3 – Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου και διαφοροποίηση προϊόντος	ΣΣ 3 – Βιώσιμη Οικονομία και Σταθερή Απασχόληση
3	3.1 – Τοπική επιχειρηματικότητα	Αγροδιατροφή: αύξηση προστιθέμενης αξίας (τυποποίηση /	Τυποποίηση–πιστοποιήσεις, ποιοτικός έλεγχος,	3.S.5 – Στρατηγικό πεδίο αγροδιατροφικής μεταποίησης που συνδέει τοπική πρώτη ύλη	ΚΖ3.5 – Αγροδιατροφή: τυποποίηση,	ΣΣ 3 – Βιώσιμη Οικονομία και

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
		πιστοποίηση / logistics) και σύνδεση με τουρισμό	αποθήκευση, κοινές λύσεις logistics, προβολή / branding	(ελιά / ελαιόλαδο, μέλι) με τουριστική κατανάλωση και εξωστρέφεια, αυξάνοντας προστιθέμενη αξία 3.O.4 – Αναβάθμιση αγροδιατροφικής αλυσίδας αξίας με τυποποίηση ποιότητας, πιστοποίηση, αποθήκευση, τυποποίηση και κοινές λύσεις logistics / ελέγχων	πιστοποίηση και αύξηση προστιθέμενης αξίας	Σταθερή Απασχόληση
3	3.2 – Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό	Κατάρτιση / πιστοποιήσεις και δεξιότητες για ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και σταθερότερη εργασία	Προγράμματα κατάρτισης, πιστοποιήσεις, ψηφιακές / γλωσσικές δεξιότητες, σύνδεση με αγορά εργασίας	3.W.8 – Συγκέντρωση ανεργίας σε μεσαίες βαθμίδες εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια / επαγγελματική), που αποτελούν κορμό στελέχωσης του τριτογενούς: ανάγκη	ΚΖ3.8 – Κατάρτιση και πιστοποιήσεις για ανταγωνιστικές επιχειρήσεις ΚΖ3.4 – Σταθερότερη απασχόληση:	ΣΣ 3 – Βιώσιμη Οικονομία και Σταθερή Απασχόληση

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				εφαρμοσμένης κατάρτισης και πιστοποιήσεων 3.Τ.7 – Διαιώνιση εποχικής ανεργίας και αναντιστοιχίας δεξιοτήτων–ζήτησης, με κοινωνικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις	δράσεις και έργα εκτός αιχμής	
3	3.2 – Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό	Αντιμετώπιση ελλείψεων εργατικού δυναμικού στην αιχμή (στέγαση / μετακινήσεις / υποστήριξη)	Δημοτικές–διαδημοτικές λύσεις στέγασης, οργάνωση μετακινήσεων, info / υποστήριξη εργαζομένων, συνέργειες με επιχειρήσεις	3.W.6 – Εξάρτηση αγοράς εργασίας από «εισαγόμενη» προσφορά εργασίας σε δραστηριότητες αιχμής, με πρακτικές δυσκολίες στέγασης / μετακίνησης / πρόσβασης σε υπηρεσίες 3.Τ.6 – Επιδείνωση ελλείψεων εργατικού δυναμικού αιχμής (ή αυξημένη εξάρτηση από	ΚΖ3.7 – Εργατικό δυναμικό: κάλυψη αναγκών αιχμής και υποστήριξη στέγασης / μετακίνησης	ΣΣ 3 – Βιώσιμη Οικονομία και Σταθερή Απασχόληση

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				εισροές) χωρίς αντιμετώπιση ζητημάτων στέγασης / μετακινήσεων / υποστήριξης		
3	3.3 – Ανάπτυξη διατομεακών συνεργασιών	Συνέργειες τουρισμού–αγροδιατροφής και πολιτισμού–τουρισμού για διάχυση οφέλους και επιμήκυνση περιόδου	Δίκτυα συνεργασίας, κοινά προϊόντα / διαδρομές, προβολή, γεγονότα / φεστιβάλ, τοπικά clusters	3.O.2 – Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου μέσω θεματικού / ποιοτικού τουρισμού και ενίσχυσης δραστηριοτήτων εκτός αιχμής, ώστε να μειωθεί η εποχική τρωτότητα 3.S.5 – Στρατηγικό πεδίο αγροδιατροφικής μεταποίησης που συνδέει τοπική πρώτη ύλη (ελιά / ελαιόλαδο, μέλι) με τουριστική κατανάλωση και εξωστρέφεια, αυξάνοντας προστιθέμενη αξία	ΚΖ3.3 – Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου και διαφοροποίηση προϊόντος ΚΖ3.5 – Αγροδιατροφή: τυποποίηση, πιστοποίηση και αύξηση προστιθέμενης αξίας	ΣΣ 3 – Βιώσιμη Οικονομία και Σταθερή Απασχόληση

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4	4.1 – Εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και ποιότητα υπηρεσιών	Ενίσχυση «ικανότητας εκτέλεσης» έργων και μείωση χάσματος προγραμματισμού–υλοποίησης	Ωρίμανση / μελέτες, τεύχη, διαγωνισμοί, συμβασιοποίηση, μηχανισμός παρακολούθησης προόδου, project management	4.W.1 – Ενδείξεις περιορισμένης «ικανότητας εκτέλεσης» (υστέρηση εκτέλεσης 2025 έναντι διαμορφωθέντων πιστώσεων), που συνδέονται με ωρίμανση παρεμβάσεων, διαδικασίες ανάθεσης / συμβασιοποίησης και χρονισμό χρηματορροών 4.T.1 – Κίνδυνος μη επίτευξης στοχοθεσίας 2026 χωρίς ενίσχυση μηχανισμών ωρίμανσης, διαγωνισμών, βεβαίωσης–είσπραξης και συστηματικής παρακολούθησης εκτέλεσης	ΚΖ4.1 – Ικανότητα υλοποίησης έργων: ωρίμανση, διαγωνισμοί και παρακολούθηση / ΚΖ4.7 – Αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων μέσω ώριμου «pipeline» έργων	ΣΣ 4 – Αποτελεσματική Διοίκηση και Οικονομική Ανθεκτικότητα Δήμου

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4	4.2 – Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή	Οργανωμένη «διοικητική μνήμη» και ποιότητα εκτέλεσης παρά την εποχική στελέχωση	Εγχειρίδια / πρότυπα, checklists, ταχεία εκπαίδευση πριν την αιχμή, εσωτερική μεταφορά γνώσης, υποστήριξη τεχνικών υπηρεσιών	4.W.6 – Εκτεταμένη χρήση εποχικού προσωπικού (έως 100 θέσεις ΙΔΟΧ / ΣΟΧ) αυξάνει κίνδυνο ασυνέχειας γνώσης και ανάγκη επαναλαμβανόμενης εκπαίδευσης / τυποποίησης διαδικασιών 4.T.6 – Υψηλή εξάρτηση από εποχικό προσωπικό μπορεί να μειώσει επιχειρησιακή συνέχεια και να αυξήσει λειτουργικά σφάλματα χωρίς ισχυρή τυποποίηση και εκπαίδευση	ΚΖ4.5 – Τυποποίηση διαδικασιών και εκπαίδευση λόγω εποχικής στελέχωσης	ΣΣ 4 – Αποτελεσματική Διοίκηση και Οικονομική Ανθεκτικότητα Δήμου
4	4.3 – Ψηφιακές υπηρεσίες και μετασχηματισμός	Ψηφιοποίηση ροών / υπηρεσιών για ταχύτητα,	Ε–αιτήματα, ψηφιακό πρωτόκολλο, CRM αιτημάτων, αυτοματοποιήσεις,	4.S.4 – Ύπαρξη κρίσιμων οριζόντιων μονάδων υποστήριξης (Νομική Υπηρεσία, Προγραμματισμός–	ΚΖ4.6 – Ψηφιοποίηση ροών και βελτίωση εξυπηρέτησης	ΣΣ 4 – Αποτελεσματική Διοίκηση και Οικονομική

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
		ιχνηλασιμότητα και διαφάνεια	dashboards παρακολούθησης, smart εφαρμογές / αισθητήρες	Οργάνωση–Πληροφορική–Διαφάνεια, Εσωτερικός Έλεγχος) που ενισχύουν συμμόρφωση, έλεγχο και διοικητική ωρίμανση 4.Ο.6 – Ψηφιοποίηση και τυποποίηση ροών εξυπηρέτησης μέσω ΚΕΠ και πληροφοριακών συστημάτων, για μείωση χρόνων διεκπεραίωσης και αύξηση ιχνηλασιμότητας	πολιτών / επιχειρήσεων	Ανθεκτικότητα Δήμου
4	4.4 – Οικονομική διαχείριση	Βελτίωση εκτέλεσης προϋπολογισμού, ταμειακού ελέγχου και εισπραξιμότητας ιδίων εσόδων	Budget monitoring, έλεγχος δεσμεύσεων, cash planning, στοχοθεσία εισπραξιμότητας,	4.Ο.1 – Εγκαθίδρυση ενιαίου μηχανισμού παρακολούθησης εκτέλεσης προϋπολογισμού (budget execution monitoring) με τακτική ανάλυση	ΚΖ4.2 – Οικονομικός προγραμματισμός: εκτέλεση προϋπολογισμού	ΣΣ 4 – Αποτελεσματική Διοίκηση και Οικονομική

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
			μητρώα, διαχείριση οφειλών	αποκλίσεων, αιτιολόγηση και διορθωτικές ενέργειες 4.Ο.3 – Στοχοθεσία εισπραξιμότητας και διακριτή διαχείριση απαιτήσεων (βεβαιωμένες αλλά μη εισπραχθείσες οφειλές) στις κρίσιμες κατηγορίες ιδίων εσόδων	και ταμειακός έλεγχος ΚΖ4.3 – Ίδια έσοδα: μητρώα, βεβαίωση–είσπραξη και συμμόρφωση	Ανθεκτικότητα Δήμου
4	4.5 – Εξωστρέφεια και συνεργασίες	Ενίσχυση συνεργασιών / συμμετοχικότητας / λογοδοσίας και πρόσβαση σε πόρους και τεκμηρίωση	Δίκτυα δήμων, προγραμματικές συμβάσεις, συνεργασίες με ΑΕΙ / Ινστιτούτα, συμμετοχικές διαδικασίες, διαφάνεια / επικοινωνία	4.Ο.5 – Αξιοποίηση εθνικών / ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων μέσω συστηματικής ωρίμανσης έργων και χρήσης δομών / ομάδων διοίκησης έργου 4.S.4 – Ύπαρξη κρίσιμων οριζόντιων μονάδων υποστήριξης (Νομική	ΚΖ4.7 – Αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων μέσω ώριμων έργων ΚΖ4.8 – Διοικητική ανθεκτικότητα σε κρίσεις και	ΣΣ 4 – Αποτελεσματική Διοίκηση και Οικονομική Ανθεκτικότητα Δήμου

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
				Υπηρεσία, Προγραμματισμός–Οργάνωση–Πληροφορική–Διαφάνεια, Εσωτερικός Έλεγχος) που ενισχύουν συμμόρφωση, έλεγχο και διοικητική ωρίμανση	πολιτική προστασία	

7 ΠΗΓΕΣ

4η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης (4η ΥΠΕ) (2022) Συνεργασία / πρόσκληση για καρδιολόγο στο Κέντρο Υγείας Πρίνου (30 Αυγούστου 2022). Διαθέσιμο στο: https: / / www.4ype.gr / synergasia–kardiologou–me–to–kentro–ygeias–prinou–thasos–armodiotitas–tis–4is–y–pe–makedonias–kai–thrakis–me–kathestos–ekdosis–deltiou–apodeixis–parochis–ypiresion / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

4η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης (4η ΥΠΕ) (2025) Διευκρινίσεις σχετικά με προμήθεια / εγκατάσταση ψυκτικού θαλάμου στο Κέντρο Υγείας Πρίνου (13 Ιανουαρίου 2025). Διαθέσιμο στο: https: / / www.4ype.gr / diefkriniseis–schetika–tin–yp–ar–79–2024–erevna–agoras–gia–tin–promitheia–kai–egkatastasi–psyktikou–thalamou–sto–kentro–ygeias–prinou / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

4η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης (4η ΥΠΕ) (2026) Στοιχεία επικοινωνίας Κέντρων Υγείας / ΤΟΜΥ. Διαθέσιμο στο: https: / / www.4ype.gr / p–f–y / stoicheia–epikoinonias–kentron–ygeias–tomy / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Anaeth.gr (2018) «Δημοτική υλοτομία από το Δήμο Θάσου». Διαθέσιμο στο: https: / / anaeth.gr / en / eblog / epikaira / dimotiki–ylotomia–apo–to–dimo–thasou.html (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Archaiologia.gr (2017) «Τα αρχαία λατομεία της Θάσου». Διαθέσιμο στο: https: / / www.archaiologia.gr / blog / 2017 / 03 / 02 / %CF%84%CE%B1–%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1–%CE%BB%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%B1–%CF%84%CE%B7%CF%82–%CE%B8%CE%AC%CF%83%CE%BF%CF%85 / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Brun, J.–P. (2018) Core Complex Segmentation in North Aegean, A Dynamic View, Tectonics. Διαθέσιμο στο: https: / / agupubs.onlinelibrary.wiley.com / doi / full / 10.1029 / 2017TC004939 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Brun, J.–P. and Sokoutis, D. (2007) Kinematics of the Southern Rhodope Core Complex (North Greece), International Journal of Earth Sciences, 96(6), σσ. 1079–1099. Διαθέσιμο στο: https: / / research.vu.nl / ws / files / 2270618 / 201590.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Climate Change Service (C3S) (2025) European State of the Climate 2024. Διαθέσιμο στο: https: / / climate.copernicus.eu / esotc / 2024 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Climate Change Service (C3S) (2025) Why are Europe and the Arctic heating up faster than the rest of the world? Διαθέσιμο στο: https: / / climate.copernicus.eu / why–are–europe–and–arctic–heating–faster–rest–world (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Data Space Ecosystem (2022) Copernicus DEM – Product Handbook (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / dataspace.copernicus.eu / sites / default / files / media / files / 2024–06 / geo1988–copernicusdem–spe–002_producthandbook_i5.0.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Data Space Ecosystem (2026) Copernicus DEM – συλλογή / περιγραφή (COP–DEM). Διαθέσιμο στο: https: / / dataspace.copernicus.eu / explore–data / data–collections / copernicus–contributing–missions / collections–description / COP–DEM (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Land Monitoring Service (CLMS) (2018) CORINE Land Cover 2018 (CLC2018): product description and access. Διαθέσιμο στο: https: / / land.copernicus.eu / en / products / corine–land–cover / clc2018 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Land Monitoring Service (CLMS) (2026) CORINE Land Cover: product overview (44 classes; 6–yearly updates). Διαθέσιμο στο: https: / / land.copernicus.eu / en / products / corine–land–cover (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Land Monitoring Service (CLMS) (2026) EU–Hydro River Network Database 2006–2012 (vector), Europe. Διαθέσιμο στο: https: / / land.copernicus.eu / en / products / eu–hydro / eu–hydro–river–network–database (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Copernicus Land Monitoring Service (CLMS) (2026) EU–Hydro: product access. Διαθέσιμο στο: https: / / land.copernicus.eu / en / products / eu–hydro (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Dasologoi.gr (2023) «Μια λευκή βίβλος για τα μη ξυλώδη δασικά προϊόντα…». Διαθέσιμο στο: https: / / dasologoi.gr / ?catid=89&id=2055%3Amia–lefki–vivlos–gia–ta–mi–xylodi–proionta–mxdp–ths–mesogeiou&view=article (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Discover Greece (2026) Best museums and cultural sights in Thassos. Διαθέσιμο στο: https: / / www.discovergreece.com / travel–ideas / best–of / best–museums–and–cultural–sights–thassos (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

ECMWF / Copernicus Climate Data Store (2019) ERA5 monthly averaged data on single levels from 1940 to present. Διαθέσιμο στο: https: / / cds.climate.copernicus.eu / datasets / reanalysis–era5–single–levels–monthly–means (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

ECMWF / Copernicus Climate Data Store (2019) ERA5–Land monthly averaged data from 1950 to present. Διαθέσιμο στο: https: / / cds.climate.copernicus.eu / datasets / reanalysis–era5–land–monthly–means (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

eKathimerini (Η Καθημερινή) (2025) Experts warn of gale–force winds forecast in coming days (07 Αυγούστου 2025). Διαθέσιμο στο: https: / / www.ekathimerini.com / news / environment / 1277470 / experts–warn–of–gale–force–winds–forecast–in–coming–days / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Encyclopaedia Britannica (2026) Thasos. Διαθέσιμο στο: https: / / www.britannica.com / place / Thasos (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Energean (2025) *CO_2 Storage Unit in Prinos – Non–Technical Summary (NTS)* (03 October 2025). Διαθέσιμο στο: https: / / www.energean.com / media / 6157 / 1–not–technical–summary.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

EUNIS (European Environment Agency) (2026) Natura 2000 site factsheet: GR1150012 “Thasos (Oros Ypsario kai paraktia zoni)…”. Διαθέσιμο στο: https: / / eunis.eea.europa.eu / sites / GR1150012 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

EUNIS (European Environment Agency) (2026) Natura 2000 site factsheet: GR1150014 “THALASSIA PERIOCHI KAVALAS”. Διαθέσιμο στο: https: / / eunis.eea.europa.eu / sites / GR1150014 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) (2025) *Prinos CO_2 Storage Project – Project Summary Document (PSD)*. Διαθέσιμο στο: https: / / www.ebrd.com / home / work–with–us / projects / psd / 56584.html (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

European Commission (2026) *Commission Opinion on the draft permit to permanently store carbon dioxide in the Prinos field (C(2026) 410)*. Διαθέσιμο στο: https: / / ec.europa.eu / transparency / documents–register / detail?lang=en&ref=C%282026%29410 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

European Commission / CINEA (2026) *PCI / PMI Project fiche – “Prinos Offshore storage at Prinos field…” (PCIFiche 13.11)*. Διαθέσιμο στο: https: / / ec.europa.eu / assets / cinea / PCI / files / PCIFiche_13.11_1st_PCI_PMI_list.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

European Environment Agency (EEA) (2016) EU–DEM (raster) – version 1.1, Apr. 2016 (metadata record). Διαθέσιμο στο: https: / / sdi.eea.europa.eu / catalogue / srv / api / records / 3473589f–0854–4601–919e–2e7dd172ff50?language=eng (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

European Environment Agency (EEA) (2019) EU–Hydro – River Network Database (version 1.0, Nov. 2019) (metadata record). Διαθέσιμο στο: https: / / sdi.eea.europa.eu / catalogue / copernicus / api / records / 801dc3ca–339d–4e27–9a18–08b6934efe34 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

European Parliament and Council (2020) Directive (EU) 2020 / 2184 of 16 December 2020 on the quality of water intended for human consumption (recast). Διαθέσιμο στο: https: / / eur–lex.europa.eu / eli / dir / 2020 / 2184 / oj / eng (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

European Union (2009) *Directive 2009 / 31 / EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide*. Διαθέσιμο στο: https: / / eur–lex.europa.eu / eli / dir / 2009 / 31 / oj / eng (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

European Union (2026) Corine Land Cover 2018 – dataset description (EU Open Data Portal). Διαθέσιμο στο: https: / / data.europa.eu / data / datasets / b5902389–93b5–4dfa–97f4–9d14d948bb96?locale=el (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Ferryhopper (2026) Kavala to Thassos ferry route (summary information). Διαθέσιμο στο: https: / / www.ferryhopper.com / en / ferry–routes / direct / kavala–thassos (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

FHL Kiriakidis Group (2026) «Thassos–Prinos Quarry (Silverstream)». Διαθέσιμο στο: https: / / www.fhl.gr / el / fhl–privately–owned–quarries / thassos–prinos–quarry / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Fraport Greece – Kavala Airport (KVA) (2026) By Public Bus (CTEL connection). Διαθέσιμο στο: https: / / www.kva–airport.gr / en / category–detailed / ctg_id–232 / nd_id–896 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Fraport Greece – Kavala Airport (KVA) (2026) Flights & destinations. Διαθέσιμο στο: https: / / www.kva–airport.gr / en / flights—more / flights—destinations (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Gofa, F. et al. (2019) Developing Gridded Climate Data Sets of Precipitation for Greece Based on Homogenized Time Series, Climate, 7(5), 68. Διαθέσιμο στο: https: / / www.mdpi.com / 2225–1154 / 7 / 5 / 68 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Go–Thassos (2026) Culture and events. Διαθέσιμο στο: https: / / www.go–thassos.gr / about–thassos / culture–and–events (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Go–Thassos (2026) Getting to Thassos. Διαθέσιμο στο: https: / / www.go–thassos.gr / about–thassos / getting–to–thassos (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Go–Thassos (2026) Thassos ferry schedules & prices. Διαθέσιμο στο: https: / / www.go–thassos.gr / thassos–ferry–schedules–prices (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Gov.gr (2026) Χάρτες Ευρυζωνικότητας. Διαθέσιμο στο: https: / / www.gov.gr / ipiresies / polites–kai–kathemerinoteta / telepikoinonies / khartes–euruzonikotetas (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

GOVMAP (2026) Γήπεδο Ποδοσφαίρου (Λιμένας Θάσου) – καταχώριση τοποθεσίας / διεύθυνσης. Διαθέσιμο στο: https: / / www.govmap.gr / item / gipedo–podosfairoy–4 (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Greeka (2026) Geography of Thassos island. Διαθέσιμο στο: https: / / www.greeka.com / eastern–aegean / thassos / geography / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Haritopoulos Marble (2014) Εταιρικές πληροφορίες / περιγραφή διάθεσης παραγωγής. Διαθέσιμο στο: https: / / haritopoulos–marble.gr / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

HEREMA (2025) *Monitoring Committee established for the strategic CO_2 storage project in Prinos with the participation of specialised scientists and representatives of local authorities* (10 December 2025). Διαθέσιμο στο: https: / / herema.gr / monitoring–committee–established–for–the–strategic–co2–storage–project–in–prinos–with–the–participation–of–specialised–scientists–and–representatives–of–local–authorities / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

HEREMA S.A. – Greek Hydrocarbons (2026) «Prinos Concession». Διαθέσιμο στο: https: / / www.greekhydrocarbons.gr / en / PrinosConcession_en.html (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Herrmann Jr., J.J. (1993) The Exportation of Marble from the Aliki Quarries on Thasos, American Journal of Archaeology, 97(1). Διαθέσιμο στο: https: / / www.ostia–antica.org / fulltext / herrmann / herrmann–1993.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026). Εναλλακτική πρόσβαση: https: / / www.journals.uchicago.edu / doi / 10.2307 / 505841 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Huffington Post (Ελλάδα) (2023) Θάνατος τουρίστριας στη Θάσο: τι λέει το ΕΚΑΒ… (28 Ιουνίου 2023). Διαθέσιμο στο: https: / / www.huffingtonpost.gr / kinonia / thanatos–touristrias–sti–thaso–ti–lei–to–ekav–gia–tin–kathisterisi–tou–asthenoforou / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

IPCC – Intergovernmental Panel on Climate Change (2021) AR6 WGI Regional Fact Sheet – Europe (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.ipcc.ch / report / ar6 / wg1 / downloads / factsheets / IPCC_AR6_WGI_Regional_Fact_Sheet_Europe.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

IPCC (2022) AR6 WGII Cross–Chapter Paper 4: Mediterranean Region (CCP4) (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.ipcc.ch / report / ar6 / wg2 / downloads / report / IPCC_AR6_WGII_CCP4.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

IPCC (2022) Mediterranean Region – Summary (AR6 WGII CCP4) (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.ipcc.ch / report / ar6 / wg2 / downloads / report / IPCC_AR6_WGII_CCP4_SM.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

KavalaNews (2026) Stop ΧΥΤΑ Καβάλας στα ογκώδη απορρίμματα Θάσου… Διαθέσιμο στο: https: / / kavalanews.gr / 52357–stop–hyta–kavalas–sta–ogkodi–aporrimmata–thaso–krateiste–se–idiotikoys–horoys–diaminyei–dimos (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Kavala–Portal (2020) Βανδαλισμοί στο γήπεδο της Αναγέννησης Λιμεναρίων (02 Φεβρουαρίου 2020). Διαθέσιμο στο: https: / / www.kavala–portal.gr / vandalismoi–gipedo–tis–anagennis / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

KavalaSports (2024) Θάσος: Αγώνας γυναικείου ποδοσφαίρου… (21 Απριλίου 2024). Διαθέσιμο στο: https: / / www.kavalasports.gr / 2024 / 04 / 21 / thasos–agonas–gynaikeiou–podosfairou–anamesa–sto–neosystato–tmima–tou–ari–prinou–kai–ta–limenaria–vinteo–fotografies / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Kotroni, V., Lagouvardos, K. and Lalas, D. (2001) The effect of the island of Crete on the Etesian winds over the Aegean Sea, Quarterly Journal of the Royal Meteorological Society (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / user.eumetsat.int / s3 / eup–strapi–media / pdf_il_07_07_13_d86aad444d.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Koulelis, P.P., et al. (2023) ‘Greece’s Forest Sector from the Perspective of Timber…’ Forests 14(12):2331. Διαθέσιμο στο: https: / / www.mdpi.com / 1999–4907 / 14 / 12 / 2331 (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Koutalakis, P. et al. (2015) Using ArcSWAT to Predict Discharge in Ungauged Torrents: Case study in Thasos Island (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / ceur–ws.org / Vol–1498 / HAICTA_2015_paper21.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Koutalakis, P., Vlachopoulou, A., Emmanouloudis, D. and Zaimes, G.N. (2017) Simulation of torrent discharge using SWAT and evaluation by field survey in Thasos Island, Journal of Engineering Science and Technology Review, 10(3). Διαθέσιμο στο: https: / / www.jestr.org / downloads / Volume10Issue3 / fulltext21032017.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Kozelj, T. and Wurch–Kozelj, M. (2025) The Techniques of Marble Extraction in the Ancient Quarries of Thassos (conference paper, PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / edabyt.gr / wp–content / uploads / 2025 / 01 / Kozelj–Wurch–Kojelj.–THE–TECHNIQUES–OF–MARBLE–

EXTRACTION–IN–THE–ANCIENT–QUARRIES–of–THASSOS.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

NECCA / Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) (2026) Management Unit of Nestos Delta – Vistonida – Ismarida and Rhodope National Parks. Διαθέσιμο στο: https: / / necca.gov.gr / en / mdpp / management–unit–of–nestos–delta–vistonida–ismarida–and–rhodope–national–parks / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Olive Oil Museum (Πρίνος) (2026) Επίσημη ιστοσελίδα. Διαθέσιμο στο: https: / / oliveoilmuseum.gr / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Porto Thassos (2026) Thassos waterfalls “Kefalari” (Καταρράκτες Μαριών). Διαθέσιμο στο: https: / / www.portothassos.com / thassos–marble–island / thassos–waterfalls–kefalari / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Reuters (2024) Heavy lightning triggers wildfires on Greek island of Thassos (03 July 2024). Διαθέσιμο στο: https: / / www.reuters.com / world / europe / heavy–lightning–triggers–wildfires–greek–island–thassos–2024–07–03 / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Rome2rio (2026) Kavála ↔ Kavala Airport (KVA). Διαθέσιμο στο: https: / / www.rome2rio.com / s / Kav%C3%A1la / Kavala–Airport–KVA (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Rome2rio (2026) Keramoti ↔ Thassos. Διαθέσιμο στο: https: / / www.rome2rio.com / s / Keramot%C3%A1 / Thassos (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Ružička, P., Michálek, M. and Milovská, S. (2013) Metamorphic evolution of dolomitic marble from Thassos Island in Greece, Bulletin Mineralogie Petrologie, 21(1), σσ. 15–28. Διαθέσιμο στο: https: / / www.bullmineral.cz / enpaper / 122 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

StayThassos (2026) Keramoti–Thassos ferry (ενδεικτική πληροφόρηση). Διαθέσιμο στο: https: / / staythassos.gr / ferry–to–thassos / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

StayThassos (2026) Thassos airport guide (KVA & SKG as gateways). Διαθέσιμο στο: https: / / staythassos.gr / thassos–airport–guide / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

StoneNews (2026) «Εξαγωγές Μαρμάρου Ελλάδας – Εννιάμηνο 2025…». Διαθέσιμο στο: https: / / stonenews.eu / el / exagoges–marmaron–elladas–enniamino–2025–strofi–pros–ta–epexergasmena–kai–prokliseis–sta–akatergasta / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Sylaios, G. (2006) Hydrographic variability, nutrient distribution and water mass… (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.foreaskv.gr / wp–content / uploads / 2021 / 04 / ARTH47.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Thasos Ferries (2026) Itineraries / ferry routes. Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos–ferries.gr / en / Itineraries.php?cat_id=1 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Thasos Festival (2026) Επίσημη ιστοσελίδα. Διαθέσιμο στο: https: / / thassosfestival.gr / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Thasos–mpeton–a–e.webnode.gr (2026) Ιστοσελίδα μονάδας σκυροδέματος στη Θάσο (περιγραφή δραστηριότητας παραγωγής / παράδοσης). Διαθέσιμο στο: https: / / thasos–mpeton–a–e.webnode.gr / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Time and Date AS (2026) Climate & Weather Averages in Thasos, Greece. Διαθέσιμο στο: https: / / www.timeanddate.com / weather / greece / thasos / climate (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Tsirambides, A. (2001) Industrial applications of the dolomite from Potamia, Thassos Island…, Materials and Structures, 34, σσ. 110–113. Διαθέσιμο στο: https: / / link.springer.com / article / 10.1007 / BF02481559 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026). Εναλλακτική πρόσβαση (PDF): https: / / ananias.webpages.auth.gr / pdf / Articles%20in%20International%20journals / 20%202001%20Applications%20dolomite%20Potamia%20Thassos%20Mater%20Struct.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

vali.gr (2026) Περιγραφή εγκαταστάσεων / διαδικασιών μεταποίησης μαρμάρου (κοπή / κατεργασία). Διαθέσιμο στο: https: / / www.vali.gr / %CF%80%CF%81%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CE%BD / %CE%BC%CE%AC%CF%81%CE%BC%CE%B1%CF%81%CE%BF–thasou / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Voudouris, P., Constantinidou, S., Kati, M., Mavrogonatos, C. and Kanellopoulos, C. (2013) Genesis of alpinotype fissure minerals from Thasos Island…, Bulletin of the Geological Society of Greece, 47(1), σσ. 468–476. Διαθέσιμο στο: https: / / www.geosociety.gr / images / news_files / EGE_XLVII / Vol_1 / 468_Voudouris.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Vrisko.gr (2026) «Επεξεργασία Μαρμάρων – Θάσος». Διαθέσιμο στο: https: / / www.vrisko.gr / details / 4kc_037ec_07032_5i24ag4h6g5fc13i (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Vrisko.gr (2026) «Κουφώματα – Θάσος». Διαθέσιμο στο: https: / / www.vrisko.gr / dir / koyfomata / thasos / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Vrisko.gr (2026) «Κουφώματα Αλουμινίου – Θάσος». Διαθέσιμο στο: https: / / www.vrisko.gr / dir / koyfomata–aloyminioy / thasos / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Vrisko.gr (2026) «Ξυλουργικές Εργασίες – Θάσος». Διαθέσιμο στο: https: / / www.vrisko.gr / dir / ksyloyrgikes–ergasies / thasos / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Vrisko.gr (2026) «Σκυρόδεμα – Παραγωγή & Μεταφορά – Θάσος». Διαθέσιμο στο: https: / / www.vrisko.gr / dir / skyrodema–paragogi–metafora / thasos / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Vrisko.gr (2026) Παιδικοί Σταθμοί – Θάσος. Διαθέσιμο στο: https: / / www.vrisko.gr / dir / paidikoi–stathmoi / thasos / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Wawrzenitz, N. and Krohe, A. (1998) Exhumation and doming of the Thasos metamorphic core complex…, Tectonophysics, 285(3–4), σσ. 301–332. Διαθέσιμο στο: https: / / www.sciencedirect.com / science / article / pii / S004019519700276X (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Weather & Climate (2026) Limenas Weather & Climate | Monthly Averages. Διαθέσιμο στο: https: / / weather–and–climate.com / average–monthly–Rainfall–Temperature–Sunshine%2Climenas%2CGreece (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Weingartner, H. (1993) The recent drainage network of Thassos and its tectonic and morphological background. Διαθέσιμο στο: https: / / www.researchgate.net / publication / 27227704 The recent drainage network of Thassos and its tectonic and morphological background (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Wikipedia (2025) «Prinos oil field». Διαθέσιμο στο: https: / / en.wikipedia.org / wiki / Prinos_oil_field (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Wikipedia contributors (2026) Thasos. Διαθέσιμο στο: https: / / en.wikipedia.org / wiki / Thasos (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Wikipedia contributors (2026) Ypsario. Διαθέσιμο στο: https: / / en.wikipedia.org / wiki / Ypsario (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Xo.gr (2026) «Ναυπηγικές Εργασίες – Ναυπηγεία – Θάσος». Διαθέσιμο στο: https: / / www.xo.gr / dir–az / N / Nafpigikes–Ergasies–Nafpigeia / Thasos / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Xo.gr (2026) «Ξυλουργικές Εργασίες – Θάσος». Διαθέσιμο στο: https: / / www.xo.gr / dir–az / X / Xylourgikes–Ergasies / Thasos / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – OpenGov (2025) *ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ, Απόφαση 7 / 2025: Περί έκδοσης ψηφίσματος για το έργο αποθήκευσης CO_2 στον Πρίνο Θάσου* (ανάρτηση / σχόλιο). Διαθέσιμο στο: https: / / www.opengov.gr / minenv / ?c=38559 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης – ΙΚΕΕ (2026) Διπλωματική εργασία / τεκμηρίωση για αθλητικές υποδομές στη Θάσο. Διαθέσιμο στο: https: / / ikee.lib.auth.gr / record / 270154 / files / %CE%A0%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%92%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%9B%CE%95%CE%99%CE%9F%CE%A5%20%CE%95%CE%A5%CE%91%CE%93%CE%93%CE%95%CE%9B%CE%9F%CE%A3–4746–%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7%20%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%B1.pdf (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας (2026) Τηλεφωνικός κατάλογος / επικοινωνία. Διαθέσιμο στο: https: / / kavalahospital.gr / Patients / %CE%A4%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%82–%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2011) Κανονισμός Καθαριότητας Δήμου Θάσου – Απόφαση Δ.Σ. 177 / 2011 (ΑΔΑ: 4Α3ΥΩΡΔ–Β) (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos.gr / wp–content / uploads / 2019 / 11 / kanonismos–kathariotitas–2011–4a3yord–v.pdf (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2016) Δικαιολογητικά Νέας Εγγραφής – Μοριοδότηση (Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Θάσου: Λιμένα, Πρίνου, Λιμεναρίων). Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos.gr / wp–content / uploads / 2016 / 02 / dikeologitika.docx (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2018) Δελτίο τύπου «Δημοτική υλοτομία». Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos.gr / wp–content / uploads / 2018 / 09 / deltiotypou_ylotomeia2018.pdf (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2021) Περίληψη Διακήρυξης Δημοπρασίας για την Εκμίσθωση του Δημοτικού Δάσους Θάσου… (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos.gr / wp–content / uploads / 2021 / 09 / perilipsi–diakiryxis–pszmnord–a13.pdf (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2022) «Συνάντηση του Δημάρχου και του Δασάρχη Θάσου για τη δυνατότητα καυσοξύλευσης…». Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / no / %CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AC%CE%BD%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7–%CF%84%CE%BF%CF%85–%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%AC%CF%81%CF%87%CE%BF%CF%85–%CE%BA%CE%B1%CE%B9–%CF%84%CE%BF%CF%85–

%CE%B4%CE%B1%CF%83%CE%AC%CF%81%CF%87 / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2022) Παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων έτους 2022. Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / %CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7–%CF%87%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B7%CF%82–%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CF%87%CF%81%CE%B7%CF%83%CF%84%CF%89%CE%BD–%CF%87%CF%8E%CF%81%CF%89 / (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2022) Πίνακες κατάταξης / διαδικασία πρόσληψης προσωπικού … «Κέντρο Κοινότητας Δήμου Θάσου» (ΣΟΧ1 / 2022) (06 Μαΐου 2022). Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / pinakes–sox1–2022 / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2023) Καταγραφή τοποθετημένων πωλητών στη λαϊκή αγορά Πρίνου Δήμου Θάσου (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos.gr / wp–content / uploads / 2023 / 04 / 5460_31–03–2023–katagrafi–topothetimenon–politon–sti–laiki–agora–prinoy–thasoy.pdf (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2023) Φεστιβάλ Τεχνών Θάσου 2023 – πρόγραμμα. Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / %cf%86%ce%b5%cf%83%cf%84%ce%b9%ce%b2%ce%b1%ce%bb–%cf%84%ce%b5%cf%87%ce%bd%cf%89%ce%bd–%ce%b8%ce%b1%cf%83%ce%bf%cf%85–2023–%cf%80%cf%81%ce%bf%ce%b3%cf%81%ce%b1%ce%bc%ce%bc%ce%b1 / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2024) Ενημέρωση για τα απορρίμματα προς επιχειρήσεις (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos.gr / wp–content / uploads / 2024 / 07 / 18386–02.07.2024–enimerosi–gia–ta–aporrimmata–pros–epicheiriseis.pdf (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2024) Παροχή Ψυχολογικής Υποστήριξης από το Κέντρο Κοινότητας Δήμου Θάσου (27 Ιουνίου 2024). Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / %CF%84%CE%BF–%CE%BA%CE%AD%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%BF–%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82–%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%85–%CE%B8%CE%AC%CF%83%CE%BF%CF%85–%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2024) Προμήθεια κάδων απορριμμάτων Δήμου Θάσου – Τεχνικές προδιαγραφές (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.thassos.gr / wp–content / uploads / 2024 / 04 / technikes–prodiagrafes–kadon–2024_singed–1.pdf (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2025) *ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (Μ.Π.Ε. του έργου «Μονάδα αποθήκευσης CO_2 στον Πρίνο»)* (14 Ιανουαρίου 2025). Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / %ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%cf%89%cf%83%ce%b7–%cf%80%ce%b5%cf%81%ce%b9%cf%86%ce%b5%cf%81%ce%b5%ce%b9%ce%b1%ce%ba%ce%bf%cf%85–%cf%83%cf%85%ce%bc%ce%b2%ce%bf%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%bf%cf%85 / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2025) *Ο Δήμαρχος Θάσου για τις θέσεις του ΤΕΕ–ΑΜ για το Έργο «Μονάδα Αποθήκευσης CO_2 στον Πρίνο»* (10 Απριλίου 2025). Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / %ce%bf–%ce%b4%ce%ae%ce%bc%ce%b1%cf%81%cf%87%ce%bf%cf%82–%ce%b8%ce%ac%cf%83%ce%bf%cf%85–%ce%b3%ce%b9%ce%b1–%cf%84%ce%b9%cf%82–%ce%b8%ce%ad%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82–%cf%84%ce%bf%cf%85–%cf%84%ce%b5%ce%b5 / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) Ανακοινώσεις / Δράσεις Κέντρου Κοινότητας Θάσου και «Βοήθεια στο Σπίτι». Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) *ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΑΜΘ: Δημόσια διαβούλευση επί τροποποίησης ΑΕΠΟ του έργου «Μονάδα αποθήκευσης CO_2 στον Πρίνο»* (30 Ιανουαρίου 2026). Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / anakoinosi–pamth–dimosia–diavoulefsi–epi–tou–periechomenou–t / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / dimos / nomika–prosopa / dimotiko–limeniko–tameio–thasou / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) Δρομολόγια ΚΤΕΛ. Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / dromologia–ktel / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) Δρομολόγια πλοίων. Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / en / dromologia–ploion / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) Ενημέρωση για τα απορρίμματα προς όλους. Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr /

%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B7–%CE%B3%CE%B9%CE%B1–%CF%84%CE%B1–%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%81%CF%81%CE%AF%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1–%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%82–%CF%8C%CE%BB%CE%B5 / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) ΕΣΠΑ 2021–2027: Πράξη «ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΘΑΣΟΥ» (Κωδικός ΟΠΣ 6002737). Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / espa2021–2027 / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) Υπηρεσίες – ΚΑΠΗ Δήμου Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / ypiresies / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δήμος Θάσου (2026) Υπηρεσίες – Κέντρο Κοινότητας Δήμου Θάσου (στοιχεία επικοινωνίας). Διαθέσιμο στο: https: / / thassos.gr / dimos / ypiresies / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θάσου (Δ.Ε.Υ.Α.Θ.) (2026) Αποχέτευση. Διαθέσιμο στο: https: / / deyathassou.gr / %ce%b1%cf%80%ce%bf%cf%87%ce%ad%cf%84%ce%b5%cf%85%cf%83%ce%b7 / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θάσου (Δ.Ε.Υ.Α.Θ.) (2026) Ποια είναι η Δ.Ε.Υ.Α. Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / deyathassou.gr / %cf%80%ce%bf%ce%b9%ce%b1–%ce%b5%ce%af%ce%bd%ce%b1%ce%b9–%ce%b7–%ce%b4–%ce%b5–%cf%85–%ce%b1–%ce%b8%ce%ac%cf%83%ce%bf%cf%85 / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θάσου (Δ.Ε.Υ.Α.Θ.) (2026) Ύδρευση. Διαθέσιμο στο: https: / / deyathassou.gr / %cf%8d%ce%b4%cf%81%ce%b5%cf%85%cf%83%ce%b7 / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

ΔΙ.Α.Α.ΜΑ.Θ. (2020) ΑΕΠΟ / Τροποποίηση όρων ΧΥΤ Καβάλας (Εσκί Καπού) – αναφορές εξυπηρέτησης Δήμου Θάσου (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / diaamath.gr / old_site / 2020_aepo_tropopoiisi.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) (2026) Χάρτης / αναζήτηση κεραιών (μητρώο σταθμών βάσης). Διαθέσιμο στο: https: / / keraies.eett.gr / anazhthshMap.php (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ) (2026) Climatic data. Διαθέσιμο στο: https: / / emy.gr / en / climatic–data (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Ελληνική Στατιστική Αρχή – ΕΛΣΤΑΤ (2025) «Δημογραφία Επιχειρήσεων 2023». Διαθέσιμο στο: https: / / www.statistics.gr / documents / 20181 / 170b0618–f05c–4ab0–9056–31e217b92a7b (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Ελληνική Στατιστική Αρχή – ΕΛΣΤΑΤ (2025) Λιανικού Εμπορίου – Σεπτέμβριος, Γ' Τρίμηνο 2025 (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.statistics.gr / documents / 20181 / 25b57f14–26cd–2079–5c92–a854c5418c8a (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Επιμελητήριο Καβάλας – e–Επιμελητήριο (2026) Αναζήτηση μελών κατά Δήμο και ΚΑΔ 2008. Διαθέσιμο στο: https: / / echamber.kcci.gr / echamber / login.php?action=sKadDimos (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Εφορεία Αρχαιοτήτων Καβάλας–Θάσου (2026) «Αρχαιολογικός Χώρος Αλυκής (Νότιας Θάσου)». Διαθέσιμο στο: https: / / www.efakav.gr / %CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82–%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%BF%CF%82–%CE%B1%CE%BB%CF%85%CE%BA%CE%AE%CF%82–%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B9%CE%B1%CF%82–%CE%B8%CE%AC / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

ΚΤΕΛBUS (ΚΤΕΛ Καβάλας) (2026) Ηλεκτρονική κράτηση εισιτηρίων. Διαθέσιμο στο: https: / / ktelbus.gr / kav / ticketweb / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Κωδικοποίηση Νομοθεσίας – kodiko.gr (2022) Νόμος 1069 / 1980 (Κωδικοποιημένος): Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.). Διαθέσιμο στο: https: / / www.kodiko.gr / nomothesia / document / 299135 / nomos–1069–1980 (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή (2026) Έγγραφο / περιστατικό με αναφορά διακομιδής (doc). Διαθέσιμο στο: https: / / www.hcg.gr / documents / 7047 / 0728550%CE%91.doc (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

ΟΠΕΚΑ (2023) Κέντρα Κοινότητας (14 Δεκεμβρίου 2023). Διαθέσιμο στο: https: / / opeka.gr / kentra–koinotitas / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (ΠΣΔ) (2026) Κεντρικό Μητρώο Σχολικών Μονάδων – Αναζήτηση σχολικών μονάδων ανά Π.Ε. Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / www.sch.gr / sites / ?SchUnitsSearch%5Bprefecture%5D=%CE%98%CE%91%CE%A3%CE%9F%CE%A5 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΑΜΘ) – Ανακοινώσεις / Διαβουλεύσεις Περιβάλλοντος (2026) Ανακοίνωση δημόσιας διαβούλευσης για δραστηριότητα λατομείου μαρμάρων στη θέση «Σαλιάρα», Τ.Κ. Παναγίας, Δήμος Θάσου, Π.Ε. Θάσου. Διαθέσιμο στο:

https: / / www.pamth.gov.gr / enarxis–dimosias–diavoyleysis–epi–toy–periechomenoy–toy–fakeloy–tis–m–p–e–gia–ti–diexagogi–tis–diadikasias–perivallontikis–adeiodotisis–tis–drastiriotitas–egkrisi–perivallontikon–oron–gia–tin / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΑΜΘ) (2024) «Μ.Π.Ε. … λατομείο μαρμάρων… στη θέση “Σαλιάρα”…». Διαθέσιμο στο: https: / / www.pamth.gov.gr / m–p–e–anaforika–me–tin–egkrisi–ton–perivallontikon–oron–gia–tin–ekmetalleysi–latomeioy–marmaron–ektaseos–8–43268–t–m–poy–vrisketai–stin–thesi–saliara–t–k–panagias–dimoy–thasoy–tis–p / (Προσπελάστηκε: 07 Φεβρουαρίου 2026).

Πρόγραμμα «Δι@ύγεια» (2025) Αποτελέσματα αναζήτησης (εξαγωγή) – αναφορές σε «δημοτικό γήπεδο της Δημοτικής Κοινότητας Θάσου» (Δήμος Θάσου). Διαθέσιμο στο: https: / / diavgeia.gov.gr / luminapi / api / search / export?q=organizationUid%3A%226110%22&sort=recent&wt=xls (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (PAAEY) (2025) *Tariff Methodology Development for the Prinos CO_2 Storage* (12 December 2025). Διαθέσιμο στο: https: / / www.raaey.gr / energeia / wp–content / uploads / 2025 / 12 / 4_31827.12.12.2025_Tariff_Methology_EnEarth.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Ανάπτυξης – Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) (2026) Δημοσιότητα Γ.Ε.ΜΗ. – Υ.Μ.Σ. Διαθέσιμο στο: https: / / www.businessportal.gr / %CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1 / (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2017) Νόμος 4497 / 2017 – Άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων (ΦΕΚ Α’ 171 / 13.11.2017) (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.mindev.gov.gr / wp–content / uploads / 2021 / 05 / %CE%BD.4497_17.pdf (Προσπελάστηκε: 08 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας – Πύλη Οικογενειακής Πολιτικής (2026) Βοήθεια στο Σπίτι (Πληροφορίες Προγράμματος). Διαθέσιμο στο: https: / / oikogeneia.gov.gr / programs / voitheia–sto–spiti / (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού – E–Kouros (2026) Εγκαταστάσεις: «Κλειστό Δημοτικό Γυμναστήριο Λιμένα Θάσου». Διαθέσιμο στο: https: / / ekouros.minsports.gov.gr / public–facilities?page=74 (Προσπελάστηκε: 06 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) (2022) Τροποποιημένο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) 2020–2030 (PDF). Διαθέσιμο στο: https: / / www.opengov.gr / minenv / wp–content / uploads / downloads / 2022 / 10 / %CE%A4%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%A0%CE%9F%CE%99%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%9D%CE%9F–%CE%95%CE%98%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F–%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F–%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A7%CE%95%CE%99%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%97%CE%A3–%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%92%CE%9B%CE%97%CE%A4%CE%A9%CE%9D_%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%91_2020–2030_%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F.pdf (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Πολιτισμού – ΟΔΥΣΣΕΑΣ (2026) Αγορά αρχαίας Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / odysseus.culture.gr / h / 3 / gh352.jsp?obj_id=5427 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Πολιτισμού – ΟΔΥΣΣΕΑΣ (2026) Αρχαιολογικό Μουσείο Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / odysseus.culture.gr / h / 1 / gh151.jsp?obj_id=3331 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Πολιτισμού – ΟΔΥΣΣΕΑΣ (2026) Αρχαιολογικός Χώρος Αλυκής Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / odysseus.culture.gr / h / 3 / gh355.jsp?obj_id=7381 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Πολιτισμού – ΟΔΥΣΣΕΑΣ (2026) Παλαιοχριστιανικές βασιλικές Αλυκής. Διαθέσιμο στο: https: / / odysseus.culture.gr / h / 3 / gh355.jsp?obj_id=15401 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Πολιτισμού – ΟΔΥΣΣΕΑΣ (2026) Πόλις αρχαίας Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / odysseus.culture.gr / h / 3 / gh3560.jsp?obj_id=5428 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Πολιτισμού (2026) Δελτίο / ενημέρωση ανασκαφής στον Λιμένα Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / culture.gov.gr / el / service / SitePages / view.aspx?iID=1412 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

Υπουργείο Πολιτισμού (2026) Στοιχεία υπηρεσίας: Εφορεία Αρχαιοτήτων Καβάλας – Θάσου. Διαθέσιμο στο: https: / / culture.gov.gr / el / ministry / SitePages / viewyphresia.aspx?iID=1697 (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

ΧΕΜΔ – Χάρτης Ευρυζωνικότητας & Μητρώο Δικτύων (2026) Δημόσια διεπαφή. Διαθέσιμο στο: https: / / www.broadband–assist.gov.gr / public / (Προσπελάστηκε: 01 Φεβρουαρίου 2026).

8 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Δημοτικές Ενότητες, Κοινότητες και Οικισμοί (2021) 312

Πίνακας 2: Πληθυσμός Κατά Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα και Οικισμό (2021) 314

Πίνακας 3: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού (2001 – 2021) 318

Πίνακας 4: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού (2021) 318

Πίνακας 5: Μόνιμος Πληθυσμός Κατά Ομάδες Ηλικιών και Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021) 319

Πίνακας 6: Αριθμός Απασχολουμένων στις Γεωργικές – Κτηνοτροφικές Εκμεταλλεύσεις Κατά Κατηγορία και Ημέρες Εργασίας (2020) 325

Πίνακας 7: Εκμεταλλεύσεις Φυσικών Προσώπων και Ημέρες Εργασίας, Κατά Τάξεις Ηλικιών των Κατόχων (2020) 328

Πίνακας 8: Κατανομή των Κατόχων των Εκμεταλλεύσεων και των Απασχολουμένων Μελών του Νοικοκυριού τους, Κατά Φύλο (2020) 330

Πίνακας 9: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Ετήσιες Καλλιέργειες, Κατά Βασικά Είδη (2020) 331

Πίνακας 10: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Σιτηρά για την Παραγωγή Καρπού (2020) 333

Πίνακας 11: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Δενδρώδεις Καλλιέργειες, Κατά Κατηγορία Δένδρων (2020) 335

Πίνακας 12: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Αμπέλια, Κατά Είδος Αμπέλων (2020) 337

Πίνακας 13: Εκμεταλλεύσεις και Αριθμός Ζώων Κατά Είδος (2020) 339

Πίνακας 14: Αφίξεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022) 342

Πίνακας 15: Διανυκτερεύσεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022) 345

Πίνακας 16: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός, Απασχολούμενοι Κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, Άνεργοι (2021) 348

Πίνακας 17: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός Κατά Ιθαγένεια (2021) 350

Πίνακας 18: Άνεργοι Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021).....352

Πίνακας 19: Άνεργοι Κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (2021) 354

Πίνακας 1: Δημοτικές Ενότητες, Κοινότητες και Οικισμοί (2021)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ
11104	**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ**
1110401	**ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ**
111040100	**ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ**
11104010001	**Δημοτική Κοινότητα Θάσου**
1110401000101	Θάσος,η
1110401000102	Γλυφάδα,η
1110401000103	Μακρυάμμος,η
1110401000104	Νιστέρι,το
11104010002	**Δημοτική Κοινότητα Θεολόγου**
1110401000201	Θεολόγος,ο
1110401000202	Αλυκή,η
1110401000203	Αστρίς,η
1110401000204	Θυμωνιά,η
1110401000205	Κοίνυρα,η (νησίς)
1110401000206	Κοίνυρα,τα
1110401000207	Λιβάδι,το
1110401000208	Μονή Αρχαγγέλου,η
1110401000209	Παράδεισος,ο
1110401000210	Παραλία Αστρίδος,η
1110401000211	Ποτός,ο

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ
1110401000212	Ρωσογκρεμός,ο
1110401000213	Σκίδια,τα
1110401000214	Ψιλή Άμμος,η
11104010003	**Δημοτική Κοινότητα Καλλιράχης**
1110401000301	Καλλιράχη,η
1110401000302	Σκάλα Καλλιράχης,η
11104010004	**Δημοτική Κοινότητα Λιμεναρίων**
1110401000401	Κάστρον,το
1110401000402	Λιμενάρια,τα
11104010005	**Δημοτική Κοινότητα Μαριών**
1110401000501	Μαριαί,αι
1110401000502	Σκάλα Μαριών,η
11104010006	**Δημοτική Κοινότητα Παναγίας**
1110401000601	Παναγία,η
1110401000602	Χρυσή Αμμουδιά,η
11104010007	**Δημοτική Κοινότητα Ποταμιάς**
1110401000701	Ποταμιά,η
1110401000702	Λεύκη,η
11104010008	**Δημοτική Κοινότητα Πρίνου**
1110401000801	Μεγάλος Πρίνος,ο
1110401000802	Άγιος Ανδρέας Πρίνου,ο

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ
1110401000803	Μικρός Πρίνος,ο
1110401000804	Όρμος Πρίνου,ο
1110401000805	Πρίνος,ο
11104010009	**Δημοτική Κοινότητα Ραχωνίου**
1110401000901	Ραχώνιον,το
1110401000902	Σκάλα Ραχωνίου,η
11104010010	**Δημοτική Κοινότητα Σωτήρος**
1110401001001	Σκάλα Σωτήρος,η
1110401001002	Σωτήρ,ο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 2: Πληθυσμός Κατά Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα και Οικισμό (2021)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
11104	**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ**	**13.103**
1110401	**ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ**	**13.103**
111040100	**ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ**	**13.103**
11104010001	**Δημοτική Κοινότητα Θάσου**	**3.350**
1110401000101	Θάσος,η	3.329
1110401000102	Γλυφάδα,η	3
1110401000103	Μακρυάμμος,η	13

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1110401000104	Νιστέρι,το	3
11104010002	**Δημοτική Κοινότητα Θεολόγου**	**1.548**
1110401000201	Θεολόγος,ο	514
1110401000202	Αλυκή,η	12
1110401000203	Αστρίς,η	42
1110401000204	Θυμωνιά,η	4
1110401000205	Κοίνυρα,η (νησίς)	0
1110401000206	Κοίνυρα,τα	92
1110401000207	Λιβάδι,το	4
1110401000208	Μονή Αρχαγγέλου,η	39
1110401000209	Παράδεισος,ο	3
1110401000210	Παραλία Αστρίδος,η	49
1110401000211	Ποτός,ο	788
1110401000212	Ρωσογκρεμός,ο	3
1110401000213	Σκίδια,τα	0
1110401000214	Ψιλή Άμμος,η	0
11104010003	**Δημοτική Κοινότητα Καλλιράχης**	**971**
1110401000301	Καλλιράχη,η	417
1110401000302	Σκάλα Καλλιράχης,η	557
11104010004	**Δημοτική Κοινότητα Λιμεναρίων**	**2.428**

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1110401000401	Κάστρον,το	79
1110401000402	Λιμενάρια,τα	2.351
11104010005	**Δημοτική Κοινότητα Μαριών**	**462**
1110401000501	Μαριαί,αι	100
1110401000502	Σκάλα Μαριών,η	366
11104010006	**Δημοτική Κοινότητα Παναγίας**	**739**
1110401000601	Παναγία,η	671
1110401000602	Χρυσή Αμμουδιά,η	66
11104010007	**Δημοτική Κοινότητα Ποταμιάς**	**1.272**
1110401000701	Ποταμιά,η	1.272
1110401000702	Λεύκη,η	0
11104010008	**Δημοτική Κοινότητα Πρίνου**	**1.329**
1110401000801	Μεγάλος Πρίνος,ο	35
1110401000802	Άγιος Ανδρέας Πρίνου,ο	61
1110401000803	Μικρός Πρίνος,ο	24
1110401000804	Όρμος Πρίνου,ο	51
1110401000805	Πρίνος,ο	1.158
11104010009	**Δημοτική Κοινότητα Ραχωνίου**	**625**
1110401000901	Ραχώνιον,το	404
1110401000902	Σκάλα Ραχωνίου,η	217

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
11104010010	**Δημοτική Κοινότητα Σωτήρος**	**373**
1110401001001	Σκάλα Σωτήρος,η	360
1110401001002	Σωτήρ,ο	15

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 3: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού (2001 – 2021)

2001	2011	2021
13.451	13.770	13.103

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001, 2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 4: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού (2021)

	Σύνολο	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80+
Σύνολο	13.103	1.030	1.279	1.091	1.480	2.027	1.987	1.591	1.426	1.197
Άρρενες	6.382	503	645	561	721	1.032	983	785	625	518
Θήλεις	6.724	525	637	528	757	993	1.001	803	798	677

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 5: Μόνιμος Πληθυσμός Κατά Ομάδες Ηλικιών και Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021)

Περιγραφή / Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Επίπεδο εκπαίδευσης						
		Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου–Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1 / 1 / 2016)
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**10.482.487**	**2.208.819**	**631.675**	**2.850.932**	**1.368.094**	**1.959.643**	**976.842**	**486.484**
0–14	1.416.983	0	0	0	17.754	322.241	590.501	486.484
15–29	1.583.032	342.648	122.003	700.182	348.639	45.809	23.748	0
30–44	2.050.707	761.112	234.873	657.004	240.548	116.043	41.124	0

Περιγραφή / Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Επίπεδο εκπαίδευσης						
		Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου–Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1 / 1 / 2016)
45–59	2.345.055	618.604	178.647	853.537	379.150	276.530	38.585	0
60–74	1.880.191	363.395	76.755	467.389	273.194	639.236	60.224	0
75+	1.206.521	123.064	19.396	172.815	108.806	559.787	222.656	0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	**562.201**	**90.964**	**25.578**	**135.271**	**70.992**	**149.925**	**63.721**	**25.745**
0–14	76.306	0	0	0	960	17.664	31.934	25.745

Περιγραφή / Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Επίπεδο εκπαίδευσης						
		Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου–Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1 / 1 / 2016)
15–29	89.555	16.433	5.833	40.896	20.152	4.939	1.305	0
30–44	103.545	31.210	9.280	32.757	13.656	13.994	2.651	0
45–59	119.916	25.768	7.131	37.534	19.250	26.378	3.863	0
60–74	103.023	13.627	2.860	18.865	12.877	48.019	6.782	0
75+	69.854	3.926	480	5.214	4.105	38.940	17.185	0

Περιγραφή / Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Επίπεδο εκπαίδευσης						
		Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου–Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1 / 1 / 2016)
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	**13.103**	**1.657**	**786**	**2.996**	**2.131**	**3.752**	**1.209**	**576**
0–14	1.728	0	0	0	28	409	717	576
15–29	1.674	265	204	630	473	73	20	0
30–44	2.473	552	285	731	559	309	35	0
45–59	3.019	415	213	1.087	672	597	35	0

Περιγραφή / Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Επίπεδο εκπαίδευσης						
		Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου–Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1 / 1 / 2016)
60–74	2.395	342	73	424	317	1.170	76	0
75+	1.816	76	12	124	85	1.194	323	0
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	**116.196**	**20.680**	**6.311**	**29.284**	**16.740**	**26.885**	**11.266**	**5.036**
0–14	15.383	0	0	0	208	3.620	6.522	5.036
15–29	16.198	3.241	1.343	7.042	3.943	454	168	0

Περιγραφή / Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Επίπεδο εκπαίδευσης						
		Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου–Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1 / 1 / 2016)
30–44	20.475	6.761	2.169	6.533	3.044	1.429	542	0
45–59	26.544	6.080	1.862	9.322	4.966	3.801	514	0
60–74	22.272	3.560	762	4.823	3.303	9.129	688	0
75+	15.317	1.038	170	1.558	1.273	8.444	2.830	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 6: Αριθμός Απασχολουμένων στις Γεωργικές – Κτηνοτροφικές Εκμεταλλεύσεις Κατά Κατηγορία και Ημέρες Εργασίας (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ			ΚΑΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ			ΤΑΚΤΙΚΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ		
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	**ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ**	**ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ**	**ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ**	**ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ**	**ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ**	**ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	463.320	2.106.534	97.173.709	462.428	722.973	76.353.132	14.286	27.350	5.710.760
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	30.658	147.453	8.333.873	30.589	50.561	6.897.356	1.087	2.369	481.587
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	1.721	4.069	265.942	1.717	2.839	236.581	29	45	7.807
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	808	3.683	207.378	804	1.260	157.333	45	79	17.532
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.481	17.622	675.340	1.478	2.471	413.696	182	452	74.534

ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2.206	13.336	912.818	2.205	3.912	640.539	211	539	73.077

	ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ			**ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ**			**ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΛΟΙΠΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ (ΚΑΤ΄ΑΠΟΚΟΠΗ)**		
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	**ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ**	**ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ**	**ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ**	**ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ**	**ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ**	**ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	215.948	794.811	12.443.440	66.122	141.915	1.747.066	203.418	419.485	919.311
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	8.573	46.493	732.890	5.334	9.308	166.186	21.757	38.722	55.854
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	589	1.123	20.727	32	53	813	6	9	14
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	321	1.267	25.579	163	270	5.663	413	807	1.271

ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	781	11.739	177.953	309	628	6.147	1.146	2.332	3.010
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.215	7.269	181.451	259	422	16.033	677	1.194	1.718

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 7: Εκμεταλλεύσεις Φυσικών Προσώπων και Ημέρες Εργασίας, Κατά Τάξεις Ηλικιών των Κατόχων (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ:		15 – 24 ΕΤΩΝ		25 – 34 ΕΤΩΝ	
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	463.320	462.428	52.942.249	1.734	269.268	13.743	2.431.122
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	30.658	30.589	4.427.165	196	33.469	1.321	247.252
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	1.721	1.717	152.427	4	130	34	4.085
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	808	804	109.967	4	250	28	5.363
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.481	1.478	268.898	9	1.900	54	12.387
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2.206	2.205	416.145	31	7.290	161	34.604

	35 – 44 ΕΤΩΝ		45 – 54 ΕΤΩΝ		55 – 64 ΕΤΩΝ		65 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ	
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	45.331	7.594.665	97.980	14.198.628	124.452	15.512.013	179.188	12.936.553
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	3.796	711.475	7.580	1.282.142	9.034	1.360.280	8.662	792.547
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	174	21.638	366	40.179	445	41.192	694	45.203
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	97	18.814	196	34.936	234	31.594	245	19.010
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	207	45.999	392	77.492	419	74.893	397	56.227
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	341	75.262	656	135.134	605	110.043	411	53.812

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 8: Κατανομή των Κατόχων των Εκμεταλλεύσεων και των Απασχολουμένων Μελών του Νοικοκυριού τους, Κατά Φύλο (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ (ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ)	ΚΑΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥΣ					
		ΣΥΝΟΛΟ		ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
		ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ	ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ	ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	462.428	462.428	260.545	300.219	157.183	162.209	103.362
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	30.589	30.589	19.972	18.115	12.519	12.474	7.453
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	1.717	1.717	1.122	932	735	785	387
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	804	804	456	460	311	344	145
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.478	1.478	993	879	710	599	283
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2.205	2.205	1.707	1.557	979	648	728

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 9: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Ετήσιες Καλλιέργειες, Κατά Βασικά Είδη (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ		ΣΙΤΗΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΡΠΟΥ		ΟΣΠΡΙΑ ΓΙΑ ΞΗΡΟ ΚΑΡΠΟ		ΠΑΤΑΤΕΣ		ΖΑΧΑΡΟΤΕΥΤΛΑ		ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ ΜΕ ΡΙΖΩΜΑΤΑ, ΒΟΛΒΟΥΣ Ή ΚΟΝΔΥΛΟΥΣ		ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ	
	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	195.846	14.448.962,8	106.711	5.859.889,5	8.770	233.869,4	11.563	108.000,6	243	9.461,3	418	11.805,8	51.312	3.298.740,8
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	25.424	2.691.188,6	15.630	763.669,0	1.012	18.742,7	1.066	21.822,6	16	817,5	8	181,5	16.355	1.111.592,8
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	18	63,2	0	0,0	0	0,0	x	x	0	0,0	0	0,0	x	x
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	461	53.879,9	303	21.480,9	x	x	x	x	x	x	0	0,0	278	24.129,4

ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.278	104.817,1	898	56.981,7	114	2.160,1	x	x	0	0,0	0	0,0	457	18.052,5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	848	75.445,8	444	25.586,8	x	x	x	x	0	0,0	x	x	444	32.935,9

	ΝΩΠΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΠΕΠΟΝΟΕΙΔΗ, ΦΡΑΟΥΛΕΣ		**ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΦΥΤΑ**		**ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ**		**ΦΥΤΕΙΕΣ ΣΠΟΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΠΟΡΟΦΥΤΑ**		**ΛΟΙΠΕΣ ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ**		**ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ**	
	ΕΚΜΕΤΑ – ΛΕΥΣΕΙΣ	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ – ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ – ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ – ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ – ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ – ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	19.657	282.252,3	385	3.577,0	73.849	3.226.041,8	1.152	25.871,2	2.959	29.878,7	77.136	1.359.574,4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	3.049	28.486,4	17	119,1	9.443	452.813,5	553	725,5	314	3.537,3	13.199	288.680,7
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	x	x	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	9	41,9

ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	68	798,2	x	x	99	3.673,2	x	x	x	x	184	3.369,3
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	288	6.991,9	0	0,0	287	14.005,3	x	x	x	x	338	6.055,9
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	72	654,6	x	x	290	9.082,2	x	x	x	x	448	6.877,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 10: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Σιτηρά για την Παραγωγή Καρπού (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ		**ΣΙΤΑΡΙ ΜΑΛΑΚΟ ΚΑΙ ΗΜΙΣΚΛΗΡΟ**		**ΣΙΤΑΡΙ ΣΚΛΗΡΟ**		**ΣΙΚΑΛΗ**		**ΚΡΙΘΑΡΙ**	
	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	106.711	5.859.889,5	28.427	888.924,7	41.797	2.313.720,9	2.531	67.034,3	28.956	936.621,2
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	15.630	763.669,0	6.005	157.155,2	5.838	289.530,1	116	1.747,4	3.392	74.611,3
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	303	21.480,9	109	2.430,9	53	2.070,8	x	x	32	669,7
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	898	56.981,7	85	1.709,0	19	273,0	0	0,0	97	2.292,3
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	444	25.586,8	196	3.492,7	29	1.811,3	x	x	53	782,9

	ΒΡΩΜΗ		**ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟ (ΑΜΙΓΗΣ)**		**ΑΛΛΑ ΣΙΤΗΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟ (ΣΟΡΓΟ, ΚΕΧΡΙ Κ.Λ.Π.)**		**ΡΥΖΙ**	
	ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	16.367	433.442,4	22.545	859.608,4	4.930	142.007,9	2.805	218.529,7
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	239	4.489,0	4.426	209.706,2	517	9.306,3	189	17.123,5
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	x	x	234	15.999,9	x	x	0	0,0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	9	285,5	785	41.289,1	10	367,0	79	10.765,8
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	x	x	321	19.147,7	x	x	0	0,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 11: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Δενδρώδεις Καλλιέργειες, Κατά Κατηγορία Δένδρων (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ		ΕΛΑΙΩΝΕΣ					
			ΣΥΝΟΛΟ		ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ		ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ	
	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	352.299	7.345.329,6	313.264	5.842.422,6	296.238	5.220.692,4	32.914	621.730,2
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	11.198	159.487,3	8.694	104.129,8	7.902	79.198,3	1.660	24.931,5
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	1.673	32.657,0	1.673	32.600,2	1.630	29.594,7	167	3.005,5
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	467	5.199,3	414	3.980,6	378	3.174,3	104	806,3
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	806	16.857,0	334	2.427,4	308	1.861,9	61	565,5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.519	33.717,2	1.420	25.652,9	1.049	7.857,2	705	17.795,7

ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΕΥΚΡΑΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ	ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΥΠΟΤΡΟΠΙΚΗΣ ΚΑΙ	ΔΕΝΔΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟΥΣ ΜΕ	ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ (ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΕΣ Κ.Λ.Π.)	ΛΟΙΠΕΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ

	(ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΑ ΚΑΙ ΜΗΛΟΕΙΔΗ)		**ΤΡΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ Κ.Λ.Π.)**		**ΚΕΛΥΦΟΣ (ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ Κ.Λ.Π.)**				**ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ**	
	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	33.970	642.049,7	13.469	139.421,0	28.919	330.966,4	40.638	345.590,7	3.875	44.879,2
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	1.515	11.538,2	1.075	21.515,3	1.851	19.452,2	18	82,1	231	2.769,7
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	x	x	x	x	10	42,0	x	x	0	0,0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	x	x	x	x	47	391,1	x	x	7	16,3
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	107	1.277,4	499	12.256,8	74	846,0	0	0,0	8	49,4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	x	x	x	x	429	7.023,2	x	x	11	92,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 12: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Αμπέλια, Κατά Είδος Αμπέλων (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ		ΟΙΝΟΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ		ΟΙΝΟΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ		ΛΟΙΠΟΙ ΟΙΝΟΙ		ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ		ΣΤΑΦΙΔΑ ΞΕΡΗ (ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑ 'Η ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ)	
	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΕΚΤΑΣΗ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	71.696	587.541,9	9.098	93.101,4	6.630	60.699,7	43.478	193.580,3	11.005	108.585,9	12.408	131.574,6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	3.470	39.477,3	65	3.563,9	134	4.480,6	1.786	8.424,5	1.813	22.985,7	8	22,6
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	23	61,1	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0,0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	x	x	x	x	x	x	x	x	47	537,3	0	0,0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	x	x	x	x	x	x	x	x	32	410,3	0	0,0

ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.119	24.117,9	x	x	90	2.035,1	x	x	1.005	19.776,8	x	x

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 13: Εκμεταλλεύσεις και Αριθμός Ζώων Κατά Είδος (2020)

	ΣΥΝΟΛΟ		ΒΟΟΕΙΔΗ				ΒΟΥΒΑΛΙΑ		ΧΟΙΡΟΙ		ΠΡΟΒΑΤΟΕΙΔΗ	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ:							
	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	122.706	40.175.974	10.576	612.885	9.520	375.514	48	7.124	5.678	739.536	54.497	7.576.088
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	10.055	1.401.153	1.857	87.261	1.698	54.482	6	378	278	66.456	2.405	396.397
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	290	54.577	x	x	x	x	0	0	3	21	138	17.099
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	138	30.432	27	1.743	25	1.071	0	0	x	x	38	7.668
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	274	149.769	49	3.198	45	2.004	x	x	x	x	109	28.748
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	286	45.979	x	x	x	x	0	0	7	81	95	19.053

	ΑΙΓΕΣ		ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ		ΚΟΥΝΕΛΙΑ		ΙΠΠΟΕΙΔΗ ΚΑΙ ΟΝΟΙ		ΚΥΨΕΛΕΣ ΜΕΛΙΣΣΩΝ		ΑΛΛΑ ΖΩΑ	
	ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ	**ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ**	**ΕΚΜΕΤΑΛ–ΛΕΥΣΕΙΣ**	**ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ**
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	35.284	3.087.421	64.844	26.951.008	9.018	215.414	3.870	10.491	8.056	914.994	119	61.013
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	1.680	283.821	5.855	501.875	138	2.765	291	1.470	553	60.418	8	312
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	94	13.621	41	1.345	3	21	x	x	90	22.452	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	41	12.482	48	1.467	x	x	x	x	x	x	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	71	18.134	120	95.243	x	x	x	x	x	x	x	x
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	92	18.148	99	5.409	x	x	10	22	26	2.015	0	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 14: Αφίξεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Αφίξεις ημεδαπών	Αφίξεις αλλοδαπών	Αφίξεις Σύνολο
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**6.663.492**	**18.229.591**	**24.893.083**
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	**325.594**	**305.012**	**630.606**
ΠΕ ΡΟΔΟΠΗΣ	**45.958**	**15.974**	**61.932**
ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	44.601	10.089	54.690
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ – ΣΑΠΩΝ	1.357	5.885	7.242
ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ	**29.215**	**5.230**	**34.445**
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	25.312	3.802	29.114
ΔΗΜΟΙ ΔΟΞΑΤΟΥ & ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ & ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	2.877	1.112	3.989
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	1.026	316	1.342
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	**97.956**	**53.640**	**151.596**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Αφίξεις ημεδαπών	Αφίξεις αλλοδαπών	Αφίξεις Σύνολο
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	71.337	46.731	118.068
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	7.429	1.329	8.758
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	12.751	872	13.623
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	5.762	4.313	10.075
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	677	395	1.072
ΠΕ ΘΑΣΟΥ	**33.428**	**135.776**	**169.204**
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	33.428	135.776	169.204
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	**60.870**	**81.110**	**141.980**
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	56.043	64.997	121.040
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.597	5.354	6.951
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3.230	10.759	13.989
ΠΕ ΞΑΝΘΗΣ	**58.167**	**13.282**	**71.449**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Αφίξεις ημεδαπών	Αφίξεις αλλοδαπών	Αφίξεις Σύνολο
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	52.045	10.642	62.687
ΔΗΜΟΙ ΑΒΔΗΡΩΝ & ΜΥΚΗΣ & ΤΟΠΕΙΡΟΥ	6.122	2.640	8.762

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 15: Διανυκτερεύσεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**15.253.512**	**86.647.511**	**101.901.023**
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	**725.078**	**1.311.845**	**2.036.923**
ΠΕ ΡΟΔΟΠΗΣ	**92.728**	**45.313**	**138.041**
ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	89.650	25.108	114.758
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ – ΣΑΠΩΝ	3.078	20.205	23.283
ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ	**62.526**	**13.828**	**76.354**
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	54.552	11.147	65.699
ΔΗΜΟΙ ΔΟΞΑΤΟΥ & ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ & ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	5.406	2.224	7.630
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	2.568	457	3.025
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	**222.374**	**140.128**	**362.502**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞ / ΠΟΛΗΣ	152.025	111.633	263.658
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	15.471	3.797	19.268
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	35.899	2.032	37.931
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	17.293	21.884	39.177
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	1.686	782	2.468
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	**111.933**	**871.450**	**983.383**
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	111.933	871.450	983.383
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	**122.282**	**215.463**	**337.745**
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	108.097	156.073	264.170
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	5.445	18.080	23.525
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	8.740	41.310	50.050
ΠΕ ΞΑΝΘΗΣ	**113.235**	**25.663**	**138.898**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	100.695	18.824	119.519
ΔΗΜΟΙ ΑΒΔΗΡΩΝ & ΜΥΚΗΣ & ΤΟΠΕΙΡΟΥ	12.540	6.839	19.379

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 16: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός, Απασχολούμενοι Κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, Άνεργοι (2021)

	Σύνολο	Κατάσταση ασχολίας						
		Οικονομικά ενεργοί						Οικονομικά μη ενεργοί
		Σύνολο	Απασχολούμενοι					
			Σύνολο	Πρωτογενής τομέας	Δευτερογενής τομέας	Τριτογενής τομέας	Άνεργοι	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**10.482.487**	**4.645.760**	**3.986.515**	**364.124**	**594.601**	**3.027.790**	**659.248**	**5.836.726**
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	**562.201**	**225.845**	**190.532**	**34.478**	**32.861**	**123.189**	**35.316**	**336.359**
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	**13.103**	**5.696**	**4.785**	**705**	**779**	**3.301**	**913**	**7.405**
Δημοτική Κοινότητα Θάσου	3.350	1.560	1.307	124	183	993	257	1.792
Δημοτική Κοινότητα Θεολόγου	1.548	647	555	85	80	389	89	903
Δημοτική Κοινότητα Καλλιράχης	971	390	335	56	57	222	58	578

Δημοτική Κοινότητα Λιμεναρίων	2.428	1.070	876	115	188	578	191	1.356
Δημοτική Κοινότητα Μαριών	462	194	161	48	15	98	30	270
Δημοτική Κοινότητα Παναγίας	739	307	257	31	49	177	48	434
Δημοτική Κοινότητα Ποταμιάς	1.272	557	467	82	85	299	94	717
Δημοτική Κοινότητα Πρίνου	1.329	573	494	73	84	342	82	753
Δημοτική Κοινότητα Ραχωνίου	625	251	203	57	18	128	51	371
Δημοτική Κοινότητα Σωτήρος	373	142	135	34	16	83	10	228
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	**66.373**	**28.291**	**23.637**	**1.458**	**3.969**	**18.210**	**4.657**	**38.085**
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	**20.310**	**8.610**	**7.368**	**2.169**	**1.495**	**3.704**	**1.240**	**11.703**
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	**29.508**	**12.176**	**10.400**	**3.325**	**1.804**	**5.271**	**1.779**	**17.334**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 17: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός Κατά Ιθαγένεια (2021)

	Σύνολο			Οικονομικά ενεργοί			Οικονομικά μη ενεργοί		
	Σύνολο	Ελλάδα	Εκτός Ελλάδας	Σύνολο	Ελλάδα	Εκτός Ελλάδας	Σύνολο	Ελλάδα	Εκτός Ελλάδας
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**10.482.487**	**9.716.893**	**765.599**	**4.645.760**	**4.232.195**	**413.568**	**5.836.726**	**5.484.694**	**352.029**
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	**562.201**	**542.957**	**19.242**	**225.845**	**216.392**	**9.451**	**336.359**	**326.562**	**9.794**
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	**13.103**	**11.040**	**2.059**	**5.696**	**4.594**	**1.098**	**7.405**	**6.450**	**959**
Δημοτική Κοινότητα Θάσου	3.350	2.851	495	1.560	1.281	282	1.792	1.574	214
Δημοτική Κοινότητα Θεολόγου	1.548	1.313	237	647	515	130	903	796	106
Δημοτική Κοινότητα Καλλιράχης	971	873	100	390	338	55	578	537	43
Δημοτική Κοινότητα Λιμεναρίων	2.428	1.982	444	1.070	842	231	1.356	1.142	216
Δημοτική Κοινότητα Μαριών	462	439	25	194	181	11	270	256	12
Δημοτική Κοινότητα Παναγίας	739	656	86	307	264	41	434	388	43

Δημοτική Κοινότητα Ποταμιάς	1.272	1.011	263	557	413	142	717	595	119
Δημοτική Κοινότητα Πρίνου	1.329	1.103	229	573	449	127	753	650	105
Δημοτική Κοινότητα Ραχωνίου	625	497	131	251	196	57	371	298	77
Δημοτική Κοινότητα Σωτήρος	373	323	52	142	122	22	228	204	27
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	**66.373**	**63.027**	**3.349**	**28.291**	**26.469**	**1.825**	**38.085**	**36.561**	**1.526**
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	**20.310**	**18.749**	**1.559**	**8.610**	**7.678**	**935**	**11.703**	**11.074**	**626**
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	**29.508**	**26.772**	**2.738**	**12.176**	**10.796**	**1.378**	**17.334**	**15.974**	**1.358**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 18: Άνεργοι Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021)

	Σύνολο	Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου–Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**659.248**	**166.381**	**77.204**	**235.984**	**94.499**	**71.645**	**13.539**
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	**35.316**	**7.909**	**3.292**	**11.227**	**5.332**	**6.237**	**1.316**
ΠΕ ΘΑΣΟΥ	**913**	**154**	**119**	**330**	**173**	**130**	**5**
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	913	154	119	330	173	130	5
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	**7.675**	**1.725**	**897**	**2.713**	**1.222**	**963**	**155**

ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	4.657	1.163	553	1.753	715	422	49
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.240	218	146	398	176	218	85
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.779	350	203	561	331	317	21

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 19: Άνεργοι Κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (2021)

Διοικητική Ενότητα	Σύνολο	Α.ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	Β.ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	Γ.ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	Δ.ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ	Ε.ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ,	ΣΤ.ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	Ζ.ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ. ΕΠΙΣΚΕΥΗ	Η.ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	Θ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ	Ι.ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	Κ.ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**659.248**	**25.258**	**584**	**46.330**	**2.687**	**8.258**	**43.957**	**83.447**	**24.141**	**96.347**	**10.746**	**6.417**
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	**204.795**	**9.508**	**324**	**19.227**	**1.254**	**3.384**	**14.324**	**25.181**	**5.526**	**29.096**	**2.111**	**1.405**
ΠΑΜΘ	**35.316**	**2.343**	**103**	**3.149**	**88**	**655**	**2.508**	**3.698**	**852**	**4.535**	**248**	**204**
ΠΕ ΘΑΣΟΥ	**913**	**48**	**6**	**34**	**0**	**22**	**40**	**84**	**31**	**379**	**3**	**4**
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	913	48	6	34	0	22	0	84	31	379	3	4
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	**7.675**	**413**	**23**	**701**	**15**	**170**	**404**	**920**	**219**	**1.248**	**75**	**81**
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	4.657	132	9	442	14	99	226	567	133	831	56	64
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.240	145	7	108	0	25	66	143	38	133	6	8

ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.779	136	7	152	3	45	112	210	44	279	13	10

Διοικητική Ενότητα	Λ.ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	Μ.ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ	Ν.ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ	Ξ.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ	Ο.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Π.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ	Ρ.ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	Σ.ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	Τ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ	Υ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΩΝ	ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**1.406**	**21.420**	**20.773**	**29.404**	**25.421**	**20.587**	**11.874**	**12.344**	**8.855**	**167**	**158.821**
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	**339**	**5.493**	**5.456**	**10.165**	**7.836**	**6.417**	**3.277**	**3.492**	**2.235**	**59**	**48.693**
ΠΑΜΘ	**54**	**767**	**902**	**1.880**	**1.253**	**1.045**	**389**	**538**	**305**	**6**	**9.810**
ΠΕ ΘΑΣΟΥ	**0**	**13**	**11**	**34**	**16**	**4**	**7**	**3**	**4**	**0**	**169**
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	0	13	11	34	16	4	7	3	4	0	169
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	**19**	**194**	**230**	**424**	**262**	**249**	**111**	**136**	**90**	**0**	**1.686**
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	12	140	123	270	191	191	77	88	69	0	915
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	5	26	61	52	43	24	16	16	17	0	306

ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3	34	47	101	32	33	18	26	4	0	466

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία